HIER. DE FRAGA

OPVSCVLA

Manoscritti

Conventi

D

VII

886

Manoscritti.
Conventi.
D
7
886

Opuscula Hieronimi de Praga Camaldulensis Heremitae

856

Conv. Soppr.
D. 7. 886

[illegible]

8

D. 7: 886

I

Iste est liber domini Jeronimi de praga. In quo continentur ista opuscula.

primo liber dyalogus qui vocatur. Linea salutis. folio primo.
Item Sermo et vita Sancti Romualdi confessoris et heremite . xxviii°.
Item Sermo ad clerum de vera et falsa penitencia. . xlvii°.
Item Sermo modernus ad monachos de Sancto Benedicto. . Lv°.
Item Sermo ad clerum de Sancto Jeronimo doctore eximio. . lxiii°.
Item Sermo ad clerum de Sancto Blasio martire et pontifice. . lxvii°.
Item Sermo ad clerum de Sancto Georgio martire. . lxxi°.
Item Sermo ad clerum de corpore Christi contra hereticos. . lxxiii°.
Item Sermo ad clerum factus in Concilio generali Senis. . lxxviii°.
Item Sermo ad clerum secundus factus in concilio generali Senis. . lxxxii°.
Item Sermo modernus ad monachos In visitacione monasteriorum. lxxxvii°.
Item Sermo modernus In exequiis mortuorum. . lxxxx°. 90°
Liber Epylogus Revelacionum Beate Angele de fulin. . lxxxxiii°.
Item liber Epylogus in vita Beate Catherine de Senar. . Cv°.
Item Epylogus in primo libro horologii sapiencie eterne. . Cxi°.
Item Epylogus in secundo libro horologii sapiencie eterne. . Cxxiii°.
Item liber Collacionum Sanctorum patrum. . Cxxx°.
Item Regula Sancti Jeronimi doctoris eximii. . Cxxxv°.
Item Liber Sancti Augustini de honestate vite. , Cxliiii°.
Item prima pars Libri Sancti Bernardi Stimuli amoris. , Cxlix°.
Item secunda pars Libri Sancti Bernardi Stimuli amoris. . Clvii.
Item tercia pars Libri Sancti Bernardi Stimuli amoris. . Clxiii°.
Item meditacio Sancti Bernardi super Salve regina. . Clxxi°.
Item Liber Tractatus modernus contra Bohemos hereticos. . Clxxiii°.
Item miraculum noviter factum contra Sarracenos. . Clxxxxi°.
Item Sermo Copiosus Sancti Bernardi in Cena domini. . Clxxxxii°.
Item Sermo Sancti Bernardi In festo Sancti Johannis babtiste. , CCxiii°.
Item Liber Tractatus contra Ambicionem. , CCxviii.
Item Tractatus contra iiii^or errores grecorum. . CCxxvii°.

Incipit liber dyalogus domini
Jeronimi de praga heremite reclusi

Quoniam mercatur ve
ritatis testimonio.
Sunt angeli parvulorum
qui semper vident
faciem patris celestis
Nulli dubium esse et
angelos perfectorum qui in heremi solitu
dine celibem vitam actitare ele
gerunt. Sic helyseus propheta Exer
citu angelorum presidium sibi ad
esse monstravit. Sic helyas cur
ru igneo et equis igneis in para
disum vehitur obsequio uti que
angelorum Et hii duo heremi ac
solitudinis cultores fuerunt
principii. Nec mirum si angeli
obsecuntur heremitis dum et ipsi he
remite in terra positi mores ange
lorum imitari non desistunt
Unde beatus ysaac heremita
in libro suo de doctrina misteriorum
dei sic ait Quid necesse est
dicere de monachis anachoritis
qui desertum inhabitant et fe
cerunt illud habitabile hos
picium angelorum ad quos sancti
angeli sepius accedebat et
se eis visibiliter ostendebat
aliquando in temptationes inci
dentes liberabat aliquando
dubia eis exponebat et ipsos
docebat. Quod ideo subiit animo
sedenti michi in angulo cellule
heremi camalduli dictare librum
per modum dyalogi loquentis in
intellectu heremite cum angelo
sibi deputato custode. Et hoc
non in sublimitate sermonis
aut vocabulis peregrinis Nec
in zophistis philosophorum silo
gysmis. Hii namque seculares
homines philosophi poethe
ac rethores Ut ait beatus
Augustinus precipua dicta
a sacris literis mutuantes
diabolica falsitate miscuerunt
Equidem doctrina sanctorum patrum
est prior doctrina ethnicorum or
dine dignitate et utilitate
Illi namque homines mundani
Zoraste mago antiquiorem
non habent Quem sanctus Abraham
multo tempore antecessit
Illi inter scriptores poematum
homero seu Ezoppo morum
pythagore philosophie pla
thoni historiarum darethi
ffrigii medicine ypocrati
Astronomie athalanti anti
quitatis palmam conferunt
Quorum primum homerum Noster
Salomon precessit. Ezoppus vero
tempore sancti danielis fuit
pytagoras ante cum zoroba
bel visus fuit presenti vita
plato insuper hos secutus
natus annis centum a vatici
nante sancto Jeremia. Sed et da
rethem ffrigium ypocrate
et athalante longe ante
nostri astrologi abraham.

CENTRALE NAZIONALE MSS

et moyses pcesserit cui huius
doctne parte sincera egipcios
docuerit. Licet placeat beato
Augustino moysen & athalatem
eodem tempore floruisse. Ex
aute doctrina factorum patrum sit
por dignitate & utilitate no
est opus pbatione. Sepe naqz
philosophi historiti vel morales
falsa scribut fauore odio
vel amore. Vn sanctus & glo
riosus doctor Jeronim9 contra
pellagiu libro tcio fatetur
expsse phos mentitos vbi ipse
sut socrate semp eudem multu
habuisse. Quis naqz religios9
aut fidelis xpianus potest
palam & impune laudare sequi
aut comedare magos ydola
tras ariolos & demonu cul
tores Na si beato augustio
credim9 pytagoras nigroma
ticus fuit Socrates vero cul
tis detmatomib9 suis demo
nu pferebat responsa Et
de Jure canonico quilibet
familiaris demonu habetur
heticus Na qui vult videre
porphirij speculatones subli
mes qui diabolici apollois
oraculo fultus poluto ore
in dnm ihm xpm & eius culto
res acrime ausus est blas
femare. Hic cu ceteris phis
Non solu no credut xpi et
omniu futura resurrectione
Sed negat pstrepetes eam

fore impossibile platonici etia
quida in eudem redeptorem nrm
quo sit incarnat9 insurgit et
sui magistri fretus auctoritate
nequissima scribit dices Nul
lus deus miscet' homini. Hij
tales ctra recta fidem acutis
simis argumentis disputat
Inquorum nequissimu dogma
multis sophismatib9 varijs ar
matus incidit Tulius qui
du liberum arbitriu nitit' oser
uare cu insipiete deu negat
in corde suo. heresiarcha vero
fuisse aristotile no dubitat
qui viderut eius virulentam
et seditiosa doctrina pariterqz
si credut beato augustio qui
cu sic apellat lib° octauo In hys
gimnasijs dicta an audeat piru
lis Garrut plato & platonici
stoyci achademici porphiri9
et cycero de re publica scribes
cu corporibus animas beatificari
no posse. Sut naqz libri gen
tiliu et poetici hijs supsticio
nibus plem quos si adinamus
xpicola venerint caueat sibi
ne lateat ham9 sub esca Neve
the ulcam ambiat grana
Neve in instipula sit parata
in captura Na inter caribdi
& Silla in fluctus nauta absqz
docto pedota no eat. Viatores
hospicia requirut & victu sed
meroey fugiat no declinent
ad Circe Ibi aristomes9 hic Vli
xes cu suis no exigua patiut'

iactura. Soporata est morte nobilissima pyscen quo pixide leti patefacta aspexit. Rosas Apuleus requirebat ut rediret ad hominem obfuit ei teptasse ydolatica degustare. Urtica quandoque dum legitur rosa manus urit imprudenter legentis. Ponam si placet helena etiam sacre pagine cathedra regentem dum illi tota hospite minerua Sic ut Ciprica venus non platonica sit unum cum palade facta. Nunquid paridi tarsillo priamo an etiam herculi erit consulendum cuius scolas intrare et sermonibus diuinis intendere Absit Ibi nagzada oberret Sappon vilescet lassaretur dauid Salomo insaniret Amon languerent Et petra solida petrus mutaret Qua propter flos doctorum sacrorum et gloriosus doctor Jeronimus in Regula sua ad Eustochium virginem vocat stultos mundi philosophos ita dicens hanc spiritualem doctrinam stultus plato athenis non didicit Non Aristotiles non Anaxagoras Non ceterorum mundi stultorum sapientum turba percepit Attende et tu fatuorum sapientum princeps Aristotiles qui et si fueris grande prodigium in humana natura tamen hoc nesciebas quod sapientia mundi stulticia est ante deum Et sapiencia

carnis est mors Ideo dicit paulus prohibet dicens cauete ne quis vos decipiat per inanem philosophiam secundum elementa mundi Nomine elementorum mundi exprimere voluit non solum phisicam sed etiam zophisticam dialeticam ac ventosam Rethoricam quibus philosophiadi naturalem omnium primordia amare ego in presenti opere platonem respuo latentis nature secreta rimantem. Pytagoram paruipendendo cuncta sperica orbis clymata distinguentem Nicomachum quoque tritum ephemeridibus digittos ab dico cum eudem perplexum geometricalium figurarum studijs declino cunctos Rethores cum suis coloribus in distincte pretereo. Omnes dyaleticos cum suis silogysmis et zophisticis cauillacionibus indignos a doctrina spirituali decerno. Tremat Cynici sua ingiter amare sapientie nuditate cumerat pro ypatetica latente in profundo puteo veritate. Ego summa et increata veritate inuenire desidero Illa que de terra orta est Non iam in puteo ignobiliter latitante sed in celo manifeste regnate. Quid enim michi in samentium fabulosa comedia Quid michi tumencium tragediarum coturnata distinctio desinat comicorum turbe venena libidinum crepatibus

buccis efluere ceſſet ſatirioꝝ
uulgus ſuos exclamatoie de
nunciatonis amaris dapibus
honerare. No michi Tuliani ora
thores acurata lepide vrbani
tatis trutinet verba No demo
ſtenici rethores captioſe ſuade
le argumeta verſuta ꝯponat
Cedat in ſuas tenebras omes
trene ſapietie fecibus delibuti
Nichil michi ꝯferat ſulphureo
caliginoſe doctrine ſplendore
togati. Criſti me ſimplicitas
doceat Vera apoſtoloꝝ ꝗ ſcoꝝ
patru ruſticitas Ambiguita
tis mee vinculu ſoluat Quia
iuxta pauli vocem placuit
deo p ſtulticia p dicatonis ſal
uos facere credentes. litera
ergo que occidit abſcedat
Et ſpus viuificator michi in
tam arduo ope aſiſſtat.
Ego eni ut veru fatear ma
gni ſudoris et plena piculis
dificultate ſcribendi libros
ad vertes latere i mo ſubter
fugere volui Sed veneradi pij
qꝫ prcs heremite ſacre heremi ca
maldulẽ Iſtud caritatis honus
michi imponuit. Quid eni hijs
diebus grauiꝰ qua libros ꝯpo
nere Qꝫ rigidius examẽ qua
id apampe verbis ꝗ ſenſu re
quirere Si eni requiſitus no
ſatiſfero Jam indicatꝰ ſu ſegnis
Juſtius aut proteruius Si
parere voles ꝗ de me non
pſumes alioꝝ dicta ꝯportare
ſtuduero velud miſer ingenio
uti reptis ꝛ de alienis cenſeboꝛ
gloriari. Qꝫ ſi ad noua cudẽda
me dedero pſumptionis arguar
Qꝫ poſt tot ſcripta ad que nec
du intelligenda Sed nec lege
da ſufficimꝰ preſumpſi quid qua
nouũ dicere qꝫ no alijs ſit anti
cu. Sed quia duru eſt frne
caritatis veritatis calcaria ſtimulo
preſtim vbi racionalis excuſa
tionis fuga no patet Niſi ſo
la ignorantia que ipſe videt
eſſe turpitudinis alleget. Vin
cat ergo timore caritas que
ipm in vincibile vicit vt in
mortalis moreret pro nobis
Na ut ſcribit beatꝰ auguſtiꝰ
de doctrina xpiana Sola caritas
eſt que vincit oia Et ſine qua
michil valet oia Et que vbi
cuqꝫ fuerit trahit ad ſe oia
Amenꝰ ergo ſciencia Sed ante
ponamꝰ caritate Sciencia eni
ſi ſola eſt inflat Quia vero
caritas edificat Sciencia no
pmittit inflari Na caritas
ut ait aplus oia ſufert oia
ſuſtinet No inflatur no eſt
ambicioſa No querit que ſua
ſut Na lingue ceſſabut et
ſciencia deſtruetur Caritas vero
unqua excidit. Hec eſt here
mitaꝝ ꝗ ꝯfeſſoꝝ vera ethica
virtutu moribus decorata
Hec eſt platoꝝ vera pollitica
reges iuſte ſubditos cu ſalu
bri diſciplina Inhac caritate
ꝯſiſtit omis phiſica martiꝝ
et doctoꝝ vim celis inferetiu

Est et angelorum ac omnium beatorum
diuina methaphisica in summum
bonum incessanter intenta. huius
ego obsequens mandato manum
apono calamo Atque librum hunc
pro simplicibus sermone simplici
dictabo Et hoc per modum cuiusdam
dyalogi In quo heremita deuotus
meditando interrogat angelum
Et angelus custos eius in in-
tellectu ~~meditando~~ mentaliter
respondet eidem Sed ne pro-
lixitas voluminis legentibus
tedium ingerat Quatuor tantum
capitula iste liber contineat Et
quodlibet capitulum quatuor interro-
gationes et totidem responsio-
nes diffiniat Vt libri breui-
tas facilius alliciat legentes

Capitulum primum de amaro et peri-
culosissimo gustu istius mundi

Heremita interrogat an-
gelum dicens Legenti in
euangelio sancti mathei
occurrit suauissima promissio
domini nostri ihesu xpi in hec verba
Amen dico vobis quod omnis qui
reliquit domum aut patrem aut
matrem aut agros propter nomen
meum Centuplum accipiet et vi-
tam eternam possidebit Et ego quidem
a die quo regularem feci profes-
sionem domum patriam Cognatos
et parentes ac omnia que sunt
huius mundi pro nomine xpi dereliqui
Quero igitur Si hec sufficiunt
ut possim fieri de vita eterna securus

Angelus respondet Nequaquam
Ista sufficiunt Nisi etiam pa-
rentum ac totius mundi relinquatur
affectus Nunquid oblitus es quod
Sanctus et gloriosus Jeronimus scribit
in Regula sua dicens Non sufficit
cuncta temporalia in mundo relin-
quendo ad monasterii aut heremi
paupertatem accedere Si mens insi-
ma appetit que reliquit Ma-
gis enim oculi domini contemplantur
affectum quam censum Melius
est enim cum ceteris diuitibus
diuitiis insistere Quam in mona-
sterio aut in heremo pauper-
tatem appetere Quia melius
fuisset tibi cum tuis diuitiis
in mundo manere et cum modica
pena dampnari Quam ipsas re-
linquendo et in heremo aut in monasterio
exorta in te cupiditate aut
superbia ad infernum cum maiori
pena deduci Sanctus quoque Basi-
lius in Regula sua sic ait
A cognatis quidem et amicis
separari tantum affectione con-
uenit Quam tum mortuos a vi-
uentibus distare videmus Et enim
qui in veritate mundo et omnibus
que sunt in mundo abrenunciat
hic mortuus est mundo et omnibus
que sunt in mundo Siue sint pa-
rentes fratres aut cognati Qui
vero secularium amiciciam dili-
git et cum eis sepe loqui deside-
rat talis iterum mente ad secu-
lum rediit et a bono proposito cecidit.

at poꝛe vomitu aie ſue igerit
et ab i inimico vulneratꝰ eſt Solū
qꝫ ſimulatā religionis figura
et habitu tātū frē pſumit. Sed
⁊ ſanctus pr̄ Benedictꝰ volēs
omnem affectū mūdi ⁊ parētū
auffere de cordibꝰ monachoꝝ
In regula ſua precipit dicēs Si
quis de nobilibꝰ offert filiū
ſuū deo i monaſtio promittat ſub
iure iurando qꝫ nūquā p ſe
nūquā p ſuſpectā pſonam Nec
quolibet modo ei aliquid dabit
ne tribuat ocaſionē habendi
atqꝫ ita oīa obſtruat ut nulla
ſuſpicio remaneat monacho p
quā deceptus perire poſit qꝫ
multoꝝ expimēto didicimus
Demqꝫ Sanctus augꝰ in regla
ſua ſic ſcribit Qui aliquid ha
bebāt in ſeculo quādo igreſſi
ſūt monaſterium libēter volūt
illud eſſe comune Tamē nō
habeat faſtidio frēs ſuos
qui ad illā ſanctam ſocietatē
ex paupptate venerūt Nam
quid pdeſt diſpendo diuicias
dare paupibꝰ ⁊ paupem fieri
cū aīa miſera ſupbioꝛ efficitꝰ
diuicia gtēpnēdo quā fuerat
poſidendo. Equidē mūdus et
oīs creatura mūdi eſt bona
quātū in ſe dicente ſcriptura Vi
dit deus cuncta que fecerat
et erat valde bona Sed amoꝛ
⁊ gcupiſcētia eaꝝ eſt amara
et piculoſa Que quā ſtul
tis videtur eſſe dulcis ⁊ ſe
cura Vn Sanctꝰ Johānes i ca

nonica ſua ſic ait Omē qđ eſt
in mūdo aut eſt gcupiſcencia
oculoꝝ id eſt auaricia aut gcu
piſcēcia carnis id eſt Gula et
Luxuria aut eſt ſupbia vite id
eſt apetitus honoris ⁊ dignitatis
Et ideo amarus ⁊ piculoſus
eſt guſtus iſtius mūdi id eſt
mūdana gauſacō ⁊ vita Quia
ſcđm beatū Bnardū periclita
tur caſtitas in delicijs humili
tas i diuicijs pietas i nego
cijs veritas i multiloquio Cari
tas in hoc nequā ſeculo Beato
Gregorio ſic dicēte Quid ſūt
mūdana oīa niſi vana qđā
ſopnia Et quid pfuit mūdi
amatoribꝰ ſupbia aut diuici
aꝝ iactancia Tranſierunt oīa
velud vmbra Ita vbi ſūt prī
cipes gentiū Vbi ſapiens
vbi ſcriba vbi inquiſitoꝛ huiꝰ
ſeculi Vbi Abſalon ſpecioſus
vbi Aſuerus glorioſus Vbi Al
lexāder potentiſſimꝰ Vbi Sap
ſon fortiſſimꝰ Vbi Ceſares ro
mani Vbi Reges ⁊ prīcipes
incliti Quid illis pfuit vana
gloria ⁊ breuis leticia aut po
tencia mūdana Quid carnis
voluptas diuiciaꝝ fallacitas
aut gcupiſcēciaꝝ amara ſua
uitas Jdeo ait Beatꝰ Augꝰ Vin
cula huiꝰ mūdi habent aſperita
tem vera ⁊ iocūditatē falſa
Certū doloꝛē incerta volup
tatē durū laboꝛē nulla quie
te plena miſerie rem i nanis
beatitudis ſpem. Tu ergo ſi va

cione sapis desine sequi pasen
tu qꝫ ꝯsequi miserz est desine
trasitoria amare que amate
m quinat ꝛ diu durare no
posunt Quia trasit mudus
et ꝯcupiscencia eius Quid vis
ergo vtrꝫ amare temporalia
et trasire cu tempore aut
amare xpm ꝛ viuere i etnu
Vn Beatꝰ Ambrosiꝰ ait Que
ramus in mudo quis posit
dicē portio mea deus Quis
alienus avicijs Quis segre
gatus apctatis Quis nichil
commune habeat cu seculo Qs
nichil sibi venditet de hoc
mudo Que no inflamat libi
do No efrenat luxuria No
sternat ambicio No macet
inuidia No aliqua secula
riu negocioꝝ cura solicitet
Nam qui plus diligit mudu
qua deu Seculu qua clau
stru aut heremu Gula qua
abstinencia Luxuria qꝫ ꝯti
nencia Sequitur diabolu et
ibit cu eo in igne etnu
Ideo Beatꝰ Augꝰ ait Floret
miseri fellicitate seculi et
peut virtute dei Floret ad
tempꝰ ꝛ peut in etnu Floret
falsis bonis ꝛ peut tormentis
veris Vn Beatꝰ Cirillus in
libro miraculoꝝ Sancti Jeronimi
Tale scribit miraculu Insupe
rioribꝰ partibꝰ egipti Erat
quida heremita noie helias
Qua Sanctꝰ Johnnꝰ habuisse

spm pphetie pluries narauit
hic quada die raptus in visioe
dei vidit in qda pallacio rege
sedente ptribunali vt iudicia
exerceret Inter hec vidit aiam
Anthoniani psulis Anequam
spiritibꝰ cathenis igneis vincta
instar fornacis flamas erupes
sulphureas maiestati regie de
portari Que prius qua de aliquo
interogaretur cepit diris vocibꝰ
se infnalibꝰ mansionibꝰ dignissima
aclamare hat pracipue cau
sam asignas Quonia vanis
mudi pompis intentus in ꝯui
uijs ac pciosis vestibus ꝛ huiꝰ
modi stultiais delectabatur
Quibus finitis data p iudice
sententia ut penis infernalibꝰ
traderetur donec corpori iuncta
duplices penas in ppetuu sus
tineret Mox illa omnis demonu
turba cu diris clamoribꝰ ad in
ferni suplicia deportauerut

Heremita interogat angelu
dicens. Nuper ad manus
meas puenit epla Sancti Jacobi
apli In qua valde mirabilem
doctrina legi vbi sic ait Fres
Nemo dicat qꝫ adeo teptatur
Deus eni nemine teptat Vnꝰ
quisqꝫ aute teptatur a ꝯcupisce
cia sua abstractꝰ ꝛ illectus De
inde ꝯcupiscencia cu ꝯcepit pa
rit peccatu peccatu vo cu ꝯsu
matu fuerit generat morte
Quero igitur vnde ipa ꝯcupia
ꝯcipitur Et qualiter peccatu
de ꝯcupiscencia generatur Insup
Quomodo posu cognoscere qn peccatu

est mortale vel quod est veniale.
Angelus respondet Carnis
concupiscencia ex ventris
ingluuie nutritur ut crescat
et pariat peccatum Nunquid tu
oblitus es quod sanctus et gloriosus
Jeronimus in Regula sua dicit
Non aponantur in mensa vestra concu
piscencie et libidinum incitamen
ta Sed que possunt extinguere
ut legumina aut holera condita
in oleo Raro sciant quod in aquis
oriantur et viuant nisi parui
pisciculi. Vinum quoque in quo est
luxuria dei famulo tamquam
venenum suspectum sit potius
stomachi languor et afflicte
nature debilitas consulat quam
delectacio vini et ingluuies
Quod si sumere cogat magna
necessitas Aut aut sit vinum
paruum et debile aut ita aqua
permixtum prebeat in potum quod
nequaquam accedat luxuriam
Sanctus quoque Basilius in regula
sua sic ait Ventris disciplina
est cruciatus peccatorum et tran
quillitas anime Ita ergo cibo
panis complebit necessitatem
et aqua curabit sitim et
quecunque sunt ex seminibus ad fa
ciendum pulmentum que neces
sariam corporis fortitudinem
possunt conservare. Sed et beatus
Benedictus in Regula sua dicit
Licet legamus vinum omnino mo
nachorum non esse Quia vinum
apostatare facit eciam sapientes
Sed quia nostris temporibus persuade
ri monachis id non possumus saltim
consenciamus ut non bibant ad sa
cietatem Duo vero pulmenta propter
diuersorum infirmitates et panis
vna libra propensa sufficiant
Denique Sanctus Augustinus in Regula
sua sic scribit Carnem vestram
domate abstinencia esce et potus
quantum valitudo permittit Illi
ergo se putent feliciores qui
in sustinenda parcitate fuerint
fortiores Melius est enim minus
egere quam plus habere Sed
econtrario homines mundani et se
culares ibi putant esse gaudium
vbi more pecudum ventri ser
uiunt in dei contemptu. Vnde beatus
Ambrosius ait Male deseruitur
gule que semper expetit et num
quam expletur Quid enim insaci
abilius ventre hodie suscipit
cras egerit Cum impletus fu
erit disputat de ieiunio Cum
vero digesserit vale virtutibus
dicit Ideo beatus Augustinus ait
Quid est secularium leticia
nichil aliud quam impunita
nequitia inebriari luxuriari
comessacionibus vacare vanita
tibus intendere et pressuras ni
chil in hac vita sustinere
putant enim mali se esse in de
liciis Quia non statim puni
untur pro suis nequitiis et igno
rant miseri quia mors eterna
est in dellectacione abscondita

erue quide delectatio parit
pctatu Et pctatu cu ꝯſua
tu fuerit generat morte
Sed quia queris cognoſce
quado dellectatio ꝯcupiſcē
eſt pctatu mortale ⁊ qn
eſt veniale ¶ Accipe tale
in formacone. Pctata mor
talia actualia vnu habet
principiu qd eſt ꝯteptus ge
nealis ꝑcepti dni. habet
duplice radice vz. Amore
male timuerate ⁊ Amore
male inflamate. habet
triplex fomentu ſcdm illa tria
que ſut in mūdo vz. Concupi
ſcecia oculorꝫ ꝯcupiſcecia
carnis ⁊ ſupbia vite. habet
ſepte capita que ſut Supbia
inuidia Jra Accidia Auari
cia Gula ⁊ Luxuria dicut᷑
ante hec capitalia pctata
Quia ſut deordinatoes prin̄ci
pales et admultarꝫ aliarꝫ
deordinacionu principia ſuo
modo influecia Jdeo quadocūqꝫ
ſuggeſtione ſequit᷑ delectatio
et ꝯſenſſus ⁊ opus in hijs que
adiuina lege ꝓhibita ſut Tunc
ſemp eſt pctatu mortale Quia
infert morte aīe que eſt
culpa ⁊ pena ieherne niſi
ꝑpenitēcia remitat᷑ Si vero
ſuggeſtione ſequit᷑ delecta
cio ⁊ ꝯſenſſus abſqꝫ ope qꝛ
forte no poteſt malu facere
qd vult Tunc ille ꝯſenſus et

mala volutas pfacto reputat᷑
Et ecia eſt pctatu mortale.
Quado vero ſuggeſtione ſequitur
delectatio Sed ratio repugnat
ſenſſualitati et honeſtas ꝑfert᷑
vtilitati Et caro quamvis ꝯcu
piſcat no tame ꝑfert᷑ ratoni
Tuc no eſt mortale ſꝫ veniale
pctatu Quia hoc ipm dignu eſt
venia qꝫ caueri no poſit. Verꝫ
tame poteſt ecia ꝯtrahi pcta
tu mortale ſolo afectu ⁊ amore
Tali modo Quado amor vel af
fectio creſcit ad aliqua creatu
ram vel ad ſe ipm et eſt tam
magnus qꝫ in ipo ꝯſtituit᷑ vltimus
finis Et qꝫ aliquis no curat
deu ofendere aut ꝑcepta eius
traſgredi ꝑpt amore creatue
vel ſui ipius vel cu aliquis
vellet ſemp hic cu creatura
manere ⁊ no curaret de etna
btitudine Tunc talis amor
ſemp eſt pctatu mortale
Quia ibi eſt aliquis ꝯteptus
dei Si no formalis tamen
interpretatiuus Et eſt fruitio
creatue Quia ꝑponit᷑ deo cre
atura Si vero aliqs diligit cre
atura aut ſe ipm plus qua
debet Sed tame ꝑpt hoc no
vellet deu ofendere nec eius
ꝑcepta traſgredi nec vellet
ipo facere Tunc eſt pctatu
veniale. Caueadu eſt inſup
pctatu mortale in ſola cogi
tatione ⁊ delectatioe in qua
ſi fit longa mora ⁊ tamen

vacio no ꝯsentit in opus neqꝫ
in ipam delectatone sensualita
tis Sed morat^r in vite quia no
potest aut nescit expelle tale
cogitatone tuc no est pctatu
mortale Sed tame debet ꝯfi
teri ocasione data Et si lo
gam mora in carnalib9 aut
viciosis vel vanis cogitacoib9
fecit Si vo in delectacone co
gitatois fit ꝯsensus no corp9
quia no mult in opus pcede sed
mult tantu in tus in cogitacoe
et delectacoe morosa volup
tari tuc est pctatu mortale
quia in tali ꝯsensu inferior por
cio racois sequit^r sensualitet
Et ppt^r hoc fit subuersio ordinis
recti et p ꝯseques fit sub-
uersio iusticie. Ideo beat9
Cirillus in libro miraculoꝝ
sci Jeroni scribit ad beatu
Aug9 de suo nepote tale mi
raculu dices Nepos meus
Ruffus nomie vtroqꝫ pnat9
parente amiculus ad meas
pvenit manus Qui vtina
de matris viscib9 no exisset
Ne illi q sustinet ꝯtigisset
Cresces itaqꝫ ide puer infe
lix etate sed no sapiecia
Ingenti pulctudine corpois
sed no aime decoris qꝫ moi
bus honestate & bonitate
qua q vane decoratus a cūctis
diligebat^r hic in decimo octauo
etatis sue ano in becillis & mi
serim9 expirauit ppt que ab
omib9 tant9 insonuit luct9
q vix p mestem potuit finire Et
ego gloiosu rogaui Jeronimu
vt in quid meo accidisset nepo
ti reuelaret Et obtinui q glis
orba oranti eni in quadam
die hora Nona tant9 euenit
fetor q naibus no poteram to
lerare Atqꝫ unde tant9 adesset
fetor admirarer Eleuatis
oculis vidi infelice nepote
meu cathenis igneis liga
tu Qui instar fornacis flam
mas fetidissimas erupebat
Tuc ego si meus esset nepos
voce tepi p quire tremebunda
Ad hec ille vtina inquit no
fuisse Nec tam diris cruciati
bus essem deputat9 Na scias
me tartharcis masionibus
ppetuo dapnatu p nulla alia
causa Nisi quia in ludis maxie
delectabar Atqꝫ quia v morte
accepta penitencia quasi
stulta ignorancia de illo ut
debui post posui ꝯfitei Ideo
diuinam no merui venia Et
hec dices amicis disparuit
oculis Sed fetor intollerabi
lis adhuc in illo loco remasit
Heremita interrogat angelu
dices. Qua vana & amara
fuit oia trasitoia ia cognosco
et ppendo qua piculosa est
mundana ꝯuersacio Et ideo mu
du cu omibus suis delicijs
fugio & ꝯtepno Sed qa hijs
diebus legendo eplas sancti
pauli apli mirabile doctna
reperij vbi sic ait fidelis smo
Si quis epatu desiderat bonu

opus desiderat Ex quo fateor
quod venit in me desiderium esse
prelatum Non ob aliud nisi quod
possem facere bonum opus ./.

Angelus respondet Eo tem
pore quo apostolus hanc doctri
nam scripsit maxima fidei xpia
ne persecucio fuit Et in quali
bet civitate ille qui erat
Episcopus primus ad tormenta trahe
batur et ad martirium Ergo illo
tempore desiderare episcopatum non
erat aliud quam desiderare mar
tirium et ideo erat bonum Nunc
vero in pace ecclesie magnum
est periculum desiderare esse pla
tum . Numquid oblitus es Quod
sanctus et gloriosus Jeronimus
in regula sua scribit dicens
Superba mens hominis in provida
periculi semper maiorem dignita
tum ascensum appetit Nec nisi
post factum terretur ex descensu
Quia quanto altior est ascensus
tanto gravior et durior est
descensus Sed forte descensu
rarum estimas Sed firmissime
doctus experiencijs non paucis
dicit Raro per gradus dignita
tum ascendit homo qui multo
gravius non descendat Nam
dominus qui te suis ovibus po
suit pastorem in sua te vinea
collocavit custodem A te mult
de singulis coram oculis reddi
racionem Et si quid eum defrau
daveris te diabolis venudatum

in carcerem inferni poni iubebit
ubi est fletus et ignis et stridor den
tium ut exprimatur in hijs Quid que
doloris et pene estimari potest
Sanctus quoque Basilius in sua Regula
sic ait Clericatum quidem aut pla
tura fratrum desiderare excita
tore nullatenus convenit diabo
licus enim languor est Nam amor
principatus Crimine supremum est dia
bolice malignitatis Et ille quidem
ab hoc vicio ad manifestam deiec
tus est ruinam Et qui hoc de
tinetur vicio equalia illi pati
etur tormenta Quia fraudulen
tos et contentiosos et maliloquos
et adulatores et usurarios fabri
catores et infinitis conturbacionibus
plenos hoc vicium captivatos
tenet Hic enim talis invidet
dignis et detrahit eis et multo
ties exorat eis mortem ut ne
cessitate veniat super eum electionis
decretum Quia si aliquis ei resi
sterit dolos contra eum confingit
et turbaciones ac suspiciones infi
nitas habebit et tranquillitatem
eius destruet et deus absconde
det Scientes ergo manifestam
dapnacionem fugiamus prelacionis
concupiscencia . Sed et beatus Benedic
tus in regula sua dicit ordinatus
abbas aut prelatus cogitet semper
quale honus suscepit Quia
qui suscepit animas regendas
paret se ad racionem reddendam
Et quantum sub cura sua habeat
fratrum numerum agnoscat pro certo
quia in die iudicij ipsarum omnium

uiar est rediturus deo racionem
sine dubio adita esse uie .
Denique beatus augustinus in sua regula sic
scribit ipse qui vobis preest non esti
met potestate dominante sed caritate
seruiente felicem honore coram vobis
sit timore vero coram deo substratus
sit pedibus vestris circa omnes
se ipsum bonorum operum prebeat exemplum
et plus amari avobis appetat quam
timeri semper cogitans deo se pro vo
bis rediturum racionem quanto inter vos quanto
in loco superiori tanto in periculo
maiori versatur . Ideo beatus cri
sostomus super matheo ait Quicumque
desiderauit principatum in terra inve
niet confusionem in celo Nec inter
servos christi computabitur qui de prima
tu tractauit . Nec unusquisque fe
stinet quando aliis maior appareat
sed quando omnibus inferior vi
deatur quia ridiculosa res est gra
dus supremus et animus infimus
sedes prima et vita ima sermo
multus et fructus nullus vultus
grauis et actus [illegible] leuis in
gens auctoritas et nulla stabi
litas . Unde beatus ambrosius in suo
pastorali ait magna sublimitas
debet habere magnam cautelam
honor grandis grandiori debet
sollicitudine circumuallari cui plus
creditur plus ab eo exigetur Si
cut scriptum est Si cecus ceco du
catum prestat ambo in foueam
cadunt . Quam ergo talem se esse non
ignorat prelaturam non appetat
ne pereat . Hinc beatus Gregorius
in pastorali ait Sciat hoc prelati
quod si prave aliquid perpetrat tot
mortibus digni sunt quot perditionis
exempla ad subditos transmittunt .
Ideo beatus bernardus super psalmo Qui
habitat sic dicit principium mee quasi
omnis prima temptacio exagitat que
dicitur timor nocturnus quia non timetur
austeritas disciplime si videtur immen
sitas glorie . Sed si quis hac vice
rit sequitur seu alia temptacio que
vocatur sagitta volante in die hec
est a vana gloria que provenit ex
bonis opibus Quod si hec vincit
sequitur alia temptacio que vocatur
in negocio perambulante in tenebris
hec sunt dignitates et honores
ut qui non curauit laudem nec
vanam gloriam Saltem delectetur
honore et appetat dignitates quod
negotium dicitur perambulans in tenebris
quia tales ambiciosi semper absco
dunt quod sunt et false ostendunt quod
non sunt propter appetitum dignitatum
Qui appetitus merito vocatur
ambicio que est pessima filia
superbie . hac idem bernardus diffi
nit in hec verba Ambicio est ra
dix iniquitatis subtile malum
secretum virus pestis oculta
doli artifex mater ypocrisis liuo
ris parens viciorum origo criminum
fomes virtutum erugo tinea sanc
titatis Ex remediis morbos
creans generans ex medicina
languorem . hoc declarans papa
Innocencius sic ait Ambiciosus statim
ut est ad honores promotus in su
perbia extollitur et in iactanciam re
frenatur Non curat prodesse sed
gloriatur preesse presumit se melio
rem quia videt se esse superiorem
amicos dedignatur et notos igno
rat sublimia meditatur subesse
non patitur preesse molitur Subditis

est honerosus omnibus in festus
molestus arrogans et inportun9
Ideo Sanctus Jeronim9 in regula
sua ad Eustochiu Scribit val
de notabile miraculu dicens
Erat quida heremita etate iu
uenis sed morib9 matur9 qui
ob vite merita ad epale fastigiu
fuit electus hic queda suu
patruu heremi incola virum
vtiqz sanctu et pphetic spu plenu
ut eu de hoc qsuleret adijt
no in tantus sed qsilio dicti
sui patrui electione renunc
ciauit ut teneret qd est tutu
qui post moditu felici obitu
moriens hilaris et iocundus apa
ruit patruo suo dicens Grates
tibi pr refero de bono qsilio
Na scito q nunc fuisse demo
dapnatoru si fuisse demo platoru

Heremita interrogat agelm
dicens Cu natu audio valde
est piculosus status platoru
Ego vo solu ad hoc desiderabam
esse platus q posse habere locu
pdicandi et possem alios doce
Qa legi in euagelio qz finus
nequa fuit dapnat9 pro eo q
abscondeit talentu sibi adeo
qcessu Ideo ppt hunc timore
licet modicu habeo scietia
tamen libetissime alys pdicare

Angelus respondet Bonu
est pdicare et doce alios
ad bonu et extrahere hoies ab
errore et trasferre ad veritatis
agnicione Sed ille ordo est
ierarchic9 et valde sublimis
ac solu pfectoru sicut fuit xpi
et apostolorum qz si tu adhuc no es
pfectus sede in cella tua Ne
forte audias tamen in pubio
dicentes qedice cura te ipm
Ne du velis alios curare tua
destruas sanitate et exeas
alibtate spus ad mentis turba
cione pro eo q mes tua adhuc
indiget custodia et sensuu sub
iectione. Nunquid oblitus es qz
Sanct9 et gloriosus Jeronim9 i epla
qtra vigilanciu heticu scribit
dicens Non sunt a suo studio heremi
te et monachi deterrendi tua vipe
rina lingua qua morsu argumentaris
et dicis Si omes se in heremo re
cluserint qus celebrabit eccas
qus seculares hoies lucrifaciet
hoc eni modo si omes tecu fatui
sunt sapiens esse quis poterit Mo
nachus no doctoris habet sed pla
gentis officiu qui vel se vel mu
du lugeat et dni pauidus pesto
letur aduentu Cur in quis pgis
ad heremu Ideo ut intuere ad qtu
piscendu no videa ut te no au
diam ut tuo furore no mouear
ut tua et alioru bella no paciar
respondebis hoc no est pugnare
sed fugere Sta tu in acie armat9
vel vinces vel cades Ego fateor
infirmitate mea Nolo pugnare
spe incerte victorie Si fugero
gladiu devitam qcius est
tenere certu qua incertu
aut scuto aut pedibus mors
vitanda est Nulla est securitas
vicino spente dormire Na luxu
ria auaricia ira inuidia et fere
oia vicia vincuntur in heremo Id
eo heremite et monachi declinet
vrbes et opida ne cogantur face
illa p quibus dapnentur. Sanct9

quoqz ysaac heremita in libro de doc
trina misterioꝝ dei sic ait dilige
ociu solitudinis heremi plus quam
q̄uertere multas gentes ad agnitio
ne dei Melius est enim a peccati
vinculo solue temet ipm quam
liberare suos a seruitute Melius
est tibi pace habe in aīa tua quam
pacificare ~~[illegible]~~ discordes
cu doctrina tua Et quamuis bonu
est docere hoīes xp̄i deu tamen
melius est ut se ipm inducet q̄s
2 apud deu Multi enim alios docue
runt & miracula fecerunt & etiam
mortuos suscitauerunt Et post
modum ipi qui alios suscitauerunt
ad execrabilia vicia & horribi
lia peccata ceciderunt et fue
runt alijs in scandalum Quia cu
in finitate vite sue laborarent
de sanitate xp̄a no curauerunt
Sed exposuerunt se mari huius
seculi ad sanandum aīas alioꝝ
du ipi egrotarent Na ipoꝝ
in finitas sensuum obstare no
potuit flame reꝝ habentium
ex q̄suetudine vicioꝝ dificul
tate Adhuc enim indigebat
timere sibi ne videret mulie
res aut posideret pecunia
neqz p essent alijs nec q̄tra
quequam extolleret Ergo
in omi tempore te ipm reputa
nichil scire ut culpa effugias
arogantie Semp te ipm estima
indigere doctrina et eris sapiens
omnibus diebus vite tue Vn
& btūs Bnardus sup cantica sic dt
Ceteꝝ tu fr̄ q̄ tuu est spargis
et pdis si pus quam tu totus
impleāis festines effunde Nimiꝝ

vita et salute quam alijs vis dare
te ipm fraudas Ideo si sapis no
eris canale sed concha Cana
le enim simul recipit & refudit
Concha vero donec impleatur
expectat Et sic q̄ sup habūdat
sine suo dapno q̄municat Sciens
maledictu qui sua parte facit
deteriore Sed forte dicis Cari
tas no querit que sua sunt Et tu
scis quam obre Caritas que sua
sunt id est xp̄e salutis necessaria
nunquam non habet sed habūdat
et ideo no querit Alioquin si ple
na no est pfecta no est Tu vero
fr̄ cui satis firma salus xp̄a ad
huc no est Cui caritas aut nul
la aut ita debilis est ut q̄tra
madatu dei in favore liquescat
timore deficiat pturbet trs
ticia contrahat auaricia pro
trahat ambitione suspicionibus
inquietet conuicijs exagite
tur curis consumet honoribus
tumeat livore tabescat Tu
inquam ita in xp̄ijs te ipm sen
tiens quam stulticia querso
alios curare aut ambis aut
acquiescis Caue ab hac cogi
tatione quia vulpecula est que
te decipere nititur Ut ad pdicā
du vadas nemine acquiras
et tu ipe pereas. Hic btūs Greg
nazarenus ait Mundari prius opor 3
tet & sic alios mundare Sapi
ente prius fieri & sic alios
facere sapientes Lumen fieri
et sic alios illuminare Ad deu
accedere & sic alios ad deu addu
cere Sanctificari prius & sic alios
sanctificare Manus habere rectas

et sic alijs porigē manū Qua pe
tatori dixit deus Quare tu ena
ras iusticias meas Tu vero odis
ti disciplina ꝛ piecisti sermones
meos retrorsū Estimasti iniq
quod ero tui similis arguam te et
statuā contra faciē tuā. Ideo sanctus
Jeronim9 in epla ad Rusticū mona
chū Scribit de quodā predicatore
monstruosū miraculū dicens Tes
tudineo gradu Grunni9 incede
bat ad predicandū Et per interualla
queda vix pauca uerba carpe
bat ut eum putares singultire
no ploqui Et tamē cū exposu
set strucem librorū aducto sup
cilio contractis quod naribus ac
fronte rugata duob9 digitu
lis concrepabat hoc signo ad au
diendū discipulos prouocans Tunc
nugas meras fundere ꝛ ad singu
singulos declamare Creticū di
ceres esse longinū Censorium
quod romane facundie Notare que
vellet ꝛ de senatu doctorū ex
cludere hic bene numat9 plus
placebat in prandijs Nec mirū
qui multos increpare solitus
erat Facto quod cuneo circumstre
pencium garulorū procedebat
in publicū Intus nero foris
catho Totus ambigu9 ut ex
contrarijs diuersis naturis vnū
monstrū Noua quod bestia dicens
esse compacta Juxta illud dictū
prima leo postrema draco me
dia ipa est chimera Nunquā ergo
tales audias Neque tu hui9modi
habites Ne tu eis in stimpeas

Caplm Secundū de dulci ac
suauissimo gustu dei. Introgato

Heremita introgat angelū
dicens Singulis diebus ca
nendo psalmos illū sepissime
rumino Gustate et
videte quoniam suauis est dominus
Et nescio quid alij faciunt Ego
eum rara hora ꝛ brevi mora
illa dulcedine degusto Ja gra
dei multis annis caste sobrie quod
viuere studeo Lectioni insisto
Resisto vicijs Vigilo contra tempta
ciones Recogito omnes annos meos
in amaritudine anime mee Oficiū
diuinū Missas ꝛ multos psalmos
dico cotidie Et hec omnia facio
quasi de consuetudine sed de dul
cedine nichil Quod si aliquando in vi
gilijs ꝛ in oratione me tali illam
cū dulcedine advenire dulcedine sen
cio sed dū tenere puto statim
elabitur Et rursū lacrimanti ꝛ ora
ti reuertitur et comprehendi patitur
sed no retineri dū subito iterū
quasi de manib9 fugit Et nescio
qua de causa tali molesta vicis
situdine me afligit vt sepe luges
cogar dicere Usque quo domine obliuis
ceris me in finē Usque quo auertis
faciē tuā a me Quā diu ponā
consilia in anima mea ꝛ dolorē in corde per die

Angelus respondet Diuina
dulcedo no nisi purgata men
te et affectu bene disposito
degustatur Et hoc est signū quod
licet tu mundū corpore reliqueris
Tamē adhuc affectu in mundo
habitas. Nunquid oblitus es quod
Sanct9 ꝛ gloriosus Jeronim9 in regu
la sua dicit. No potest ad tante
contemplacionis dulcedine corpore ple
nū secularis vanitate aspirare

Sed oportet q seculo moriatur
ut soli deo p sacras meditacones
et desideria supnis inheat vnde
granum frumenti cadens in terram
nisi mortuum fuerit semp sit ma
net solum ut cecidit Si moritur
multum fructum affert Sic et vos
carissimi Nam relinquere mundum et
domum patriam vestes seculares
deponere et habitum monachi in
duere modicum pdest homini si mes
ipa misera que in mundo habetur
afectu optet et que relinqueat
afectibus repetat Exeunte namque
loth cum filiabus et uxore de sodo
mis mandatur ab angelis ne retro
aspiciat que iam pambulando
relinquerat Cuius uxor obvians
mandato statim est versa i sta
tuam salis hec itaque vos doceat
qua pena puniendi sunt qui mun
di vanitates afectant in heremo
aut i monasterio Nam efficiuntur in
sensibilis statua salis ut iam
nichil de supne contemplacionis
dulcedine sentire valeat sed
manet in amaritudine mundi
qui mundo vivunt Sanctus quoque
ysaac heremita in libro suo de doc
trina misteriorum dei sic ait donec
moriatur exterior homo a rebus
mundi non solum a peccato sed etiam
ab omni accione exteriori corporali
similiter et interior homo a malis
et vanis cogitacionibus et casti
getur motus corporis ut non
moveat in corde dulcedine pec
catorum Non potest cum illo homine
dulcedo sancti spiritus habitare Et
quousque non destruet in corde

suo cura et sollicitudine secula
rium rerum spiritualis ebrietas in ipso
non manebit et consolacionem illam
non senciet de qua erat consolatus
propheta qui dicebat Quam magna
multitudo dulcedinis tue domine
quam abscondisti timentibus te
Unde Beatus Bernardus de vera contempla
cione in libro dicto Animi contempla
cionem veritatis multum vacare ne
cesse est ut discat requiescere
non solum ab operibus malis sed e
tiam a cogitacionibus vanis Ideo
propheta ait Vacate et videte quoniam
suavis est dominus vacantes siquidem
corpore sed vagantes ubique cor
de nequaquam gustare merentur
quam dulcis est deus De illo
autem quod queris Quam de causa
vicissitudines paciaris venien
tis et recedentis dulcedinis dei
Noveris triplicem esse causam primo
fit propter tuam negligenciam qua
negligis purgare mentem tuam
ab omni affectu terreno et carna
li Unde Beatus Bernardus ait Errat
omnis qui dulcedinem illam huic
cineri venenoso Quum illud bal
samum huic fedo gaudio Carissi
ma illa sancti spiritus huic seculi
illecebris admisceri arbitratur
Secundo hoc fit per diabolicam
temptacionem demones namque
propter invidiam impediunt homines
quantum possunt ne illam celeste
dulcedinem degustaret quam
ipsi perdiderunt Ideo Beatus ysaac
ait In tempore quo deus sua gratia
compungit cor tuum da te ipsum conti
nuis extensionibus corporis in ter

aut genuflectionibus cum lacrimis Et si demones ceperint tibi in tuis suggerere vanitates alijs ne caput destruas aut oculos Non consentias eis Sed vide et mirare quid debet ex hoc maius oriri Nichil in hac vita est maius quam quod aliquis posset iacere intra cellam tinnis ante crucem xpi die ac nocte Et manus post tergum ligare vis non frigescere tibi calorem gratie et a lacrimis non pauperari in hijs exerce te ipsum Et eris verus heremita Et beatus eris si die noctuque studueris in hijs que dicuntur tibi Nec aliud quesieris quam hijs. Tertio hoc fit per dispensacione divina Nam sepe dominus subtrahit se et suam gratiam devocionis ut quo avidius desideraretur et teneretur fortius Nam ut ait euangelista post resurreccionem suam dominus ambulans cum duobus discipulis finxit se longius ire Non quia hoc volebat facere Sed quia volebat audire mane nobiscum domine quoniam advesperascit et inclinata est iam dies Unde Beatus Gregorius ait Sancta desideria ex dilacione crescunt Si autem ex dilacione deficiunt desideria sancta non fuerunt Deus enim quamvis pietate sit clementissimus Tamen aliquando contingit quod hoc quod libentissime tribuit protrahit ut discas magna multum ardenter desiderare et adepta sollicite cum gratiarum actione tenere Ait Beatus Bruno in libro de mistica theologia ait Videmus quod

animal brutum ad illum cibum quem sibi delectabilem estimat currendo cum impetu sine dilacione accellerat Cur ergo homo racionalis habens dulcissimum obiectum in quo est vera dulcedo et omnis sacietas tamen peior brutis animalibus Non vult illud toto desiderio currere ut posset cum domino dulce cibum sumere. Ob hoc sancti patres antiqui relictis urbibus et villis sacro accensi desiderio currebant ad heremi solitudines ut illic soli secum viverent et quam dulcis est dominus toto affectu degustarent

Ideo Sanctus Ieronimus in Epistola ad Eustochium virginem de se ipso scribit magnum miraculum dicens Quoties Ego ipse in heremo constitutus sedebam solus quia amaritudine repletus eram. horrebant sacco membra deformia et squalida cutis situ ethiopice carnis obduxerat Cotidie lacrime cotidie gemitus Et si aliquando repugnantem me sompnus obrepsisset nuda humo vix ossa herentia collidebam de cibis vero et potu taceo Cum illuc infirmi monachi frigida bibunt aqua Et coctum aliquid manducare ca uet sicut luxuria Ille igitur ego qui ob gehenne metum et vite eterne desiderium tali me carcere ipse dampnaveram Scorpionum tantum socius et bestiarum eram Itaque omni auxilio destitutus ad ihesum iacebam pedes rigabam lacrimis crine tergebam Et repugnantem carnem ebdomadarum inedia subiugabam Memini me clamantem diem crebro iunxisse cum nocte Nec prius cessasse

apectoris uberibus qua rediret
dno iubente in me tranquillitas
Ipam qz cellula mea quasi cogi
tacionum conscia timeba Et michi
met iratus et rigidus solus de
serta penetraba Si alicubi gra
va vallium aspera montium rupium
prerupta cerneba Ibi mee orois
locus Illud misirime carnis erga
stulum Et ut michi testis est dns
post multas lacrimas a celo ocu
los inherentes sepe videbat
in i'eresse choris agminibus an
gelorum et letus gaudens qz can
taba Trahe me post te curre
mus in odore unguentorum dulce
dinis tue dne ihu xpe Petrus

Heremita interrogat angelu
dicens Quia diebus istis
aperui codice apli et erectis
oculis mirabile ibi doctrina
vidi Ubi sic ait Nostra autem
gusacio in celis est ¶ Ego estio
aplm ista dixisse in psona sui
et aliorum qui sunt pfecti Tamen
ego no possum intellige Quat'
homo manens in corpore posit
gusari in celo nisi esset valde
pfectus Denique quia i p'nti
vita ego no possum cognoscere
quis est pfectus Ideo velle
scire aliq signum pfectionis
p q possem cognoscere quis est
pfectus Aut qm ego in tipia
venire ad pfectione i hac vita

Angelus respondet Cu etiam
aliquid mente p cognito
nem et strictu amorem cape
in tipis Iam no in hoc mundo
es sed ibi ubi amas Quia quod q̄
diligis ipa dilectionis vi in eius
similitudine transformaris Si
ergo celestia contemplaris Si celes
tia meditaris et diligis Quo
modo iam no in celis gusaris qui
etiam celestibus spiritibus in vi
ta assimilaris Nunquid oblitus
es qz sanctus a gloriosus Jeronimus
in epla ad heliodorum scribit dices
O desertu floribus xpi vernans O
heremus familiaris deo gaudens
Quid agis fr in seculo qui ma
ior es mundo Quamdiu te for
mosarum urbium carcer includit
Crede m nescio quid plus lucis
in heremo aspicio Libet sarcina
corporis abiecta ad purum ethe
ris volare fulgore Paupertate
times sed beatos pauperes xps
apellat Labore terreris sed ne
mo atleta sine sudoribus coro
natur De cibo cogitas sed fides
famem no timet Terret te heremi
solitudo sed tu paradisum mente
pambula Quoties cunque illuc
mente ascenderis toties in here
mo no eris. Beatus qz Bruno
in libro de mistica theologia sic
ait Cristo inquit in carne hu
mana reuerteri in celum mens
nostra p extaticum amorem dis
posita conformis efficitur Que in
sua primordiali creatone libera
a suo creatore facta fuit Sic
in posterum sup celesti immissione
et diuturna aspiratione ardenti
exercitio eleuata ac p afec
tiones flamigeras iam quoda
modo arra felicitatis eterne

pcepit quia ubi amat ibi ha
bitat. Sed et bts bnardus i libo
de vera gteplacone dt Certu
tibi sit q no pfecte xpm dili
gis si ad theoricos illos excessus
no du vocari vel vocare non
du sequi merueris quomodo eni
pfecte diligis si in celesti desi
derio ad supna no rapeis et
theoricos illos conatus mentis
alienacone no trasis Sed tu
ab illa celesti dulcedine ad nos
revertimur que ibi gustavim9
aut vidim9 aliis enarrare no
possum9 Sed neqz ad nram me
moriam possum9 revocare Qz si
aliquis dicat quomodo possint
hec fieri Respondeo quicumqz
vult ad hanc spualem scienciam
pvenire opus est sibi potius
intima gpuncone qua pfun
da in vestigacoe suspiriis
qua argumentis crebris la
mentacoib9 qua copiosis dis
putacoib9 lacrimis qua sen
tentiis mentali oratione qua
leccone Ora lacrimarum q sci
cia lrarum celestium potius gte
placone qua terrena delec
tacone seu occupacone. ¶
Deniqz tu dicebas qz volebas
scire certu signum pfeccionis
ut cognosceres quis est pfect9
aut qn tu incipies venire
ad pfeccone ¶ accipe ergo
hoc signum certissimu Cum in
ceperit gra tuos oculos api
re ad pcipiendu gteplaconem
in veritate tunc statim incipiet
oculi tui fundere lacrimas gtinuas
sine violencia quasi flumen
Et tunc cessat pugna sensuu
carnalium et retrahitur intus
Na tu quis incepit toto afect
tu recedere ab hoc mundo et ab
omnibus corporalib9 et hui9 seculi
et cepit trascendere terminu qui
est in tua natura tunc stati
pveniet ad hanc gram lacrimarum
Et sola pma gustacone oculi eius in
cipiunt iste lacrime que pducunt
hominem ad pfeccone dilleccionis
dei Et quanto magis pcedit illic
tanto magis ditatur in illis donec
bibat ipas lacrimas in cibo et po
tu suo ppter multam pseveranciam
earum Sicut pphta expertus testatur
dicens fuerunt in lacrime mee pa
nes die ac nocte Et poculu
meu cu fletu miscebam Et hoc
est signum certitudinis q mens
tua recessit de mundo isto et ia
sentit mundu illu spualem
celeste Na quantu tua mens
incipit appinquare huic mundo
tantu lacrime tue incipiunt
deficere Et cu tua mens tota fu
erit in hoc mundo tunc totalit
pdes gram lacrimarum ve tibi
miser quid pdidisti Na hoc
est signum q tua mens i mundo
et in viciis est sepulta. Unde scs
ysaac heremita in libro de doctrina
misteriorum dei sic scribit dico tibi
verum qua sicut medicina no gtep
nas nec dubites in verbis meis
Si te suspendes palpebras ne
putes q pvenires ad pfeccone
Nisi pas pvenias ad lacrimas

gtinuas que [illegible] veniut sine
violentia hucusqz mudo fuerut
oculta tua Id est adhuc stas in
habitudine mudanoz Et opus
dei operaris p homiem exteriore
Sed interior homo tuus adhuc
est infructuosus Quia alacri
mis prouenit fructus eius
Cuqz ad regione lacmaz per
veneris Tuc scias q egressa
est mens tua de carcere huius
mudi Et posuit pede in via
noui homis Et cepit odorare
dulcedine noui seculi atqz
mirabilis Et tuc incipit mes
efudere lacmas absqz viole
tia Nam gra que est genus
omib9 traducit ad iam vt
paiat mea diuinam formam
secreta ad futuri seculi cla
ritate Et statim mes inci
pit moueri in quibusdam
que sibi desut Et quoniam
no sustinet q sibi de gsuetu
dine no est Statim incipit
moue corpus ad planctum
mixtu dulcedine mellis Et
quato plus nutritur in illo
dulci plactu Tanto plus cres
scut ille dulces lacme gtiue
Et durat duobus vel trib9
anis Et postea cessat ille
gtinue lacme Et veniut
lacme cu mesura qvenieti Qua
ia talis homo intrauit ad pace
cogitacionu suaz Et iam mens
sua incepit gtemplari misteria
Et ia spus sactus incipit ei re
uelare celestia Et deus habi
tat in ipo Et exhoc sentit in
se alteratione que in renoua
cione homi excipit natura

interiore Et hec est pcerto ve
ritas in breuiloquio sicut ab
eclesia creditur generali Sic
multi sacti pres Et pcipue scs
doctor Jeronim9 p tales gtinuas
lacmas Quado fuit in heremo
puenit ad pfectione Et pos
tea habuit lacmas cu men
sura Et spus sactus reuelauit
ei celestia Sicut ipe testat
in Regula sua Scribes de se
ipo gloriosu miraculu in hec
verba Scio quid loquor carissi
mi Nam ut in i sipiectia dicta
Ego homunculus sic abiectus
sic vilis in domo dni Adhuc
vivens in corpore Angeloz sepe
choris int fui de corporeis
p ebdomadas nichil senciens
Et dine visionis intuitu post
multoz diez spacia pscitus
futuroz Corpori reditus fieba
Quid ibi manens fellicitatis
habebam Quid inenarrabilis
delectacionis senciebam testis
est ipa Trinitas qua videbam
nescio quo intuitu Testes sut
et ipi beati spus qui adherat
Testis est gsciencia mea Qui
tantis bonis ipe fruebar
Quot & quanta nescit refre
mollicies corporis mei.

Heremita introgat agelu
dicens Recordor dnm dice
tem in euagelio Estote pfer
ti Sicut & pater vester celes
tis pfectus est Quero ergo
Quid fiet de illis qui no pos
sut esse pfecti Neqz posut here
illas gtinuas lacmas que sut
signu pfectionis Nunquid tales

sint in spe salutis ut possint saluari
Angelus respondet Nulli ho-
minum quamdiu est in hac
vita perditur spes salutis Nam
in veritate tibi dico Cum aliquis
contritus peccata sua fuerit confes-
sus Et ab eis se omnino elon-
gauerit Et accesserit constanter
ad bona In modico tempore
sentiet auxilium Et si supera-
uerit aliquantulum inveniet
consolacionem anime Et remissionem
peccatorum consequetur et habunda-
tiam bonorum percipiet et gra-
dei dignus erit Verumtamen minor
est iste in operacione ad illum per-
fectum Qui se ipsum segregauit
Et invenit in anima sua beati-
tudinis secretum Et comprehendit
illam rem per quam dei filius adve-
nit in terram. Nunquid oblitus
es quod Sanctus et gloriosus Jeronimus
Scribit in Epistola ad Sabinum dia-
conum lapsum dicens Iaces itaque
ad volutus pedibus meis Et
neglecto iudicio dei me quasi
iudicem times Ego tibi peperci
fateor Quid aliud possum frater
hortor te ut agas penitenciam
Et in cilicio et cinere volueris
Et ut vadas in heremum aut in
monasterium ut dei misericordiam
iugibus lacrimis impetres Nam
quamuis est sera penitencia
Quamuis in itinere vulneratus
sis Sed ille pius samaritanus in me-
to te impositum ad stabulum depor-
tabit Et si in peccatis mortuus
et sepultus iaceas Tamen ille qui

fetentem suscitauit lazarum te quoque
suscitabit. Beatus quoque Bruno in
libro de mistica theologia dicit quod
triplex est via que ducit hominem
ad deum prima est purgatiua Et
illa est incipiencium Secunda via
est illuminatiua et illa est proficiencium
Tercia est vnitiua et illa est perfec-
torum Ergo primi qui incipiunt deo
seruire necesse est ut quilibet
eorum purget mentem suam per talem
modum primo quod recordetur peccata
sua cotidie in aliquo loco occul-
tissimo et maxime in secreto
noctis silencio Et levando oculos
suos in celum dicat peccata sua
maiora coram deo Quasi ipsi soli-
loquendo numeret ea usque ad
decem vel xii Et maiora dicat
succincte ne diabolus immittat
sibi delectacionem Et sic numerando
peccata humiliet se et suspiret
dicendo Domine ihesu christe ego sum
ille peccator nequissimus miserrimus
infelicissimus et abhominabilis Qui
tuam maiestatem in tot et tantis
offendi peccatis ita quod ea enu-
merare non sufficio sicut arenam
maris Et ibi suspiret vel plan-
gat prout melius poterit Quia
sicut lima operatur in ferro ut in
qualibet eius confricacione aliquid
de ipsius ferri rubigine expellatur
Sic quolibet suspirium vel planc-
tus aliquid de peccatis Etiam post
infusionem gracie eliminat et ma-
gis ac magis animam purgat post-
ea ut intencius dolor crescat
Et animus ad sui confusionem humili-
etur debet cogitare Quomodo deus

ipm creauit cu no esset Et quo
do ppt ipm creauit celu & tra
Et cotidie facit sibi suire sole
& luna Et dat pluuias & fruc
tus ipm tamq filiu nutriens
Et specialiter deuota mente
cogitet de pasione xpi vt p
uulnus lateris xpi usqz ad c
tactu diuinitatis oculte late
tis interius expcimento amo
ris atinge mereatur Vn Sanctus
ysaac heremita in libro de doct
na misterioz dei sic ait quil
tocies inuenitur homo curua
tus sup genua in orone ma
nus habens extensas ad ce
lu Et respiciens facie xpi
in cruce Et colliges omes
cogitacones suas ad deu in
orone Et qua diu orat in
orone & copuctione cu lacri
mis In ipa hora statim ma
nat in corde suo fons pduces
dulcedine Et disoluuntur me
bra eius & oculi cuelantur Et
iruit facie in tra Cogitacoes
aute ipius alterantur ita q no
posit face genuflectiones p
gaudio q est in toto corpore
suo Attende igitur o homo que
legis Quia nisi laboraueris
no inuenies Et nisi pulsaueris
cu fuore no exaudieris Quis
audies hec desiderabit exer
citia corporalia que modicu
valent aut exteriore iusti
cia que est in ieiunio & hele
mosinis Nisi ille qui no potest
manere in hemo aut i monas
terio. Sicut scribit beatus Ciril
lus in libro miraculoz sancti Je
ronimi Notabile miraculu dicens
Monachus quida iuuenis Et
beato Jeronimo valde deuotus
hic de licencia fratru exiuit mo
nasteriu ad visitandu infirmu
suu genitore Cuqz vna cu sorore
sua virgine corpus infirmi pa
tris sui confricaret Casu dextera
sororis sue tetigit Et mox tam
diris concupiscencie stimulis cor
eiusde monachi uulneratu fuit
Qui reuersus ad monasteriu ne
quaq manere potuit Sequenti
igitur nocte mutato habitu
geres claues in manibus ad
porta monasterii pperat voles
ad germana sorore ire & cu
ea illicita ppetrare Sed p tota
illa nocte huc illuc qz circuies
porta monasterij inuenire no
potuit Atqz in huc modu p totu
mensem qualibet nocte voles
exire no valuit Tande Sanctus
Jeronimus Cuida monacho illius
cenobij aparuit dicens dic illi
iuueni monacho Q ppter reueren
cia qua facit mee ymagini
huc usqz ipm custodiui ne pos
set exire de monasterio Sed am
plius eu custodire nolo Mane
facto que viderat monachus
iuueni monacho enarrauit At
ille cepit eu deridere dicens
ppter cerebri vacuitate hec si
bi sopnia euenisse Sic qz eade
nocte mutato habitu sicut vo
luit monasteriu exiuit Et ocul
te domu patris sui ingresus ab
scondit se sub lectulo sororis sue
Cuqz sentisset ea dormire Ex
poliatus vestibus sororis se la
teri nudus aplicauit ad hec

ſoror levi ſopno dormiēs evigilat
Et viru iuxta ſe manu ſenciens
emiſſo clamore omēs ad ſe vocā
uit. Currūt cū lumine ad thala
mu puelle vidēt cū ea monachu
nudu iacētem. mirant parētes
Stupet ſenex pater et intrrogat
filiu cur hoc malu facere voluiſ
At ille p verecūdia no valēs
loqui mox de domo patris fugit
dolens et ac plangēs ad monaſte
riu eſt reūſus Ibi q p duos
annos in tanta penitēncia fletu
et lacrimis ſe aflixit q cor hu
mu cogitare no poſſet Tande
cōpletis duobus annis purgatus
lacrimis in ſtatu penitentiu
incipiētiu migravit ad dnm

Heremita intrrogat angelu
dicēs. Quia xpus docet in
evangelio ſemp orare Exemplo
cuiuſda vidue que crudele
iudice p̄cibus devicit. Et apo
ſtolus dicit ſine intmiſſione
eſſe orandu. Tamē ego no in
telligo quōdo poſſu ſine intmi
ſione orare. Nūquid no debeo
aliqn legere aut corpus reficere
cibo potu aut ſopno ¶ Inſup
vellem ſcire que eſt cauſa
q in orone aut pſalmodia
no poſſu tenere metem mea
q no diſtrahat vagādo huc at
q illuc etiā cōtra mea volūtatē

Angelus reſpondet Ille ſine
intmiſſione orat qui ſemp
deu deſiderat. Quia ſcriptu eſt
deſideriu pauperu exaudivit
dns. Na ſicut vita cōtēplativa
eſt melior qua vita activa
Ita oro mentalis eſt melior
qua oro vocalis. Quia du cor
no orat in vanu lingua labo̅rat
Nūquid oblitus es q ſanctus et glo
rioſus Jeronimus in Regula ſua
dicit Nullius eſt meriti orē
dina officia verboſitate Et mi
ſera mēte que extrinſecus i mi
nēt vagando circuire Ergo illud
in mētis archano ſuma cu di
ligētia rumīnet intrīnſecus
q voce pfert extrinſecus. Scs
quoq Baſilius in libro examero
sic ait Si quis mente ſua ita
intendat in ſingula verba ſicut
guſtus eſt intentus ad ſapores
ciboru Iſte eſt qui cōplet illud
q dr pſallite ſapiēter Nec au
diet cōtra ſe dnm p pphām dicē
tem populus hic labijs me ho
norat cor autē eoru longe eſt
a me in vanu ergo colūt me
ſcdm doctrina hominu ¶ Denique
q intrrogas que eſt cauſa q
no potes tenere mēte firma
in orone vel pſalmodia. Cauſa
eſt iſta Quia tu ſepe vadis
ad orone et pſalmodia magis
ex cōſuetudine qua ex devocōe
Et quia es tepidus ac frigidus
corde Et no intendis ad aliud
niſi ut compleas multu numeru
pſalmoru et oronu Et neſcis
q pfecta oro no acquirit mul
tis verbis ſed multo deſiderio
Ideo ſcribit in evangelio q apli
intrrogātes dnm de modo orādi
tale audierūt reſponſu Cu ora
tis nolite multu loqui ſicut
ypocrite faciūt eſtimat enim
q in multiloquio exaudiatur

Vos aute sic orabitis p̄r nr̄ qui es in celis. Sanct9 q3 Benedictus exemplo xpi in regula sua sic ait Supplicandu est dno ihu xpo no in multiloquio sed in puritate cordis et in cpunctione lacrimar nos exaudiri sciam9 Et ideo brevis debet esse et pura oro Nisi forte ex affectu dine inspiracionis ptendat In conventu tame omnino breviter oretur Et facto signo a priore omnes pariter surgant &c Et Sanctus Romoaldus in exposicione psalterij dicit Melius est unu3 psalmos dice cu devocone et contricione cordis Quam centu sine devocone et cu vanis cogitacoib9 Ideo Beat9 Johannes Clymach in Capto de orone ait Oratio est cunctio et unio homis et dei divitie monachor et thesaurus heremitar Ne conceris multu loqui in orone ut no mens tua dissipetur Na unu v̄bum publicani deu ad misericordiam inflexit Et unu verbu latrone fidelem salvu fecit Quia multiloqu in orone sepe phantasticat mentem Et soliloqu ipam cgregare naturam habet Sunt namq3 multi homines indiscreti Quor oro est potius in verbis qua in affectu Qui no atendunt ad aliud nisi ut cpleat multos ps aut multis vicib9 dicat p̄r nr̄ Et cpleto numero pposito no videtur amplius cogitare Et tales no possunt venire ad pfectone Si vero dicas debet ergo hec dimitte cu omnes no sint apti ad mentalem oronem Respondeo Non Sed debet tu modo procede Quia sicut homo prius est impfectus qua pfectus Sic est eius oro prius impfecta qua pfecta debet go cu adhuc est impfectus ut no cadat in ociu mentis du multu loquit Cu vocali orone mente sua in dei affectu erige et leva e cu suor cuiter csideracone peccator Et sic modo vocalis oro utilis erit homini Et ab orone vocali impfecta si pseveravit veniet ad orone mentale pfecta Si vero curat simplr suu numer implere Et no curat mentale orona vel inquere ppt vocalem Nuqua veniet ad pfectone Aliquando em est homo sic ignorans et indiscret9 ex voles lingua sua dice tantu numer oroni no curat de visitacone dei Quia aliqn deus visitat mente sua p gram i quada lumine cogitacois sue aut cu quada contricone delictor suor Aut aliqn in dulcedine caritatis dine Et ipe indiscret9 timens q no posit implere numer oracionu suar Repellit gram dei et visitacone sua factam quasi ppt csciencia Sed no debet sic face Quia sic facie do esset diabolica teptaco et deceptio Sed statim quando sentit i mente sua visitacone divina debet dimittere orone vocale Et vacare in orone mentali Excepto officio dino ad q clerici et pfessi religiosi sunt obligati ita q illud dimitte no posunt nec debet De omnibus vo alijs que homo inchoat debet ea vocaliter incipere ut p veniat ad orone metale Et iterum redire ad oronem vocale Quia scda via illuminativa pficietiu est mentalis oro p qua homo

pvenit ad tercia via unitiva pfec
toru Na beatus dyonisius in mis
tica theologia sic ait Ignote consur
ge ad eius unicione que est
supra mentem et cognitione Ubi
tradit unitiui amoris practica
Quia sicut homo primo plat mas
purgat Ita p orone mentalem
illuiat Et sic p amore unitiui
deo iungit Sicut aplus ait Qui
adheret deo unus spus cu deo
efficit No unione nature s3 gre
Ergo quicuqz vult ad dei unione
breui et recto tramite pvenire
et pace pfecte in aia poside o
portet qz totalr se expppet ab
amore oium creature Et etia
sui ipius ut totalr se in deu pi
ciat No resuans sibi aliquid
nec etia temp9 Na qui vult
cu deo iungi oportet qz no re
suet aliquid inter se et deu ut
nullu inter sit mediu Tot aute
sut media quot sut res quas
homo amat Ut ergo no impedi
atur dei iunctio tollat ois amor
de medio Na hec est causa qz
multi religiosi et qui videtur
esse spuales Tenentes quasda
obsuatias bonas nimis rigide
et sollicite et qtinue Et tame
sut semp tepidi Et no pveniut
ad pfectione Quia habent ali
quid ppu qz est mediu inter
ipos et deu Et ppt media que
resuat in aia recipiunt alte
racones Quia si aliqn diuinam
dulcedine senciut imo et si qti
nuet orones et deuocoes et alias
bonas obsuatias Et habeat
aliqua sentimeta de deo Tame
postea redeut ad vanas cogi
tacones aut ad seculares locuco
nes aut ad uba ociosa aut ad
murmuracones vel ad alia munda
na que amat Ac si nichil de
deo sensisset Et ppt illa media
que resuat Non veniut ad
pfectione neqz ad pfectu ppi
amore Quia illa media no
pmitut Et si aliqn hec media
cessat Tame postea redeut
tamqz ad domu vacua et sua
Sed postqua se homo expppat
ab omi amore creato Et habet
vera paupptate spus cordia
liter Ita qz no delectat aliqua
Tuc trahitur et imple3 ab amore
diuino in que se totalr piecit
Et si postea redeat ad mete
sua illa media que relinquat
no posut eam intrare quia
plena est domus et hospiciu
mentis iam est captu et imple
tu ab amore diuino et ligati
sut omes affectus Cu aute
mes sic est capta et impleta
diuino amore qz immediate ac
cidit Quado deus videt ea
vacua omi alio amore etia
sui ipius Tuc incipit homo
illuiari ab ipa veritate que
deus est Et in ista veritate
videt veritate oim creatura
Et cognoscit vilia ut vilia
et preciosa ut preciosa Et in hoc
lumie videt vilitate oim cre
naz rez Et dapnu qz potest
qsequi ex qcupiscetia vel affec
cione earu Ita qz no pmittit
se decipi ab eis quamuis multos
videat euntes post eas In hoc
etia lumie dirigit homo ad
posidendas omes virtutes Et
ad vitadu omia vicia cognita
eoru malicia Itaut etia vitet
verba ociosa et cogitacones

malas et omnia viciosa que ea
esse contra honorem dei et voluntatem
eius per hoc lumen veritatis ple
nius edocet Et cum fuerit homo
in ista via bene assuetus et confirma
tus Tunc non impedit ei hoc
lumen propter occupaciones bonas
hoc est si talis eligetur in platum
Aut si vellet aliis predicare aut
alteri utilitati proximorum intende
re Nam sicut quis habens murum an
te conspectum suum aliqua tula se
paratum videt ipsum murum et omnia
inter media eodem oculorum in
tuitu Sic ille homo qui est il
luminatus et unitus cum deo per
amorem In hoc lumine videt
deum et agenda omnia Nec propter
predicta deviat a via cepta
Licet contemplacio in actu aliquam
intermittatur Tamen mens ipsius
semper est in deo per amorem con
pata Sed si hoc presumptuosum
alicui videatur quod homo in vo
lutus peccatis multiplicibus
audeat a christo petere unionem
Respondet beatus Bernardus
super Cantica Nichil esse periculi
dum homo primo osculatur pe
des christi per recordacionem pecca
torum suorum Secundo osculatur ma
nus per beneficiorum sibi collatorum
recognitionem Tertio ascendit
ad osculum oris ipsum solum ama
do Et sibi soli desideriis et affec
tibus flamigeris adherendo
Ideo Beatus Cirillus in libro mi
raculorum Sancti Jeronimi Tale
scribit miraculum Quidam nobi
lis iuvenis Titus nomine To
tam devocionem in deo et Sancto
Jeronimo habebat hic consilio
parentum suorum Nobilissimam quandam
puellam duxit uxorem Completo
itaque anno invenit fratrem suum ger
manum cum uxore sua in lecto cu
bantem Qui statim evaginato
gladio uxorem suam occidit deinde
sub lecto ipsum fratrem latitantem inter
fecit hiis ita gestis egressus ci
vitatem Cepit cum aliis predonibus
transeuntes quosque depredari atque
iugulare Tandem post annos decem
Gloriosus Jeronimus in modum mer
catoris se illi monstravit Cernens
itaque Titus gloriosum Jeronimum Et
estimans esse mercatorem Commota
tis nephandis sociis obviat ve
nienti Mox quod eum teneri a sociis
precipit donec eius laterei gladium
infiget Ad hec Gloriosus Jeronimus
Amore inquit Sancti Jeronimi quem
tu diligis Concedatur in brevis
licencia loquendi Ad hec Titus
Amore inquit eius quem nominasti
Et loquendi et vivendi tibi licencia
datur tantum que portas merci
monia iam depone Ad hec Jeronimus
gloriosus Ego inquit ipse sum Sanctus
Jeronimus Qui huc propter tuam libe
racionem veni Ne michi a te ipse
sa devocio periret hucusque tui
custos fui coram deo ne iste ira
dei desevirent Iam cessa male
facere et penitenciam age Alioquin
tui custodem me amplius non ha
bebis hiis dictis Jeronimus glorio
sus ab eorum oculis disparuit Et
Titus et qui cum eo erant stupe
facti in terram ceciderunt Tunc su
bito super eos Spiritus sancti gracia effu
sa est Et lux eos celitus illus
travit Qui mox in viros alios
mutati Spretis cunctis spurciciis

vicioꝝ ad heremu secesserut atqz
ibide in breui ad suma pfectone
puenerut et vniti deo p amore
omia trasitoria gtepserut atqz
in sāctissima vita pseuerātes
eterna pmia a deo meruerut

Caplm xiiii de terribili die Judicij

Heremita interrogat ange
lu dicēs. Diebus istis
aspiciēs euāgeliu sancti
Mathei vidi ibide terri
bilem sententia vbi dns ait Ame
dico vobis qꝫ ome ubu ociosu
q locuti fuerint homies reddet
de illo racone in die iudicij..
Ve nobis quia si de omi verbo
ocioso q locuti fuerimꝰ redden
da est racio quid fiet de ver
bis maledictis quid de menda
cijs aut piurijs quid de voti frac
tione aut detractione vel susu
racione quid de verbis iactancie
aut vane gloie dolo simulatoe
murmuratoe adulatone scurili
tate quid de verbis risu moue
tibus clamosis aut turpibus
Sed velle scire si hec discusio
verboꝝ et operū expectabit
generale iudiciu vel si in par
ticulari iudicio hoc est in morte
vniuscuiusqz fiat hec uboꝝ et
operū discussio vt aie egresse
de corpore puniantur aut pmi
entur ante die gnalis iudicij
Angelus respondet Nunquid
si longe est dies iudicij
longe est dies mortis tue Nā
cu aia tua a vinculis carnis
incipit absolui quia amore
timore gcutitur manatis mor
dacis gsciencie stimulis laceatur
dolet se se indulta penitencie
tempora inaniter pcepisse plorat
immobile districte vlcionis arbitri
lu incunctabilit imminere ma
nere satagit Ire gpellitur sed re
cuperare vellet pdita no au
ditur post terga respiciens
totius trasacte vite cursum
velud breuissimu vnu itineris
reputat passum Ante se oculos
dirigit et infinita eternitatis
spacia depphendit plorat itaqz
quia in tam breui spacio po
tuit aquirere leticia sempi
terna Erubescit quia pter
illa substantia que vermibus
est ob noxia illa neglexit que
choris erat angelicis infere
da Interea du erubescetes
oculi tabescut du pectus pal
pitat du guttur anhelat den
tes paulatim nigrescut palle
scut ora et mebra cuncta ri
gescut Du hec itaqz victima
morti famulatur officia adsut
omia gesta simul et verba et
ipe cogitatones amare adusus
auctore testimoniu reddent
Adest insup horenda demonu
visio adest et virtus angelica
ille qui moritur est facile
depphendit cui parti debetur
Nā si bonitatis et pietatis in
eo vident insignia invitatur
ab angelis ut exeat Qꝫ si
eu sinistre parti peccatorū pmi
gredo et feditas abundicet
mox intollerabili terrore gcu
titur impetus violencia ptur
batur pcipitatur invaditur at
qz de misere carnis ergastu
lo violenter eripitur vt ad
eterna supplicia cu amari
tudine deducatur Ideo du ad

huc vivis nichil tibi reputes
utilius Qua lenocinancia vite
huius blandimenta respuere mundo
repudium dare Illicitos motus car
nis elide Solum quod profectionis adi
piscende propositum indeclinabili
ter custodire Nunquid oblitus
es quod Sanctus et gloriosus Jeronimus
in Epytaphio Nepociani ait
O mors que fratres dividis et amo
re sociatos Crudelis et dura di
socias Ve miserabilis humana condi
cio et sine christo vanum est omne
quod vivimus Nam si nongentos vite
excederemus annos Ut ante dilu
uium vivebat humanum genus
Et matusale nobis tempora do
narentur Tamen nichil esset
preterita longitudo que esse de
sisset Et enim inter illum qui decem
vixit annos et ille qui centum
post quam idem finis advenerit
et inrecusabilis mortis neces
sitas transacta fuerit omne tem
pus idem est Nisi quod magis senex
honustus fasce peccatorum proficis
scitur Optima queque dies mi
sera mortalibus eui prima fu
git subeunt morbi tristisque
senectus Et labor et durera
pit inclemencia mortis Quid
enim est inclemencius miseria huius
vite in qua tot tribulacionum doloris
et passionum agminibus Ut nulla
pene hora sit in qua quis liber
a dolore transeat Nam vita huius
mundi non est vita sed mors O
vita fallax et mendax Nunc flores
et statim arescis vita fragil
lis et caduca Que quanto magis
crescis tanto magis decrescis
Cum plus procedis plus ad mortem

properas vita prava vera vita et ple
na laqueis Quot in mundo illaqueas
quot per te iam sustinent tormenta
infernalia Quam beatus qui tuas
agnoscit fallacias Quam beatior
qui delectus non curat vanis blan
diciis Quam beatissimus qui te bij
est privatus Unde Beatus Bernardus
ait Quid hac vita tanto opere de
sideramus in qua quanto plus vivi
mus tanto plus peccamus Quanto
vita longior tanto culpa nume
rosior Cotidie namque crescunt mala
subtrahuntur bona Quanta cum
mala per momenta temporum perpetra
mus et quanta bona obmittimus
Gravis siquidem culpa est Cum nec
bona facimus nec bona cogitamus
Sed mentem nostram per vana et inuti
lia vagari dimittimus Cogitemus ergo
mortis horore et iudicis treme
dum discrimen Ac yehenne ardentis
flamma nunquam ab oculis cordis
nostri discedat · Sanctus quoque Augustinus in
libro de spiritu et anima sic ait Animum
nostrum et miserias nostras consideremus
Cum dolore vitam istam intramus
et cum labore vivimus et cum timore
morituri sumus Nam venientem mor
tem nullus letus suscipit Nisi
qui se ad ipsam dum viveret prepara
uit Peccator autem moriendo mori
incipit Quia scriptum est mors pe
ccatorum pessima Mala in mundi a
missione peior in carnis et anime
separatione pessima in vermis
et ignis infernalis geremacione
et cruciacione Sed iustorum mors est
bona propter requiem Melior propter novi
tatem optima propter securitatem Ideo
Beatus Gregorius in libro dialogorum dicit
Quod sepe iustis contingit ut in morte
sua sanctorum visiones aspiciant ne
ipsam mortis penam pertimescant

Aliqn etiam ad consolatone egredientis
aie ipe xpus dns solet aparere qui
est auctor z largitor vite eterne
Sic in morte sancti Jeronimi apparuit
Qa ipe hoc bonis opibus du vixit
pmeruit. Vn beatus Eusebius in
libro de obitu eius sic dit Jeronim9
inquit gloriosus hemita p quadri
enniu in heremo ferax tantu soci9
fuit Quinquagita annis vixit z si
terra no bibit Abomni carnium
z pistiu esu ita se abstinuit qd ea
vix nominare volebat Cocte ali
quid no nisi in ultia infirmitate
bis comedit Ultimo facto car
nem sua materas desup villi
ssimo panno se tegebat stratu
aliu nisi terra nunqua scivit No
nisi semel indie fructib9 aut her
barz folijs seu raditibus pastus
post vesperas dehinc se oronib9
pbens vsqz ad scdam hora noctis
vigilabat post modu sopno se
ssus in terra dormies usqz ad me
dia nocte quiescebat Qua hora
ptinue surges oronib9 lectionib9
et scripturis sactis quib9 tota
fulget eclesia intentus vsqz ad
ortus hora pdurabat Jtaleni
sima flebat venialia pctata vt
quis estimasset eu homines inte
remisse Ter indie ptinue carnem
sua diris vberib9 flagellabat
ita qd de eius corpore rivi saguinis
in terra fluebat Qn ecia aliqn ver
bu ociosum audiebat quasi peste
maxima fugiebat Sibi ociu nul
lu erat Semp aut orando aut le
gendo aut alios docendo deo sme
bat Quid plura si factor singlorz
vitas p quirere eo maiore ut
puto neminem inveniret. hic
pletis annis lxxxxviii⁰ cepisse vi⁰

febre correptus decubuit Adque
venerut omes fres lacrimis p
fusi z eiulantes atqz flentes di
cebat Quid sine te faciem9 pr
quo p gemus Tu pr tu doctor
tu nrm refugiu Tu exeplar
in novitie vtma nobis mori
tetu licet Jam heretici gaudebut
et tua heredtate destruet Ad
hec ille lacrimas Nolite inquit
filij mei dillectissimi quos sep
habui in visceib9 caritatis No
lite impedire gaudiu meum
Quia tempus est ut pius dns
me detrahere huius corpois edu
cat et in regno suo colocet et
ideo corpus meu exuite et me
nudu sup terra nuda ponite -
Tuc fres cu lacrimis accedetes
denudauerut corpus eius ita
squalidu z siccu p nimia ab
stinentia ut omia ossa eius
potuisset numerari et ita
erat unlneratu ptinuis pla
gis et tructatu ex quasi
leprosus putabat et sic
eu nudu in terra posuerut
et sacco eo operuerut Ast
vbi vir dei terre sensisset aspi
tate nimiu iocudatq9 Conuer
sus qz addnm cu lacrimis et
manus eleuas in celu dixit
pie ihu salus mea qua dilexi
ostende in facie tua et salu9
ero Deinde pusus ad fres ait
Accedite huc filij ut tanga
vos ante qua avobis receda
Sicqz singulos amplectes os
culatus est Deinde pcepit si
bi afferri sanctissimu corpus xpi
Et pmissa longa orone cu la
crimis et pectus suu feriens

deuotissime suscepit Mox qz ad
tra supinus redijt atqz manus
in modu crucis supra pectus
tenens dixit Nuc dimittis dne
suu tuu in pace Tuc subito
tanta lux quasi fulgur de
celo veniens Circufulsit eum
quasi vnius hore spacio Ita qz
nullus circustantiu fratru
potuit eu vide Sed voce xpi
audierut dicete Veni dilec
te mi Quia tepus est ut
mercede accipias p laboribus
tuis quos mei causa viriliter
suportasti Ad hec Beatus Jero
nimus cunctis audientibus respo
dit Ecce ego ad te venio pie
ihu Suscipe me que tuo sag
guine redemisti pretioso Tuc
subito recedete lumie Illa
sancta aia carne soluta Cum
xpo & tota celesti curia com
tante Gloriosa migrauit ad
celu Tantus qz odor circa
sacru eius corpus remasit
vt nullus vnqua in hac vita
tantu potuit sentire odore

Heremita interrogat agelu
dicens Dixit dns discipulis
suis Cu videritis abhominatio
nem desolacionis Que dicta
est a daniele pp[h]a stante in
loco sacto Qui legit intelligat
Et ego legi daniele pphetam Sed
tame no potui bene intellige
puto tame qz illa abhominatio
est antixpus Sed vellem scire
vbi & quado nascetur Et quato
regnabit tempore Et si erunt
post morte antix cum dies iudicij

Angelus respondet De po
pulo iudeoru nascetur antix
Et de tribu dan iuxta qz Jacob
pphetauit dicens Fiat dan coluber
in via Nascetur aute ex viro & fe
mina Que statim a ceptione in
plebit diabolus Qui est spus p
dicionis Vn & antixps vocatur filius
pdicionis Et nascetur in ciuitate
Babilonia Et nutrietur in ciuita
tibus Bethsaida et Corosaym qui
bus inprecat dns in euagelio
dicens Ve tibi Bethsaida ve tibi
Corosaim. Habebit aute antix
Magos & maleficos secu Et di
uinos & ariolos et incantatores
A quibus inspirante diabolo nutri
etur Et docebit in omi arte ma
gica et sciet oia maleficia Et
maligni spus erunt duces eius
& socij et comilitones indiuisi.
Et no habebit hoc nome antix
Sed habebit nome aliud qd nemo
ad huc scit Quamuis Johanes in
apocalipsi Nome huius bestie p
certu numeru diuiscit Deinde
veniet in ierlm Et templu salo
monis reedificabit Et circuci
det se Et messia in lege iudeis
pmissu Et filiu omipotetis se
esse mentietur Et ipse soluet
dece tribus que sut recluse in
tra montes Caspios Et exibut
cu armis Et cooperient facie tre
sicut locuste Et mittet pdicatores
suos p vniuersu mudu Et primo sub
iugabit sibi omes reges & duces
ac pricipes mudi armis muneribus
et tormetis Et ipse precipiet omi
bus subditis suis ut omes adoret
illa bestia Et qui noluerit ado
rare mittent in caminu ignis
et occident grauissimis torme
tis Sed primo clerus & religiosi
inficietur et pene omes xpiani
seducetur exceptis paucis elec
tis Nullus qz poterit aliquid

emere aut vendere nisi habuerit
caractere bestie Tunc helias et enoch
venient et predicabunt contra eum quos
ipse interficiet Et corpora eorum ia
cebunt in medio sancte ciuitatis
Et tunc fiet talis tribulatio qualis
non fuit ex quo gentes esse cepe
runt Et nisi abreuiati fuissent
illi dies non fuisset salua omnis
caro Sed propter electos abreuiabuntur
Nec deseuiet amplius illa dura
persecucio Qua tribus annis cum
dimidio post hec ascendet anti
christus in monte oliueti Et ibi inter
ficiet eum dominus ihesus spiritu oris sui
in illo loco contra quem dominus noster ascen
dit in celum post cuius mortem conce
det dominus electis suis xlv dies
ad penitentiam Nunquid tu oblitus
es quod sanctus et gloriosus Jeronimus
scribit super daniele dicens Beatus
qui interfecto antichristo dies supra
prefinitum tempus et numerum xlv
prestolatur quibus et saluator in sua
maiestate venturus est Quare
autem post interfectionem antichristi xlv
dierum silencium sit diuine sciencie
est nisi forte dicamus quod dilacio
regni sanctorum paciencia est et eorum
suprema probatio Quia tempore
antichristi grauius synagoga dese
uiet contra ecclesiam Qua in ipso
saluatoris primo aduentu christianos
est persecuta Quia illo tempore dia
bolus adhuc ligatus exercuit
crudelitatem contra martires Sed
multo erit crudelior sub antichristi
tempore Quando erit solutus
Nam si ligatus tanta facere potuit
Quanta faciet solutus Vnde Augustinus
[illegible] libro de ciuitate dei ait
alligatio diaboli est non permitti
exercere totam temptacionem qua

potest Sed fraudulentiam quod si permi
teretur in tam longo tempore et
tanta infirmitate quam multo plures
et tales quales deus id fieri
non vult et fideles seduceret
et ne crederent impediret quod
ne faciat alligatus est Tunc autem
soluetur Quando et breue tempus
erit Nam tribus annis et sex men
sibus legitur sathanas totis
suis viribus seuiturus media
te antichristo Qui scripturas peruer
tet Et probabit per scripturas se
esse messiam in lege promissum Et
nullus poterit ei resistere
in disputando Et per hoc omnes
litteratos et doctores subvertet
et legem christi destruet et suam no
uam legem statuet Sicut de
ipso dauid prophetauit dicens
Constitue domine legis latorem
super eos vt sciant gentes quo
niam homines sunt Legis lator
erit antichristus Qui legem suam
statuet Et sedebit in templo
quasi deus vt legem dei aufe
rat Et hoc dicit apostolus quod antichristus
Qui est filius perditionis extol
letur super omne quod creditur aut
dicitur deus Et ab omnibus adora
bitur preter paucos electos de
nique simplices quosque seducet
per miracula et tormenta faciet
Cum magica miracula Et virtu
tes et signa et prodigia ita quod etiam
faciet ignem descendere de celo in ter
ra videntibus cunctis vt sicut
apostolis datus fuit spiritus sanctus in spe
cie ignis Sic antichristus dabit spiritum
malignum in specie ignis credentibus
in eum Sicut ait apostolus quod ad
uentus antichristi erit secundum opera
cionem sathane in omni virtute et

ſignis et pdigijs mendacibus
Qui vero miraculis crede no
luerit faciet eos cruciare &
in ſide grauiſſimis tormetis
Et multo crudelius qua ſancti
martires occidebatur vn bts
Gregorius ait Nullus hoc deſidet
ut ipm pſecutio antix inveniat
Tanta eni vis pſecutionis fiet
ut pter electos nullus valeat
ſuſtinere Na ſancti martires
et ſi grauia ſuſtinuerut tor
meta Tame confortabatur pſi
gna & miracula que faciebat
Tempore vero antixpi ceſſabut
ab eccleſia ſigna & miracula
ut p hoc ſanctorum clareat paci
encia Et reproborum qui ſcandali
ſabuntur leuitas oſtendatur
Et pſequentiu audacia fero
cior eficiatur Deinde omes
auaros Nobiles & potetes
ſub vertet p munera & maxia
dona Antixpus namque inveniet
theſauros abſconditos in peccatorum
et regu antiquorum Et dnabitur
omnibus pciosis egypti Atque in
ſe credentibus multa donabit Et
terra ſuo exercitu gratuite diui
det Et quos ſuo terrore ſubiugare
no poterit Auaricia ſubiuga
bit vn Daniel ppheta ait da
bit eis poteſtate in multis
et terra gratuito diuidet Sed
illa Auaricia vna cu Antixpo
dns ihus xpus deſtruet illu
ſtratione aduetus ſui in vltio
et generali iudicio finali.
Heremita interrogat angelu
dicens Quia Sanctus paulus
Scribit in Epla dicens omes
quide reſurgemus Sed no omes
immutabimur in momento in ictu
oculi in nouiſſima tuba. Ita cre
do ſicut dicit Apostolus q omes reſur
gemus Sed vellem ſcire in quali
forma reſurgemus Et qualis erit
illa immutacio p qua no omnes immutabimur
Angelus reſpondet Reſurreccio
futura erit oim ſimul et no
ſucceſſiue Et reſurget idem homo
Quia eade materia & eade forma
Na forme corporum quamuis corru
pantur no tamen cedut in nichilu
Sed ſtat corum reſolucio in materia
Et p diuinam virtute eade reuo
cabuntur que fuerut ante corrup
cione ut habeat corpus reſuſſi
tatu idem eſſe ſubſtanciale q habuit
ante reſolucione Corporis vero
reſuſſitati reformacio facta ex
ſuis pulueribus p diuina virtute
Erit ultra naturam id eſt contra
ſolitu curſu nature Anime vero
vnio corpori ſuo pfecte reforma
to & organiſato vnietur ſecundu
natura erit Sed inſeparabilis
colligacio corporis & anime erit
ſupra natura Reſurget ergo
eade corpora eade oſſa eadem
caro Reſurget vene cu ſangue
capilli vngues et inteſtina
Ita q nec ſanguinis nec vngui
um nec capillorum amplius qua
neceſſe ſit et decori congruit
Reſurget omes in etate pleni
tudinis xpi hoc eſt xxxiij annorum
Et qui paruuli mortui ſunt et
qui ea traſcenderut Sed in eade
quatitate ad qua quilibet vel
puenit vel pventurus erat Se
cundu virtute que in ſemine erat
quando fuit quilibet generatus
Quia in ipo ſemine eſt aliqua
vis ſecundu qua quilibet tantu
creſcere poteſt & creſcit Niſi pre
ueniatur morte & impediatur.

aliquo impedimento viri cu sexu
suo z femine cu suo resurget omnis
quidem resurgemus incorrupti Sed
no omnes immutabimur nisi soli
boni z electi Qa corpora elec
torum immutabuntur ita quod erunt
impassibilia Non enim poterunt
pati per influenciam sicut modo
patiuntur ab igne z frigore vel lapi
de Quia talis influencia non
potest recipi Nisi a materia ha
bente apetitum ad aliam formam
et no plene quietatam per formam
propriam In corpore vero electorum
glorificato erit quietacio mate
rie per formam propriam Et ideo erit
impassibile. Erunt eciam corpora
electorum subtilia ita quod poterunt
penetrare omne corpus non glo
rificatum Et ideo poterit esse
corpus glorificatum in uno et
eodem loco cu corpore no glori
ficato Cu alio vero corpore
glorificato in uno z eodem loco
simul esse no potest Quia unum
no est materiale respectu al
terius nec penetrabile Erunt
eciam corpora electorum [illegible]
[illegible] bene collorata
clara et lucida sicut sol proprio
tamen colore no amisso Sicut
gladius per multam tersionem in
duit claritatem suato colore
proprio Et sicut carbo super induit
igne colore proprio no amisso Sic
erunt glorificata corpora elec
torum. Dampnatorum vero corpora
non immutabuntur Sed resur
get cu suis deformitatibus
Et erunt passibilia Quia oportet
pati penam in inferno ignis et
in z alia tormenta gravissima.

Erunt eciam grossa ita quod nunquam
poterunt exire de inferno nec
de tormentis Erunt etiam obscu
ra z tenebrosa quia semper ma
nebunt in tenebris ubi erit
fletus z stridor dencium Tu ergo
hec audiens time diem iudicij
Sicut sancti patres dum viverent
timuerunt Nunquid oblitus es
Qualiter Sanctus et gloriosus Jeronimus
scribens super Matheum dicit Quocies
diem illum considero toto corpore
contremisco Sive enim comedo sive
bibo sive aliquid aliud facio.
Semper videtur in illa tuba terribi
lis sonare in auribus meis Sur
gite mortui venite ad iudicium
Qui si tantum timuit sanctus z gloriosus
Jeronimus Quid tu lignum aridum
respondebis in illo die Quando
exigetur a te racio usque ad ictum
oculi Et omne tempus tibi ad pe
nitenciam concessum diligenter a te
requiretur qualiter sit expensum
Quia no solum de operibus malis
inutilibus z infructuosis Sed
eciam de verbis levibus z ocio
sis Et de cogitacionibus vanis
et ociosis redditurus eris rac
tionem Ideo Beatus Ambrosius
super Lucam ait Ve michi si peccata
mea no defleuero Ve mihi si di
gna penitencia no fecero
Jam ad radicem securis posita
est ut faciat fructum qui potest
Nam tempus gracie debet in
esse tempus penitencie. Unde et
Beatus Augustinus ait Mens nostra
mundi huius concupiscencijs illecta
fugit laborem appetit voluptatem
et ad hoc ducitur ut a se consue
tudinem vite bone excludat
Sed tu in tempore cogitare fu

turi iudicij necessitate et penarum
et earum crudelitate voluntarium
bellum inducit passionibus suis
et desiderijs suis Et timor su-
plicij vim facit pristinis desiderijs
Et violenter se ipsam vincere
contendit. Sed tamen quidam mi-
seri ideo non timent diem iudi-
cij quia [blot] dubitat futuram
corporis resurrectionem vnde beatus
Greg libro moralium sic ait Sunt
non nulli considerantes quod spiritus
a corpore soluitur quod caro in putre-
dinem vertitur quod putredo in pul-
uerem redigitur quod puluis in
elementis soluitur ut nequaquam
ab oculis humanis videatur ideo
resurrectionem fieri desperant
Et dum arida ossa despiciunt
hec vestiri carnibus rursum quod
ad vitam viridescere diffidunt Qui
si resurrectionis fidem ex obedien-
tia non tenent hanc tenere ex
ratione in elementis suis mun-
dus nos invitat Nam videmus
in hyeme arbores quasi mortuas
et aridas quas veniente estate
videmus folia erumpere fructus gran-
descere et totam arborem viuo decore
vestiri Similiter si consideramus
paruum cuiuslibet arboris semen
quod in terra iacitur et ex illo arbor
producitur vbi ergo videtur in illo
paruo semine tam immensa ar-
bor vbi viriditas foliorum vbi
cortex vbi fructus Quid ergo
mirum si de modico puluere
deus cum voluerit hominem re-
suscitabit Verumtamen opor-
tet, primum die iudicij signa p-
cedere Que dominus in euangelio
predixit dicens Erunt signa in so-
le et luna et stellis Et in terra et
in mari Sed et Johel propheta dicit
Sol conuertetur in tenebras et luna
in sanguinem antequam veniat dies
domini magnus et terribilis Ideo Sanctus
Jeronimus dicit se reperisse in analibus
hebreorum Signa xv que precedent
diem iudicij Prima die herbe et ar-
bores dabunt rorem sanguineum Et
omnes aues et volatilia sedebunt
per campestria et non manducabunt
neque bibent Quasi dolentes de dam-
natione hominum peccatorum. Secunda
die mare eriget se supra montes
cubitis xl stans in loco suo quasi
murus Et die tertia descendet in
profundum quod vix poterit videri Et
die Quarta omnes pisces et bel-
ue marine dabunt mugitum et
clamorem usque ad celum quasi
pro dolore hominum dampnatorum Quinta
die ardebit mare et omnia flumina
Sexta die cadent domus et edifi-
cia et homines abscondent se in spe-
luncis et in cauernis terre Septima
petre collident se ad inuicem
et facient sonum terribilem Octaua
fiet generalis terremotus ita
magnus quod nullum animal poterit
stare Sed omnia cadent in terram
Et tunc omnes bestie et animalia
congregabuntur in simul Et dabunt
mugitus et clamores in celum
Quasi dolentes pro dampnatione
miserorum hominum Nona die equa-
bitur terra Et omnes montes et col-
les in puluere redigentur Decima
exibunt homines de cauernis palidi
pre timore et quasi amentes Nec
poterunt loqui ad inuicem Undecima
aperientur omnia sepulcra ab ortu
solis usque ad occasum ut omnes mor-
tui possint resurgere Duodecima
Sol conuertetur in tenebras Et luna
in sanguinem Et stelle cadent hoc est
a sub Nam omnia sidera erratica
Et stationaria spargent ex se igneas

comas. Tredecima morietur oms
viuetes hoies ut cu mortuis resur
gant. Quartadecia exibit ignis
et ardebit celu et tra et totus mu
dus. Quitadecia fiet celu nouu
et tra noua Et canet tuba et oms
mortui resurget incorrupti Et ve
nient ante tribunal iudicis vnus
quisqz in suo statu et ordine.

Heremita interrogat angelu
dices Cu venerit filius hois
in maiestate sua et omes angeli
cu eo Tuc sedebit sup sedem ma
iestatis sue Et ggregabutur ante
eum omes gentes Et separabit
eos ab inuice Et statuet bonos
ad dextris malos aute a sinistris
Tuc dicet malis discedite a me
maledicti in igne eternu. Quoties
hec vba sacti euagelij lego vel
audio tocies p timore in me ipo
deficio ita qd vix glutire saliua
mea valeo. Tame vellem scire
in quo loco dns sedebit ad iudi
ciu Et in qua forma videbitur
vtrum in forma huana aut diuina.

Angelus respondet Ad iudiciu
finale veniet xpus in quo
deus p ipm viuos et mortuos
iudicabit Et bonos et malos
Et sedebit in spacio huius acris
gtra locu motis oliueti de quo
ascendit in celu Et vbi est sita
vallis yosaphat Na et iusti ob
uiam xpo in aera recipiendi sut
Et impij remanebut in tra
Adherent etia sacti angeli
Quorum ministeriu erit resussi
tatos ggregare ad iudicium
Et separare eos ab inuice Et tes
tificare de bonis et malis Et
mittere dapnatos in caminum

ignis eternu In hoc iudicio no
videbitur xpus in forma diuini
tatis nisi solu a bonis In forma
vero huanitatis videbitur a bo
nis et a malis sed diferenter
Quia bonis videbitur blandus
malis vo terribilis. In hoc iudicio
gsciencie omniu erunt sibi ipis
manifeste Et etia singulorum
singulis tam bonorum quam malorum
Et oia opera tam bona quam ma
la vtrisqz ad memoria reuocabuntur
Et oia simul ab oibus et singulis
videbuntur tam bonis quam malis
Tame bonis hoc pstabitur pas
pectu specculi eterni et sublima
tione intellectus et p operatione
diuine virtutis in intellectu. Discu
ssione ergo facta pfert xpus
sentecia Ad cuius placione ibunt
iusti in vita eternam Mali vero
in igne eternu. Tuc plangent se
omes tribus tre Quia de omi
tribu plurimi dapnabuntur plan
gent se pagani et infideles Qui
vanis disputacoibus suorum philo
sophorum decepti putauerunt
stultitia colere deu crucifixu
plangent se iudei videtes viuete
et viuificate Que quasi hoiem
mortuu estimabat. plangent
se miseri xpiani pecatores Qui
magis dilexerunt mudu quam
xpm Et nunquid tu oblitus es
ut sactus et gloriosus Jeronimus scri
bit in epla ad heliodorum Et breui
smone ista oia gphendit dices
delicatus es fr carissime si et
hic vis gaudere cu seculo et post
ea regnare cu xpo Veniet
veniet illa dies iudicij Qua
corruptiuu hoc et mortale induet
incorruptione et immortalita
tem Tuc ad vocem tube pauere

bit tra cu populis Tu si bonus eris
gaudebis Judicaturo dno lugebit
mundus et mugiet Et tribus ad
tribu pectora feriet potentissimi
quoda reges nudo latere palpita
but Exibebitur cu ple sua vere
tuc igneus iupiter Aducet cu
suis stultus plato discipulis Ari
stotilis argumeta no pderunt
Tuc tu rusticanus et pauper exul
tabis et dices Ecce crucifixus deus
meus Ecce iudex qui obuolutus
pannis in psepio vagit hic est ille
questuarie filius hic qui matris
gestatus sinu hominem deus fu
git in egiptu hic vestitus coc
cino hic hic sentibus coronatus
Cerne manus iudee quas fixeras
Cerne latus romane qd foderas
Videte corpus an ide sit qd dice
batis clam nocte sustulisse disci
pulos ¶ Erunt denique quatuor
ordines hominum in hoc iudicio primi
sedebunt cu xpo iudicantes alios
no sententie platone sed appba
tione Sicut apli et omes pfecti
Qui vltra obseruantia precep
torum habuerint pfectionem consi
liorum Sicut boni heremite et omes
pfecti ac religiosi Qui omnia
reliquerunt p xpo tali gaude
bunt priuilegio Vnde Apostolus ait
Nescitis quoniam et angelos
iudicabimus Alij iudicabuntur et
saluabuntur Sicut boni seculares
Quibus dicetur Esuriui et de
distis mihi manducare Nudus eram
et cooperuistis me Venite er
go benedicti patris mei percipi
te regnum Alij no iudicabuntur
et dampnabuntur Sicut pagani
iudei et heretici Quia sciptu est
Qui no credit iam iudicatus
est Alij iudicabuntur et dampnabuntur

Sicut mali xpiani et mali religi
osi ac seculares Quibus dicetur
Esuriui et no dedistis mihi manducare
Nudus fui et no operuistis me
Ite ergo maledicti in ignem eternum
Et tuc figura istius mundi peribit
No natura mundanorum Sed ignium
conflagratione Et in Nouatis ele
mentis motus celi cessabit Tuc
apparebit signum sancte crucis et cicatri
ces vulnerum xpi sole lucidiores
Ad ostencionem iustitie qua mali
iuste dampnabuntur Nam ut ait
Crisostomus sup matheum Ex xpus in
die iudicij improperabit malis la
bores et dolores quos pro ipsis susti
nuit dicens Ego propter vos homo fac
tus propter vos ligatus et flagellatus
Spinis coronatus et illusus conspuitus
et crucifixus fui Ecce crux in qua fui
clauis affixus Ecce cicatrices vulnerum
manuum et pedum ac lateris Hec omnia
propter vos sustinui volens vos redimere
volens vobis dare vitam eternam Et no
luistis Omnia carne vestra misera
et fugitiuum mundum magis quam
me dilexistis Et me propter illa contemp
sistis Et diabolo suadenti potius
quam michi obedivistis Ite ergo
cu diabolo in ignem eternum Tuc
stabunt tres accusatores contra pec
catorem primus erit diabolus
Vnde Beatus Augustinus ait presto tuc erit
diabolus recitans verba profes
sionis et obiciens nobis quecumque
fecimus et in quo loco et in qua ho
ra peccauimus dicturus est enim
ille aduersarius Equissime iudex
iudica istum esse meum ob culpam
Qui noluit tuus esse p gratiam
Tuus est p natura Sed meus
p miseria Tuus p passione Sed
meus p suasione Tibi inobediens
Sed mihi obediens Juste iudex fac

iustitia quia iste homo debet esse
meus heu heu quid dicet homo
miserimus qui talis invenietur ut
iuste cum diabolo deputetur Secundus
acusator erit proprium peccatum pecca
ta enim propria unumquemque acusabunt
unde beatus bernardus ait superbia
Ira luxuria et omnia mala opera
dicent tu nos egisti opera tua su
mus non te deseremus Sed semper
tecum erimus et tecum ad iudicium
pergimus Tunc omnes male cogita
tiones et operationes peccatorum
acusabunt Sicut in libro Sapientie
scribitur venient in cogitatione
peccatorum suorum et traducent eos
ex adverso iniquitates eorum Tercius
acusator erit totus mundus unde
Beatus Gregorius ait Si queris quis
te acusabit dico quod totus mundus
quia ofenso creatore omnis
creatura ofenditur Sed et beatus
Crisostomus super matheo dicit In illo
die nichil est quod respondeamus
ubi celum et terra et aqua et sol et
luna et nox Et totus mundus
stabunt adversum nos in testimo
nium ante deum nos fortiter
acusantes O quam anguste tunc
erunt vie reprobis Superius erit
iratus iudex Inferius horren
dum chaos A dextris peccata
acusantia A sinistris infinita
demonia ad supplicium trahen
tia Intus consciencia urens fo
ris mundus ardens Miser pecca
tor sic deprehensus quo fugiet
latere erit impossibile Et appa
rere intollerabile Ideo peccato
res in illo die desperati clama
bunt et dicent montibus cadite super
nos Et collibus cooperite nos
a facie sedentis in throno et ab
ira agni Quia mallet reprobi
omne tormentum sustinere quam
faciem iudicis irati videre unde
Crisostomus ait Si mille yehenas
proponas Non tantum reputo quantum
exosum esse iudici meo creatori
et ab eo repelli Et a dulcissima
sanctorum societate excludi Et
alienum fieri a bonis eternis et
ab hiis que preparavit deus diligentibus
se Tantum generat cruciatum ut
si alia nulla pena torqueret
ista sufficeret Quanto ergo ma
ior erit dolor privari a beatissima
omnium sanctorum leticia Mori vite
vivere morti sempiterne Nec
umquam spem misericordie habere
Sed perpetue in ira dei permanere

Capitulum iiii · de horibili pena inferni

Heremita interrogat ange
lum dicens Sepe dominus noster
Jhesus xpistus in evangelio
yehenam nominat Sepe
ignem eternum allegat Non numquam
iudicium futurum ac tenebras
exteriores ubi erit fletus et
stridor dencium commemorat
Causam huius ego estimo ut
homines haberent timorem dei
Sed quia perfecta caritas foras
mittit timorem Ego quero
que est utilitas in hoc timore
cum mittendus est foras a perfecta caritate
Angelus respondet Carnales
homines id circo se ipsos et tempora
lia diligunt Quia futura tormen
ta que eos expectant non perpendunt
Et quia deum noluerunt diligere in
prosperis necesse est hos terreri ad
versis Sive enim terrendo sive
comminando sive plectendo semper
bene agitur ut vita hominum

corigat deus enim ex sua infinita
bonitate semper paratus esset
magis consolationibus fouere quam ad
uersitatibus terere Si homines ergo
dispositi essent vt suam diuinam
consolatione susciperent Que adeo
preciosa et delicata est ita quod nullo
modo deceret vel expediret vt in
diferenter omnibus tribueret Nisi
solum illis qui habent purgatum
intellectum et bene dispositum
afectum Necesse ergo erat primo
mentes carnalium et mundanorum
hominum per timore purgare vt de
mum posset ad consolatione caritatis
venire Nam de timore dei nascitur
compunctio cordis de compunctione
cordis procedit contemptus mundi
et sui de contemptu mundi et sui humili
tas procreatur de humilitate mor
tificatio voluptatum gignitur
de voluptatum mortificatione ex
pellitur et marcescunt vniuersa vi
cia de viciorum expulsione vir
tutes pullulant et fructificant
de virtutum pullulatione puritas
cordis acquiritur Et per cordis puri
tate apostolice caritatis perfec
tio posidetur. Nunquid oblitus es
ergo sanctus et gloriosus Jeronimus
in sermone suo vltimo sic dicit heu
quot hodie in hoc mundo et vita
recomendat et fama quibus vim
co peccati consensu dira mors in
minet et ruina Ideo dum viuitis
timeatis fratres Quia initium sa
piencie timor domini Nam si adam pro
genitor timuisset Nunquam de pa
radiso eiectus fuisset Saluator
quid nos aliud docet nisi timere
vigilate inquit quia nescitis qua
hora fur venturus sit Nemo in
ter serpentes cum securitate habi
tat Qui sanctior et sapientior est
magis timeat Nam qui altius stat
cadens maiores casus recipit Ecce
diaboli electi sunt de malis non cu
rat quia sui sunt Cecidit ille sapiens
salomon Cecidit et dauid electus
secundum cor dei Timeatis fratres iterum
rogo vndique timeatis Quia beatus
est vir qui timet dominum perfectus
dei timor foras mitit vanum timo
rem Timorem vanum non habet ca
ritas Caritas et timor dei vnum
sunt Considerans hoc propheta dicebat
Confige timore tuo carnes meas
Nam in regnum celorum nullus malus
ingreditur Centuplo est arcior
via eius qua creditur Quamuis
larga sit ve timentibus Sanctus ergo
bernardus super cantica ait Jn veritate
te didici nichil Nichil ergo eficax
esse ad graciam promendam retinendam
recuperandam Qua si omni tempore
inveniaris non altum sapere coram deo
sed timere Cernitur enim a timo
rato contemplatione deus iusto sed
occulto suo iudicio reproborum nec
diluens mala nec bona acceptans
insuper et corda eorum indurans Ne
forte doleat et resipiscant et conuer
tantur et sanet eos Timendum val
de est ergo in propheta de huiusmodi le
gimus Vbi loquens ad angelos deus
sic ait Quiescam in pio Quibus
parcentibus atque quiescentibus Non ergo
distet pace iusticia Non inquit
Subdens ergo causam Jntra ait scorum
iniqua gessit et non videbit glo
riam dei Timeat clerici timeat
mali religiosi Qui in terris sac
torum quas posident tam iniqua
agunt vt ad superfluitate et super
bia ac luxuriam victum paupe
rum consumere non timent Talibus
ergo videtur in presenti parcere
deus ne in eternum parcat Totus
inhorrui si aliquis hec consideraui

Nec miru si ego hic titubo folium
utiqz qd vento rapitur & stipula
sicca. Ubi & maxim9 ille ɔteplator
dicit suos pene effusos gressus.
Et dicebat Zelaui sup iniquos
pace peccatoz videns. Quia in la
bore hoim no sut ideo tenuit eos
supbia ne puenirent ad peniten
ciam Sed dapnent pp supbia
cu diabolo supbo hic est qz sapi
ens ait fili accedes ad suicu
dei sta in timore & ppara coz tuu
ad teptacone Quia timenti deu
bene erit in extremis et in die
bus defunctionis sue benedicetur
In tota aia tua time deu qui potest
corpus & aiam mitere in iehenam
Nam qui sine timore est no pote
rit iustificari Timor fortissimos
facit penitentes ad porta du hone
ra penitencie Sed & alia causa
timoris potest esse Quia multa
videntur homi esse bona que de9
intelligit esse mala Quia nescit
homo utz odio vel amore dign9
sit Un Ecclesiastes ait Sut iusti
atqz sapientes et opa eoz i ma
nu potest eni aliquis i momento
cade et no adiciet ut resurgat
Ubiqz timedu est Quia de quo
libet statu aliqui dapnat Ti
medu est ex omi parte Quia ho
est sicut castru ex omi parte por
tas habens pquas potest capi Vi
ri et eni sacti no solu timet in
malis sed etia in bonis Un Greg
ait piaz meciu est ibi culpa
timere ubi culpa no est Justi ec
qz agut metuut du cause ɔsi
derat ante quatu iudice stabunt
Qui habet timore filialem cavet
ofenssam pris celestis sicut bon9
filius. Etia si sciret ex illa ofensa
nichil sibi mali accide Na here

mita aut monachus Si pp timore
pene id est ne exquiret q vapu
let aut ne dapnet deo suit
suus est Si aute pp pfessione
sua qua pmisit deo suire vasal
lus est Si vo suit deo p hedita
te celestis patre mercenari9 est
Si vo solu modo ut dei gram ha
beat et eius ira no senciat
filius pfectus est. Nemo pt esse
pfectus nisi sciat se no esse pfec
tu Quicuqz hic vivit Quatu
cuqz iuste vivat Ve illi si cu illo
in trancit deus in iudiciu Da
opera esse iustus Et quatucu
qz feceris ɔfite te esse peccatore
Semp tame in dei misicordia
spera no in te Quis no timebit
te o Rex gencium Na ad districtu
examen iudicis Nec iusticia iu
sti secura erit Qm ome temp9
ad penitetia ɔcessu diligeter
a nobis requiret qualr sit ex
pensu Et sicut capillus no pe
rit de capite ita nec mome
tu pibit de tempore Ideo dns
electis suis in hac vita tribula
tiones psecuciones & dapna
ingerit Et quosda molestia
corpois infirmitatib9 aut etia
plagis ut timeat castigare
ɔsuevit Sic se plagis castiga
tu Beatus Jeronim9 asscit in
Epla ad Eustochiu virgine
dicens Refera tibi mee infel
licitatis historia qui aculu
Cum ante anos plurimos do
mo parentib9 soror cogna
tis Et qz hijs difficillius est
ɔsuetudine lautioris cibi pp
celoz regna me castrassem Et
ierosolima militatur9 deo per
gerem bibliotecam qua michi

Rome confecerat carere non poteram Ita quod miser ego lecturus Tullium ieiunabam Et post noctium crebras vigilias et lacrimas quas mihi preteritorum peccatorum recordatio in ducebat platonem sumebam in manibus Si quando prophetam legere cepissem sermo horrebat incultus Et quia lumen cecis oculis non videbam non oculorum putabam culpam sed solis Et dum me sic antiquus serpens illuderet In media xl^a medullis infusa febris corpus invasit Et sic infelicia membra depasta est ut ossibus vix herere Interim parantur exequie Et vitalis anime calor in solo tantum pectore palpitabat Cum subito raptus ad tribunal iudicis pertrahor Ubi tantum luminis erat ex circumstantium fulgore ut proiectus in terram sursum aspicere non auderem Interrogatus de condicione christianum me esse respondi Et ille qui residebat mentiris ait Ciceronianus es non christianus Ubi enim thesaurus tuus ibi et cor tuum Illico obmutui Et inter verbera nam cedi me iusserat clamare cepi miserere mei deus miserere mei Tandem ad presidentis genua provoluti qui astabant precabantur ut veniam tribueret adolescencie Et errori locum penitentie daret Ego vero iurare cepi Et nomen eius obtestans dicere domine si umquam habuero codices seculares aut legero te negavi In hec sacramenti verba dimissus revertor a superis Et mirantibus cunctis oculos aperio plenos lacrimis Et scapulas livientes habui plagas quod sensi ut etiam incredulus fidem facerem ex dolore Et tanto dehinc studio divinos libros legi quanto seculares ante non legeram

Heremita interrogat angelum dicens Scribit apostolus in Epistola quod quidam edificat supra fundamentum fidei aurum argentum et lapides preciosos Alii vero super edificant fenum stipulam et ligna Et uniuscuiusque quod opus quale sit ignis probabit Ipse tamen salvus fiet Sic tamen quasi per ignem ¶ Ego estimo quod hoc apostolus dicit de igne purgatorii per quem fideles purgantur ut salventur Tamen vellem scire ubi est purgatorium Et qui sunt illi qui purgantur Et quando possunt adiuvari ut liberentur de purgatorio

Angelus respondet Purgatorium est in superiori parte inferni Et illic purgantur illi qui non habent consummatam iusticiam hoc est qui decedunt cum veniali peccato Licet tamen aliquem ex dispensatione divina in veniali purgari in hoc mundo vel alibi ad correctionem vivorum Illa purgatorii pena est maxima omnium penarum temporalium que sunt in hoc mundo Non quod minima que est in purgatorio sit maior maxima que est in hoc mundo Sed quod maxima que est ibi est maior maxima que est hic In hac tamen pena hic sunt certa et secure de salute sua quarum certitudo maior est illa quam habet aliquis in hac vita Nam certitudo in hac vita est cum exspectatione et timore quia quilibet vivens potest peccare et ob hoc timet Illa vero licet est cum expectatione tamen est sine timore quia illi in purgatorio numquam possunt peccare Et tamen quidam citius quidam vero tardius liberatur secundum quantitatem supra-

gioz vel secundu parua aut ma
gna c(on)tricione anima posset in vita
tanta h(abe)re c(on)tricione (quod) liberi ab
omi pena purgatorij ad vitam
trasiret et(er)na. Etia si satisfac
tione ni(hi)l me c(om)plevisset. anima
c(on)tricio est maxima p(ro) peccatis satis
factio. Nunquid oblitus es ex satis
z glo(ri)osus s(e)c(un)d(u)m q(uo)d d(icitu)r. Apud deu
no tam valet mensura temp(or)is
qua doloris. Nec abstinencia tan
tu cibor(um) qua mortificacio vi
cioz. Utilius ergo est in hac vita
purgari p(er) c(on)tricione anima reseruari
future purgacioni. Unde s(anc)tus aug(ustinus)
in s(er)mone de igne purgatorij d(icit)
anima in punitu no debet esse pe
catu puniat(ur) ante ne tu punia
ris p(ro) illo peccatu tuu iudicem
te habeat no patronu. Na qui
sua peccata h(ic) punire noluit
sed in aliud seculu pena distu
lit talis purgabit(ur) igne pur
gatorij. Qui ignis et si no sit et(er)
nus miro tame modo est g(ra)uis
et superat omem pena qua
unqua aliquis passus est vel
posset pati in hac vita. Na tri
plici de causa aie patiunt(ur) pe
nas purgatorij. Primo p(ro)p(ter) fenu
z stipula z ligna hoc est p(ro)p(ter) ve
nialia peccata que secu detule
runt. que in vita sua habuert
ex quada c(on)suetudie aut infir
mitate. Secundo p(ro)p(ter) defectu sa
tisfactionis vt illi qui hic i(n)iuncta
penitencia no c(om)pleverut in pur
gatorio satisfaciet nisi adiuue
tur suffragijs alioz. Tercio p(ro)p(ter)
ignorancia sacerdotu. Sacerdotes

eni quia no possut vide(re) quanta sit
in corde peccatoris c(on)tricio. Neq(ue)
possut scire quantu velit deus pu
nire p(ro) vno quoq(ue) peccato. Ideo ne
sciunt iniugere c(on)digna penitecia
Sed sepe iniugut multo minore
Et talis oportet suppleri in pur
gatorio. Sunt aute tria genera
suffragioz que maxime p(ro)sut
aiabus in purgatorio c(on)stitutis.
Primu est oro z ieiuniu bonoz
hominu. Unde ap(osto)lus ait. Quid faciut
qui baptisant(ur) p(ro) mortuis si mor
tui no resurgunt. baptisari eni
p(ro) mortuis est opa meritoria facere
sicut orare aut ieiunare que
mortuos habet purgare atq(ue)
mundare. Secundo p(ro)dest eis helee
mosina. Unde d(omi)n(u)s ait date helee
mosina z o(mn)ia munda sut vobis
Est eni helemosina celestis aq(ua)
p(er) qua ignis purgatorij extingui
tur Sicut in ecclesiastico s(cri)bit(ur)
Igne ardente extinguit aqua
et helemosina extinguit pecca
ta. Tercio p(ro)dest eis altaris sacrifi
ciu. Unde bernardus ait Semel xps
oblatus est in semet ip(s)o et coti
die p(ro) peccatis nris i(m)molat(ur) in
sacrificio altaris. Ideo sacrificium
ante sumptione in tres p(ar)ticulas
diuidit(ur) q(ua)rum vna sumit(ur) p(ro)
aiabus que in purgatorio cru
ciatur. In figura hui(us) pene
purgatorij data fuit triu optio
dauid regi vt eligeret q(uo)d vellet
aut triu dieru peste. aut triu
mensiu p(er)secucione inimicoz
aut septem annoz angustia seu
famie. p(er) triu dieru peste intel
ligitur pena penitenciu que
tripliciter afligit p(er) contricione

confesione & satisfactione p triu
messiu psecutione intelligit
pena purgatorij Quia ibi aie pu
niunt ppt lignum fenu & stipula
que setu detulerut p fame vij
anoz intelligit pena infernalis
Quia ibi est fames et vniusalis
defectus om bonoz Sufragia
ergo bonoz iuuat penitetes
ad satisfactione Juuat aias ad
pene purgatorij mitigacionem
et liberatione dapnatos aute
iuuare no posut Quia in inferno nul
la est redeptio. Verz tame greci
et alij heretici Negat esse purga
toriu dicetes Quod aie no debet
pati aliquid sine corpore Quia no
peccauerut sine corpore Et hec
heresis incepit statim post obitu
Sancti Jeronimi vij Beatus Cirillus
Scribit tale miraculu dicens post
obitu gloriosi Jeronimi Queda
heresis inter grecos surexit Que
usqz ad latinos puenit dicebat
eni illi heretici Nullu fore locu
purgatorij Qua ppt ego deuota
tis fidelib9 indixi eis ieiunia
et orones Mira res sequenti noc
te gloriosus Jeronim9 apparuit Eu
sebio suo discipulo ei qz dixit
Nuncia hec Cirillo cunctis qz fri
bus vt die crastina iuxta pre
sepe dni vbi meu quiescit corp9
omnes ueniat catholici et
heretici Et tu triu hoim qui hac
nocte mortui sut corpora illuc
facies deportare Sup quos sac
cu quo vtebar pones Statim
qz resuscitati hanc heresim ofuta
but Sic qz factu est Mane il
luc omnib9 ogregatis tam catho
licis quam hereticis p dictoz triu
viroz mortuoz cadauera fecit
deportare Ficbat interim ab
hereticis derisio estimatib9 qm mani9
dei foret exinanita Tuc Eusebius
plus flexis genib9 saccu gloriosi
Jeronimi sup illa cadauera posuit
Qui mox cunctis videtibus resur
getes ceperut penas purgatorij
et inferni quas viderat omnibus
enarrare et publice intimare.

Heremita interrogat angelu
dicens Sanctus matheus in euan
gelio scribit Quod in die iudicij exibut
angeli et sepeabut malos de
medio iustoz et mittet eos in ca
minu ignis ¶ Ego estimo Quod ille
caminus ignis est infernus in que
mittentur omnes mali post diem
iudicij cu corpore & aia. Tamen
vallem scire vbi est infernus Et
qui sut illi qui mittent in infernu
et in illu caminu ignis eterni

Angelus respondet Sub terra
est infernus in quo est ignis
materialis Qui cruciabit aias &
corpora dapnatoz hoim Et etia
ipos demones Qui ignis nutrime
to lignoz no indiget Que omnipo
tentis dei iusticia futuroz psciata
ab ipa mundi origine deinceps illo
cruciauit Qui ignis no est talis
qualis est iste in ppria materia
ut lucem habeat Nec talis quat
est in extranea materia terrena
vel aerea sicut est carbo & fla
ma cu talis luceat & expellat
tenebras Sed est pmixtus sic
est ignis sulphureus & fumosus
Qui magis habet in cende qua
luce Et si quid modicu lucis ha
bebit ad horora ac mesticiam
dapnatoz faciet no ad osolacoz
In hoc igne ardebut ppetue os
infideles pagani Judei & heretici
Et mali xpiani ac peccatores
Sed dulsimode Quida plus qda

vero minus Et tamen in vno et eodem
igne Sicut sub vno sole vnus plus
estuat quam alius Sic in vno igne
infernali quali xpiani plus ardebunt
quam pagani Nunquid oblitus es
de sanctus et gloriosus Jeronimus scribit
super Ezechielem dicens Cui dubium
est inter tres peccatores immo im
pios Gentilem hereticum et Catholi
cum multo maioribus penis dignus
sit qui maioris est dignitatis
Heu quot hodie sacro sunt re
nati babtismate et xpiano fu
guntur nomine quibus foret me
lius non fuisse Anima pena paga
norum infinito minor est quam
malorum xpianorum Et vtinam non
foret talium maior pars Nauis
vndique sana vnico submergitur
foramine Et xpianus si vnico
peccato mortali fuerit reus
et impenitens descendet in profu
dum inferni nunquam exiturus
Vnde sanctus Gregorius ait Vnus quidem ge
henne ignis credendus est Sed non
vno modo cruciat peccatores
vnusquisque cum quantum exigit
culpa tantam illic sentiet pe
nam Et licet in illo igne vnus
sit modus incendij Tamen diuer
sitas peccatorum hoc facit vt
ignem non dissimilem habeat
Et tamen eos de singulos dissimiliter
vrat Vnde propheta ait Quis habitare
poterit ex vobis cum igne deuo
rante aut quis habitabit ex vo
bis cum ardoribus sempiternis
Ideo Beatus Augustinus ait Quis
putas tunc erit meror que tri
sticia quis luctus qui separabuntur
regni a consortio iustorum Et trade
tur potestati demonum et ibunt
cum eis in supplicium eternum ibique
semper erunt sine fine in luctu et
gemitu et procul a gaudijs paradisi
Nunquam refrigerium accepturi
Sed semper lugendi nunquam tamen
miseri liberandi Ibi torquentes
et punientes non fatigabuntur ibique
qui torquentur non moriuntur Sic
ignis ille consumet vt vita semper
peruet Sic vetera tormenta pati
entur vt semper innouentur Sic
sine spe venie semper vret igne
Vt nunquam moriantur Sic mori
untur vt tamen nunquam consumantur
Nam secundum beatum Gregorium pius be
nedicti vocabuntur in regnum ce
lorum Et postea maledicti decidi
entur in ignem eternum Ideo magis
doleant videntes quod amiserunt
Et iusti magis gaudeant viden
tes penas quas euaserunt Na
me beatorum videt in deo sicut
in speculo et non penas dampna
torum Et omnes dampnatos et vide
bunt semper vt ex hoc magis gau
deant Sed nunc dampnatorum videt
gloriam iustorum et omnes iustos et
sanctos solum vsque ad diem iudicij
Sicut diues epulo videt laza
rum Post iudicium vero cum eorum pe
na duplicabitur per assumptionem
corporum Tunc claudentur in infer
no in illo camino ignis eterni
Et tunc absorbebuntur suppliciorum
acerbitate quod non poterunt amplius
beatorum gloriam videre Nec vnquam
amplius de igne exire Et ob
hoc plurimi qui erant mortui
in peccato mortali pluribus ali
cuius sepe ad corpora fuerunt

reuocati vt posent penitecia
face & sic saluai. vn beatus
Cirillus in libro miaculoz Sancti
Jeronimi tale scribit miaculu pSbr
Quida Cardinalis Andreas
nomie Glorioso Jeronimo deuotus
fuit Qui predic in Romana vr
be mltis circustantib9 exspira
uit Cuqz sequeti die in eccle
sia patris obsequijs funeri
eius asistante summo potifice
cu clero & populo romano.
Cunctis stupentibus mox reui
xit & surexit Cuqz a summo po
tifice interrogaretur hec verba
intulit dicens Du mortu9 fuisse
Et diuino examini astare iudi
candus Et iam ppt vestimen
toz & ciboz sup fluitate tarta
reis cruciatibus condepnarer.
Subito adueniens glorios9 Jeronim
sole splendidior presidenti iudi
ci flexis genibus aiam meo
corpori iterz iungi impetrauit
Sic qz aia meo corpori vti cer
nitis est iuncta Admiratur
sum9 pontifex Et vniuersi deu
et gloriosu Jeronim laudat Car
dinalis vero idem mutata pes
sima vita deinceps in paupertate
et humilitate deo seruire studuit

Heremita interrogat angelu
dicens Legi in euangelio de
quodam qui no habuit vestem
impiale cui dictu est Ligatis
manibus eius & pedibus pi
cite eu in tenebras exteriores
ibi erit fletus & stridor den
tiu Ergo estimo qz tenebre
exteriores sut pene infernales
Et ex hoc intelligo qz no solu
vna pena ignis est in inferno
Sed eciam alie pene plures ac

diuerse Ideo vellem scire que & quante
pene sut in inferno Et qualia sut
illa vincula cu quibus manus et
pedes dapnatoz ligant9 vt semp
posint in penis & in tormentis adinuice

Angelus respondet oculus
no vidit Nec auris audiuit
nec in cor homis ascendit que
et quante sut pene in inferno i qb9
dapnati cruciant9 sine fine Nam
infernus est sine mensura latus
et sine fundo pfundus plenus ardore
inqpabili plenus fetore intollera
bili plenus dolore inmeabili Ibi
miseria ibi tenebre ibi nullus
ordo sed sempiternus orror inhabi
tat Na vincula quibus ligant9
dapnati sut peccata dequibus
in die iudicij dicet9 Colligite zi
zania & ligate fasciculos ad combu
rendu Ita peccatu auaricie liga
bit omes auaros Luxuria imu
dos Ira iracundos Et quato quis
plura habuit peccata tanto gra
uius ligabit9 et tanto plura
sustinebit tormenta Unquid ob
litus es qz Sanctus & gloriosus
Jeronim9 in vltimo smone dicit
ve misis qui in isto tam breui
tempore villissimis bonis tempo
ralibus ebrij tantis penis no
trent9 Quid tuc dicet infelices
homines Quado data sentencia
ibunt ad ppetua tormenta quib9
corpus & aia simul cruciabit9
cu diabolo sine fine Nullu dein
ceps in ppetuum refrigeriu ex
pectantes misericordie Sed post
gaudia huius mundi & honores pici
entur in tenebras exteriores
Ubi clamabit pilosus ad pilosu
vnus ad aliu demon ad demone
poute dilacera & interfice veloci
ter spolia cito pdare infer.

prunas et malleos et bulientibus in
pene lebetibus Sanctus Augustinus sic ait
ve illis quibus preparabitur dolor vermium
ardor flamarum sitis sine potu fletus
et stridor dencium et lacrime oculorum
vbi mors optatur et non datur Quantus
putas tunc dolor erit privari a beati
ssima omnium sanctorum societate mori
vite eterne vivere morti sempiterne
profundo fluctuantis gehene immergi
Edacissimis dentibus in eternum laniari
Nec finiri tribulaciones incendij
Strepitus demonum pati baratri
fumantis amara caligine excecari
Nec sentire quod illuminat sed sentire
quod cruciat Ideo Beatus Bernardus ad Eu
genium papam ait Ego abhorreo ver
mem mordacem et mortem vivacem
o gehenalis regio quam fugienda
es vbi est ignis ardens frigus ri
gens vermis immortalis fetor
intollerabilis mallei percucientes
vmbre palpabiles confusio pecca
torum Nodacio vinculorum et horribiles
facies demonum Unde Sanctus Sebasti
anus martir in sermone ad marcel
lianum et marcum sic ait Nolite
o parentes carissimi filios vestros
quos dilligitis revocare a vita
eterna et ad perpetua tormenta de
stinare Vbi edax flama peccatores
devorat Vbi dracones miserorum
labia comedunt Vbi serpentes mor
sibus suis dampnatorum pectora
depascunt Illuc vlulatus et ge
mitus et mugitus sonat Et cla
mor confusus quem tormentorum in
manitas et ardor incendij extor
quet Quia illa tribulacio nullo
termino finitur Sed flamarum atro
cium adustione consumit Et ad
redivivia incendia iterum qui

adustus fuerat revocatur Illuc
atroces demones commorantur
Quorum brachia sunt quasi capita
draconum Quorum oculi ex se ig
neas sagittas iaculantur Quorum den
tes sicut helephantis prominent
Et stimulant ad tormentum velud
caude scorpionum Quorum voces ve
lud leonum fremunt Quorum aspec
tus tremorem inducit pariter
et dolorem ac mortem Atque vtinam
mors posset illis subvenire Sed
adhuc miseri vivunt ut cruciatibus
gubernentur Adhuc reintegrantur
ex esa serpentium morsibus membra
vt iterum repetitis morsibus atrac
tentur sine fine Nam hoc est quod
eciam Beatus Gregorius ait Quibus in
hoc seculo vita offertur et nolunt
accipere in inferno querent mortem
et invenire non poterunt Quia
ad districti iudicis iusticiam perti
net ut nunquam careat supplicio
quorum mens in hac vita nunquam
carere voluit peccato Nam tan
ta est in inferno tormentorum acer
bitas ut si quis ea semel videret
aut gustaret nunquam in hac vi
ta rideret sed magis fleret
Unde Beatus Cirillus in libro miracu
lorum sancti Ieronimi sic ait Sile
tio preterundum non puto quod illi
tres viri qui sancto glorioso Ieronimo
fuerunt resuscitati continue
flebant Nec meis verbis ali
qualem consolacionem admittere vole
bant Cumque illos pluries interroga
rem Cur sic amare et continue
fleret vnus eorum respondit
Si que nos predie sumus experti
non ignorares tibi semper esset cau
sa fletus Nam quales credis

penas et tormenta dampnatis parata ad que ego puto quod maiora sunt quam in hoc mundo adhuc ille si omnes pene que sunt in hoc mundo et tormenta commori que est in inferno compararetur omnes pene que hic sunt essent solacia Nam magis vellet qui est expertus usque ad finem mundi omnibus hic simul penis cruciari quam uno die in inferno minori que illic pena est torqueri Et ideo si causam nostri fletus interrogas timor penarum est que peccatoribus iuste dantur quare de re non mireris si plangimus Sed potius admirare quare homines qui se mori non dubitant mala huic securitate vivunt Nec cogitant qualiter tantas et tam graves possent evadere infinales penas.

Capitulum quintum de excellentissima gloria regni

Heremita interrogat dei angelum dicens Quia scriptum est Videns ihesus turbas ascendit in montem Et aperiens os suum docebat discipulos suos dicens Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum Atque in fine illius sermonis ait Nolite solliciti esse Sed primum querite regnum dei Ego estimo quod regnum dei proprie dicitur esse in celo ubi deus regnat et videtur in maiestate sua ab angelis Et videbitur ab omnibus electis oculo ad oculum sicuti est. Sed quia plures dicuntur esse celi Ideo ergo quero quot sunt celi Et in quo celo dicitur esse regnum dei Et qualiter debemus querere primum regnum dei

Angelus respondet. Tota corporalis mundi machina consistit in natura helementali et in natura celesti Natura helementalis distinguitur in quatuor species quatuor helementorum videlicet Ignis aeris aque et terre Natura vero celestis que est ab orbe lune inclusive sursum distinguitur in decem sive in tres celos et septem orbes planetarum qui sunt Saturnus Iupiter Mars Sol Venus Mercurius et Luna Et secundum hos septem planetas sunt vii orbes sive vii celi Octavum celum est firmamentum sive celum sydereum Et est multiforme et mobile Et secundum quod firmamentum dicitur unum esse de celis comprehendit totum quod est a celo cristallino exclusive usque ad globum lunare inclusive. Nonum celum est Cristallinum Et est super firmamentum quod ex aquis congelatis et lucidissimis ad modum cristalli consistit quod licet sit uniforme tamen etiam est mobile propter inferiorum operationem et utilitatem in que hoc influere. Decimum celum est Empireum Et dicitur a pir quod est ignis non propter calorem sed propter splendorem quia est valde lucidum et non indiget sole quia dominus intus illuminat illud Et est uniforme et inmobile quia non movetur sicut alii celi Istud celum statim ut factum est sanctis angelis repletum est in quo nunc christus regnat et habitat Et gloriosa virgo mater eius et sanctorum anime Et ad hoc celum iusti cum corporibus glorificatis assumentur post diem iudicii sine fine regnaturi et illud dicitur proprie regnum dei Illud tu debes primum querere puro affectu ac toto desiderio Numquid oblitus es quod sanctus et gloriosus Ieronimus in epistola ad Eustochium virginem scribit dicens Quotiens huius seculi vana te ambicio delectat et quotiens vides in hoc mundo aliquid gloriosum statim ad celum mente transgredere Et incipe esse

q futura est Revera estimo si hic
iugiter celestia gaudia i mente
teneres de hoc seculo quoda subur
bium celesti regi construeres in quo
eterna illa dulcedine cotidie p liba
do degustares spiritualiter Quia cum
aliquid eterni mente capimus iam non
in hoc seculo sed in celo habitamus
Curre igitur homo non passibus cor
poris sed affectibus et desideriis Que
non solum beati sed etiam angelorum
et beatorum dns expectat Nam ex
pectat te deus pater tamquam filium
adoptiuum Expectat te deus filius
tamquam fratrem carissimum Expectat
te deus spus sanctus tamquam amicum
gratissimum Expectat te deus pr
ut heredem vniuersorum te constituat
filius ut te fructu sue passionis
et p om sui preciosi sanguinis deo
patri offerat Spus sanctus ut sue
eterne bonitatis et dulcedinis par
ticipem te efficiat Expectat te
illa beatissima om celestium spiri
tuum societas vt in suum collegium
te suscipiat Tu igitur ipsorum so
cietatem sup omnia desidera Quia
cum magna verecundia illuc non ve
nires Si eam in hac lacrimarum
valle non desiderares et non quereres
vnde Sanctus Augustinus libro de ciuitate
dei sic ait Quod dificillius queritur
solet dulcius inveniri Cumque in hoc
seculo variis temptacionibus infe
staris tue mente ad celum uola
et cogita q hec nichil aliud sunt
nisi eterni regni materia Quia consi
deracio premii minuit vim flagelli
Nam si consideramus que et quanta sunt
que nobis promittuntur in celis vilia
sunt omnia que habentur in terris

non solum delectabilia sed etiam lame
tabilia pro nichillo reputantur Quia
non sunt condigne passiones huius temporis
ad preterita culpa que dimittitur ad
presentem gratiam que immittitur et ad fu
tura gloriam que promittitur Quam tu
cum gaudio possidebimus si hic in eius
desiderio et bonis actibus perseverabi
mus Ideo Beatus Bernardus sup Cantica
ait Exardesce homo desiderio superne
vite vbi est actio non operosa requies
non desidiosa laus diuina sine cessa
tione Merces tam magna q non
potest estimari tam multa q non pt
numerari tam preciosa q non pt investigari
tam copiosa q non pt cumulari Attende
de et considera locum speciosum quem ti
bi diuina sapientia edificauit thesau
rum preciosum quem tibi eterna pote
ntia congregauit Attende quam glo
riosa est ciuitas celestis mansio
secura patria continens omnia et totum
q delectat Attende quam luminosa
quam splendida est patria illa celes
tis que non indiget sole neqz luna
ut luceat Sed ipse dns est sol ius
ticie candor lucis eterne lux eius
et lucerna Quia gloriosa dicta sunt
de te ciuitas dei Et ideo tu licet
sis hic corpore esto mente ibi vbi
est requies sine labore vita sine
morte iuventus sine senectute
Lux sine tenebris pax immutabilis
vnde prosper de vita contemplatiua
dicit futuram patriam desiderare de
bemus que est beate sempiterna
et sempiterne beata vbi est cer
ta securitas et secura tranquilli
tas Et tranquilla iocunditas felix
eternitas Et eterna felicitas vbi
est amor perfectus timor nullus
dies eternus alacer motus et vnus
omnium spiritus Ab hac patria mali an
geli expulsi nobis invident et
quantum valet impediunt ne illuc

venire poſſim⁹ Sic impeditus fuit Euſebius sancti Jeronimi diſcipulus de quo beatus Cirillus tale ſcribit miraculum Adueniente inquit die migrationis venerabilis Euſebij febre correptus ſe ſupra nudam terram nudum poni iuſſit non immemor magiſtri ſui Et ſingulos fratres deoſculans fecit ſupra ſe poni ſaccum glorioſi Jeronimi post hec ſacratiſſimi corporis christi communione ſe muniens per dominum locutione et viſione priuatus circumſtantibus fratribus ſic iacuit die autem qua moriturus erat tam terribiles actus cepit agere quod circumſtantes monachi timore perterriti in terram cadebant Nam quandoque tranſuerſis oculis et manibus ſimul iunctis facie terribili voce dira quaſi ſedens clamabat Non faciam Non faciam Mentiris mentiris Post hec ad terram rediens faciem firmabat in terra quantum poterat clamans adiuuate me fratres ne peream Quod monachi videntes lacrimantes dicebant Quid habes pater Ad quos ille Non videtis demonum agmina qui me debellare cupiunt Et illi Quid te facere volebant quia clamabas Non faciam Et ille Volunt ut deum blaſfemare et ideo me non facere clamabam Cur illi Et quare faciem abſcondebas in terra Et ille Ne aſpectum ipsorum videre Qui tam terribilis eſt quod ſuperat omnes penas huius mundi Inter hec verba actus priores reiterans ad extremam horam peruenit Tunc ſibi glorioſus Jeronimus apparuit Quem videntes demones omnes fugierunt Euſebius autem videns glorioſum Jeronimum nimio ſplendore fulgentem pre gaudio cepit clamare cum lacrimis dicens pater meus Jeronimus es Et hec verba reiterans Cur me inquit pater deſeris Et quare mea ſocietate ſpernis Certe tenebo te nec dimittam Ad hec glorioſus Jeronimus cunctis audientibus reſpondit Non te fili deſero quem diligo Jam veni ut mecum ſis in gaudio ſine fine Statim quoque ſolutus a corpore gaudens migrauit ad regnum celorum

Heremita interrogat angelum dicens Legimus quod dixit Jeſus diſcipulis ſuis Vos eſtis qui permanſiſtis mecum in temptationibus meis Et ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis ſuper menſam meam in regno meo ¶ Ego eſtimo quod corpora glorificata non indiget cibo neque potu Et ideo vellem ſcire Quis eſt ille cibus et potus quem ſancti edent et bibent in regno celorum

Angelus reſpondet Cibus et potus ſanctorum eſt nobiliſſima et candidiſſima humanitas christi glorificata cum excellentiſſima diuinitate Hunc cibum et potum tu debes toti die deſiderare Et ideo pete dicendo cum propheta Saciabor cum apparuerit gloria tua Et inebriabor ab ubertate domus tue et torrente voluptatis tue potabis me Nunquid oblitus es quod ſanctus et glorioſus Jeronimus in ſermone ultimo dicit Jeſus panis vite ſine quo nullus poteſt viuere admonendum Tu panis es angelorum tua viſione angelos reficis et glorificas Tu eſca es anime non corporis impinguans mentem non ventrem O eſca mirabilis et ſtupenda delectabilis ac iocunda dulciſſima ac ſacratiſſima Et ſuper omnia exoptanda ac deſideranda Qua vere comedentes dij efficiuntur iuxta illud Ego dixi dij eſtis et filij excelſi omnes O vere ſoli beati qui ad cenam agni nuptias vocati ſunt Ibi dulcis Jeſus dei patris et marie virginis filius precinget ſe et faciet illos diſcumbere et tranſiens miniſtrabit eis In illo conuiuio

gaudebunt omnes sancti ineffabili gaudio
Extam stupenda dignitate ministratis
Extra mirabili caritate cuilibet soda
lis convivatis Ex epularum delicata
opulentia Ex instrumentorum et psalte
rium dulcissima resonantia. Nam in
illo convivio sonabunt dulciter ange
li iubilantes apostoli psallentes marti
res triumphantes confessores et virgi
nes laudantes patriarche et prophete
iocundantes Et omnes sancti et electi
dei unanimiter patrem et filium
et spiritum sanctum collaudantes O quam
gloriosum est regnum in quo cum xpo
regnant omnes sancti amicti stolis
albis sequuntur agnum quocumque ierit
Sanctus quoque Augustinus in libro de moribus
ecclesie sic ait Tanta est pulchritu
do et iocunditas lucis eterne ut etiam
si non liceret in ea amplius manere
quam unius diei mora propter hoc solum
innumerabiles anni huius vite pleni
delitijs et circumfluentia bonorum
temporalium recte merito contemp
nerentur Ideo beatus Gregorius ait
Que lingua dicere aut quis intel
lectus capere sufficit illa superne
civitatis quanta sint gaudia
angelorum choris interesse cum bea
tissimis spiritibus glorie conditoris
assistere praesentem dei vultum
cernere incircumscriptum lumen videre
Nullo mortis metu affici de sanctorum
societate numquam discedere Sed
continue de ipsis et de ipsorum gaudio
perpetue exultare Ibi cum a singu
lis omnes Et ab omnibus singuli
cognoscuntur Nec quicquam latebit
de qua patria qua gente qua stir
pe quis conditus sit Nam ibi tam
perfecta erit caritas iustorum Quod

unusquisque tantum gaudebit de
alterius gaudio sicut de proprio me
rito Ibi virgo de sancte viduitatis
gaudebit premio Ibi vidua exul
tabit de virginitatis privilegio
Ibi confessor de martiris iocunda
bitur triumpho Ibi martir tripudia
bit de confessoris bravio Ibi etiam
angeli gaudebunt de merito omnium
inferiorum Ibi omnes inferiores
letabuntur de gloria et corona su
periorum Ex illius enim sancte et
perfecte caritatis merito fiet ut
unusquisque habeat in alijs quod
in merito proprio non habet. Tunc
septem filij illius magni Iob
qui est magnus inter omnes
qui habitat in illa beata orie
tali regione Illius filij facient
convivium unusquisque in die suo
Et unusquisque in convivio suo tot propi
nabit fercula quot habuit
in vita virtutum opera Et quis
enarrare potest quantum gau
dium quelibet anima suscipiet de
sanctorum angelorum felicitate
de patriarcharum humilitate de prophe
tarum simplicitate et fidelitate
de apostolorum dilectione et caritate
de martirum patientia et stabili
tate de confessorum continentia et
pietate Certe vox et lingua
deficit quia quanta sint elec
torum gaudia intellectus capere
non sufficit Ideo Beatus Augustinus
in epistola ad Cirillum scribit de sancto
Ieronimo tale miraculum Eadem
inquit die et hora qua sanctus
Ieronimus in Betleem Iude ex hoc
seculo migravit dum proponerem
in cella mea cogitare quanta
inesset animabus beatis in celo
letitia Carta et calamo in

manibus susceptis vellem scribere
eplam sanctissimo Jeronimo destinada
vt quid q de hoc sentiret respondet
Sic ebat cui in tam difficilli qstone
a nullo viuentium me posse melius
edoceri Cumque iam scribens saluta
tione incepissem subito inefa
bile lumen cum inaudita odore fla
grantia Cellam in qua eram in
trauit Quo ame viso pnimio
stupore animi et membrorum vires
amisi Inter hec vox de luce emi
tuit dicens Augustine quid quis
putas ne in breui uasculo inte
mare aut in breui pugillo totu
includere terrarum orbem aut celum
firmare ne vsitatus faciat motus
Que tot humani nullatenus intel
lexit estimas te posse intelligere
potius totum mare in artissimo clau
deretur vasculo Et totum orbem
paruulus teneret pugillus Et
potius amotu continuo celum cessaret
Qua gaudiorum et gloie quibus
beatorum aie sine fine potiuntur mi
norem intelliges particula nisi
vti ego experientia docteris Ad hec
tremebunda voce ego respondi
fas vtinam michi foret scire
Quis tam felix es tam gloiosus
Qui tam honorifice ad illa peras
gaudia Ad hec ille Nomen inquit
meum queris Jeronimi illius su
ma Cui scribens eplam cepisti
Que hac ipsa hora in betleem
tarius honere deposito Cristo
et omni celesti curia comitata
tenerorum suum Euphatrix omni
diademate coronata tam glo
riose pergo ad regna celorum sine
fine mansura Et nullum expec
to gloie defectum Sed augu
mentum qui iterum iungar corpori
glorificato pluribus itaque
horis Gloiosissima illa aia ibide
mecum manens Trinitatis scissime
vnitate Angelicas ierarchias
Et clarorum beatarum felicia gaudia
ita euidenter michi patefecit
quod nulla lingua posset enarare
deinde lux illa disparuit Sed multis
post diebus inefabilis odor remansit

Heremita interrogat angelum
dicens Quare fuerunt ad ihm Sa
ducei negantes futura resurrec
tione At ihs dixit eis Erratis
nescientes scripturas neque virtute
dei In resurrectione enim neque nu
bant neque nubent Sed sunt sicut
angeli dei in celo ¶ Ego estimo quod
alia est natura hominum Et alia
angelorum Ideo vellem scire Quomodo
in resurrectione electi et sancti
erunt sicut angeli dei in celo.

Angelus respondet Quamuis
pro diuersitate meritorum concedatur
erit data aliquibus in celo exce
lenter Tamen ex inestimabilis
diuine pietatis immensitate Nichil
ibi possidebit singulariter Nam
omnia erunt omnibus quia propter illum
qui in omnibus est oia Et ideo electi
post vniuersale resurrectione erunt
sicut angeli dei in celo Non natura
neque etate Sed similitudine et fel
licitate Nam sicut angeli sunt natu
ra mutabiles conditi Sed contempla
cione diuina facti sunt inmutabiles
et aio inpassibiles incorruptibiles
les Stirpe eterni Et beatitudine
perpetui Sic erunt homines ellecti
Quia electi etiam sunt natura mu
tabiles creati Sed erunt in celo
diuina contemplacione inmutabiles
Animo inpassibiles mente rona
les Vita eterni Beatitudine per
petui Et ideo erunt sicut angeli dei

Nunquid oblitus es. O^r ſanctus et glo
rioſus Jeronimus in ſuo ſermone d^t Jn car
ne preter carne viuere no est terrena
vita ſed angelica Vnde in carne glo
riam angelicā aquirere maioris
meriti est quā habe^e Electi namqz
post resurrectione in carne erunt
in celo Sed preter carne viuet q^a
ſicut angeli ita continue deū lau
dabunt Stabunt namqz duo chori
electorum id est Jnnocentes et peni
tentes Sicut duo Seraphin cla
mates alter ad alterum Sanct^s sanct^s
Sanctus dns deus ſabaoth. Sanctus
deus pr qui nos amundo carne et
diabolo tam potenter liberauit
Sanctus deus filius qui nos a pe
na et aculpa tam ſapienter iuſ
tificauit Sanctus deus ſpus qui
nos tam clementer ab etnis tor
mentis preſeruauit plena est terra
gloria eius qui nos de mundi mi
ſeria ad celestis regni gaudia
euocauit Vnde Beat^s aug^s in lib^o
de vtilitate agende pnie ſic ait
Jllud feſtinate vbi ſemp viuatis
Si em amatis ſic istam miſera
fluida qz vita vbi cū tanto la
bore viuitis vbi vix curendo ſa
tagendo ſudando ſuſpirādo nece
ſarijs corporis ſatis facitis Qua
to magis amare debetis vitā
etnā vbi nullū laborē ſuſtine
bitis vbi ſuma ſecuritas ſuma
fellicitas felix libertas felix
beatitudo vbi implebit^r illud
q^d dns dixit Erunt homines ſim
les angelis dei Na electi qui
pntis vite pericula euaſerunt
a vanis adiuino ſplendore ſe
nunquā poſſunt auertere Tamē
radiū ſue contēplationis ſepe
ad inferiora conuertunt et gaudent
ex^e pluri causa. Primo q^r tam terribi
les et horibiles, hostes impios ac
crudeles per diuinam clementiam
ſupeauerunt Secundo q^r omnes de
fectus et peccata p diuinam bonita
tem vitauerunt et iam dudum
commiſſa correxerunt Tercio q^r tam
horrendū chaos Et tam lamentabi
les et etnos cruciatus p diuinam
clementiā euaſerunt. o quantū tunc
erit gaudiū de triūpho cū post
istū mundū ſubmerſo pharaone
cū exercitu ſuo omnes electi te
nentes timpanum et chorum cū maria
vna voce pſalentes et cantantes
laudantes et benedicentes dnm
dicet Cantemus dno glorioſe em
magnificat^s est Nos de potestate
diaboli et penis inferni liberādo
et cū angelis in celo collocādo Vnde
Beatus Greg^s in omelia d^t Ange
lus est nomē officij no nature Ergo
du vniuſqſqz electus quantū ſufi
cit Si a prauitate proximū reuocat
Si exortari ad bene operandū curat
Si etnū regnū vel ſuplicium etnū
annunciat pfecto angelus est Na
qui parua capiunt Si tamē hec
eadem parua pie annunciās fra
tribus no deſiſtunt isti in angelorum
numerum vadunt Qui vo ſecretorum
celestiū ſuma capere pualent et
ea alijs annunciare isti in archange
lorum numero deputant^r Qui vo amādo
deū ardet et alios accendunt isti
inter Seraphin collocant^r Erit
itaqz electorum gaudiū intus et
extra Subtus et ſupra Circū et
circa o quantū tunc iusti gaude
bunt dū illud etnitatis ſpeculū
diuine iugiter videbunt in quo oīa
pntia preterita et futura que be
atitudini conpetunt Cognoſcent
et videbunt et aptiſſime ſcient
et cernent Tunc iusti ſcient omnia
que deus fecit ſcienda licet est

q3 nescire posuit Cum sciente oia
vident Cur totu q3 in creaturis
esse poterit videbunt et intelliget
Nam sicut in speculo et nos ipsos
et speculu et quid q3 est prius
videm9 Sic iusti in speculo diuine
claritatis ipm deu et seipos et
alias creaturas cognoscet et
videbunt Et ideo Sancti suos de
uotos hic degentes sepe adiu
uat et periculis ~~[illegible]~~ libe
rat Vn Beat9 Cirillus in libro
miraculor Sancti Jeronimi scribit
dicens Erat quida Epus nomine
Siluan9 bonis operibus intentus
ac sanctitate cospicuus Et q3 hijs
maius est gloriosi Jeronimi post xm
cultor deuotissim9 huic diabo
lus inuides suscepta eius fora
et simillitudine Ingressus domu
cuiusda nobillissime vidue sub
lecto ipsius se abscondit Cuq3 ea
dem vidua more solito quiesceret
Egressus diabolus vnde latebat
cepit ea de illicito ope acceptare
At illa euigilans et hoiem esse esti
mans Emisso clamore tota fami
liam cvocauit Sed demon i spe
epi Siluani iterup se sub lecto ab
scondit venientes aute familia cu
lumie et querentes vbi q3 quis na esset
Tande inuenerunt diabolu in specie
Siluani epi sub lecto latitantem
Querut ab eo Cur tantu scelus
petrare voluisset At ille cepit
blasphemare et turpia dicere Ita
q3 illi obturatis aurib9 ipm cu
plagis et verberib9 extra domu
eiecerunt Mane facto hec fama
tota ciuitate repleuit Curreut
omnes addomu eius cu armis
clamantes Siluanu ypocrita
et morte dignu Audit hec eps

et mirat9 domu tamen firmat seris
ac se intus recludit Tande cpleto
ano. domum occulte egressus Betleem
ad sepulcr Sancti Jeronimi perexit
ibiq3 se in orone pstrauit Quem
quida videns et cognoscens mox q3
euaginato gladio in eu irruit At
Siluan9 tenens Sancti Jeronimi sepul
cru clamare cepit Succurre in glorio
se Jeronime Et statim vir ille ppo gla
dio seipm occidit Et ecce duo alij
ingressi ecclesia videt Siluanum
orante et mortuu hoiem iuxta eu
iacentem Vnus aute illor euagina
to ense Caput Siluani volebat ab
scidere Cui Siluan9 iteru cepit cla
mare Succurre in gloriose Jeronime
Mox ille ut prim9 seipm ppo mucrone
necauit Socius vero eius foras
egressus clamare cepit Totu q3 po
pulu ciuitatis cvocauit Currut
omnes aclamantes Siluanu Epm
ypocritam et magum cum arte ma
gica homines interficit et viduas
opprimere no desistit Mox igitur
Siluan9 capit et ligatur ceditur
et ad igne coburendus ducitur Cuq3
extra porta ecclesie traheretur
Ecce gloriosus Jeronim9 sole lucidior
omnibus apparuit Siluanu soluit
et de manib9 eor liberauit Tenens
q3 eius dextera blando smone
Si aliquid peteret requisiuit
Ad hec Siluan9 peto inquit pater
mi Ne amplius in hac misera
vita debea pmanere Et glorios9
Jeronim9 Fiat inquit q3 petis Veni
ergo et sequere me Statim q3 dis
paruit Et Siluan9 flexis genib9
expirauit Sequens Beatu Jeronim
ad regnum celor inter choros angelor

Heremita interrogat angelu
dicens Quia octaua beati
tudine comedas dns i euangelio

ſic ait Beati eritis cum maledixe
rint vobis homines et perſecuti vos
fuerint propter me Gaudete et exulta
te Quoniam merces veſtra copio
ſa eſt in celis ¶ Quia ego iam de
amaro guſtu mundi Et de ſuauiſ
ſimo guſtu dei plura cognoui Iam
de terribili iudicio dei Et de horibi
li pena inferni Ac de excellentiſ
ſima gloria regni dei multa didi
ci. Adhuc vltimum ſcire vellem
que eſt illa copioſa merces
quam habebunt ſancti in celis
Angelus respondet Vitam
beatam conſequi facilius eſt
quam enarrare Tamen ſcire te conve
nit quod omnis merces beatorum in
triplici premio conſiſtit hoc eſt
In premio ſubſtanciali Conſub
ſtanciali et accidentali. Subſtancia
le premium conſiſtit in tribus dotibus
anime que ſunt iſte viſio immedi
ata fruicio inflamata Et tencio
firma ſummi boni id eſt dei Con
ſubſtanciale premium conſiſtit in iiijor
dotibus corporis que ſunt clari
tas ſubtilitas agillitas et impa
ſſibilitas. Accidentale vero premium
conſiſtit in quodam decore ſpeciali ſup
addito qui vocatur aureola Et da
tur martiribus doctoribus et virgini
bus In hoc tam multiplici premio
conſiſtit anime et corporis beatitudo
Eſt enim anima ymago et ſimilitudo
dei Et ideo eſt capax dei Et per hoc
nec ipſa ſibi ſufficit Quia ſe ipſam
implere non poteſt Nec aliqua
alia creatura ei ſufficit Quia
nulla creatura nec eciam totus
mundus eam implere poteſt Niſi
ſolus deus per influenciam deiformi
tatis eam implet et perficit Ergo
anima per diuinam influenciam deiformis
facta communicat ſue beatitudinis
participacione corpori Et ſicut
anima tunc perfectiſſime obediet cre
atori Ita corpus perfectiſſime obe
diet anime Ibi mox vbicumque volu
erit eſſe anima ſtatim adherit
corpus Quia in illa beatitudine
omnes ſenſus erunt in actibus
ſuis Ibi oculus videbit decorem
ſpecioſiſſimum Guſtus ſenciet
ſaporem dulciſſimum Olfactus odo
rabit odorem ſuauiſſimum Tactus
amplexabitur obiectum delicatiſſimum
Auditus innouabitur per ſonum iocun
diſſimum Et ideo propter tanta et tam
magna premia Nullus labor debet
eſſe grauis in hac vita Numquid
oblitus es quod beatus et glorioſus Ie
ronimus ſcribit in epiſtola ſua dicens
Nullus labor longus Nullum
tempus longum videri debet quo
gloria eternitatis acquiritur Grandis
enim debet eſſe violencia gemi
tos in terra celum acquirere Et poſ
ſidere per virtutem quod non tenuimus
per naturam. Vbi nulla aduerſitas
turbat Nulla neceſſitas anguſ
tat Nulla moleſtia inquietat
Sed perhennis leticia regnat. Sanctus
quoque Augustinus ſic ait Cum iam hoc
corpus ~~[illegible]~~ non animale ſed ſpiritua
le receperit perfectum habebit ſue
in ſe modum obediens et imperans
Commutans et viuificans Tunc ineffa
bili fellicitate fiet vt ſit illi glo
rie quod fuit prius ſarcine ob quam
cauſam ipſe anime ſancte deſiderant cor
poris reſumptionem Et expectant
ipſius iterata vnione Quia ſine ipſo
conſummari non poteſt ipſorum fellicitas
nec ſaciari iocunditas Et ideo ipſum
vehementer deſiderant Quia earum
contemplacione aliqualiter impedit et
retardat Tante enim eſt pulcritudinis
ſplendor eterne glorie tante quod.

dulcedinis ut etiam ipsi angeli qui sole sunt incomparabiliter clariores eo satiari non possunt Nam in illa sempiterna patria corda beatorum sibi invicem et claritate lucent et puritate trasslucent Ibi unius cuius conscientia ullius conspicit et conscientia penetrat Ibi cuilibet mentem ab alterius oculis corpulentia non abscondit Ibi nostrum esse non habebit mutatione Nosse non habebit errorem Amare nostrum non habebit offensione Ibi aberit omnis infirmitas et omnis deformitas Tarditas omnis et corruptio Ibi vita sine morte iuuentus sine senectute Ibi gaudium sine tristitia pax sine discordia volutas sine iniuria lux sine tenebris et regnum inmortalitatis Vn Beatus Bernardus ait o misera caro et fetida unde tibi hec gloria quam anime sancte quas deus in signum ut sua ymagine et ipso redemit sanguine te desiderat et expectat. Et ipsarum sine te non potest consumari fellicitas Nec satiari iocunditas Nam si te dellectat pulcritudo Ibi fulgebunt iusti sicut sol in celorum regno Si libertas aut fortitudo Ibi similes erunt angelis dei in celo Si longa et salubris vita Ibi est sanitas eterna Si te delectat melodia Ibi cantant angeli Si satietas Ibi satiabimur de gloria domini Si amicitia et societas Ibi est beatorum societas et una voluntas Si honores et divitie Ibi est gloria et divitie in domo eius Si securitas et certitudo Ibi est omnium temporum longitudo Ibi esus sine fumo visus sine fastidio refectio sine cibo Sub antiquis preterea ex gaudiis Semper nova iocunditas et inestimata fellicitas leta severitas plena suavitas Et omnium

bonorum eterna securitas Adeo propter illa futura premia Sanctorum in hoc mundo venerantur reliquie et corpora Quia sepe faciunt maxima miracula Vn Beatus Cirillus scribit in epistola ad beatum Augustinum de translatione corporis sancti Jeronimi in hec verba. Die dominica post octaua penthecostes omnibus meis suffraganeis episcopis Et magna hominum multitudine utriusque sexus congregatis in ecclesia in qua sanctissimum corpus Jeronimi requiescit Ego primus terre fossor accessi cupiens sanctissimum illud corpus de terra leuatum In tumulo marmoreo mire pulcritudinis ponere Cumque iam fuisset fouea euacuata Cunctis videntibus Corpus sanctissimum in medio fouee tanquam in aere nulla parte terram tangens permanebat integrum Quem inde eleuantes cum odore suauissimo Collocavimus in altari ut reliquie sanctissime a populo viderentur Quot autem illo die fecit miracula non valeo omnia explicare. Certi xvij illas reliquias tangentes visum receperunt. Tres demoniaci cathenis ferreis vincti et ibidem aducti protinus sunt liberati. Vidue cuidam filius parvulus in ecclesia pre multitudine hominum suffocatus est Quem mater mortuum inveniens dolens et lugens cadaver pueri in fouea in qua iacuerat corpus gloriosi Jeronimi proiecit dicens Sancte Jeronime redde mihi filium meum Mox ut terra mortui pueri corpus tetigit vivus surrexit Quidam vir ternis Extraxit et ipse de sepulcro corpus filii sui in quo iam tribus diebus sepultus erat Et currens ad foueam sancti Jeronimi illud in fouea sic proiecit demum ueniens illico vivus surrexit. Vespere autem facto Corpus illud sacra

tissimu in monumeto marmoreo po
suim⁹ Sed mane monumetu vacuu
est inventu Et corpus sanctissimu
fovee pstine in vermi⁹ vestitutu
Sequeti aute nocte michi gloriosus
Jeronim⁹ apares dixit Noveris
Cirille q corpus meu de fovea in
qua iacet nullaten⁹ extrahet
quo usq Ciuitas ierlm ab infidelib⁹
saracenis capiet quo quidem
tempore Roma delatu ibide multo
tempore requiescet Amen

Si quid utile aut bonu in hoc li
bro scripsi Non meis sed gloriosi Jero
nimi meritis deputet Si quid vo
superfluu et inutile aut no bonu
Solu mee insipiencie et neglien
cie causa ab omnib⁹ iudicet Am

Explicit liber dyalogus de pri
Jeronimi de praga heremite reclusi
Cuius titulus est Linea salutis
heremitaru compilatus Sub dno
dm m° cccc° xxv°. Qui legit oret pro

Sermo In festiuitate Sancti Romoaldi
heremite et confessoris die xix Junij. Lectio p^a

Adest dillectissimi
Sancti Romoaldi patris
nostri preclara solep
nitas que du devo
tionis nre frequencia
exclusis in uiui par
tibus quocat Nos
etiam ut eius insigne
preconiu pro modulo nro no taceam⁹
invitat Sed quasi reperto comuni
[struck] tocius ordinis thesauro
Comuniter in xpo gaudere debemus
Tanto q propensius spiritualem leticia
alacri debemus mente concipe Qua
to no ignoramus et ipm humane
salutis inimicu amarius suspirare
Gaudebat namq diabolus sperans
Romoaldu vincere suis machina
cionibus Sed victus ab eo grauit⁹
nunc gemit Et ruine sue dedecus
q succubendo ptulit gemebundus
agnoscit Hec est eni dies in qua
Sanctus pr Romoaldus Triste hoc
seculu deserens deposuit sarcina
carnis et stolam adeptus est an
gelice claritatis hodie triumphato
mundo et diabolo palma gloriosi
certaminis ad imperatore celes
tis milicie reportavit Hodie
alternatibus undiq ppmiditis
angelorum cetibus vexillu pacte
victorie regnis celestibus intu
lit Et diadema aureole de ma
nu dni letus accepit Lectio s^a

Idcirco fres dillectissimi exul
tate et letamini Quia hodie
nobis gaudia sancte leticie ge
minatur Tam de patris nostri
gloriosa victoria Qua de hostis
antiqui ignominiosa ruina
Gradatim siquidem pr nr Ince
des per pugna consequater venit
ad palma Et palma provectus
est ad corona Cum invisibili
sane videbat hoste confligere
Sed visibiliter meruit adver
sariu superare Corporis sui obi
cem plagis demonu oponebat
Sed eius fides munitissima me
tis arce submixa inexpugnabi
lis eminebat Et de hoste infer
nali victoria capiebat Hodie
in qua Sanctus pr nr Romoald⁹
deposito corpore quo solo pediri
ab introitu glorie videbat Tan
to alacrior Quanto expeditior
penetravit in sancta Eterna
aput deu receptione inventa
Gaudete itaq in dno Lectio tcia
fres dillectissimi Iteru dico

gaudete quia hec est dies celestis
letitie Exultemus in ea In qua
pr sanctus Romoaldus Relicto
mundo supra mundu mundi victor
ascendit Et iam pausat miles
emeritus Ac post labores sudo
res qz sacre pacte militie felli
citer in celo collocatur Sublimiter
coronatus Nam et ipse in terris ha
bitavit ut nobis esset exemplo
Sed iam in celu levatus est ut nobis
esset patrocinio Hodie namqz pr sanc
tus de novissimo loco que sibi ex
consilio salvatoris elegerat in mundo
Ipso summo prefamilias evocante
Tamquam verus amicus ia ascendit
superius Et est illi gloria coram
angelis et omnibus sanctis simul
discubentibus Quia bonitas divina
inter continua sue pietatis bene
ficia Talem sanctu indulsit mundo
ut eius exemplo multi doceret
Et multo plures eius intercessione
salvarentur Hodie in qua Tocius
Marchie Anconitane et ex longin
quis partibus fidelium multitudo
ad tumba patris sancti confluit ut
miracula divinitus per eu facta
conspiciat Et de tam glorioso patro
no bonitati divine grates reddat

Quanto putamus. Lectio iiij^a
gaudio hodie utriusqz sexus
copiosa multitudo tripudiat Et
ob sancti patris Romoaldi in celen
sem gloria mirabiliter exultat
Gaude et tu pia mater ordinis
Sacra heremus camaldulensis Que
tanti patris sanctissimi Es fundata
sudoribus dedicata laboribus
decorata virtutibus Exornata
moribus Adaucta benedictio
nibus Sublimata miraculis
Et dotata preteris ipius sanctis
meritis. Sed du patris nostri
Sancti Romoaldi Communia gesta
perimus Non nulla conversationis eius
in signia describere debemus. Habe
mus itaqz fratres dillectissimi In vita
Sancti patris nostri Romoaldi Et quod digne
miremur et quod salubriter imitemur
Tucius tamen emulamur solidiora
qua sublimiora Et que magis
virtute redoleat qua gloriam.
Studeamus proinde ipius conformari
moribus Cui in miraculis assimilari
Et si volumus non valemus. Lectio v^a

Exstit namqz pr sanctus Romoaldus
in vita sua magna stupenda et
eximia miracula Sed primu et
maximu miraculu ipse met erat
Quid eni potest esse mirabilius.
Qua vide prem sanctu In gloria hu
milem In divicijs pauperem In delicijs
castu In iniurijs mitem In obrobrijs
mansuetu In plagis et verberibus
pacientem Qui etia si miracula nul
la fecisset amabilem vita duces
Immori veneratone dignus non esset
Neqz eni Johannes babtista miracu
la fecisse legitur Quo maiorem
nullu inter natos mulierum veritas in
carnata testatur. Sic nimiru inter
ceteras festivitates Religiosa
devotione celebratas Sancti Romo
aldi festivitas egregia est affectu
delectabilis memoria dulcis Ex
periencia suavis fructu perhennis
Iocunditate per omnia felix. Lectio vj^a

Nam si ulla in sanctis est distancia
meritorum Si superni patris in domo
mansiones multe sunt Si denique
stella differt a stella in claritate
Tanto differencius Sanctus pr noster
Romoaldus perfulget in celis Quanto
sincerior consciencia clarior virtus
Gloriosior eius vita fulsit in terris
Erat namqz pr sanctus Romoaldus
Electo amicitis Refugax volupta
tis Appetitor laboris patiens abiec
tionis Inpaciens honoris pauper
in pecunia dives in consciencia

hulis admcita Erectus ad vicia
Semp in exercitio Semp in ḡpuctōis
desiderio Nulla ei cura ꝑpenſſior
Nisi de deo in lectione atqꝫ ſmone
Aut cu deo in orone Anima gestas
ḡtrita ieiunijs oſſa Studebat de
aduſario longo tuphaē martirio
Nam ꝫ ſi ipm gladius ꝑſecutōis no
tetigit Dignitatem tamen mar
tirij non amiſit ꝫ Lectio vij^a
Et quia pr ſactus Romoaldus
diu in presenti vita in corpōe
vixit ideo etia longiōa carnis
et diaboli ac maloꝝ hoim tēpta
meta tollerauit Sed adiuuāte
xpo Anima virtute paciētie forti
ter ſuauit Dum in ſacta pace
vixit Martirij corona adeo pro
meruit Nam pcibo et potu hec
ſētu inceſanter ruminādo dice
bat Fuerūt michi lacrime mee
panes die ac nocte Du dicitur
michi totidie vbi est deus tuus
Et illud Saciabor cu aparuerit
gloia tua Ad qua gloria Anima
semp corde ſuo anhelabat Et
ḡtinuis ſuſpirijs ac gemitibus
diurnis atqꝫ nocturnis illam
deſiderās pio luctu ad ſupna gau
dia Subleuādo ſe aia ſacta paſ
cebat Et vere felix ciuitas Ra
uena Que talem ſanctu genuit
Ac de alupno nobis patronu Et
de homine angelu emiſit ꝫ Lcō viij^a
Gloiosus itaqꝫ pater nr̄ Sactꝰ
Romoaldus Du in hac peḡ
natione mūdi Solo corpōe eſſet
ḡſtitus Cogitacione tame semp
in illa celesti pria est ḡuſatus
Cui huic mūdo crucifixus ac
mortuꝰ Quid quid laboāuit in
hac vita ad illam traſtulit Et
de ſiniſtra semp ad dextera traſ
miſit atqꝫ in celo ſudores ſuos
repoſuit Quonia tamqua bonꝰ
paſtor ſuper gregem ſuu vigilauit
et ſepe pro oibus aiam ſuam poſuit
Vere fidelis ſuus ꝫ prudēs Que dns
ſup familia ſua ḡſtituit Et ipse
ḡſuis ſuis Tritici meſura i tempe
dedit Id est ꝑ ceptu audiētiū ḡmen
ſurate et oportune dīni uerbi pa
bulu miſtrauit Du ipse diuitias
celeſtiu muneꝝ aperuit Et de ar
mario ſuaue holenciu virtutu aro
mata ſactificatōis ꝫ graꝝ ſuaꝝ
Sup hac hemu ꝫ ſui ordinis Camal
dulenſſ eccleſias Copioſe effudit
Ideo a dno hodie audire meruit
Euge ſue bone ꝫ fidelis intra in
gaudiu dni tui o Romoalde ſacti
ſſime Tu vere fuiſti iſrahel id est
vides deu Euge quata est hodie
inter ḡfeſſoꝝ agmina gloia tua
Cu hic veſtigia tue abſtinētie ꝫ
auſteriſſime vite adhuc hodie
vigeat in iſta tua ſacra hemo
Camaldulēſſi hec est ve ſcala
celi ꝑſeueratibꝰ in ea ꝑ quam
aīra uſqꝫ ad celu mitti tudo ma
thoꝝ albeſcenciu videbat aſce
dere Ve imortalis est memoia
tua Quonia ꝫ aput deu nota est
et aput homies Et i ꝑpetuu tri
umphat coronata ꝫ Ad magnificat (?) Ad macessam
Imitemur ergo In refectorio
fres dillectiſſimi patris nri
Sacti Romoaldi victu ſobriu
Affectu deuotu Et maſuetu
ſpiritu Imitemur Corpōis caſ
timoniam Oris cuſtodia Et
animi puritate diſtam ꝰ pone
fremi in ore ꝫ modum lingue
Dormire parcius ꝫ orare fre
quencius Commonere nos met
ipos pſalmis ympnis ꝫ canticis
ſpualibus diebus ungꝫ noc
tes Et diuinis laudibus occupare
Emulemur carismata meliora

Et diſcamus ab ipo q̄ mitis ꝛ hūilis
corde fuit Iocūdus ad hoſpites li
beralis ad paupes pacies ad pcā
tores Benignus ad oēs. Vt enim
taceam⁹ iteriorē hominē eius
cui⁹ pulcͥtudine fortitudinē et
puritate ſatis inditabat mores
ipius Nam ipm exteiorē hoiem
Ita vno ſemp modo decentiſſimo
et modeſtiſſimo geſſit vt nil pruſ
appareret in eo q̄ poſſet ofendere
intuentes Equidē cū nō ofēdit
in verbo hic pfectus eſt vir At
vero in Sancto Romoaldo quis vm
quā dephendit ocioſū nō dico
verbū ſed nutū quis manū pe
demq̄ mouere fruſtra Imo quid
nō edificas in eius aſpectu ha
bitu et nutu demq̄ vultus
hilaitate Nec fuſcauit meror
nec olemgauit riſus Totū in eo
diſciplinatu Totū inſigne virtu
tis Totū pfectōis forma Erat
namq̄ p omīa ſerius Sed nō au
ſterus Remiſſus in tōū diſſolu
tus inquā Negliges nichil
Et ſi p tempoē multa diſſimulās
cunctus ſepe Sed inquā ocioſus
In hijs forma eſt tui in pmam²
In miraculis gloio quā mirem²
Illa letificet Iſta edificet Ma
neat illa Iſta nos pmoueant
Et quia facilli De moib' Sti Romoaldi
ad opis ſui gr̄am famor inclina
tur auctōis Et grādis etiam
hominis progatiua moſtratur
Nam hominem glioſū virtute
q̄ pcioſū reddit ymago Ipe naq̄
pater Sanctus Romoaldus ducis
Rauene nobilis natus Fuit in
moibus ornatus Et magnis
virtutib⁹ decorat⁹ Vtebatur
ſemp ieiunio Indutus omī te
poꝛe cilicio pulcer facie et
aſpectu Sed pulcrioꝛ ope ꝛ ſenſu
Erat in vigilijs ſedulus Et in orōne
deuotus In helemoſinis largus ꝛ
in ḡuſacōne ſactiſſim⁹ Sinceitate
metis vultus ſui ſinceitate mō
ſtrabat Et pietate clemētiſſimi
cordis oſtendebat in lenitate ſer
monis Et quidq̄ ad ſalutē ptīne
poſſet eterna Non minus implebat
beatiſſim⁹ ope quā ſmone ꝯ viru
p omīa deo digni Eminebat ipo
habitu animi pulcͥtudo in ſpecie
exteioris hominis Vt ipam putares
expſſam ymagine ſactitatis
Erat enī venerandus in bonitate
Et venerādus benigtate Cenſu
ram q̄ auſteitatis Tempeābat
manſuetudo humilitatis delinque
tibus namq̄ minabat² frontis
auſteitas Sed blandiebat² cor
dis ſerenitas Erga bene agētes
petrus apaebat in vultu Sed
erga delinquētes paulus in ſpū
Internoꝝ ante bonoꝝ ſuoꝝ for
mas ꝛ ſpecies Sicut nemo adple
nū potuit aſpicē Ita nemo ſufi
cit explicare Quas ſicut ille
ſtuduit extolere Ita laborauit
ocultare Et cū vellet augeri
Nolebat agnoſci Sed quia hec
eſt natura iuſticie Vt quāto ſtu
dioſius abſcondi optat Tanto cla
rius innoteſcat Et ocultacio
ipa pdicatio fiat Dū p omnes
populos tantoꝝ bonoꝝ fama
volitabat Eminebat in admīa
cione oīm velud ciuitas ſupra
montem poſita Nec lucerna po
terat latere ſub modio abſcōdita
Spargitur enī De fama Sti Romoaldi
paulo poſt fama ꝛ opinio ſacti
tatis Glorioſi pris nri Romoaldi
per pximas regiones Et modo
re virtutū eius multi homines

vndiqz ꝯcurrũt Nobiles z illustres
amplis ꝯtemptis palatijs arta sibi
monasteria ꝯstruunt atqz p xpo in ci
nere et cilicio viuere magnã glo
riam ducunt Concitatur nichilo
minus ad monastica certamina
iuuenum impetus Et ad mundi sper
nenda ludibria p infirmioris eta
tis exempla fortia puocatur plu
res deniqz matrimonio iuncti mu
tuo ꝯsensu continẽciam se lege
vincientes viri ad ordines vxo
res ad monasteria transeunt omnes
emulo feruore xpo seruire deside
rant Omnes huius vite angelice
que p Romoaldum innotuit fieri
participes optant Innumeri homines
Romoaldi fama excitati dum
ad claustralem vitam transire non
pualent In proprijs domibus sine
regula Regulariter viuere studet
Tantos hic sanctus pr Romoaldus
suis parturiebat exemplis Vt
in eo videretur illud diuini eloquium
impleri Iam vocaberis Abraham
quia prem multarum gencium te ꝯsti
tui Interea ne celestis huius
benedictionis vena breues ista
italie terminos clauderetur Sic di
uina prouidencia diriuatur in amne
vt fluminis impetus Tota ecclesie
letificet ciuitatem Nam tantarum
nouitas rerum Longe lateqz tra
siuit in orbem Et vbiqz animas ce
pit lucrifacere xpo Clausus ma
nens Romoaldus in cella Toti
mundo clarescere incipit Et laudum
titulis p clarus refulget Replet
fama virtutum eius vltra monta
na duorum Imperatorum palacia
Et ipsorum principum penetrat atqz
penetralia regum Flectitur
nobillitatis apex ad Romoaldi sec
tanda vestigia Et a superbi sanguis
genere sancta humilitate degenerat
Non milli ducum ac Comitum Romo
aldi inuitante p romio artam pe
nitencia faciunt Et qui potentes
erant in seculo Romoaldum p xpo
pauperem suo modulo imitantur
ornantur monasterijs innumere
alpes Ipa quoqz campestria et
montana huius celestis edificij
fabrica decoratur Multiplicatur
religionis cultus in seculo Romo
aldo sanctissimo p cedente Et can
didus ordo camaldulensium in ecle
sia collocatur. hijs beatis floribus
quos Romoaldus parturijt Felliciter
hodie vernat ecclesia cum quibus
et vita heremitica a xpo sublimatur

Igitur dum *de Regimine Sancti Romoaldi*
Ueteram mundi senecta vergente
fidei caligabat visus morum nu
tabat gressus Et marcebat bo
norum operum fortitudo cum imo
fetes temporum fetes comitabatur
etiam viciorum Tunc amator hominum deus
ex sue pietatis archano ꝯsilio sa
crorum ordinum suscitans nouitatem
p eos prouidit et fidei fulcimentum
Et reformandis moribus disscipli
nam. Dixerim certe sanctum prem
Romoaldum cum suis sequacibus
luminaria orbis vie ductores
vite magistros In quibus meri
dianus fulgor mundo ad vespera
ꝯsurrexit Vt lumen videat qui
in tenebris ambulabat Susci
tauit preterea pius dominus sanctum
et gloriosum patrem Romoaldum atqz
in eo clarissima monachis et heremi
tis lucerna accendit Erat quippe
pr sanctus velud lucerna que
non sub modio cure carnalis Sed

ſup candelabru piiſſime ac deo di
lecte gūſacoīs fuit ponenda
vere potes intra erat ſemen ro
moaldi Et ideirco Generacio
rectoꝝ benedicet. potens i tra
erat ſanctus Romoaldus q̄ā dux
q dns Ravene extitit Sed quia
ducatu ſuu ꝑ xpo reliquit pmus
Camaldulenſis ordinis fūdator
adeo eſſe promeruit Semen qz ſactoꝝ
heremitaꝝ intra reliquit Et ge
neracione rectoꝝ id eſt platoꝝ
monachoꝝ qz Camaldulenſiu bene
dixit Iſte pr ſanctus Noſtri exi
mii ordinis lapis pmarius ac
nobile fūdamentu in fūdamento
ſancte humilitatis virtutu om
fabrica Ab ipo pncipio ſtuduit
collocare. Vigeſimo naq3 poſt
ſua gūſione Nomē z officium
abbatis declinans humiliter ſub
eſſe voluit potius quā pree eſſe
Et inter xpi famulos ſuire po
tius voluit quā ſuiri Sed pe
tente vniuſo collegio claſenſis
abbacie Et cogente ottone
Imperatore ſtō Ac iubente Ser
gio papa tcio z ſūmo potifice
Tandem ſuſcepit regimē fratꝝ
pdictoꝝ ac pfate abbacie de
quo regimine in corde ſuo timor
no tumor excitur Nec liber
tas ſed ſuitus augmetat
Quo eni iam aliqua placonis
ſpecie alcior cernit. Eo repu
tacone ppa vilior obſequio
pmcior Et cultu veſtiu deſpec
cior repeitur Nullos ca famu
loꝝ reſpuit actus Adeo ut
plerꝝ qz fratru de foris veuer
tentiu pedes ablueret Invitꝰ
valde alijs pcipet Spontanee
vero ipe facet magis eliges
pſe ipm face quam fribus

imperare Infirmoꝝ ſedilia ipe la
uabat z ipe tergebat Suo illo nobi
li ſpu Nec ſordida fugiens Nec feda
phorreſcens quos ei erat ad matuti
nu pueniire fres Quos pſigna ſi
lenter excitans prouocabat ad lau
des Sepe ceteris dormientib9 lam
pades accendebat Sepe campana
proprijs manibus ipe pulſabat Nul
lus erat torpori Nullus in ſuo clau
ſtro deſidie locus Vbi orandi et
deo ſuiendi pigricia Aſpera in
vectio ſtimulabat // De deuocōne Sci Romoaldi

Vere quia pr ſanctus
Romoaldus Sic erat in carne
pmortuus Sic amudo penitus alie
nus. Continue ſacris oronibus
Et diuinis laudibus erat occupatꝰ
feruentiſſima in terrin deſiderij a
ciem fixerat iam in luce Et qui
globu traſcendeat terrenoꝝ volu
minū Sinu mentis lacius expa
debat imbribus lacmaꝝ. longis
poſt cōpletoriu tractibus cum
fribus orat Et lacmaꝝ ꝑfluuia
qu in ipo pruptim habudat in ce
teris excitant. Poſt quā vero
ceteri feſſa mebra duris abibāt
refouere cubilib9 Ipe in orone
pvigil z in victus manebat Vt
tuc venas diuini ſuſurij furtive
ſuſcipet Quādo ſopor ceteros occu
paſſet. Sepiſſime ad oronem
pſtratus in facie Terram īfudit
lacmis oſculis qz demulcet
vt quaſi ſemp ſuu ihm tenere
videret in manibus Ihū9
pedes lacme ille fluat z oſcu
la impmat. Lacmati ſemel
pfunda nocte aſtitit angelus
tenebraꝝ in forma horibili
Cepit qz ſancto viro in meſſim
terrore incutere Et cu in mio

furoris impetu morte intemptare
Sed Romoaldus in p(er)territus c(on)tinuo
exclamauit Et mox sathan au
figiens ip(su)m celle parietem tan
to furore percussit ex graui fa
gi tabulam viii cubiti spatio
per medium fidit In p(ar)iete ergo
patenter ostendit quanta ad
uersus Romoaldum crudelitate
exarsit Sed pr(e)fatus quantam
sui mutacione in fornace ferue(n)
tis or(ati)onis accipiat quantum
sibi in illa fruitione bonitas
diuina dulcescat Solita inditia
probat Dum enim ab or(ati)one pr(e)fatus
Romoaldus Cum iocunditate redi
bat Calida verba (et) que fratrum
pectora succendebant de igne al
taris diuini reportabat Mira
bantur enim quandam dulcedinem
ex eius ore procedere Et clariore
solito faciem apparere paruerat
rat certe in dulcedine sua pau
peri deus Et mentem quam in
or(ati)one lux vera repleuerat
Exterius corporaliter explanabat
Sic mundo labili et ih(es)u xpo ama
bili coniunctus non labitur Sed
continue in supernis deliciatur Sic
in rota versatili virtute tamen
stabili fultus Carne c(on)tinuis
agente tamen semper permanet
in excelsis Miraculum primum s(an)c(t)i Romoaldi

Libet hic ordinem eius recitare
magnalia sicut veritate
fidelissima sic (et) veneratione pre
digna Habitabat pr(e)fatus
Romoaldus prope ciuitatem pare(n)
tium duobus annis reclusus Et
ecce heremita qui morabatur
in solitudine que Bifurcum dicitur
misit nuncios ad prem sanctum

flagitantes consilium qualiter conuersari
in heremo deberet qualiter dia
bolicis temptacionibus resistere pos
sent Ad hec pr(e)fatus respondit
Ego inquit nunc libellum de pugna
demonum scribo quem vobis cum re
dieritis dabo vel certe ipse vo
biscum forssitan venio Hoc illi
audientes protinus in facie se prester
nunt Et ut cum illis ire dignaretur
importuna supplicacione deposcunt
Ad venientes autem primo lucis cre
pusculo dixit pr(e)fatus cuidam
fratri nomine Ingelberto Respice
inquit procul in pellagus Et vi
debis duas naues de longinquo
ad nos venientes Qui egressus
ad mare vidit duas naues emi
nus venientes Et prima adhuc
longinquitate quasi totidem volu
cres apparentes Ambus tandem
sub euntibus portum Interrogati nau
te utrum Romoaldum cum suis vellent
suscipere Noua repleti leticia Bea
tos se fore profitentur si tam precio
se margarite pondere fruerentur
Tota ergo nocte sequenti nauiga
tes Cum circa diluculum subito
venti seuiunt tempestas oritur
aque ab imo fundo versantur Jam
vero furentes vndique procelle ipsos
quoque remiges transuolant Et
nauem hinc inde concutientes
totas pene tabulas laxant Vides
itaque pr(e)fatus Jam sibi cum omnibus
imminere mortis exitium Illico
reclinato paululum cuculle capu
tio Et capite de veko in gremium
oracione cum lacrimis fudit ad
dominum Mira res statim aura
datur grata Et tempestas
fit sedata (et) quieuit pallagus
Et ecce absque ullo humano studio
ipsa se nauis sola dirigit Et

mox in portu capreole ciuitatis
delapsa celeriter sub intrauit.
Tunc omnes qui aderant deo et sancto
Romoaldo grates referunt Et ad
voluti eius pedibus se manifeste
de faucibus mortis ereptos eius
meritis confitentur De vilibus monachis

Tremens itaque pater sanctus Romoal
dus Bifurcum visis omnibus heremi
tarum cellis quamvis superstitione qua
dam ambitiose videbatur In nulla
earum habere voluit hospitium. Vir
siquidem sanctus mirabilis abstine
ntie Sectator quoque xpi et paupertatis
euangelice Cuius cellula sibi ad
beati hilarionis exemplum vix
vmquam longiorem fieri quatuor
cubitis permittebat vilissimis quoque
tectus vestibus duo semper cili
cia habebat Quas quidem ves
tes et cillicia Nunquam lauare
permittebat maximam asserens stul
ticiam monachum aut heremitam
in vili veste et cilicio querere vel
appetere munditiam Sed pertinas
tente corporis importunitate
Ipsa sua cilicia proiciebat ad ibre
Que post xxx dies mutare consue
uerat Nunquam caput suum lauit
Nec nouacula radere permisit Sed
ipse sibi solebat extrementa ca
pillorum et barbe forpicibus atto
dere vt post futuris disciplis
daret bonum exemplum sancte hu
militatis. Quia nemo est qui
dubitet Quantum omnipotenti
deo placet in monachis et heremi
tis vilis et aspera vestis Cum
rex niniue purpura indutus
ipse ciuitatis excidium meruit
Coopertus vero sacco diuini furoris
motum vestis humilitate placa
uit Ezechias quoque Rex Cul
tu regio decoratus Terribiles
regis assiriorum minas treme
factus audiuit Sed mox cili
cio et sacco contectus ab ysaia propheta
optate prosperitatis oraculum re
portauit Que nimirum promissio scrip
tura teste celerem peruenit ad exi
tum Nam ecce angelus domini Clxxxv
milia assiriorum vna nocte percussit
Et ipsum Senacherib regem filiorum
gladio digne trucidauit. Quid
dicam de Achab rege crudelissimo
Cui helias propheta ait hec dicit dominus
In loco isto in quo linxerunt canes
sanguinem Naboth lingent et tuum
sanguinem Tunc achab rex scidit
preciosa vestimenta sua Et induit
se cilicio dormiuitque in sacco Et
ecce sermo domini ad heliam Vidisti in
quit achab in sacco et cilicio humi
liatum propterea non inducam malum
super eum quod locutus sum O vere bea
ta vilis et aspere vestis humilitas
Que tam facilliter iram dei placas
Vides ergo quantum vestis mollis
et bona distet a veste vili et as
pera perpendis quia que iratum
experiri mollis et bona vestis
meruerat. Vilis et aspera vestis
deum iratum placat Et que puni
endum illa reddiderat Venia di
gnum ista commendat Quanti autem
meriti apud deum vilis et aspera
vestis existit Ipse dominus in euan
gelio testatur cum dicit Quid exis
tis in desertum videre hominem molli
bus vestitum Ac si patenter di
cat Johannes precursor meus di
lectus in deserto habitans molli
bus non fuit indutus Sed pilis
camelorum asperrimis erat vestitus
Quia qui mollibus induitur licet
corpore in heremo habitet mente
tamen eius illusam demon crude
lis possidet Nemo enim induitur
bonis vestibus Nisi ut videatur
ab hominibus Erubescat ergo
Curiosa monachorum superbia Confu
datur quorundam heremitarum mens misera

vane gloie peste corupta dum sancti
pr Romoaldus amicus dei et templum
spus sancti Non dubita vilia et aspa
vestimenta deferre Et infelix quippiam
monachus qui nec ullum meruit
divine gracie indicium supsticio
sum lacinose vestis affectat orna
tum Quid namque agit supbia in
scapulari vel in cuculla Queritur
itaque a monachis huius temporis
vestimentum non quod frigus repellat
Sed quod supbire compellat Non denique
iuxta regula quod vilius potest
comparari Sed quod pulcrius immo vanius
possit ostentum Sepe ex eodem
panno parcitur sibi Et miles cla
midem Et monachus cucullam Et
iam vix in ista provincia potest
inveniri pannus quo dignetur
vestiri monachus Sed contra regu
lam ultramontanos pannos mol
les et preciosos comparat quos contra
conscienciam deferentes animas suas
dampnat Quilibet namque secularis
dominus Eciam si comes sit vel Baro
maximus Iam non horrebit monachorum
vestimenta Si suo sibi modo fue
rint aptata Ita sane dum illud
vestimentum supbie adeo despicitur
Eciam monachus qui illo induitur
Consequenter a iusto iudice condemp
natur distat ergo enormiter
monachus Qua male meretur
Quia unde apparere pulcher homi
nibus appetit Inde procul dubio ante
dei oculos sordescit Et unde in
pensius ab hominibus honoratur
Inde gravius a deo dampnatur
Cumque in admiracione sui intuencium
oculos provocat ab omnipotenti
deo elongatus ipse se ipsum condempnat

Solebat eciam Aliud miraculum
pr sanctus Romoaldus Contra
peccatum gule acrime disputare
Et ad virtutem sancte abstinencie
verbo suo et exemplo volebat
discipulos provocare Ideo ipse pr
sanctus ante curam regiminis habi
tans in heremo cum fratribus discipu
lis Cotidie ieiunabat solo pane
et aqua xv annis Nunquam ante
solis occasum solvebat ieiunium
Manducans non amplius quam dimi
dium pane parvulum Nichil gus
tans exterius Nec pomorum nec
pulmenti nec alicuius rei cibum
Unde dux dalmatie et Venetorum
petrus dictus ursiolus qui re
licto ducatu factus erat sancti
patris discipulus Quia multis
deliciis educari solitus fuerat
Iam iam subtam districti ieiunii
pondere succumbebat Hic se ad pedes
beati Romoaldi humiliter stravit
Iussus quod ut surgeret Necessitatem
suam cum verecundia coactus inno
tuit Pater inquit quia magnum
habeo corpus pro peccatis meis ex
hac paxematii medietate sus
tentare me non possum Romoaldus
igitur fragillitati eius pie compa
ciens Consuete mensure quadra
paxematii supadidit Et sic la
benti iam magno gustu Ne omnino
deficeret misericordie manum tete
dit Et ad peragendum bene vive
di iter quod ceperat confirmavit
Post quam vero pr sanctus Romo
aldus officium abbatis susceperat
coactus Cotidie ad comunem
mensam veniebat cum fratribus
Sedens autem ad mensam unum
quidem pulmentum comedebat
post modum vero lectioni cum
racionis vacabat Si quando vo

aliquē esculenciore cibu frēs sibi
obtulisent mox illu accipiēs in
manibus ori z naribus apone
bat Et solu captās odore dice
bat o gula gula quātu te de
lectaret iste cibus Sed ve tibi
misera quia exe numquā gus
tabis Et sic in tactu ad coqui
nam remittebat Quadragesi
mali vo tempōe Semp in hēmo
in cella iugiter mo'abatur
Du igit appinquate xl[a] Locu
habitandi p silnas quereret
Repente aquis vudiqz affluē
tibus Ita cu duobus discipulis
circudusus est vt nec ipi exire
nec aliquis ad eos venire pos
set Cuqz dies amitus adueniss
set Et nulla spes alicui tibi
esset pater sactus ut erat sep
alacri multu gfidenter ait
quia nisi deus sibi pane mitet
ipe nullaten' manducaret Sexta
igit' diei hora Ecce tres iu
uenes homisti pane vino et
alijs cibis aduenīut Qui se
adeo missos aserūt Et eis ci
bos tradidit Tūc romoald' cum
frēbus deū benedixerūt Et reple
ti gaudio cibu pariter sumūt
vere fidelis dns in verbis suis
qui dixit pmu querite regnū
dei Et oīa adicient' vobis

Quid adhec De Gulosis monachis
dicturi sūt monachi modice
fidei Qui gtra regulā q̄ nefas
est dicē Sani z incolumes audēt
manducāe carnes No ut posint
corpōis infirmatis ruinas
refice Sed ut posint carnis
luxuriam ~~exercere~~ et mala
gcupiscentia pfice Nemo eni
potest carnis luxuriam extin
guere Nisi pus studeat satu
ritate gule superare Nascit'
quippe luxuria de gula Sicut nascit'
de matre filia Quid eni peccauit
soror tua sodoma ait ppha Nisi q̄a
pane in saturitate comedit z i habū
dancia Et quia p saturitate panis
Sodomite carnis ardore fuerūt
succēsi Iusto dei iudicio igne sulphu
reo sūt cremati Et si illos sola
panis sacietas ad tam pruptu fla
gicior p'cipiciu impegit Quid cen
sendu est de monachis Qui vegeto
corpōe et inmoderata libertate
esum carniu et potu vini frequē
tāe psumūt Non quātu imbecilli
tas expetit Sed quātu delectatio
suggerit Que delectatio du pmos
parentes nostros ex illo phibito a
bo infausta pceptione corruptos
manducāe gpulit ppetue vicōnis
pena pplexos Trāsgressionis culpa
in posteros trāsmisit Scptu quippe
est Et vidit mulier q' bonu esset
lignu ad vescendu et pulcru
oculis atqz delectabile Et tulit
de fructu eius et comedit deditqz
viro suo. Esau quoqz du de agro
rediens opido se gqūit' lassum
dapnosu valde cu frē pepigit
comerciu Du qz ipse inmoderata
gule rabiem seuire pmisit ma
gnū pmogenitor decus vili len
ticule coctione distraxit Sicut
sacra testat' historia Quia ma
uit Esau et vendidit sua pmo
genita Et accepto lentis edu
lio comedit z bibit Et abijt par
ui pendēs q' pmogenita vendidi
set Sic nimiru monachus qui
gule deditus se ipm deserit post
modu corpus z aiam dapnatus
amitit. Quid dica de Nabuzarda
prīcipe cocor regis babilonis
Qui succēs templu dni succēdit
Vasa sactuarij abstulit Et captu
populu in babilone duxit Sic
nimiru gula que arte cocor

pncipat moachis pma in eis sue
tendit templu corpois Et omi
eos spoliat merito sactitatis atqz
vinctos cathena male gsuetudis
pducit in babilone eterne gfu
sionis Nec sufficit falsa gule ex
cusacio Ad excusadas excusacões
in peccatis du quida moachi des
perati vt posset gtinue sami
carnes comede Nititur gula
sua sub meditoz specie false ex
cusare. Legumina inquiut ven
tosa sut Et caseus grauat sto
machu Lac nocet capiti Et po
tu aque pectus no sustinet.
Caules melancoliam nutriut
Et porri coleram accendut
pisces de stagno aut de lutosa
aqua mee gplexioni no gguiut
Et oua bulire saguine faciut
Quale est hoc in omnibus fluuijs
agris ortis cellarijs qz reperi
ri vix possit Ex moachus come
dere velit puta te queso mo
nachu esse no medicu Nec te
xpus iudicabit de gplexione
Sed iudicabit te de tua pfessioe
Quia no ypocratis Galieni
aut Epicuri dicta debes curare
Sed xpi et discipulo4 eius p
ceptis debes obedire. ypocras
et Epicurus alter voluptate
carnis alter sanitate corpois
suare docet Sed xpus magis
ter noster vtrpqz gdepnat Cu
notabile sentecia in euange
lio allegat dices Qui amat
aiam sua id est vita aialem
perdet eam Sepe namqz aia
les moachi du sedent ad pra
diu Quatu fauces dapibus

Tantu aures pascut detractoib9
Quibus totaliter in tenti modu
nesciut in edendo Interim autem
fercula ferculis apponit Et car
niu pinguia corpora duplicat
Cuqz prioribus fuerint saciati si
secundas atingerint videbitur
eis nec du gustasse carnes Tanta
quippe acuracione et totoz arte
cocta apponit Quatenus tribus
aut iiijor ferculis deuoratis pma
no impediat vltima Nec sacie
tas minuat apetitu venter
quippe du nescit honerat Sed
varietas cibo4 tollit fastidiu
Qa du gula adulterinis qbus
dam puocat saporibus trasit
minimie meta necessitatis Sed
nec du delectacio superat Ipa
demiqz qualitas re4 Ita pulcre
deforis aptat vt no minus
aspectus qua gustus delectet
Et cu iam stomachus crebris
ructibus repletu se indicet
Nec du tamen cuiositas saciat
Sed du oculi colloribus palatu sa
poribus illiciut Infelix stomach9
Cui nec colores lucet Nec sapo
res demulcet du omia suscipe
cogit opressus magis obruitur
qua reficitur. Ridiculu vero
est quosda moachos sanos et
incolumes Conuetu solere de
serere Et in domo infirmo4 se
qui infirmi no sut collocare vt
esu carniu qui vix infirmis
et egrotis gcedit ipsi medica
citer infirmi posent maducare
Et quia ■ ad discernedu inter
sanos et infirmos baculos i ma
nibus infirmi gestare solet Isti
ecia baculo se sustetantes me
tiutur infirmitate Ridendas
an lugendas dixerim huiusmodi

inepcias Quia delicata nimis
medicina est prius aligari quam
uulnerari Non percussu plangere
fouere vngento vbi non dolet
Et emplastrum adhibere vbi ce
sura non est. Jam vero de aque
potu quid dicam quando nec vllo
quidem pacto vinum aquatum ad
mititur Omnes minorum exquo
monachi sumus Infirmos stoma
chos habemus Et contra legem
regule vinum ad satietatem bibi
mus pudet scibere sed non pudeat
emendare Videas vno in prandio
Ter vel quater ciphum semiplenum
reportari Quatenus diuisis vinis
magis odoratis quam potatis
Nec tam haustis quam tactis
Sagaci probatione et celeri cogni
tione Illud quod melius et fortius sit
eligatur ad prandium Non propter stoma
machi infirmitate Sed ut amplius
bibatur Et delectabilius gluciatur
Sed cum vene toto capite palpita
tes fuerint in gurgitate Sic
surgenti a mensa Quid aliud li
bet nisi dormire. Si autem ad
vigilias surgere indigestum coge
ris Non cantum Sed potius planc
tum ab ipso extorquebis Cum vero
ad lectum redierit Requisitus
incomodum plangit Non crapu
le peccatum quod fecit Sed quod adhuc
manducare non possit. Quis
in principio cum ordo cepit mona
sticus ad tanta crederet mona
chos crapula peruenire Quantum
tu distamus ab hiis qui in diebus
Sancti Romoaldi extitere monachi
Siquidem illi cum se in vite extali
tate reuiseret Tanta ab in
vite auiditate pane arcere
percipiebat vt corporis cibum
penitus obliti Jeiunis ventri
bus Sed non mentibus Totum sepe
diem transigeret Nobis ante qre
mentibus in simul Jam nullus est
qui pacem dic requirat Nullus
est qui tribuat Nichil de scripturis
sanctis Nichil de salute animarum agi
tur Sed nuge et risus Crapula
et potus at verba proferuntur in
ventum Ita quod iam abusiuo nomine
potacio colacio vocatur dum non
a conferendo Sed a collo lauto col
lacio [illegible] diriuatur Rogo
que est ista ignauia o monachi
milites christi plures seculares
bona opera agentes Et mandata
dei seruantes vita aquirunt eter
nam Et vos cibos delicatos
amantes Et carni seruientes
dapnatis animam vestram Aliud
capitulum

Detestabatur quoque
pater Sanctus Romoaldus mona
chos et heremitas vagos et insta
biles Et frequenter amonebat
discipulos suos dicens Nouerit
monachi vicio vagacionis dediti
Quia nisi a seculo pedem retra
hat Et ad seruiendum deo in loco
remotiori perseueret Nec perfec
tionis culmen atingere Nec or
dinis sui precepta poterunt custo
dire. Ideo ipse pater sanctus Romoaldus
veniens in heremum Que Sitria
dicitur Ibi dapnato hostio in cella
recluditur atque per annos septem
reclusus manens Continuum si
lencium inviolabiliter tenuit
Interea vir quidam frenecticus
erat Qui ex insania capitis
stultus efectus multos lesera
hunt parentes et amici liga
tum funibus Cum clamore ac stre
pitu ante viri sancti cella ad
duxerat Sanguis inerat ocu
lis Spumabat os Et volubilis

lingua de ore prodibat Ac ſuper
omnem terrorem clamor et rugitus
horribilis rabiati hominis perſonabat
Que videns ſanctus Romoaldus
in tunc homini miſerimo compaſſus eſt
Nec tamen ſilencium ſolue voluit
Nec cella egredi acquieuit Sed
per feneſtram cellule patris oſculum
inſano homini dedit. Rem loquor
inaudita Mox ut labia ſancti vi
ri freneticum tetigerant perfecte
reditus ſanitati deum et ſanctum
Romoaldum laudat Mirabantur
omnes qui aderant poſt tanta
ferocitate et inſania in tantam
ſubito mutatum prudentia et man
ſuetudine. Referebat autem poſt
modum ille qui curatus fuerat
dicens Quia cum ſacra beati viri
labia tangere merui Statim prodire
ex ore eius quaſi vehementis
odoris ſpiritum ſenſi Qui tota facie
mea Et ipſum ſinſſiput capitis
perflans omnem cerebri eſtuantis
ardore protinus effugauit Ex poſt
quam auditum eſt Et longe late
que percrebuit certatim ad eum
diuerſorum languorum infirmi confflue
bat Ipſe autem preſactus inuio
lato ſilencio oleum aut pane
benedictos infirmis porrigebat
Et omnes ſanitati pſtine reſtitu
ebat. Taliter autem tunc in ſitria
viuebat Ac ſi ex ſimilitudine Non
ſolum nominis Sed etiam operis altera
demum Nitria videtur omnes
ſiquidem heremite Nudis pedibus
incedentes omnes male veſtiti
et palidi Ac nimia auſteritate ex
tremitate contenti Nonnulli vero
dampnatis ianuis clauſi Ita mundo
videbantur mortui veluti iam in ſe
pulcro poſiti. Vinum ibi nemo
bibebat Niſi forte grauiſſima
quis infirmitate pateretur. Sed
Quid ego de heremitis loquor
Cum et ipſi monachi et monachorum fa
muli qui quos cuſtodes pecorum ſerui
naret Silencium teneret diſci
plina inter ſe invicem facerent
Et de quibuslibet ocioſis verbis
penitentia flagitaret Cuius iam
preſactus multitudine fratrum ſe
cum habitacium terueret Et turbas
infirmorum non ſufferet Cotidie fle
bat Et incredibili deſiderio maio
rem ſolitudinem deſiderabat Intro
gatus autem a fratribus quid habet
Et cur ſic amare fleret Tande
reſpondit Quia rurſum ad ſeculum
redii Et recepi iam mercedem
mea in vita mea Seruabatur
ergo a fratribus ne fugeret Sed ille
poſt modicum clandeſtine receſſit
Et ad claſſis perduum vbi erat ſancti
Martini eccleſia que dicitur inſula
migrauit ibi que manſit. Aliud mi
raculum

Quadam vero die dum
ibidem recluſus in cella com
platorium caneret Quia antiquum
illic cimiterium fuerat Ut ſepe
fit cogitare de mortuis cepit
Mox que eius animum magnus
phantaſtice illuſionis horror
invaſit Et ecce maligni ſpiritus
Repentino impetu cellam eius
ingreſſi protinus eum intra ſter
nit Inmani cum cede conficiunt Et
exhauſtis longo ieiunio membris
duriſſimos ictus illidunt Tande
Romoaldus inter ipsa percuſſionum
verbera viſitatus diuina gratia
in hanc vocem erupit Care Ihesu
dulcis Ihesu quare me dereliquiſti
Nunquid omnino me manibus in
imicorum tradidiſti Ad hec omnes
iniqui ſpiritus diuina virtute fugati
ſunt Et continuo tanta diuini amoris
compunctio Romoaldi pectus accedit

ut totum cor eius in lacrimas quaſi
cera liqueſceret Et de tot plagis
leſi corporis nil ſentiret Mox
ſanus et validus de terra ſurrexit
Et licet impediente adhuc ſan
guine ad eundem pſalmi verſum que
reliquerat rediit Nec propter hoc
de cella egredi voluit Sed tamquam
fortis miles xpi aſſueto bello
robuſtior inſultabat demoniis
dicens Ecce paratus ſum venite et
ſi qua in vobis eſt virtus oſten
dite Nunquid iam omnino defecitis
nunquid iam victi infelices eſtis
Quadam vero vice dum pater ſanctus
Romoaldus ex more in cella quieſ
ceret Et focum intus haberet
anguſte celle parietes repente
flamma corripuit Deinde alta conſcen
dens ardere per tecta iam liberius
cepit Protinus vir ſanctus eingi
las Non foras exire Non aquam
ſpargere non ut moris eſt tecti
ſcindulas diſſipare non ullis
impulſus eſt ad extinguendos
ignes niſibus anhelare Sed
ſolummodo orationem cum lacrimis
ad dominum fudit Et confeſtim ſtriden
tes ignium globos divina virtus
miraculoſe extinxit De monachis
Diſce et tu monache Girovagis
ſi vis demones ſuperare ſi
vis focum carnis et incentiva li
bidinis extinguere Stabilitatem
in cella tene Receſſum ſolitudinis
inquire Aures tuas et oculos
a negotiorum ſecularium vanitate
firmiter obſtrue Carnalium
hominum colloquia deſtructionem ma
gis quam edificationem profutura
contempne Quia vera eſt Salomonis
ſententia Qui tetigerit picem
coinquinabitur ab ea Intra celle

cubiculum te collige Cunctis corporis
tui ſenſibus cenſure diſcipline re
pagula oppone Fons enim qui cir
cumquaque non effunditur concluditur
undis ad alta per fluctibus elevatur
Econtra qui per plures rivos hinc inde
deducitur mox per eſtum ſolis exſiccatur
Denique ſi ambulanti David in ſolario
domus regie clauſe feneſtre ob
ſiſterent In Berſabee concupiſcentia
nullatenus exarſiſſet Sed quia
oculum ſub cuſtodia non tenuit
Ipſe quoque poſt eum inmani ſceleris
barathro totus in preceps ruit
Lubricitatis enim greſſibus totus
ſui lapſum eſt expertus dum ſolius
frenum laxavit obtutus Cui illud
Jeremie aptiſſime congruit Depredatus
eſt inquit oculus meus animam meam
Si ergo tam ſublimis columpna
celi David propter ſola oculorum va
gatione graviſſime corruit Quid
de monachis Girovagis ſentiendum
erit Qui per mundum diſcurrentes conti
nue vagantur Et viſu atque audi
tu omneſque ſenſus ſuos inmundi
vanitatibus occupantur. Que autem
diſtantia ſit inter monachos qui
ſtabilitatem diligunt Et eos qui
ſe per exteriora vagando diffundunt
In duobus ſancti Yſaac filiis luci
dius edocemur Scriptum namque
eſt Erat Eſau vir gnarus venan
di Jacob autem vir ſimplex habi
tabat in tabernaculis Sed iſte
prudenter ſimplex patris be
nedictionem accepit Ille fatui
tate gnarus quia gladio vive
ret Et fratri ſuo ſerviret audivit
Iſte niſi ſe intra domeſtici laris
ſepta contineret ſingularis pri
vilegii principatum non accepiſſet
Ille vero niſi ſe inſtabilem per ex

teriora difudit Nequaq benedic
tionis patne misterium amisis
set Iste domestice quietis stabi
litate tenuit Et dīna largiēte
gra in aliena iura sub intrauit
Ille venadi laboe gfectus Et hoc
qs iure sibi gpetebat amisit Vt
aute monachi no posent scutum
excusatonis opponere Qui vaga
tes p mudu dicut se obedientia
face No ignoret qa et Esau ve
natu pdiens prīus iussionibus
paruit Et tame sptate benedic
tionis pmia no accepit Quia
monachus qui aliquā rem ppe vo
lutatis instictu libenter exeqtur
pecat grauiter etia si plati
sui madatis spetietenus obedie
videatur Qui ergo vagando defois
ppe volūtati satis facit Et tame
obedire se plato asserit Nouit
deu no tam to loquatis ubis crede
qua de ocultis hoim iuxta gsa
entia iuditare. desinat ergo
monachus cu Esau de monastery sui
claustris frequter erupe desinat
cu eo sub obedietie specie causis
se secularibus implicare Ne quadoqz
cu ipo lugeat Se dīne benedic
tionis extorre quē noxie va
gatonis sequitur auctore Cu Ia
cob igitur se domesticu pbeat
Cu Iacob in tabernaculo stabiliter
viuat Quatenus deo qui vere
est pr electoz boni opis edu
liu paret De heremitis vagabudis

Sed inter oīa hoim a suo ppo
sito deuiantiu genera Illud deo
no mediocriter displicet Qz cetā
ipis sactissimis heremitis quida
videntur admixti Quos ide pesti
fere vagatonis morbus exagi
tat Et demon instabilitatis ve
xat Qa videlicet huiusmodi he

mite publicu discretes Sicut
sinistre opinionis ad populum
sut habiti Ita de seculo recedentes
a luce dīne gre sut alieni Quis
cui desideat ad illud inaccesibile
lume acie mentis atinge necce
sariu sibi est Interiores oculos
p diuturna stabilitate ab omi
mūdane actionis labe purgare
Ne du ad suma gtemplāda oculos
eleuat terrene gusatonis pul
uis obsistat Et magis tenebras
mudi quas reliquerat videat
Qua lumen ad qd mitit apphedat
Tanto nāqz vita solitaria fit au
sterior heremite Quato retinetur
in solita vagandi gsuetudine
Ita ut districto heremitica sit
grauissime difitultati Et cella
ipa videatur horori. Consuetudo
cu facit heremite cellā dulce
vagacio videri facit horibile
Vagatibus heremitis celula carcer
est pmanetibus vo est suaue tu
biculu Silenciu stabile heremi
tam vigilem reddit Deforis
aute veniete sopitus deprimit
Confabulaco crebra i mete ipi
heremite tepitate parit Secreta
vero remotio quam illuīat et cus
todit Secularium negotioz re
latio quam heremite pasionibus mali
desidery facit obnoxia Sacri
eloquij asidua meditaco quādo
reddit extinctam Paupertas he
remite securitas est metis Secu
tas aute mater est puritatis
E contrario habūdātia rez tem
poraliu aculeos parit soliciatu
dinis Sollicitudo vo radix est
anxietatis. pedes no loti quam
neglecte cesaries multa quasi
queda anchora est heremite in cel
la iugiter pmanendi E diuso
bona vestis Et delicati corporis

ꝯpositio fomes est et occasio in publicum procedendi Quis quis ergo vult ut sibi vita heremitica dulcescat profecto necesse est ut in ea constanti animo iugiter perseueret Nec alternet vicibus Si suaue iugum domini vult portare quietus Vita namque heremitica continuata quidem est refrigerium Intermissa autem videtur esse tormentum Nam remotione continua illuminatur anima vitia deteguntur Et quidquid heremita de semet ipso latuerat aperitur. Cum piscis de aqua extrahitur confestim moritur sic heremita extra cellam positus coram deo in anima est mortuus Sepe namque heremita sinus dei per demones decipitur dum ad ciuitatem pagenda vel ad aliquam hominem profutura importune invitatur Imminens namque periculum et commune discrimen Nisi foras progrediatur demones exaggerant Quod si foras accesserit cuncta ad sue voluntatis arbitrium atque ad felices exitus peruentura false asseuerat Antiquus enim hostis videns heremitam militem christi in proximo tutum sacri certaminis positum Non aliter posse a suo proposito feruore tepescere machinatur ubi ceteros heremi fructus superficie ipsum fallaciter decipere Ut dum lucrum heremi maius attendit bonum autem ad tempus quasi dispensatione postponat Sed qui mendacis diaboli consuetudine frequenter expertus est prudenter nouit Et vana suggerentem tormenta respuere Et se ab infructuosi laboris

exercitio custodire Nam apud seculares absentis heremite auctoritas grauis est Si autem presens affuerit Nullius iudicatur esse momenti Quia apud seculares heremita quisque velud pictura est pictura autem si procul assistat cum auiditate prospicitur Si vero prope sit contemptibilis iudicatur Sic heremita quisque secularibus absens timori est presens autem videtur esse despectui. Sed antiquus hostis quos vagandi mala consuetudine velud assessor equitat Eosdem importunis vagandi calcaribus vrget Ut et ipsi ad seculi vanitatem redeuntes pereant Et alios secum ad inferni tormenta trahant Ex hac namque instabilitatis venenata radice tot peccata oriuntur Ut inquotumque vix cognoscitur Omni monastice perfectionis fructu velud arbor arida denudatur. Hoc namque vagationis peccatum tante est violentie ut de ipso omnia vitiorum portenta credatur erumpere. Nam ut pauca referantur ex multis monachus aut heremita positus in via tenere ieiunium nequit Quia hospitalis ei humanitas non permittit Non sapienter psallit Quia ambulantium sociorum loquacitas eum impedit Nocturnis non insistit excubiis Quia secretum deest singularitatis flectendis genibus non insudat Quia sancte deuotionis studio labor itineris concordat Nequaquam sub silentij censura constringitur Quia emergentibus causis in vita etiam prolixiloquia refrenatur Quid dicam

Tenus

Quia lectioni et oroni no vacat Sunc
freua tractac iminentes necessi
tas in vitat Caritas in co minui
tur Quia mens que tot actionu
secularium ventos recipit ab a
more dei tepescit Simi qz casti
tas mentis dispendiu patitur
Quia concupiscencie telo configitur
p feminarum spectac qua exteius
conteplatur Robur ecia paciencie
frangitur Cu repentini casus
obviant quos no equanimiter
portat Sobrietas no suatur
Quia du lauciorbus cibis hospi
talis sedulitas exhibetur Et du
inhuanu putat in vitancium
pcibus no condescende delectat
cu sub caritatis spe ventri mol
liter in dulgere Lacrimarum copunc
tione quibus peccata defleat
no habet Quia mens arida et tre
narum cogitacionu strepitu plena
Quia rore sacti spus pfudi non
meretur arescit Et nullas pau
los lacrimas fudit Queret i secu
lo anxiatur et anhelat Sed quia
hac sua miseriam flere no pt
acriori doloris amaritudine
repletus manet Sic infelix
vagus monachus cu et se flebi
lem videat Et tamen flere no
valeat Qua remote sit a salu
te aie Ex ipa cordis duricia
cognoscat Nimirum cu flere sola
sit via qua peccator ad indul
genciam possit venire Ergo cu
monachus aut heremita reatu
suu plangere nequit videtur sibi
q nec du in via salutis pede
posuit Qua puenire ad indul
genciam possit Et si forsitan ali
quado de foris multis hominibus

pdicat Sed repente vana gloria
subripit Et quasi ex insidijs pdi
cens Monachus aut heremita qui
alios mediabat occidit Si at
hoc pcaues sub silencio se custo
dit Nichil eorum posse pficere quorum
gra veneat erubescit Si morose
gravitatis ut dignu est speciem
suat valde ptimescit ne ex hoc
ypocrisis peccatu incurrat Si autem
a sue mortificacionis rigore se in
lenitate resolut hic ecia multo
minus securus est Ne suo exemplo
alios destruat Si aliquos inter
discordes pacis multis reformare
concordia Si recte veritate dixit
nunquam eos concordabit Et si me
dacio uti aquiescit mox in pecca
ti baratrum cadit Cu multos pecca
tes arguere sciat omnium contra
se odia concitare Vide autem et tace
nichil aliud est Qua male age
tibus consentire Tantis nanqz in
sidiarum tendiculis iste mundus
densatus est Ut quis religiosus
desiderat innocenter vivere debet
se ab illius pcessu abstinere Cuius
si sepe viam terit pcuratos in
sidiarum laqueos non evadit Cu
vero ad claustru revertitur Mox illu
quasi turba oim que vidit foris
et audivit comitatur Et pcipue
si oroni vacare cepit Tunc pha
tasmata ~~[illegible]~~ cogitacionu
Tunc ymagines quas i mundo
videat rerum Ita ut in quouis
angulo constitutus videatur sibi
ludis secularium interesse vel inter
litigantes reside Et quado qz
miser monachus vanis et munda
nis cogitacoibus renititur Et quasi
circumvolantes muscas abigere
conatur At ille mox ut abscce

dut ptimus redeut Illico ut repel
lutur aſſiſtit vt quaſi fugitiuu
ſuu cape ⁊ in ppriam ſuitutem volut
reuocare Hoc infelix monachus
diſcit Qua male fecerit qſe p
mundu vagāe ĩ amiter relaxauit
du in modu lapidis obdurato cor
de Nec in lacimas valet prorūpere
Nec lumine poſt tenebras poteſt vi
dere Anhelat virtute qua poteſt
ad ſumma tende Sed mundanaꝝ co
gitaciõu phantaſijs grauatus
Cogit desperatus in terenis iacere
Quia monachi qui ſpretis diuine
milicie clauſtris ad mundane ver
tiginis molam reuertūt Quanta
mala dampnandi agat Qua infe
liciter viuat referat qui voluit
michi conſulcius videt eos pie
compaſſionis lacrimis deflere Qua
execrande conuerſacionis ipoꝝ geſta
calamo deſcribere. Aliud miraculum

Et quia hec eſt vere caritatis et
fraternitatis regula vt ita plati
ſubditos mutue dileccionis amore
conſoueat Quatenus ſi quid in eis
reprehenſibile eſt correccionis ma
nu no abſcondat Illa quippe auc
toritas pbat utilis ⁊ honeſta
Que diuinis cuncta pducit in mediu
Et quod corigendu eſt corigit Et quod
ſanu eſt mutuo puritatis amore
cuſtodit Sic quod fit ut du ſubdi
toꝝ culpa corigit prelato co
rigenti maior a deo gracia cu
mulet. Ides ſanctus pr romoal
dus Du claſſenſi monaſterio peſſet
Cordis ſui oculos in celu figes
vt ſoli deo placat no timebat
diſcipulis diſplicere Sed traſgre
ſſores ordinis omes quoque monachos
ꝑpetratos dure reprehendebat et
acrius corigebat Ac ad ipoꝝ confu
ſione ſepe eis precepta regule
in teſtimoniu reuocabat Cumque
redarguendis coꝝ vicijs vehe
menter inſiſteret Illi aute prius
uba pro nichillo ducent Tandem
correctionem no ferētes diuinam
propriam emendare vita deſpiciunt
De prius corripientis morte trac
tare ceperunt Sed pr ſanctus no
morte metuēs Sed ne tamen hunc
peccatu facerent precauēs ſapie
ter eos reliquit Et poſt poſito
abbatis officio ſolus inde rece
ſſit. Veniens quoque ad teritoriu bal
nei Ibi no pauco tempore commo
ratus eſt Ubi eciam monaſteriu
Sancti michaelis archangeli ho
nore conſtruxit In quo ordina
tis monachis ⁊ abbate Ipſe no
longe a caſtro vargaethe re
cluſione in paruula celulam
traxit Sed du prefati monachi
Sancti michaelis plata gradi
entes in ꝑpetrate viuerent Et
regula pfeſſam no ſeruarent
pater ſanctus eos pmittios ⁊
plures pie redarguebat Et
ut pecunia no teneret ſe
pius increpabat Illi aute fac
ta conſpiracione contra prem ſac
tu hyemis tempore ⁊ vna
noctiu omes ſimul cu bacu
lis ⁊ phalangis cella eius
frangunt Et peccato ſene iterum
Crudeliſſimis plagis ipm pu
ciunt Ac ſeminecē direptis
omnibus turpiter extra cel
lam piciunt Cumque ſeminiuo
relicto ad ppria rediſſet pater

ſactus apertis oculis neminem
videns collectis qȝ viribus vix
de terra ſurgens vehementer pla
gere cepit et baculo niuem
diſtuciens Talia ſecum loque
batur dicens habe tibi Romoal
de id quod queſiſti Equidem iuſte
hec pateris quia non contentus
de ſalute tua pro ſalute alioꝝ
ſollicitus fuiſti Sicqȝ plangens
et lugens lacrimis qȝ niue infu
dens nudis ut erat pedibus
in glacie et in niue eadem noc
te inde receſſit Sed infelices
parricidas monachos mox di
uina vlcio ſecuta eſt Et quia
ſuper hoc alter locus referendi
non eſt hoc tantum dixerim
ad terrorem eorum qui magiſtrum ſuum
deſpiciunt Nam ſequenti nocte
dum prefati monachi ex more
quieſceret deſcendente crebra
niuis multitudine repente to
tius edificij fabrica ſuper eos co
ruit et omnes ſimul oppreſſit
pater vero ſanctus Romoaldus ad
ſolitudinem rediens conſtruc
ta ſibi cellula ſolitarie cepit
viuere et magnis miraculis
coruſcare Nam quidam comes
ſuperbus et tumidus miſſis pa
ſidis ſuis vaccam rapuit cuiuſ
dam pauperis cuius carnes parari
ſibi adprandium cum magna gu
le auiditate precepit et ecce
pauper ille agricola cellam Ro
moaldi feſtinus ingreditur
Jacture ſue caſum clamoſis vlu
latibus vociferatur et ſpem ſuam
et ſue domus ablatam eſſe conquiritur

Sanctus itaqȝ Romoaldus ad eundem
comitem nuncium dirigit et ut pau
peri animal ſuum reddat humiliter de
poſcit quod ſi non fecerit vltionem di
uinam abſqȝ dubio ſuſtinebit Cuius
preces ſuperbus comes reſpuit et
appoſita menſa ad prandendum ſedit
Et ecce in ipſo edendi inicio comes
fruſtrum vaccine carnis abſcidit
et in os miſit Qui repente in eius
gutture ita immobiliter inheſit
ut nec ad interiora deſcenderet nec
foris eici potuiſſet Sicqȝ inter
ſuoꝝ manus crudeli morte neca
tus eſt Et unde contra dei ſeruum gu
lam carnis ſaciare voluit iuſto
dei iudicio carnalem vitam adhuc
ieiunus amiſit de monachis proprietarijs

Poſt cuius obitum ſanctus pater Ro
moaldus volens monachis
exemplum paupertatis relinquere
tribus annis continuis terram ſarcu
lo fodiens triticum proprijs manibus
ſeminauit quod metens et virga excu
tiens de manuum ſuarum labore vixit
Qui mirum dum agricultura ex
cuit pondus ieiunij ſibi dupli
cauit Nos vero monachi proprietarij
qui mundi abrenunctiatores di
cimur Cur ad mundum iterum velud
canes ad vomitum reuertimur Cur
non veremur pecuniam cum auaricia
repetere quam prius nullus nobis
vetuerat poſſidere porro nos fe
cimus ut a nobis pecunia poſſe
ſſa iam nostra non fieret Et que
noſtri iuris erat in que tranſla
ta pertineret Quod ergo conſilium fuit
in tam periculoſum nos met ipſos
certamen adducere Et contra regu
lam ac ſancti euangelij ſentencias
diuicias Quis rogo anaxima et
ſaphyra rebus proprijs abrenunc
ciare coegit Sed quia partem

pecunie vterqȝ pro ſuſtentāda q̃ſi
longa vita retinuit Subitanee
mortis ſentēcia nō euaſit Et q̄a
nequaq̄ iuxta abrenūciatoꝝ re
gula contenti ſūt viue Iuxta p̄uai
tatoꝝ pena coacti ſūt infelicit̄
exſpirare Et quidē illi ut puta
rudes et ad fidem nouiter veni
entes ſimplicit̄ peccauerūt diſ
tricto quidē Sed pio iudicio dei
Sola ut credimus corpoꝝ morte
et nō aīe puniti ſūt Nos aūte
qui cuncta p̄cepta euāgelij no
uim⁹ Et viue ſcd̄m regula p̄mi
ſim⁹ Quid ante tribunal xp̄i
dicem⁹ Aut q̄ excuſaconis gen⁹
inuenire poterim⁹ Nā ſi adhuc
marſupio nr̄o denari⁹ includit̄
Si ad iniuria dei quātulibet pe
cunie reſuat̄ Quid in die iu
dicij auditur ſim⁹ Niſi illud ter
ribile verbū Diſcedite a me male
dicti in ignē et̄nū Quia ſi tā
quā de futuris alimentis lucre
tarnale reponim⁹ Dū nobis
in poſterū p̄uidendo pecuniam
tenemus Theſauro fidei nos
vacuos eſſe monſtram⁹ Et dū
p̄feſſione quā cū xp̄o pepigim⁹
frangim⁹ violate fidei potius
tormenta timere Quā p̄mia
de noſtra religione poſſim⁹ ſpe
rare In p̄feſſione enī pactū
q̄ inter duos fit Vox ex utraq̄
parte procedit ut qui trāſgre
ſus fuerit pena violate p̄feſ
ſionis ſuſtinebit In p̄feſſione
aūte noſtra quā cū deo pactū
fecim⁹ Vox noſtra hec fuit Ecce
xp̄m ſequentes omnia relinq̄re
et paupertate ſuare p̄miſim⁹

D̄ñica aūte vox conſequēter ad iſta
reſpondit Amē dico vobis Quia
oīs qui reliquit prēm & matrē
aut agros p̄pt̄ nomē meū centu
plū accipiet & vitā et̄nā poſſi
debit Ecce audiuim⁹ q̄a p̄fectis
monachis Nō qualiacūqȝ munera
p̄mittūt̄ Sed celeſtes diuicie
et vita et̄na pollicent̄ Nimirū
decebat ut hec mutatio dexte
excelſi fieret Quatin⁹ qui p̄
xp̄o effecti ſūt paupes Iam cū
ip̄o diuites facti in vita et̄na
regnent celeſtis curie ſenato
res Qui vero ad terrena que re
liquit reuertit̄ Sicut alien⁹
eſt a ſeculo Ita alienus erit a
celeſti regno. Fatuus nimiꝝ
viator Nec illuc reuerti poteſt
vnde receſſit Et quo ire diſ
poſuit nō pertingit Cū vero
toti mūdo renūciauim⁹ p̄p̄e
tate noſtra deū eſſe conſtituim⁹
Et nos illius p̄prietatis effecti
ſum⁹ Vt et ille ſit portio nr̄a
Et nos ſim⁹ hereditas ſua di
cim⁹ enī portio mea dn̄e Et
ille nobis opus manuū meaꝝ
tu es hereditas mea Nā de heredi
tate terrena ſcriptū eſt hereditas
ad quā in p̄ncipio feſtinat̄
in vltimo benedictione carebit
Si ergo portio nr̄a ipe omīps
deus eſſe dignat̄ Oꝝ rogo di
uiciaꝝ generis tali theſauro
p̄poni Theſaurus naqȝ deus
talis eſt Vt ſi ſolus ſit oēs
in eo diuicie valeat poſſideri
In p̄ectore naqȝ dn̄i ih̄u oēs
theſauri ſūt abſconditi Si vero
monach⁹ pecuniā cū xp̄o ſuare
voluerit Statī indigni conſorcij

impaciens dum retineri putatur ami
titur atque hoc modo frustrati
recordit de manibus possessoris
Nemo enim potest deo servire et
mamone Quapropter o monache
properare si vis in archa cordis
recondere xpm Excute prius
denarium Neque enim in vno re
ceptaculo congrue sociatur xps
et denarius Ita si vterque simul
inclusi sunt alter sine altero
vacuus possessor inuenies Quan
to quippe in pecunia dicior
fueris Tanto graviora torme
ta in inferno sustinebis Quia
monachus habes denarium non va
let denarium. Ergo denarius
si tibi est in aliena proximus
iura cedat Ut vacua tui pec
toris archa xpus inveniat
Magnus quippe hospes xps
dominus querit in tui cordis archam
descendere atque ibi solus nullo
et sine consortibus habitare Quem
enim celi et terra non possunt capere quo
pacto in exiguo cordis tui
angulo vis illum cum pecunia
habitare Cedat ergo cedat
pecunia terrestris Ubi admi
titur thesaurus celestis Que
enim societas lucis ad tene
bras Aut que conventio xpi ad
mamonam iniquitatis Abici
atur ergo pecunia Erugini
tinee et furtis obnoxia va
cet archa cordis tui que
celesti thesauro possit impleri
Ubi enim est thesaurus tuus ibi est
et cor tuum Quia multo salubrius
erat habita pecunia in seculo

possidere Quam abiecta cum peccato
in monasterio acquirere. Pudeat
ergo te o miles xpi monache pe
ritura pecunia in claustro di
tescere Ne cogaris in inferno Nudus
et inops perpetue in foco ardere
Et qui pauper cum xpo noluisti in
monasterio vivere dives absque
xpo sed servus pecunie cogaris
cum diabolo perpetue interire.
Audisti ergo nummicola monache
Quid tibi avaricia pariat Audis
ti ad quem finem pecunia te perducat
Iustum quippe est ut cuius mens
nunc ardet in avaricia Post modum
corpus illius et anima comburatur in pe
na eterna Igitur quisquis desiderat
future paupertati occurrere Veras
divicias debet appetere Illum preciosum
suum thesaurum scilicet xpm dominum nostrum
studeat toto corde querere Qui
et vita est hominum et perhennitas
angelorum Hunc inquam in archa
cordis tui diligenter reconde In
illum omnem tue necessitatis soli
citudinem proice In ipso passidue
orationis colloquium delectare In ipso
te iugibus sacrarum cogitationum
epulis refice Ipse tibi sit cibus
Ipse tuum erit indumentum Si autem
contigerit ut alicuius comodi ex
terioris indigeas Nichil estites
Nichil de eius fixa promissione
diffidas Qua pollicetur dicens
primum querite regnum dei Et omnia
adicientur vobis Qui enim sicienti
populo ex arida petra uberes
aquarum rivos iussit effluere.
Et qui esurientibus celeste ma
nam per annosa temporum spacia
potuit ministrare putas vni
monachello suis iugiter obse
quiis insistenti non poterit nece
ssaria vite providere Et qui prxl.

anoz cuticula infinite illius turbe vestimeta finavit. illesa difficille sibi forssitan erit attritis veteribus noua tibi vestimeta pparare Nos certe Nos modice fidei Compellimus xpm esse tenace Quia pusillanimitatis diffidentia facit paupem xpm Sed plena fides diuite illu et largu in exhibendis munibus experitur Satage tantu o monache in hijs te exercere que iussit Et nulla prorsus ex hijs maneat dubietas que pmisit Sit securus exactor Ubi ad reddendu pmtus est debitor Sine causa diffidit Ubi ille pmissor est qui nunqua mentitur Ceterum in illa vere beatitudinis vita quanta tibi dabuntur et qua pociora Non est fateor mearum virium disputare Non est mee facultatis enarrare Hoc tantu ad compendiosu inexplicabile meritu referre sufficiat Quia hoc acceptum sunt boni monachi qui mundu reliquerunt et xpm non habuerunt. quod oculus non vidit nec auris audiuit Nec in cor hominis ascendit que pparauit deus diligentibus se De imperatore ottone

Quia igitur sub compendio quantum exemplo sancti Romoaldi viuere debeant monachi ut cunque dictu est quales etiam debeant esse prelati Exemplo eiusdem patris sancti ancontendu est Ad tanta quippe fere quotidie semetipso deterior mundus iste deuoluitur Ut non solu monachorum ordo a statu suo collapsus iaceat Sed etiam ipsorum vita prelatorum Solotenus ut ita dixerim reclamata ab assueta illa celsitudinis sue pfectione languescat perijt in prelatis vigor Correctio subditorum euanuit Et honesta vite religio iacet dit Ac veluti facto agmine omnium virtutum turba procul abscessit Omnes enim que sua sunt querunt Et contempto celesti desiderio terram insatiabiliter concupiscunt Et quia sub ipso mundi fine post mundu in hiare non desinunt Quasi post alta pellagi in litus euecti terram remigio in anteriore ferunt Dum adhuc quibus ultro quiescendi locus offertur Super vacuo laboris studio penaliter fatigatur. Qua propter ea tempestate que cives tiburtine civitatis oppresserat otto namque Imperator cum vniuerso exercitu suo dictam ciuitatem obsidebat Ciues enim in clitu eius ducem Mazolinum nomine interfecerant Ipsum quoque imperatorem conceptis armis de suis menijs exturbauerant Ideo imperator tam ciuitati quam ciuibus minabatur excidium Eo itaque tempore prefatus Romoaldus classense regebat monasterium Uidens autem a sua pfectione aliquatenus minui Et monachorum mores pedetentim in deteriora prolabi Unde imperatorem adire impiger deliberauit Et eo licet reluctante virga pastorale pijcies monasteriu iam dictu refutauit Habuit autem equum satis egregiu quem sibi Bustani Chazuatie et Bulgarie Regis filius factus ab eo monachus dederat. hunc vir sanctus humilitatis studio pmutauit Et lucroso concambio a simul laudabilis negociator accepit Aduc to itaqz asello Nimis quippe ex esus ieiuniis vix egredi poterat hoc qz aial exemplo redemptoris

nostri libencius equitabat ve-
niens ergo ad inpatore fusis
ad eu ptibus pacem ciuibus
impetrauit Et mltos de palatio
impeatois ad sacte gusacois
habitu gutit Inter quos felice
Bonifaciu impatois gsaguineu
et Thamu pncipe milicie ac
multos theotunicos habitu mona
stico induit de sancto Adalberto·
Eodem naqz tempoe Epo de praga
Beatus adalbertus prages
Epus a sede sua de praga expul
sus Roma aduenit Audiens
aute celebre tuc nome Sacti
Romoaldi qz ptota ytaliam
ferebatr Incenssus videndi
eu studio perexit ad ipm Et
statim ut eu vidit mutato
pstino habitu Inter eius disci
pulos habitu monachi suscepit
Conteplas ordine vite ei9 mor
qz grauitate Qua creber in
orone Qua humilis in suscipie
dis fribus Seuerius i corripie
dis alacer in exortandis esset
Et ut gtinencia tibi qz eius au
steritate Et vestis aspitate
Nulla vnqua infirmitas fra
geret· porro clarescente fama
Beati Adalberti Et petente
vniuso Bohemor populo Ac iu
bente Benedicto papa viiio· pra
gam reutitr Sed iter a dure
ceruicis populo expellitr Qui
assumes duos monachos Gaude
ciu et Crescenciu ad prutenos
adhuc paganos pfectus est
Quibus du fide xpi gstanter
pdicaret Et illi nome sanctu
audire recusaret agmine ar
mato ipm circudederut Et
septe lanceas cordi eius infi
xerut Cuiqz psul factus Sic pfidor
lanceis transfixus Extenssis imo
du crucis manibus stans p eis
oraret Pruthenn lictores crudelis
simi Nec du sanguine martiris sa
ciati Caput eius absciderut Et
in palo illud leuantes subsannare ac
deridere ceperut Sed mox virtu
te diuina anteps martiris corpus
erigitur Et accepto pprio capite
in manibus Eadem via qua vene
rat in polanam reutitur Ac in ci
uitate que Gnezna vocatr a fide
libus digne tumulatur Sed coru
scantib9 ad tumba martiris Glo
riosis et maximis miraculis praga
Bohemie metropolim Cu imenso
honore deducitr Et facto locello
ex auro et lapide ptioso Supra
maius altare martir et hostia
xpi digne colocatr Audies aute
Beatus Bonifacius Collega sui
Sancti Adalberti Epi Gloriosu mar
tirij triumphu Et ipe accenssus
martirij desiderio Suscepto qz pon
tificatus officio mox ad Regem
Russie pfectus est Que cu no
posset ad fidem xpi gutere Jussit
copiosu igne accendi Et stans
in medio ignis illesus tali mira
culo Regem cu vniuso populo
gutit ad fidem Sed cu ad gutedu
frem Regis venisset Ille mox
apphenssu in sua psencia decolari
pcepit Tali qz martirio et ipe
adeo corona pmeruit Du igitur
sanctor Adalberti et Bonifacij mar
tiru et potificu gesta ppo stilo in
digeat Id circo tame eos cu alijs
Beati Romoaldi discipulis sumo
tenus comemoraui Vt ex eor lau
de Qua magn9 et gloriosus magistr
eor fuerit demostrare Quaten9

quam celſitudo diſcipulorum quibus
fidelium reſonat Quia excelſus
doctor eorum fuerit Ex ſcola quam
tenuit innoteſcat

De heremo de pretello

Interea ſanctus pater romoaldus
Audiens quod diſcipuli eius glorioſo
martirio coronati fuiſſent Et ipſe
nimio deſiderio martirii ſuccenſus
ut pro xpo ſanguinem funderet ſuſcepta
a ſede apoſtolica licencia Cum xxiiij^or fratribus
in vngariam profectus eſt Cumque
ergo cum iam in confines panonie ve
niſſet repente beatus romoal
dus languore correptus ulterius
ire non potuit Aduocatis itaque fratribus
ait perpendo quod non eſt voluntatis di
uine ut ultra progrediar ſicque
parentum remeauit Sed apoſtolice
ſedis antiſtes et romani ciues
ad eum reddendi legacionem diri
gunt eorum ſi reuerteretur ſanctuos ſe
omnia eius precepta promittunt ſin
autem excommunicacionis ſentenciam
comminantur Hoc itaque modo ſuum
romoaldum alpina italia recu
perare promeruit Romoaldus igitur
pater ſanctus cum omnibus diſcipulis
ſuperius nominatis ad heremum de pe
tello ubi prius habitauerat rediit
Ibique hiis et aliis multis fratribus
et theotunicis agregatis Et per
cellas ſingulas conſtitutis Tanto
feruore heremitice vite rigorem et
in ſe et in aliis tenuit ut illorum
vita omnibus ad quos fama eorum
peruenire potuit mirabilis habere
tur Quis enim non obſtupeſceret
Quis non mutacionem dextere
prediceret Cum vidiſſet homines
prius ſericis immo deauratis veſ
tibus indutos crebris obſequencium
turmis obſtipatos omnium deliciarum
affluentiis aſſuetos Nunc eos cer
neret uno birro contentos reclu
ſos diſcalceatos incultos Et tan
ta abſtinentie auiditate contritos
Faciebant autem opera manuum Alii
coclearia alii texebant alii vero
retia nectebant O aureum romo
aldi ſeculum quod et ſi tormenta
perſecutorum non nouerat longo
tamen martirio non carebat Au
reum in quam ſeculum quod inter
montium et ſiluarum feras cele
ſtis iheruſalem ciues alebat Non
itaque pater ſanctus falli potuit a
ſecundum intencionem et deſiderium
ſuum ad martirium quidem ſubiit ſed
iuxta diuinum conſilium pro ſalute eorum
miſſus eſt quos conuertit

De imperatore henrico primo

Eodem tempore
defuncto ottone imperatore
henricus imperator primus ha
benas imperii ſuſcepit Qui de
ultramontanis partibus italiam
veniens miſit beato romoaldo
deprecatoriam legacionem ut ad eum
venire dignaretur promittens ſe
facturum quodcumque preciperet ſi ſuum ei
colloquium non negaret Ad quem pater
ſanctus nudis pedibus et male veſ
titus ut puta fractis pellibus
indutus Et cum inviolato ſilen
cio venire dignatus eſt Cui mox
imperator aſſurgens Et ex magno
cordis affectu inhians voce cum
lacrimis erupit dicens O utinam
anima mea eſſet in corpore tuo Quem
mox ut ſecum loqueretur obſecrans
ipſo die hoc impetrare non potuit
Iſte henricus imperator Et uxor
eius Cunegundis ambo virgines
permanſerunt Et celibem vitam vi
ta durante in pace quieuerunt

postera aute die Sancto Romualdo
ad pallaciu veniente Ecce theotu
nicoz multitudo certatim hinc
inde cruit Capita salutantes
humilit flectunt vilis & pellicie ves
tis qua erat indutus anxie pti
culas decerpentes pro sacris reli
quijs in almania portatu stu
diose reddunt Sanctus vo Romo
aldus ingressus ad imperatorem
No pauca sibi locutus est argu
ens obsecrans & increpans eum
de violencia potentu de oppssioe
paupez et de restitucdo iure
eclesiarum

de malis prelatis

Quid adhec mali plati dicuntur
sunt qui admundana nego
cia dispassi aliud ex honere
platonis susceperunt atqz aliud
in ope faciunt Ecce ofendunt
deu subditi eoz & tacent In malis
actionib[us] iacent et corectionis
manu no extendunt Cotidie
p multas negcias pent Et eos
ad infim tende neglicunt videt
Sed quodo mali plati corigere
posunt subditoz vita qui negli
gunt & sua qui pompis secula
bus et delicijs carnalib[us] i ten
ti Tanto gravius dapnabuntur
in iferno quanto dellectabilius
vivunt in hoc mundo Debet namqz
plati peccata delinquentium sub
ditoz no dissimulare sed in tpe
No sustinere sed corige Ut quos di
uinus timor amalo no revocat
temporalis saltem pena cohibeat
apeccato Quia sicut benedic
tione digni sunt qui culpas
subditoz corigunt Ita nichilomi
malediccionis obnoxij sunt qui pe
ccatoribus blandiuntur Na a facti
si quidem culpa habet qui q

potest negligit emendare Et dum dele
quentes increpare noluerit eos procul
dubio tacendo platus occidit Hinc
est q ipe dns cu omis iusticia plebs
no dispari fine teneret obnoxia
de populo quide tacuit Sed adversus
solos platos in furora sue digne ani
adversionis erexit Iratus eni ait moy
si Tolle cunctos pncipes populi Et
suspende eos contra solem in patibulis
ut avertatur furor meus ab eis Sed
quid in hijs omnibus datur intelligi
nisi q platus qui subditoz peccata
corigit & ulciscitur pace dei & gram
no modo sibi sed ecia subditis abs
qz dubio pmeretur Unde dina vox
Fineés inquit avertit ira mea
a filijs isrl Quia zelo meo comotus
est contra eos ut no delere eos Et
subdit Ecce inquit do ei pacem
federis et erit tam sibi qua se
mini eius pactu sacrdotis sempiternu
Quia zelatus est pdeo suo Quid di
cam de achab rege isrl qui dum
diquo regi assirioz Benadab
inordinata pietate pepercit
divinam adversu se sentenciam pvocavit
vir sermo diviniosimo ad achab ait
Quia dimisisti virum dignum morte
de manu tua Erit aia tua pro aia
eius et populus tuus pro populo
eius Merito eni debet platus
supini iudicis subire vindictam
qui negligit in subditos exercere
disciplina Unde dns p pham sagui
nem subditoz in peccato morientiu
de manu platoz minatur esse re
quirendu Sed cur moderni pla
subditoz peccata fouent & non
reprehendunt Nisi forte si audea
dicere Nemo fidenter in alio repre
hendit in quo se esse reprehensibile
cognoscit Si quide humanitatis

eſt oim in quo ſibi quiſqȝ indulget
alys no vehementer iraſci debet
Na vita platoꝝ ſubditis debet
eſſe in exemplu Sed quodo lux mu
di obſcurata eſt Quodo ſal tre
infatuatu eſt Quoꝝ nobis vita
via vite debuit eſſe dn malu
exemplu in ſuis actibus oſtedut
ſupbi Ceci facti ſut duces cecoꝝ
Qꝝ eni exemplar humilitatis eſt
Intatis delicys vivere Et cu tan
ta pompa incede Vt dicas ſi vi
deas traſeutes No pres eſſe mo
nachoꝝ Sed duos caſtelloꝝ
No rectoes aiaꝝ Sed pncipes
pvinciaꝝ Unde hac illis exube
rare eſtimam9 reru afluencia
veſtiu decore menſaꝝ ſplendore
Congerie vaſoꝝ argeteoꝝ et
aureoꝝ Niſi debonis crucifixi
Qꝝ eni ſine miſabili gemitu di
cendu no eſt Criſti ihu obzoba
Sputa flagella clauos lancea
Cruce et morte hec oia iforna
ce avaricie gflat Et pfligut
ia in aquiſicone turpis lucri
Et pciu univſitatis ſins mar
ſupys include feſtinat hoc ſolo
a Iuda ſcarioth diſcretes qꝝ ille
hoꝝ oim emolimetu denarioꝝ
numeo gpenſavit Iſti voraciori
ingluvie infinitas exigut pe
cunias hys inſaciabili deſideio
inhiat pro hys ne amittat timet
Et cu amitut dolet haꝝ i amoe
quieſcut aiaꝝ vero ſibi comiſſaꝝ
nec caſu nec pfectu omino
nichil curat Sed cu ſint de
crucifixi pat'monio nimiu incraſ
ſati impinguati et dilatati No
gpaciut ſup gtricione yoſeph
Gloriant itaqȝ moderni prelati

Qꝝ ſut miniſtri xpi et ſerviut antixo
honorati incedut debonis dni cui
honore dns no deferut Inde hys
quos cotidie videm9 hiſtrionicu
habitus Et regius apatus
Inde auru in anulis Et ſericu
in lectis Inde menſſe ſplendide
cu delicatis cibis Et vino ple
nis ciphis Inde comeſacones
et ebrietates Inde cithara lira
et thibia Inde redudacia torcu
laia Et pmtuaria plena eruc
tancia ex hoc in illud Inde dolia
pigmetata Inde referta marſu
pia Et pp' iſta Sed no pp' ihm
volut eſſe plati Abbates pores
ppoſiti ve ecleſie ſacte aferme
to ſcribaꝝ et phariſeoꝝ ide maloꝝ
platoꝝ Serpit hodie putida
tabes p omne corpus ecleſie Et
quo lacius eo deſpacius Eo qꝝ
piculoſius quo interius Na ſi
gtra ecleſia inſurget manifeſtꝰ
hereticus mittetur foras tareſ
ceret Si violetus paganus
abſcondet ſe forſitan abeo Nuc
vero que eiciet aut aquo ſe
abſcondet omes plati ſut qſi
amici Et omes ſut ecleſie in
imici Qa omes que ſua ſut
querut et no que ihu xpi Ideo
luges et dolens clamat ſacta
mater ecleſia Ecce in pace
amaritudo mea amariſſima
amara prius apaganis in nece
martiru amaior poſtea igflic
tu hereticoꝝ Sed hodie amariſſia
in malis moribꝰ platoꝝ Sed cur
dicit in pace Qa hodie pax eſt
Et no eſt pax Eſt pax apaganis
pax ab hereticis Sed no eſt pax
amalis platis Unde vox pla
gentis ecleſie in iſto tempore
filios enutrivi et exaltavi ipi

ante spreuerit me spreuerit et
maculauerit a turpi vita a
turpi questu et a turpi comercio
Superba enim mens platorum in prin
cipio pericli semper maiorum digni
tatum apetit ascensum Necnon
si post factum terretur ex descensu
Quia quanto altius ascendit
tanto grauius descendet in infer
num Dominus enim posuit platos eccle
sie sue custodes et ouium suarum
pastores et mult ab eis de sin
gulis ouibus exiget rationem
Qui si vnam perdiderint statim
eos diabolis venundatos in car
cere inferni poni iubebit Ideo
cum petro oues suas comitteret
qua atente ter ipsum amonuit
dicens petre amas me pasce
oues meas Quasi dicat Nisi
ames me plus quam tua plusque
tuos et plus quam te Nequaquam
suscipias curam hanc Nec te
intromittas de omnibus meis pro
quibus vtique sanguis meus effu
sus est Terribilis sermo Et qui
possit acia superba quorum vis
tirannorum conuertere corda propterea
atendite vobis plati Quicumque
pascendas oues christi suscepistis
pascite eas necesse est in pascuis
scripturarum Et in lege mandatorum
dei Sed sunt mandata que dominis
atque carnalibus animis imponitur
ex lege vite et discipline Et sunt
olera dispensationum Que in
firmis et pusillis corde de res
pectu misericordie aponuntur
Et sunt consiliorum solida et fortia
Que proponuntur perfectis et qui exer
citatos habent sensus ad discre
tionem boni et mali. paruulis
itaque tamquam agniculis adhorta
tionis lac potius datur non esca ad
hec boni sollititi quod pastores in pinguia
pecus non cessat bonis quoque exemplis
Et suis magis quam alienis Nam si
alienis exemplis et non suis Ignominia
est eis Et pecus non ita proficiat Si enim
platus aposuerit ouibus hoc est sub
ditis Moysi mansuetudinem Job pa
tientiam Samuelis misericordiam
et Jeremie sanctitatem Ipse impaciens
inmitis et minime sanctus Sermo mi
nus sapiet et subditi non capiet
Quod si platus ignarus et idiota fue
rit Quomodo queso in pascua diuinorum
eloquiorum greges diuinos educet
Sed et si doctus quidem fuerit Non
sit autem bone vite Verendum est
ne mala noceat et oues christi des
truat potiora enim sunt exempla
quam verba Stude ergo o plate
vt te contiguus aloquar Quantus
subditos tuos Quos officio pla
tionis superas Etiam vita bona
precedas Bona quippe doctrina
est subditis alimenta prouidere
prouidentem vero in rigore ieiunii per
sistere optime ille platus vi
gilare docet Qui surgens pulsa
do fratres excitat Eloquentissime
dum platus tacet et orat Silentium
fratribus comendat Fructuose pla
tus de extremitate vestium dis
putat Qui se vili indumento defor
mat Et vtiliter platus obseruan
tiam regule comendat Qui ipse
primus totam regulam seruat de heremo Camalduli
Remi vero heremitica
vita est Que supra omnes
ordines ad summa tendens se spera
tem iam ponit in patria Et eum qui
adhuc versatur in labore iam quodam
modo consolatur in requie Nunquam
tamen facti heremite a portanda

poſt dñm cruce defiuit dū ꝫ ꝓpias
voluptates repꝑimit Et ɔtra cogi
tacionū teptaciones cotidie ɔfligut
Hec eſt que facultate peccandi adi
mit Et bonis opibus inſiſtendi
neceſſitate impomit. Hac ſalomo
ſtilo fideli deſcribit dices multe
filie ɔgregauerūt diuicias Tu
ſupgreſſa es vniuſas. Hac vita
hemitica in veteri teſtameto
helyas incepit. Heliſeus aute
aucto diſcipuloꝝ collegio dilata
uit Jn Nouo aute teſtameto no
diſpari ordine Paulus ꝛ Antho
nius vixit du paulus in hemo
ſolus habitauit Et plures an
thonius diſcipulos in hac ꝓfeſſioe
cuutuit Qua qz ꝛ hoc certe no
lateat ex moyſes ſub ipo tuc
antiqz legis inicio xl annis po
pulu pceſſia hemi duxit Et to
tidem diebus Jpe dns ꝛ redeptor
noſter pſonaliter hemu ɔſec
uit Babtiſta quoqz Johanes huius
ꝓfeſſionis aſertor extitit Qui
ſine humano victu in hemo viue
do humana virtute decreuit.
Hac vita hemitica ſanctus pr
ir Romoaldus lxxxvij annis
laudabilit tenuit Et in ꝓpoſito
hemitico uſqz in fine pſeuerauit
Eo naqz tempore quo papa Sil
ueſter ſcdus Qui fuit natone
Gallicus Et pmo vocatus Gilliber
tus Remeſis epus poſtea fuit
Rauenas archieps ac demu pa
pa Silueſter ſcdus. hic pmus
reuocauit Sanctu Romoaldum
in ytalia de partib ɔfinibus
Veniens itaqz Sanctus pr in Ro
mania aſcendit altiſſimu ape
nini motem luſtras alpes

pccnitu cupiens inuenire quſa
tioni hemitice idoneu locu Cui
occurrit quida vir noie Maldulus
dices ſe hre amenu locu i alpibꝰ
Conſueto noie vocatu Campu bel
lum Huc beato Romoaldo offere
bat ſuplicitas inſtantiꝰ Vt nomine
ipius vocaret Camaldulu Vbi
du laſſus quieſceret paululu vi
dit in ſtar Jacob ſcalam excelſa
Celu quaſi ſuo vertice tangete
p qua ſple deſcecu atqz albeſce
tiu videbat aſcende mltitudo
Mox pr ſactus tamq diuino illuſtra
tus oraculo Eccleſia mire pulc
tudinis in eode loco edificauit
Qua Theodaldus Aretinus epus
in honore Saluatoris dni nri ɔſe
crauit Jn circuitu aute eiuſdem
eccleſie quinqz cellas ɔſtruxit Et
totide hemitas ibidem collocauit

Poſt hec **de monaſterio Camalduli**
pater Sanctus Romoaldus.
deſcendes de hemo fonte boni
inuenit ibiqz vna domu ɔſtru
xit Et vnu monachu cu tribus
ɔuerſis ibide ordinauit pa duen
tanciu hoſpitu ſuſceptione atqz
caritatiua refectione Vt pfata
Camaldulenſ heremus ſacra ſemp
ſit pacifica Et ab omi ſtrepitu
ſeculari remota. Proceſſu vero
temporis in pfato hoſpicio pul
cerima eccleſia ɔſtructa eſt Qua
Gregorius papa Nonus Qui quoqz
libros decretales edidit Et in
hemo Camalduli Cella pape
ꝓpriis ſuptibꝰ edificauit ac in ho
nore Glorioſe ſemp qz virginis
Marie Capella eiuſdem celle ɔſe
crauit. Jpe pfatam eccleſiam
fontiſboni in honore dei Et Sctoꝝ
Donati ꝛ hylariam ꝓpriis manibꝰ
ɔſecrauit. Sanctus aute Romoaldꝰ

du de fonte bono ad heremu ascenderet
Et in medio itineris lassus sup in
gentem saxu paululu quiesceret
antiquus hostis in forma horribili
ipm invasit Quem ap heremu ptu
culam Conabat' p'cipitare in vi
cina fluminis fossam Sed Romoal
dus saxu p'fatu manib' arripuit
Et duro lapidi ac si mollis cera
fuisset Sic vestigia pedu et
manu impssit Cumq3 inclamasset
Jhm ante oculos eius repentino
tre hiatu omis furia diaboli
absorpta est Et pr sactus alacer
effectus ad sacra heremu Camal
duli cu gaudio remeauit Ibi q3
in parvula cella reclusus maxi
mis miraculis coruscauit aliud
miraculu
Exposito itaq3 celesie
Edicte heremi Camalduli pr sact'
Romoaldus mox cellam pvula
construxit In qua se nudis pedib'
dapnato hostio reclusit Arbor
aute queda in mensa fagus
Iuxta celle eius aditus i'mine
bat ut si vento fracta corrue
ret Tota cellam indubitater
obrueret hac pr sact' incidi
p'cepit Cumq3 operarij in pactis
cu quaq3 securibus in ipa ca
arbois venire't Arbor aute
sup beatu viru no iam dubie
in petu mina'ct Ceperunt oms
vog'ae Et vocibus clamosis
vehementer insist'e ut si cella
post ponet Se ipm foras exies
conseruaret Ille aute nequaqm
eor clamoribus acquiesces Ut
arbore cito incideret difini
te p'cepit Cumq3 arbor incisa
graviter fremes sup cellam
directe corrueret Et ia edifi
cio appinquaret pr sact' signu
crucis p fenestra contra ea edidit
Mox arbor nimie magnitudis
quasi ad obitem indignas tribu
li sonitu Ita aliorsu est divina
virtute picta Ut cunctis mirantib'
cella maneret illesa Omes igit'
tanto obstupefacti miraculo letas
ad aera voces tollut Et in mensas
deo grates referut hinc iure
ppendit' Sancti pris meritu qua
tu aput deum pondus habuerit
Cuius conspectu gravissima arbois
moles pondus habe' nesciuit
Convocatis itaq3 pr sact' omib'
heremitis docebat eos ut p totu
an'i circulu Tribus diebus in sep
timana solo pane et aqua ieiunaret
psalteriu cu canticis cotidie
dicent Silenciu inviolabiliter
conservaret disciplinas flagellor
in cella faceret quotidianas ac
genuflexiones frequentantes
Semp cu lacrimis oraret Et vili
ssimo panno induti mundi vanitate
fugeret Ipe vero pr sact' ut
suo exemplo heremitas ad peniten
cia provocaret Semp nudis pedi
bus in cella reclusus Asperrimo
cilicio erat indutus Et excep
ta dnica cotidie ieiunabat in
pane et in aqua Sic alternatim
dies preciose refectionis Et dies
acerbe mortificationis sibi invice
succedebat Et ieiuniu p'fecte
in die post vesperas soluebat
medietate panis et modice aque
frangebat q3 pr sact' discipline
flagellis corporis sui alabastr
ut tota herem' Camalduli repleret
fragrantia ungentor Ubi qua
gloriose conversatus sit dicit deinu
narrabit Si doctrina eius qua hemi
tas docuit primo narret de doctrina
Tribus itaq3 Sti Romoaldi ad heremitas
in ebdomada diebus omes

et singuli hemite conueniebat ante
viri dei cella quos pr sactus edoc
bat p fenestra dices Quis quis
ex vobis filij carissimi cellula tu
diabolo dimicaturus ingredit et
in campu spualis prelij fuctiao
incitat adhoc tota sue metis in
tentone digat vt dellectaconem
carnis nec admonimetu ca vltra
sentiat Sed sibimet simul et mudo
mortuus viuat Ad tolleradas itaqz
calamitates et miserias animu p
paret mori se p xpo disponat qua
sibimet aspera et dura pponat
vt cu acciderint no pauidus gti
dat Sed omia equanimit ferat
Nec prsus dubitet quia si pmu
teptaconis pugna vicerit paulo
post roboratus et validus terga
vertentibus aduersarijs pualebit
Ideo nempe insidiator diabolus
totu fel sue nequicie cca nouu
hemita effudit qa no ignorat
quodam si nouu hemita supare
no potuit huine post modu ipe
subiacebit Et qui rudi adhuc
hemite no pualet exercitato
postea succubet Tria aute vite
hemitice sut pcipue necessaria
quies Silenciu atqz Jeiunium
vn no frustra anti pres nri ante
cessores dicebat Sede in cella et
retine lingua tua et ventre tuu
Et saluus eris venter siquide rep
medus est Ne du ipe inmoderate
repletur cibis cetera qz mebra
inficiat vitijs lingua ecia iure
restringit qa du indisciplinate
loquit vicia qz dinc gre vigore
euacuat Ideo quicuqz in vita he
mitica manus ad pfligedu cum
diabolo pparas mente tua ab
omi sollicitudie terena custo

dias memoras illud aplicu om
nem sollicitudinem pitietes in
eu quoniam ipi est cura de vobis
vnu quippe e duobus verus hemi
ta tenens vt ingredientibus tep
tacionibus semp obsistas aut ia
ingressas eliminare studeas sz
facillimus est hostiles ipetus
in hostio frangere quam iam ad
missos extra menia ppulsare
Serpes naqz si ab ipo aditu effu
getur Sana sut omia et nichil
hor que intus sut i quatur
Si vo semel admissus fuerit
tame quanta vis post modum
instancia cogat absced deve
neno eius vel squamis necesse
est aliq post modu remanere
Ergo sollicitus esto semp vt tep
tacionis pncipio velud armatus
o tras Et paruulos origentiu
cogitaconu motus ad petra
qui xpus est alidas Vestibus
vilibus et paucis semp esto gte
tus qz cui in pncipio no sine
labore fit Sed pcedente psue
tudine du quasi in natura
vertit mortificato abiecte
vestis facile tolleatur porro ex
tremitas vestiu ciboru qz pe
nuria omnem auaricia de corde
hemite expellit qa cupiste
terena opus no erit qnec ali
metis nec indumetis acresat
Igit exigentate vestiu lecti
duritia ciboru aspitate aque
potu pane arido grauem ci
liciu plagas flagelloru pmi
pietes non sine quada formi
dine phorrescimus pseuerantes
aute et longanimiter instantes
facillia prsus et tolleabilia
reputamus aspitate quippe

frequetia mitigat et rigore osue
tudo comedat. Qua ppt obsecro
vos filij mei dulcissimi Si quado
de seculari habitu aliquis ad here
mu queti voluerit Nolite ei iux
ta monasterij norma ardua que
qz dura vel aspa pponere Qua adhuc
fragillis mens a rigore hemitice
vite facillius frangitur. Etia sile
ncij i iuric sumotenus otasio pbeat
Et que in afflictoe ieiunij Intesura
silencij Inabiecte vestis aspitate
Cotidiana sarcina grauat faci
le delibeat ut tam graue honus
deponat. Sed si deuotio vera pa
tuerit In hemo quia flagitat
Comisatoris ei aditus statim pate
at Tanta quippe fecce ut luges
loquar pleraqz i voluta sut mona
steria Vt viciosiores repertantur
ingressi in ea qua hij qui i seculo
solide pstiterut Ingressus aute
celulam no statim omem osue
tudinis regula pmitat impleri
re Sed diu queat q diffiulter
in ventu carius teneat Si aute
de regula monasterij ad hemu ali
quis pperat supsticiosas quas
dam monastice oqusatonis censuras
sup vacuos tintinabulor clam
gores Cantilenarum multiplices
armonias Et cetera inutilia
exercitia quadam sobrietate cora
co reprehendentes diiudicate
Et opetenti despiatone extenu
ate Inferentes illud apti Qua
corporalis exercitaco ad modicu
utilis est pietas aute ad omnia
valet hijs igit et huiusmodi do
cumentis Estimacione monasti
alis ordinis ego de este sub pmi
te Vt du in audientis mente
fabrica osuete vite destruitur

Edificium vite hemitice ineo ostruatur
Et ad standum se in hemo ostanter ac
cingat Qui se hactenus iacuisse
osiderat Sed in hijs omnibus dilectissi
mi vnusqsqz virum Siue sustepcoe mi
firatis Siue opi cupia sit deditus
Siue scipture meditatiom intentus
frequenter ad orone recurrat Et
fre pstrato corpore mente ad celu
erigat Quo fit ut et cor teptatoe
deserat Et ab oculis accidia i por
tuna discedat. Sepe manus ad oro
nem i modu crucis extedat Vt du
sancte crucis ymagine conatur exprime
aput dnm crucifixu venia facilius
possit impetrare Sup oia tame
ut modu vite hemitice que se
mel incepit pseueranter ostatur
exequi velit Qua veritas i creata
dixit Qui pseuerauit usqz
in fine hic saluus erit de laudibus
Hijs et similibus verbis hemitarum
Sanctus Romoaldus pr insignis
fama iuxta diuitiam voce lux
huius mundi erat lume cordibus
infundebat Et igne verbi hemi
tarum metibus in gere
bat Ex pfecto misterium Moyses
designat cu dicit Tollet sacer
dos pugillu simule et totu thus
q sup simula positu est Adole
bit qz illud in altari in odorem
suauissimum dno Quid enim psimu
lam nisi vita sancta hemitica
designatur Qua sicut simula inter
mola vtraqz oterit Vt a farine
siligine cantabru sepatur Ita
velud inter duas legis antiqz
et euangelij molas Sancta vita
hemitica stringitur Vt carnalis
vite supficies a medulla spus
discernatur Thure aute q positu

sup simula dicit Eius de sacte vite
heremitice deuota oro designatur
Sicut in apocalipsi Johannes oste
dit cu dr Qua phiale plene odo
ramentorum Sunt orones deuote sac
toru. hac itaque simula deo sanctus
pr Romualdus in odore suauissimum
adolevit Cu multos de religione
et de seculo ad sactam vita he
miticam gutit Quia fructus
earum in conspectu dei flagrantius
redolet Qua vlla suauitas sac
ficiorum hoc sacficium deuote oronis
Cu. sacto Romualdo et nos pmo
dulo nro semp deo studeamus offerre
Quatenus dum hostia deuote oro
nis cu lacimis in ara nri pectoris
adolet ab illo sacficium nrm me
reatur in odorem suauitatis acci
pi Qui in ara crucis p salute
nra dignatus est imolari Qp pha
Cuilibet heremite pcipit dicens
Et holocaustu tuu pingue fiat
plane no pingue sed aridu deo
holocaustu heremita imolat Qui
sine lacrimis verbotenus deum
orat Nullius enim meriti est
ore diuina oficia verbositate Et
in sera mente phantasias que
extusectus iminet vagando cir
cuire Ideo stude o heremita sue
dei Qm tonatus in stantia cute
Vt lacrimarum gram et contemplationis
pfectione possis atingere Qui
ergo no tam arido corde mere
Qua et lacrimarum inundantia que
ris afluere No modo te a strepitu negociorum secularum te
remoue Sed etiam amttilogquio
te ipm conpesce omnes a te mundanas
actionis curas et sollicitudines am
puta Et eas tamqua meatus
obstacula ab obstructi fontis
spiramine remouere festina Sicut
enim cisterna terre de abisso veniens
aqua colligit Sed obicibus oppssa
no efluit Sic in humano corde co
siderantis beneficijs dei deuocio nas
citur Que tame p fletu cu lacri
mis no emanat Si terrenorum ac
tuu suflame obsistat deuotio
quippe lacrimarum materia est Sed
ut huiusmodi fontis posit vberime
vena pfluere Satage cuncta
negotij secularis obstacula re
mouere Si igitur ad lacrimarum
gram vis puenire No solu terrena
negotia de corde tuo amputa sed
etia malitia fram odiu Et reli
qua peccata de corde tuo elimina
Ne si te accusatrix consciencia forte
remordeat mens tua ariditate
formidinis contabescat Et lacrimarum
aqua versa in glaciem no efluat
Sit ergo consciencia tua pura et
sincera Vt paratus sis cotidie
tensis in celu oculis lacrimarum
suscipe irigua Na simus arbiter
deus licet ad tempus aqua lac
marum pruida dispensatione contineat
Si te sollicitu ac vigile esse conspe
xerit in primo agru cordis tui
profusis lacrimarum imbribus iriga
bit Vt qui prius sterilis videbaris
Jam exuberante copia lacrimarum
magnis virtutum fructibus habundabis

Quia magna de monasterio vallis cast

Q pfecto et rara virtus est Vt
magnus aliquis magna virtu
tu opa faciens magnum se esse ne
sciat Et manifesta omnibus eius
sanctitas solu ipm lateat Et qui
cotra omnibus mirabilis apparet Con
temptibilem se sibi reputaret hoc
ego ipis miraculis mirabilius esse
iudico. Fidelis vere ea famulus
xpi Sanctus pr Romualdus fuit Qui

demulta gloia dni sui Nichil i ma
nibus suis reseruauit Sed iuxta eu
logiu prophe proiecit auaricia extra
lupma et excussit manus suas ab
omi munere Mirent aly signa eius
et miracula que fecit Mirent inc
dibile eius abstinencia humilitate
et paciencia Ego michil ita stupeo
qua gloiam illa et honore talia
re potuisse Conrrebat ad eum
epi presbiteri cleicor et monachor
greges Sed et potentes viri impa
tores Comites et iudices Gradis
teptaco Et hic inde ex urbibus
et agris uulgus ignobile ut bene
dictione abeo acciperent At ille
michil aliud nisi solitudine et
reclusione meditabatur Intantu
ut ante xx^{ti}. annos sui obitus cqui
tis fribus predicet Oz eu in soli
tudine vallis de castro Nullo asta
te mori oportet Mox igitur adca
merine prouincie Comites nuncios
misit Qui audito nomine Romoal
di Nimio repleti gaudio pmittut
No solu siluaz et monciu loca.
Sed si sibi placet Etia agroz et
vineaz pdia postremo deuentus
est in eoz possesione heremitice
conuersacionis satis congruus locus
Montibus et siluis vndiqz valla
tus Inmedio vero ampla plani
cies No solu pferendis frugi
bus apta Sed eciam pspicuis fo
ciu aquis irrigua Hic itaqz locus
vallis casta antiquitus vocabatur
Vbi ia parua erat ecclesia i qua
Conuersaz mulieruz videbatur esse
questus huius itaqz loco cedentibus
Constructis cellulis Illic pater
factus habitare cepit cu suis
discipulis Ibi aute quantum
rum fructu pillu deus acquisicit
Quis valet vel atramento desc
bere vel lingua pferre Cepcrunt naqz
homines ad penitencia hinc inde
confluere Et sua pauperibus misericor
diter erogare Aly seculu omnino
relinquere Et adsancte conuersacionis
habitu festinare Erat enim pr sancti
ssimus quasi unus de seraphym Qua
ipse flama diuini amoris estuabat
Et alios quocuqz pgeret Sancte p
dicacionis facibus accendebat Sepe
naqz du pdicacionis verba pferret
Tanta illu conpuncio in lacrimas ex
citabat Vt subito in truptu sermo
nem relinquens Submisso capite
vbertim fleret Na et si aliqn
cu fribus in asino equitabat
longe post fres veniens Semp
eqs psallens Nichilominus ac si in
cella resideret iugiter lacrimas
effunderet de Symoniaca heresi

Inter ceteros aute precipua
seculares presbiteros qui pecunia
ordinati fuerant durissima seue
ritate corripiebat dicens detes
tabilem heresim symonie qua
conuu prauitate diaboli presbiteri
male asueti comittut omnes xpi
ani abhorreat Qui tam excera
bile scelus solo auditu senciut
Qua propter Gezi pena et Symonis
prauitas vos o presbiteri terreat
Vox petri xpi vicary ad Simone
Nuqua de vestris auribus exeat
pecunia tua tecu sit in pdicione
Qa estimasti donu dei pecunia
posideri Donu dei est spus sanctus
Comunis aute mercator habet
vsus Vt vendicio comutetur
in melius Asserit ergo presbiter
Symoniacus pecunia spu sancto
esse meliorem Cum ipsam comu
tat pro eodem Ideo sacros ordines
Religione aut beneficia susci
pientes Nulla omnino pacto

Nulla opinio Nulla pecunie ſpes p
cedat Que mentis puritate ſymo
niaca heſi pturbet aut pucmat
Qua beatu ſapiencia clamat qui
poſt auru no abijt Nec ſperauit
in pecunia Que iuſtu iudiciu ſub
uertit Quru quippe de multoꝝ in
felici ꝯdicione pſbiteroꝝ Qui vi
les et abiecti in ſeculo et in patris
domibꝰ vltra vires ſe afligentes
laboribus pro victu captando vili
ſſimo vix fabis ⁊ rapis cu rudi
pane ordeacio Rugienti ſatiſſaci
ebat ſtomacho Cum vero ad xpi
meſſam accedut Et ſacros ordies
ſymoniace ſuſcipiunt Mox pſtine e
geſtatis obliti lautiora querut
plus epulis dediti qua milites
aut nobiles Qui natura ⁊ moribꝰ
pbant eſſe illuſtres · Quibus de
inicio Non ego Romoaldꝰ ſed dns
Quia niſi ordines male ſuſcep
tos ſponte deſerat Omino dap
natos ⁊ hereticos ſe eſſe indubita
ter ſciat · hac beati Romoaldi
audientes doctrina Quaſi inaudi
tam et noua Indignati veheme
ter ceperunt dentibus fremere
Et molliti ſunt illu occidere p tota
naqꝫ illa monarchia vſqꝫ ad ſancti
Romoaldi tempora vulgata ꝯſue
tudine vix quiſpia noucat ſymo
niaca heſim eſſe peccatu Quibꝰ
pr ſanctꝰ ait Canonu libru in
aferte Et vtꝫ vera ſunt que di
co veſtris ateſtantibus paginis
ꝯpbate Quibus itaqꝫ diligeter
inſpectis Et errore agnoſcut Et
errata deplangut · No milli qꝫ
Epi Qui p ſymoniaca heſim ſacras
ſedes inuaſerat Ad beatu virꝫ
cauſa penitencie ꝯcurrebat Qui
ecia eidem ſe committentes Et
Epiſcopatu tempore ſtatuto deſe
rere Et ad ſancte ꝯuerſacionis
ordine ſe pmittebat venire De vita
Viuebat aute pr Sancti Romoaldi
ſanctus Romoaldꝰ vergente ia
ſenectute nimis diſtricte Incredibi
li mentis feruore vt eo tempore quaſi
nouus accedet ad ſeruiciu dei Quo
ceteri ſolet remiſſius viuere Et ut
mireris auditor quod i imitari no potes
Multo naqꝫ tempore pr ſanctꝰ pane
abſtinuit Nichil aliud neqꝫ in cibo
neqꝫ in potu ſumes Niſi de modica
farina ⁊ ſuco herbaꝝ ſorbiciuncula
faciens p cibo ⁊ potu vix quqꝫ vncias
apendens · p integru qꝫ annum nichil
aliud in cibu habuit niſi tantu
p ſingulos dies ex vno pugillo in
fuſi ciceris vixit Sicqꝫ acceſſo me
tis deſiderio cepit de virtutibꝰ i vir
tutes mirabiliter creſcere Et reli
quos fres ſancte ꝯuerſacionis greſibꝰ
longius ante ire Semp tamen ſtu
debat in omnibꝰ diſcrecione matre
virtutu ſeruare Nam nuda humꝰ
et in t dinis vineaꝝ ſarmenta erat
ſibi plectulo lignu qꝫ duru ſubca
pite pſtabat puluinaris oficiu
pceſſu vero temporis cu ia ſenex
fuit Rectoriu debilitato corpori
ſtrauit Et capiti modica palea
clementer indulſit · Quadam
igitur die miſſa celebras Cu adſce
cudam miſſe ſecreta puenisset
in extaſim raptus tam longo te
poris ſpacio ſiluit ut omes qui
aderant mirarent Interrogatus
autem poſt miſſa Cur tantas mo
ras p ter ſolitu feciſſet Ita pr
ſanctꝰ reſpondit Raptus quide
in celu oblatus fui ante deum
Et ꝯtinuo michi diuina voce pceptu
eſt vt ſcdm hunc intellectu qua
michi deus dedit pſalmos ſcdm
ordine exponere Et p modulo
mei ſenſſus cartis ſcribendo
comendare Ego aute nimio tre(more)
ꝯſtrictus Reſponde michi aliud

potui Nisi tantu modo fiat fiat. Dei
postea pr sactus totu psalteriu Et
no nulla pphetar cantica luculet
exposuit q multa q3 futura spu pphe
tico veacit pdixit **De tbus miraculis**

Solepni quada die du pr sactus
Romoald9 cu frib9 in Caplo
resideret Et eos salutaris doctrine da
pibus saciaret Repente in tmisso
smone vocauit fres dices Agite
inquit o quato cicius pperate
Oa ia fris Gregorij cella fragit
Qui ptinus exilientes ad cellam
trut Et fure ia parietes infrin
gente inveniut Que capientes
admagistru ptrahut Et quid
de tam sacrilego raptore faciedu
esset inquirut Quib9 pr sactus
cepit hilariter dice Incoquina
cu ducite et cibu sibi aponite
Et post hec dulcib9 verbis amo
nitu ad ppa inpace redire eum
pmitite ¶ Sacti patris Romoaldi
quida discipulus helephancie
morbo pcussus Tumefactis cru
ribus assam et marcida scabie
tollerabat Huic sactus pr pcepit
vt tbus vicibus aqua frigida
crura pfuderet pmittes ei q
sanitate pstina recupearet
Qz tamē ille fecit Non fiducia
sanitatis recuperāde Sed ma
gis necessitate obedientie miru
satis et soli diuine potentie refere
du Confestim timor deponit
virus omne siccat Et penit9 omi
languore deposito fit sanus p
omia redditur Qui postea archie
piscop9 in gentib9 ordinatur. Credi
ergo veraciter debet qa eodem
spu beat9 Romoald9 discipulo
ter aquis tumencia crura pfude
iussit Quo helyseus Naama leprsu
Septie lauari in iordane pcepit
¶ puer quida paruulus a pessio
demone obsessus inter manus pa
rentu vix aductus Sancto pri Ro
moaldo ~~ -------~~ est oblatus Quē
post qua fres viderut triti sut
Erat eni horibilis aspectu, retor
tis oculis girās caput in contu
Cui pr sactus nichil aliud facit
Nisi accepta panis buccalla be
nedixit Ac particula eiusde pa
nis obsesso puero dedit Qua mox
ut ille puer comedit Confestim
ademone liberatus fuit Iure qppe
post qua benedictio Romoaldi
male possessu corpus intrauit In
de qfestim malign9 spus cauteri
atus exiuit **De obitu Sci Romoaldi**

Multis itaqz fuit vtilis sancti
patris Romoaldi oro multoru
aias a corpora sanauit eius doct
na q benedictio Omem qz italia
eius repleuit opinio Sub cui9 re
gimine sacto et mirifico Regulari
obsuancia cenobitaru pollebat
veneranda qgregacio Omes in
tomine vincentes absqz pprio Gestie
bat vnanimit qplacere altissio
circu sapti pris sancti vita et ad
mirando exemplo Et ut in finita
breui smone qphenda Romoalde
dicu ytalic xpus indulserat Oes
no tristicia mutauit in gaudiu
apud Romoaldu Quis no iram
vertit in pace Quis orbitatis
luctu no ad eius tempauit as
pectu Quis no abiecto paupertatis
merore statim Et diuitu despe
xit opulencia et sua letat9 paup
tate Quis post lassitudine mōa
chus No eius est refectus aspec
tibus Quis adolescens successus
etatis ardorib9 No ex eius amoni
cione pudicus fuit et castus

Quis vindicte cogitacoibus distractus
No certa tempestate sopita sano ao
est ab ipso regresus Sciebat enim pr
sanctissimus Quo quisque laboraret in
comodo Et ex vite meritis discre
cione spirituum agnosces Adtribebat
vnicuique ubore prout erat mulnera
sanitate Vn factum est ut innumera
bilis multitudo Nobilium et ignobi
lium senum et iuvenum ad ipsum confluе
ret Et quasi ruina mundi fugies
xpo servire sub eius magisterio affec
taret Quos pr sanctus benigne
suscipiens docebat vanitatem mundi
respuere desideria carnis elidere
Et sub regulari observancia vivere
et iugiter permanere Multa denique
edificavit heremitoria Sed multo
plura construxit monasteria semper
fructificans semper maiora lucra
accumulans Et homines de seculo
abstrahens Velud totus in flama
tus quos homines ad celeste desiderium
accendebat ¶ Post hec pr sanctus
Romoaldus videns monasterium vallis
castri Regulari observancia optime
ordinatum Et maxima multitudine
fratrum copiose repletum Nec dubius
de celeri sua resolucione Cellam sibi
cum oratorio edificari haud procul
a monasterio inter duos altissimos
montes in nemore precepit In qua
recluderetur et silencium usque ad obi
tum observare proposuit Facto itaque
reclusorio cum mens eius in eo esset
iam ingredi perpetua reclusione
Commotata universa fratrum multitu
dine Ita eos alloquitur dicens Ultimam
filioli patris audite sententiam Non
enim arbitror quod in hoc seculo amplius
vos videam Cogit enim condicionate
vt post centenarium numerum Que
annis iam .xx.ti super gredior Ita respl
uar Ita locutus Audiencium fratrum
pectora constauit mox quod gemitus
et lacrime dicta mencia secute
sunt Amplexabatur senem unusquisque fratrum
cum lacrimis quasi iam amplius non
visurum At ille tamquam aliena de
seres ad propria proficisceretur magna
cum leticia properabat ad reclusorium
Quadam igitur nocte dum solus in cella
oraret Cepit paulatim corporis
virtute destitui Et ingruente
molestia gravius fatigari Vidit
quod in spiritu angelorum cuneos quasi
scintillas in arundineto discurrere
In sui venire obsequium Mox pr sanctus
intelliges salvatoris quod ad esse
presenciam Non quasi funeris sed iam
quasi postolate glorie suscepit tu
pitum In manus domini sum commendans
spiritum Nimirum qui sic obiit ut
predixit Illuc transiit quo speravit
Nunc igitur inter vivos celestis urbis
lapides ineffabiliter micilat cum
ignitis beatorum spirituum turmis
exultat Candidissima stola immor
talitatis induitur Et ab ipso rege
regum vibrante in spectum diade
mate coronatur De Sepultura ipsius

Duo itaque ex discipulis eius
impulsa ianua velociter
ruunt lumine accendunt Et preciosam
margaritam sed neglectam
inveniunt Id est sanctum patris corpus
Sed examine et supinum repeunt
Rumor confestim de transitu sancti
patris Romoaldi totum stupendo
auditu concutit vallis castri
cenobium Currunt merentium fratrum
agmina omnes lugent et veniunt
a primo usque ad ultimum plangunt
filii destituti sancti patris recessu
Et que ultra ut predixit visuri
non essent cum lacrimis prosequitur
dolet amarissime totum ipsorum solacium
cum illo recessisse Et se in valle
lacrimarum relictos Non iam a suo ma
gistro ulterius consolandos Vix a
dilaceracione corporum solus pudor

ꝯtinet manū Et doloris igne illud
effecit acriore Q exteriori placa
tu nō simit͛ vaporare Imperat
claustralis censura silenciū Ex
torquet vis doloris gemitū ꝰ sin
gultū Tinnet lacrimis facies Et
nouas ad hoc aquas inebudi
cordis in pectu subministrat Accur
runt Comites cameriᷓne pvincie
Cū caterua militū et multitudine
armatorꝫ Ne forte de p̄cioso the
sauro qui iacebat in medio pati
ꝯtinget detrimentū Commouetur
etiā totius Monarchie pvincia
Atqꝫ infinita multitudine gentes
in vndat omnes qꝫ sanctū omnes
deo carū Romoaldū p̄clamat
Et inter laudū verba Nō nulli
p gaudio lacrimas manant fres
quoqꝫ memores Q ad vocatum
p̄petuū ꝰ patronū p̄misissent
ante deū Et ipi luctū p̄p̄u ꝯūtut
in gaudiū Et tantū meroris mu
tat in iubillū laudis Leuat͛ pre
ciosū pignus cū ympnis ꝰ laudi
bus Et ad monasteriū vallis de
castro portat͛ honorifice tumu
landū Letare o felix vallis cast͛
cenobiū Q tale meruisti ex
diuina liberalitate patronū Le
tare in qua ꝰ totis in dnō visce
ribus gratulare Q a dū sacri
corporis in tuo gremio ꝯfoues
gleba diademati sumi regis
in p̄mīo da ꝯtines margarita
thesaurū suas cui nō aurꝫ dig
ꝯferi Nō ulla quarꝫlibet opū sum
ma valet equari Vn̄ nō iam
vallis casta ex more dicaris Q
antiquitus a quietū quarꝫ muli
erū tibi ꝯstat nomē impositū
Sed vallis de castro potius a p̄
ciosissimo sacri corporis the
sauro Q in tua eclesia tamq̄

in castro fortissimo suas reconditū
Beata igit͛ et diues vallis de
castro Et totius terre tue vena
Que quasi supno regi facta de
positaria Illud recondit talētū
Suis sinibus creditū Q in die
restitucionis celestibus est ga
zophylatiis inferendū Vbi viui
lapides digiti p̄petuo rutilāt
Vbi cardinalia auro radiata ver
nantes margarite luculēter
exornat Q mirum tuc i du
bitater inplebit͛ Cū iubileꝰ
noster aduenit Cū extrema
illa tuba nō iā legalis Sed iudi
cialis clange͛ ceperit Sicut
enim septimꝰ dies Ita ꝰ iubileus
in lege veteri feriari p̄cipitur
p que videlicet Et nūc vite requies
figurat͛ Adueniente igit͛ iu
bileo tuba canit Et mox ad
antiquas possessiones suas vnꝰ
quisqꝫ reuertit͛ Quia appinqua
te die iudicii in voce archan
geli Et in tuba dei Cunctis mor
talibꝰ suorꝫ corporꝫ possessio re
patur dicente aplō Canet enī
tuba Et mortui resurgent incor
rupti et nos immutabim͛ Beate
ne illorꝫ monachorꝫ Que tuc
dū suis se corporibus induit
Sancti Romoaldi participiū sor
tiut͛ Vere beati Qui sic mit
ad sancti p̄ris memoria excubat
Vt eius sibi ad imitandū semp
exempla p̄ponat Qui sic eius
solempnitatem laudando freque
tant Vt tamē viuendo ab eius
tramite nō recedat Sanctum
enī Romoaldū sequimur Si
dū Sicut ille sui corporis Non
quesiuit delectaciones Nos
etiam carnis nostre studeamꝰ

frange voluptates. Veneremur
itaqz fr[atr]es dilectissimi Et voti
uis honoremus obsequijs sa[n]c
tum p[at]rem n[ost]r[u]m Romoaldu[m] per
Que omnipotens deus Totius
ordinis nostri voluit illustrare
conuectu[m]. Ut du[m] gloriosu[m] p[at]rem
Nu[n]c amando Nu[n]c laudando
Nu[n]c imitando p[ro]sequimur
Jpo intercedente ad gaudia
Regni celo[rum] p[er]uenire me[re]am[ur]
ex nobis p[re]stare dignetur
D[omi]n[u]s n[oste]r Jh[es]us xp[istu]s dei filius
Qui est sup[er] om[n]ia deus bene
dictus in seculo[rum] secula Ame[n]

Explicit Epylogus in vita sa[n]cti
Romoaldi Confessoris [et] h[er]emite
Camaldo[len]sis h[er]emi. Et sermo Co
piosus in festiuitate ip[s]ius
Que Compilauit [et] dictauit
do[m]pnus Jeronimus de praga
dicte sacre h[er]emi h[er]emita reclusus
Ad preces h[er]emita[rum] Anno [et]c xxx°.

Incipit Sermo modernus Et val
de utilis de vera et de falſa penitencia

Niſi penitentiam ege
ritis omnes ſimul pe
ribitis. Hec uerba
dni Scribuntur origi
naliter Luce xiij Cao.
Et traſumptiue in decreto
de penitentia diſtinctione pma
Caplo Serpens antiquus. Reuerendi
ſſimi pres et fres in xpo cariſſimi
Quia tu omnem penitenciam nram
Ratio cotidianorum dierum poſtat
augeri Nemo eſt de nobis qui ſe
ad opus honoris gaudeat meritum
Natura quippe noſtra manente
adhuc mortalitate mutabilis
Etia ſi ad ſumma queque ſtudia vir
tutum moueatur Semp tamen pt
habere quo creſcat Et hec eſt p
fectorum vera iuſticia vt nunquam
pſumat ſe eſſe pfectos Ne ab in
cepti itinero ceſſantes Ibi incidat
deficiendi periculum Vbi pficiendi
depoſuerit apetitum. Quia er
go nemo nrm dilectiſſimi tam
pfectus conſactus eſt vt pfectior
ſanctior quam eſſe non cupiat omnis
ſimul abhiis in quibus puenimus
in ea que non dum apprehe
dimus pia auiditate tendamus
Et ad menſuram conſuetudinis nre
aliquid augumenti addamus
vt vere beati eſſe poſſimus Quia
ut ait Ariſtotiles po Ethicorum Be
atitudo hominis in ppria eius opera
tione conſiſtit Et hoc idem pbatur
in decreto Cauſa xxiija queſtione
iiija Caplo Nabochodonoſor Et
de penitencia diſtinctione ſcda Cao
Sicut enim. Sed quia Beatitudo
quietat beatum Eo quod eſt omnium
operatorum finis vt ſcribitur iiijo

Ethicorum Et nrm intellige non quietatur
in conſideratione cuiuſlibet veritatis
Sed veritatis pme Et hec in via
nunquam apprehendit Ideo ſequitur
neceſſario aliam vitam ponere in qua
intellectus humanus ſuo fini id
eſt veritati pme coniungatur Alias
homo puaretur ſuo fine quod eſt impo
ſſibile. Et etiam quam p intellectum
apprehendit homo ordinem vniuerſi
Ex quo ordine conſequenter appre
hendit aliquem eſſe mundi guberna
torem et rectorem Apud quem cum
ſit iuſtiſſimus impoſibile eſt ut
mala impunita et bona inremu
nerata remaneat Quia ad bo
nos rectores ſpectat bonos re
munerare et malos punire Vt ait
philoſophus tercio Ethicorum Sed quia
in hoc mundo ſepe qui peius faciunt
melius habent vt pbatur in canone
de pnia diſtinctione tercia Cao Caued
ergo Ideo ſequitur neceſſario talia
in alia vita pſolui oportet ergo
poni infernum in quo puniantur mali
Et paradiſum in quo boni pmia conſe
quantur Et iſtud eſt maximum incita
mentum ad penitenciam Quia dum
homo cogitat ſuplicia malis et
pmia bonis eſſe parata mouetur
ad agendam penitenciam vt pbatur
in decreto de pnia diſtinctione ſcda Cao
Si enim inquit Et extra de ſumma tri
nitate Cao po Sed quia ut ait Beatus
Auguſtinus Nullum bonum valet abſque deo
Vbi namque deeſt agnitio eterne et in
commutabilis veritatis falſa eſt
veritas etiam in optimis moribus
vt pbatur in decreto xxviija queſtione pa
Cao Ex his Vnde Beatus hylarius
inquit Niſi enim ea que dicimus
ab eo didicerimus Stulte atque impie
dicemus Et habetur in canone de conſe
cratione diſtinctione ſcda Cao In xpo
Ipſe enim eſt in gracia magnificus

est remunerator copiosissimus remune
rator equissimus liberator piissimus
Gratis respiciens humiles iuste iu
dicans innocentes Et misericorditer
solvens peccatores. Ideo beatus Am
brosius super lucam ait Nemo sine
deo invenit graciam Nemo agere
potest penitenciam ut probatur in de
creto de penitencia distinctione prima Ipse
enim immemor iniurie memor
clemencie Nunc parcendo Nunc
docendo Nunc sanando Nunc libera
do plebis corda demulcet Ad
ipsum ergo humiliter accedamus
Et pro impetranda spiritus sancti gra
more solito gloriosam virginem salutemus.

Nisi penitenciam egeritis omnes
simul peribitis Ubi thema reue
rendi patres et fratres in christo carissi
mi. Quia ut ait beatus Augustinus
in libro de utilitate agende pe
nitencie Nolite negligere quod vos
pius dominus peccantes sustinet
Quia quanto diucius expectat
ut emendetis Tanto gravius iudi
cabit si neglexeritis penitenciam
cum aquirit indulgenciam sine
qua nemo perveniet ad vitam
eternam. Quia quod facit babtismus
facit penitencia ut probatur in decreto
de penitencia distinctione prima Capitulo Multiplex
Nam sine penitencia nulli profuit bab
tismus qui peccavit spontaneus
Ergo assidue peccantibus assidue
penitencia est necessaria Quoniam mul
tis enim offendimus omnes Nec
infans unius diei absque peccato
est super terram Anima itaque nostra
de se perfectissima est creata.
Sed corpori iuncta maculatur
contrahendo maculam culpe et
sordes iniquitatis Sicut ex
vase corrupto liquor infusus

corrumpitur ut Innocentius papa de
Contemptu mundi Rubrica tercia
ait Hec tibi vicia ex carne co
rrupta contrahuntur ut non que vul
tis illa faciatis ut probatur in Ca
none de penitencia distinctione tercia Capitulo
Cavendum. Nam cotidie in carne
nostra seminaria viciorum statuu
unt ebulientes Concupiscen
ciarum libidines ebuliunt pulu
lantes Ire motus Gule impetus
nos conturbat a mane usque ad ves
peram Cogitationes vane suc
cedunt Et mens in diversa distra
hitur Et ideo Apostolus clamat
cum dolore Infelix ego homo quis
me liberabit de corpore mortis
huius ad Romanos vii° Et transump
tive in decreto xv^a questione prima
Sola namque penitencia est que nos a mor
te eterna liberat dicente domino Nisi
penitenciam egeritis omnes simul pe
ribitis Que fuerunt verba reue
rencie vestre loco thematis posita
In quibus verbis a me sic rudit
introductis diligenter considera
dum est duplicem esse penitenciam
divina et humana Divina est quam
predicacio Iohannis incepit sic dicen
tis penitenciam agite appropinquabit
enim regnum celorum Mathei iii°.
Et quam postea docuit hanc post
modum dominus ihesus christus imposuit
Quando mulieri adultere dixit
vade et amplius iam noli peccare
Johannis viii° Et sanato in firmo
precepit ei dicens Ecce sanus fac
tus es iam noli peccare Johannis quinto
Non dixit Ne pecces sed ne vo
luntas peccandi in te oriatur Et
nequaquam servabitur nisi dolor
in penitencia continue custodiatur
Qui enim veraciter penitet hic
semper doleat Et de dolore gaudeat

et no sit satis q dolea(n)t Sed ex fi
de doleat et no semp doluisse do
leat hec aug9 Jnde dicit2 penite(n)s
quasi pena tenens id e dolore
Quia duplex est pnia Jnterior
z Exterior Jnterior est virtus
mentis Exterior vo est sacrame(n)tu
Et vtraqz est causa iustificacois
z salutis vn Beatus Ambrosi9
ait hec est vera pnia cessare
a peccato Magni pfectus est re
inciare errori Jmbutos eni(m)
mos exuere atqz emendare vir
tutis est pfecte z celestis gre
Et ideo penitencia ita difiniri
potest penitencia est virtus vel
gra Qua comissa mala cu eme
dacionis pposito plangim9 z odim9
et plangenda vlterius comite
nolum9 Quia sic pnia vera est
Jnaio dolere z flere vicia et fle
da iterz no comite Na ut ait ysio
dorus Jrrisor est z no penitens
qui adhuc agit q penitet Nec
videt2 deu posce subditus Sed sub
sanare supbus Sicut eni canis
reu̇sus ad vomitu Et sus i vo
lutabro luti Sic penites reus9
ad peccatu vt pbat2 in Canone
de pnia disticcioe scda Ca° pdut
cior est pena qua culpa vn
Beatus Gregr ait penite est
ante acta peccata deflere et
flenda no comitte Na qui sic
peccata deploat vt alia iterz
comitat adhuc penitecia age
aut ignorat aut dissimulat Quid
eni pdest si peccata luxurie quis
defleat z adhuc Auaricie estib9
anhelat Quosda naqz accipe
lacrimas ad penitecia cerno et
afectu pnie no habe Quia in
gstancia mentis Nuc recorda

cione peccati lacrimas fundut Nuc
reminiscente vsu eaque fleuerit
iterado comitut ysaias eni de pec
catoribus dicit Lauami mudi esto
te Lauat2 z no est mudus qui pla
git que gessit Nec deserit Et post
lacrimas ea que fleuerat repetit
Jdeo Beat9 Aug9 in Solloquiis ait
Jnanis est pnia qua seques com
quinat culpa Et nichil psut la
menta si replicat2 peccata Nichil
valet venia amalis posce z ma
la denuo iterare Et illud ide gfir
mat pius papa dices Nichil pdest
homi ieiunare orare z alia pe
nitecie opa age Nisi pus mens
ab iniquitate reuocet2 Ergo qui
amalo sic mente reuocat vt
comissa plangat z plangenda
comite no velit Nec satisfacte
negligit ille ve penitet z adre
gnu celoz pvenniet vn Bts Gregr
in omelia ait Adiebus Johanis
regnu celoz vim patit2 Quia
qui peccatorib9 venia indixit Quid
aliud qua regno celoz violecia
fieri docuit uult naqz anobis
omnipotes deus tale violeciam
pati Nam regnu celoz rapi
uult nris fletibus q nris meri
tis no debet2 Et qui ia mltos
saluatos gspicim9 p penitecia
Quid aliud qua supne patrie
pignus tenemus Est naqz pe
nitecia ut ait Aug9 Aic nre
medicina Jpsa naqz languores
sanat mortuos suscitat Sanita
tem auget gram gsuat claudis
gressu aridis copiam Cecis res
tituit visu vicia fugat virtu
tes exornat mente nutrit et
roborat vn Beat9 Cipan9 i lib°
de laudibus penitencie inquit
O penitecia quid de te nomi re

fera omnia ligata tu solvis oia clau
sa tu reseras oia adu'sa tu mitigas
oia ctrita tu sanas oia cfusa tu
lucidas oia despe'ata tu cfortas.
Quis crudelius peccavit paulo Et
quis gravi9 petro Et tamc illi pe
nite'tia meruerut asequi no mi
misteriu sed magisteriu sactitatis
Sed si queritr Que sut illa bona
pcipua que inducut homies
ad istam vera & divina peite'tia
Ad hoc dicendu q sut xiij bona
Pmu est divina gra Qa quos de9
p'destinavit hos p opatone peni
tentie vocavit horis & modis
et temporib9 sicut decuit ut pbatr
in Canone de pnia distinccoe tcia
Cao adhuc Vn Aug9 sup Johanem
ait Nemo venit ad penite'cia nisi
tractus Quare ante illu trahat
et aliu no trahat Noli interogare
si no vis errare Salvat eu de9
ex gra quos ex iusticia dapnare
posset ut pbatr in decreto Causa
xxiij q'stoe iiija Cao Nabothodosor
Scdu est ymago divina que vo
catr Sinderesis in qua homo fac
tus est ad imagine dei Vn david
ait Signatu est sup nos lume
vultus tui dne Ideo accedet ho
ad cor altu & exaltabitr deus
Qui quato magis aspicitr tato
magis altior apa'ret i mente
fidelis ut pbat Beat9 pp Grego
in Canoe de pnia distinccione
scda Cao Du factam ecclesiam
Tciu est iiijor dotes pncipales
quas deus in aia homis forma
vit hec sut prudecia Tempera'
tia Sapiencia & fortitudo ut
pbatr in decreto xij q'stioe ija
Cao Existimavit. Quartu est
Timor divinus. Eo q timet in
inferno ppetuo cruciari ut
ait Salomo Qui timet deu faciet
bona Vn Johanes Cassian9 i quit
de timore dei nascitr cpunccio de
cpunccione humilitas de humilitate
puritas cordis Et in puritate cor
dis caritas possidetr ut pbatr
in decto de pnia distinccoe pa Caplo
Sicut seta introducit filu ita
Timor caritate. Quintu est brevi
tas vite Qa recolit multos coe
taneos suos defunctos et paucos
vivos Vn Job ait Breves dies
hominis sut Et repletus multis
miseriys Na post qua quis atin
git annum quinquagesimu semp est
in descenssu & ideo time debet ut
pbat Beat9 Greg9 in Canone disc
lxxxvja Cao Tanta nequicia Et
ide pbat Gelasius pp in decreto
Causa xiija q'stoe scda Cao Illud
Sextu est infirmitas corpois
de qua accidit tediu peccandi
Vn Beat9 Hugo ait Quosda pre
sciens deus multa peccare posse fla
gellat eos infirmitate corporis
ne peccet ut pbatr in decto de
pnia distinccoe pa Cao potest fieri
ubi dr Et egritudo carnis pecca
tu repellit. Septimu est senec
tus & defectus potetie Qua vi
det se deficere in visu & in alijs sen
sibus corpois & in virtutib9 pn
cipalib9 Et videt se inclinari et
tamen se'e Que omnia invitant
eu ad penite'cia Alias dicetur
sibi illud ysaie Maledictus puer
centu anorum ut pbat Beatus
Gregorius in decreto Causa scda
q'stoe iija Cao paulus dixit. Octa
vu est descenssus huius mudi Vn
Aug9 ait Mundus transit & concu
piscentia eius Quid ergo vis
utrum amare temporalia & transire
cu tempore aut amare xpm et
vivere in eternu. Videt etia reli
giones multiplicari Et homies

iuuenes a temporali vita cito rapi
vt pbat' in canoe de pnia distico iiij.a
Ca.o Si ex bono. Nonu est qa videt
et audit scipturas q̄uatr' mali &
no penitetes cu diabolo i infer
no ppetuo cciant' vt pbat' in de
creto de pnia distiāoe iiij.a Ca.o Int
hec ꝯtru Et Ca.o Quid ergo. decim
est recordaco gloie sanctoz vn
beatus Jeron' sup mattheo ait
dolore meditine spes salutis mi
tigat qui desiderat medicu fra
git mite Sic penitecia agit qui
uult regnare cu xpo Scit enim
qualit' santi remunerat' a deo
in regno celoz vt pbat' i canone
de pnia distiāoe scda Ca.o [illegible]
[illegible] Si em i quit
Undecimu est qa ingu dei leue
est Et cito potest a misericorde indi
te in venire gram sempitnam
vt pbat' in decreto de pnia distiāoe
scda Ca.o Talis est in deus. Duode
cimu est qa aliqua debet in
venire via p qua vadat i vita
etnā Et no est securioz nec me
lioz via qua pnia vt pbat' in de
creto Causa xxiij.a qstioe iiij.a Ca.o
obtineri nequaq' posuit. Tredecim
et vltimu est copiosa remunaco
qua expectat in xpo quādo dota
bit' aīa cu corpoe qa corpoa
sanctoz fulgebut sicut sol i re
gno celoz Et erut fortia libea
pulcra sana Et absq' fine semper
manebut leta vt pbat' in canoe
de pnia distiāoe iiij.a Ca.o Ad optio
ne filioz dei expectat creatua
Hec sut que inducut hoiem ad
vera penitecia Et hoc de p.a pte smois

Dixi secudo q' est alia pnia hua
na Et illa est duplex pnia ex par
te sacdotis in ponetis Scda ex pte
penitetis suscipietis. Pma pnia
in ponetis est tplex Na alia est
pnia solepnis Alia est publica
Et alia puata. Solepnis pnia est
que in point' alicui p peccato enor
mi manifesto & vulgatissio Hec
sola debet in poni ab epo quādo
epus aliquē notoriu pecatore
tondet & in monastio recludit.
vel illa que fit p epm extra eccam
in manifesto in capite xl.e pniam
festis & horedis pecatis vt pbat'
in decreto distiāoe quinqgesia Ca.o
Incapite Hec pnia no debet in
poni clerico nisi deposito Et no
debet iteru qa sicut est vnu
babtisma ita est vna solepnis
pnia vn beatus Ambrosius ait
Repperiut' qui sepius agedam
pniam putat qui luxuiantur
in xpo Na si vere in xpo pniam
ageret iteranda postea non
putaret pnia cui semel vsur
pata Nec ve celebrata et fruc
tu poris auffert & vsu ꝯseque
tis amitit q' declarans Btus
Augus inquit Quamis tante et
salubriter puisu sit vt locus
illius humilime pnie semel in
ecclesia ꝯcedat' Ne medicina
vilis & vtilis minus esset egro
tis que tanto magis salubris
est quato minus ꝯteptibilis
fuerit quis tamē audeat
dicere deo quare huic homini
qui post p'mam pnia rursus
se laqueis i iquitatis astringit
adhuc iterz partis. Origenes
quoq' de hac solepni pnia ait
Si nos aliqua mortalis culpa
in venit que no in crimine graui
vel in blasfemia fidei Sed i smoe
vel in moru vicio ꝯsistit hec cul

pa semp repari potest. Nec intdicit
aliqui de huius modi p̄niam agē sed
no ita de grauioribus criminibus. In gra
uioribus enim criminibus est semel tantu
p̄nie locus. Na quia que frequentes
incurrimus semp p̄niam recipiunt q semp
recidimus. Sed de grauioribus criminibus semel
tantu agitur p̄nia solepnis. Na et
de illis si iteret iterat etia p̄nia
sed no solepnis. ¶ Sed si queritur in
quibus pecatis sacerdos simplex no pt
p̄niam iponere nec confitentē absoluere
et que pecata soli epo reseruatur.
Ad hoc dicendu q in omni pecato
notorio q tota conturbat urbe ad
solu epm ptinet absolucio et pe
nitentie iposicio ut pbatur i decre
to causa xxvi^a qstione vi^a ca^o multi
et distinctione l^a ca^o placuit. Na in
occultis pecatis poterit simplex
sacerdos p̄niam iponere et absoluere
excepto homicidio voluntario occul
to et symonia oculta et sacrile
gio oculto et omni pecato i quo
de iure aliquis i curreret excomunica
tione. Q̄a ista oia spectant ad epm
ut pbatur in decreto xvii^a questione
iiii^a ca^o si quis suadente. Nisi in
mortis articulo ut pbatur in de
cretali extra de sepulturis ca^o ultimo
et in decreto causa xviii^a qstione iii
ca^o si quis. ¶ Secunda p̄nia i po
nitentis est publica quando sacer
dos pro pecatis criminalibus i ponit
alicui peregrinacione p mundu cu
baculo cubitali et veste ad hoc
constituta. Vel etia illa p̄nia que
p criminali aut mortali pecato
fit publice in facie ecclesie.
¶ Sed si queritur quae est diferentia
inter pecata criminalia et pe
cata mortalia. Ad hoc dicendu
q eadem est diferentia que
est inter genus et speciem
q̄a cuncta sunt pecata criminalia
p consequens sunt mortalia. Sed

no econuerso q̄a multa sunt mortalia
que no sunt criminalia. Q̄uis quoda
modo omne pecatu vocatur crimen
ut pbatur in canone xxv^a distinctione
q. criminis apellacio. Sunt autem
principaliter xii pecata criminalia.
¶ Primu est errare in fide catholica
ut pbatur in decreto causa xxiv^a qsti
one secunda ca^o primo. Itaque est capi
tale medacium. Secundu criminale
est sodomia que est pecatu contra
natura ut pbatur in decreto xxxii^a
qstione vii^a ca^o flagitia ubi dicitur
q in tali pecato violatur ipa so
cietas que cu deo esse debet.
Et capitulo adulterii malu ubi dicitur
q plus pecat sodomita qua
cu matre ppia. Et xxxii qstione
iiii^a ca^o in eo ubi dicitur q de solo
verbo tali fedatur os et polluitur
aer. Et de p̄nia distinctione prima
ca^o secundu ubi dicitur q quinque ci
uitates perdite fuerunt ex sola
vicinitate sodomitarum. Tercium crimi
nale est homicidium voluntarium
q est terribilius omni pecato.
ut pbatur in decreto xxxiii^a qstione
secunda ca^o si quis verius. Quartu
est crimen lese maiestatis ut
pbatur in canone lxxix^a distinctione
ca^o si quis papa et tercia quest.
v^a ca^o accionibus. Quintu est crime
sacrilegii hoc est cu aliquis fran
git ecclesiam violenter vel furatur
bona ecclesie ut pbatur in decreto
secunda questione p̄a ca^o in primis et
xxiii^a qstione v^a ca^o rex debet
et ca^o si quis. Sextu est incestus
cu consanguinea ut pbatur in decreto
tercia qstione iiii^a ca^o consanguineorum
et xxxv^a qstione iii^a ca^o de incte
stuosis ubi dicitur q peius est cubare
cu matre vel cu sorore germa
na qua cu uxore aliena et

vtroqȝ deterius est peccatū qtrana
turam. Septimū crīmale est Con
spiratio vel secta vt pbatur in decreto
xja questoe pa Cao Conspiratoū
Et cao Si qui clericoꝝ, Octauū
est adulteriū notoriū qꝫ est dete
stabile in vtroqȝ testamēto vt pbatur
in decreto xxxija questoe vija cao
Quid omnibus adulterio gravius
Et cao Nemo sibi blandiatur vbi dicitur
Qui peccat in matrimoniū peccat
in auctore matrimonij, Nonū est
falsū testimoniū qꝫ lege diuina
et canone pꝛohibitū est, vt pbatur
in decreto vja qstione pa cao Quisquis
Et extra de falsarijs cao Falsidicus
testis vbi dr qꝫ talis tripliciter
peccat vz Iudicē Inpꝛoximū Et in
indice, Decimū est crīme symoīe
de quo damasus papa ait Omnia
crīmia in qparatone symoniace heresis
pꝛo nichillo reputatur vt pbatur
Extra de symonia cao Sicut symoia
ca pestis Et cao Tanta est labes
huius crīmis Est eni dapnatū crīme
in vtroqȝ testamēto vt pbatur in de
creto pa questoe pa cao Qui studet
Vndecimū crīmen est Solēpne p
Iuriū Cū aliquis iurat falsum
sup altare sacrata Idem facit ac
si xpm negaret vt pbatur in decreto
Causa xxija quastone scda cao
Qui piurare, Duodecimū est cri
men vsure qꝫ est detestabile
in vtroqȝ testamēto vz dauid
ait Qui pecuniā suā no dedit
ad vsurā Et in Ezechiele scribitur
vsurā no accipies Et pbatur extra
de vsuris cao Quia vbi dr qꝫ oms
vsurarij arcentur viui ab ingressu
eclesie Et mortui puātur eccle
siastica sepultura Et in decreto
xiiija qstone iija cao Plerique vbi
dr qꝫ qualecumqȝ nomē in po
nas vsura est Ista sūt maxima

peccata crīmalia accusatone et dap
natione digna vt pbatur in Canoe
distinctone lxxxja cao Apostolus paulus
Sunt et alia magna peccata mor
talia que sūt tot et tanta qꝫ vix
possint sub numero qpꝛehendi Ita
peccata mortalia sūt omes tras
gressiones decalogi Et sūt vij
capitalia peccata Et multa alia
que enumerat Apostolus ad Romanos po
Et ad Galathas quinto Multa etiā
enumerat Beatus Augustinus in Canoe xxva
distinctone § Crimis Nemo tamē
debet esse nimis pꝛomptus iudicare
peccata mortalia vbi no qstat
pꝛo scriptura ita esse quia posset faciliter
liter errare. Tercia penitencia i po
nētis est puata que singulariter
fit cotidie qn aliquis qfitetur
alicui secrete sacerdoti Et sacerdos
sibi in ponit pniam. Hec autē
pnia est duplex vz. falsa et vera
falsa pnia est que no in ponitur
recte sicut taxata est in decretis
vz Beatus Gregorius ait falsas pe
nitencias dicimus que no scdm
auctoritate sanctoꝝ patꝝ p quali
tate crīmis in ponuntur Et habetur
in Canoe de pnia distinctoe quinta Cao
Falsas. Hoc idem pbat Innocencius
papa scdus distinctoe va Cao ffres
Et Consiliū laodicense in decreto
Causa xxvj questoe vj Cao [illegible]
[illegible] hijs qui dimisoꝝ Et hoc
idem pbat octaua synodus xxvj
questioe vij. Cao Pro qualitate
vbi dr qꝫ scdm Canones debet
in poni pnia alias est falsa Et
Beatus Ambrosius in suo Canone
distinctoe pa ait Nō nulli postulāt
penitēcia in debita et statim
sibi velint reddi qmunione hij
eꝫ no tam solui cupiūt se quam
sacerdote ligare Suā eni qsciencia
no tam se exuūt quam sacerdote

in duit ¶ Ideo qr sacerdotes simplices cum copia decretorum et decretalium non habet et si haberet non intelligeret. placet michi multas penitencias taxatas in decretis et in decretalibus describere ut sciat vera et canonicam penitenciam confessis congruentis imponere, Unde notandum est quod sacri canones pro diversis peccatis diversam ponunt penitenciam Verbi gratia pro quolibet peccato mortali debet septem annis ipso in prima ut probatur in decreto causa xxxiii questione secunda capitulo hoc ipsum et sequentibus capitulis. Quod si presbiter cum femina peccaverit causa quia secundum auctoritatem beati Silvestri pape debet deponi Tamen si sua sponte confessus fuerit et a peccato cessaverit decem annis faciat penitenciam Ita quod tribus primo menssibus ab hominibus remotus sacco et cilicio indutus humo adhereat et totidie in pane et aqua ieiunet usque ad vesperam et postea ad homines redeat et usque ad decem annos lugeat et qualibet septimana in solo pane et aqua tribus diebus ieiunet ut probatur in canone distinctione lxxxi capitulo presbiter, Quod si presbiter peccat cum sua filia spirituali hoc est qui accedit ad sua sibi confessa vel ab ipso babtisata debet deponi et xii annis peniteat et postea retrudatur in monasterio femina quoque tradatur religioni rebus eius pauperibus erogatis Episcopus vero pro eodem crimine xv annis peniteat ut probatur in

decreto xxx questione prima capitulo Si sacerdos, Quod si presbiter clandestinas nuptias interfuerit triennio suspendatur ab officio ut probatur Extra capitulo Cum inhibitio, Item si presbiter defendendo se latronem interficit non deponitur duobus tamen annis peniteat ut probatur Extra capitulo cum sine dolo, Quod si presbiter intuitu discipline percutit discipulum et moritur ille presbiter deponitur ut probatur in decreto xv questione prima capitulo Si quis non iratus causa moderacione debuit ne legis auctoritate peccaret ut probatur xxiii questione iii capitulo cum peccat, Quod si presbiter ligatum latronem interficit deponitur ut probatur Extra capitulo Suscepimus, presbiter eciam qui mortuum laicum involvit in palla altaris x annis peniteat et diaconus vi messes ut probatur in canone de consecratione distinctione prima capitulo Nemo, Quod si presbiter revelat confesionem debet deponi ut probatur in decreto de penitencia distinctione vi capitulo Si sacerdos et tercia questione vii capitulo Sacerdos, Quod si episcopus ordinat in vitu clericum et reclamante uno anno suspenditur ut probatur in canone distinctione lxxiiii capitulo secundo, Si autem episcopus dissimulat correctione de vendicione sacramentorum seu misteriorum debet penitere duobus messibus et sacerdos minor ut probatur in decreto prima questione prima capitulo Quid quod in visibilis. Quod si aliquis solempniter penitet et postea redeat ad peccatum x annis peniteat ut probatur in canone de penitencia distinctione v capitulo Si qui vero, Quod si quis vovit casti

tatem oculte Et poſtea ꝯtrahit
matrimoniu̅ .x. anis peniteat
vt pbat in decreto xxvij qſtoe pᵃ
Caᵒ denotu. Qui vᵒ ducit ſpoſa
aliena de puti debet xlᵃ diebus
pane & aqua ieiunare Et vij anis
ſequentib9 piniam face vt pbat
Extra de ſponſa duoꝝ Caᵒ Accepiſti
¶ Et quia ſodomia excedit om̅e
pctatu vt pbat in decto xxx qoe
vij. Caᵒ Adulteriu malu Nam
Sodomia eſt pctatu ꝯtra natura
Inceſtus eſt cu ꝯſaguinea Stu
pru eſt cu virgine vel cu puero
maſculo Adulteriu eſt cu ma
ritata Raptus eſt vbi de nuptiis
nichil actu eſt ffornicatio ſim
plex eſt ſolutus cu ſoluta. Ideo
p ſimplici fornicatoe vij anis
datur piīa vt pbat in decreto
xxij qone pᵃ Caᵒ pcauedu Sed
p Sodomia aut Inceſtu Stupro
et adulterio Si eſt pſbit debet
deponi et .x. anis penite ac in
monaſtio retrudi Si aute eſt lai
cus debet excomunicari et .x. anis
penite vt pbat in Canoe diſtioe
lxxxij Caᵒ pſbit. Et ſi quis vo
tu ſimplex frangit tribus anis
peniteat vt pbat in Canoe diſ.
xxvijᵃ Caᵒ Si vir. Qui autem
Iurat falſum vel aliu iurare
ꝯpellit xlᵃ dies in pane & aqua
ieiunet Et vij anis peniteat
vt pbat in decreto vj qſtoe pᵃ
Caᵒ Quicuqz. Qui vᵒ pIurat
ignoranter vel coactus tribus
anis peniteat vt pbat in decto
xxij qſtoe ſcda Caᵒ Qui pᵃcem
Sed falſus teſtis Si ppt verbera
dixit falſu teſtioniu de quo tn
mors no ſequitur duob9 anis pe
niteat Si aute cito dixit falſu
quinqz anis peniteat vt pbat Extra
de ſorte Caᵒ Requiſiſti. Ille aute
Qui blaſſemauit deu vel ſanctos
pro qualibet vice viijᵒ ſextas
ferias in pane & aqua debet
ieiunare Et ad minus quinqz ſolidos
debet paupib9 dare vt pbat Extra
de maledicis Caᵒ vltio. Et ſi ali
quis accuſat pximu ad morte
in iuſte xlᵃ dieb9 in pane & aqua
ieiunet et vij anis ſequentib9
peniteat Si aute accuſatus me
reru pdit accuſator tribus anis
peniteat vt pbat Extra de accu
ſato Et accuſaſti. Ite de homicidio
ineuitabilis neceſſitatis duob9
anis peniteat vt pbat in Canoe
diſtioe l. Caᵒ Si qua Et p caſuali
homicidio quinqz anis peniteat vt
pbat in decreto xxxiiijᵃ queſtoe iijᵃ
Caᵒ In lecto. Sed p homicidio volu
tario xlᵃ dies debet in pane & aqua
ieiunare Et vij anis penitentiam
face vt pbat in decreto diſtioe
lᵃ Caᵒ qmioꝝ. Qui vᵒ dnm ſuu
vel vxore ſua interficit x. anis
agat penitentia Et in qua equitet
nec in vehiculo vehatur Et non
accipiat vxorem uſqz ad decem
annos Et no comedat carnes
nec bibat vinu vt pbat in decre
to xxxiiijᵃ queſtoe ſcda Caᵒ Qui
cuqz. Et ſi aliquis ſacerdote inter
ficit xij anis peniteat vt pbatur
Extra de pur° inlgai Caᵒ ſcdo. Qui
aute matre ſua interficit x. anis
peniteat depoſitis armis vt pbatur
in decreto xxxiij queſtoe ſcda
Caᵒ Latore. Ite qui filios ſuos
babtiſatos dormiendo oppreſſerit
tribus anis peniteat Et vno
anno in pane & aqua ieiunet
vt pbat Extra de homicidiis Caᵒ
Si quis. Et ſi aliquis domu vel
arcam incendit datur ... anis

penitenciae in vltra maie vel in his
paniam aut tribus annis in do
mo peniteat vt pbatur Ext. de
penis ca. scdo. Item p falsa me
sura vel falso pondere dautur
xxx dies in pane et aqua ieiu
nare vt pbatur Ext. ca. vt me
sura. Et si aliquis lustrat do
mu sua cu magicis incantacio
nibus quinque annis peniteat vt
pbatur in decreto xxvi qstioe va
ca. Qui diuinaciões. Illi autem
qui in astrolobio vident duob9
annis peniteat vt pbatur Extra
de sortilegiis ca. Extuaz. Ite
qui fuit heticus et querit9 xii
annis peniteat vt pbatur in decreto
xxiiii questioe pa ca. Si q dedit
Qui aute qmcat hetico nesci9
vel p neglienciam vno anno penite
at. Qui scienter quinque annis. Qui
vo ad subusione fidei x annis pe
niteat vt pbatur in pfato ca.
Et Notandu q duob9 modis
vnus magis peccat quam alius
pmo ppt dignitate vt pbatur in
decreto xi questioe iii ca. Papiae
gualdzada. Secudo ppt peccati
magnitudine vt pbatur in canoe
de pnia distitioe iia ca. Int het
Ides sacdos qui celebrat excom
tatus tribus annis peniteat vt
pbatur in decreto xia qstoe iiia ca.
De illis. Et si sacdos tantat
missa et no qmcat vno anno
peniteat et iii annis cesset
a celebratoe misse vt pbatur
in canoe de qsecratoe distitoe
scda ca. Relatu. Et si cadit
stilla sanguinis xpi in terra rada
tur locus et ardeat. Sacdos vo
peniteat xla dieb9 in pane et
aqua. Si aute cadit sup altare
et trasit p vnu panu duobus

diebus ieiunet. Si vo trasit usqz
usqz ad scdm panu iiiior diebus
Si ad tciu trasicit ix diebus
Si ad quartu xx dieb9 peniteat
vt pbatur in decreto de qsecratoe
distitoe scda ca. Si p neglicecia
Qui aute evomuit eucaristia
p ebrietate. Si laicus est xla dieb9
peniteat. Si psbit lxxx. Si Epus
CCos dies peniteat vt pbatur
de qsecratoe distitoe scda ca.
Si p ebrietate. Infirmus aute
vii dies peniteat. Et si mus
comedit corpus xpi sacdos xla
diebus peniteat vt pbatur de qse
cratoe distitoe scda ca. Qui bene
Ite si aliquis scienter rebapti
satur no potest pmoueri ad or
dines et tres xlas in pane et aqua
ieiunet et vii annos sequetes
peniteat vt pbatur in decreto de
qsecratoe distitoe iiiia ca. Qui
bis. Ite cu bigamo nulla est dis
pensacio vt pbatur in canoe dise
xxviiia ca. Psbiter. Et si psbit
in sacris contrahit matrimoniu
cu corrupta no dispensatur vt p
batur Ext. de bigamia ca. vltio
Ite quilibet psbr tenes concu
bina publice ipso facto est exco
municatus vt pbatur in qstitucoib9
ecclesie et est canon late sente
cie et ex consilio Cartaginensi
ca. placuit. Et si laicus secularis
cognoscit vxore sua causa sa
turade libidinis peccat mortaliter
no in coitu sed in voluntate vt
pbatur in decreto xxxiiia qstoe scda
ca. Quid q. Qui aute cognoscat
vxore sua causa incontinecie
venialiter peccat vt pbatur in
canoe distitoe xiiia ca. Neru
testiculoz. Sic ecia ebrietas
casualis veniale est peccatum

volutaria mortale vt pbat in decto
distitione xxv^a ca^o Alias. Si ali
quis petat cu sua comatre vel cu
duabus sororibus aut nepte viij^o
anis peniteat et ei gsentietes ut
pbat in decreto [illegible] xxx^a
questione tcia ca^o Non oportet
Qui aute pignorancia petat cu
filia et matre aut cu duabus soro
ribus q nepte vij anis peniteat
vt pbat in Canone xxxiiij^a qstoe
vltima ca^o vltimo. Ite patron
Qui res eclesie dilapidat vno
ano excquitat vt pbat in decto
xvj questoe. vij. ca^o filijs. Sacde
go aute imponit. vij. ani pe
nitencie Induobus no debet intra
re eclesiam Et usqz ad quartu
no offert Et omi septimana
tbus diebus pane et aqua ie
iunet vt pbat in decreto xij^a
questione scda ca^o de viro. Et
si aliquis latro in extremis
gfitetur aut nult gfiteri dat
ei corpus xpi et sepellit in
cimitcio et oratur pro eo vt pbat
in decreto. xiij. questoe vltima
Cum vo in extremis desiderat
habe penitecia et Eucaristia
Sed pdit loqueta danda est
ei Et ecia babtismus vt pbat
in decto xxvj^a questoe vj^a ca^o
hijs qui. Et si aliquis deside
rat scire plures casus penite
tie inponede vltra istos descp
tos querat in decreto de pnia
distiace p^a ca^o Qui penitet Et
ca^o Considet Et extra in decre
tali de homitidio ca^o Si est dig^m
Et ca^o Interfecisti Et ca^o Si pso
dics Et ca^o Sacdos. Quis at
pnia que no est difinita in

Canone delinquit arbitrio sacdotis
discreti ut ipe in gfessione puata
inpouat puata et discreta peni
tencia ut pbat in decreto Causa
xxvij questone vij^a ca^o Tempora
Et de pnia dis p^a ca^o gensura et h^c

Dixi Tercio et breuissime de scdo
Et est alia penitecia suscipiectis
Et illa est triplex. vz Incorde In
ore et In ope Incorde p gtricione
In ore p gfesione et In ope p satis
factione Qa ex quo sine petatu
comitit Corde vel ore vel ope
Iustu est ut ita curet p gtrariu
hoc est Vt petator Corde dolcat
ore gfiteat Et ope satisfaciat
Etia quia petatu homo ofendit
deu Eclesia Et seipm Sic p gt
tione regciliat deo p Confesio
ne Eclesie et p satisfactionem
sibi ipi. Isti sut tres dies Qui
bus p venit ad trram pmisionis
et ne de quibus scribitur Exodi
viij^o Ibimus via triu diez in de
sertu penitencie. Ergo pma
est Contricio et illa est duplex
volutatis et sensus Quia du
penites in volutate detestatur
petatu et in sensu dolet Qui
dolor tantu potest augeri q de
let omem culpa et pena vt pbat
Beatus thomas de Aquino libro
vj^o Quia in sola gtricione remi
tutur petata vnde pha ait dixi
gfitebor et tu remisisti Et expo
nes Cassiodorus ait dixi id est
delibeaui aput me q gfitebor
Et tu remisisti Magna pietas
dei q ad solam pmissione petata
remiserit. Votu eni pope iudi
tatur Et Beatus Augus ad idem
inquit No du gfitetur Sed p
mitit gfiteri et deus petata
remitit No du est vox in ore

vt homo audiat confeſſionem Et deus
audit Quia cor contritum & humiliatum
deus nunquam deſpicit Jnſignum huius
dominus noster ihesus xpus decem leproſos
mundauit prius quam oſtenderet
ora ſua ſacerdotibus luce xvij°.
Et lazarum reſuſcitauit amortuis
prius quam ſolueretur ab apoſtolis Johannis
xj°. Quia ſacerdotes poſſunt relaxare
et ſoluere penam a vere contritis vt
probatur in decreto Cauſa xjª queſtione
tertia Ca° abſit Et de penitentia diſtinctione
iijª quſcdo Jnter hec yrtu vbi
dicitur Quia ſacerdotes ſunt vicarij
ihesu xpi et habent claues regni
celorum & abſoluunt ante diem
iudicij Et hoc eſt verum ſi ſacerdo
tes ſunt catholici Nam ſi non eſſent
catholici non haberent claues
eccleſie vt probatur in Canone de penitentia
diſtinctione pª Ca° verbum dei Et
de penitentia diſtinctione vjª Ca° p° vbi
dicitur Quia Judas iuit ad diuiſos
et diuiſus periit Si autem ali
quis non habet veram contritionem
Sacerdotes cum non poſſunt abſoluere
Quia cum culpa remiſſa non eſt pena
demi non poteſt ut probatur in decreto
xjª queſtione iijª Ca° cauo ſacerdos
Et de penitentia diſtinctione iijª Jn p°
quter hec vbi dicitur Quia ſacerdotes
non poſſunt epulari in eis Nec eos
mundare qui ſe doloſe offerunt

¶ Eſt autem differentia inter atri
tionem Compunctionem & Contri
tionem. Nam Atritio eſt leuis
dolor pro peccatis vadens breuiter
et non rediens Et ideo Atritio
non delet peccata. Similiter Con
punctio eſt placitus pro peccatis
ex timore procedens cito veniens.
cito tranſiens Et ideo compunctio etiam
non delet peccata. Sed Contritio eſt
gratia homini infuſa per quam penitens
mittetur habere tantam deteſtationem
peccati cum dolore quantam habuit
in peccato delectationem Et ideo ſo
la contritio delet peccata. Ex hac
difinitione contritionis Correlarie
ſequitur Quia nec dampnati in inferno
Nec beati in celo Nec etiam in pur
gatorio poſſunt habere contritionem
Et hoc probatur ſic Quia in vera contri
tione ſunt tria Gratia dolor et
meritum Jn dampnatis namque non
poteſt eſſe gratia Jn beatis autem
non poteſt eſſe dolor Et hij qui ſunt
in purgatorio non merentur

¶ Secunda
penitentia eſt in ore per confeſſionem
Eſt autem duplex confeſſio mentalis
& vocalis Mentalis confeſſio eſt
que fit ſoli deo Et hec non eſt de
iure Naturali Sed vocalis confeſſio
eſt que fit homini Et iſta eſt de
iure naturali Nam ante incarna
tionem xpi ſufficiebat confeſſio
mentalis Quia deus non dum erat
homo Sed poſt quam deus factus
eſt homo Confeſſio debet fieri
homini vicario xpi. Hanc confeſſionem
xpus tacite inſtituit quando dixit
Jte oſtendite vos ſacerdotibus luce xvij°.
Hanc apoſtoli promulgauerunt expreſſe Ja
cobi quinto Confitemini alter vtrum
peccata veſtra vij Beatus Ambroſius
ait Non poteſt quis iuſtificari a
peccato niſi fuerit peccatum ante
confeſſus Quia qui ſe accuſat & ſi pecca
tor ſit iuſtus eſſe incipit cum
nec ſibi parcit et dei iuſticiam
confitetur. Hoc idem probat Beatus
Auguſtinus Ja inquit domini ſpiritus ſacti &c
cum confitetur et penitet Quia non poteſt

esse ꝯfessio pctati et punitio in hoīe
excepto Sed tū irascitur sibi vnꝰ
quisqȝ ꝯ ꝯfitet sine dono spūs sā
no est. Cassiodorus ꝗ sup psalo
Confiteat ait Illis no iudex sed
advocatꝰ est xpus qui se ꝓpa ꝯfe
sione accusat. Nec remanet iu
ditio ꝯdēpnadu ꝗ fecit ꝯfesioe
purgatu Na qui no uult ꝯfitei
in hac vita ꝯfitebit in futura
vita cū angeli ꝛ omes homics
et diaboli audiet eū et tamē
dapnabit in ꝑpetuū Qa si sep
uixerit semp pctaret vt pbat
in canoe de pnīa distitoe vij Ca
ꝓdco. Ergo penites debet ꝯfi
teri tali sacerdoti docto qui scit
discerne inter lepra ꝛ lepra
Et qui habet claues sciētie Et
scit solue ꝛ ligae pctatoes vt
pbat in decreto de pnīa distitoe
vja Cao Qui uult vn Beatꝰ Augꝰ
ait Qui uult ꝯfiteri pctata
querat sacerdote qui scit ligae
et solue Ne cecus cecū duces
ambo in fouea cadat Qua stul
tus eūtrae noluit qui ignora
tem hoc est cecu sacerdote que
sunt. Nullus ergo potest dimi
tere ꝓpu sacerdote ꝛ alio ꝯfitei
Nisi ꝓpꝰ sacerdos esset idiota
et ignoras tūc debet alio sacer
doti ꝯfitei vt pbat in decreto
de pnīa distitoe vja Cao placuit
ꝗ si aliquis in extremis aut
in necessitate no potest habe
sacerdotem tūc potest ꝯfiteri
diacono aut cuicūqȝ socio Et
erit dignus venia ex desiderio
sacerdotis vt pbat in Canone
de pnīa distitoe tcia Cao Qui
uult. Illa vero pctata que semel
ꝯfessus fuit Non debet iterū ꝯfitei
Qa solutū est cyrographū pctati
nisi velit ad maiore gratiā vt pbat
in decreto de pnīa distitoe quīta
Cao Consideret ¶ Sed si querit Ex quo
pctata p ꝯtritione remitut Quid
opus est vocali ꝯfessioe Ad hoc
dicēdu est ꝗ quamvis in ꝯtritione
dimitut pctata tamē ꝯfessio
vocalis est necessaria ꝓpt tria
Pmo ꝓpt pceptū eclesie Ne cla
ues eclesie vilescat ꝛ ꝯtēpnat
vn Beatꝰ Augꝰ ait Nemo dicat
ego occulte in ꝯtritione ꝯfiteor
deo Qui michi ignoscit qa i corde
ago ꝯfesione Ergo sine causa
claues date sut in eclesia Et
frustramꝰ vbu xpi Sed cū inse
quis ptulcit vtillissime ꝯfesiois
sententia veniat ad sacerdotes
p quos illi in eclesia claues mi
nistrat Quia psbitei quātu
ad ꝯfessione ꝛ ꝯsecratione cor
poris xpi ꝛ ad pdicatione tenet
locū aplorū Et habet claues
regni celorū vt pbat in decreto
Causa xxvja questioe iija Cao Ali
gat Et Cao Quia ꝓpostea vbi dr
ꝗ no debet claues eclesie ꝯtēpni
vt no vilescat auctoritas. Secūdo
ꝓpt verecūdie satisfactione Qa pu
dor in ꝯfesione est magna pars
satisfactionis vn Glosa sup Matheo
ait Jubemur pctata nra ꝯfiteri
vt erubescētia patiamur ꝓpena
ꝗ pbas Beatꝰ Augꝰ inquit o ho
mo cur ꝯfitei erubescis pctata
tua pctator ego sum sicut ꝛ tu
Et ꝗ p ꝯfesione scio minꝰ scio qua
id ꝗ nescio Elige ergo ꝗ vis si
no ꝯfessus lates in ꝯfessus dap
naberis. Tertio ꝓpt magnam
ꝯfesionis vtilitate vn Beatus

Augꝰ ſup Johanem ait Confeſſio
eſt ſalus aīaꝝ Diſſipatx vicioꝝ
Reſtauratx virtutu oppugnatx
demoīu Quid plura confeſſio
obſtruit os inferni et aperit
portas padiſi ¶ Tercia peni
tencia ſuſcipientis eſt ſnope
p ſatiſfactone. Eſt aute pñci
palis ſatiſfactio tplex vz In ie
iunio helemoſina et orone Quia
penitens p ieiuniu ſatiſfacit ſi
bi ipi p helemoſina ſatiſfacit
pximo Et p orone ſatiſfacit deo
vn Beatꝰ Bnardus ſmoe xxxviij
ait Bonu eſt ieiuniu qz ſalutare
quo redimunt eterna ſupplicia du
redimunt peccata Et no ſolu eſt
abſolucio peccatoꝝ Sed eſt extir
patio vicioꝝ Et no ſolu meretur
venia Sed obtinet gram Na
a reatu peccati liberamur p gram
a ſequelis aute peccatoꝝ libe
ramur p ſatiſfactone Et qua
uis verꝝ ſit qz a priuacone ad
habitu no ſit regreſſus i via
naturali Tamen hoc no eſt verꝝ
in via morali Quia ſicut pe
ccata tranſeunt actu et rema
nent reatu Ita ſatiſfactio trāſit
actu et remanet merito Peccata
vero mortalia ſemel p gram
dimiſſa nunqua redeunt vt pbat
in decreto Cauſa xxiiija queſtone
iija Cao Si illic Et de pena diſ
tinctoe iija Cao Qui recedit
¶ Satiſfactio aute ſecundaria eſt
quadruplex vz In cinere et
cillicio flagella et genuflec
tio aflicto et pectoris tun
ſſio pegnatio et frixonca
tio vn Beatꝰ Ambroſiꝰ i libro

de lapſu virginis ſic ait Qui poſt
babtiſmu mortale ↄtraxit pe
ccatu Jam vtiqz ſine fine ppetuu
in iferno debet pati cruciatum
Nec aliud poteſt eſſe ſalutis re
mediu Niſi digna penitencia
hec aute ſic agit In pmis oīs
cura vite huiꝰ et mundi obmitteda
eſt Et lugubris accipieda veſtis
defleat oculi lacrimas paleat
facies Et cingat viſcera ſ'ro
Et mebra ſingula digna caſti
gacione puniat Totu qz corpꝰ
tuu incuruetur a ieiunijs ↄolla
tur cinere aſpſſo Et optu cilicio
phorreſcat Talis ſatiſfactio peni
tencie ſi fuerit pſeueras uſqz
ad mortem audebit ſperare et ſi
no gloriam Saltim vel pene infer
nalis vacacone. Beatus qz Jo
hanes clymach in libro ſcale
intellectualis ſcribit ſe vidiſ
ſe locu penitecie in ſolitudine
Qui locus vocabat Carcer Qua
ipa loci habitacio tota erat te
nebroſa tota fetens ſordida et
caliginoſa Ibi no erat ignis Nec
oleu nec legume nec piſcis Nec
aliqs fructꝰ Niſi ſolu panis ari
dus et aqua Illic habitabat ma
xima multitudo vē penitentium
Et quida illoꝝ cunctis noctibus
ſtabat vigilantes uſqz mane
et ſe increpantes nulla requie
capiebat Alij tota nocte i celu
miſerabilit reſpicientes Cu la
mentis a fletibꝰ auxiliu inuo
cabat Alij in orone ſtantes et
dapnatoꝝ more manꝰ retro li
gatas tenentes Se ipos indignos
celu reſpice ↄdepnabat Alij in
cinere et cilicio ſedentes fronte
in tra percuciebat Alij pectus

semp tudentes pauimetu lacmis
balucabat Alij aute virgis et
flagellis se ipos cedebat ita
qz gutte sanguinis decurrebat in t
ram Alij vo orabat deu hic ad
presens cruciari et ibi misericor
dia inuenire Alij aute ex dolo
re contricionis since dicebat Negz
in iferno cruciemur pr et dne
Negz digni efficiam in regno celoz
et sufficit nobis Sane ibi erat
verba dauid. vide homies missos
in cinatos et contristatos tota die
ingredietes Qui corruptis et
putrefactis iudicibus corporis
cinere cu pane edebat Et
aqua cu fletu bibebat Nil
aput eos audire aliud erat
nisi ista verba A A Ve Ve Juste
Juste parce parce dne In illis
erat lingue ad iuste desiti Et
instar canu exore pendete Qui
da aute modicu aque gusta
tes requirebat ne siti morere
tur Alij vero modicu panis gus
tantes huc a se longe manu
piciebat iudicantes se indignos
esse cibo panis. Vbi in illis erat
risus aut ociosu verbu. Vbi
dies festus Vbi vini sapor Vbi
olle aut cocti delectacio Vbi
Gule dulcedo Erat naqz in illis
plagata pectora Et sanguinis
liuores ex multa percussione ag
gati Et ex multitudine genu
flectionu genua arefacta ocu
li quoqz eoz extabefacti et
intus concaui ad profudu ac genas
habebat exustas a fluore ca
lidaz lacrimaz Et facies pali
das et tabidas nil amortuis

disferetes Vbi erat ibi lectus Vbi
vestis muda oia erat fracta et
sordida Et pediculis ac pulicibz
cooperta. petebat illi Beati rectore
domus circupoui eis in collo et
in manibus ferameta Et compedi
ri pedes et stringi in pacietem
ligno Et neqz plus inde resolui
quo usqz susciperent sepulcz Sic
illi sancti et vere penitetes sup
erogauerut Secundu iam satis
factione ad maioze securitate
et perfectione Quia principalis
satisfactio que taxata est in Canoe
Est de substancia penitencie et
obligat omes sub precepto Nullus
eni debet contepnere sacros Canoes
Qui per consequens peccaret in spiritu
sanctum cuius instinctu Canoes conditi
sut vt pbatur in decreto xxv.a
questione p.a Ca.o Nulli phas
Et distinctione l.a Ca.o Si diaconus
Et Ca.o Si ille ¶ Sed si quis Ex quo
in Canoe taxatur pro quolibet pe
cato mortali vij. anis facere peni
tentia vt superius pbatu est
Quid ergo faciet sacerdos Quando
aliquis confitetur ei lxx vel lxxx pe
cata mortalia Ita qz no sufficeret
tota vita eius ad penitetiam
in Canoe taxata. Ad hoc dicedu
est qz penitetia taxata potest
moderari ex multis causis legi
timis Quas causas inuenies
in textu Augustini de pma dis.e
v.a Ca.o p.o et scdo Et de pma distictione
pma Ca.o In accione Et Ca.o Iudi
cet Et Ca.o Mensure Et de conse
cratione distinctione iij.a Ca.o Peni
tentibus Et extra de homicidio
Ca.o Sicut dignu debet tamen
sacerdos computare oia peccata mor
talia que audiuit Et computare

annos et dicat penitenti Ecce tot
annis deberes facere penitenciam sed
vita tua non potest tantum extendi
Ideo do tibi talem penitenciam de omni
tempore vite tue sis humilis Et
ieiunes qualibet vi feria pane
et aqua nisi sis infirmus Vel di
cas tot orationes Et ergo te absoluo
Et credo quod valeant tibi omnes et
singule indulgencie a quocumque
fiant Et tunc valebunt sibi indul
gencie vt probatur in Canone de
penitencia distinctione prima Capitulo Verbum
dei dimittit peccatum potest ergo
presbiter dispensare in penitencijs
consideratis causis legitimis
supra dictis que sunt iste digni
tas Infirmitas paupertas Comple
xio Consuetudo Status Socie
tas lacrime et deuotio Regionis
et temporis qualitas discretio
quantitas Et alie plures cause
propter quas penitencia in Canone
taxata potest dispensari Et
maior vel minor imponi vt probatur
in decreto Causa xxvi questione
vii Capitulo primo Et xi questione tercia
Capitulo Absit Et super omnia debet
presbiter esse discretus et beni
uolus Et debet interrogare a pec
catore quod forsitan ignorat circa
clauis apcionis est sermo interro
gacionis vt probatur in Canone
distinctione xliii Capitulo Sit rector.
Et debet confortare penitentem
in spe fide et caritate Et premitte
re remissione omnium peccatorum Et
vita eterna Ad quam nos perducat ihesus

Explicit Sermo de vera et de falsa
penitencia Quem compilauit
et dictauit dominus Jeronimus
de praga heremita reclusus ad preces
domini Stanislai Episcopi plocensis
Anno ab incarnacione domini mo cccco xxx

Sermo modernus ad monachos
In festiuitate sancti Benedicti

Benedictus qui venit
in nomine domini. Hec
verba originaliter
scribuntur mathei xxi
capitulo Et transsumptiue
in Canone de consecra
cione distinctione iii
capitulo multa Reuerendissimi patres
Et fratres in xpo carissimi Quia sicut
Testimonio sacre scripture edocemur
cum malus prelatus populo pre fi
citur Secundum exigenciam subdi
torum permittitur operari Unde sanctus
et gloriosus Jeronimus ait Au
dacter forsitan aliquid dicimus
Tamen quod scriptum est dicemus Non
semper prelatus populi et judex
ecclesie per dei arbitrium datur
Sed prout merita nostra deposcunt
Nam si mali sunt actus nostri Et
operamur malum in conspectu dei
datur nobis prelatus secundum cor
nostrum id est merito cordis nostri
malus Audi namque quid dicat
dominus Fecerunt sibi regem et non
per me principem constituerunt et non
per consilium meum Et post pauca
Si malum faciat populus in conspec
tu domini et talis perseueret datur
ecclesie talis prelatus sub quo fa
mem et sitim populus patiatur
Non famem panis et sitim aque
Sed famem audiendi verbum dei
vt probatur in decreto Causa viii
questione prima capitulo Audacter
Et xvi questione prima capitulo Reuertimini
Sic procul dubio cum bonus prelatus
populo datur brachio dei illa
congregacio dinoscitur esse premunita
vere beatus ille populus et felix
congregacio que meretur habere
bonum rectorem Quia sub capite
sano omnia membra saluantur. Ideo
semper eligendus est in prelatum
qui est sciencia doctior Et vita
sanctior cuius operacione ceteri
grex ditatur vt probatur in decreto
viii questione prima capitulo Licet. Unde beatus
Jeronimus super leuitico ait Sciant
omnes et certi sint Quia qui doctior
et sanctior est Et qui in omni virtute
est eminencior Talis eligendus est
ad regimen aliorum Quod si aliter fiat
Non est consulere populo Sed nocere
Nec est prestare regimen Sed dis
crimen vt probatur in decreto distinctione
lxi capitulo Miramur Nam ut asserit
philosophus primo in vno quoque ge
nere debet esse regula ceterorum
Eo quod omnis prelatus prius in se ipso
debet ostendere qualiter subdi
tos in domo dei oporteat ambu
lare Cum vita prelati subditis de
bet esse in exemplum vt probatur in
decreto Causa secunda questione vii
capitulo Cum pastoris. Vulnerato namque
pastore quis curandis ouibus
adhibebit medicinam prima questione prima
capitulo offertur Et racio est quia
totum corpus inuadit morbus
Si prius languor non fuerit cura
tus in capite vt probatur in Canone
secunda questione vii capitulo Sicut inquit
Unde Aristotiles Ethicorum iii ait
Eligimus quidem que magis scimus
esse bona Et idem tercio thopicorum
inquit Eligendo quidem bona
vel mala quales sumus ostendimus
Si enim mali sumus malum eligimus
Quod si boni sumus Non nisi bonum eli
gimus Sed quia ut ait Crisostomus
super matheo Nostrum est tantum eli
gere et velle dei autem est facere

et adimplere vt sanctus Jeronimus
ait. Est et aliud opus quod facit moy
ses. Nam ad bella non vadit. Non pu
gnat contra inimicos. Sed quid facit
orat et donec orat vincit popu
lus eius. Quod si relaxauit et dimi
serit manus populus eius vincitur
et fugatur vt probatur in canone dis.
xlv. ca. disciplina. Ideo beatus
Augustinus ait. Deus est vera et summa
vita. In quo manere consistere est.
In quo habitare viuere est. A quo
auerti cadere est. A quo exire mori
est. Quem nemo amittit nisi decep
tus. Quem nemo querit nisi amo
nitus. Quem nemo inuenit nisi
purgatus. Hinc est quod beatus
ambrosius ait. Accedite mor
bidi ad ipsum quia vita est. Si in te
nebris estis lumen est. Si esurientis
tibus est. Si peregrini estis patria
est. Et ipse vera et summa vita est.
Ipse namque suis adheret qui suis
adesse consueuit vt habetur in ca.
ad dominum. xxxii. questione vii. Ad
hoc Alanus de planctu nature
inquit. Ego operans operatis
dei vestigiis expresse inherere
non possum. Meum namque effectum
fateor esse defectiuum. Et meum
vigorem vilitatem esse perpendo.
ideo ad ipsum qui virtus est hu
militer confugio. Verum vt ait beatus
Bernardus in quadam epistola. Felix
est illa domus et beata congregatio
vbi de maria virgine frequens
fit mentio. Ipsam ergo more so
lito prius petamus spiritus sancti gratiam salutemus.

Benedictus qui venit in nomine
domini. vbi thema. Reuerendi patres
et fratres in christo carissimi. Quia vt
ait beatus Johannes Crisostomus
in tractatu de symbolo. Quemadmo
dum si vides arborem foliis deflu
entibus marcidam statim intelli
gis quia aliqua culpa habet
circa radicem que non est sana. Ita
tu videris congregationem displi
citam et indisciplinatam. Sine du
bio cognosce culpam esse ipsius
prelati qui non est sanus sed ne
gligens. Vnde beatus Bernardus in ex
positione regule sancti Benedicti
ca. vii. ait. Negligentia prelatorum
in tantam deordinationem et confu
sionem subditos induxit quod
iam in eis est terra sursum. Et
celum deorsum. Vbi terrena celes
tibus preponuntur. Et deus in eis
conculcatur. Terra autem deificatur.
vbi deficit caritas et regnat
cupiditas. Dyabolus quasi ab eis
honorifice recipitur. Et deus
contumeliose repellitur. Vbi vsu
rarii et raptores honorifice re
cipiuntur. Et pauperes christi repel
luntur. Ideo sanctus et gloriosus
Jeronimus super Exodum inquit.
Tanta debet esse sanctitas et
sciencia prelati vt omnis motus
gressus et ornatus eius. Et quid
quid agit. Et quidquid loquitur
totum debet esse exemplar et
doctrina subditorum. Talis fuit
sanctus pater Benedictus. Nam de
ipso scribit Johelis secundo. Exul
tate et letamini quia dedit vo
bis dominus rectorem et doctorem ius
ticie. Qui descendere faciet ad
vos ymbrem doctrine matutinum
et serotinum. Et iii regum
quarto dicitur Benedictus dominus hodie
qui dedit sapientissimum super
populum istum plurimum. Ipse namque
fuit iustus prefiguratus per Samuelem

fuit benignius declaratus p̄ moy
sen fuit prudens significatus p̄ yo
seph fuit adeo dilectus denotatus
p̄ heliam. fuit namque sanctus bene
dictus alter abraham id est pater
multitudinis monachorum Et non est
inventus similis illi in gloria
sanctorum Ecclesiastici xlº ixº Unde merito
de ipso iubilare debemus dicentes
benedictus qui venit in nomine domini
que fuerunt verba in themate
caritati vestre proposita et allegata
In quibus verbis ante sit breviter
introductis sanctus et gloriosus pater
benedictus commendatur a tribus
Primo commendatur propter intentionis
rectitudine mundum fugiendo. Secundo
propter habitationis solitudine deum
meditando. Tertio propter patientie
fortitudine continue perseverando
Quantum ad primum dico Quod in ver
bis thematis commendatur sanctus
pater benedictus propter intentionis
rectitudine mundum fugiendo
Cum enim deus et mundus sint tamen
in motu oppositi Nemo potest
accedere ad unum nisi recedat
a reliquo ut probatur in decreto
Causa xxxiij questione prima Capitulo Cum
renunciatur Ob hoc inquiebat
Canon quando convertitur non solum
mutet seculum sed fugiat ut
habetur distinctione liiijª Capitulo Legem
Advertentes illud augustini de ver
bis domini [...] simone xxxº Quid de
in mundo Quid probatis quid nari
a nobis tonatis Et subdit Non
amemus mundum premit enim amato
res suos nec eos ad bonum addu
cit Et idem ad thomam comitem
loquens Contempne inquit mundum
Quia non est in obscuro claritas

non in doloso veritas non in caduco sub
tilitas Sed in solo deo habetur et in
venitur. Unde Seneca in quadam epistola
ait Amor mundi nos in fortune addu
cit potestate hic amicis et liberis
mestus hic egris flebilis hic ali
qua passus in fama tristis fortu
na etiam honores divitias et glo
riam excutit Quorum alia inter
diripientium manus sparsa sunt Alia
infida societate divisa Alia ma
gno detrimento eorum in quos deve
nerat pretensa. Beatus quoque Gregorius
in omelia inquit Ecce iam ipse
ipso mundus aruit Et tamen adhuc
in cordibus floret Ubique mors
ubique luctus ubique desolatio Undi
que percutimur Undique amaritudine
replemur Et tamen ceca mente
carnalis concupiscentie eius ama
ritudines amamus fugientem sequi
mur labenti inheremus Et quia laben
tem retinere non possumus cum ipso
labimur quem cadentem tenemus
Ideo beatus Crisostomus super epistolam
ad hebreos ait Contempne divi
tias et locuplex eris Contempne
gloriam et eris gloriosus Contemp
ne remissione et quiete et tunc
ea recipies fuge mundum et
salvus eris Ergo si quis tendens
non habet rectam intentionem
mundum fugiendi propter conversionis quam
spetie accedit ad deum sed inten
tione ficta per ypocrisis pernitiem
elongatur a deo ut probatur in de
creto xij questione prima Capitulo Nolo
Sanctus autem benedictus ut tes
tatur beatus papa Gregorius Quod ab
ipso pueritie sue tempore cor
gerens senile cum adhuc in hoc
mundo esset quo libere uti potuisset
Iam quasi aridum mundum cum flore
despexit Et relicta domo rebus

qꝫ patris soli deo place cupies sacte
gusacionis habitu suscepit. Ipse eni
reliquit cu abraha tra ꝛ popu
lu cu petro peram ꝛ saculu cu
Jacobo uirga ꝛ baculu cu paulo
maris nauigiu cu yoseph vestem
et paliu cu matheo lucru et
pcium. Cu moyse reliquit egyp
ti honoa cu helyseo boues et
opera adducens illud qꝫ scribit
beatꝰ Jeronimꝰ ad paula de inṫ
pretacionibꝰ hebraicoꝝ nominu
Habeat qui volut suas diuicias
vase gemato bibat serico niteat
plausu qꝫ populi delectetur Et
p varias voluptates diuicias suas
vince nequeat. Nostre diuicie
sut in lege dei meditari die ac
nocte pulsare ianua no pate
tem panē trinitatis accipe Et
seculi fluctus dno p eunte cal
care vn beatꝰ bnardus ait
Laboꝝ latebre ꝛ volutaria pau
pertas hec sut monachoꝝ insignia
hec vita solet nobilitare monas
tica Nostri aute oculi omē sub
lime videt Nostri pedes omē
foꝝ circuiut Nostre lingue in
omibus audiut ꝯsilijs Nostre
manus omē diripiut patrimo
niu. Adhec Seneca epla xl ꝗt
Nemo alius est deo dignus qua
qui opes ꝯtepsit quaꝝ possessio
ne no tibi interdico sed efficē
volo ut eas intrepidus possideas
qꝫ uno ꝯsequeris modo si te sine
illis beate victuru psuaseris
Si illas tamqua exituras aspe
xeris. Ideo beatꝰ ambrosiꝰ in libᵒ
de fuga seculi ait hec est mudi
fuga abdicacio omium trenoꝝ
ac domesticoꝝ et queda alie
nacio carissimoꝝ vt suis se abne
get qui seruire deo elegit vt pbā
in decreto causa xij. questoe pma
caᵒ Cu porcio Cu eni mudana
omnia multiplici mutabilitati
subiaceat ac in eis ꝑpetuitatis
nichil existat. Racionalis ani
mus vita ꝑpetua viuens hoc
cognoscit ut si preceptu no adee
diuinu. Solus instictus sufficet
nature vt huiꝰ mudi vanita
tibus delictis quereret phēni
ter secu mansura Sed aialis
homo sponte no uult relinqre
que in vite se cognoscit i mor
te relicturu Quia in re vbi
humana deficit racio ad mudu
despiciēdu auctoritas diuina
pcipit dicēs Nolite diligēre mu
du neqꝫ ea que i mudo sut Johis
scdo Qꝫ ubiu ptractas beatus
Gregoriꝰ Esse inquit aia sine di
lectione esse no potest Na aut
in i fimis aut in sumis delectatꝛ
Et quato altiori studio exer
cetur ad suma Tanto maiori
fastidio torpescit ad infima
Et quato acriori cura i ardes
cit ad infima Tanto torpore
dapnabili frigescit a sumis
Qa vtraqꝫ simul amari no posut
vn idem Johanes ait Si quis
diligit mudu no est caritas
patris in eo Qa omē qꝫ est i mudo
aut est ꝯcupiscēcia carnis aut
ꝯcupiscēcia oculoꝝ aut sup
bia vite Et subdit Qui igitur
trenaꝝ reꝝ amore vincitur
in deo nullatenus delectatꝛ hec
gregoriꝰ Na qui amicus uult
effici huiꝰ seculi inimicus effi
cietur dei Jacobi iiijᵒ. hic est
qꝫ beatꝰ bnardus ait Multi
sut hodie dicentes Durus est
hic sermo et quis potest eum
audire Qa no possumꝰ carne

noſtra odio habere Non poſſum mundum
ſpernere dic michi o homo Vbi
ſunt amatores mundi Qui ante pau
ca tempora nobiſcum erant Nil ex eis
remanſit niſi cineres et vermes Atten
de diligenter Quid ſunt et quid
fuerunt homines utique fuerunt
ſicut tu es Comederunt biberunt
riſerunt duxerunt in bonis dies
ſuos Et in puncto ad infernum deſ
cenderunt Hic caro eorum vermibus
datur Et illic anime eorum igni de
putantur donec in felici collegio
colligati ſempiternis involvantur
incendijs Qui ſocij fuerunt in
vitijs Quid illis profuit vana gloria
brevis leticia carnales delicie
gula concupiſcentia Cum iam deſcende
runt in magna tormenta Et quod
illis accidit tibi quoque accidere poteſt
hec Bernardus Sanctus quoque Ieronimus
in epiſtola ad paulinum inquit Socra
tes ille thebanus homo ditiſſimus
cum ad philoſophandum athenas
pergeret magnum auri pondus
abiecit Nec putavit poſſe vir
tutes ſimul et divicias poſſidere
ut probatur in Canone xij queſtione
ſecunda capitulo Gloria epiſcopi In figura
huius ſcribitur Geneſis xxxv° Quod Iacob
convocata omni domo ſua dixit eis
abicite deos alienos qui in medio
veſtrum ſunt Et mundamini ac mu
tate veſtimenta veſtra Et ideo au
dire meruit a domino Surge et aſcen
de in Betel id eſt in domum dei Ita
monachi debent abicere ydola pecunie
ut nichil habeant proprium Si volunt
aſcendere in domum dei id eſt in regnum
celorum Ita ut ait Beatus Bernardus
Quod monacho habenti proprium negabit
deus ſuum proprium quod eſt parcere
et miſereri Vnde Sanctus Ieronimus in
Regula ſua ait Obteſtor vos
omnes et ſingulos Ne aurum argentum
aut pecunia ſeducat aliquem veſtrum
Sed omnes religioſi intelligant quod
nichil proprium licet eis habere Qui ex vo
to promiſerunt paupertatem obſervare.

Ideo neceſſario queritur utrum monachus
habens proprium peccat mortaliter.
Ad hoc dicendum eſt quod tria ſunt
ſubſtancialia precepta regule
que quilibet monachus promittit
obſervare in profeſſione videlicet paupertas
caſtitas et obediencia Ad hec tria
obligatur quilibet monachus ſub pre
cepto Et quia proprietas violat vo
tum paupertatis Ideo monachus habens
proprium peccat mortaliter et non poteſt
ſalvari Quia et oracio eius ſibi fit in
peccatum ut probat Beatus Auguſtinus in
Canone xij° queſtione prima capitulo Nolo
Et in capitulo Non dicatis vos habere
aliquid proprium Sed ſint vobis omnia
communia Poteſt tamen albas vel
prelatus concedere ſubdito uſum rei
proprie id eſt uſum libri aut veſtimenti
tabule vel graphij Sed non poteſt
concedere ſubdito ut habeat pecu
niam vel aliquid proprium Quia de paupe
tate ſicut de caſtitate Nec papa
poteſt diſpenſare ut probat Inno
cencius papa tercius Et extra in decre
tali de ſtatu regularium capitulo Cum
ad monaſterium Vbi dicitur quod facilius
eſt pape facere de monacho non mona
chum Quam facere de monacho proprietarium
Ita quilibet monachus proprietarius
ipſo facto eſt excommunicatus Secundum
ſtatuta que precipiunt quod quili
bet albas prior aut prelatus quo
libet anno in dominica olivarum accepta
ſtola Et extinctis candelis excommuni
cet omnes ſuos ſubditos proprieta
rios. Ideo dicit Beatus Gregorius
Et clemens papa et Innocencius
papa tercius Quod debet quilibet

monachus cu pecunia si aput eu
in venta in morte fuerit inster
quilinio sepelliri in signu ppetue
dapnacionis vt pbatur Extra de stu
tu regularum et monachorum Ca° Sunt
quidam Nam ut ait Sanctus papa Gregorius
magis puniuntur religiosi et monachi
ppetarij non obseruantes regulam
quam dudum sponte pmiserunt Quia
Ananias et zaphira quia mentiti
spiritui sancto ad pedes apli petri
mortui sunt vt pbatur in decreto
xxvij^a questione p^a Ca° Nuptiarum
bonum Cum suis concordantijs Quia
tam auri quam pecunie vel cupi
ditatis non debet solicitior vsus
fieri quam margarite celestis
Vnde Beatus Ambrosius ait Renun
ciando mundo et honori ac pompis
huius seculi Est etiam ipsi sopno
minus indulgendum quam natura
postulet Sed interpellandum est
gemitibus interrupendum est suspi
rijs sequestrandum est orationibus
vincendum est ita ut vitali mori
atur vsui vt pbatur in Canone
de pnia distinctione p^a Ca° Sunt qui
arbitrantur. Ideo Sanctus pater Bene
dictus Non solum in mundi contemptu
xpi imitator fuit Sed etiam
mundi celsitudinem laudes et ho
nores contempsit Vnde Beatus Gregorius
secundo libro dialogorum ait Vir dni
Benedictus plus appetens mala
mundi perpeti quam laudes pro deo
laboribus fatigari quam honori
bus extolli deserti loci secessum
petijt Vbi crebrescente eius
fama Cum abbas cuiusdam monastij
obisset Tota congregatio ad ipm
venit Et ut eis pesse deberet
petijt Qui diu negando distu
lit Sed tandem victus pcibus
asensum dedit Mox quia eis omnem
ppetatem interdixit Et ut regu
lam obseruaret pcepit Cumque
fres conspicerent se asueta ppe
tate oportere relinquere
Et totam regulam obseruare
venenum vino miscuerunt et sibi
recubenti obtulerunt Sed Be
nedictus signum crucis edidit
Et quasi iactu lapidis vas
illud vitreum illico confregit de
signo vite potum mortis fu
gauit Et hoc de prima parte sermonis
Dixi Secundo Quod in verbis the
matis Commendatur Sanctus pater
Benedictus ppter habitationis
solitudinem deum meditando Nam
qui vere sollitariam vitam elege
runt digni sunt conuementi honore
vt pbatur in decreto Causa xvij^a
Questione p^a Ca° Qui vere. In hac
enim solitudine sibi gloria dei
aparuit Exodi xiij° Respexit
ad solitudinem Et ecce gloria
dni aparuit in nube Vnde Trenorum
tertio scribitur Sedebit solitarius
et tacebit Quia leuauit se supra
se Non superbiendo Sed celestia
meditando et contemplando De quo
ysidorus de Summo bono ait
Omnis pfectus noster ex lectione
et meditatione ac contemplatione
pcedit Que enim nescimus lec
tione discimus et meditatione
conseruamus ac contemplatione degusta
mus Beatus quoque Bernardus de me
ditationibus sic inquit Medi
tacio parit sciencia Sciencia
compunctione deuotio commendat
oratione Oratio pducit ad conte
platione Ideo Beatus Ambrosius
in Epistola ad vercellensem ecclesiam
ait Qui didicerunt a dno ihu xpo

mites esse et humiles corde plus
meditando et orando pficiunt qua
legendo et audiendo Quia tuta
vita est in qua nichil est qti
meas Que qpensat mentis pla
ciditate et leuat qteplacoe
vsu sustetat ocio otupat Alie
nis molestys no vrgetur Et vr
banis distursib9 no grauat Na
ut ait Beatus Bnardus de Con
sideracoe ad Eugeniu papa Tria
sut que oculu intelligetie qfu
dut atqz qteplacoe veri lums
excludut. vz. Tenebre petator
recordacio ptcitoz maloz Et
Cura trenoz Et qtra istu tri
plice morbu Triplex est reme
diu Na pim9 cicit p qfessione
et satisfactone. Secund9 p qti
nua lectone Tcius p qtepla
tionis quiete Vn Beat9 Jeronim9
in Epla ad Rusticu monachum.
scribit dices Nuqua de manu
tua et ab oculis tuis liber psal
terij discedat Dicat ad verbu
oro sine intmissioe vigilet sen
sus nec vanis cogitacoib9 sit
pates Sed cor tuu pariterqz
anim9 tendat ad dnm Ama
sciecia scpturaz et carnis vi
cia no amabis vt pbat in Ca
none de qsecracoe distictone
quita Ca Nuqua. Et Beatus
Aug9 in libro de ope monachoz
ait Que est ista puersitas lec
tioni nolle obtemperare du vis
in illa vacare Na pphta Beatu
illu vocat Qui in lege dei me
ditat die ac nocte ps p° Et
Sanctus doctor Jeronim9 i Epla
ad Eustochiu virgine inquit
Semp aliquid agendu est Ne
anim9 tuus ex ocio malaz cogi
tacionu nexibus liget Quia otiu
est mater omi nugaz Nouerca
omi virtutu Et viru forte for
titer pcipitat in reatu facit
naqz sufocare virtute Nutrire
supbia Et viam qstruere ad ge
henna Est naqz ociosoz status
dapnabilis Quia in ipo qsistit
opacio turpis Materia vilis
Exit9 flebilis Mors instabilis di
solucio miserabilis et dapnaco
detestabilis. Vn Beat9 Bnard9
in Epla ad fres de monte dei ait
Omnium teptacoum et cogitacoum
malaz et inutiliu intentiua
otiu est Summu eni malu est
ociu Nuqua sit ociosus seruus
dei Quamuis ad deu feriat9 sit
Quia scribit pubioz in°. Qui secta
tur otiu stultissim9 est Tales
sut hemite simplices et indiscreti
Quia omis solitarius aut est
bestia aut Angelus Vn Seneca
Epla xlv^a. ait Otiu sine literis
mors est et viui hominis sepul
tura Michi vero p otiu nullus
dies exit Et parte noctis stu
dijs occupo No vaco sopno Sed
sucubo Et oculos vigilia fati
gatos cadentesqz in ope deti
neo Ideo Sanct9 et gloriosus Jeronim9
in Epla ad Rusticu monachu
inquit Solitaria vita nuqz
repehendim9 minime quippe
qua sepe laudauim9 Sed demo
nasterijs huiu9 modi volumus
egredi milites Quos heremi
dura rudimenta no terreat Qui
specie qusacois multo tepore
tenuerut Qui omi fuerut
minimi vt pimi omi fierent Quos
nec esuries nec satietas ali
quado strauit Qui paupertate

letantur Quorum habitus simo-
nultus in cessus doctrina virtutum
est. Sanctus quoque papa Gregorius
libro vi° moralium ait Contemplationis
autem aliqui tenere desiderat sed
prius se in vita actiua probet. Si iam
nulla mala proximis irrogat. Si
irrogata a proximis equanimiter
portat. Si ablatis bonis temporalibus
non se conturbat. Si cum
se intus vident nequaquam secum
vmbras rerum corporalium trahat
sed de puritate contemplationis
gaudeat. Hic est quod prosper li-
bro primo de vita contemplatiua ait
Actiua vita habet sollicitum
cursum Contemplatiua vero gaudium
sempiternum In hac acquiritur re-
gnum In illa percipitur. Hec facit
pulsare paradisi ianuam Ista vo-
cat consumandos in patria In hac
contempnitur mundus In illa videtur
deus. Merito ergo maior est
vita contemplatiua quam actiua
Quia hec in vsu presentis operis
laborat Illa vero sapore intimo
ventura requie degustat. Vnde
venerabilis Beda super Johannem
ait Manet quippe in bonis
solitariis spiritus sanctus vt bonis
insistat actibus paupertatem
diligat mansuetudinem consequa-
tur pro eterno desiderio lugeat
Esuriat et sitiat iusticiam mi-
sericordiam ac munditiam cordis
amplectatur. Sed etiam helemo-
sinis orationibus ieiuniis ceteris-
que fructibus spiritus insistere desideret
vt probatur in Canone de penitentia dis-
tinctione secunda capitulo Quendam. Tales namque
solitarii ociosi esse non possunt.
Nam ut scribit Sanctus Jeronimus
contra Jouinianum monachum hereti-
cum Sapiens inquit nunquam solus
est sed habet omnes qui sunt
et qui fuerunt bonos Et animum
liberum quocunque vult profert et trans-
fert Et quod corpore non potest co-
gitatione complectitur. Et si hominum
inopia fuerit loquitur cum deo.
Talis bonus solitarius fuit Sanctus
pater Benedictus Qui ut scribit
Beatus Gregorius Cum adhuc puer
esset relicta nutrice desertum
locum petiit vbi hominibus incogni-
tus in quadam specu solus habita-
uit Cui romanus monachus cotidie
vnum panem per funem ministrauit
Quo contentus nichil aliud gus-
tauit Qui raptus in contemplatione
a deuotione ac oratione cum deo
loqui consueuit Ipse enim cum Johanne
babtista habuit cibum parcorem
Cum helia propheta habuit spiritum pu-
riorem Qui cum Aaron stola sacerdotali
gaudet Cum Noe archam fabricauit
Et cum dauid fortiter pugnauit
Vnde Beatus Gregorius ait Religiosam
vitam eligentibus Congrua nos
oportet consideratione prospicere
ne cuiusdam necessitatis occasio
aut desides faciat aut robur
quod absit conuersationis infringat
vt probatur in decreto xix questione
secunda capitulo Religiosam. Quia sicut
vigente in humano corpore hu-
morum varietate Corporis sani-
tas in esse non valet Sic anime
vitiis irretite Et ipse voluntati
subiecte spiritualis sanitas ad-
esse non potest Quoniam diuina
sapientia in maliuolam animam non in-
trat. Nec habitat in corpore
subdito peccatis merito ergo
Qui gratiam dei vult obtinere

se ipm abneget tollens crucem
sua cotidie Carne sua maceret
Contra viciorum blandimenta vigi
let et ipsa abhoreat. Vnde Apostolus
ait Qui autem xpi sunt Carnem
sua crucifixerunt cum vicijs et
concupiscencijs ad Gallatas vltimo
Quod verbum tractans Beatus Gregorius
in libro moralium inquit Sunt nonnulli
qui eterne vite gaudia concu
pientes valde a mundo se alienos
reddunt Etiam sua relinquunt et
mundi gloriam contempnunt Et tanto
dei omnipotentis amore replentur
vt mutata mente sibimet ipsis
contrarij esse videantur Implentes
hoc quod veritatis voce dicitur Si quis
vult venire post me tollat cru
cem suam cotidie Nam qui mundum
deserit ut xpm sequi posit Si
adhuc avaricie lucra sectatur
Si honoris superbia extollitur Si
in mundicia libidinis se polluit
cristum in quem credit sequi contemp
nit hec Gregorius Cor enim nostrum cum
sit dei habitaculum Et spiritus sancti
templum debet evacuari vicijs
Et virtutibus repleri claudi
diabolo Et aperiri xpo. Vnde Beatus
Bernardus in libro meditacionum sic
ait Omni custodia et solicitudine
cor tuum debes custodire ut in
illo deus requiescere posit In omni
creatura que sub celo vanitati
bus occupatur Nichil humano corde
sublimius nichil nobilius nichil
quod similius deo invenitur Quapropter
nichil aliud deus requirit nisi cor
tuum Munda ergo illud per veram
confessionem et assiduam oracionem
vt mundo corde deum videre posses
per continuam contemplacionem Magna
tibi custodia est necessaria Quia

omnia agis in conspectu iudicis cuncta
cernentis Qui semper tecum est Et
si non adest per graciam adest per vin
dictam hec Bernardus. Internum ergo
candorem ab omnibus vicijs mundet
et preparet Qui graciam dei vult
invenire Sicut fecit Sanctus pater
Benedictus Et ideo prevenit eum
deus in benediccionibus dulcedinis
Et posuit in capite eius coronam
de lapide precioso psalmo xx. Vnde merito
sibi possimus dicere illud Judith xv.
Benedictus es tu quia suasti
mundum cor tuum Benedixit te
deus in virtute sua Et propterea rede
git ad nichillum inimicum diabo
lum. Ipse enim cum Apostolo paulo corpus
suum castigavit Et diabolum in
specie merule superavit Nam
ut refert beatus Gregorius dum sanctus
Benedictus in heremo habitavit
diabolus quandam feminam ante
oculos cordis eius adduxit Et
tanta temptacione cor eius accen
dit vt pene heremum relinquere de
liberaret Qui mox vestem exuit
Et in spinis et vepribus Nudum se
in tantum volutavit vt toto cor
pore vulneratus exivit Et dia
bolum superavit. Hic considera
dum est ex factis Benedictus
solo pane et aqua vivens Tantas
temptaciones carnis sustinuit Ex
ergo gulosi monachi sustinent
Qui delicijs afluunt Et inter
epulas ac convivia putant se posse
castitatem servare quod est inposibile
vt probatur in decreto distinctione xxxv.
Capitulo Ecclesie principes Quia luxuria
semper sequitur gula sicut filia
matrem. Vnde Beatus Ambrosius in
sermone de xl.a ait Fames amica

eſt caſtitatis et inimica laſcivie
Saturitas vero caſtitate pdit et
nutrit luxuriam Ideo Sanctus
Jeronim9 in Epl'a ad paulinu ait
Sit tibi vilis et veſptinus tibus
olera et legumina Interdu qz par
uos piſticulos p ſumis ducas
delitijs Na qui xpm deſiderat
et illo pane veſcit no querit
magno ope qua de pciosis cibis
ſtercus cficiat Hic eſt q Jovi
nianus monachus factus eſt
hereticus Qa gula et ebrietate
no eſſe pecata mortalia rome
publice p dicavit vt pbat beat9
Jeronim9 libro ſcdo ctra iovinianu
Et habet in decreto diſtinctione xxxv.
Ideo neceſſario querit^r Vtr mo
nachi pecat mortaliter Come
dentes carnes preter ifirmi
tate. Ad hoc dicendu eſt q illi
monachi qui comedut carnes
quasi ctinue tales ppt cteptu
regule Et inobedientia ſtatu
toru Semp pecat mortaliter
comedendo carnes dicit em
Canon in decreto de cſecratone
q monachi no debet veſci carni
bus Q ſi ctra fecerint debet
in carcerari Sed talis pena
carcer no infligit^r niſi p pecca
to mortali Ergo p cſequens
monachi edentes carnes pec
cant mortaliter. Secundo pbat^r
ſic Facere ctra votu eſt peccatu
mortale Sed monachi ex voto
tenetur obedire regule Sancti
Benedicti que p cipit no come
dere carnes pter infirmos Ergo
ſani comedentes ctra votum
Et p inobedictia pecat mortalr
vt pbat^r Ext^a Ca^o de voto et voti
redeptione Quia phat via

ea que vm ſut cſilia Alteri ppter
votu traſcut in cteptu Vt pbat
Beat9 Thomas de Aquino Scda ſcde
Articulo quinto Vbi ſic ait Si pre
cipit michi platus meus vt car
nibus veſcar No obedia ei Sed
ctradicta Qa regula et Statuta
altiora ſut plato Quib9 ta plat9
qua ſubditus obedictia ſpopon
derut Nec ſine culpa poſut ab
vtroqz ctepni Solus em ctept9
in traſgreſione facit pecatum
mortale Qa cteptus eſt quedā
mala cſuetudo ad traſgrediedu
pclivis ex aſſiduitate delinque
di. Vn Salomo ait Impius cu
in p fudu maloꝝ venerit ctep
nit. Vel cteptus eſt voluntaria
traſgreſſio cui9 cuqz debiti cſti
tuti Ex ſecuritate inpunitatis
pcedes Et quia monachi no pu
niut^r p traſgreſione regule nec
ſtatuti Sicut puniut^r ſeculares
p ſuos officiales Ideo ex cteptu
comedut carnes Sed tanto g
vius punientur in iferno cu
divite qui epulabat^r cotidie
ſplendide luce xvj^o Et tuc cruciati
in flama petet gutta aque ad
refrigerada lingua et no acci
piet Qa gule delectaco eſt in
lingua et in gutture ad meſura
duoꝝ aut plus triu digitoꝝ
Et p tam brevi delectacoe opor
tent pati tormeta ppetua ſine
fine Qa ut ait Beatus Aug9
pecatu veniale ſi placet ppt
delectacone fit mortale. Sanct9
aute pr Benedict9 Ita pruritu
gule vicerat vt in tota vita
ſua in dieb9 xl^e Semel tantu
in ſeptimana parviſſimu guſ

Aute9

taret potius qua ſumeret cibu
Qui diu in feſto paſce ieiunaret
vt reffert beatus Gregorius dns cui
dam pſbiteo aparuit dicens tu
tibi delicias pparas Et ſuus
meus in tali loco fame crucia
tur Qui ptinus ſurexit Et cu
magna difitultate eu inveniens
dixit Surge et ſumamus cibu
Quia hodie paſca dni eſt Sicque
deu benedicentes ſupſerut cu
gaudio cibu Et hoc de ſcda pte

Dixi tercio quod in verbis mthe
mate ppoſitis Comedatur ſactus
pr benedictus ppt opacionis
fortitudine Contiue pſeue
rando Non enim redire a ſancto ppo
ſito vmqua voluit Sed manere
et carnem ſua cu vicijs et gcu
piſcencijs crucifige ad Galatas
quito Cu illis qui ſe ipos caſtra
uerut ppt regnu celoru mathi
xix° Et traſſuptiue in Caplo Qui
ſicit xxxiij. queſtioe va. Tenuit
quoque corona ſua ne alius ac
cipet ea Apocalipſis iij°. Audtes
Beatu eſſe Qui pſeuerauerit
in fine hic ſaluus erit mathi
xxiiij°. Et traſſuptiue in decreto
Causa vij. queſtioe pa. Ca° Sug
geſtu. Quia in caſſu bonu agi
tur Si ante vite terminu de
ſeratur vt pbatur in Canoe depnia
diſtitioe iij. Ca° Incaſſu De quo
Ezechielis p° Sub figura iiij°r
aialiu pulcre deſcribitur Cu dr
Nec reuertebatur cu ambularent
Sed vnu quodque ante faciē ſuam
ambulabat Et habetur traſſup
tiue de pnia diſtitioe ſcda Ca°
Non reuertebatur Et Ca° penata

debet namque quilibet Et maxie
monachus hanc pſeuerantia habe
Sine qua nil boni agitur ad ſalute
Iuxta illud yſiodori de ſumo bono
Cui placet deo noſtra gūſacio
Quando boni quod agimus pſeueranti
fine gplemus Quia ſalus pſeue
rantibus pmittitur pmiu pſeue
rantibus datur Non enim beatus eſt
qui bona facit Sed qui i ceſſabi
liter facit. Vn beatus Cypianus
ait. Animus ad boni deditus
Et in bono ope firmus deo iudice
coronatur vt pbatur in decreto
de pnia diſtitioe pa. Ca° Nuquid
Cayn. Beato Bnardo Epla xxija
Sic dicēte Abſque pſeuerantia
Nec qui pugnat victoriam
Nec palma victor gſequitur
Quia pſeuerantia Nutrix eſt
ad meritu mediatrix ad pmiu
Soror eſt pacietie Et gſtacie
filia Amica pacis Amicitiarum
nodus Vnitatis vinculu Sac
titatis ppugnaculu Tolle
pſeuerantia Nec obſequiu
mercede valet habe Nec be
neficiu gram Nec laude forti
tudo Hec ſola eſt vnica filia
ſumi regis finis virtutu ear
que gſumacio In hac merces
oim bonorum eſt repoſita Et
oim beatorum eſt corona Ideo
Dauid poſt triuphu Non ſolu
ad ſaulis ſingulare coloquiu
Ad Ionate cordiale intendiu
Ad filie nupciale conubium
Sed ad ſolij regalis faſtigiu
vt dei et plebis amicus meri
to dicitur aſcendiſſe pmu regu
xi°. Et poſt victoria habita
de filijs amon Ei in pmitur

dyadema regni ſcdi Regu xo. Sic
ſanctus pr Benedictus Quia cu
paulo aplo bonu certame ctauit
curſu ꝯſumauit fidem ſuauit
Et cu petro oues xpi deuote pa
uit Cu Johane ſecreta celeſtia
degustauit Cu Andrea multa
aduſa pacienter ſuſtinuit Cum
Bartholomeo carnis blandime
ta deuitauit Cu Mattheo pecu
nia refutauit Cu phillippo in
trepidus pſtitit Cu Jacobo
recte ſubditos gubernauit Cu
Sancto Symone poſt xpm ambu
lauit Et cu Thadeo ihm arde
ter amauit Quia vir dni Be
nedict9 ut teſtat Sanct9 Gregs
Apoſtolo patriarchaꝝ ꝓphetaꝝ
et omn iuſtoꝝ ſpu plenus fuit
Ideo verus xpi diſcipulus exti
tit vn yſiodorus de ſumo bono
ait Diſce a xpo modeſtia diſce
tolleratia et pſeueratia No
debes in penitencia deficere xpm
reſpice pte paſſu palmis et
flagellis ceſu Sputis deriſu
clauis ꝯfixu & crucifixu Sic
Sanctus pr Benedict9 didicit
a xpo modeſtia et pſeueratia
Qa fuit humilis in ꝯuſacone
ſtabilis in fide verecūdus
in verbis Juſtus in factis
miſericors in opibus Et tēpera
tus in moribus Erat naqꝫ in
ardinis tolleras In iciunijs
manſuetus In oroib9 deuot9
Et in pſecucōibus paciens
Qa cum paciencie virtus ſit
illa que velud ignis aurum
ſic ſanctos pbat dicete Beato
Gregorio in ſcdo plogoꝝ Sicut
vngenta redolere latius ne
ſciunt Niſi fuerint comota

Et ſicut aromata flagrancia ſua
No niſi cu incendunt expandunt
Ita ſancti viri ome q virtutibus
redolet in tribulacoib9 innoteſcunt
Vnuſquiſqꝫ vir ſanctus cu no pul
ſatur deſpitabilis & leuis videt
Si qua vero eu tritura pſecucois
oꝑmat mox in feruore virtutis
ome q in ſe operuerat innoteſcit
hec Gregs Merito ergo ſancti viri
tribulacoibus agitatur vt velud
expoliti lapides in ſupne ierlm
ſtructura ponat Nec ſolu huius
rei cauſa Sed ut poſteris pacie
cie coꝝ exempla tribuat vt dr
Thobie po de ipo Thobia Et de Sco
Job. Sic ſanctus pr Benedictus
multas demonu inſidias Et ma
loꝝ hoim pſecucoes pacienter ſu
ſtinuit Et nobis paciencie exēplar
reliquit Na ut refert Beatus
Gregs Quida pſbr noie Florēci9
viro dei inuidens pane veneno
infectu ſibi obtulit vt magiſtri
corpus et diſcipuloꝝ aīas occi
deret Cui Sanct9 Benedict9 paci
enter ceſſit Et ad alia loca trāſ
migras locu no hoſte mutauit
Na tanto poſt grauiora plia ptu
lit Quato ꝯtra ſe pugnatem
hoſte antiqu inuenit In mōte
enī caſſino no occulte Sed apte
eius ſe oculis diabolus ingere
bat Et ſtridens in eu dentibus
terribili voce clamabat Maledic
te & no benedicte quid me pſe
queris Et ſup queda frem noui
ciu parietem pieciit ipm qꝫ mox
ꝯfractu extinxit Que tamen
Sanctus Benedict9 orādo amor
tuis reſuſſitauit Et aliu ſene
monachu arreptu vexare cepit

Sed benedictus fugato demone pfa
tu monachu liberauit Et qa in
oibus gstantissimus z patietissimus
fuit ideo victoria de ipo hoste re
portauit Et a xpo corona vite
pmeruit vn merito sibi potest
dici illud Jacobi po Beatus vir qui
suffert teptatoz quoniam cu pbatus
fuerit accipiet corona vite
qua repmisit deus diligetibus se
Sed quid dica de nobis carissimi
qui gtinue peccamus z peccatis
peccata addimus Qz si in aliquo
a deo ppt nras prauitates afli
gimur paciencia no habemus
Sed mox gtra deu murmuramus ac
furore ebrii No solu nos no agno
scimus Sed nec pacietu sactoz
exempla atendere volumus Et
pcipue nri capitis ihu xpi Qui
tot z tanta pnobis passus fuit
Et tamq ouis ad occisione ductus
os suu no aperuit ysaie l°. xps
eni passus est pnobis Nobis
relinquens exemplu ut sequamur
vestigia eius pa petri mo Na
si aliqn huiusmodi teptatonu
vento gcutimur Aut flagellis
diuis afligimur pensemus illud
Jacobi po paciencia pfectu opus
habet Et illud apli scda ad cori
xo fidelis deus qui no pacietur
vos teptare supra id q potestis
sustinere Et illud beati Gregorii
scdo moraliu Exponetis illud
Job po Ecce omia que habet in
manu tua sut Jnquit Gregorius
Sciendu est q Sathane volutas
semp mala est Sed nuqua potes
tas in iusta est Qa a semet ipo
volutate habet Sed a deo potes
tatem Qz eni ipe facere inique

apetit hoc deus facere no nisi iuste
pmitit Formidari ergo no debet
Qui nichil nisi pmissus facere valet
Sola diuinitas timeda est Qui cu
hostem seuire pmiserit Ei ad
usum iusti iudicii Etia iniusta
illius volutas fuit vn Comenta
tor eloquetissimus Cassiodorus sup
psalmo Volutarie sacrificabo
tibi Paciencia inquit est que oia
vincit aduersa no colluctando sed
sufferedo No murmurando sed gras
agendo Jpa est que fece totius
iniquitatis abstergit Jpa est
que limpidas aias deo reddit
Na illi volutarie deo sacrificat
Qui inter angustias tribulatonu
iugiter deo gras agut Quia ut
dicit beatus Ambrosius sup psalo
beati in maculati Jllud est ma
gnificu Si tu subiectus gtumeliis
iudiciu dei laudes Si vexatus
infirmitate iudicia dei pdices
Si te paupertas no reuocet quo
minus laudes iusticia dei Beatus
eciz Crisostomus sup Epla ad hebreos
ait Nichil ita gfusione facit
ingerenti mala Sicut fortis
tolleratio pacientis Et neqz
in verbo murmurare Neqz in ope
reddere vindicta Caueant ergo
subditi ne gtra suos maiores
murmuret quibus obedire tenentur
Qa ut ait beatus Gregorius
tercio moraliu Qui gtra supiore
sibi potestate murmurat liquet
q illu redarguit qui eandem
potestate supiori dedit Et
beatus Cyprianus in quada Epla
inquit Qui inobediens huiusmo
ras extiterit iuxta arbitriu
prioris tam diu penitrat qua

diu culpe qualitas existat Ideo
beatus Bnardus in libro de pcep
to et dispensacoe ait Siue deus
siue homo vicarius dei mādatū
qcuq3 tradidit pari pfecto obe
diendū est Nec p[ver]euere etiam
diferendu Nisi tū deo ctrāia
no precipit homo Exemplo
ita q3 xpi quilibet debet obe
dire suo supiori Nā de xpo dicit
Aplus factus obediēs pri usq3
ad morte ad philipen scdo. Vtiq3
poci9 morte voluit suscipe quā
obedientia violaāe Vt omes do
ceat quā grata sit in oculis di
uine maiestatis huiꝰ obedie
tia pcipientis, Vn beat9 Greg
tractās illud pimi Regū Melior
est obedientia quā victima Jure
inquit Obedientia victimis ppo
nitur Quia p victima aliena caro
p obedientia vo ppa volūtas mac
tat. Nā verus obediēs mādā
tū no pcrastinat Sed statim
parat aures auditui lingua
voci pedes itineri man9 operi
Et se totū intus colligit ut
mādatū pagat imperatis
Ad hec Sanct9 Jeronim9 in regu
la sua ait O felix et habūdās
grā facta obedientia que suma
virtutū causa est Nā obedientia
simplici gressu homine ducit
ad xpm Et no solū mes subditor
excusat ad reddenda deo racone
Sed nec ecia obligat reddere
de alienis O suma libertas obe
diencia quā obtenta vix posit
homo pecare. Sciendū vero
est Nūquā p obedientia malū
fieri Sed aliqn debet p obedientia
boni q agitur intmitti Quia no
suili metu Sed caritatis afectu
obedientia suanda est hoc est
No timore pene Sed amore iusticie
Nā sine dubio ampliore grām mer
ille qui patu se exhibet ante mā
datū Quā qui obedire satagit
post mādatū Qui vo sui supioris
ctepnit mādatū Sciat se in fu
turo seculo fore dapnatū Et bts
Bnard9 i libro de pcepto et dispēsa
pbat dicēs Inobediendi vacoe hec
generalis regula teneat ut i difi
cilioib9 agēdis tā obedientia gloior
quā i obedientia gruior iudicetur
Et i facilioib9 agēdis minus q3 hone
rosis tā ctēptus dapnabilior quā
actus laudabilior estimet. Vn Johs
Casian9 in collacoib9 abbatis Moysi
inquit Nullo vicio tam pcipite
monachū diabol9 ptrahit et pducit
ad morte et nā Quā cū eū neglec
tis csiliis seniorū suorū iudicio p sua
serit fore inobediente Quia verus
obediēs no atendit quale sit q
pcipit hoc solo ctentus quia p
cipit. Vn Beat9 Aug9 in lib de ope
monachor ait Quid i iqui9 quā
nolle obedire maiorib9 nec obte
perare minorib9 Quia nec pcepta
sine culpa negligūt Nec sine cri
mine i pido aie iussa maiorū spnūt
Ideo necessario qurit Vtrū monachi
pecat mortalr no faciētes obe
dientia a plato eis imposita. Ad hoc
dicēdū est Q obedientia est vnū
de trib9 substācialib9 pceptis regule
Quā monachi i pfessione corā deo et
omib9 sāctis iurāt et pmitūt obs
uare Et ideo no faciētes obedientia
pecat mortalr et sut i pticulo dap
nacionis. Nā ut ait Canon Absq3
obedientia ecia fidelis reputatur
esse infidelis Et Sāct9 Benedict9
in regula ait Monachi si aliter fece
rint quā pmiserunt Sciat se adeo
dapnādos quē irridet Ideo tcio dcrtalū
de statu regularium et monachor Cā
cū admonastēm i pubiacōs Gregori9

papa ix^9 pcipit dicens Sit ergo study
tui ut monachi et alij religiosi reuertant
ad regula et obedientia quam pmise
runt et obseruent p viribus sicut decet
Quia gtepnere est obedientia ad bonu
postponere Nam ad malu nullus debet
obedire Vnde Beatus Thomas secunda secunde
articulo v^o ait Si in platus madauit
fratrem odire vel psequi resista di
cendo quod oportet magis deo obedire
quam hominibus Et si iubet me sa
nu ecclesie ieiuniu uitare contra
dicam quia ecclesia maior est illo
sed in alijs omnibus que non sunt contra
salutem meam libenter obediam Ideo
pphecia ait apphendite disciplinam
supple obediencie Ne quando irascatur
dominus et peatis de via iusta ps secundo
Et tra sumptum in decreto xxiij^a
questione iiij^a ca^o Si ecclesia Ubi
notandum est quod Iram dei debemus
timere ppter pene infernalis graui
tatem Et ppter regni celestis he
ditatem Nam pene magnitudine
agrauat culpe magnitudo Quia
monachi inobedientes grauius pec
cant quam seculares in eodem genere
delicti ut pbatur in canone distinctione
xl^a ca^o homo xpianus Ideo inobedien
tes monachi sunt sub potestate
diaboli Quia habet potestatem in
eos diabolus tanquam in suos seruos
ut pbatur in decreto xxiij^a questione p^a
ca^o hijs Insuper monachi inobedien
tes collocantur cum diabolo in loco
terribili hoc est in inferno qui est
subtus terram ubi omnes fetores
sunt et pene ac tormenta infinita
ut pbatur in decreto xiij^a questione secunda
ca^o Tempus Ibi quod cum diabolo
cruciabuntur ppetuis supplicijs ac
tormentis sine fine Quia secundum
Beatum Gregorium Ad magna dei

iusticiam ptinet ut nunquam careat
supplicio qui in hac vita nunquam vo
luerunt carere peccato ut pbatur
in canone de consecratione distinctione iiij^a
ca^o Voluisset Secundo timenda est ira
dei et apphendenda est disciplina
obedientie ppter regni celestis he
ditatem ne ab ea excludamur Ad qua
nos vocauit dominus dicens Venite
ad me omnes qui laboratis supple
p obedientia et invenietis requiem
animabus vestris mathei xi^o Et in decreto
tercia questione p^a ca^o Quia posita
In hac hereditate est requies post
laborem Et gaudium post mortem
Quia gaudet in celis anime defunctorum
sanctorum ut pbatur in decreto xiij^a questione
secunda ca^o Tempus Ibi tristicia vestra
vertetur in gaudium Johannis xvj^o Et
in decreto xvj^a questione p^a ca^o Placuit
Vnde apostolus ait Non sunt condigne pa
siones huius temporis ad futuram gloriam
que reuelabitur in nobis ad romanos viij^o
Et p^a questione tercia ca^o Saluator
Ibi dicent sancti Transiuimus p ignem
et aquam et eduxisti nos in refrigerium ps
lxv^o Et de consecratione dis^e p^a ca^o Consilio
Ideo beatus Jeronimus in epistola ait Nullus
labor durus Nullum tempus longum
debet videri quo gloria eterna
regni celestis acquiritur Ad hanc
gloriam iam sanctus pater Benedictus
letus puenit Nam ut refert beatus
Gregorius eodem anno quo de hac vita
erat migraturus obitus sui diem
fratribus annunciauit Et ante sextum
diem sui exitus aperiri sibi sepulcrum iu
bet Qui mox febribus correptus iocera
torum sepultam facit Ibi quod exitum suum
dominici corporis et sanguinis perceptione muniuit
atque erectis in celum manibus stetit Et vl
timum spiritum inter verba orationis emisit
Et inter choros angelorum ad celestem
gloriam feliciter puenit Ad quam
nos pducat dominus ihesus xpus Qui viuit

Explicit sermo In festo Sancti Benedicti Abbatis ad monachos.
Quem compilauit et dictauit dominus Jeronimus de praga heremita reclusus
ad preces fratrum monasterii Sancti Benedicti prope Ciuitatem florenciam

Sermo modernus in feſto Sancti Jeronimi de Sclauonia doctoris gloſi

Beatus in facto ſuo
erit · Hec verba ſcri
buntur originaliter
Jacobi primo caplo ·
Et tranſumptiue in de
creto de penitentia
diſtinctione iiij. Ca° Si enim
Reuerendi patres Et fratres in xpo ca
riſſimi Quia ſi remoto phanta
ſmatum turbine Et relicto poſt
tergum tempore Diuinis irradiata
fulgoribus mens humana in beate
fellicitatis eterna ſpecula rapia
tur procul dubio Cernet ibi
regem in decore ſuo Qui extendit
celum ſicut pellem Et facit an
gelos ſuos ſpiritus Et miniſtros
ſuos ignem vrentem ps c° iiij. licet
humana mens adhuc mortalibus
grauata membris in tanta excellenti
luce non figitur dicente domino Non
me videbit homo et viuet Exodi
xxx°. Et prima Johannis iiij° ſcribitur
Deum nemo vidit vnquam De quo
Beatus Thomas ſecunda ſecunde queſtione
xxvjª Articulo tercio Et Notat
gloſa · viijª queſtione pª Ca° Ad
noſtra de hereticis Quod intelligen
dum eſt per ſenſſus corporeos Sicut
aliquid videtur per colorem qui
eſt obiectum viſus Quia color
eſt qualitas in ſubiecto exiſ
tens Et eſt res compoſita Sed
quia omne compoſitum eſt corrup
tibile Ergo deus videri non
poteſt per viſum Vnde paulus pª
ad Corinthios xiij° ait Videmus
nunc in enigmate et ſpeculo
Tunc autem facie ad faciem De quo
magiſter ſententiarum libro iiij°
diſtinctione viijª Ca° vj° de moyſe
et paulo Et de alijs Secundum
per dictas gloſas intelligit · Vnde
ipſe Sanctus doctor Jeronimus in re
gula ſua de ſe ipſo teſtatur dicens
Scio quid loquor cariſſimi Non ut
in inſipientia dicam Ego homunculus
Sic abiectus ſic vilis in domo dei
adhuc viuens in corpore Angelorum
ſepe choris interfui de corporeis
et denuo per ebdomadas nichil
ſenciens Et dum e viſionis intuitu
poſt multorum dierum ſpatia preſentis
futurorum Corpori redit conficiebar
Quid ibi manens fellicitatis
habebam Quid inenarrabilis delec
tacionis ſenciebam Teſtis eſt ipſa
Trinitas quam videbam Neſcio quo
intuitu Teſtes ſunt ipſi beati
ſpiritus qui adherant Teſtis eſt
conſciencia mea Qui tantis
bonis ipſe fruebar Quot et quanta
neſcit referre mollicies corporis
mei · Quia propter aditum eſt nobis
liberum arbitrium tanquam inſtru
mentum ad bene operandum hoc eſt
ad merendum et deum laudandum
Job xxxviij°. Non ne audiebas cum
me laudarent aſtra matutina
Ille ergo bene vtitur hoc inſtru
mento Qui vtitur ad finem ad quem
datum eſt nobis liberum arbitrium
Sicut cetera bona naturalia
vt probatur in decreto xxxijª queſtione
ſecunda Ca° Quis autem · Nam quidam
male vtuntur hoc inſtrumento de
quibus beatus Jeronimus ait Non ne
videtur vobis in obſcuritate mentis
ingredi illum Qui diebus ac noctibus
in dyalectica arte torquetur Qui
phiſicus perſcrutator oculos trans
celum leuat Qui yambum ſuet
Qui tota metrorum ſilua in ſuo
ſtudioſus corde diſtutit Et ut
ad aliam partem tranſeam Qui diui
tias per phas et nephas querit ·

Qui adulat' regib9 hereditates
captat alienas Et opes ggregat
quas in momento cui sit relicturus
ignorat vt pbat' in decreto distictio
xxxvij^a ca^o. Non ne. Sanctus aute
Jeronim9 bene vtebat' hoc in
strumento Cui dns dedit quinq
talenta vt lucru afferret cu
vsura mathei xxv^o. Et apls
ait Vnicuiq dat' manifestatio
spus ad vtillitate Alij smo sa
pietie in eodem spu p^a ad Cor
xij^o. Ideo p hm9 Spus sancti gra
impetranda more solito salu
tem9 gloriosa virgine mariam
dicentes una mecu Aue maria gratia p de tecu

Beatus in facto suo erit Vbi the
ma. Reuerendi pres et fres in
xpo carissimi Quoniam nullius
pfecti actus est recta disposi
tio Nisi veri dei gra pcesserit
Na qui ipam imitat' tenebris
in volunt' Qua est lux vera Fame
no opimit' Qua est refectio ple
na. Sic nos oportet aiaro
nraz saluti agregare salute
Et bonitati adingere bonita
tem Sicut fecit Sanctus doctor
Jeronim9. Quia fuit gloria et ho
nore decoratus ideo dr Beatus
Secundo fuit in diuini cultus se
dulitate studiosus ideo dr in
facto suo Tertio fuit ad bonu
sine tarditate sollicitus ideo
dr Erit. Quanta ad pmu di
co q in verbis in themate ppo
sitis Comedat' Sanctus doctor
Jeronim9 Qua fuit dei gra Gloria
et honore decoratus ideo dr
Beatus. Nempe cu sancillius
ad opeis sui gram fauor i clinat

auctoris Et gradis etia hominis
prerogatiua monstrat' Na hoiem
gloriosu virtute q pciosu reddit
ymago Jpse namq fuit doctor
egregius Et pbit' Cardinalis
dignissim9 Qui cu esset dns mi
nister fore videbat' Et ne videt'
supsticiosus aut ypocrita Confora
bat se cu alijs in morib9 vt pbat'
in decreto distictioe xiij^a Ca^o Si
quis viroz Sunt aute tria que
cstituut gloria et honore pmo
vite sanctitas Vn Beat9 Greg^s
ait Nos qui alijs psum9 No ex
locoz vel generis dignitate
Sed moz nobilitate et vita sancti
tate innotescere debem9 vt pbat'
in decreto distictione xl^a Caplo
Nos qui psum9. Hic Beat9 Aug9
inquit Numerus ordinatus
xpianoz No fictus mendax Nec
auri quide vestis Nec purpura
sed boni mores sut vt pbat'
in canone de gsecratione distictioe
scda Ca^o Sutre. Hic habetis
gditone altiliu imitates Vn
Beat9 Greg^s ait Quid vero p
altilia Nisi pres noui testa
menti figurat' Qui du gram
etne pinguedinis pcipiunt
mitentes quasi gtemplacois
pennas sese ad sublimia suble
uat vt pbat' in decreto xxiij^a
questione quinta Ca^o. Cu in lege
Secundo sanguis claritas Quia
sepe solet filius similis esse pri
p sistim in opib9 sanctitatis No
em potest frute filius nisi q vide
rit prem facientem vt pbatur
in canone de gsecratoe distictioe
quinta Ca^o Saluator Vn Aug9
ait Seminariu vicioz vel
virtutu aparentib9 habem9

dnoꝝ merita vel demerita in suc
cessorib9 ut pbat' in decreto distinctio. l.a
Talem nagꝫ sanguis claritate ut plu
rimu Canones ꝯsiderat vt in Ca.o
Nobilissim9 distinctoe lxxxvij.a Et
p.a questoe p.a Ca.o Contra patem
hãc nobillitate moꝝ et generis
habuit Sanctus doctor Jeronim9
Et ideo merito est honorãd9 Fuit
itagꝫ Excellentissima Sclauonice
gentis nobillitate pgenitus
De qua gente Dioclecian9 ꝛ maxi
mian9 ac Maximin9 Jmpatores
romani extiterunt Vñ Beatus
Ambrosius ait Nobillitas nagꝫ
que in generos pdit natales
poeteis honoranda est vt pbat'
in decreto distinctoe lxxxvj.a Ca.o No satis
Gloria eni pris est filius sapiens
Jta inquit Canon distinctoe lxxxxv.a
Ca.o Esto Filij nagꝫ regu no in
merito reges dici posũt vt pbat'
in decreto xxiiij.a questoe p.a Ca.o Duo
Tertiu est offici) dignitas Vñ bts
Gregori ait Quis dubitet Sacerdotes
Regu ꝛ pncipu omniũqꝫ fideliu
magistros esse tensendos vt pbat'
in Canoe distinctoe lxxxxj.a Ca.o Quis
dubitet. Hic iuxta Beatu Amb.o
Sacerdotalis dignitas nullis pt
ꝯpacoib9 adequari Na si regu
ꝛ pncipu diademati ꝯpares lon
ge inferiores erũt Qua si plu
bi metallu ad auri fulgore
ꝯpares Quippe cu videas Regu
colla ꝛ pncipu Submitti genib9
sacerdotu Et osculata coꝝ dex
tera Se credũt coꝝ oronib9
communiri vt pbat' in Canoe dis.c
C.a Ca.o Duo sũt. Ad hãc dignitate
debet assumi Etate maturi Et
fidei integritate in psecutoe p
bati Et castitate integri vt
pbat' in decreto vij.a questoe pma
Ca.o Jncastitate hãc sacerdotalem
dignitate Sanct9 Jeronim9 habuit
Quia p̃sbr Cardinalis fuit de quo
dns pppropheta ait Jnveni dauid
seruũ meu oleo sancto meo vnxi eu
ps. lxxxviij.o Et p.a questoe vij.a Ca.o
Si quis. Vñ Salomo ait Nobilis
in portis vir eius id est ecclesie
Quando sedebit cu Senatoribus
terre pũbioꝝ xxxj.o Fuit nagꝫ Scs
Jeronim9 alter Joseph nobilis
decurio Qui et ipse expectabat
regnu dei marci vltio Et bene
Joseph. Qui in tꝑtat' augmen
tu duxit eni ecclesia dei vehe
meter gloria ꝛ honore Quia
iustoꝝ semita quasi lux splẽdes
pcedit Et crescit usqꝫ ad pfec
tione pũbioꝝ iiij.o Et de pma
distinctoe scd͡a Ca.o No reutebat'
Fuit itagꝫ Sanct9 Jeronim9 nobi
lis in portis Jdeo cu pppheta po
terat dice Apperite michi portas
iustitie Hec porta dni iusti in
trabũt in ca. ps. cxvij.o Et me
rito nobilis in portis Na ut
testat' increata veritas Qui
no intrat p hostiu id est pporta
in ouile ouium Sed ascendit
aliunde ille est fur ꝛ latro Johis
x.o Et in decreto vij.a questoe p.a Ca.o
No fure Et extra de iure pa
tronat9 Ca.o Delatu Attollite
ergo portas pncipes vestras
Et introibit rex glorie ps. xxiij
Rex namqꝫ a regendo dr Quia
p virtute auctoritate animi
reges apellatur vt pbat' in
decreto xxxij.a questoe vij.a Ca.o
Secundu illud Jdeo Salomo in
pmissa auctoritate Exprimit
regiam dignitate Sancti Jeronimi
dicens Quando sedebit cu Sena
toribus terre No cu scribis et
phariseis De quibus Saluator

testat' in euangelio dices Sup ca
thedra moysi sederunt scribe et phari
sei dicit enim et non faciunt mathi
xxiiij° Et in Amoe distictoe xix
ca° Serui Sed cu Senatoribus tre
inquit id est cu Cardinalibus
Qui pars dni pape corporis sunt
vt pbat' in decreto Causa vj. qone
p.a Ca° Si quis Ipe aute p xpi
amore capellu deposuit Et di
gnitate Cardinale ac omem se
culi pompa relinques fugit
ad heremu et vasta solitudine
Inter Syria et Mac occeanu Et
ob hoc magis est honoradus
Na qui vere solitaria vita ele
gerit digni sunt gvementi
honore vt pbat' in decreto xvj
questone p.a Ca° Qui vere. Vn
Ipe in epla ad Eustochiu virgi
nem testat' dices O quotiens
ego ipe in heremo gstitutus Sedeba
solus Qa amaritudine repletus
eram. horrebat in sacco mebra
deformia Et squalida cutis
situ ethiopice carnis aduxat
Cotidie lacrime cotidie gemitus
Et si aliqn repugnate me
sopnus opp'sisset Nude humo
vix ossa herentia collidebam
De cibis vo et potu taceo cu il
lic infirmi monachi frigidam
bibunt aqua Et coctu aliqd
manducare luxuria
Ille igit' ego qui ob gehenne
metu Et vite eterne desideriu
Tali me carcere ipe dapnauera
Scorpionum tantu et feraz so
cius era Itaqz omi auxilio
destitutus ad Ihm iaceba pedes
rigaba lacrimis crine tergeba
Et repugnate carne ebdo
madarum inedia subiugabam

Gemitu me clamate crebro diem
iunxisse cu nocte Nec prius cessasse
a pectoris verberibus Qua rediret
dno iubente in me tranquillitas
Ipam qz cellula mea Quasi cogi
tacionu gsciam timeba Et michi
met iratus et rigidus Solus de
serta penetraba Si alicubi
grauia vallium aspera mociu Rup
piu prerupta cerneba Ibi mee
orationis locus Illud miserime carnis
ergastulu Et ut michi testis
est dnus post multas lacrimas
Et celo oculos inherentes Sepe
videbar michi inter esse choris
et agminibus angelorum Et hec de primo.

Dixi scdo Qz in verbis mithicate
ppositis comendat' Sacrus doctor
Jeronimus Qa fuit in diuini cultus
sedulitate studiosus Cu dr in
facto suo. Vn beatus Augg in epla
ad Cirillu ait Gloriosissimi Jeronimi
psbiteri laudes tace no possum
Ipe certe Gloria virtutis mee
fuit Trasferes vtrqz testame
tu Ex hebrea lingua in greca
pariter et latina disponens qz ipm
posteris inetuu Et pparas offi
cioru seuicium cunctis eclesie mi
nistris Tota pene eclesia edifi
cauit Et ideo magnus apparet in sa
piencie inefabilis pfunditate
liberales aute sciencias ita
pfecte sciuit Qz sibi nullus si
milis adhuc apparet Desceptius
vo sacris equale sibi nemine
vnqua noui. hebreorum grecorum
Caldeorum psarum medorum Sclauorum
francorum Almanorum Ytalicorum
Arabicorum Et pene omi nacionu
linguas et literas Tamqua si
fuisset in eisdem natus sciuit
Quid plura dica Quec Jeronimus

ignorauit Natura illa hominis numquam
sciuit Ipse namque a pueritia in sacre
ſcptiure ſtudio pſeuerauit Sicut
ipse in Cronica sua Et in Epla ad pal
machium Et ad Occeanu testatur dicens
Dum essem iuuenis miro discendi
feruebam ardore Nec iuxta quorum
dam presumpcione ipse me docui Sed
victorinus rethor Et donatus gra
maticus preceptor meus Rome insi
gnes habentur. Gregorius quoque Na
zazenus apud Constantinopolim
didascalus meus fuit Apolinare
etiam laudoceni audiui Anthio
chie frequenter et colui Et cum ia
canis spargebat caput Et ma
gistrum potius quam discipulum de
cebat perrexi Allexandriam Adij
didimum in multis ei gratias ago
Que quod nesciui didici putabant
me homines finem fecisse discendi
Sed rursum ierosolime et Bethlee
quo labore quo precio Barhamam
habreum Nocturnum habui precep
torem Timebat enim Iudeos Et
in altero exhibebat se Nicodemum
Ideo de ipso propheta ait potens in terra
erit semen eius Generacio eius be
nedicetur psalmo cxj Et in decreto de cōse
cratione distinctione iiij. Capitulo primum in
roget Quia enim Sanctus Jeronimus ma
ximus doctor extitit Ideo potens
in terra erat semen verbi eius
Fuit enim in sacra ſcptura studiosus
In vigilijs sedulus In oratione de
uotus In conuersatione sanctissimus
Sinceritate mentis vultus sui
sinceritate monstrabat Et pie
tate clementissimi cordis oste
debat in lenitate ſmonis Et quid
quid ad salutem pertinere posset
eterna Nominus implebat beatis
simus opere quam ſmone o virum p
omnia deo dignum. Eminebat
in ipso habitu animi pulcritudo in
spetie exterioris hominis Ut ipsam
putares expressam ymaginem sanc
titatis Erat enim in incessu ve
nerandus Et omni benignitate
colendus Censsura quoque au
steritatis temperabat mansue
tudo humilitatis delinquentibus
quae minabatur frontis austeri
tas Sed blandiebatur cordis
serenitas Internorum autem
bonorum suorum formas et species
Sicut nemo ad plenum potuit
aspicere Ita nemo sufficit expli
care quas sicut ille studuit
extolere Ita laborauit occultare
Et cum vellet augeri Nolebat
agnosci Sed quia hec est na
tura iusticie Ut quanto studio
suis abscondi optat Tanto
clarius innotescat Et occulta
cio ipsa predicatio per populos
tantorum bonorum fama volitabat
Eminebat in admiratione omnium
veluti ciuitas supra montem po
sita Nec lucerna poterat la
tere sub modio abscondita.
Erat namque Sanctus Jeronimus:
Ellector quietis Refugax vo
luptatis Apetitor laboris pa
tiens abiectionis Inpaciens ho
noris pauper in pecunia Sed
diues in [fidelis]tia. Humilis
ad merita Superbus ad vicia
Semper in exercitio operis Semper
in compunctione cordis Nulla ci
tura propenssior Nisi de deo in stu
dio et lectione atque ſmone Aut
cum deo in deuota oratione Quia
gestans contrita ieiunijs ossa
Studebat de persecutione longo.

triumphauit martirio Nam et si ipm
gladius psecutoris no tetigit
dignitatem tamen martirij no
amisit Quem quia diu gtigit
corpore vincere Necesse fuit etiam
longiora carnis et diaboli ac
malorum hominum temptamenta tolle
rare Sed quia adiuuante deo
virtute pacientie superauit diu
in sancta pace vixit martirij
corona promeruit Fuit itaque
sanctus Jeronimus virgo floridus
heremita preclarus. doctor inclitus
Et martir desiderio gsecratus
Nam pro cibo et potu fletu sepe di
cebat Fuerunt michi lacrime mee
panes die ac nocte dum dicitur michi
cotidie vbi est deus tuus ps xlj°
Et illud saciabor dum apparuerit
gloria tua ps xvj° Et quia sepe
suo corde ad hanc anhelabat
Et gtinuis suspirijs ac gemiti
bus diurnis atque nocturnis
illa desiderans pio luctu ad sup
na gaudia subleuando se cum
sancta pascebat Et vere felix
Sclauonie terra que talem ge
nuit Ac de alupno nobis pa
tronum Et de homine angelum
emisit De quo dominus in euange
lio ait homo quidam nobilis
Abijt in regionem longinquam
accipere sibi regnum Luce xix°.
Et transumptiue in decreto dis°
xlmj^a ca° Adrianus Ipse namque
Non erat Sicut ille filius iuni
or qui dissipauit bona sua in
terra longinqua viuendo luxurio
se Luce xv°. Sed erat sicut filius
senior Sensu Sciencia Et
sapiencia Nam propter sapienciam
seniores vocati sunt vt probatur

in decreto distinctione lxxxiij^a Ca° porro
Est enim senectus venerabilis non
etate Nec numero annorum gputata
Vnde scriptum est maledictus puer
centum annorum ysaie xlv°. Et secunda
questione secunda Ca° puer in sensu
Nam iuuenis dicitur qui iuuenilibus
desiderijs preocupatus nulla gra
uitate gstringitur vt probatur in decreto
distinctione xxiiij^a Ca° Quorum dam Sanctus
autem Jeronimus fuit ille senior sa
piens de quo scribitur in euangelio
Nunc scimus quia scis omnia Et non
est opus ut quis te interroget.
Johannis vj°. Ipse enim in terra longin
qua Subijt voluntarios labores
vt quietem alijs prepararet Sicut
probatur in canone distinctione iij^a Ca°
In principio. Vnde Ipse in epistola ad Rus
ticum monachum ait Sic viue et multo
tempore disce vt alios possis docere
Et venerabile obsequium prestare deo
Ne sis prius miles quam tiro Ne ma
gister sis prius quam discipulus ne
doctor erroris inveniaris vt probatur
in decreto Causa xvj^a questione prima
Ca° Sic viue Nam ut ait apostolus
Qui ignorat ignorabitur et de illo
dictum est Qui noluit intelligere
vt bene ageret ps xxxv°. Beato Augustinus
libro questionum sic dicente Non omnis
ignorans immunis est a pena Ille
enim a pena excusari potuit qui quod
disceret non invenit Illis autem igno
sci non potuit Qui habentes a quo
discerent opera non dederunt. Sanctus
autem doctor Jeronimus Tanta
sciencia et sapiencia erat senior
vt adhuc hodie in ecclesia dei nullus
sibi similis potest inveniri Ipse
namque tenebat cum orpheo plectrum
Et cum Esculapio pastorale ba
culum. Cum thabeto temporum Cum

Criſippo numeros Et tu Euclide
meſuras aſpiciebat. Ipe in qua
ſactus Jeronim9 Senciebat ut
pytagoras diuidebat ut Sotrates
Explitabat ut plato Jnplitabat
ut Ariſtoles Blandiebat' ut Eſci
nes Jraſtebat' ut demoſtenes
Vernabat ut Arthenſſus Eſtua
bat ut thetegus Mozabat' ut
fabius Simulabat ut craſſus
Diſimulabat ut Ceſar Suadebat
ut Catho Diſuadebat ut Apius
pſuadebat ut Tulius. Et ſi ad
ſactos pres habeat' reſpectus
Ipe inſtruebat ut Criſoſtomus
Aſtruebat ut Auguſtin9 Atolle
bat ut hylarius Submitebat
ut Baſilius Corripiebat ut Gre
gorius Conſulebat ut horoſi9
Afluebat ut Bufinus Strin
gebat ut Euſebius Narabat
ut paulinus. prouotabat ut
Ambroſius. Na ut teſtat' Beat9
Auguſtin9 Gloioſus doctor ſact9
Jeronim9 de uanis philoſophor
et literar ſtudijs verberib9 euo
catus Sacre ſcpture miſterio
deputat' Jutu9 multo lure dina
gra influente vtriuſq; teſtame
ti vidim9 lume. de quo ide ipe
Scribit in Epla ad Euſtochiu vir
ginem dices Refera tibi mee in
fellicitatis hiſtoria Cu ante anos
plurimos domo parentib9 Soror'
Cognatis Et q hijs dificillius
eſt Conſuetudie lautoris tibi
ppt' celor regna me puaſſem.
Et ieroſolima militatur9 deo p
gere Bibliotecta qua in rome
9fecceram carere no potui Itaq;
miſer ego lectur9 Tuliu ieiuna
bam Et poſt noctiu crebras vi
gilias & lacmas platone ſumeba
in manib9 Si qn pph'am lege' cepiſ
ſem Sermo horrebat incult9 Et
du me ſit antiquus hpes illudet
Jnmedia xl' medullis infuſa fe
bris Corpus invaſit Interim pa
ratur exequie Et vitalis aie
calor in ſolo tantu pecto'e palpi
tabat Cu ſubito raptus ad tri
bunal iudicis ptrahor Ubi tam
tu luminis erat ex circuſtatiu ful
gore Ut piect9 intra ſurſu aſpi
cere no audere Jntrogat9 de cdi
tione xpianu me eſſe reſpodi
Et ille qui reſidebat mentiris ait
Ciceronian9 es no xpian9 Illico.
obmutui Et inter verbera Na
cedi me iuſſit clama'e cepi miſe
mei de9 miſerere mei Tande adp
ſidentis genua puoluti qui aſ
tabat ptabatur ut venia tri
bueret adoleſcencie Et errori
locu daret penitecie Ego vero
Jurare cepi Et nome eius obteſ
tans dice dne ſi vnqua habue
ro codices ſeculares aut lege'o
te negaui Jnbet ſacramenti ver
ba dimiſſus Reuertor a ſuperis
Et mirantib9 cunctis oculos apeio
plenos lacmis Et ſcapulas liui
entes habui plagas q ſenſſi
Ut etia incredulis fide facere
ex dolore Et tanto dehinc ſtudio
dinos libros legi Quato ſeculares
ante no legera Et hoc de ſecudo

Dixi Tercio q in verbis in the
mathe ppoſitis Comedat' Sact9
doctor Jeronim9 Q'a fuit ad bonu
abſq; tarditate ſollicitus cu dr
Erit. Un Scribit' ad Titu ſecudo
Apauit gra dei & ſaluatoris nri
erudiens nos Ut abnegates im
pietate & ſeculana deſideria So
brie & iuſte & pie viuam9 in hoc
ſeculo expectates beata ſpem.
Et habet' in decreto de g ſectione

distinctione v^a. Ca^o. Jeiunium. Ipse namque
fuit in sermone veridicus In iudi
tio iustus In consilio prudens
Et in moribus sobrius sine deco
ratus Utebatur ieiunio indu
tus omni tempore cilicio pulcer
aspectu Sed pulcior opere et sensu
Ipse enim erat verus israhel id
est videns deum per contemplacionem
Igitur audi israhel mandata mea
et observa ea in toto corde tuo et
dabo tibi terram fluentem lac et mel
deutronomii vi^o. Et transumptive
in glosa de consecratione Ca^o. Trans
lato sacerdotio Euge Jeronime
sanctissime Quanta est hodie in
celo inter confessorum agmina
gloria tua Quia et aput deum
nota est et aput homines et
in perpetuum coronata triumphat
Sapientie iiii^o. Ideo gloriosa dic
ta sunt de te Jeronime civitas
et habitatio dei ps. lxxxvi^o. Di
vulgatum est enim nomen tuum
usque ad extremum terre propter cre
bras victorias tuas secundum pali
pomenon xvi^o. Equidem ipse in
hac peregrinacione seculi Solo
corpore constitutus Cogitacione
tamen semper in illa celesti patria
conversatus est Quia fuit mundo
crucifixus ac mortuus Quid
quid laboravit in hac vita ad
illam transtulit Et de sinistra
semper transmisit ad dexteram atque
in celo labores suos reposuit
Quoniam pro omnibus christi contra
hereticos animam suam ponebat
et vigilabat ut probatur in decreto
xxiii^a. questione iii^a. Ve fidelis
servus Sanctus Jeronimus et pru
dens Sciens conservis suis dare
in tempore tritici mensuram

Mathei xxiiii^o. id est per captum audiencium
commensurate et oportune divini verbi
pabulum ministravit Unde merito
ab omnibus est laudandus et honorandus
Ideo Commentator eloquentissimus Cas
siodorus Epistolarum suarum libro p^o. ait
Justum est ut bene docentibus laudis
prebeatur assensus Nam si equorum
cursus hominum clamoribus incitatur
Et in sonatum manibus agitur
ut mutis animalibus velocitas apetatur
Quantum magis homines stimulari posse
credimus quos ad laudis apetitum
singulariter aptos videmus Quia semper
virtus laudata crescit Unde idem ipse
Sanctus Jeronimus Epistola lxxxix^a. ait
doctor seu preceptor probe etatis
et vite merito est eligendus Quia
summa aput deum est nobilitas
clarum esse virtutibus. Ob hoc Tu
lius libro p^o de officiis Ca^o. xxvi^o.
inquiebat fundamentum perpetue
commendacionis et laudis est ipsa
virtus Sine qua nichil potest
esse laudabile Debet ergo virtu
osus laudari et honorari Quia solum
bonum laudabile est ut probatur
in decreto causa xxii^a. questione
secunda Ca^o. Ita. Digne ergo Sancto
Jeronimo laus et honor exhibetur
ut quidam testimonium boni in ipso
laudetur Et merito aliis honore
preferatur. Nam laudari et hono
rari querunt homines ad mani
festacionem boni in laudato exi
stentis ut prosequitur beatus
Thomas secunda secunde questione ciii.
Articulo p^o. Ut sic flores laudis
honoris et honestatis fructus
in ubertate succrescant ut habetur
in clementina Ca^o. Ne in agro.
Talis fuit Sanctus doctor Jeronimus
Nam ipse fuit humilis et graciosus
utilis et virtuosus habilis et
fructuosus Quia fuit fide

rectus corde humilis animo prudens
verbo gravis. In loquendo peritus
in orando asiduus in docendo sol
licitus Nullu lesit omnib9 bene
voluit Jactantia fugit paupes
no despexit Cristu sup omia di
lexit Et phos virtuosos actus
quos describit beat9 Ambrosi9
libro scdo de virginib9 laude et
honore habuit in tris Et gloriaz
sempitna possidet in celis. vn
beat9 Augustin9 in Epla ad beatu
Cirillu Epm describit vita sci
Jeronimi in hec verba. Jeronim9
inquit Gloriosus heremita p qua
drienniu in heremo feraz tantu
et scorpionu socius fuit Quinqua
ginta annis vinu et cetera no bi
bit Ab omi carniu et piscium
esu ita se abstinuit q ea vix
nominare volebat Coctu aliquid
no nisi in vltima infirmitate
bis comedit Ultimo sacco
carne sua maceras desuper
villissimo pano se tegebat Stra
tum aliu nisi tram in qua sti
uit No nisi semel in die fructib9
aut herbaz folijs seu radicib9
pastus post vesperas dehinc
se oronibus pbens vsqz ad se
cunda hora noctis vigilabat
post modu sopno fessus in tra
dormiens vsqz ad media nocte
quiescebat Qua hora qtinue
surgens oronibus lectonibus
et scripturis sactis quibus tota
fulget ecclesia intentus usqz
ad esus horam pdurabat Ita
leuissima flebat pctata venia
lia vt quis estimasset eu homi
ne interemisse Ter in die qtinue
carne sua diris verberibus
flagellabat ita q de eius cor
pore riui saguinis in tra flu
ebat. Quado etia aliq verbu
ociosu audiebat quasi pestem
maxima fugiebat Sibi otiu
nullu erat Semp aut orando
aut legendo aut alios docedo
deo seruiebat Quid plura si sat
toru singuloz vitas pquire
rem Eo maiorem ut puto ne
mine invenire. Hic qpletis
vite sue annis lxxxviijo mense
vijo vltima febre correptus in t
ra decubuit Ad que venerat
omes fres lacrimis madefacti
quos sactus doctor deosculas
pcepit sibi afferri sactissimu cor
pus dni nri ihu xpi Qz pmissa
longa orone cu lacrimis Et pec
tus suu feriens devotissime
suscepit Mox q ad tra supinus
redijt Atqz manus in modu cru
cis sup pectus tenes dixit Nuc
dimittis dne suu tuu in pace
Tuc subito tanta lux quasi ful
gur de celo veniens circufulsit
eu quasi vnius hore spatio Ita
q nullus circustanciu fratz po
tuit eu videre Sed voce xpi
audierut dicentem Veni dilec
te mi Qa tempus est vt mer
cedem accipias p laborib9 tuis
quos mei causa viriliter suppor
tasti. Ad hec sact9 Jeronimus
cunctis audientibus respondit
Ecce ego ad te venio pie ihu sus
cipe me que tuo saguine rede
misti pcioso Tuc subito recede
te lumine Sacta illa aia carne
soluta cu xpo totaqz celesti cu
ria comitante Gloriosa migra
uit ad regna celoz Qz nobis
pstare dignet Dns ihus qui est
sup omia deus benedict9 i secla Am

Explicit smo In festo sci Jeronimi
de Sclauonia doctoris gloriosi
Quē qpilauit z dictauit dopn9
Jeronim9 de praga Anno Mo cccc xxxij.

Sermo modernus In festo sancti Blasij
de Sclauonia episcopi et martiris gloriosi

Qui sanctus est sanctifi-
cetur adhuc. Hec ver-
ba originaliter scri
buntur Apocalipsis ultio
Et transumptiue in decreto
distinctione xl. vij. ca.
Quantuslibet. Reuerendi
patres et fratres in xpo carissimi Quia
publica religione consecrata virtus
nulla laudatione priuata indiget
Ipsa enim in necessitatibus adest In tri
bulationibus surgit In periculis
defendit vnde impediti desiderij
sui effectu dono sancti spiritus consequen
tur ut probatur in decreto de consecra
tione distinctione iiij ca. ... Alio
quin sicut paxillus non bene fixus
nisi firmiter alicui fortiori ad
hereat omne quod in eo pendet
cito deficit Et ipse solutus vi
gore sue firmitatis cum omnibus
ad terram dilabitur Sic et virtus
nisi suo conditori adheserit perti
naciter Ipsa omnis qui consen
tit cito deperit Ad hec inqui
ebat Egesippus apostolorum tempori
vicinus libro vj. Vos inquit
deus deseruit Quia pietatis
cultum deseruistis presidium
speratur diuinum Sed vos qui
defendebat ad hostem migra
uit Quia que colebamus Roma
in venerat. Sic in timore
dei Abraham penetrauit egyp
tum Genesis xx. Et in decreto Cau
sa xxiiij questione v. Sic sanctus
presul Blasius in xpo roboratus
omnia superauit tormenta car
nificum Quia spem sui certaminis
xpi amore sustentans Robur
sancte fidei in dilectione dei habuit
connexum. Vnde Beatus Ambrosius
in libro de virginitate sic inquie
bat Omnia xpus est nobis Si vul
nere curare desideras medicus
est Si auxilio indiges virtus est
Si mortem metuis vita est Si celum
desideras via est Si tenebras fu
gis lux est Si cibum queris alimen
tum est Gustate ergo et videte quoniam
suauis est dominus Beatus vir qui spe
rat in eo psalmus xxxiij. Hic est quod
Sanctus Jeronimus ad paulam ait
xpus est nobis omne bonum xpus
sanctificatio est sine qua nemo vi
debit deum xpus redemptio est id
est redemptor et precium xpus est
omnia ut qui omnia propter xpm dimi
serit omnia inueniat pro omnibus
ut possit libere dicere pars mea
deus Ideo beatus Augustinus inquit
pete te in deum Nec enim ita crude
lis est ut se subtrahat et te
tandem puniat Ad ipsum ergo humi
liter accedamus Et primo impetran
da spiritus sancti gratia more solito
Gloriosam virginem mariam salutemus

Qui sanctus est sanctificetur adhuc
ubi thema Reuerendi patres et fratres
in xpo carissimi Quia hodie solemp
nitatem sancti Blasij martiris
atque pontificis colimus Quem
velud stellam matutinam in dei
templo fulgere diuini et positiui
juris pagina testatur Gaudeat
congregatio nostra pro tantis tam sancti
martiris fecunda virtutum Sancte
triumphans hostis antiquus iniqua
humane nature tantum profuisse
potuit obsequio quantum profuit
odio Quia quantum contra parentes
nostros ignorantia et peccatum
habundauit tantum in sancto Blasio

martire Gracia diuine boni
tatis Et donu sactitatis efulsit
Beata ergo es fideliu contio
tota Que maligni spus i ma
nitate peccati expulsione p
merita sancti Blasij hodie vince
meruisti. hui9 aute solepnita
tis vtilitas carissimi In ecclesias
ticis pcipue est gstituta cano
nibus Que ex doctrina sci spus
Ita ptocius aim cucitu distributa
est vt lex prudencie omib9 sit
asipta tempoibus vt pbat in
decreto disticcoe lxx vj.a Ca.o hui9
obsuatie. vt ergo ad solepnitate
sancti Blasij martiris Ceteri p
pensius animet gpius vnitq
est ab omib9 extolenda Et sepe
ac sepius sactificanda Na hoc
dina voce pcipitur cu dicitur
Qui sactus est sactificet adhuc
Que fuerant verba vestre caritati
in themate pposita ¶ In quibus
verbis ame sic breuiter intro
ductis Sactus et gloriosus mar
tir xpi Blasius Tripliti de causa
est a nobis sactificandus .. pmo
Quia puritate sacte fidei fuit deco
ratus Scdo Qa venustate oim
virtutu fuit ornatus. Tercio
Qa dignitatis excellecia fuit
sublimatus ¶ Quatu ad pmu
dico Qa Sactus martir Blasi9
est adhuc a nobis sactificand9
Qa puritate Sacte fidei fuit de
coratus Na ad puritate Sacte
fidei Quis magis extollendus
Qua Sactus psul et martir Blasi9
Qui puritate sacte fidei colens
Erat doctor et instructor fideliu
Et apotecta oim sactaru carismatu
Qui quato in supficie videbat
altior Tanto meritoru [illegible]
multitudine erat pfudior
Et simlib9 iubis gtextis vt pfectus

vir loquebat modo pfitendo q
accepit modo itez sperado q
credidit Sic viri ecclesiastici
Sacerdotes et clerici puritate me
tis et corporis debet esse decorati
de hijs scribit de vtronomij pmo
Date ex vobis viros sapietes et
gnaros Quoz quusaco sit pbata
in tribubus vestris debet namqz
sacerdotes et clerici esse viri Nam
vir dr a vtute scdm papia Qa
maior vis in eo est. Vel vir dr
fortitudo scdm Tuliu libro scdo
de tusculanis Qa in viris debet
esse virtus puritatis et gstacie
vt pbat in decreto xxxij.a gstione
vij.a Ca.o Sed illud Equide sicut
castitas sine fide par vel nichil
pdest Ita fides sine castitate
nichil est Cor eni homi de opez
ostendit qualitate Et formas
mentiu species detegit accomi
maxime vbi ocurat quusaco mlierz
vij purbioz vj.o scribit Cor no
potest toto corde cu deo habitare
qui feminaz accesib9 copulatur
Ideo Beatus Jeronim9 Epla xlix ad
Dacianu inquit Caue di sut sac
dotu et pbiteroz frequetes femi
naz accessus Qa istius modi
sexus reprhensibiles exhibet
clericos Quid tibi cu feminis qui
ad altare cu xpo fabularis Nam
femina est ianua diaboli via
iniquitatis et scorpionis pcusio
nociuu qz genus est femina Qa
cu pximat stipula incenditur
ab igne Na flamigero foco inte
dit femina gstacia pariter habi
tantis Exuritqz fudameta me
tiu Ego iudico si femine cu cle
ricis habitat No de erit visca
riu diaboli Qa ex hijs aucupa
tu est ab inicio peccatu Na fircas
mentes deuicit libido Ideo qui
Sactus sacerdos aut pbiter est dem

gatur balteo castitatis ut iubet'
in canone de pena distictone pma
Ca° Cui sactus Nec sufficit ex
cusando dicere Lice clerico q'usni
tu femis ɔsaguineis vel pareti
bus Quia sedm Beatu aug9 No
omes que cu mea sorore sut soro
res mee sut ut pbat' in decreto dis'
lxxxj Ca° Legim9 Sacerdotes nāq;
et psbiteri ac clerici in ɔspectu
dei puro corde ꝛ mudo corpore de
bet deo ministrare Ita scribit' de vita
ꝛ honestate cleicoꝝ Ca° Ut cleicoꝝ
na si sacerdos aut psbr ɔtaminat9
fuerit carnali ɔcupiscentia Q°
modo exaudiri se credit pose in
missa cu scriptu sit omia muda
mudis Quo in mudis ꝛ in quina
tis nichil est mudu ut pbat'
in Canone distictone lxxxiiij Ca° ppo
suisti Ideo de in mudis sacerdotib9
scribit' in decreto distictone xxxij
in hec verba precipiendo mada
mus ut nullus audiat missam
psbiteri que scit habere ɔcubina
indubitater vel sub introducta
muliere vn Et sacta Synodus
hoc sub pena exɔmicacionis ꝛ pua
cionis decreuit Ex carthagine
si ɔsilio quo dr placuit Epos
psbiteros ꝛ diacones abstinere
a mulieribus9 Qz si no fecerint ex
ɔmicenti' et ab ecclesiastico re
moueat' ofitio Et racionem
asignat aplus ad Coꝛ vj° dicens
Nescitis q membra vestra teplu
sut spus sacti Et xpus habitat
in vobis Tollens ergo mebra
xpi facies mebra meretricis
Absit Que rogo ɔuencio est xpi
ad belial aut que ɔuicatio est
lucis ad tenebras Ideo beat9
Jeronim9 ait vehemēter eclesia
dei destruit meliores laicos

qua sacerdotes repiri ut pbat' in
decreto viij questione iiij Ca° Qualis
vn clamat Beat9 Gregori9 Cot moꝛ
tibus sacerdotes digni sut Quot
mala exempla trasmitut ad
posteros xj questione iij Ca° pcipue
Ideo nichil aliud restat sacerdotib9
qua fuga mudi et muliez Quia
mulieres no melius qua fugiedo
vincut' vn Beatus Jeronim9
ait hospiciu tuu nuqua a' raro
terat pedes muliez ut habet'
in Canone distictone xxxij Ca° hospi
ciolu Sactus ergo psul Blasius
a pucicia sua semp purus mete
et corpore degebat Inocens deu
colens verax masuetus ab omi
ope prauo se abstinens videntes
aute hij qui in ciuitate sebastia
erat Elegerut eu sibi Epm
Ipe aute beatissim9 psul mox
ad Sactu martirem Eustraciu
clanculo suis cu clericis abijt
Et cu quo detinebat' carcere
in xpo corroboras visitauit lin
ceia sequenti die p dno moritur9
Sacra eucaristia ɔtulit mox qz
dato sibi pacis osculo admote
Qui argeus vocat' aufugiens
in qda antro se ɔtulit vbi diu
demoras pure fidei sagatissim9
hospes Tanta graciam adeo pme
ruit ut alimonia ei dino nutu
sicut olim pphete helie Corui de
ferebat cotidie Sed et ad hostiu
illius spelunce diuisi generis fere
et agrestes bestie ɔcurentes
sermo qda more benediccioꝛ
a Sactissimo Blasio expectabat
Que nisi collata benediccione
inpudenter ibide pseuerantes
nullatenus discedebat Et si que
earu morbo aut aliq' dolore
detineret' mox benediccione

Sancti Blasij curabat fama cu ad
huc puerili versaret etate me
dicinale didiceat artem porro
sic maluit activa elige vitam
vt theorica nullatenus desereret
de ipo itaqz longe lateqz tantus
rumor sanctitatis excreverat
vt longe cominusqz positis vrbi
bus ac municipijs ab omib9 sancti9
nuncupa\[r]et eximius Interea Agro
laus tirannis contra xpianos
diabolica furia instigat9 a missis
apparitorib9 suis Jussit vinctum
e latibulo trahi Et ad se aduci
Sanctu Blasiu In ipa aute nocte
xpus de celo vocavit Sanctu p
sulem dicens Surge Beate Blasij
a missar p fice more Et taliter
gustato corpus sacr(u) suscipe
meu Qui mox evigilans in
tellexit q cu dns vocaret
ad taliter passionis Et valde
alacri spu surrexit Et sacta mi
nia solepni honore celebravit
Corpus quoqz divinu puro corde
et corpore devote suscepit Et h(ec) de p(rim)o

Dixi Secundo q in verbis in thema
te positis docemur sanctificare
adhuc Sanctu et gloriosu martire
Blasiu Quia venustate omni
virtutu fuit ornat9 huana
cu natura si ordini no sit inte
ta minuit racone virtutis Insup
omnis actio racione de temeritate
et negligentia dr Nec re age
quis quis no posit causa pba
bilem reddere Ita inquit Tuli9
libro p(rim)o de officijs Ca(pitul)o xviij(o). Re
nediccedus ergo Et sanctificad9
est Sanct9 Blasius sacerdos Cui9 hu
militas alterius confudit supbia
Cui9 pacientia pximi extinxit
iracundia Cui9 obediencia alteri9
pigritia tacite increpavit Cui9
fervor in tercia alieni corporis

suscitavit Qui pximi sui turba
tu p ira oculu cordis gra co(n)so
lacionis atqz edificacionis illuiavit
Ob hoc inquiebat beat9 Aug9
libro iiij(o) de civitate dei quam
venerabile qua in celestibus
sedib9 habitac(io)ne no dubitat Nec
habe sup se nisi deu qua sicut
sol illuiat ita de9 quam illustrat
Debet ergo virtuosos honorare
et sanctificare Qua solu boni ama
bile est vt pbat(ur) in decreto xxij(a)
questione secunda Ca(pitul)o Jta Ergo honor
et sanctificaco alicui exhibet(ur)
ut q(ue)da testimoniu boni in ipo qui
honorat(ur) vel alijs sanctitate pfer
tur Sic ergo honorari et amari
querunt hoies ad manifestacio
nem boni in amato existentis
vt p sequit(ur) Beat9 Thomas de
Aquino secunda secunde Articulo p(rim)o Et
questione xxvj(a). Vt sit flores ho
nois et honestatis fruct9 in v
bertate surrescat vt habet(ur)
in Clementina Ca(pitul)o Ne in agro
Talis fuit Sanctus Blasius sacerdos
Na ipe erat humilis et graciosus
vtilis et virtuosus habilis et
fructuosus Et q his maius est
in xpo credens diabolu eiusqz
complices superavit triumphans
Et omi mor(um) venustate ornat9
palma martirij a xpo p meruit
Sic viri ecclesiastici Sacerdotes psbi
et clerici debent bonis moribus
ad ornari vn Canon inquit Sacer
dotes et clerici bonis moribus
vivat Canendis psalmis i vi
gilet Cor lingua et corpus
deo auctore conveniet vt habetur
in decreto distinccione xxxij(a) Ca(pitul)o Si
qui Et xij(a). questione p(rim)a Ca(pitul)o Frui
tas debet itaqz Sacerdotes et cle
rici habe gravitate in victu

vestitu & in cessu Nam in victu debet
gravitate moꝝ esse maturi se
cularium convivia & thabernas
devitantes Ideo in decreto distictio
xxxv^a. sic scribitur Ep̄s presbiter aut dia
conus ebrietati deserviens aut
desset aut certe degradetur Unde
Beatus Jeronimus in agithea prophe
tam sic ait Sacerdotes presbiteri
et clerici qui deliciis affluunt
Et inter epulas se posse servare
castitatem credunt prophetic⁹ sermo
describit q̄ cuiciendi sunt de lautis
conviviis Et de epulis multo la
bore acquisitis Que confusio & igno
minia est xp̄m crucifixum pauperem
esurientem & nudum farsis coꝝ
poribus p̄ ditare Et ieiunioꝝ doc
trina rubentes buccas tunc
tia q̄ hora p̄ fire ut habetur in
decreto distinctione xxxix^a. Ca° Cre
bitur est quod apostolus ait Esca ven
tri & venter escis deus & hunc
et hanc destruet prima ad Cor. vi°
Quia sicut Nabusardan princeps
cocoꝝ regis babilonis muros
ihrlm destruxisse legitur Sic
crapula omnes virtutes in cleō
destruit & annichilat ut probatur
in decreto distinctione xliiii^a Ca°
In principio· Beato Jeronimo in
epistola ad Nepocianum sic dicente
plenus venter facille de ieiu
nio disputat Nam natus in paupe
domo et in tugurio rusticano
qui vix milio & cibario pane
ventrem implebat Nunc in sacerdo
cio carnes & queque delicata
fastidit ut probatur in decreto Causa
xii^a. questione secunda Ca° Gloria epi
debet etiam Sacerdotes presbiteri
et clerici habere gravitatem moꝝ

in vestitu Ne vestimenta coꝝ sint
nimis fulgida neque nimis rupta
Nam dissolutos absque honesto habi
tu aut fractis vestib⁹ non recipimus
Ita inquit canon xxiii^a. questione v^a.
Ca° Si aput quem Sedem beatum re
romanum vita secularis gestus
histrionicus et vestis curiosa
magis inhonorat clericum quam
honorat Incessus quoque sacerdotum
et clericoꝝ debet esse neque nimis
tardus neque nimis citus Sed
cum gravitate itineris mentis
gravitatem ostendat Unde refert
Beatus Jeronimus Allexandrum rege
spretum fuisse quia leonidis peda
gogi sui non potuit in incessu ca
rere vitiis debet ergo clericus
esse honesti in victu in incessu et
in habitu corporis ut deo & hominib⁹
studeat placere Ita scribitur in canone
xxi^a. questione iiii^a. Et generaliter
omnia que pietatem estimatione
famam opinione & verecundia sacerdo
tum & clericoꝝ ledunt vel sunt contra
bonos mores vel contra iura proposse pos
se facere credendum non est Nam ab
omni indecencia debet abstinere
ut probatur in Canone de vita & ho
nestate clericoꝝ Ca° Cum ab omni
Sic Sanct⁹ Blasius sacerdos erat
omnium moꝝ venustate ornatus
Et meritoꝝ efficacia insignis
forma prestancior oratio stabilis
Et virtute paciencie preclarus
Nam cum Agricola preses crudelis
ad sanctum deducendum transmitteret
Blasium ceperunt populi omnes
infirmos & languidos in ipso iti
nere ponere Tunc sanct⁹ Blasi⁹
simul cum ministris veniens omnes
infirmos in nomine domini nostri ihesu
xp̄o sanavit Cumque agricolao pre
sentatus fuisset Et vocem non esse
deum Sed solum xp̄m multis ratio

nibus afirmaset Mox senus ag
colaus vehementer iratus pre
pit cum fustibus cedi dicens yone
omnipotetem blassemare noli Qui
cu diu cederetur alacri vultu dicebat
Gloria sit tibi xpe deus p secula sep
Qui me conserta primitis vincere
pugna Quo dicto cernens in eo su
dex tanta paciecia Jussit eum
tetro carceri recludi Ad quem plu
rimi xpiani venientes Benedic
tione et sanitate ac robur fidei
ab eo accipiebat Quo audito
Crudelissimus preses Jussit xpi
antistite toto circumstante populo
suo presentari obtutui Et ema
nissimo accensus furore Jussit eu
eculeo suspendi Et gravissime
torqueri dicens Nunc videbimus
Si deus tuus xpus te posit de hac
pena liberare Et allatis vngu
lis ferreis Jussit totu corpus
sancti Blasij efodere Jta ut vngues
ferreos dispendentes sanguis vnda
sequetur Jpe autem roboratus
in xpo omnia tormenta pro nichillo
ducebat Et more gravitate
ornatus in omnibus penis paciecia
servabat Et hoc de secundo.

Dixi tercio Quod in verbis mthe
mate positis Dotem sanctifi
care adhuc Sanctu et gloriosu
xpi martire Blasium Qua digni
tatis excellencia fuit sublimatus
virtus enim sua vnumquemque clari
ficat et sanctificat Jta scribitur
in decreto de consecratione distinctione
quinta Capitulo De spiritu Nam virtus facit
hominem clarum et dignum Vnde Boecius
libro primo metro quinto latet in quit
in obscuris condita virtus Et Tulius
libro primo de oficijs. hominis ait mens
alter discendo alter cogitando
Semper aliquid aut in quirit aut agit
videndi quod et audiendi delecta

tione ducitur. ob hoc in quiebat
Sanctus Jeronimus het me in esse de
bemus homine non totu commutan
dum Sed in bene proficientibus
de die in die crescente novitate
commutari dicitur renovari Quo usque
infirmitas ad firmitate spirituale
incorupta quod pervemat Jta habetur
in decreto de consecratione distinctione in
capitulo Non exquo. Vbi Notandu est
Quod qui sanctificandus est adhuc debet
cu humilitate venerari Cu amore
celebrari Et cu honore clarificari
Quia in sanctificando debet esse ordo
in ore per quod manifestatur cor Et in
volutate que sepe ad malu cedit
vt prosequitur Beatus Thomas de
aquino Secunda secunde questione xij articulo
primo Et ideo Tulius libro primo de ofi
cijs capitulo xxvj in quiebat funda
metu perpetue comendacionis et
dignitatis est ipsa virtus Sine
qua nichil potest esse laudabile
Merito itaque de Beato Blasio di
ci potest Quod in quit Beatus Cyp
rianus in epistola ad clerum Frater noster
illustris a dno iam probatus deo ca
rus adhuc novellus Sed virtu
tis et fidei laude provectus Nec
in vemo quid in eo predicare plus
debeat Gloria vulnerum aut san
titate morum. verum quia gloria
est summus honor vt habetur in de
creto xxiiij questione prima capitulo In
omnibus. Vnde Beatus Ambrosius Sic
in quiebat Sacerdotalis subli
mitas nullis potest comparacionibus
ad equari Nam si regum et principum
diademati compares longe infe
rius erit Quasi plumbi metallum
ad auri fulgore compares quippe
cu videas regum colla et principum
submitti genibus sacerdotum Et osculata
lata eorum dextera se credat eorum

orombus communiri Ita scribit in Canone
distinctione centesima Ca° Duo sunt
Ideo beatus Gregorius ait Quis dubi
tet sacerdotes regum et principum om
nium fidelium magistros esse censendos
vt probatur in decreto dis lxxxxi Ca° Quis
Hanc dignitatem sanctus Blasius rogatus
a fidelibus et valde coactus suscepit
Sic viri ecclesiastici sacerdotes et presbiteri
non debent querere dignitates honores
et beneficia Sed magis subterfugere
propter pericula curarum suarum Quia ut ait
Crisostomus super Matheo Quicumque desi
deravit primatum in terra inveniet
confusionem in celo Nec inter servos christi
computabitur qui pro sacerdotio tracta
uerit Nec vnusquisque festinet
quomodo alijs maior apareat Sed
quomodo omnibus inferior videatur Vnde apostolus
ad hebreos v° ait Nemo sibi asumat
honorem nisi qui vocatur a deo tamquam
Aaron vt probatur in decreto viij° q° e
p° Ca° In scripturis Hinc est quod beatus
Iohannes super leuitico inquit Sciant
omnes et certi sint Quia qui doctior
est et sanctior ex omni populo Et qui
in omni virtute est eminencior talis
eligendus est in sacerdote et ad regimen
curarum Quia si aliter fiat non est consule
re populo Sed nocere Nec est prestare
regimen sed discrimen Ita habetur in
decreto distinctione lxi° Ca° Miramur
Quia nichil est quod magis noceat quam
quod asumantur indigni ad regimen curarum
vt probatur in Canone de Electione Ca° Ni
chil Et de Etate et qualitate Ca° Indecorum
Vnde sanctus Gregorius ait Nemo in ecclesia dei
magis nocet quam qui male agens
officium sacerdotale tenet peccatem
namque talem redarguere nullus presumit
Et ad malum exemplum culpa vehementer
extenditur Cum propter officium sacerdotij homo
peccator veneratur Ideo sanctus Ieronimus in epistola
ad Rusticum monachum inquit Disce prius
ut posis alios docere et racionabilem hostiam
oferas deo Ne sis miles prius quam tiro
Ne magister sis prius quam discipulus Ne predi
cator erroris in veniam Obhoc Canon
dis lxi° ait Statuimus Ne illis regenda
ecclesia dei credatur Quam legitimarum insti
tucionum nescij et tocius humilitatis sunt igitur
Debent ergo sacerdotes et presbiteri populos
docere psalmos tamen orationi devote instare
Et fidelibus christi humilitatis et caritatis exe
mpla prebere Quod facit contra multos sacerdotes
Qui psalmos cum syncopa decantant Missas
et divinum officium negligunt dicunt vana
et inutilia in animo cogitantes Nam in ecclesia
dei plus valet vnus psalmus cum devo
cione mentis Quam mille cum sola voci
feracione sermonis vt probatur in decreto
de consecratione dis v° Ca° Non mediocriter
Quia non in multitudine sacrificiorum propi
ciatur deus sed in mentis devocione
Ita scribitur in decreto xxiii° q° e viij° Ca° In
gravibus Bene ergo dicitur Quod deus precatis
orationibus est contentus vt notat glosa dis
xii° Ca° Omnia Sic contentus fuit sancti
Blasij sacerdotis devotis orationibus
Nam cum Censsor iniquitatis Agricolaus
prefectus suis precepit complicibus
dicens Deferte hunc Blasium ad lacum
Et ibi cum marmoreo pondere ad collum
ligato demergite in aqua Sed ora
nte sancto Blasio mox aqua ipsius
laci glaciali soliditate congelata
est Ita ut vir dei super ea sicut super
arida ambularet et deo psalmos caneret
Cumque quidam astancium diabolico instigante
spiritu vt sanctum virum in profundum submergent
super lacum abire conati sunt Quam mox
ut latices pedibus tetigerunt submisi
in profundum nusquam comparuerunt At dum presul
vltro egrediens a militibus detectus iterum
presidi est presentatus Mox iniquus preses data
sentencia iussit eum cum duobus puerulis de
collari Qui extra vrbem Sebastiam eductus
vna cum duobus puerulis gladio percussus
migravit ad regnum celorum Quod nobis.

Expliciat sermo In festo sancti Blasij de Sclavonia Episcopi et martiris gloriosi
Quem compilavit dominus Iohannes de Praga ad preces Abbatis vallis castri

Sermo modernus In festo sancti
Georgii de Sclauonia martiris gloriosi

Gaudete et exultate
Ecce enim merces
vestra multa est in
celis. hec verba
originaliter scribuntur
Mathei v° ca°. Et
transumptiue in decreto
Causa xxiiii.ª questione p.ª ca° Accita
Reuerendi patres et fratres in xpo carissimi
Quia [illegible]
[illegible] multi posuerunt animo
suo investigare sapienter de omnibus
que sub sole fiunt hanc occupacionem
pessimam dedit deus filiis hominum
ut occuparentur in ea Quia omnia que
sunt in mundo est vanitas vanitatum
et omnia vanitas et afflictio spiritus
Ecclesiastes p° ca° Una regula est apud
mathematicos Quod si due linee
sunt ex oposito concurrentes et se
invicem in puncto intersecantes que
primo fuit ad dexteram est post
modum ad sinistram et econverso Ide
patet experimento in viis publicis
ambulantibus cum per vias que se
in aliquo puncto vel biuio intersecant
Illo puncto transito pars que
erat ad dexteram Erit ad sinistram
et econverso Sic ad propositum in mundo
isto Est duplex via Una est via
iustorum Et alia est via impiorum
unde propheta ait Quoniam nouit
dominus viam iustorum Et iter impiorum
peribit ps p°. per dexteram autem
intelligitur prosperitas Et per sinistram
adversitas Quia aliquando defi
ciunt hic temporaliter in adversi
tate Sed plures sunt qui pereunt
in prosperitate dicente propheta Cadent
a latere tuo mille Et decem milia
a dextris tuis ps lxxx°. Ideo via
iustorum in hoc mundo est sinistra
id est penitentie adversitas Sed

via malorum in hoc mundo est dextera
id est vite prosperitas Quia via
impiorum prosperatur Jeremie p° Sed iste
due vie se intersecant in puncto et
in biuio id est in morte Quia tunc
mali qui in isto mundo fuerunt ad
dexteram prosperitatis et leticie
vadunt ad sinistram adversitatis
et pene eterne Econverso autem iusti
qui in ista vita fuerunt ad sinis
tram adversitatis et penitentie
post mortem autem vadunt ad dexte
ram prosperitatis et glorie sempiterne
proverbiorum viii° Mecum sunt diuicie
et gloria Infigura huius legitur
Genesis xlviii°. Quod yoseph obtulit
duos filios suos Manasse et Efraim
ad benedicendos a patre suo Jacob
Et collocauit primogenitum Mana
sen ad dexteram Et minorem Efraim
ad sinistram Jacob autem in spiritu can
cellauit manus in modum crucis
Et posuit dexteram super minorem
Et sinistram super maiorem Per Jacob
benedicentem intelligitur deus
de quo propheta ait Benedicat nos
deus deus noster benedicat nos deus
ps lxvi°. Per yoseph intelligitur mundus
yoseph enim accrescens interpretatur
Et habet primogenitum Manasen
id est obliuionem Quia accrescentia
temporalium facit obliuisci deum
Et tales in hac vita ponuntur ad dex
teram prosperitatis Sed in morte
deus manum conuertet Et illos obli
uiosos et maiores natu ponet
ad sinistram dampnacionis eterne
Ideo Sanctus Georgius martir
Cum esset nobilis miles et tribunus
de Sclauonia de Ciuitate Salona.
Congregauit multum pondus auri
Et perrexit in Capadociam ad Impera
torem diocletianum ut acciperet
sibi Comitis dignitatem Sed cum

videret paganos ydolis sacrificare
Et xpianos penis gravissimis
torqueri Compunctus corde intra se
dicebat Quid mihi prodest vana di-
gnitas aut huius mundi falsa prosperi-
tas Si post mortem ad eterna tormenta
descendam Et hec dicens totum aurum
quod attulerat et omnia que habebat
pauperibus erogavit Et corpus
suum gravissimis penis pro xpi nomine
exposuit Ideo merito gaudet et
exultat nunc in celis Que fuerunt verba
in themate proposita pro quorum
meliori intelligentia salutetur virgo gloriosa

¶ Gaudete et exultate Ecce enim
merces vestra multa est in celis
ubi thema. Reverendi patres et fratres
in xpo carissimi Quia beatus Ber-
nardus Gaudium inestimabile
nobis ostendere volens, sic inquit
Celestes cives sumus conscripti ideo
necesse est illorum cogitare gau-
dijs Qui quasi quodam impetu
copioso hodie letificat civitatem
dei unde nobis contemplantibus intimo-
mum experiencia Et sacre scripture
in pluribus partibus lucide de-
monstratur Quia sanctus Georgius
martir Gaudet in celo propter tria
primo propter ameni loci speciositatem
Secundo propter dilecti socij firmam cari-
tatem Tercio propter dei nostri continuam
fidelitatem ¶ Quantum ad primum dico
Quod Sanctus Georgius martir
gaudet et exultat in celo propter
speciosi loci amenitatem unde Sanctus
Gregorius ait Quid fratres paradiso
iocundius aut quid celo speciosius
ut probatur in decreto distinctione xl capitulo
Quilibet. Et prima questione prima capitulo
Vencamus Ideo Cassiodorus Epistola
xl ait In celesti beatitudine
veraciter sine fine gaudium est

Sine aliquo tedio manens sempiterni-
tas Et sola inspectio divinitatis effi-
cit ut beatus quis esse possit hec
veraciter perhenni mente prestat hec
iocunditates accumulat. Nam hec
civitas celestis habet speciosum
fundamentum speciosum murum specio-
sas portas speciosas plateas spe-
ciosam gentem speciosum ducem O ci-
vitas celestis mansio secura patria
totum continens quod delectat Ibi omnes
delectantur de deo Cuius aspectus pius
facies decora eloquium dulce Ibi
primum est videre deum Vivere cum deo
Esse cum deo Qui erit omnia in omnibus
Ibi est Summa felicitas Summa iocun-
ditas Vera libertas perfecta caritas
Eterna securitas Et sancta sanitas
Ibi est vera leticia plena sciencia
omnis pulcritudo omnis beatitudo
Ibi est pax pietas honestas Gau-
dium leticia dulcedo vita perhennis
Gloria laus requies amor Et
concordia dulcis unde bene dicebat
psalmista Gloriosa dicta sunt de te
civitas dei ps lxxxvi° Sanctus
autem Georgius martir in hac
vita acquisivit sibi ameni loci
promissam speciositatem multis
modis sustinens adversitates
et persecuciones propter fidem xpi
Nam anno ab incarnatione domini fere
ducentesimo lxxx° residente in urbe
roma Marcellino summo pontifice
Dum Imperator Dioclecianus qui
erat natione Sclavus in provincia
Capadocie omnes xpianos inter-
ficeret Nunciatum est ei quod Georgi-
us tribunus esset xpianus Quo au-
dito non mediocriter contristatus
est Sed cum blandicijs et promissionibus
eum a fide xpi separare non posset
Jussit eum in terra extendi Et a iiijor
carnificibus crudeliter cedi Sed
orante xpi martire Tantam

illi constantia dīna gr̄a tribuit
vt penaꝝ cruciatus p nichillo
duceret Cum Imperator cerneret
vnde pacienter resipisse debu
erat Inde inflamatꝰ ampliꝰ
in ira exarsit Iussit qꝫ illū
ligari sup rotam ferream gla
dios habente desup aptatos
qui martiris mebra paulati
dilaniaret Imposito naqꝫ
xpi martire sup rota Et orate
ac dicete xpe deus clemens
dirupe vincula mortis vt tibi
decante deuota cantica laudis
Continue disrupta est rota Qz
videns Magnetius magister
militū credidit ꝛ cū pluimis
militibꝰ ꝛ paganis batisatꝰ est
Imperator aute iussit sactū Geor
giū obscuro carceri macipari
Ad que venit queda vidua habēs
filiū cecū surdū ꝛ mutū quē
Beatꝰ Georgiꝰ in xpi nomie
sanauit Quod audientes multi
infirmi ac debiles veniebat
ad carcere Sactꝰ aute Georgiꝰ
fide xpi eis pdicabat Et omes
cū gaudio in xpi nomie sana
bat Habebat itaqꝫ in dolore
gaudiū Et in pena exultacio
nem Vn Sactꝰ doctor Jeronimꝰ
in Epla ad virgine exulem
ait Bellator xpi uulneris
dolore aut cotepnit aut nescit
Du viuacitatis senssibus
sola videtur cogitare victo
riam Sicut qui hiemis tem
pore vadit ad balnea pus
aspitate frigoris nudus pa
cienter suscipit Qa cū se
cutura calefactio consolatur
Et Vallerius libro vº in fine
scribit Qz cū Genofon rex
filiū maiore natu noie Grillū
in plio cecidisse cognouisset Stati
corona deposuit Sed cū audiset
ipm fortissime pugnate in trise
capiti reposuit corona Testatꝰ
maiore se ex virtute filij alacri
tate Qua ex morte amaritudine
sentire Ideo Beatꝰ Gregꝰ in pasto
rali ait De spe eterne hereditatis
gaudiū sumat Quos aduersitas
vite temporalis humiliat Qa insi
saluados in ppetuū cerneret Erudi
endos sub discipline regimine dīna
dispensacio no frenaret Et Beatꝰ
papa Nicolaus inquit Quos celes
tis patrie pace ac securitate pdica
ta erigere debemꝰ Et ta diu sup
coꝝ cautela oportet nos esse solli
citos vt si dei iudicio pntis tepis
comoda amitūt future vite spe
ret se gaudia absqꝫ ambicione su
scipe sempiterna vt pbatur in decreto
Causa vijª questoe pª Caº sicut
Ideo Sactus Georgiꝰ martir in
labore pnti requie recepit Vn
Aplus scda ad Corinthios xiº ait
Quis infirmatur ꝛ ego no infirmor
Qs scandalisatur ꝛ ego no vror hic
est Qz Beatꝰ Augꝰ sup psalto lxiº
inquit xpus manebat in cesto
oras in quo docebat nos in secto
contractie quiescere cū amalis primi
mur Ita scribitur in decreto vijª qoe pª
Caº hoc tūc Et Tulius de oratore
libro scdo ait Magna laus videri
solet tulisse casus sapienter no frac
tū esse fortuna Sed retinuise in re
bus aspeis dignitate Et Seneca
de traquillitate animi ait Nil est
ta acerbū in quo no equs animꝰ
solatiū inueniat Ideo Sactꝰ martir
Georgiꝰ morte vita suscepit Vn Aplꝰ
ait Cupio disolui et esse cū xpo
ad philipen pº Et pphā orabat dices

edur decarte manu mea ad gfitedu
nomi tuo p̄s xlo p°. Seneca q3 epl̄a
lxxviija ait Mors viri iusti est et
na natalis dies Et ideo nec vita
sit tibi tedio Nec mors timori
p q̄ p̄bat Et magis celebre fes
tum est mors martiru Qua na
talis eo⁊ Qa nati sut ad labore
et dolore Sed moriut ad quiete
⁊ et̄na gsolatone Et notat glo
sa in decreto xxxiija qone iija. Ca° No
oportet Et hoc ꝑpt loci spetosi
amenitate Mathei v°. Beati qui
lugēt quoniā gsolabut Et tras
suptiue de pma distictoe p̄a Ca°
Eleat Et hoc de p̄a parte smois

Dixi secudo Et gloiosus martir
sattus Georgius gaudet ⁊ exul
tat in celo ꝑpt dillecte societatis
firma caritate Vn̄ luce xv° scbi
Gaudiu est angelis dei sup vno
peccatoe pniam agēte Qua sup
lxxxxix iustis qui no indiget
pnia vt p̄bat in decreto xxiija
questoe iija. Ca° Ex hijs Ideo Apls
ad Coꝛ vltio ait Gaudem quia
nos in firmi sum vos aute pote
tes estis Et oramus vestram
gfirmatone Sotrates quoq3
in exortatoibus Ca° scd̄o inquit
Acceptos amicos no solu auxia
tes in sinistris Sed no in vide
tes in ꝓspeis plures eni infeli
tibus gpatiut ꝓspitatibus
aute in videt Et hij no sut veri
amici Hic est Et Vallerius lib°
iiijo. Tenctulo de amore ⁊ dillcaoe
sinte fidei ait Amici ꝑspue in
rebus adūsis cognostut in qb9
quid q̄ p̄stat Certe suspectus
est qui plus semp petat quam
impendat Vn̄ ꝓubio⁊ xvij°

scribit Omi tempoe diligit qui
amicus est Et fr̄ in angustijs
gꝓbat Hic est Et Boetius de
consolatoe libro p° inquit hoc
tantu dixerim vltima esse ad
uerse fortune natura Que du
cumserit aliqs tmen afligit
que ꝓferunt meruisse credut
Et Cassiodorus epl̄a xxviija ait
piatulu q̄da est inter tristes
velle gaudere Et humanitatis
refugit afectu qui dolorem
no sequit alienu Vn̄ Quintili
anus de clamatoe viij. Vnusquisq3 inquit luctibus ac lac
imis suis credit accede quada
dignitate Si miserimi esse vi
deamur Beatus q3 Ieronim9
in epl̄a ad Asella scribit Osu
labatur inquit michi manus
Et ore vipperino detrahebat
Dolebat labijs ⁊ corde gaude
bat. Sicut ergo molesta est
societas falso⁊ ꝓximo⁊ Sic
leta est societas dillecto⁊
firma caritate gnicto⁊ Hac
Sattus Georgius martir aqui
sinit cu multis doloibus et
tribulatoib9 Omis quis ergo
ad suitiu dei accede cupit
recognostat se ad tortulaia
iuisse Na in hoc mudo taqua
in campo certamis positi sum9
Et qui hic doloes aut plagas
aut tbulatoes no sustepent
In futuro in gloiosus apacebit
Vn̄ Beat9 Bnardus ait Cu
tbulam gterim ⁊ mudam
Cu pmim exuimur carnaliu
desiderio⁊ tegumetis taqua
viuu a vinatijs Ob hoc dicim
filij xpi Quasi imitatores
pasionis xpi Ad hoc autem.

exterius ut obliuiscamur amore
mundanorum Et deponamus rerum
terrenarum dilleccione Ac eciam
atendentes pugnacione tribulacio
ne teptacione et multiplice la
bore Incipiamus querere illa que
non sunt huius vite Ideo beatus Criso
super Matheo inquit Si minaces
nautis pellagi fluctus Si tem
pestates et hiemes agricolis Si
vulnera et gravissimi ictus mili
tibus leues et tollerabiles sunt
propter spem temporalium Multo ma
gis cum celum proponatur in premium
Et leta societas sanctorum Nichil
ex presentibus doloribus debet sen
tiri Vnde vegecius de re militum
libro iiii Scribit de Aristotile
Qui cum esset supreme vite Et re
liquias senilibus ac rugosis
membris In summo litterarum studio vix
custodisset Sic valenter pro sa
lute patrie incubuit vt eam
hostillibus armis solo equatam
in lectulo athenecium iacens
manibus quibus erat eripet
hic est M Tulius libro oficiorum
tercio ait Neque solum nobis diui
tes et fellices esse volumus Sed
liberis ac propinquis Et maxime
rei publice Vnde beatus Augus
tinus de ciuitate dei Refert
de quodam Qui precipitauit se
in hiatum terre armatus et interiit
Eo quod dictum fuisset oraculis
deorum vt illum quem romani ha
beret optimum illuc mitteret
Si ergo pagani propter spem fu
ture vite Et ob bonum societa
tis carnalis tanta passi sunt
Quanto magis ve sunt beati
Qui pro celesti regno et dulci
societate sanctorum hic modico

tempore paciuntur Cum non sint condigne
pasiones huius temporis ad futuram
gloriam que reuelabitur in nobis
Beato Gregorio sic dicente Que autem
lingua potest dicere Quanta sint celestis
regni gaudia Angelorum choris in
ter esse Cum omnibus sanctis dei mul
tum cernere In circumscriptum lumen vi
dere Nullo mortis metu affici
Sed semper inter angelos et sanctos
Sine fine gaudere Ideo Sanctus
et Gloriosus martir Georgius
omnia hec tormenta pro xpo letanter
sustinuit Et alios ad hec verbis
et exemplis aduxit Nam cum Im
perator Diocleciannus ad suggesio
nem paganorum Illico iussit beatum
Georgium suo iterum conspectui presen
tari Quem aloquens ait Aperi
oculos cordis tui o miser Et
deum Iouem ac deum Appollinem ado
ra Ne indignata deorum maiestas
Aut celesti fulmine te consumat
Aut viuum ad tartara mergat
Ad hec beatus Georgius respon
dit Pergamus si placet ad templa
deorum vt quanta diuinitas illorum in
teat experimento probemus Hoc audiens
Cesar gauisus est gaudio magno
Et precepit omnibus ire ad templum Appo
lonis Et videre xpi militem sacri
ficia immolare Quo cum venisset
Conuersus ad statuam Appollonis di
xit Admiro te per dominum Ihesum xpm
filium dei viui vt exeas et omnia
ydola confringas Ad hanc vocem omnia
ydola corruerunt Et demones cum
magno vlulatu et gemitu inde re
cesserunt Tunc Imperator precepit
aferri Sartaginem sulphure et
pice plenam Que dum atrimenta
censa fuisset beatum Georgium
ligatum in ea poni precepit Ille autem

du graviter ureretur et oraret
mox dns ihus xpus misit angelu
suu qui flammivoma instrumenta
extingues divino alloquio ꝯsolatꝰ
est eu dicens pax tecu miles xpi
optime Noli tormenta pavere
quia xpus adest qui te victore
faciet Et ad gaudia eterna cu
gloria pducet Quod videns Regina
Allexandra Et multitudo populi
que astabat Credentes in xpo
babtisati sunt Tunc Imperator
ira inflamatꝰ Jussit Regina
Allexandra p capillos suspendi
Et post eiectam foris civitate
decollari Sanctu vero Georgiu ferro
vinctu iussit in carcere recludi Et
fame ac siti cruciari Et hoc de scdo

¶ Dixi Tercio quod gloriosus martir
Sanctus Georgius Gaudet et exul
tat in celo ppter dni sui ꝯtinua fi
delitate Vn aptus ait Gaudete
in dno semp iterum dico gaudete
Et ysaie lxjo scribitur Gaudens gaude
bo in dno et exultabit aia mea
in deo meo Et habetur in decreto
distinccione xva Cao Sancta Romana
ecclesia. Vade ergo Et comede
in leticia pane tuu Et bibe vi
nu cu gaudio quia deo placent
opa tua Eccti viijo Et pphá
ait Dellectare in dno et dabit tibi
peticiones cordis tui ps xxxvijo
Ideo Beatus Jeronimꝰ sup Canta
inquit Beate sunt ille aie que
dorsu suu curvaverunt vt sus
cipiant sup se sessorem verbi
dei Et frena eius paciatur vt
quocumqz voluerit flectat eas
Ita scribitur in decreto distinccione xva
Cao Ad fidem. Sanctꝰ itaqz martir
Georgius in hac vita Acquisivit

dni nri ꝯtinua fidem Attendens
quod scribitur scda ad Cor vjo in omnibꝰ
exhibeamꝰ nos met ipos sicut
dei ministros in multa paciencia
in tribulacionibꝰ et angustijs in
plagis in carceribꝰ in sedicionibꝰ
in laboribꝰ in vigilijs in ieiunijs
p arma iusticie a dextris et a sini
stris Tales enim debent esse veri
milites xpi Quia in eis vigere
debet disciplina militaris maxi
me in abdicacione voluptatum
carnis Vn narrat Vallerius
libro scdo quod Cornelius scipio
Eodem momento quo castra in
travit Edixit vt oia que vo
luptatis causa erant amoverentur
et auferrentur Et tunc ꝯstat ma
ximu institorum Et lixorum cu
duobꝰ militibꝰ abisse Et stati
exercitus recreata virtute
Numancia solo equavit Ideo
policarpus libro vjo Cao vijo
ait Romanos gencium victores
fecerunt esse sciencia exercitata
Et fides qua impendebant rei
publice Et ob hoc prevaluerunt
adversus multitudine Gallorum
procacitate Germanorum vires
Hispanorum dolos Afrorum. Munus
vero nostre milicie est tueri
ecclesia Et purgare pfidiam
Sacerdociu augere pauperum iniu
rias propulsare pacificare provin
cias Et pfratribus si opus est ani
ma ponere Vn Bnardus sup
Canta ait Secure procedite mi
lites xpi Et inimicos crucis intre
pido aio ppellite Quia gloriosi
revertuntur victores de prelio Quia
beate moriuntur martires in pre
lio. vt pbatur in decreto xxiija qone
scda Cao Non estimamꝰ Et

Valerius libro iiº caº pº ait Sic
prandete commilitones tamquam
aput inferos cenaturi Et post
hanc vitam victoria vobis pmissa
fetur Ideo Vegetius de electione
militum sic inquiebat In hoc to
cius rei publice salus vertitur
ut tyrones non solum corporibus
Sed etiam animis potentissimi et
fideles eligerentur Quia fidelitas
est lampas animi Eo quod sicut lam
pas illuminat domum ita fidelitas
illuminat animam Unde petrus de Ble
nosio in quadam Epistola ait Nichil
detestabilius est nota proditionis
in milite Nam licet Ioab fortiter
omnia vicerit Tamen non computatur
in cathalago fortium david Quia
fortitudinem eius proditio in Ab
ner et Amasa denegavit Sola
fidelitas est que dilatat glo
riam populi Que pacem firmat
et terrorem incutit inimicis De
cato Augustino super psalmum xxxiiº Sic
dicente Iustus ex fide vivit
Fides tua iusticia tua Quia
utique si credis caves Si autem
caves conaris Et conatum
tuum deus novit Et luctamen
considerat Et hortatur ut pugnes
Et adiuvat ut vincas Et cer
tantem expectat Et deficientem
sublevat Et vincentem coronat
Hec autem fidelitas conservatur
per virium crebra exercitatione
Et mutua cogitatione Iuxta
illud Beati Ambrosij super psalmum
Beati immaculati Hec enim fide
litas nisi exercitata languescit
Et crebris ociosa temperatur
incomodis Remissas excubias
callidus insidiator irrupit Assue
tum autem in bello externa fraus
instruit Et gloriose provehit
ad palmam victorie Unde Apostolus

ait Sancti per fidem vicerunt regna
operati sunt iusticiam adepti sunt re
promissiones ad hebreos xiº Sic glorio
sus martir Sanctus Georgius per fide
liam pervenit ad eternam promissionem Nam
Imperator diocletianus Dum tantam
catervam paganorum ad christi gratiam
perventam cerneret Et christi martirem
nullo modo ad suum votum flectere posset
In zelo iracundie protulit sententiam
dicens Georgium tribunum et militem
Regalia precepta contempnentem Et dijs
blasfemiam inferentem iubemus
gladio vitam finire Ad hanc igitur
iussionem iniqui satellites ducebant
Beatum Georgium extra civitatem
ad decolandum Cumque pervenisset ad
locum destinatum petijt inducias
orandi Et elevatis oculis ac
manibus in celum oravit dicens
Gratias tibi refero domine ihesu christe
Quia te adiuvante perfice potui quod
te precipiente inchoavi Te adoro
Te laudo Te glorifico Ecce ad te
venio Accipe obsecro in pace spiritum
meum Expleta itaque oratione percus
sus gladio migravit ad dominum
Ihesum christum viiiº kalendas maias
Regnante domino nostro ihesu christo Qui
cum patre et spiritu sancto Est super omnia
deus benedictus in secula seculorum Amen

Explicit Sermo modernus In festo
Sancti Georgij de Sclavonia Capado
cum Tribunj et Martiris gloriosi
Quem compilavit et dictavit dominus
Ieronimus de praga Ad preces fratris
Luce de Sclavonia et heremite heremi
Camaldulensis Anno domini Mº cccc º xxviiiº

Sermo modernus de corpore xpi doctoris Johannis de praga Contra husitas hereticos

Hoc est corpus meum.
Hec verba dni origi
naliter scribuntur Luce
xxij°. Et transumptiue
in decreto Causa xj
questione tercia Capitulo
Euidenter. Reuerendi
patres et fratres in xpo carissimi Quia
nemo confidere potest de acumine
ingenij Nec de subtilitate scruti
nij Nec de sedulitate studij ad in
vestigandum tantum misterium
Sacrosancti sacramenti corporis xpi
Sed de bonitate dei Et pietate
ordinis ac humilitate cordis Ait
enim filius dei loquens ad patrem
Confiteor tibi pater Quoniam
abscondisti hec a sapientibus
et prudentibus Et reuelasti ea
paruulis Mathei xj°. Et transump
tiue xxiiij. questione tercia Capitulo Si
habes. Ideo Sapiencie vij°. dicitur op
taui et datus est michi senssus
Jnvocaui et venit in me spiritus sa
piencie vij. Cassianus in Colla
cionibus patrum inquiebat.
Seruum dei Cupientem ad noticiam
scripturarum et sacramentorum pertingere
Nequaquam debere labores suos
erga commentatorum libros impendere
Sed omnem industriam mentis et
intencionem cordis erga emenda
cionem viciorum carnalium detinere
Quibus expulsis sublato vela
mine passionum Scripturarum sacra
menta Spiritus sancti illustratione
contempletur Homo quippe manu
dei factus est Cooperante filio
et spiritu sancto Juxta illud Job Ma
nus tue domine fecerunt me Sed
secundum animam ad ymaginem et simi
litudinem dei creatus est Genesis
primo Facillimus ergo ad operis

sui graciam fauor inclinatur auctoris
Et gradus eciam hominis prerogatiua
monstratur preciosum quippe opus dei
est homo Vnde secundum Beatum Gregorium
de alijs namque opibus dixit deus
et facta sunt hominem vero propriis ma
nibus figurauit de quo quasi quoddam
consilio ante tractat quam fiat di
cendo Faciamus hominem ad yma
ginem et similitudinem nostram Distat
ergo homo quam generosus et
preciosus sit vilem namque tra
cum demonstrat Sed preciosum virtus
gloriosum reddit ymago Que
neglecta in vicia cadens Aut
serpente aut vulpem Aut mulum
Aut iumentum huiusmodi vocat
scriptura vij propheta dicit Nolite
fieri sicut equus et mulus quibus
non est intellectus psalmus xxxj°. Et
dominus de herode in ewangelio ait
dicite vulpi illi Ideo et in Ezechie
le geminato nomine dicitur filij hominis
vt qui exterius forma hominis
habet Jnterius ymaginem dei
gerat. Hunc igitur hominem ita
sibi vnitum Et excellenciorem
creatum primi parentis peccato
depressum disperdere nolens dei
filius Caritatis vinculo ante
passionem suam memoriale commenda
uit dicens Accipite et comedite
hoc est corpus meum Que fuerunt
verba in themate proposita pro
quorum declaracione et intelligencia
a principio petranda Spiritus sancti
gracia Salutabitur virgo gloriosa

Hoc est corpus meum vbi thema
Reuerendi patres et fratres in xpo
carissimi Quia in singulari cibo
Qui fuit manna celitum Triplex
ut ait scriptura reperiebatur proprietas
hoc est Decor allectiuus Dulcor
refectiuus Et vigor substantiuus.

Nam decorem allectiuu arguit sus
pensio contemplantis oculi Qa plue
te dno Mana de celo p circuitu castror
surgentes filij isrl' dixerunt Manhu
id est Quid est hoc Exodi xvj°. Dul
core vo refectiuu arguit gustio
cibi more manducantis populi Erat
na qz mana saporis quasi simile
cu melle ac panis oleati Et ad quid
aliquis volebat ad hoc conuertebatur
vn in libro Sapientie dr panem de ce
lo dedit eis habentem omem sapo
rem & omem suauitatem. Vigorem
aute substantiuu arguit extensio
temporis Qa xl^{ta} anis illo cibo filij
isrl' fuerunt pasti Et quia circuiti
omnia pdicta no fuerunt veritas
significatiua Sed figura Ideo sup
pdictis tamquam sup defectiuis
nauseans omis turba & vocife
rans tota nocte in tenebris figu
rar gradiens fleuit dices Quis
dabit nobis carnes ad vescendu
Numeri xj°. hoc igitur inimur au
diens & exaudiens conditor et
in pator dus Nobis qui puenim9
ad vespera huius seculi desiderata
escam tribuit Sicut pmisit dicendo
vespe comedetis carnes Exodi
xvj°. In qua esca omnia pdicta sunt
pfecta et no defectiua Sicut
pulcre innuitur in verbis dni
nri ihu xpi cu dicit hoc est cor
pus meu. Que fuerunt verba
caritati vestre in themate pposita.
¶ In quibus verbis ame sic introductis Tria implicatur ad iram
informacione. pmo implicatur
sensifica corporis dimensio que
nulli subiecto innititur cu dr
hoc. Secundo Substantifica cor
poris conuersio que sub speciei se
creto efficitur cu dr Est. Tercio
mirifica sensuum adhesio in signo
q obicitur cu dr Corpus meu.

Quatu ad pmu dico Qr in verbis
ppositis implicatur Sensifica cor
poris dimenssio Que nulli subiec
to innititur Cu dr hoc. id est
accidens sine subiecto mostratur
Qr eternaliter oculus nature miatur
vn hereticus hussita sic argume
tatur accidens no potest stare
sine subiecto Ergo in sacrameto
remanet panis materialis Et sub
pane fit corpus xpi Contra hunc
hereticu Exclamat Sanctus doctor
Jeronim9 dices o Jhu inefabilis ad
miracio Oculi in tuo sacrameto
vident albedinem Saporem sentit
gustus odorem olofactus Tactusqz
subtilitatem reperit Sed auditus
cordi representat in te illa no fore
accidentia Jnte certe Sola pse
existunt accidentia sine subiecto
Qa no ut humanis videtur sensi
bus panis es Sed totus xpus
Jhus integer Sicut in celo ad
patris dextera resides deus &
homo Ideo Beatus Ambrosius igitur
panis est in altari ante consecratoz
Sed post consecracione no panis
sed verum corpus xpi est Qa sub spe
panis caro xpi in veritate sumitur
Et sub specie vini sanguis xpi in
veritate bibitur. Beato Thoma
de Aquino sic dicente dogma datur
xpianis Qr in carne transit panis
Et vinu in sanguine Qd no capis
q no vides animosa firmat fides
pter rerum ordine. vn Beatus Bernar
dus ait. xpus invisibilis sacerdos
visibiles creaturas panis & vini
in substancia corporis & sanguinis
verbo suo secreta potestate conuertit
habemus ergo decorem allectiuu
hoc id est corpus xpi benedictu
talibus speciebus tectu & velatu
Quamquam illud pnomen hoc pnt
tradit sub forma sacramentali
verborum No facit demonstracione

gcepta sed excitam Et hac no ad
intellectu sed ad senssu Et hac
no ad corpus xpi Qa sic verba
illa eucaristia no efficeret sed p
suptone q est hetitu Nec demo
stract pane vel substatia eius
Qa falsus esset oronis intellect9
sed demostract q commune est
vtrqz tmo i trassubstatiatone
Tamen in auctoritate asupta
asumit ad exponedu Et demo
strat ver corpus xpi ut tectu
et velatu Et hoc mirabiliter
z cgrue si atendat que p illud
pnome hoc importat Importat
siquide pnome hoc quadam
euidentia Qa pnome ostesiuu
hoc demostrat aliquid demo
strat eni quada existenciam
Est nanqz pnome neutro pasiuu
hoc Qa substantiuat in neut°
genere vt d' Gramatici9 demo
strat etia quada excellecia
Qa est signu distinctiuu hoc
Qa distinguit z diuidit hoc ab
illo Et quia dicta tria mirabilia
qda modo repiunt in corpore
xpi sit gsiderato ideo merito
de eo dr hoc. Vt ad hoc expona
mus auctoritate vnica qute
tem in tria vt scbit in Exodo
vbi dr hoc est q fecit tibi de9
qn egresus es de egypto Et erit
signu memoriale ante oculos
tuos Vbi atendam9 dicta tria
in portata per pnome hoc Na
in hoc venabili sacrameto Eui
dentia obviam admiratur
senssus insufficies hoc Existe
tiam substantiua opeat virt9
in deficies. fecit de9. Excelle
tia distatiua veneat asspec
tus se reficies. Et erit signu

meoriale ante oculos tuos Dicat
ergo hoc est q tibi fecit deus
Vbi vehemes stupor erit de eo
Qd nobis demostrat p pronome
hoc Qa introgatio stuporis est
Et admiratonis facta ab omi
senssu Dicit eni visus in gsidera
tione hui9 sacrameti illud admic
lis Quid est hoc q video dicit
et auditus illud Iemie Quid est
hoc q audio dicit z gust9 illud
Exodi Quid est hoc q fecit t de9
dicit et omis senssus stupens
illud Actuu ii° Repleti omes stu
pore z extasi dicebat Quid est
hoc. Et ille stupor et admiratio
huanoz senssuu in corpore xpi
nobis demostrato mirabiliter
figurat Genes xxvii° vbi dr qd
senuit ysaac z vide no potuit ac
in omi b9 senssib9 decept9 fuit pter
auditu Qa solo auditu verum
cognouit qn dixit vox quide vox
iacob est In qua figura Esau typu
gerit speciez panis z vini Iacob
tectus pellibus typu gerit veri
corporis xpi Sed ysaac deceptus
typu gerit senssus huani Ateda
mus ergo in hac figura Qa sicut
in ysaac sene visus calligabat
Tact9 hesitabat Et gustus liti
gabat Sic in hoc venerabili sac
meto visus noster calligat Na
q visus alicui9 caliget z no pos
sit ferri in rem que sibi obicitur
Contingit vel ppt defectu animi
Sicut z noctua no potest in sola
rem luce aspice Qa potecia
eius visiua no est p fecti grad9
vel ppt defectu organi Sicut pa
tet in senib9 albugine habetib9
Vel ppt tmiuu ad visu no bene
dispositi Sicut caligat oculus
in puio in timato cu obiectu
pportionatu visus sit p viuum

tinnatu q est color Ad ppositu
ergo ad aptando In i tuitu hui9
sacrameti caligat humanus
sensus & omis intellectus Et
ppt defectu amini Qa nulla po
tencia est tanti gradus ut atin
gat Et ppt velame orgam Qa
quo usqz sum9 in via No nisi p ve
lamina videmus Et ppt excelle
ciam tmini & obiecti Qa substa
cia corpois xpi que ibi gtinet
Nullo visui nec intellectu est
p via ut videat Et hoc est q
notablr dr Actuu ix° viri aute
qui comitabat cu eo stabat stu
pefacti audictes voce nemine
aute videntes Id est apli comites
et socij xpi Qui semp ibat cu eo
viri lumie fidei p ceteis illustrati
Et tame habebat depsione me
talem Qa stabat stupefacti ppt
in gsueta excellencia obiecti
bilem Audictes voce xpi dice
tis hoc est corpus meu Nemine
tame videbat Istud est mirabi
le Quodo dr aliquis vide nemi
ne dicit eni Gramaticus Q
hec gstructio Nemine video est
bona No aute video nemine
Cu nichil visu no posit tinac
Et ego dico Q ad p sens locuto
est verissima Si quide Q pote
cia visiua & intellectiua ad hoc
eleuet et p tingat ut dicat
vide nemine Dr eni q potest
esse vno modo remotiue & ne
gatiue Sic q intellectus in
speculacone dei omia ab eo
remouet ome sensibile ome
intellectibile creatu dicedo
nichil p dictoz deus est Relin
quit ergo q intellectus se in
ueniat in p via entitate in
finita in qua gstitut9 caligat
in ea nemine videndo ppter
ipam infinita p vietate abstra
hente ab omi phantasmate Et
ista est caligo qua ad vitam solus
Moyses dr intrasse in monte Exodi
xxiiij° Et iste est altus cognitois
modus de deo posibilis in via De quo
Beat9 Dyonisius de celesti yerarchia
ait Tuc optime deu nouimus
Cu sibi giugim ut omnino ignoto
Alio modo dr quis vide neminem
obiectiue & positiue Verbi gra
Si hic esset colupna vna qua vide
ret omes Et dina potestate subito
verteretur in substanciam angelicam
Quid videt visus certe mera ab
sencia colupne & sic videt nemine
Et ita est in pposito Na ante gse
cracone in hoc sacrameto Sub
stancia panis videt quilibet
Sed post gsecracone Intellectus
no videt substancia panis Qa
no est ibi Sed est substancia cor
pois xpi Quia dicto modo i tellec
tui in puris naturalib9 p via
no est Videt ergo mera absen
cia substancie panis et sic videt
nemine Et certissime apli erat
nemine videntes post verboz
placone Qa no substacia panis
qua pus videbat Nec corpus xpi
Qa no potest videri in sacrameto
naturali lumie Sed in supnatura
li luce bene videbit in patria
celesti Qa videbim9 eu facie ad
faciem sicuti est Et hoc de primo.

Dixi Secudo Q in verbis in the
mate ppositis Implicatur Sub
stantifica Corpois gussio Que
sub speciei secreto efficit seu dr
Est gutendo substacia in substa
cia Sed tame in ipm gutimur
maducando Et no. equisso vt dt
Beat9 Aug9 Ideo in figura Genes
xxvij° dr Q ysaac p tactu hesi
tabat no in se Sed in eo q palpa

bati Quia pilose manus similitudine
poris id est Esau expresserat. Et
istud tactus nature mirat^r Unde
hereticus hussita sic argumentat^r
omnis relacio realis requirit ter
minum realem Et prius et posterius
relacio realis est Ergo in sacrame
to necesse est esse pane materiale
tamquam terminu realiter distinctu
Alias in fractione sacramenti opor
tet frangi corpus xpi Sed contra
hunc hereticu Exclamat Sanctus doc
tor Jeronimus dicens O humanorum
illusio sensuum panis accidentia
frangunt^r in partes Et tamen in qua
libet particula permanens totus
et integer xpus sicut eras ante
ea frangunt^r illa que interea quamvis
sensibus vident^r accidentia Et
tamen nec frangeris nec corrupe
ris Te dentes vident^r masti
gare velud materiale panem
Et tamen nequaquam mastigaris Beato
thoma de Aquino sic dicente Frac
to demum sacramento Ne vacilles
sed memento Tantum esse sub frag
mento Quantum toto tegitur. Nulla
rei fit scissura Signi tantum fit
fractura Qua nec status nec
statura signati minuit^r. Ideo Beatus
Bernardus ait Sacramentum corporis
xpi sicut est in dividuum quod dividit^r
Sic manet in corruptum cum fuerit
sumptum Nam xpus in sacramento
in partes minime ducit^r et manet
integer Totus in fracto Totus
in integro Tantus est in exiguo
Quantum constat esse in toto dicit
enim Quia pilose manus similitudinem
poris expresserat Cum enim pilosi
tas illa typum gerat specierum
panis et vini Ubi ergo sunt priores
et posteriores species Aliquid
non sunt eadem cum sunt panis Et
postea cum sunt corpus xpi. Ubi Non

tandum est. Quia in illis speciebus
est ydemptitas et non ydemptitas.
Idemptitas quidem est realis numero
Quia eedem species numero que fuerunt
panis sunt corporis xpi Sed non
est idemptitas habitudinis Quia
cum erant species panis et vini
Erat ibi substantive et per contactum
Nunc autem cum sunt species corporis
xpi Non sunt ibi substantive nec
ipsum velant tangendo Quia potius
sicut conversio super naturalis est
sic et habitudo est super naturalis
Et propter hanc diversitatem species
dicunt^r priores et posteriores Ut
sit sensus Quia eadem accidentia
numero cum sunt corporis xpi
habent omnia illa que habebant
cum essent panis et vini Quia idem
color sapor et odor pondus et huius
modi Quia pilose manus poma
similitudine poris expresserat
Et de hoc stupet quamvis sensus
Cui stupor optime signat^r in
Job ubi dicitur In horrore visionis
nocturne cum solet sopor occupare
homines tremor apprehendit me
Stetit quidam cuius vultum non agno
scebam ymago coram oculis meis
Visio illa nocturna contemplatione
tacita et elevatione mentis
significat Quam habet sacerdos
in consecrando hostiam Stat enim
post consecratione quidam Cuius vul
tus non videtur Quia natura
ypostasis dei et hominis Qui velatus
sub speciebus panis et vini ab oculis
Stat ymago coram oculis id est
accidentia non in mixta Et de hoc
stupet quamvis sensus dicens Cuius
est ymago hec Quia non panis et
vini ut pretendit Sed corporis
xpi ad quod noster intellectus non
attingit Et tamen sic est. Nam
hoc verbum est dicit infinitate

Qa q est no habet fine omia
cu alia verba dicut aliquid
determiate sicut amo lego etc.
Sed hoc verbu est dicit infini
tate Qz pp̃e no potest dici ni
si de deo vn Moyses ait Qui
est misit me ad vos ut educa
vos de tra egipti Exodi iij°
Qa omia deficiut Sed est sep
est Na incipe nec deficere nescit
Et quia corpus xpi est in hostia
secudu sig̃ficatu pmu huius
verbi est Cu dr hoc est Qz est
exclude actione z pasione Qa
omis diuisio debetur quato
Na nichil diuidit⁹ nisi quatu
Et nichil agit natualiter nisi
quatu Et nichil patit⁹ nisi
quatu Cu ergo corpus xpi no
sit in hostia scdm quatitate
i mo quatu ideo nulla diuisio
ab extra sibi quenit huius exe
plu habem⁹ quia eadem figua
est in facie z in speculo Sed quae
in speculo figura no potest di
uidi Et in facie diuidit⁹ Qa
in facie pus est quatitas q̃
qualitas Sed in speculo pus
est qualitas qua quatitas.
Et qa qualitas est i mutatiua
Et qsequit⁹ qualitas quatitate
vn no est in speculo quatitas
commutatiue sequedo qualitate
Et ideo est ibi modo indiuisibili
Qa no scdm esse phicu siui vn
et totus orbis posset apare
in speculo Ita qz corpus xpi
Extra hostia z sacrametu habet
quatitate Et scdm esse natue
diuidi potest Sed in hostia no
habet quatitate nisi quatu
sub est ibi Et no modo phico
Ideo diuidi no potest in hostia
Sicut nec figura in speculo.
vn legit⁹ Mathei xvij° Qz
petrus Jacobus z Johanes

videntes in mote Jhm trasfigatu
ceciderut in tra Et eleuates ocu
los nemine viderut nisi solu Jhm
Qui est in statu vie quilibet habet
oculos depssos z no eleuatos Siue
in cognicione pphetica Siue enig
matica Et scim⁹ Qa oculis clau
sis aparet homi multa phatasma
ta Sed no cu oculos aperit Et
ideo cu ducem⁹ i mote valde
excelsu id est in celu Tuc vide
bim⁹ dnm Jhm xpm trasfiguatu
Na res trasfiguata absolutur
ab actione Qa cu omia pbatica
agat p qtactu Si corpus xpi q
adhuc est in sacrameto No est ibi
sub racoe quatitatis no potest
age in aere vt videat⁹ Sicut nec
figua homis in pvio Nisi adita
quatitate absoluat⁹. Vlterius
videbim⁹ eu cetu secto asociatu
Qa ecce Moyses z helias Quis
inquit Beatus Greg⁹ in quarto
dyalogoz fidelim dubitae potest
In illa ymolacomis hora celos
apiri yma sumis terena celesti
bus sociari Spus quide omes
et angeli tremut admiraculum
Sicut fiui post regem quado
facturus est aliquid grande Ideo
dicit Ecce Moyses z helias Sed
tremut admiraculu qsecracois
Sicut tremut homies quado
tra tremit Ideo dr ceciderut
apli z timuerut valde vn in p
facione dr p que maiestatem
tua laudat angeli adorat do
minacones Tremut potestates
Sed laudat p oraculu z tre
muit pstuporem Timor eni in
cussus stupois cogit clamae
dei magnalia Ideo petrus cla
mauit dices Bonu est nos hic
esse faciam⁹ hic tria tabnacla
Mira simplicitas dt Euagelista
petrus nesciebat quid diceret

Et merito Si eni ita delectabile
est hic esse cu xpo sub uelamie
Quato magis erit sub nuda ve
ritate Ergo carissimi alibi afec
temus tabernacula mia pone
et no hic Qa no est bonu nos
hic esse sed ibi. Vlterius videbi
mus eu in tusceto solitarium
Qa eleuates oculos neminem
viderut nisi solu ihm Quasi
dicat hic habentes oculos de
pressos et clausos videm9 plua
phantasmata et aliquos errores
Sed eleuates oculos in lumie
gloie videbim9 eu solu no aso
ciatu p substatia panis vt
dicit Berengarius vel sub ve
lamie speciez aut nature
alterius Sed solu videbimus
eu et nemine aliu Et ibi erit
nostra beatitudo iuxta illud
hec est vita etna vt cognos
cat te veru deu Et que misisti
ihm xpm Johannis xvii°. Et in
Canone de pma distitione iiiia
Ca°. Si exbono Et hoc de scdo
Dixi tertio qz in verbis in the
mate ppositis implicat minvi
sica senssuu adhesio in signo
q obicitur. Cu dr Corpus meu
In quo habemus dulcore gusi
tui Et vigore conexiuu Ideo
in figura Genes xxvii°. scribitur
qz in ysaac Gustus litigabat
du comedes carnes domesticas
putabat se de venatone edere
vn stupes et vltra qua credi
potest admiras ait Quis igit
est ille qui dudu capta vena
tiona atulit michi et comedi
Sic in hoc sacrameto corporis
xpi aia deuota supta sacra
meti digna refectone Et pmi
mia dulcedine quasi alienata
Stupens et vltra qua credi potest
admiras ait Quis est qui capta
venatone atulit in et comedi vn
Beatus Ambrosi9 dicit panis sacte
panis viue sana palatu cordis
mei vt senciat suauitate amois
tui Et ut aug inquit Introducis
me dne nescio in qua dulcedine
Et audio quasi voce dicente Cresce
et maducabis me Ergo quado
Senssus deficit quo ad visu cali
gante Qui pane verbo carne
efficit quo ad tactu hesitante
Quc caro me tem reficit quo
ad gustu litigatem in hoc omis
humanus senssus deficit Ideo ecle
sia canit prestet fides suplemc
tu senssuu defectui ppter cui
dencia obiectiua Quam admia
tur senssus insuficiens cu dicit
Corpus meu. vn hereticus hussita
Sic argumetatur Quodo potest
esse corpus xpi cu dt corpus meu
Tam magnu in hostia tam parua
Cu videmus q suptione minuit
Et qseruatone no auget Ergo
oportet qz in sacrameto rema
neat panis mateialis qui co
operiat corpus xpi. Sed gtra
huc hereticu Exclamat Sactus
doctor Jeronim9 dices O nobile
conuiuiu in quo sub panis et vini
specie Totus xpus deus et homo
sumitur Et ita totus in panis
specie et in qualibet eius de par
ticula quauis minima Et ita tot9
in vini specie et in qualibet eius de
gutta quauis minima Sicut in
panis et vini specie simul beato
Thoma de Aquino sic dicente
Sumit vnus Sumut mille Tan
tu isti quatu ille nec suptus
qsumit Sumut boni sumut mali
Sorte tamen inequali vite vel
interitus vn beat9 Bnardus

ait Sicut de virgine p spm sat
tu vera caro xpi creatur Sic
p eundem spm de substancia pa
nis et vini idem corpus xpi gse
trat Et sicut q vbiqz ofertur
vnu corpus est et no multa cor
pora Qa tantu est in exiguo
quatu gstat esse in toto Nichil
minus habet singuli qua vni
uersi Totu vnus totu duo totu
plures sine diminucoe pcipiunt
Qa no in specie vel quatitate
sacrameti est gracia Sed i vir
tute xpi . prestitim cu hoc totu
fiat sup naturaliter Sicut in
figura legit Exodi xvj° Qr
gma de celo tantu habebat qui
minus pabat quatu ille q plus
Qa no oportet ut gsecratone
crescat Eo q in transubstatiatoe
ab soluit amotione Cu nichil
potest mouari nisi quatu Et
corpus xpi cu no sit in sacra
meto racone quatitatis No
oportet qr vno sacdote eleuate
Et altero deponete idem corpus
gtrarijs motibus moueat Sicut
nec figura in speculo mouet
cu deponit vel eleuat Ideo
ysaac admirat dices quis est
ille qui atulit in venatonem
Nunqua em aliqua caro vena
tione fuit tantu quesita ad
mortem sicut caro xpi vt re
citat Sancti Euangeliste Quia
nullus poterat homine ad pri
statu reformare Nisi xpus
deus et homo qui pcatu no
fecit nec in ventus est dolus
in ore eius p pet ij° Na dignu
fuit vt caro deuicta passione
gdigne satisfaceret vt pbat
magr Sentenciar distinccione
xij . Ca° scdo Et tuc scdm Beda
i mutatus est ordo noxiu ita
q noctes pcedunt et dies sequunt

Qa p xpi pasione homo de nocte cul
pe redijt ad diem gratie Qr notat
glosa in decreto distiacoe lxxv° Ca° Qr
dic Qa eficacia sacrametor data
fuit in pasione xpi Vn ipe ad latrone
ait hodie mecu eris in padiso Luce
xxiij° Et i decto de pnia distiacoe pa
Ca° Importuna Na porta padisi no
erat aperta Nec sacrametu corporis
xpi ante pasione dni fuit institu
tu vt pbat in decto de gsecratoe dis
ija Sed tempore passionis hoc est in
vltima cena vtute dina fuit gsecratu
Vn Beatus Augus ait Excelsa celor
vasta terra pfunda fluctuu pari
potestate vt pcipit virtus fuit
efectus Na omnia dixit et facta
sut Sic qa hoc est corpus meu dixit
Et hoc factu est vt pbat in decto
de gsecratoe distiacoe scda Ca° Qa
corpus Caueat ergo quisqz ne du
bitet Qa iudiciu sibi manducat
et bibit Qui indigne accedit no di
iudicans corpus dni pa ad Cor xj° Et
de gsecrtoe distiacoe scda Ca° Qui
scelerate Vn Beatus Ambrosius ait
vnusqsqz fidelis se pparet et eme
det vt digne dei et dni sui carne
valeat manducare vt pbat in
decreto de penitencia distiacone
pa Ca° Qui sactus In figura huius
Exodi xij° Moysi pcipit vt die x°
tollat agnu Et xiiij° die i molet
eu Et de sagine agni liniat sup
vtz poste Et comedat festinater
cu lactucis agrestibus et azimo pane
Sic et nos debemus sumere corpus xpi
post i plecione decem madator Et
iiij°r euangelior Et comede festinat
id est cu deuocoe cu lactucis et azio
pane id e cu gtrcone et puritate cordis
vt pbat i Canone de gsecro° distiacoe sa
Vn Scs Gregorius ait tergat sordes
prauaru opis qui pparat deo hospiciu
cordis Qr nobis prestare dignet Ihus.

Explicit smo In festo Corporis xpi
quem gpilauit et dictauit dns
Jeronimus de praga gtra hereticos husitas

Sermo modernus ad cleru factus
in consilio vniu'sali in Sena.

Erut signa in sole:
hec verba originatr
scribut' luce xxi°. ca°
Et trasu'ptiue legut'
in p'nitis d'nice euaglio
Reuerendi in xpo p'res
et dni ac d'niu'saz facultatu ma
gistri et doctores egregij. Quia
madatis obseques Ap'li qui sic
inquit omia quecuqz facitis
in verbo aut in ope in Nomie
dni nri ih'u xpi facite ad Colocen
trio ca°. Et trasu'ptiue in Capto
No licet xxvj^a. questoe v^a. Quae
in Nomie dei pr'is omipotetis
qui ab inicio seculi vtram qz
de nichillo c'didit creaturam
angelica et huana vt habetur
de Suma trinitate ca° Firmiter
ac in Nomie filij eius dni nri
ih'u xpi qui cu in forma dei esset
no rapina arbitrat9 est equa
lem se esse deo q'a natura fuit
et est semp equalis. Tamen exi
nanuit semetipm habitu in
ventus ut homo q'a sic i vir
ginis vtero suscepit homiem
vt nec sine homie deus sit Nec
sine deo homo quamis nec hua
nitas sit diuinitas Nec d'initas
est huanitas No sut c'fuse in eo
nature quaqm ex duab9 naturis
vna sit p'sona q'a deus et homo
vnus est xpus vt ait in Symbo
lo fidei beatus Athanasi9. In cui9
nomie omne genu flectit' celes
tiu t'restriu et infernoz ad phi
lipen' s'do ca°. Ac etia in nomie
Sancti sp'us qui a p're et filio No
pluribus spiratoib9 p'ut Greci
suspicati st erat Sed vnica
tantu spiratone procedit ut p'ba
ext^u de Suma trinitate et fide catho
lica ca°. vnica qui quide Sp'us
sanct9 vbi vult spirat Et vocem
eius audis Sed nescis vnde veniat
aut quo vadat Johanis t'tio ca°.
Sed quia in omni actone ordinata
tam naturali qua artificiali
est aliq's eficiens aliq's recipies
et aliq's proueniens. hic est ac
in actu sacte p'dicatonis qui est
actus yerarchicus et valde sub
limis hec tria necesario requi
runtur Na licet in omi actione
agenciu deus ipe dici possit
principaliter agere q'a tamen
actus sacte p'dicatonis trascedit
facultate naturalis intellige
tie tam angelice qua huane
q'a est de illo qui est superior
omi naratone vt habet' in libro
de causis p'positone vj^a. Cui al
ludes protollus philosoph9 p'po
sicione Cxxiij^a. Sui libri sic inq't
p'mu p'pt substatiale vnione
indicibile est Et incognoscibile
ab omnibus secudis multo mi9
dicibile erit a me Eo q' et vite
mee neglientia et s'monis in
pericia sistut ex aduerso p'sertim
cu in p'sencia tantoz dnoz
patru et platoz vniu'salis ecce
ac iudiciu tocius orbis et doctoz
d'niu'saz facultatu quid q' dixero
imperitie me deputari Et venia
dari peto Na ut ait beat9 Greg's
libro vj° moraliu p'pe fine Qua
talibet inquit doctrina mes pol
leat Grandis est imperitia velle
doce meliores In eo naqz verba
vim sue rectitudinis amittut
Eo q' auditori no c'gruut Vnde
et meditamia vires p'dut qn
sanis mebris aponut' hec Greg's
Verutamen vt audia quid lo
quat' in me dns deus Quonia
loquet' pace in plebe sua Et
sup sanctos suos Et in eos qui c'u'tut'

ad cor. ps. lxxxiiij° Ideo de diuina confiſus
miſericordia Et veſtra benigna pa
ciencia ceptum pgredior Et ut
facilius aſequi valeam pro impe
tranda ſpus ſancti gra more ſolito
ad matrem miſericordie que ſola
ad omne bonum facilliat oro recur
ramus Eam qz deuote ſalutemus
dicentes mente ſerena Salue regina

Erunt ſigna in ſole. vbi thema.
Reuerendiſſimi in xpo patres et dni
baſes eccleſie ac iudices orbis
Quia hoc ſacro ſanctum Senatum Con
ſilium reformare et ſupplere ea
nititur que in ſancta Conſtancienſi
ſynodo non dum conpleta fore cer
nuntur. Ideo de reformacione ſtatus
vniuerſalis eccleſie ac de nobis
ipis hodiernus ſermo redendus
eſt Sup eo Qz ſpectaculum facti
ſumus mundo et angelis et hominibus
pa ad Cor. iiij°. Que verba vtcumque verbis
beati Auguſtini de commune vita
clericorum Et allegatur tranſumptiue
in decreto xija queſtione pa ca° Nolo
vbi dr Nolo ut aliquis de nobis
inveniat male viuendi occaſione
prouidemus enim bona ut ait apts
Non ſolum coram deo Sed etiam coram
omnibus hominibus Quia ppter nos eſt
nobis neceſſaria bona conſciencia Et
ppter alios eſt nobis neceſſaria bona
fama Nam qui confidens de conſciencia ne
gligit famam ſuam crudelis eſt Me
lius eſt enim nomen bonum quam vnge
nta pcioſa Eccli° vij°. Igitur omnis
Epus Sacerdos clericus vel platus
in amore dei pfundatus in pprio
regulatus In pximum dilatatus
ſanctificie obtinet veridice ut
in omni ſtatu ſuo poſſit eſſe pfectus
Tenet conſequencia Quia amor dei
Sui Et pximi de neceſſitate re
quiritur ad pfectionem cuiuslibet Epi
Sacerdotis clerici vel prelati.

Quo p primum in optimo quietatur
obiecto p Secundum in pprio regulatur
ſubiecto p Tercium excluditur ſub
iecti ad obiectum oppoſitum i. ad
iecto. Inchoatur aute amor dei
ſcdm beatum Aug. libro de ciuita
te dei Ca° xviij°. A contemptu ſui cu
ob diuina gloriam odium pocius re
portat homo quam ſ amore Iuxta
ſentenciam beati Iohannis Criſoſtomi
in i° pfecto ſic dicentis Melius eſt
odium ppter deum Quam amor qui eſt
ppter ipm Cum enim ppter deum amamur
debitores dei ſumus Cum vero odio ha
bemur ppter ipm debitorem nobis
facimus deum hec Criſoſtomus pſtim
Cum et Canon in decreto habet eundem
confirmat ſenſum dicens Melius eſt
p veritate pati ſupplicium Quam p
adulacione habere beneficium Ita ſcri
bitur Cauſa xa queſtione iija. Unde
ego in preſenti ſermone Totius adula
cionis caueo vicium Et ſolius
dei poſtulans auxilium Si in ſole
miſtico militantis eccleſie queda
ſigna deformitatis reperire po
tero Sub breuitate in dulci tepis
enarrare curabo Ad hoc namqz
increata veritas in Euangelio
preſentis dnice omnes hortatur.
dicens Erunt ſigna i ſole Que
fuerunt verba Reuerencie veſtre
loco thematis propoſita.

In quibus verbis annexe ſic rudit
introductis Sub methaphora
Solis ppoſitum Triplex Sol non
incongrue poteſt intelligi dicente
ſcriptura Eſt triplex ſol Exurens
montes Et refulgens radiis ſuis
obcecat oculos Eccli. xliij° Eſt
increatus Sol increatus Sol iuſticie
xpus dns. Eſt Sol electus id eſt
Status militantis eccleſie Et eſt
Sol creatus Iſte materialis fi
gure circularis ſeu ſpherice Que
figura circularis ut pbat phus
eſt pfectior inter omnes figuras.

q̃a mea pcedit ab eode pucto adide
p equalem distatia acentro Et
de isto sole mateiali Et de signis
que erut meo ante diem judicij
quamuis Johel ppha no tacuit
Sed z beatg Jeronim9 legisse se in
analib9 hebreoz asserit de me
thodius martir reuelatu sibim
tarte fore testat. Tame ista talia
que eade facillitate reprobatur
qua pbat. Causa breuitatis ob
mitens. In pmo z secudo sole fine
huic in pona smoni. Est igitur
pmo sol increatg xpus dns deg
submethaphoa Ecc̃e p° dr oritur
sol z occidit z ad locu sum reuertit
Dic em redeptor nr ortus fuit,
quado de intemerate ṽginis vtero
pcessit Tamqua sponsus pcedes
de thalamo suo ps xlm° Dic ota
sua fecit qm in ligno crucis p
nobis occubuit Et renasces ad
locu sm redijt qm resurges
amortuis celos ascendit Vn
zacharias ppha ait p viscera misiroz
dic dei nri In qnib9 visitauit
nos oriens ex alto Luce secudo
Dic oiens ex alto nos visitare
dignatg est qm verbu caro fac
tu est z habitauit in nobis Jo
hanis p° verbu in qua illud no
factu nec platu nec creatum
Sed ante secula apre genitu
p nobis incarnari voluit i fine
seculoz Qua quide incarnatoe
sim artiu liberaliu censsuras
Et oim creatu naturas mutauit
Na gtra censsura artis gramatice
fcit Eo q verbu illud p qd fac
ta sut oma Et sine quo factu
est nichil Supponit et regitur
cu tamen sit substatiuu coul
tat z regit cu sit indicatiuu
Subiugat z vincit cu sit Impa
tiuu vilificat z a Judeis spnit
Cu tame sit optatiuu dilatat
et in cruce extendit Cu sit quic
tiuu termiat z in sepulcro clau
dit Cu tame sit in finitiuum.
Similiter mutauit censsuras loice
Cu nomie infinitu finitu reputa
Et t̃min9 trascendes in gene locat
Insup gtraria simul dicut de eode
Mutauit etia in se censuras Geo
metrie Eo q linea infinita z lon
gissima absqz minucone breuiat
Supficies ampla z latissia sine
gdensatoe angustat Circufere
tia magna i mo maxia sine in
clusioe t̃miat Figura sume
sperica absqz mutatoe gquadrat
Hoc naqz pulcre declaras phi
lippus parisiensis Cancellarius
Metrice inquit inhec verba du
factoris z facture mira sit qiuc
tio Quis est modus ligature
que iuctura que ratio Que sut
iuctura que iuctire Qui inphi
que vnio Stupet suo fracto
Iure Geometre pportio Immē
sum submēsura t̃mioz claudit
Spera claudit quadratua et
semp ipa claudit. Signa aute
in sole isto increato sut hec
Mira humilitas Et immessa cari
tas Na de humilitate ipe ait dis
cite ame qa mitis su z humilis
corde Mathei xj° Et de caritate
ide testat dices Maiore carita
tem nemo habet ut aiam sua
ponat quis p amicis suis Johis
xv°. Exemplo huig solis increa
ti Nostri dni Epi z plati Sic
subditos suos diligat ut si
opus fuerit etia p eis aiam
ponat Integritas naqz psi
dentiu est salus subditoz Ita
scribit in decreto distictoe xij
ca° Miramur Quonia prelati

et paſtores prius in ſe ipſis debet oſ
tendere qualiter ſubditos in domo
dei oporteat ambulare cum vita
paſtoris ſubditis debet eſſe in exem
plum ſecunda questione vij.a ca.o cum paſ
toris. Vulnerato namque paſtore quis
curandis ouibus adhibebit medi
cinam prima questione i.a ca.o ffertur
Quia totum corpus invadit morbus
Si languor non fuerit curatus in
capite ſecunda questione vij.a ca.o Sicut in
quit vij dominus per ezechielem prophetam
de malis paſtoribus conqueritur
dicens lac inquit comedebatis
et lanis operiebamini et quod craſſum
erat occidebatis Gregem vero meum
non paſcebatis ſed cum auſteritate
imperabatis eis et cum potencia
Ezechielis xxxiiij.o Et tranſumptiue
ſecunda distinctione ca.o habet Talibus
ergo committo atrioribus verbis
arguendi ſunt mali prelati et paſtores
Quibus non eſt cura de ouibus
Cum tamen ſanguis earum de manibus
prelatorum requiretur vt habetur in
ca.o irrefragabili Omnes enim
prelati declinauerunt ſimul inuti
les facti ſunt ps. xiij.o Omnes inqua
declinauerunt ſed diuerſimode Nam
quidam declinauerunt a recto id est
a nominatiuo caſtitatis In geni
tiuo luxurie et carnalitatis Alij
declinauerunt a recto equitatis
In datiuo iniurie et malignitatis
Alij declinauerunt a recto caritatis
In accuſatiuo inuidie et mordaci
tatis Alij declinauerunt a recto
humilitatis In vocatiuo ſuperbie
et vanitatis Alij autem declinaue
runt a recto pietatis In ablatiuo
vſure et ſymoniace prauitatis
Et hij omnes ſic in grauiter et viciose
declinantes maledicuntur adeo di
cente propheta maledicti qui declinant
a mandatis tuis ps. cxviij.o Inſuper
et cum iniquis perpetue dampnatur
dicente dauid declinantes autem in
obligationes adducet dominus cum operan
tibus iniquitatem ps. cxxiiij.o Tunc
quando dominus dicet ligatis manibus
et pedibus proicite eos in tenebras
exteriores ibi erit fletus et ſtridor
dencium Mathei xxij.o Et merito
Quia moderni prelati diligunt vani
tatem et querunt mendacium ps. iiij.o
Et hec eſt cauſa destruxionis eccleſie
vniuerſalis videlicet pompa vani
tas et ſuperfluitas prelatorum crebra
frequens et generalis Que mentes
laicorum ad inuidiam ſuſcitat Tiran
nos ad diripiendum bona eccleſie
inuitat Sciſmata et hereſes multipli
cat hec namque eſt labes peſtifera
Et demonium ſurdum et mutum quod non
eicitur niſi in ieiunio et oracione vij
Beatus ambroſius in libro de ieiunio
ſic ait Quo adusque delicie quo
adusque comeſſationes ieiunantibus
filijs iſrael manna de celo deſcendit
Epulantibus eiſdem culpa preuarica
tionis aſcendit Daniel trium eb
domadarum ieiunio vir deſideriorum
audiuit angelum dei loquentem
A die prima qua poſuiſti in corde
tuo ut affligeres te in conſpectu dei
tui Ego miſſus ſum ad te ut an
nunciarem tibi que ſcripta ſunt in
libro veritatis danielis x.o Heſter
quoque regina triduano indicto ie
iunio et oracione ſalutem vniuerſo popu
lo ſuo impetrauit heſter xiiij.o Dicti
na fratres omnibus in hoc ſacro ſancto
concilio congregatis Illud primum eſſe
remedium prereformatione ſancte vni
uerſalis eccleſie adhibendum precipe
re indicere Non ſolum in ytalia ſed eciam
per omnes orthodoxe fidei prouincias
Ieiunia proceſſiones et deuotas oraciones
Ut ipſe dominus qui exaudit deprecacionis

paupeꝝ intam arduo hui⁹ ꝯsilij ne
gotio effectu & fine dignet' ꝑstare
optatu Et hec de ꝑ^a^ parte sermonis

Dixi scdo ꝛ multo breuius Qz est
sol electus id est status militātis
ecclesie De quo scdo libro machabeoꝝ
ca° ꝑmo sic legit' Tempus affuit
quo sol refulsit qui prius erat sub
nubilo Et accessus est ignis ma
xim⁹ qui totu ꝯsumpsit sacrificiu ita
ut omes mirarent' ꝛ orarent Jona
tha summo pontifice inchoante ꝛ ce
teris ꝑsequentib⁹ Eqmide temp⁹
sacri constanciēs ꝯsilij affuit i quo
sol militātis ecclesie refulsit
qui prius erat sub nubillo ꝑuersi
scismatis tribus ꝑ papatu litiga
tibus Sed accessus est ignis ma
xim⁹ id est zelus populi xpiani
utriusqz status Johanne summo pōti
fice de papatu deiecto facta est
leticia magna i populo Nūc at
in hoc sacro Senar ꝯsilio temp⁹
adest ut sol militātis ecclie qui
in constanciēsi synodo refulsit
in hoc Senar ꝯsilio reformat⁹
ꝯtinue fulgeat Ablatis certis
impedimentis que luce solis im
pedire solet ꝛ auferre Sunt aute
duo que luce solis impediut id
est Nubiu opacitas Et noctis
obscuritas Sed quid ꝑ nubes nisi
carnales voluptates intelligunt'
que in luxu ꝛ in crapula ꝯsistut
Sed quia ut ait Beatus Crisosto⁹
sup mathēo Nō solu ꝓditor est
veritatis qui ꝓ veritate mendaciu
loquit' Sed etiam ille ꝓditor veri
tatis esse censsetur qui veritate
nō libe ꝓnunciat Qua libe et
manifeste ꝓnunciare oportet
corde enī creditur ad iusticia
ore aute ꝯfessio fit ad salute
ad Ro x°. hic est q ego libere
utar verbis dni in apocalipsi

sic dicentis habes ꝛ tu tenentes doc
trina Nicolaitaꝝ penitencia agat
quonin⁹ venia & pugnabo cu eis
in gladio oris mei Apocalipsi ij°
Que na est ista doctrina Nicolaitaꝝ
ꝑ qua dns tanta tribulacia minat'
Nicolaite naqz sut heretici vocati
a Nicolao diacono qui fuit unus
ex septe cu beato Stephano ab
aplis diacon⁹ ordinat⁹ Actuu vj°
Iste Nicolaus cu suis sequacibus
Statim post ascensione dni ꝑdica
uit omes mulieres omib⁹ debe
esse comunes more brutoꝝ aīaliu
et ꝓpt hoc factus est hereticus Si
cut testat' Beatus Aug⁹ in lib°
de heresibus Et allegat' transsumptie
in decreto xxiiij^a^ questioe iij^a^ De hac
doctrina Nicolaitaꝝ hugo sup Apo
calipsim inquit multi sacerdotes
ꝛ ꝑsbiti adhuc hodie sut de secta
Nicolai qui se turpiter in luxuria
fudunt omes mulieres et si non
in actu qa no posut affectu
tame et deprauata volutate
ꝯcubantes de quib⁹ Canon in decreto
distinctoe xxxij^a^ sic inquit preci
piendo madam⁹ ut nullus audi
at missam ꝑsbiteri quem scit
habe ꝯcubina indubitater aut
sub introducta mulierē. Vn et
Sancta synodus hoc sub pena ex
ꝯmunicacomis et ꝑuacomis decreuit
ex carthaginensi ꝯsilio quo dicit'
placuit Epos ꝑsbiteros diaconos
ꝛ subdiaconos abstinere ab vxori
bus Qz nisi fecerint ab ecclesiast
tico remoueat' officio Et racione
assignat Aplus ad Cor vj° dicens
Nescitis q mebra vestra templu
sut spus sancti ꝛ xpus habitat
in vobis Tollens ergo mebra xpi
facies mebra meretricis absit
Que rogo est ꝯuentio xpi ad belial

Aut que conuentio lucis ad tenebras
de quibus tenebris idem apostolus in ho
dierna epistola scribit dicens fratres abi
ciamus opera tenebrarum et induamur arma
lucis ad romanos xiii° Que autem sunt
illa opera tenebrarum que debemus
abicere consequenter in textu epistole
exponit dicens non in comessacionibus
et ebrietatibus non in cubilibus et impu
diciciis Et notanter premisit non in
ebrietatibus et comessacionibus Quia semper
luxuria sequitur gulam sicut filia ma
trem hinc est quod Jouinianus monachus
factus est hereticus quia comessaciones
et ebrietates non esse peccata mortalia
coram publice predicauit sicut
probat beatus Jeronimus libro secundo contra
Jouinianum monachum et hereticum
cum tamen ex sacris canonibus consti
tutum sit vt presbiter diaconus aut
clericus ebrietati deseruiens aut cesset
aut certe degradetur vt probatur
in decreto distinctione xxxv^a Tales
namque sacerdotes et clerici cum holofer
ne vinolenti cum filiis heli vio
lenti cum saul demoniati cum go
lia gigantici helyseum subsanant
Job quoque spernunt quia salomonis
palacia et Jeroboam solacia querunt
de quibus beatus Jeronimus in cronica
prophetam sic inquit Ecclesiarum princi
pes episcopi prelati et abbates qui de
liciis affluunt et inter epulas
pudicitiam se posse seruare credunt
propheticus sermo describit qui exciecati
sunt de speciosis domibus et de lautis
conuiuiis ac de epulis multo labore
aquisitis Quia confusio et ignominia
est dominum ihesum christum pauperem esuri
entem sicientem et nudum farsis corpori
bus predicare Et ieiuniorum doctrina
rubentes buccas tumentiaque
ora proferre demumque si episcopi et prelati
locum apostolorum tenent quia tenent
non solum dignitatem eorum sed quam
sanctitatem et abstinenciam ac vite sanc
titatem imitentur hec non ego qui
nichil sum sed sanctus Jeronimus beato
Gregorio Causa huius dicti assignatur
Et habetur in decreto distinctione lxxxiii^a
vbi dicitur Nemo in ecclesia dei magis
nocet quam his qui peruerse agens nomen
vel statum prelatoris tenet delinquentem
namque hunc redarguere nullus presumit
Et ad malum exemplum culpa vehe
menter extenditur Quando pro reuerencia
ordinis homo peccator veneratur Nam
vt ait philosophus quarto ethicorum honor est
premium virtutis Ergo tales prelati
viciosi quantum ad personam ipsorum magis
sunt vitandi quam venerandi Sed iam
ego cui rei similes dixerim huiusmodi
inutiles prelatos et sacerdotes Nisi aque
que est in fonte babtismatis hec
aqua babtisatorum peccata abluens
illos ad regnum celorum transmittit Et
ipsa postmodum in cloacas effunditur
beato Gregorio omelia xxiiii^a ad propo
situm sit dicere pro nos si quidem fideles
ad sacrum babtisma veniunt nostris mani
bus benedicuntur per impositionem manu
um nostrarum spiritum sanctum recipiunt Et ecce
ipsi ad regnum celorum pertingunt Et nos
deorsum tendimus Ingrediuntur electi
manibus sacerdotum expiati ad regna
celorum Et ecce ipsi sacerdotes per reprobam
vitam ad inferni supplicia festinant
hec Gregorius Que namque sunt officia aut
secularia negocia que presbiteri et
sacerdotes non administrarent Nam moder
nis temporibus quidam presbiteri sunt vsu
rarii et mercatores alii sunt castellani
et procuratores alii tabernarum rectores
et taxillorum lusores ac lenones hoc
solum deficit quod non sunt birri et homini
tortores Et hec est causa vniuersalis
ecclesie destructionis et persecucionis
tocius cleri Quia sicut est popu
lus sic et sacerdos immo peius
Nam modernis temporibus clerici et sacer
dotes per officiales seculares exactio
nantur ecclesie spoliantur Et sacerdotes
pecuniarum debitis capiuntur ligantur
et incarcerantur preuenientes in dedecus
ac verecundiam tocius ecclesie Ergo hunc

reformacõni hoc sacro sanctu consiliu
debet intendere. Na scdus modus
reformacois est iste videlicet ut
sacr hoc consiliu eligat viros doctos
bone fame et vite quos p singulas
puincias constituat et ordinent plena
auctoritate visitatores ac refor
matores tocius cleri exclusa omi
appellacone Et hoc usqz ad futuru
consiliu celebrandu Ut et clerus
honeste viuat Et laici manus
violentas in cleru extende no au
deat nec psumat Et hoc de scdo.

Dixi tercio et breuissime Quod scdm
inpedimetu est quod lumine solis
aufert hoc est Noctis obscuritas
id est Ignorancie cecitas vn bts
Jeronimus in plogo biblie sic ait
Sancta rusticitas solu sibi pdest
Et quantu edificat eccia ex vite
merito tantu nocet si destrue
tibus contraria no resistit Elabo
randu est itaqz sacerdotibus et pla
tis scdm ysidoru libro Sentenciaru
Et allegatur et transumptive in decreto
distinccoe xxxviii. Ut ignorancia
a se quasi quadam peste abiciat
Ne dum p ignorancia aliis ducatu
cecitatis pstare ceperint simul
utriqz in fouea cadat dicit enim
apostolus Qui ignorat ignorabitur
Quia utriqz de illo dictu est Qui no
luit intelligere ut bene ageret
Beato augustino libro questionu sic dicente
No omnis ignorans immunis est a
pena Ille enim ignorans a pena
excusari potuit Qui q disceret
no invenit Illis aute ignosci
no potuit Qui habentes a quo
discerent opera no dederunt de
quibus dicit Canon prima questione prima villi
ssimus reputandus est nisi precellat
alios sciencia vel sanctitate Qui
officio dignitatis aliis est pstancior

Na si scdm aristotilem 2o methaphi
sice intellectus nr sic se habet ad ea
que sunt nature manifestissima Sicut
oculus vespertilionis ad sole Quanto
magis importunatur mis metalis
oculi crassitudo ad cognoscendam
luce diuine voluntatis Si no p dispo
nentes stellarum media graduum fuerit
illuminata Qua ppter dicit canon in decreto
distinccoe xxxviii. Sicut stellas celi
no extinguit nox Sic mentes sacerdotum
et platorum inherentes firmamento
sacre scripture no obscurat mundana
iniquitas. Hinc est q dauid prius
ex gra spiritus sancti donum pcepit scie
ncie Et postea regni gubernacone
assecutus est. Scdi Regum v. Sic Rdus
postposuit vba sua more pphe Et
postea constituunt cum sup gentes
et regna Jere primo ppterea q beatus pe
trus aplus cu prelatis ecclesie
scribet prima petri tercio inquit parati esse
debetis reddere racone omni pos
centi vos de ea fide et spe que est
in vobis. Huius dicti racone assi
gnante beato Gregorio Et allegatur
in decreto distinccoe xliii capitulo Sit rector
ubi dicit preconis officiu suscipit
Quis quis ad sacerdociu accedit
ut ante aduentu iudicis qui terri
biliter sequitur ipse clamando gra
diatur Sacerdos ergo p dicaconis
nescius Quos clamores dabit preco
natus Insigura huius moysi in exodo
pcipitur Ut sacerdos tabernaculu
ingrediens tintinabulis ambiatur
Scriptu quippe est ut audiatur sonitus
Quando sacerdos tabernaculu ingre
ditur et no moriatur Sacerdos itaqz
absqz sonitu moritur Quia ira contra se
occulti iudicis exigit Qui absqz
sonitu p dicacois incedit de quibus
dicit Canon in decreto distinccoe lxi Statuimus
Ne illis ecclesia dei credatur regenda
Qui legitimaru institucionu nescii
Et tocius humilitatis sunt ignari Cu

valde absurdu sit vt imperiti ma
gistris rudes pferrit et emeritis
Si ergo sacerdocij aut plature inte
titillat desideriu Ex consilio beati
Jeronimi in epla ad Rusticu monachu
discas ut posis et alios doce et racio
nabile hostia offre deo Ne sis miles
ante qua tiro Ne magr sis prius q
discipulus Ne doctor erois i venalis
het Jeronimus Et in decreto xvi q prima c
Sic viue pstitim Qa no misit nos
dns babtisare sed euagelisare ut ait
aplus Racione huius dicti asignate
Bto Greg omil xxiiij ni habet verba
Est aliud fres mei qd me de vita p
latoz vehementer afligit eo q
ad exteriora negotia dispsi sumus
et aliud ex honore suscepimus atq
aliud maccoe exhibemus Relinquit
naq deum hij qui nobis subditi
sunt et tacem In prauis actonibus
iacet Et correctois manu no ex
tendimus Cotidie p multas negotias
peut Et eos ad infernu tende ne
glient videmus Sed qui nos vita
corige valebimus aliena Qui negli
gimus et curam Cures naq secularibus
intenti Tanto insensibiliores intus
eficimur Quanto in hijs que foris sunt
studiosiores esse videmur Ita ut et
tra clamat adusu nos qa fructus
eius absq pecunia manducauimus Job xxxi
Tra naq secundum Btm Greg Contra pos
sessora sum clamat qui populus tre
inns iuste qt sum platu murmurat
qa tolles stipendia alimenti No ero
gat talentu verbi Vn aplus aut qui
dus ego sum a sangine om vestrum Non
enim subterfugi quominus annunciare
vobis ome consilium dei Actuum xx quod
itaq a sangine ipoz no fuiset si eis ome
consilium dei no annunciaset, qa dum corre
pare delinquentes noluerit eos perpetuo du
bio tacendo platus occidit debet ergo
plati subditoz peccata no disimulare
sed eliminare vt quos diuina correctior a ma
lo no reuocat temporalis salte pena
cohibeat a peccato vt habetur de vita

et honestate cleicoz Ca Vt cleicoz Et
de etate Cu in cunctis Tales itaq plati
inutiles no dicuntur vere dni pastores sed
fures et latrones Johannis x Omnis qui
no intrat p hostiu in ouile ouium ille est
fur et latro Quanti ergo hodie plati in
ecclesia sunt qui p hostium no intrauerunt
Na quidam symoiaci pce parentum
aut pcio vel obsequio Ecclesie beneficia
occupauerunt Alij comendarum no possesores
sed raptores beneficia et monastia sub noie
comende deuorant et spoliant de quibus Bts
Jeronimus ad damasu papam ait Et habetur
in decreto prima q c secunda Clericos in qt illos
queuit ecclesie stipendijs sustetari
quibus parentum vel propinquoz nulla
bona sufragantur Qui aute de bonis
paratum sustetari posunt si q pauperum
est accipiunt sacrilegium p fecto comi
tunt habet Jeronimus Et ista est tercia causa
destructionis vniuersalis ecclesie videlicet
auaricia cleri insaciabilis Et ambi
cio inexplicabilis In pluralitate
beneficioz et in comendis quorum primum
destruit statum ecclesie et cleri
cu vnus tot beneficia obtinet vnde
plures sustetari poset Alterum destituit
monastia et statum religionis Que tamen
in hoc sacratissimo consilio sunt refor
manda ad laude et gloriam dni nri
Jhu xpi Qui cum patre et spu sancto est
sup omnia deus benedictus in secula seculorum.

Explicit sermo modernus ad clerum
Quem fecit et pdicauit dominus
Jeronimus de praga Coram magnis
prelatis totius orbis In Consilio
vniuersali in Ciuitate Sena.
Anno dni m cccc xxiij dominica
prima in aduentu dni nri ihu xpi

Sermo moderinus ad clerum factus in
Consilio vniuersali in Ciuitate Sena.

Multi cum sint vocati
pauci vero electi. hec
verba dni originalr
scribunt matthei xx° Ca°
Et trasuptiue legunt
in pntis dnice euuangelio
Reuerendissimi in xpo pres et dni ac
diuersarum facultatum magistri et docto
res egregissimi Quia dogma sequens
Gloriosi doctoris beati Augustini
Et allegatur trasumptiue in decreto
Causa p^a questione p^a Ca° Interrogo
Interrogo inquit Augus vtrum maius
sit vbum dei an corpus xpi Et si
verum fatemur No minus est verbu
dei corpore xpi Quia verbu caro
factu est et habitauit in nobis
Johannis p°. oportet inquit Augus
auditorem verbi dei puidu esse et
sollicitu Quia no minus reus erit
qui verbu dei negligenter audierit
quam qui corpus xpi sua neglige
tia in terra cadere pmisit. debet ita
q verba sacrorum pdicatorum deuote
et pie intelligi secundu illu sen
sum que efficiunt Et no scdm omne
sensum que efficere possunt Alias
enim ex quolibet pene quolibet
sequeretur. vn aplus oportet in
quit addiscentem credere Et non
phariseorum versutia omnia pdicatorum
dicta carpere et impugnare Quia sic
fieret processus in infinitum pstim
du pdicator regula catholice
fidei no excedat Nec vita repba
sua pdicatione confudat Equide
omnis pdicator factus vt ait sup
Ezechiele Beatus papa Gregorius
omne q docet ad diuine auctorita
tis fudamentu reuocet atque meo

edificium sue locucionis timmeat Quia
sacra pdicacio dulcedine no habet
Quam vita repba intra conscientiam
remordet. Unde necesse est ut qui
verba dei loquntur prius studeat scire
qualiter viuat vt post ex vita sua
colligat que et qualiter dicat. Beato
Jeronimo in Epla ad Nepocianum
sic dicente No confudat opa tua
simone tuu Ne cu in ecclesia loqui
ceperis tacite quilibet intra se
tibi respondeat Cur ergo que di
cis tu ipse no facis Quia valde de
licatus est ille magister qui ple
no ventre de ieiunio disputat
Et symonia aut sacrilegio corruptus
auaritia inculpat Na etia elatus
accusare auaritia potest pstim
cu viru catholicu et precipue pdi
catorem seu dni sacerdotem sicut
nullo errore implicari Ita nulla
oportet cupiditate violari vt
pbatur in decreto distinctione xl viii^a
Ca° Viru hic est q beatus Greg
in omelia ait ad regnum celorum
ille puenire no valet qui non
vult opere implere q docet Quia
cuius vita despicitur restat ut eius
pdicacio contempnatur De quibus Cano
in decreto distinctione xxxviii^a Ca° plu
ribus sic ait sacerdotes quia sumus
alios in sacra doctrina et in bona
vita pcellere debemus Sed hoc ne
quaquam facere poterimus Nisi dicta
nostra bona factis melioribus confir
mauerimus Beato Jeronimo sup ps
Cxxxii°. sic dicente Ille plus dicat
qui plus facit Ceterum si q tu di
cis ego facio magis mea opera
scripturas tenet quam tuus simo
qui vane resonat Equide peccatori
dixit deus Quare tu enarras insti
cias meas ps xl° ix°. Sunt et alii
pdicatores ac magistri michi simi
les psumptuosi qui hoc q pdicat
aut suo ingenio aut labori vel

studio Et nō deo ascribut⁹ de quibus
in decreto xvi^a questiōe p^a Ca^o Con
uertimini circa fine Sic dr̄ Si
quis doctus vel eruditus in lege
dn̄i alios potest erudire Non
debet sue asignac̄e prudencie
in genio q᷑ qs posidet Sed gras
agat p̄mi deo qui cuncta largit᷑
de inde sacerdotib⁹ ac mistris a q^b⁹
doctus est At ego Qa tardioris
ingenij ac impedicioris lingue
sum Exodi iiij^o. Adipius me pe
des prosterno in tui⁹ cospectu
luna nō splendet Et stelle nō
sut munde Job xxv^o. Cui nichil est
dificille Et sine quo nichil est
posibile posideri vt dt̄ Ar^les in
lib^o de pomo & morte. Qui cathe
dra tenet in celis Et corda
hoim docet in terris reuelās mis
teria danielis sc̄do Ut ut asequi
posimu⁹ facili⁹ pro inpetrāda
Spus sancti gra more solito Bea
tam virgine mariam salutabim⁹

Multi enim sut vocati pauci vo
electi vbi thema. Reuen^mi in
xpo pres & dn̄i capes ecclesie
ac iudices orbis Qa hoc sac^o
sancte senaȝ gsiliu preforatōe
vniusalis eclesie cernit᷑ ggre
gatu in hac egregia ciuitate
cu firma spe adductus dn̄i nr̄i
pape martini quīti Qui est cap^t
toti⁹ eclesie Sed quia spes ad
uetus ei⁹ nō solu difert᷑ Sed
ia totaliter aufert᷑ Ideo pfata
reformacō eccē Ia nō posse fieri
multis desperatur Quid enim fi
lij absq᷑ pr̄a oues absq᷑ pastore
mebra absq᷑ capite efficere pos
sut Equide ut ait beat⁹ Iohm
in epla ad Rusticu monachum
Et habet᷑ in decreto causa vij^a q^oe
p^a Ca^o in apib⁹. Apes inquit Je
ronim⁹ vnu tenet pricipem

Et grues vna sequut᷑ ordine litterato
Ex quib⁹ verbis mediu arguēdi as
sumes Concludit talem in fero gclu
sione Iustu est ut tota vniusalis
eclesia ab vno regat᷑ capite. hac
gclusione pbat Cassiodorus Eplaȝ
suaȝ libro. vij^o. Ca^o xvij^o in hec verba
Omnia inquit Cassiodorus absq᷑
capite gfusa sut Et du vniusq᷑
iuxta volutate sua cogitat vi
uere regula cognoscit᷑ limite
discipline Ergo vtile est semper
vnu p^r esse Cui reliqui debeat
obedire Qa si volutas diuisoȝ
vaga relinqtur Confusio culpaȝ
amica generat᷑. hoc idē pbat
Ar^les quauis ethicus p^o politicoȝ
Et in fine xij^o methaphisice dices
Encia nō volut disponi male
Nec est bona pluralitas p̄ncipu
Sed quia malu formaliter est
p̄uacō Quamuis in tra positiua
materialiter & subiectiue mala sint
& denomient᷑ p̄uacio aute p̄ ha
bitu oppositu habet cognosci
Nisi em de visu quis noticia ha
beat nuqua poterit agnoscere ce
citate Nemo aute est qui dubi
tet sedem aplica & Romana cu
riam esse caput & fudametum
totius eclesie dicete dn̄o Tu es
petrus Et sup hac petra edifi
cabo eclesia mea Mathei xvj^o Et
in decreto xxiij^a q^oe p^a. Sed mira
supra modu res agit᷑ vt inde
exemplar omis mali pgrediat᷑
vnde sanctitatis processerat omis
norma Illic iugu suaue dn̄i abi
citur Et frangit᷑ lex diuina Illic
Solus crisosto⁹ colit᷑ a crisis gre
ce q^d est auru latine Et pauro
infinite comitut᷑ Simonie Ca^pus
Canonica illic respuit᷑ Et pinculo
ducit᷑ de quo omes quidem murmu
rat Sed nullus clamat Et quia

in extremis maloz ia positi sumus
Qua ratone ego tate vateo Cu dus
in hodierno pcipiat euagelio vo
tare opeãios in vinca sua Sed in
fine eiusdc euagelij tribile infert
gclusione dicẽs multi em sut
votati pauti veo electi Que fue
rut verba in themate pposita ¶
¶ In quibus verbis ame sic exillt
introductis pmo dus innuit vni
uersalem omi votatone Sed exclu
dit pautoz electone. Votat at
dus omes ad duo. pmo ad peme
digna satisffattone. Secudo ad sue
humilitatis meitoria imitatone
Sed qua pfecta xpi caritas fit
p dillectone Jdeo Tertio intulit
pautoz pfectone dicẽs pauti
vero electi. Quatu ad pmu di
co Q2 votat nos dns ad pnie di
gna satisffattone Mathei iiij° pe
mtetia agite appinquauit em
regnu celoz Et lute x° scbit
Ame dico vobis nisi pniam ege
ritis omes vna simul pibitis
Deus em ut ait Beatg Gregoi9
Et si vema penitenti spopodit
petanti tame die crastinu no
pmisit Et tame mlti despeati
in petatis et erroibus pmanet ob
stinati Cu ipa obstinato sit gra
uissimu petatu in spm sactum
Et ipa pertat heses et efitit
heticos ppetue dapnatos. Nam
Apuleus Epyturus Virgilius
et Naso Qa mudu istu no esse
treatu obstinate dotuerut
Jdeo hetici facti sut Sed et Seneca
cu Symone menadro Et Apelle
Cerdone Qua sex pnipia mudo
tribuit in Erroze falsitatis ob
stinate tetidit. Q2 aia sit de
natura dei hoc nesti Et Manichei
obstinate pdicates facti sut he
titi. Q2 mateia pma est deo equal
hoc puerse dogmatisauit hermo
genian9 heticus ab Aplo dapnatus
Q2 omes aie sut simul treate Et
simul petauerut hoc male sensit
Origenes post platone. Q2 xpus
no fuit ve passus nec ve mortu9
hoc pdicauit Machomet Sarace
nis Et repbus Basilius. Q2 giu
gia debet esse omib9 quia more
brutoz aialiu hoc Epyturus
no negauit Et Nicolaus exdia
cono heticus publice pdicauit
Q2 deus flagicia facit hoc vale
tinian9 heticus pposuit. Q2 llata
tolendi sut angeli hoc quida
hetici nominati [illegible] angelici
stulte pdicauerut. Q2 no resurget
corpoa mortuoz hoc quasi oms
philosophi defendut Et Saducei
hetici Cu Seuerianis obstinate
credut Q2 p iuabus mortuoz
vanu est qlibet sacficiu offre
hoc Herian aserut Et Greci he
titi gtedut Jmo defendut Q2 in
sacrameto [illegible] corpois xpi re
manet panis mateialis hot vi
clef de Anglia hetitg puse dogma
tisauit. Q2 dns pp Cardinales
Et moderni Epi sut ptursores
antixpi hot Johanes hus et hetitg
pdicauit Bohemis Et repbus
Jeronim9 Q2 diabolus treauit
substatia huane carnis hoc pate
ruit volut. Q2 gra gratu faciẽs
no sit necesaia ad salute hot do
cuit pellagian9 heticus Q2 eode
modo moriut hoies in corpore
et in aia sicut moriut iumeta
hoc dogmatisat Arabici hetici
Q2 amoe martirij aut suade cas
titatis liceat sibimet necis ma
nus infere hot Circutiliani he
titi pdicat Et mlti Romani gce
dut Q2 mille anis post futura
resurrectone homies fruetur

omi voluptate carnali. hoc Celia
stein hereticu dogmatisare no igno
ram9. Q suma beatitudo ↄsistat
in delitijs & voluptate vz edere
bibe̓ & fornicari hoc dala docuit
Et Epycurg hereticus obstinate
asseruit Et ob hoc dr̄ Epycurus
ab Epy grece q est supra latine
et curus porcus Quasi sup̄
porcos q̄a in doctrina voluptatis
porcos excedebat. Verumtame
Beatus Jeronim9 libro s̄cdo ↄt̄
Jovinianu hereticu s̄bit Q
Epicurg assertor voluptatis
omes libros suos repleuit
pomis & holeribus Sed quanti
hodie in ecclesia dei Sut Epi
& plati voluptuosi Epycuri
imo sup̄ Epycuru q̄a mesas
suas no replet pomis & hole
ribus ut Epycurus docuit
Sed carnibus ferinis & lepōib9
Turdis gallinis & caponibus
Jnter hec vina miscent̄ vinis
Et conche argentee vino ple
ne succedut Cyphis deauratis
Cuqz vn9quisqz m̄ort aut ↄnqz
Cyphos imo conchas bibedo
euacuauerit Statim de potes
tate dn̄i pape Et de ↄsilio
vniūsali Questōne ponit
Arguit̄ pro & ↄtra Sed ↄlibz
argumetu sequit̄ vino plena
concha Et miru i modu Qui
plures conchas bibendo eua
cuat Jlle magis argute dis
putat Juxta illud puerbiu Du
bibo vinu Tuc lingua mea
loquit̄ latinu Jdeo s̄bitur
in libro reuelaconu s̄ce Bir
gide. Q quada die orabat
Beata Birgida Rome i ecc̄a
s̄ci petri Et cepe in visione
dei vidit plena ecclesiam
porcis infulatis Tuc beata Birgi
da q̄usa addm̄y Dn̄e m̄y i quit
Qui sut isti in ecclesia tua porci
infulati Et dn̄s ad ea. hij sut in
quit filia moderni Epi Abbates
et plati. hij sut auctoritate ex
cellenciores Sed vita inferiores Jn
vestib9 decori Sed in actib9 despecti
hij sut valentes in Regu & pncipu
curijs Sed locu cifre occupat in
ecclesijs hij sut viri potetes ad
bibendu vinu Et sut famosi
ad miscenda ebrietate usqz ad ves
pera. Quero in eis inquit dn̄s
fructu sciencie Et reperio tene
bras ignorancie Requiro in eis
flore castitatis & pudicicie Et
reperio fetore fornicacois & imudicie
Sed quia Q a platis male agitur
facille in exemplu trahit̄ subdi
toru hic est Q inferioris gradus
clerici p̄sbiteri ac monachi obla
cones fideliu & helemosinas con
sumut in vanitatib9 Et expedut
in epulis & ebrietatib9 Ac quida
dissipat xp̄i patrimoniu cu meretri
cibus Vn̄ Beata Cattherina de Sena
in libro suo Reuelaconu diuine doctrine
caplō lxx° Testat̄ dn̄m dixisse ad
eam heu heu filia carissima Quid
dica de modernis p̄sbiteris & clerici
tis Qui bona ecclesie Que ego
acquisiui in ligno crucis Jpi expe
dut cu mulierib9 publicis Et de
bonis pauperu & ecclesie Nutriut
filios & filias facti templu diaboli
Et no spūs sancti. Jdeo Beat9 Jero
nim9 in Ep̄la ↄtra vigilanciu he
reticu Et het̄ in decreto distinccōe xxxij.
Ca° Nemo Et ext̄. de etate & qua
litate Ca° A multis vbi sic dr̄ Q
nemo ad sacros ordines pmittat̄
accedere Nisi aut sit virgo aut pbate
castitatis existat Quanto ergo a
forciori in Epis & platis requitur

Septim9

integritas carnis Cu vita platoꝝ
subditis debet esse in exemplu vt
pbat in decto sc̃da questoe viij^a Ca^o
Cu pastois Ratone huius dicti asi
gnate beato Gregoio Et het in
decto xj^a questoe tcia Ca^o pcipue
vbi dr Ex plati tot mortibus
digni sut quot pditonis exepla
ad subditos trasmitut Na qui
bona fecerint ⁊ meliora deside
rauerit no cadet in cspectu
dei Ita inquit Canon xvij^a qstone
p^a Ca^o Qui bona Sed de modernis
platis ⁊ clericis ita verba pphe
tecmerut Sapietes sut ut fa
ciat mala bene aute face nesc
iut Jereme iiij^o In hodie in statu
ecclesie Siue sit Epus Albas vel
ppositus decanus por vel capel
lanus Canonicus vel monachus
Bernardita siue Carmelita Car
thusiensis vel pmostratensis Ca
maldulensis vel Augustinensis ordis
minoꝝ vel pdicatoꝝ Et breuit
ab in diuiduis usqꝫ ad genealissia
Juxta dauiditu som No est qui
faciat bonu No est usqꝫ ad vnu
ps xiij^o Et raco est ista Qa omis
platus ⁊ clericus vt dixit dauid
tu psallet Noluit intellige ut
bene ageret ps xxxv^o Ideo exp
noiato heticoꝝ minime Et platoꝝ
ac cleri inordinate vite dispe
dio Concludit vera dni esse sen
tencia Qua dixit Multi eni sut
vocati pauci vero electi th^e. xx^o

Dixi Secudo ⁊ breuius Qa multos
vocat dns ad humilitatis sue
meritoria imitatone Mathei
xviij^o Ame dico vobis Nisi cũsi
fueritis ⁊ efficiami sicut par
uuli no intrabitis in regnu
celoꝝ Na ab inferiori ad supius
scdm loyca Semp est bona cse
quencia dicente dno Recube
in nouissimo loco ut dicat tibi
amice ascende supeius Et erit tibi glo
ria Luce xiiij^o A supiori aute ad infe
rius scdm loyca Non valet csequencia
Cu dicet tibi Da huic locu Et tuc
incipies cu rubore vltimu locu te
nere Qa omis qui se humiliat exalta
bit Et qui se exaltat humiliabitur
Luce ibide Ex quib^us mediu arguedi
assumes Colerdie scdam in fero cclu
sione que est talis Ex omis altitu
do tepoalis et creata Nisi lege dei
fuerit regulata procul dubio est
casura. Hac cclusione pbat Cassio
dorus sup ps xlviij^o dices Supbia
de Angelo diabolu fecit Et primo
homi morte intulit hec turrem
babilonica destruxit Et lingua
cfudit hec pharaone submersit
Et Nabothodonosor quasi brutu anial
fecit hec Senatherib rege inter
fecit Et Aman suspendit hec So
lia pstrauit Et Anthiochu pemit
Ipa inter omia vicia est pma
ipa est ⁊ vltia Na ome peccatu
ipa accedente comitit Et ipa re
cedete dimitit Est namqꝫ supbia
sicut negacio scdm loyca qualigua
tas nature cui quidq post se in
uenit hoc totu destruit Et oppo
situ eius induit Intantu Et dns
ppropheta ait No habitabit
in medio domus mee qui facit
supbia ps C^o Equide extrat
mala matre supbia Nascit pes
sima Ceca ⁊ venenata filia que
dr Ambicio hac beatus Bnardus
sermone xl^o sup Can^{tica} difinit in
hec verba Ambicio est radix
iniquitatis Subtile malu Secre
tu virus pestis oculta doli ar
tifex Mater ypocrisis liuoris
pares viciorꝫ origo Criminu
fomes virtutu erugo Tinea sac
titatis Ex remedijs morbos
creas Generas ex medicina
languore. Hoc pulcre declarat
Innocencius ppa tercius Sub rubrica sexta

inquit in hec verba Ambiciosus
statim ut est ad honores promotus
in superbia extollitur Et in iactancia
refrenatur Non curat prodesse
Sed gloriatur preesse Presumit se me
liorem Quia videt se esse superiorem
Amicos dedignatur Et notos igno
rat Sublimia meditatur Subesse
non patitur preesse molitur Subditis
est honerosus omnibus infestus
molestus Arrogans Gravis et impor
tunus Ideo beatus Jeronimus in Regu
la sua ad Eustachium virginem ait
Cave honores quos sine culpa
tenere non potes Quia sublimitas
honorum est magnitudo scelerum
Racione huius dicti Assignate beato
Gregorio in Registro Et habetur in
decreto viii questione prima Capitulo In scrip
turis ubi dicitur Sicut locus regi
minis omnibus desiderantibus nega
dus est ita fugientibus et nolentibus
est offerendus Et distinctione xl hec
verba scribuntur Inter suos xpi
non computabitur Qui de primatu
tractavit beato Jeronimo in regula
dicente Si fuissem de numero
Episcoporum fuisse de numero dampnatorum
Sed quidam Ambiciosi Allegant
Apostolum ad Timotheum dicentem Qui
Episcopatum desiderat bonum opus
desiderat Bonum opus inquit
Sed non bonas possessiones Nec bo
nos equos aut vestes Sed bonum
opus id est Martirium Et evange
licam paupertatem que est bona
Quia Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum
est regnum celorum Mathei v° Nec
per hoc contradico Ne ecclesia habeat
possessiones Absit Cum in canone
sic legitur Aurum habet ecclesia
non ut servet Sed ut pauperibus
eroget Juste tamen detestor
ecclesie abusiones Et reprehendo
cleri pompas et superfluitates Quibus
orbis scandalisatur universus Unde
Hugo in libro de claustro anime sic
ait Sunt quidam moderni Episcopi et prelati
Quorum thalamus est ornatior ecclesia
Mensa pulcrior altari Ciphus
calice preciosior Equus carior Mis
sali Cappa pulcrior Casula Cami
sia delicatior alba Plures sunt
ei ad mensam Quam ad missam famu
los et famulas secum habere volunt
Sed clericos habere non possunt quia nolunt
Hii tales liberius porrigunt panem
cani quam pauperi Tardi ad in
vestigandum culpam peccatoris Sed
parati ad querendum vestigia leporis
Hii tales assidui sunt in plateis
Sed in ecclesia rari Ecce quomodo ob
scuratum est aurum mutatus est co
lor optimus hec Hugo Beato Johanne
Crisostomo super Matheum sic dicente
Aliud est opus bonum Et aliud est
primatus honoris Et opus bonum
desiderare bonum est primatum autem
concupiscere peccatum est Et subdit
O Ambicio semper tecta tu confundis
ordinem tu opprimis naturam tu te
dis insontes tu condempnas Salvatorem
Equidem Herodes nato xpo timuit
perdere regnum Et ambicione exce
catus occidit tot milia innocentum
puerorum Mathei secundo Sed et pilatus
timens Cesarem ne amitteret prefecturam
Non timuit miser dominum glorie fla
gellare Et flagellatum iudeis tra
dere ad crucifigendum Johannis xviii°
Jam quod beatus Bernardus dicit Ego for
sitan non dicam Ne indignacionem
prelatorum incurram Quia quod michi
dico de bonis Sed de Ambiciosis
dicit itaque Beatus Bernardus super Canticum
videte fratres mei Quomodo moderni pre
lati facti sunt pylati Sed quare
prelati sunt pylati Quia sunt ambiciosi

Nam p'us qua honores & beneficia
pderet si possibile fieret xpm de
nuo traderent etia iudeis ad crucifi
gendu Na s'm btm Bnardu quid
est trade xpm nisi vende xpm
Et quid est vende xpm nisi alie
nare xpm Ergo qm malus plat9
a se ipo p ambicone Et a subditis
p neglicentia xpm alienat xpm
vendit Si vendit tradit Beato
Gregorio omel' xxv^a sic dicete
Quid ad hec nos o plati dicim9
qui nulla aiaz lucra querim9
terena concupiscim9 huana glo
riam intenta mete captamus
Et quia hoc ipo q ceteris plati
sum9 benediccionis ministeriu
vertim9 ad ambicionis augu
mentu dei causas relinquimus
Et ad terena negocia vacamus
Locu sanctitatis accepim9 Et pe
cattis ac vicijs inplicamur
Et ideo nro peccato turba po
populi dapnat' q a facie te
nostra negliencia & repba vita
ad bonu no est erudita Cu ergo
hoc nisi nro vicio imputadu est
Ad hec beat9 Bnard9 inqt o mira
abusio ambicionis platoz q a
cu ascende sit dificillimu Et
descende facillimu ipi leviter
ascendut Et dificulter desce
dut Nec considerat q a quato
gradus est altioz tanto casus
fit gravioz Vn psalmista ait vidi
i piu sup exaltatu & elevatu
Et trasiui & ecce no erat ps
xxxvi^o Quid est trasivi t'no erat
no erat iam in pompa & ambicoe
no erat intra sed est i inferno
Et torquet' cu pylato i igne
et'no Vn scriptura ait potentes
aute potenter tormenta pati
entur Et fortioribus fortior

instat cruciatus Sapie vi^o Et in decto
viij^a questoe p^a Et racio est ista q a
iudiciu duru fiet hijs qui psunt
Exiguo aute coceditur misericordia
Sapie vi^o. Vos aute prestatissimi
presbiteri & dni humiliemini sub potenti
manu dei vt vos exaltet in die
iudicij p^a petri quinto Quia incer
nitur plati humilitate fulget sple
didius Ita scribitur in canone dist' xl^a
Contresia Contra more q deo beat9
Jeronim9 sup Matheo ait Nichil est
q ita deo & homib9 gratu faciat
Qua si no dignitate magni sed
humilitate infimi videamur Verum
q a pauci plati sunt humiles ideo
concludit' vera esse dni sententia
Qua dicit Multi em sunt vocati
pauci vo electi Et hoc de scdo.

Dixi tercio & breuissime Quia
pfecta xpi imitacio fit p dilec
tione ideo dns testatur paucoz
pfectione dicens pauci vo electi
Vn scdm beatu Aug9 sola carita
te distinguntur filij regni a filijs
pdicionis Hoc pbat aplus p^a ad
Coz xiij^o dicens Si linguis angeloz
loquar & hoim Et si distribuero
in cibos paupez omem substacia
mea Et tradidero corp9 meum
igne ita ut ardea caritate aute
no habuero nichil m' pdest Quid
ergo pdest cu ptolomeo stellaz
cursum investigare aut cu Eu
clide secreta puctoz rimari celi
q altitudine mesurare aut quid
pdest cu ar'le ancipiti dyalectice
gladio aerem verberare aut
cu Zenone sophismata mira trac
tare Et post morte igne inexti
guibilem intrare Et ppetua dap
nacione incurrere Cu scriptu sit
pdam sapiencia sapientum Et pru
dentia prudetum repbabo Vbi
sapiens Vbi scriba Vbi inqsitor
hui9 seculi p^a ad Coz primo. Ex

Quibus mediu arguendi aſumes
corelaie Tercia infero gcluſione
que eſt talis. Q: ſtante veritate
ſcpture Nullus vtens racone cra
tis qz pfecte Abſqz caritate crea
ta Secundu potentia dei ordina
tam poteſt ſaluai Qra nullus
abſqz caritate dei treata poteſt
madata dei implere. hac gclu
ſione pbat beatus Aug9 in libro
de heſibus dicēs Ad errore pella
gij ptinere Si quis credat abſ
qz caritate poſſe madata dei im
ple patet hoc etia p magiſtru
ſentetiaz libro ſcdo diſtictone
xbiij^a Ca^o p^o Qa ſola caritas eſt
totius ſacre ſcpture materia,
pariter et ſubiectu hec itaqz Cari
tas Eſt gfeſſor vera Ethica
virtutu om latē morib9 deco
rata. hec eſt platoz vtilis
pollitica Juſte regetiu clerz
et populu vniuſu Jn hac
caritate conſiſtit omnis phyſica
doctoz et martiru vim celis
inferencium Eſt et Angeloz
ac om beatoz diua methaphi
ſica in ſumu bonu inceſanter
intenta Conſtat ergo veriſſime
Qz ſola caritas eſt Ars artium
Et ſciencia ſcienciaz Ad omia
methadoz pncipia via habes
Na ſola caritas docet vtile Gra
matica vz Congrue mores
Conſtruere Et ſenſſus bene re
gere docet etia vtilem loica
Lingua falſam no habe Et ſep
veritate dice docet et vtilem
rethoricam honeſte ac gpoſite
orare Et deuotas exclamatio
nes in orone face Jnſup ipa
caritas docet vtilem Geome
tria Terena debita gſideratoe
meſurae Et quia ſut traſitoia
ea no dilige Sed ſpnere et gtepnie
docet etiam vtilem Ariſmetica
dei beneficia omi die gputare
Et pro hijs deo grates refre docet
et vtilem Aſtrologia Celeſtia
ſemp gtemplae Et quia ſut etna
toto ea affectu deſideare docet
etia vtilem muſica deuotis ſo
nis iubilae Et deu ſemp laudae
Et ut breuiter gcluda Caritas omia
ſufert oia ſuſtinet Na ſiue pphetie
euacuabut ſiue lingue ceſſabut
Siue ſciencia deſtruetur Caritas
vo nuqua excidit p^a ad Coz xiij^o
Et racio eſt iſta Quia deus caritas
eſt Et qui manet in caritate in deo
manet et deus in eo p^a Johais iiij^o.
Jdeo beatus Aug9 difinit caritate
in hec verba Caritas eſt acto rec
titudinis oculos ſemp habens
ad deu Glutinu ciuiz Societas
fidelium Operacio no frigida Accio
no fracta No preceps No audax,
no iurgax. Nugaces eni ſut doct
ne philoſophoz et poetaz Nam
beatus Jeronim9 libro terio gt^a pella
giu heticu fatetur expſſe phi
loſophos fuiſſe mētitos Vbi ſcpſe
rut ſocrate ſemp eudem vultu
habuiſſe Quis nuqz xpiane fi
dei pdicator aut doctor poteſt
pala et impune ſucera comedae
laudae et extollere philoſophos
Magos ariolos Nigromaticos
Et demonu [redacted] cultores Na
ſicvedmu9 beato Aug9 pytago
ras ſūmus philoſophus Nigromaticus
fuit Socrates qz cuctis deteri
nacoib9 ſuis demonu pfebat
reſponſſa Et de iure canonico
Quis. quis familiaris eſt demo
ni pheticus eſt habedus Niſi
quis credat Axl ep fuiſſe fidele
Qra in libo de celo et mūdo Come
dat Trinitatem nume3 No habes

respectu sacte trinitatis Qua nunqua
in vita sua cognouit Sic et ᵽ marro
esset fidelis Qui in bucolicis dicit
Numero deus in pare gaudet hac
racone et plato erit xpianus
Qui scripsit de verbo Non ᵽ una di
uina ꝑsona Sed ꝑ quadam ydeali
racone sic dictum Et tragicum
fuisse de xpo locutum Qui in ꝑsona
herculis Ethici cecinerit Ego
qui relicta morte cum spolijs redi
hij namqꝫ pagani et seculares homines
vt ait beatus Aug9 plurib9 suis
sacrificiis sanxerunt Et precipua
dicta a sacris literis mutuantes
diabolica falsitate miscuerunt
Ideo doctrina philosophorum Non est
ꝑferenda doctrine xpi et aplorum
Ego namqꝫ secure ꝑfero doctrina
xpi et aplorum doctrine Mercurij
pytagore Socratis Arestotilis pla
thonis Varronis Tulij Senece
porphirij et aliorum ethnicorum
Quorum sunt portenta pocius quam
nomina Nam in hac causa tanquam
expertus loquor Quia ꝑ maiori parte
Non essent tot hereses in ecclesia
si secularis philosophia non vociferaret
in scolis Neqꝫ disputaret in eccle
sijs Ecce enim opullentissimum re
gnum Bohemie et Morauie Anglie
ꝑfidie hereticorum subiectum fuisset
Si libri Arestotilis et platonis pra
gam non venisset. Sunt et hodie
alie multe hereses occulte in eccia
Et precipue in ytalia Que ex hac
radice ꝑdierunt Sicut sunt
Destini heretici Qui putant eve
nire omnia de necessitate euenire
Alij vocantur Geneologi heretici
Qui gubernacone humanam
sideribus concedunt Alij vocantur
phatales heretici Qui fatis
et fortune credunt Alij dicuntur
fratricelle de opinione heretici
Qui negant esse verum papam Alij
vocantur Symoniaci heretici Qui bene
ficia et ecce sacramenta vendunt aut
emunt De quib9 dicit Damasus papa Et
habetur in decreto prima questione prima Capitulo Qui studet
Vbi dicit Quod omnia crimina in conparacone symonia
ce heresis ꝑ nichillo conputantur Que heresis
trib9 modis committitur vz precio prece
et obsequio potest etiam committi sola
voluntate velud vsura Sicut recitat
Cano questione iiiia capitulo Si feneraris Et propter
hanc Symoniam Josias Rex occidit omnes
sacerdotes excelsorum Et super altare cremauit
ossa eorum iiij° Regum xxiij°. Helias quoqꝫ propheta
propter symoniam occidit ccc⁰ˢ sacerdotes
in torente iii° Regum xviij° Tales enim
sunt similes filijs hely sacerdotis de
quibus scribitur primo Regum scdo Et habetur
Extra de Symonia capitulo Licet hely Qui
ꝑ symoniam interfecti Simul cum patre
male interierunt Et ut recenciora
exempla ꝑferam Ecce infra hoc trie
nium in Regno Morauie et Bohemie
plures quam xv milia sacerdotes
a hussitis interfecti sunt Vnde Beatus
Crisostomus omelia xxxvija. super Matheo
sic ait hij sunt sacerdotes iniqui Qui
fidem ꝑdicant et infideliter agunt pacem
alijs dant et sibi non habent Reforma
tionem laudant Et reformari nolunt
Auariciam vituperant Et symoniam
exercent Sed quia hijs temporib9
Multi sunt heretici pagani et infide
les pauci vero xpiani et boni fideles
Ideo concluditur vera esse sententia
dni qua dixit Multi enim sunt vo
cati pauci vero electi Que verba
dni magis sunt timenda quam expo
nenda Quia scriptum est Beati omnes
qui timent dnm Ad quam beatitudinem
nos ꝑducat dns Jhus dei filius Amen

Explicit sermo modernus ad clerum
Quem fecit dominus Johannes de praga
In concilio vniuersali Senarum Anno
dnice incarnacionis Mº ccccº xxiiiº.

Sermo modern9 In visitacōe monastioꝝ

Visitabis fr̄es tuos Si recte
agat Et tu quib9 ordinati
sūt. p° Regū xviij° Carissi
mi in xp̄o fr̄es amatissimi
Quia sicut ab oīpotēte deo
omnia pducūt9 originalr
Ita eciā p ipm gubernat9 pncipa
liter Et in ipo ꝯsuat9 finaliter
Qm ab ipo pductio respicit sua pote
nciam Q̄a oīa creauit deinchillo Ge
nesis p° Qm p ipm gubernatō res
picit sua sapiencia Q̄a ꝑpauit
orbē in sapiēcia sua ꝯ prudēcia
sua extendit celos Jerenie ix° Qm
in ipo ꝯsuacio respiciat sua beni
uolencia Vn̄ ipē ait Et ego si exal
tatus fuero a t̄ra oīa traham ad
me ipm Johannis xij° Et sapie xj°
dr̄ diligis oīa que sūt ꝯ nichil
odisti eoꝝ que fecisti Et quamis
eius gubernacō refulgeat in
oīn creatura tamē splendidius
lucet in fideliū eclesia Sic eni
gubernat eclesia t̄restre sicut
celeste Na s̄dm dionisiū in lib°
de celesti yerarchia Celestis ēcā
gubernat9 ut superius ꝯ inferi9
distinguat9 Et in ea quidā supi
ores ꝯ quidā inferiores inveniūt
Supiores inferiores purgāt pur
gatos illuīant Jlluīatos pficiūt
Et ita est t̄plex actus yerarchic9
s̄dm dyonisiū purgāe Jlluīāe Et
pficēe Et s̄dm ista forma deus
gubnat eciā t̄restre eclesia Q̄a
quosdā ꝯstituit supiores ut p
latos Quosdā inferiores ut sub
ditos Et ita plati rōne inferioꝝ
habēt officiū purgādi illuīandi
ꝯ pficiēdo Jdeo comitit9 eis officiū
visitatoris vt corigendo inferiores
purget a malicia Jlluīet sapia
pficiat morib9 ꝯ vita Debet ergo
visitator hr̄e virga corectionis
ratione delinquēciū vn̄ ꝓpha ait
Virga tua ꝯ baculus tu9 ipa me ꝯso
lata sūt p̄s xxij° Et in decrēto distīcc̄e
xlv.ª Ca° disciplina Na si visitator
dissimulat ꝯ nō corigit crimia quagis
dicēdus est Canis mutus quia vi
sitator vt pbat9 in decrēto distīccōe
lxxxiij.ª Ca° Nemo quelius est cū
pueritate pati supliciū Quia padu
latone hr̄e beneficiū x.ª questōe iiij.ª
Debet autē visitator rigide cori
gere petata delinquēciū Vt quos
diuīus timor a malo nō reuocat
Temporalis saltē pena cohibeat a
petato vt pbat9 ext̄ de vita et
honestate clericoꝝ Ca° Vt clericoꝝ
Et de electione Ca° Cū in cunctis
vt cū ꝓpha possit dicē Visitabo in
virga iniquitates eoꝝ Et in ver
beribus petata eoꝝ p̄s lxxxviij°
Jdeo sibi a dn̄o dr̄ visitabis fr̄es
tuos Si recte agat Et tu quib9
ordinati sūt Que fuerūt verba
in themate ꝑposita p quoꝝ decla
racione ꝯ intelligēcia salutet9 gaia

Visitabis fr̄es tuos Si recte agat
Et tu quibus ordinati sūt vbi thēa
Carissimi in xp̄o fr̄es dulcissimi Q̄a
in verbis in themate ꝑpositis
t̄ria describuntur Que visitatorib9
necessaria esse videntur p̄mo opis
bonitas Jbi visitabis fr̄es tuos
Secūdo fratrū honestas Jbi Si
recte agat Tercio dn̄i volūtas
Jbi Et tu quibus ordinati sunt
Quātū ad p̄mū dico Q̄ visita
toribus necessaria est opis boni
tas Vn̄ scribitur in Ca° Jnsingulis
de Statu monachoꝝ Jngenarali
ꝯsilio ordinet9 vtꝯ specte psone que
singulas abbacias ꝯ monasteria nō
solū monachoꝝ Sed eciā sāctimonia
liū moniūt papa vite nr̄a studeat
visitarē Et corigēe caueat9 nāqꝫ vi
sitatores corigē delinquētes ꝑpt ne
cessitate ꝯ ꝑpt vtilitate Q̄a si

visitatores neglientes fuerint ad
corigendu maledicetur adeo et
dampnabunt Jeremie xxiij° Vos no
visitastis gregem meu Et ego
visitabo sup vos malicia studiorum
vestrorum dicit dominus Et tercio Regum xx°
scribitur Custodi viru istu qui
si lapsus fuerit erit aia tua
pro aia illius Insignum huius Exodi
iij° dicitur descendit moyses ut vi
sitaret fres suos in egypto tene
brarum Unde beatus paulus dice
bat ad beatum Barnabam Reuerte
ntes visitemus fres nros quibus
predicauimus Actuum xv° No solu
autem visitandi sunt propter necessitate
Sed etiam propter utilitatem Jeremie
lx° ponam visitacionem tuam pacem
et iusticiam debet enim visitator
in sua visitacione facere iusticiam contra
trasgressores precepti dni Et
Regule ac statutorum Esdre vij°
dicitur visitatori missus es ut
visites iudeam secundum legem dei
tui Et omnis qui no fecerit le
gem dei Judicium erit de eo
Siue in morte Siue in exilium
Siue in carcerem Unde dominus Exodi
xxvj° ait Si spreueritis leges
meas visitabo vos velociter
Quia visitator no debet esse
pusillanimis in expectando et
prolongando correctionem Jdeo beatus
Bernardus in epistola ait No erit
visitator preceps in sententia
nec vehemens in vindicta No
in corigendis remissior No in
parcendis seuerior No pusilla
nimis in expectandis No superflu
in victu No notabilis in vestitu
No personarum acceptator Sed eque
puniat paruum sicut magnum
ysaie xxvij° visitabit dominus in

gladio duro grandi et forti Et secundum
magnitudinem opis sic erit visitacio
tua Jd est secundum grauem grauiorem
et grauissimam culpam debet puni
ri trasgressores in visitacione Jeremie
x° visitabit dominus sup omnem circu
cisum Et sup omnes qui atonsi sunt
in coma Quasi dicat omnes visi
tabit qui regula et statuta non
seruant Unde Jsidorus in libro de summo
bono ait Atrociter in districcione
diuini iudicij arguendi sunt Quique
professione spoponderunt ope implere
contempnunt de talibus itaque falsis re
ligiosis dicit beatus Gregorius in moralibus
Ex accione secularium confunditur
accio religiosorum dum isti etiam
permittendo no seruant que in preceptis
audiunt Et illi viuendo ea custo
diunt in quibus nequaquam legalibus
mandatis astringuntur Jdeo beatus
Augustinus in quadam epistola ait Ex quo
deo seruire cepi sicut dificille su
expertus meliores quam qui in monasterio
profecerunt Jta no sum expertus peio
res quam qui in monasterio defecerunt
debet ergo visitacio esse seuera
Contumacibus et superbis Jeremie l°
Ecce ego ad te superbe dicit dominus venit
tempus visitacionis tue propterea
tamen visitator debet illos punire
Qui permiserunt obediencia et sunt re
belles contra regula et statuta
Jllis autem qui sunt humiles debet
esse benignus Exemplo leonis
qui prostratis torua se et humilibus
parcit Sic visitator humilium
debet custodire spiritum in pace Job x°
vitam et misericordiam tribuisti michi Et visitacio
tua custodiuit spiritum meum Unde beatus
Gregorius in pastorali ait Sit rector
seu visitator singulis compassione
proximus prae cunctis contemplacione sus
pensus ut pietatis visceribus in se
infirmitatem ceterorum trasferat

et p gtemplacois altitudine ce
teros trascedat Qa melius est
redere racone de misicordia qua
de iusticia vt pbat in decto dist
lxxxxv^a. Ca^o Non satis vn pph^a ait
misicordia et iudiciu cantabo ti
bi dne ps. C^o. Et hoc est gtra illos
visitatores Qui nichil demia ad
miscet in suis iudicijs Et tales
no habet forma visitacois xpi
de quo scbit p viscera mie dei nri
in quibus visitauit nos oriens
ex alto Luce p^o Sic visitator de
bet cu mia et pura intencone
fres visitare Non p(re)cio nec p(re)ceis
malis gsentire Sed solu deum
habes p oculis Salute fratz
et quiete debet zelare Juxta illud
euagelij Si oculus tuus simplex
fuerit Totu corpus tuu lucidu
erit Qz exponens beatus bnardus
in libro de p(re)cepto et dispensacoe
ait vt interior oculus tuus simplex
sit duo illi arbitror esse nece
saria puritate in itencone Et
veritate in ope Qa no simplex
oculus est illius Qui bonu di
ligit et malu nesciens agit
vn Boecius de gsolacoe phie
inquit No sufficit intueri q
vitatis oculo sciu est prudencia
cuius rez exteriora metit debet
eni visitatores esse circuspecti et
pleni oculis discrecois et pru
dencie bonos remunerando Et
malos Et malos ad rectu calle
iuxta posse reducendo Ideo bts
bnardus sup xj^o. pu(er)bioz ait
Qui eiaz cura pdno suscipiunt
vt errantes doceant vel mestos
gsolent vel tempalibus suste
tent vel remitetes ad remedia
salutis ptrahat vel pastore
destitutos gubernet vt scitu
plures ad domu dei pducant

Juxta illud apli p dicta. ubi insta
oportune et importune ad Thimotheu
iiij^o. dicturus importune p(re)misit
oportune Qa apud auditores me
tem ipe sua vilitate se destruit
Si habe importunitas optunitate
nesciit vt pbat in decreto distincoe
xliij^a. Ca^o Sit rector Nec adulte
debet Quid os loquentiu iniqua
loquat dn tamen atramite veri
tatis no recedat Sed gsideranda
est erga subditos magis beniuo
lencia qua seueritas plus Caritas
qua potestas plus correccio qua
comocio Ne visitator magis
querat que sua sut Qua que ihu
xpi Sed semp timore dni habeat
cuncta cu diligencia faciete et h^c dep^o.

Dixi scdo Qz in verbis in thematem
gpositis describit fratz honestas
Cu dr Si recte agit debent
itaqz subditi libenter et reue
reter ac honeste visitatoru
correccionem Tamqua medicina
dei recipe Ne mali aut suspecti
habeatur Juxta illud euagelij
Qui male agit odit luce s(cilicet) suple
correccionis vt no arguatur opa
eius Johis iij^o. vn puerbioz xvij^o
scbit Qui disciplina abicit stul
tus est Na stultus irridet disci
plina patris sui Qui aute custodit
increpacione patris sui astucior fiet
Ideo pph^a ait Apprehendite discipli
na ne qn irascat dns et peatis
de via iusta ps scdo Et trasumptic
in decto xxiiij^a. questoe iiij^a Ca^o Si
ecclesia Qui eni no sustinet vi
sitatorz correccone plectus est
a facie dei vn pph^a ait No est
deus in gspectu eius inquinate
sut vie illius in omni tempore
ps ix^o. Et in decto xxvj^a. qoe s(ecund)a
Ca^o Qui sine saluatore. debet
ergo deuotus fr dicere visita nos
dne in salutari tuo ps cv^o Beati

ergo sunt illi qui sepe visitatur
ades vel proprios suos vel pergram
sua cia poterint se in vite hone
state conservare Triplex autem de
bet esse honestas fratrum prima in
habitu Quilibet enim debet in
cede vestitus secundum regulam et
secundum suam condecentiam Neque nimis
fulgidis vestibus neque nimis rup
tis vt probatur in decreto distictione
xli Capitulo de custodia Nam disolu
tos et absque habitu aut fractis
vestibus non recipimus Ita scribitur
in decreto xxvi questione v Capitulo Si
aput Sed etiam incessus fratrum
debet esse Neque nimis tardus
neque citus Sed cum gravitate in
ceris mentis gravitatem procedat
vnde Refert beatus Ieronimus Al
lexandrum regem fuisse spectum
Quia leonidis pedagogi sui non
potuit carere in incessu viciis
debet ergo quilibet religiosus
esse honestus in statu mentis
In incessu et in habitu corporis
vt deo et hominibus studeat placere
Sic habetur in decreto xxi questione iii
Nam ab omni indecencia debent
abstinere vt probatur Extra de vita
et honestate clericorum Capitulo Cum ab omni
Quia secundum beatum Ieronimum vita
secularis gestus histronicus et
vestis curiosa magis inhono
rat religiosum quam honorat
Ideo beatus Augustinus ait in Regula
sua Non sit notabilis habitus
nec afectetis placere vestibus
sed moribus Sed in incessu in statu
et in habitu vestro nichil fiat
quod cuiusquam ofendat aspectum
Sed quod vestram deceat sanctitatem
Secundo debet esse honesti in
moribus debent enim fratres morum
gravitate esse maturi secula
rium convivia devitantes Vnde

inquit canon fratres bonis moribus
vivant Comedis psalmus in vigi
lent Cor lingua et corpus deo auc
tore concuct Ita habetur in decreto
distinctione xxxv Capitulo Si quis Et xii
questione prima Capitulo Fraternitas Nam in mensa nota
dum comedunt bina vice tantum po
tum sumat vt probatur in decreto dis
xl prima Capitulo De crapula Et generaliter
ea que pietatem estimationem fa
mam seu opinionem et vetudia
nostra ledunt vel sunt contra bonos
mores vel contra iura Nos facere pos
se credendum non est Vnde Apostolus secunda
ad Timotheum iii ait Esto fidelis
in verbo in conversatione in caritate
Or facit contra fratres Qui psalmos
cum syncopa et cum neglientia de
cantant Vana et inutilia in animo
cogitantes Nam in ecclesia plus va
let vnus psalmus cum devotione me
tis Quam mille cum sola vocifica
cione sermonis vt probatur in decreto
de consecratione distinctione v Capitulo Non
mediocriter Quia non in multitudine
sacrificiorum propiciatur deus Sed in me
tis devotione Ita scribitur in decreto
tercia questione vii Capitulo In gravibus
Bene ergo dicitur quod deus paratissimus
bonis oronibus est contentus vt
notat Glosa distinctione xii Capitulo
Omnia Vnde beatus Bernardus ait
Seminem hominibus exemplum boni
per apta opera Seminem angelis
gaudium per orones et devota
suspiria Nam beati angeli Et
omes sancti dei delectantur in
orombus et devotis vocibus
religiosorum Sed hodie multis
religiosis contempnitur divinum ofi
cium Quia multi vertunt dorsum
ad altare Et faciem suam admodum
or valde est abhominabile aput
deum Ezechielis viii Introdu
xit me in atrio domus domini Et ecce
quasi xv viri dorsum habentes

ctra templu et facies cor adori
ente pt hoc no parcet oculus
meus dr dns et no miserebor Nisi
decuste et munde in s'uierint omes
ctio debet esse honestim ope Ne
libido refrenata in mete excat
aliqn in ope Cor eni hoim de oper
ostenditur qualitate Et formas
metiu species detegit actonu ma
xime ubi occurat cu sacio mulier
in puerbior vj° scribit' cor no pt
toto corde cu dno habitare cu
feminar accessibus copulat' Na
et thamar virgo a fre suo Amon
corrupta est scdo regu xiij° Ideo btus
jeronim' epla xlix° ad occeanu
inquit Cauendi sut clericor et
monachor frequentes accessus fe
minar Quia istius modi sexus
reprehensibiles exhibet clericos
Quid tibi cu feminis Qui ad altare
cu xpo fabularis Na femina est
ianua diaboli via iniquitatis
Scorpionis percussio Nociuu qz
genus est femina Cu pximat
stipula incendit' ab igne Na
flamigero foco pcutit femina csci
encia pariter habitatis Exurit
qz fudameta montiu Ego iudi
co si cu feminis vir habitat no
deerit victoria diaboli Ex hijs
aucupatu est ab inicio pctatu
Na fecas metes domat libido
Ideo qui factus monachus est ac
cingatur balteo castitatis vt pbat
in decreto de penitencia distinctoe
pma Ca° Qui factus Nec sufficiat
dicere licere sibi cu sui cu feminis
pximis et parentibus qa scdm be
atu aug' No omes que cum
mea sorore sut Sorores mee
sut vt habetur in decreto dist
lxxxj° Ca° legit' clerici ergo
et monachi in cospectu dei puro
corde et mudo corpore debet minist
re deo ita scribit' ext° de vita
et honestate clericor Ca° vt clericor
De hijs aute tam monachis qua de
vitis finaliter cocludat' vt quisqz
possit dice Et obseruabo me ab ini
quitate mea Qa visitauit me
in salutari suo Et hoc de scdo pricipali

Dixi tercio qz in verbis in theate
ppositis describit' dni volutas qbi
cu quibus ordinati sut Juxta
illud Thobie iiij° Omi tempore be
nedic deu Et pete ab eo ut vias
tuas dirigat Vn pphia ait Reuela
dno via tua et ipe faciet Et edu
cet quasi lumie iusticia tua ps
xxxvj° Et het' in decto pa questoe
vija Ca° No obseructis Natura cu
humana in sue creationis exordio
nil auare nil incotinenter nil in
iuste agendu esse suasit Sed pa
rentis pmi motus costat ipam
esse viciata et coculcata pctatis
Et ideo ipa natura p visitacoms
oficiu Eas maxime exiget vir
tutes Que cunctis necessarie atqz
vtiles sut future Ne ergo opine
mini ad mediocria vos ducendos
certamia Neqz p exiguis rebus
hunc explicare sermone Audite go
verbu dni Oportet cogregatos
in vnu in lege dei meditari vt
pbat' in decreto distictoe xlviij°
Ca° pter Commotacio vz coditatoes
Affectones Actiones Et omes
circustancias quasi ad capitoliu
vt judicis locu racio possideat
vn Vallerius libro vj° Ca° scdo
ait Libertas cu inter virtute
vtraqz posita sit Si salubri modo
se temperauit laudem Si quo no
debuerit pfuderit reprehensione
meret' Ob hoc ysaie xl° vj° scbit'
preuaricatores redite ad cor Ideo
inquit Lactancius venies in
hunc mudu tres dr repire furias
Jram Luxuriam et Cupiditate
Id circo aute dicut' furie Quia

nisi reprimatur tamquam furiose et insane
se habet. Na ira si non reprimitur
trahit monachos ad vindictam
ad blasfemiam ad furias ad clamores
lites contentiones rixas ad verbera
et ad homicidia. Similiter luxuria si
non reprimitur trahit monachos ad
illicitas voluptates ut vino pretio
so se repleat et cibis bonis se
ingurgitet. Et post hec ad insuavi
dicias mollicies turpitudines
et fornicationes tradat. Sed et
cupiditas si non refrenatur trahit
monachos ad furta ad rapinas usu
ras proprietates fraudulentias et
ad multas iniurias et vicia. Sed
etiam ad alia multo graviora pec
cata que non sunt hominibus ma
nifesta. Unde Ezechielis viii° dicitur
fili hominis fode parietem. Et in
gredere et vide abhominaciones pes
simas quas faciunt isti. Magna
abhominacio est cum in religiosis
loco paupertatis est proprietas. Maior
quando loco obediencie est contuma
cia. Sed maxima et pessima quando
loco continencie regnat luxuria.
Nam de proprietate dicit beatus Bernardus
Cum monacho habenti proprium nega
bit deus suum proprium quod est parcere
et misereri. Quia facilius est
pape facere de monacho non monachum
quam facere de monacho proprietarium.
Similiter de monachis contumacibus
Sophonie primo dicitur visitabo super viros
defixos in fecibus contumacie. Et super
omnes qui induti sunt veste pere
grina id est aliam quam non defert
cucula nec veste grossam
sue religioni congrua nec curant
observare regulam quam servare
coram deo et sanctis eius promiserunt.
Similiter de immundis et luxuriosis
religiosis scribitur Iheremie quinto
Saturavi eos et mechati sunt
et in domo meretricis luxuriabantur
equi amatores in feminas. Numquid
super hiis non visitabo dicit dominus. Unde Se
neca in epistola ait luxuria voluptas
fragilis est brevi fastidio ob
iecta quo avidius acta est ocius
in contrarium recides cuius sub inde
necesse est ut peniteat in qua
nichil est magnificum sed est res
misera membrorum turpium aut
vilium exitu feda. Ob hoc beatus
Gregorius in moralibus ait nulla ante
dei oculos iusticie pietatis que
sunt opera quo corruptoris contagio
monstrantur inmunda. Sic filius prodi
gus consumpsit omnia bona sua vivendo
luxuriose Luce xv°. Debent ergo re
ligiosi esse mundo corde et corpore
quia dominus dicit beati mundo corde quoniam
ipsi deum videbunt Mathei quinto.
Ideo prima furia hoc est ira reprime
bat Job xxxi° dicens non te superet
ira ut aliquem opprimas. Et proverbiorum
x° scribitur fatuus statim indicat
iram suam. Qui autem dissimulat iram
suam sapiens est. Unde propheta ait irasci
mini et nolite peccare psalmus iiii°. Secunda
furia hoc est luxuriam reprimebat Tho
bias dicens tu scis domine quod non luxurie
causa accepi uxorem sed solo poste
ritatis amore Thobie viii°. Quia casti
tas laicorum est in fide matrimonii
ut probatur in decreto xxv^a questione prima
capitulo omne itaque. Et ideo ita peccat
vir adulterando sicut uxor quia vir
et mulier ad in paria non iudicantur
xxxii^a questione v^a capitulo si quis. Immo vir
quo ad deum plus peccat quam mulier quia
est caput xxxiii^a questione v^a capitulo cum caput.
Tercia furia hoc est cupiditatem re
primebat apostolus dicens habentes victum
et vestitum hiis contenti simus ad Thimotheum
vi° et xii questione prima. Nam qui pauperi in
necessitate non subvenit rapinam facit
ut ait Ambrosius. Et in decreto distinctione xl^a vii^a
capitulo Sicut hii sic dives dampnatur quia
lazaro non misertus Luce xvi°. Sed beati
sunt pauperes boni religiosi absque
proprio quoniam ipsorum est regnum celorum quod nobis

Explicit sermo in visitacione monasteriorum quem fecit et predicavit
dominus Jeronimus de Praga quando in Venetiis visitavit monasteria

Sermo modernus In Exequijs mortuorum

Nolumus vos ignorare
de dormientibus Vt non
contristemini Sicut et ceteri
qui spem non habent
Hec verba originaliter
scribuntur prima ad Thessalo
nicenses iiijº Et transsumptiue in decreto
Causa xiijª questione secunda Capitulo Quia
(Postea) Reuerendi patres et fratres in xpo carissimi
Quia sicut experimur quedam
fellicitas multis amaritudinibus
est respersa Nam vbique timor et tre
mor vbique labor et dolor Caro dum
viuit dolebit Et anima semet ipsam
lugebit Nunquam enim vnam diem
durimus in sua delectatione iocunda
Quin in aliqua parte diei Reatus
conscientie vel impetus ire vel motus
concupiscentie nos conturbat anima
ne usque ad vesperam cogitationes
vane succedunt Et mens in diuersa
distrahitur vnde Apostolus clamat di
cens Infelix ego homo Quis me
liberabit de corpore mortis huius
ad Romanos vijº Et in decreto xvª questione prima
Ideo propheta ait Educ de carcere
animam meam ut confiteatur nomini tuo
psalmus Cxljº Nam anima in se perfectissima
est creata Sed corpori coniuncta
maculatur contrahendo maculam
culpe labem peccati sordes in
iquitatis Sicut ex vase corrup
to liquor infusus corrumpitur Habet
itaque anima tres naturales vires
Racionalem ut discernat inter bo
num et malum Irascibilem ut res
puat malum Concupiscibilem
ut appetat bonum Iste tres vires
anime oppositis vicijs corrumpuntur
carnalibus Nam vis racionalis
corrumpitur per ignoranciam vt non dis
cernat inter bonum et malum
Vis irascibilis corrumpitur per melan
coniam vt non respuat malum
Vis concupiscibilis corrumpitur per
carnale desiderium vt non appetat
bonum prima gignit peccatum vltima
parit peccatum media delictum ge
nerat et peccatum vnde Innocentius
papa de contemptu mundi Rubrica tercia
ait Hec tibi vicia extra Necnon corrup
ta contrahuntur vt non que vultis
illa faciatis Et habetur in decreto de prima
distinctione iijª Capitulo Caue dum Ideo Sa
lomon ait Beatiores iudicaui
mortuos quam viuos Et vtrisque
beatiores eos qui nondum nati
sunt Hic secundo Machabeorum Capitulo xijº
scribitur Sancta ergo et salubris
est cogitacio pro defunctis exorare
ut a peccatis soluantur Paulus quoque
Apostolus raptus usque ad tercium celum
Et postea reuersus ad terram scribens
Thessalonicensibus super morte carorum
ait Nolumus vos ignorare de dormi
entibus ut non contristemini Que fuerunt
verba in themate proposita pro ampliori
intelligentia et spiritus sancti gratia salutabo etc.

¶ Nolumus vos ignorare de dormientibus
vbi thema Reuerendi patres et fratres
in xpo carissimi Quia Apostolus paulus
in verbis thematis Tria facit
Primo testificatur condicionem decede
ntium in anima cum dicit Nolumus vos
ignorare de dormientibus Secundo
consolatur afflictionem dolencium
ex beniuolencia tum subdit vt
non contristemini Tercio detestatur
imperfectionem diffidencium de xpi
clemencia cum addit Sicut et
ceteri qui spem non habent
Quantum ad primum dico quod Sanctus
paulus Apostolus testificatur condicio
nem decedencium in anima cum dicit
Nolumus vos ignorare de dormien
tibus Nam secunda ad Thessalonicenses
iiijº scribitur deus eos qui dormie
runt per ihesum adducet cum eo Quia
decedencium in anima hoc est corum
qui moriuntur in domino vna singula
ris condicio est quod dicuntur dormie
in sompno pacis Et non mori Et
hoc propter condiciones et proprietates

dormiencium Circa de hominibus dormie
tibus possumus loqui dupliciter Vno modo
put sunt in actu dormicionis Alio
modo put sunt in actu excitacionis
primo modo assimilantur mortui
dormientibus put sunt in actu dor
micionis Sunt enim aliqui dormi
entes Qui sompniant pulcras
et consolatorias visiones Sicut
Joseph Qui vidit in sompnis solem
et lunam et stellas xj adorare
se Genesis xxxvij^o Talibus assi
milantur illi qui in statu penitencie
mortui sunt de quibus dicitur Apoca
lipsis xiiij^o Beati mortui qui in
domino id est in penitencia moriuntur
Tales vident visiones delecta
biles Ysaie xxxiij^o Regem in de
cora suo videbunt oculi tui id
est xpm in deitate sua Et vide
bunt faciem sua in carne humana
et glorificata Que plena est
omni gratia et consolacionum Jnque
desiderant angeli prospicere De hoc
loquitur Beatus Bernardus dicens
O quantum gaudium omni dulcedine
plenum et omni delectacione
vide hominem deum et hominis
conditorem Et breuiter Nullus
posset huius visionis dulcedine
enarrare Quia oculus non vi
dit Nec auris audiuit Nec
in cor hominis ascendit Que
preparauit deus hijs qui diligunt
eum prima ad Cor xj^o vij Beatus
Gregorius in omelia Quis inquit
intellectus capere sufficit Jllius
superne ciuitatis Quanta sint
gaudia Angelorum choris inter
esse presentem dei vultum cer
nere Jncircumscriptum lumine vide
nullo metu mortis affici Sed
perpetue eternitatis vita perfrui
Jdeo Beatus Jeronimus scribit
in epistola dicens Nullus labor durus
Nullum tempus longum videri debet
Quo gloria eternitatis acquiritur Gran
dis enim debet esse violencia ge
neratos in terra celum acquirere
Et possidere per virtutem quod non tenuimus
per naturam Vbi nulla infirmitas
turbat Nulla necessitas angus
tat Nulla molestia inquietat
Sed perhennis leticia regnat Sanctus
quoque Augustinus in libro de ciuitate
dei sic ait Ex difficillimis quesita
solet dulcius inveniri Cumque in
hoc seculo varijs temptacionibus
infestaris Tunc mente in celum
vola Et cogita quod hec nichil
aliud sunt nisi eterni regni materia
Quia consideracio premij minuit vim
flagelli Nam Curmo armatus
equo in abruptum se precipite dedit
Quia nunciaverat dij vt illuc que
Romani haberet optimum mitte
ret Si ergo homo paganus nulla
spem vite eterne habens se morti
exposuit Quanto magis nos
xpiani opera penitencie debemus
facere vt ad gaudia vite eterne
possimus peruenire Ad illa gau
dia iam peruenit Reuerendus
pater iste dompnus Raphael genera
lis Cuius funeri exequias exhi
bemus Quia opera penitencie
fecit Et in morte sua magna
signa contricionis ostendit Ad he
breos vj^o Non est tam iniustus
deus ut obliuiscatur operis
vestri Et habetur in decreto de peni
tencia distinccione secunda Capitulo Non sufficit
Et secunda petri secundo dicitur Satagite
vt per bona opera vestra vestram
vocacionem faciatis Vnde Jnnocencius
papa ait Taliter sequencia bona
continuate prioribus Quousque

digum adeo positis meritu expec
tare ita habetur Ext. de etate
et qualitate Ca° Intelleximus
Ideo Actuu ix° legitur Qz tabita
suscitata est a beato petro Que
erat plena bonis opibus et ele
mosinis Quata autem sit utilitas
spualr p gram suscitare p bona
opa patet ex hoc Qz scribitur
pma ad corinthe os. xii°. paule
sufficit tibi gra mea Unn ipe ait
dns Memor esto unde cecideris
et age penitentia et pma opa
fac Apocalipsis iii°. Et de pma dis
scda Ca° Si cui inquit Et scdi
palipemenon ix°. Scbit Iram
dei meruisti Sed bona opa iven
ta sut in te ppter que ira dei mi
tigatur et gloia gfertur ad Ros
scdo Gloia et pax omi operati
bonu Ideo beatus Aug⁹ in sua
epla ait fidelis bene vivens
securus hinc exit Agens aute
penitentia tantu in morte si
securus hinc exeat ego no sum
securus Et habet in decto de
penitetia distictoe vii^a. Ca° Qui
egit talis aute fuit venerabilis
pr R noster defunctus Na ut boni
religiosus de obsuacia moasty
Sancti benedicti ppe florecia sep
bene vixit plenus bonis opibus
et virtutibus de quo scbitur
Scdi Machabeoz xxv°. hic est fratz
amator et populi isrl hic est
Qui multu orat ppopulo et universa
civitate sancta Quia no est in ven
tus similis illi in toto ordine ca
maldulh Qui gsuaret legem
excelsi Eccti xliiii°. Nota de pma
distictone p^a. Ca° deus qui simul
dicat ergo q scbit p°. palipe
menon ultio Mortu⁹ est david
id est manu fortis Raphael in
senectute bona plenus dierz
et gloia Et hoc de p^a. pte smois

Dixi Secudo et breuius Qz in
verbis in themate ppositis Conso
latur aplus afflicione dolentiu
ex benivolentia cu subdit Ut no
gtristemini Unn ad Cor vii° ait Sop
si vobis p multas lacmas ut no
gtristemini Sed ut sciatis qua cari
tate habea ad vos Tenemur
cu deo solue debitu ideo gt
stari no debem⁹ Unn ppha ait
Quis est homo qui vivet et non
videbit mortem ps lxxxviii° omes
eni morimr et quasi aqua dila
bimur ii° Regu xiiii°. Ideo beat⁹
Aug⁹ in lib° de civitate dei scbit
de quoda Rege Qui cu pdolus in ca
pitolio sacrificaret Nuttiat ei q
filius suus unicus obisset Sed
ille no reliquit sacra que mani
bus gerebat No lacmat⁹ est Nec
omnino suspiravit Sed ait Sepeli
atur memini eni me genuisse
mortale Et subdit Aug⁹ Quid
dicturus est in iudicio diabolus
No ne pt dice Ecce hic cultor
meus Qui nec resurrectione nec
padisu pmisera Et tn p morte
unici filii sui sacra mea no reli
quit nec flevit Cui vo xpiani
p quibus mori dignat⁹ est ut mor
tem no timeret no solu luget
Sed sepe irascut et p dolore te
blasfemat Cavendus est ergo
luctus mortuoz Exemplo da
uid Qui mortuu filiu suu noluit
luge Sed ait Cur lugebo morte
filii Ego magis ad eu vada ipe
vo no reuteret ad me ii° Regu xii°.
Unn btus Ieronim⁹ ait Resurge
credim⁹ et tame in nos caros
plangim⁹ Quid faciem⁹ si mori
tantu pcipet deus volutas utiq
eius sola sufficet ad solatiu Cui
nullu ppoere debem⁹ affectu
Exemplu hui⁹ scbit Beat⁹ Cipa⁹
de quoda egroto Qui du graviter.

infirmac̃et in paties erat Et tu
mori nolebat Cui infirmati ange
lus cu indignacõe apparẽs dixit
pati timetis Et exire nõ vultis
Quid ergo faciã vobis Et sic abeo
iratus discessit Ideo Beatus Ambro
Rogatus cu esset infirmus vt
plongacõne vite sibi a deo impe
traret Ita respondit Nõ sic int
vos vixi vt me pigeat adhuc
viuere Nec mori timeo quia
bonu dnm habemus Et q̃a iste
venerabilis pr generalis sic sol
uit debitu vniuerse carnis Ideo
nõ debem9 cõtristari maxime ppter
eti'ni boni adepcõne quã iam
possidet Vn Beatus Cyprian9 in
libro de mortalitate sic ait Si
in habitaculo tuo parietes vetu
state nutaret Et dom9 ia fati
gata ruina minaret Nõ ne
absq3 tristicia tua et pximorum tuorum
inde migrares ut domu meliore
intrares Sic aia nra est in corpe
Sicut habitator in domo Sed audi
Quid dehat domo dicat pphã
Tamq3 parieti inclinato et mace
rie depulse ps lxi Na sicut
macerie est cõstruccõ lapidu
absq3 ligamie Sic corpus nrm
est ex iiiior elementis cõpositu
et nullo firmo ligamie colligatu
Et ideo est morti viciniu Quia coti
die de ipo aliquid depditur ad
hebreos viiio Qd antiquat et
senescit ppe interitu est Sed
quia habitacõ celestis Quam
inquirimus Est melior et securior
Ideo dicebat Aplus scda ad Cor
inthios Scim9 quoniam si terrestris
dom9 nra huius habitacõnis di
soluat Qd edificacõne ex deo ha
bemus domu nõ manu factam
Sed etna in celis. Hinc est Qd Bts
Jeronim9 in Epla ad Cirasiu ait
Gaudet parentes tota vita sine

filiis commorari Du modo placeat qui
cupiunt de suis pignoribus adipisci
pegnat nam3 ut ad dignitates ad
studia aquirenda ad causas mat
monij explicãdas cu piculo et la
bore puenia Sed ut ad palacia
celi ad studia xpi ad honore vite
ppetue ad pa ~~[illegible]~~ trimonii possessionis
eterne Et ad securitate celestis
glorie valeant puenire Nemo filios
suos a se gratulat vel parentes
aut amicos abscede Exemplum
huius habemus in theobroto philoso
pho de quo dt Beatus Aug9 in libro
de ciuitate dei Qd Theobrocus lecto
platonis libro vbi de aie imorta
litate disputauit se pcipitem
dedit de muro vt ex hac vita
migraret ad illam quã credidit
esse meliore Si ergo homo paganus
tanta fidem dedit dictis platonis
Quanto magis xpianus p xpm de
bet de beata vita certificari Et
nõ debet de sua vel suorum carorum
morte dolere Vn Beatus Ambrosi9
in libro de bono mortis sic ait Si
plena est honeribus hec vita vtiq3
finis eius aleuiamentu est Aleuia
mentu aute bonu est Mors aute
finis est Ergo mors bona est ppt
hoc Siluius ait apud plurimos
luctuosa sut puerpcia Et leta
sut funera Quia qui nascuntur multi
plice miseria passuri sut Qui vero
moriuntur de omi miseria huius
mundi liberat du modo ante obi
tu peccatis absoluat In Seneca
in Epla quã scipsit Marulo Mors
inquit est natalis dies Nõ ergo
de natalicio cõtristandu est Sed po
cius appetendu p'sertim cu aia
hominis virtutibus viuat vt pbat
de penitencia distinccõe pa Ca Vo
mit dioz Et in decreto Causa pa
questiõe pma Ca ppetauit Nam
licet in hoc mundo vera felicitas

haberi no posit vt ait Boecius
de ꝯsolacione phie prosa v^a. Qa
beatitudo homis no in creaturaꝝ
creacione Sed in dei veri ꝯtempla
tione ꝯsistit vt pbat Beatus
thomas Secda Secde questione xviij^a
articulo iiij^o. Tamen in hoc est dare
triplex bonu vz maximu medm
et minimu de quo magister Sen
tenciaꝝ libro scdo distinctione xxvij^a
ca^o penultimo sic ait maximu
bonu sut virtutes medu sut
potencie aie minimi bonu sut
pulcritudo corporis et diuicie Que
oia in venerabili pre R. du viue
ret directe repiebatur In ipo
naqz erat maximu bonu hoc est
virtutes tam theologice qua car
dinales hoc est fides spes caritas
Justitia temperancia de quibus
habetur in glosa in clementina ca^o
vnica Et ext. de suma trinitate
et fide catholica Erat in eo Et me
diu bonu hoc est memoria intel
lectus et racio Qa fuit magne
sciencie et bene literatus atqz
doctissimus Erat in eo et terciu
hoc est pulcritudo corporis diuicie
et honores Qa fuit platus et gene
ralis Nam magni plati sut suc
cessores aploꝝ vt pbatur in decreto
distinctione lxviij^a ca^o Quoꝝ vices
Et xij questione p^a ca^o videntes
Erat enim alter dauid deuotissimus
in bonis actibus Et ꝯstantissimus
in virtuosis opacionibus Consolans
pacientes in tribulacionibus vt
ait Beatus Jeronimus Iste erat
spes miseroꝝ Solaciu lugenciu
Et in singulis virtutibus eminebat
eius ministeriu Iste subueniebat
pauperibus visitabat languentes
Seruiebat hospitibus ꝯsolabatur
tristes Et dolentes quosqz lenie
bat blandiciis Gaudebat cu gau
dentibus flebat cu flentibus
Qa erat cecoꝝ baculus Esurie
ciu cibus Ideo merito dicere possumus
versus est in luctu chorus noster
Cecidit corona capitis nostri
ve nobis quia peccauimus Trenoꝝ
v^to Sed ab hoc luctu ꝯpescit nos
aplus dicens vt no ꝯtristemini etc. de s^o
Dixi Tercio et breuissime Qz
in verbis thematis aplus detes
tatur in pfectione diffidencium
Cu addit Sicut et ceteri qui spe
no habent vt pnbioꝝ xxiiij^o scri
bitur Non habent futuroꝝ spe
mali Et lucerna impioꝝ extin
guetur Ideo hec est diferencia
inter nos et quosda infideles
Qui credunt aiam simul cu corpe
perire Isti merito de suoꝝ caroꝝ
amissione posunt ꝯtristari Qa
no sperant eos amplius resurec
turos Nec pꝯsequens pmansuris
in tesauros Nos vero xpi fideles
ad spem habenda de resurec
tione mortuoꝝ Expsse docemur
Scdo machabeoꝝ xij^o vbi legitur
Qz vir fortissimus Juda xij milia
dragmas argenti misit iersoli
ma offerri pro peccatis mortuoꝝ Jus
te et religiose de resurrectione
cogitans Vn aplus ait Omes
quidem resurgemus Sz no omes
immutabimur Et Johannis v^o dr
Omes qui in monumentis sut
audient voce filii dei Et pcedent
Qui bona fecerunt in resurrectionem
vite Qui vero mala egerunt
in resurrectione Judicii id est
ad penas inferni Job xxiiij^o
Transibunt ab aquis niuium
ad calorem nimiu Et eiusdem
xx^o. Vadent et venient sup eos
horribiles id est demones Justi
autem pcedent in resurrectionem
vite ysaie v^o. Qui redempti sunt
a dno venient in syon laudantes

ad leticia Et leticia sempiterna super
capita eorum fugiet dolor et gemitus
quia gaudium et leticiam obtinebunt
Sic iam in gaudio et leticia est
iste venerabilis pater generalis de
functus Sed tamen adhuc expec
tat diem iudicij vt gloriam ge
minatam in corpore et in anima obti
neat Et ut anime in ipsa carne
gaudeat in qua pro domino dolores
et cruciatus in hac vita pertulit
vt probatur Apocalipsi v° Et Glosa
super Genesis vij° Et ad litteram per
beatum Gregorium iiij° libro dyalogorum
Et beatus Thomas idem probat
secunda secunde questione xviij° articulo
secundo Et in clementina ad nostram
de hereticis Rubrica tertia Ideo
pro liberatione animarum que sunt
in penis purgatorij tenemur
orare et eas adiuuare Nam
quilibet in purgatorio constitu
tus petit illud psalmi dicens
Intende anime mee et libera eam
ps lxviij° Tenemur enim liberare
animas de penis purgatorij dupli
ci ratione Primo ratione pieta
tis et misericordie quia iudicium
fiet ei sine misericordia qui
non facit misericordiam Jacobi
secundo Nam si vnus passer cadit
in laqueum clamat ad alios
Et statim alij passeres veniunt
et ipsum de laqueo eripiunt Vnde propheta
ait Anima nostra sicut passer erep
ta est de laqueo venantium la
queus contritus est et nos liberati
sumus ps Cxxiij° Hic dominus in euan
gelio dicit Multis passeribus melio
res estis vos Mathei x° Secundo
tenemur adiuuare animas in pe
nis purgatorij ratione propinqui
tatis vel familiaritatis Ideo
anime clamant ad nos secundum verba

Job dicentes Miseremini mei misere
mini saltem vos amici mei quia manus
domini tetigit me Et contra crudeles
parentes consanguineos et heredes con
queritur quelibet anima in purgatorio
dicens cum propheta [redacted] posuerunt
me in lacu inferiori in tenebris
et in vmbra mortis Et longe fe
cisti notos meos a me posuerunt
me abhominationem sibi ps lxxxvij°
Nos ergo simus solliciti orare pro anima
patris nostri generalis modo defuncti Et
adiuuare eum si fuisset in aliquibus
penis purgatorij ne videamur
esse imperfecti sicut et ceteri qui
spem non habent Spes enim non
confundit Sed ad vitam perducit
eternam Quam nobis concedat dominus
Jhesus dei filius qui est super omnia
deus benedictus in secula seculorum Amen

Explicit sermo in Exequijs mor
tuorum Quem fecit et predicauit
dominus Jeronimus de praga et
heremita reclusus Circa funus
domini Raphaelis Generalis
ordinis Camaldulensis Anno domini
incarnationis m° cccc° xxij°

En ego que gemuit pia olim vrbs
pragensis Que inclusum reti
net heremus sacra camaldulensis
Hos sermones edidi satis cum la
bore Sed labor est facilis
vestro superatus amore
Quorum preces cupio Inde rudi
calamo manu imperitam
appono quaternis legentes
orent xpistum pro Jeronimo miserrimo

Incipit Epylogus d'pri Jo'nni de p'ga Reuelacionu B'te Angele de fulingo

T ere fidelium experien
tia pbat p'spicit
et ptrectat de ver
bo vite incarnato
que admodu ipe
dns in euagelio d't
Si quis diligit me simone meu
suabit Et pater meus diliget
eu Et ad eu veniemus et mansio
nem aput eu faciemus Et qui
me diligit manifestabo ei me
ipm Qua experiencia et ipius
experiencie doctrina ipe deus
suos fideles facit pbare plenis
sime Et hic etia in per aliqua
suoz fideliu ad deuocione suoz
fecit aliqualr in ditare p'dicta
experiencia et doctrina que minus
plene et multu diminute et detru
cate In veritate tame in verbis
sequentibus describuntur Qua vero
causa et quo'do ego indignus pater
eius spiualis coactus ut credo
adeo fuerim ad scribendu Et p'
dicta xp'i fidelis Beata angela
coacta fuerit ad dicendu Ego
vero fr Jeronimus de praga Quia
salutaris pfectus et laudabile
incrementu ac deuotonis ami
coz sinceritas quibi dudu mltoz
beneficioz declarata in dictis
ad pie qpenssatonis vicissitudi
nem rependenda me cogit
epylogare et corrigere sup' dictas
reuelatones Superflua resecado
Et defectus supplendo Nam si ex
debito caritatis omibus sim astr
tus vobis tame amicis meis
longe amplius me reputo obli
gatu quoz deuocione freque
ter sum expertus quoz q3 recepi
beneficia potiora Accipite igitur
amici carissimi munus paupcis
in gremio vro expanpe Sed exple
no affectu oblatu Et p'dictis effi
caciter insistentes Studeatis ve
lud boni mercatores peternis
habendis tempo'alia comutare.

de vera fideliu experiencia que re
peritur thesaurus absconditus in agro

D ixit sponsa xp'i Beata angela
loquendo cum socia sua
de deo Assignauerat xxviij
passus vel mutatones quas fa
cit aia que pficitur p' via pnie
quas inueniebat in se. ¶ Primus
passus est cognitio pecati quo
aia valde timet ne dapnetur
in inferno Et in isto passu plagit
amare ¶ Secundus passus est
Confessio vbi aia adhuc habet
amaritudine et verecudia Et ad
huc no sentit amore sed dolore
Vnde retulit Beata Angela prs
suo spuali Quodo mltotiens qm
cauerat cu pecatis q'a p' vere
cudia no plene qfitebatur Et
de die et de nocte reprehendebatur
a qsciecia sua Et cu rogasset
Beatu franciscu ut inueniret
ei qfessore Qui cognosceret bene
pecata eius Et ipa posset bene
qfiteri ei In ipa nocte aparuit
ei fr senex Et dixit ei Soror
si citius rogasses me citius
fecissem tibi Sed q3 petisti esto
tibi factu Et mane statim iuit
ad ecclesia Sancti fracisti et redyt
cito Et inuenit in reditu vnu
frem p'dicante in Sco fellitiano
Et erat ille fr capellanus Epi
Et statim deliberauit dno faciete
Confiteri ei plene sua pecata
Si ipe poterat habe auctoritate
Epi Et fuit bene qfessa sibi vn

in isto passu adhuc habet verecundia
et amaritudine Et non sentit a
mora sed sentit dolorem. Tercius
passus est penitentia qua facit
satisfaciendo deo de peccatis suis
Et adhuc est in dolore. Quartus
passus est de cognitio divine miseri
cordia qua predicta misericordia concessit
ei Et extraxit ea de inferno
Et hic incipit illuminari Et tunc
plus plangit et dolet quam prius
Et affectat facere penitentiam
acriorem. Quintus passus est
cognitio sui qua iam aliquantulum
illuminata nichil videt in se nisi
defectus Et tunc condempnat se per ipsam
deo quia certissime est digna in
ferno Et hic recipit adhuc
amarum planctum Et intelligas quia in
omnibus istis passibus est mora
Et scio de me quia in quolibet passu
morabar et plangebam Et non da
batur michi plus simul quamvis aliquam
consolationem esset quod potueram plangere
in quolibet passu sed erat consolatio
amara. Sextus passus est quedam
illuminatio gratie qua profunde dabatur
michi cognitio omnium peccatorum Et
videbam me offendisse omnes crea
turas pro me factas In illa illumina
tione reducebatur profunde in memoria
michi peccata mea Et in confessione
quam faciebam de eis coram deo Et
invocabam omnes sanctos et beatam
virginem ut intercederent pro me Et
rogabam omnes creaturas quas
videbam me omnes offendisse ut non
accusarent me Et tunc dabatur in
tum magno igne amoris orare
Et videbatur michi quod omnes creature
haberent de me pietatem Et omnes
sancti. Septimo passu dabatur michi
respicere matrem in qua videbam mor
tuum xpm pro nobis sed erat adhuc
visio insipida quamvis haberem ibi
magnum dolorem. Octavo passu in
aspectu crucis data est michi ma
ior cognitio quomodo filius dei fuerat
mortuus pro peccatis nostris Et tunc re
cognovi omnia peccata mea cum do
lore maximo Et sentiebam quod ego cruci
fixeram eum Sed non cognoscebam
adhuc quod esset maius beneficium
an quod me reduxerat de peccatis et
de inferno Et converterat me ad peni
tentiam an quia crucifixus fuerat
pro me Sed in ista cognitione crucis
dabatur michi tantus ignis quod sta
do iuxta crucem expolliavi omnia
vestimenta mea Et tota me obtu
li ei Et quamvis cum timore tamen
tunc promisi ei servare perpetuam casti
tatem Et non offendere eum cum ali
quo membrorum meorum accusando ei
sigillatim omnia membra mea Et
peccata omnium membrorum meorum Et ro
gabam eum ut ipse me faceret observare
ista castitate omnium membrorum meorum
et sensuum quia ex una parte time
bam promittere Et ex alia parte
ignis predictus cogebat me promit
tere predicta Et non poteram facere
aliud. Nono passu dabatur michi
querere que esset via crucis
ut possem stare ad pedem crucis
ubi refugiunt omnes peccatores
Et fuit michi demonstrata via
crucis isto modo quia inspiratum
est michi quod si ego volebam ire ad crucem
quod parcere omnibus qui me offen
dissent Et expoliare me de omnibus
terrenis et de omnibus hominibus Et de
omnibus parentibus et amicis
Et de possessione mea Et de me
ipsa Et cor meum dare xpo Et ire
per viam spinosam tribulationis Et
tunc cepi dimittere pannos melio
res Et de cibarijs feci similiter
Sed erat michi adhuc satis verecundum
et penosum quia non sentiebam
adhuc de amore Et eram cum viro meo

Et factu est volente deo q illo tepe
mortua fuit mater mea que erat
m magnu impedimetu Et postea
mortuus est vir meus & omes filij
mei in brevi tempore Et quia incte
pera via p dicta rogauera deu
ut morerent Et magna consolacoz
habui de morte eorz Et cogitaba
q deinceps Cor meu semp esset in
corde dei Et cor dei semp esset i corde
meo

Decimo passu Cu petere
a deo quid possem facere p q plus
placere ei Ipse p sua pietate apa
ruit m pluries dormieti & vigi
lanti Et dicebat m ostendo tibi
a planta pedis usqz ad vertice penas
meas Et ostendebat pilos bar
be sibi evulsos a supcilioz & capi
tis & numerabat omes flagellaco
nes Et dicebat hec omia p te
sustinui Et tuc reducebat r in
memoria mea mirabiliter omia pec
cata mea Omnibus ostendebat r
m q ego itez recenter plagas fe
cum peccatis meis Et tuc habui
de peccatis meis maiore dolore
qua unqz habuissem Similr videti
m passione sua dicebat m Quid
potes facere p me q tibi sufficiat
Et tuc plorabam multu & lacrima
bar tantu ardenter q lacrime
coquebat carnem mea Vn opor
tebat me ponere aqua ad refrigerandu

Undecimo passu pp t p dicta moui
me ad faciedu magis asperam
penitentiam hic est longus passus
ad scribendu & mirabilis Et supra
quam modu dificilis Et ego
scriptor dico q in omnibus passibus
no scripsi penitentia eius mirabile
qua ipsa beata Angela faciebat
quia & ipsa no manifestauit michi
tunc nisi quantu oportebat ca
dere zo passib9 distinguendis Et ego
nolebam scribere una dictione plus
nisi quantu ipsa m dicebat Duo
decimo passu Cu no videret michi
q possem cu rebus seculi facere
sufficiente penitentia delibeaui
relinquere omia ut possem facere pe
nitentia & venire ad cruce Sicut
m a deo fuerat inspiratu Nam
cu ego desideraba vehementer
fieri paup Et cogitare frequenter
cu multo zelo Ne forte accideret
m mors prius qua fierem paup
Et e contrario impugnabar a mul
tis temptacoibus Eo q essem iu
uenis Vn meditari poterat
m esse periculu & verecudia Et q
oporteret me mori fame & frigore
et nuditate Et quia omes hoc
michi dissuadebat Quadam gra
cie venit m magna illuminatio
in corde meo Cu qua illuminatione
venit m queda firmitas q si
oporteret me mori fame & nudi
tate ex quo deo placebat leta
moriebar p deo Et extunc vere
delibeaui relinquere omia Terci
odecimo passu intraui p dolore
matris xpi Et sancti Iohannis Eua
geliste Et rogaba q ipsi acquire
rent michi signum certu quo semp
possem habere in memoria passionem
xpi continue Inter ista accidit
q in sompno fuit m ostensu
cor xpi Et dictu est m In isto
corde no est mendacium sed omia
sunt ibi vera Quartodecimo
passu du starem ad oronem
xpus ostendit se michi in tunc
vigilanti magis clare hoc est
q dedit m maiore cognitione
de se Et tuc vocauit me & dixit
m q ego ponere os meu in pla
gam lateris sui Et videbatur
m q ego videre Et biberem
sanguinem eius fluentem recenter
de latere suo Et dabat r m intelligi

q[uod] in iſto mundaret me Et hic itepi
et habui letitia magnā quamuis
ex cōſideratoe paſiois eius habere
triſticia ¶ Quintodecimo paſſu fige
bam me in ſancto Johāne et in ma
tre dei cogitādo dolore eoꝝ Et
rogando ipos q[uod] ipi aquireret m[ihi]
grām iſtam q[uod] ſentire ſemp[er] do
lorem paſionis xpi vel ſaltim
de dolore eoꝝ Et tantu dedit
m[ihi] ſemel ſanctus Johanes q[uod] fuit
de maioribus doloribus quā vnq[ua]m
ſenſſerim Et dabat[ur] m[ihi] intellige[re]
q[uod] ſanctus Johanes tantu dolo
rem ſuſtinuerat de paſione ꝛ mor
te xpi Et de dolore matris xpi
q[uod] eſtimaba ꝛ eſtimo q[uod] fuiſſet
plus quā martir ¶ Sextodecimo
paſſu ſuera in eccleſia Et roga
uera deu q[uod] faceret m[ihi] aliquā
grām Et du ego oraba poſuit
in corde meo p[ate]r n[oste]r Cu tanto
dāo intellectu diuine bonitatis
et me indignitatis Et ſingula
verba exponebatur m[ihi] in corde
Et quamuis plorare amare ꝓpt[er]
pecata ꝛ indignitate mea quā
ibi cognoſceba Tame ibi habeba
magnā cōſolacōne Et cepi guſ
tare aliquid de dulcedine diuina
q[uod] a ibi cognoſceba melius dulce
dine diuina quā in aliqua re Et
adhuc eram in amaritudine pecati
Et in quolibet ſup[ra]dictoꝝ comora
ta fui plongu temp[us] ante quā
poſſe me moue[re] ad aliu paſſu
Sed in aliquo paſſu morata ſum
plus Vn[de] dicebat Beata Angela
admirādo O cu quāta amaritudie
p[ro]ficiat[ur] aīa Nichil hic ſcribit[ur]
Ita habet fortes ligaturas in
pedibus Et ita habet malu ad
intoriu a mundo ꝛ a demone ¶ De

cimoſeptio paſſu poſt iſtud demo
ſtratu eſt m[ihi] q[uod] beata virgo aqui
ſiuit m[ihi] grām q[uod] ua dedit m[ihi] aliam
fide[m] quā habuera q[uia] a uſq[ue] adhuc
videbat[ur] m[ihi] q[uod] fides mea fuiſſet
quaſi mortua Et lacrime quas habe
bam fuiſſet quaſi p[er] vim facte Sed
poſtea dolui de paſione xpi efficacius
Et de dolore matris xpi Et tuc facie
bam penitencia Et quātu cu[m]q[ue] facie
ba videbat[ur] m[ihi] par[um] Et tuc reduſi
me in paſione xpi Et data eſt michi
ſpes q[uod] ibi potera liberari Et hic
incepi hre cōſolacōne p[er] ſōpnia Et
cepit michi dari dulcedo in aīa
de deo cōtinue vigilāti ꝛ dormienti
Vna quada vice du era in carcere
in quo me recluſera p[ro] xla[m] maiore[m]
Et diligenter meditarer in vno ver
bo euāgelij ꝛ ſic obdormiui Et ſtati
ducta fui ab vno in viſione ꝛ dictu
eſt m[ihi] q[uod] intellectus euāgelij eſt
res tantu delectabilis q[uod] ſi quis
bene intelligeret obliuiſceret[ur] om[n]i[um]
mundanoꝝ Et dixit m[ihi] ille qui me
ducebat Vis iſtud p[ro]bare Et tu aſen
tire ſtati duxit me ꝛ fecit me
illud p[ro]bare Et intelligeba cum
tanta dulcedine bona diuina q[uod] ſtati
oblita fui om[n]i[um] mundanoꝝ Et oblita
era mei ipius Et era in tanta dul
cedine q[uod] peteba ab illo qui me
ducebat vt de illo ſtatu no diſce
derem de cetero Et reſpodit ille q[uod]
iſtud adhuc no poterat eſſe Et
ſtati reduxit me ꝛ aperui oculos
Et ſentiebā maxima letitiam
de hijs que videra Et ex tuc tan
ta certitudo remaſit m[ihi] ꝛ tatu
lumen ꝛ ardor amoris dei q[uod] afirma
bam certiſſime q[uod] nichil p[re]dicat[ur] de
delectacōne dei Et ea que p[re]dicat
no intelligut ¶ Decimo octauo paſſu
poſtea habeba ſentimeta dei Et
habebam tanta delectacōne i corde

q̃ non recordabar de comestione Et
erat ignis amoris dei in corde meo
in tantum q̃ non fiebam fessa de ge
nuflexionibus nec de aliqua re pe
nitentie postea veni ad tantum
maiorem ignem q̃ si audiebam lo
qui de deo stridebam Et si aliquis
stetisset tunc securi sup me ad in
ficiendum me non potuissem absti
nere Et quando videbam passio
nem xpi pictam vix poteram sus
tinere Sed capiebat me febris
et infirmabar Unde sotia mea
abscondebat a me picturas pas
sionis xpi ⁋ Decimo nono passu
Or semel inspiratum est michi Et
fui tracta ad considerandum delecta
tionem Que est in contemplatione di
uinitatis et humanitatis xpi Et
tunc fuit maior consolatio quam umquam
fuissem experta in tantum q̃ per ma
gnam partem illius diei steti in
pedibus in cella vbi orabam sola
et cor meum erat in illa delecta
tione Et post hec iacui et perdidi
loquelam Et sotia tunc venit ad
me et cogitabat q̃ ego more
rer et essem in morte Sed me
tedebat Quia faciebat in impe
dimentum in illa consolatione ma
xima Et quadam vice ante
quam complevissem omnia pauperibus
erogare quamvis satis parum
remansisset Cogitabam deum di
cens Domine istud q̃ facio non fa
cio pro alio nisi ut inveniam te
Et respondit in apta te quasi sta
tim cum hoc q̃ facis factum fuerit
Tota trinitas veniet in te Et
multa alia promisit michi Et
extraxit me de omni tribulatione
et dimisit me cum multa dulce
dine ⁋ Uicesimo passu post istud
q̃ predictum est iui ad ecclesiam sancti

francisci ad Asisium Et tunc evenit m
in via et impleta fuit dicta promissio
Et adhuc non compleveram omnia dare
pauperibus pro eo quod quidam vir dives
de regno neapulie volebat se ex
spropriare simul mecum omnino de omnibus
Quia ipse fuerat conversus per gratiam dei
et ammonitione mea Deo expecta
vera cum Petrus relatum est m
postea q̃ ille mortuus est in illo
itinere Et q̃ deus fecit mirabi
lia per ipsum Et q̃ sepultura illius in
reverentia habebatur Iste passus
vicesimus est valde mirabilis Et
magne revelationis divine quamvis
alij septem qui sequuntur sunt adhuc
multo mirabiliores Et ideo in illis
septem omnia comprehenduntur que
revelata fuerunt michi ⁋

Uicesimo primo passu Quando
beata angela pervenit inter
spellum et viam arctam ascendens ver
sus Asisium Et orans beatum fran
ciscum Ibi in trivio dictum est ei
Tu rogasti servum meum franciscum
Et ego nolui mittere nuntium alium
Sed ego sum spiritus sanctus qui venio
ad te ut darem tibi consolationem
Quam nunquam gustasti Et veniam
tecum intus intra usque Asisium et
non apparebit alij Et tu non poteris
facere aliud Quia ego ligavi te Et
non discedam a te quousque secunda
vice venias ad ecclesiam sancti fran
cisci Et tunc discedam a te secundum is
tam consolationem Sed tamen a te
nunquam discedam de cetero Si tu
me diligas Et incepit dicere
filia mea dulcis michi filia mea
dilecta templum meum Ama me quia
tu es multum amata a me multo plus
quam tu ames me Et in istis verbis
cepi dubitare multum Et dixit
anima mea sibi Si tu esses spiritus sanctus

no dices michi talia Quia no cvenit
Et ego sum fragillis que possem
inde habe vana gloriam Et respo
dit michi modo cogita si potes tu
de omnibus istis habe una vana
gloriam Et ego incepi et conata
fui velle habe una vana glo
riam et no potui Et incepi res
picere p vineas ut exirem de ista
locutione Et ubicumque respicie
bam dicebat michi ista est mea crea
tura Et sentiebam dulcedinem
divinam inefabile Et reduce
bat ad memoriam meam tunc omnia
pecata mea Et sentiebam in me
tanta humilitate plus quam um
quam senteram Et dicebat michi
si totus mundus modo veniret
tecum tu no posses eis modo loqui
Quia tecum venit maior mundo
Et ut daret michi securitatem de du
biis meis dicebat Ego sum qui
crucifixus fui pro te et habui fa
mem et sitim pro te Et sparsi sang
uinem meum pro te tantum te dilexi
Et dicebat pete graciam quam tu
vis pro te et sociis tuis et pro quibus
cumque vis et para te ad recipiendum
Quia ego sum multo plus ad dandum
paratus quam tu ad recipiendum
Et ego dixi et clamavit anima
mea Nolo petere quia no sum
digna Et venit mecum usque
in ecclesia sancti francisci Statim
quando ego genuflexi in introitu
ecclesie dixit michi modo est hora
quod te filia dulcis templum meum
delectum meum pro ista consolacione
dimittam Sed te no dimittam numquam
si me diliges Et tunc in ipso verbo
tanta dulcedine sensi quod fuit
valde dulcissimum Et tunc respexi
ut viderem eciam oculis corporis
Et vidi rem plenam maiestate im
mensa Quam nescio dicere Sed vide

bat michi in quo erat omne bonum Et multa
verba dulcedinis dixit michi quando rece
sit a me Et cum immensa suavitate
et plane discessit et cum mora Et
tunc post discessum eius cepi stride
alta voce et vocifcare sine aliqua
verecundia dicendo hec verba O amor
incognitus quare et quare me de
relinquis Et ego clamabam voces
moi Et dolor magnus erat michi quod no
moriebar et remanebam Et tunc
omnes compagines mee disiungebantur
Sed post quam redii de asisio cum
la maxima dulcedine veniebam
per via ad domum Et iterum dixit mi
do tibi hoc signum quod ego sum qui
loquor et qui locutus sum ad te do
crucem et amorem dei intus in te
Et hoc signum erit tecum in eternum
Et ego statim illam crucem et amorem
sentiebam intus in anima corporaliter
Et sentiendo liquefiebat anima
in amore dei Et veni domum et iace
bam in hac consolacione maxima
et languore per octo dies Et sentie
bam una dulcedine pacifica
et maxima quam nescio dicere Et
clamabat anima Quare capias pie
tate de me et no me permittas plus
remanere in hoc mundo Et octo diebus
iacui et no potui loqui Nec dicere
pater noster nec surgere Et dixerat mi
per via illa Ego fui cum apostolis Et
videbant me oculis corporis et no
sentiebant istud quod tu sentis Et
tu me no vides et sentis me Et
tu habes anulum amoris mei et es
arrata a me et numquam discedes
a me Et benedictione patris et filii
et spiritus sancti habeas tu et socia
tua illa Et dixit hoc in recessu
Quia ego petinerat pro socia mea
Et respondit michi istud Socie tue
do aliam graciam Et quando dixit michi
no discedes a me deinceps Quia da

manet Quoniam peccabo mortaliter. Et
respondit hoc non dico tibi. Et multo
ciens ista talis colocucio facta est
michi sed non cum predicta mora et
ita profunde et cum tanta dulcedine
¶ Et postquam reversa fuit de Asisio
dictabat sicut dictum est. Socia
sua que erat mirabilis simplici
tatis ac puritatis et virginitatis
audivit vocem una ter sibi dicen
tem Spiritus sanctus est intus in cella
Et exivit ivit ad beatam Angelam
et cepit inquirere dicens Dicas
michi istud quod habes. Quia michi
sic ter dictum est. Et beata Angela
respondit Si tibi est dictum pla
cet michi et affirmavit. Et exivit
beata Angela quievit socie sue
plura de divinis secretis. Ista
predicta socia sua retulit in scriptori
post hec. Quod dum quadam vice bea
ta Angela iaceret in excessu mentis
in latere suo vidit ista socia sua
quasi stellam rotundissimam diversorum
colorum resplendentem. Et procedebat
ex ea radii mire pulcritudinis grossi
et radii subtiles. Et postquam processerunt
de pectore illius iacentis
in latere plicabat se radii ascen
dentes sursum versus celum. Et istud
vidit oculis corporis vigilando. Et
erat hora tercia. ¶ Quadam vice
ego frater qui scripsi verba ista domina
feci sibi istam interrogationem dicens
Quomodo dictum fuerat ei in ista prece
denti revelatione Ego sum spiritus
sanctus. Et paulo post dictum est
ei Ego sum qui fui pro te crucifixus.
Et ipsa respondit in ita dicens post
quam reversa fui domum cepi cogi
tare Quia ego dubium habui de
illo Et statim facta est in responsio
divina dicens Iam venit Iam venit
in te tota trinitas. Et quod tibi fue
runt dicta illa verba Iam in te erat
pater et filius et spiritus sanctus. Querere

ab eo quomodo potuit venire in te
tota trinitas. Et dabatur michi intelli
gi Quod quamvis venisset in me tamen
erat in celo et non descendebat de ce
lo. ¶ Et dixit beata Angela Qua
dam vice cogitabam de magno dolo
re quem Christus habuit in cruce. Et co
gitabam de clavis Quia audieram
Quod clavi illi de manibus et pedibus
Christi carnem portaverant intus
in ligno. Et tunc habui magnum do
lorem de illa pena Christi quod non po
tui stare in pedibus. Et inclina
vi caput super brachia mea que
proiecera in terra. Et tunc Christus osten
dit michi collum et brachia sua. Et
statim priora tristicia conversa est in
tantam leticiam quod de ea non possum
manifestare aliquid. Et erat tan
ta pulcritudo illius colli vel
gutturis quod videbatur michi quod ego
viderem divinitatem eius. Et illa
claritate nescio assimilare alicui
cui rei vel colori de mundo nisi
tantum claritati corporis Christi quam
aliquando video in missa quando elevatur
corpus Christi. ¶ Ad hec ego qui scrip
si dixi ad eam peto te dic michi
quid quod umquam vidisti in corpore
Christi. Et illa respondit Aliquando
video ipsam hostiam in tanta clari
tate sicut vidi collum vel guttur
eius cum tanta pulcritudine. Et
datur michi intelligere certitudinaliter
quod video deum sine aliquo dubio. ¶
Aliquando autem vidi in hostia duos
oculos splendidissimos ita grossos
quod de hostia videntur tantummodo
hora. Alia vice vidi in hostia
sicut puerum Ihesum xii annorum. Et erat
tante pulcritudinis et leticie ac de
lectationis quod non recedet amplius.

Vicesimo secundo passu postquam
ille locutiones divine facte
fuerunt michi eunti Asisium

post annum du eram in orone Et voleba dicē pr nr Subito venit vox in aia et dixit michi Tu es plena deo Et tūc reuera senciebam oīa mebra plena delectamēto dei Et desideraba mori et iacebam Et dicebat sotia qꝫ ego dicebat lacrime de aptis oculis Et tūc dicebat in ꝫ sentieba quodo deus amplexat aīam Et dixit in dn̄s filia mea dulcis michi plus qua ego sum tibi teplū meū delectū meū Cor dei stat modo sup cor tuū Et cu istis verbis venit in tantū sentimentū dei plus qua umq̄ adhuc fuera experta Et etia oīa mebra corpis sentiebat istud delectamentum Et iacui in istis Et dictū est in deus omipotes reposuit in te multū [illegible] amorem plus qua in femina istius ciuitatis Et ipse delectat in te Et deus est in pectore tui ꝫ socie tue Et studete q̄ vita vestra sit lumen oim qui volūt ad hoc respicē Et illi qui respiciunt ꝫ no operatur durū ꝫ forte erit eis iudiciū Et q̄ ꝑhendebat aīa hoc iudiciū crudele esse litteratoꝝ magis qua laicoꝝ Quia cognoscūt ista ꝑ scipturas ꝫ despiciūt Et tantus est amor dei omipotentis que posuit in nobis q̄ cōtinue stat nobiscū sed no cu istis sentimentis Et dicebat in Ego possū facē omia Et q̄ videas me sicut viderūt apli ꝫ no sentias me Et posū facē q̄ me sentias sicut sentis ꝫ no videas me Et respondit aīa ꝫ clamauit Si tu es filius dei omipotentis

da michi aliq̄ signū q̄ sum secura Et dixit in Ego dabo tibi istud signū Do tibi vnū amorē de me quo aīa cōtinue erit calida de me Et iste amor erit ita feruēs quod si aliquis dixerit tibi malū tu habebis ꝑ gra Et clamabis te indigna tali gra Quia hoc habui ego Et fuit tantꝫ amor quē habui ad vos q̄ oīa patient sustinui Sic ꝫ tu Cū desidabis q̄ omēs dicat tibi malū Tūc cognosces quia ego sum in te Quia hoc est signū certū grē dei Et ecce modo vngo te vngento sancto quo fuit vnctus sanctus Siritus ꝫ alii multi sancti Et subito ego senciebam ipam vnctione cū tanta dulcedine q̄ desideraba mori etiam cū omi tormēto corpoali Et cogitaba q̄ michil erat q̄ sancti sustinuerūt tormēta martiroꝝ Et q̄ rogabat deū pro illis qui ipos occidebat Et ego desidabam q̄ totus mūdus dicet michi vercudia Et q̄ mors mea esset longa cū omi tormēto Et q̄ oīa tormēta esset in quolibet mebro meo Et erat in delectabile rogāē deū pro illis qui in hic oīa mala faceret Et ego videbam deū ꝫ Sancti stabat omes ad laudandū eū ante illa maiestate Et dicebat in filia mea amata mlto plus michi qua ego tibi Ecce omes sancti habēt tibi speciale amorem Et mater mea Et eris asotiata ā me cū illis Et totū istud valde parꝫ videbat in de sanctis ꝫ de matre sua Sed tota delectabar in ipo tanta erat pulcritudo ipius q̄a erat sumū bonū Et tanta erat

dulcedo qua senciebā de ipo Et
clamabat aīa mea quare habes
michi tantū amore quia sū ita
pccatrix Et quare habes tantū
delectū in me que sum ita turpis
et que toties te ofendi Et res
pondit m Tantus est amor que
habeo repositū in te q pccata
tua nō recordor Et oculi mei de
fectus tuos nō respiciunt Et di
cebat m Tantus est amor que
habeo aīe que diligit me sine
malicia Qz modo multo maiore
gram faceret ei Qua fecerim
sanctis tempore illo quo reserunt
mlta mirabilia de ipis Et nō est
aliquis qui posset se excusare
Quia omīs psona potest amare
me Et ego nō quero aliud nisi
ut diliget me aīa Q̄a ego sum
amor aīe Et conquerebat Quia
isto tempore tam paucas psonas
invenit in qbus posset ponere
gram sua Et dixit m Nulla p
sona poterit habē excusatōne
salutis Q̄a nō oportet eas plus
face nisi sicut facit infirmus
medico Qui ostendit ei infir
mitate sua Et disponit se ad
faciendū ea que dicit sibi medicus
Et respondit hic aīa beate Ange
le Et cepit numerare oīa mēbra
et pccata oīm mēbrorum et confite
batur ei Et ipe totū audiuit
pacienter et sanauit ea Et dixit
Istud habuit Quia magdalena
vz dolore quia erat infirma
Et habebat desideriū liberādi
ab infirmitate Et quicumqz
istud habet potest liberari sicut
ipa Iste dixit m scribēti beata
Angela Cū orare ante comes
tione Et rogare dnam q ipa
acquireret m gram a filio suo Vt
ipe auferret m psue sanctissime passio
nis uirtute omē pccatū Et q ipē
faceret m consortie mee absolutione
Et benediceret istud comedē et bibē
q nos volebamus face Subito res
ponsio fuit m facta dicēs filia
mea dulcis m Istud q petiuisti
est tibi factū Omē pccatū est
tibi ablatū Et absolutio facta
est vobis Et benedictōne habetis
Et comedē et bibē vestrū placet
m Et est vobis semp benedictū
Et aīa tūc senciebat deū esse inse
Et cognoscebat qa ita erat verū
ppt letitia spuale et dulcedine di
uina qua senssiebat veraciter
de deo Item alia vice Quādo
staba in ecclesia Et hora erat qū
psone genuflectebat ad eleua
tione corporis xpi Tūc facta est
m talis locutio a Beata virgine
Et dixit m filia mea dulcis filio
meo et michi filius meus iā venit
ad te et recepisti sua benedictōne
Et faciebat me intellige tūc q fi
lius suus erat in altari Quasi di
ceret m Noua de maxia letitia
tanta q nescio eam dicē Et dicebat
m post quā recepisti benedictōnē
a filio meo Conueniens est ut ego
venire ad te Et dare tibi bene
dictōne mea Et studete quātū
potes ad amādū Q̄a tu es mltū
amata Et tu venies in rem infini
tam Et tūc tanta letitia recepit
aīa quātam nunqua receperat
Et nō poteram genu flectē ante
eleuatione Sed steteram rectam
pdictis locutionibus Et in ipa ele
uatione corporis xpi omīa mēbra
mea senciebant maxima delec
tatione et ego vellē semp in illo esse
Tricesimo tercio passū rogabam
deū ut ostenderet m qui sunt filij
sui Et fuit michi dictū adeo hoc
exemplū Esset vnus qui habet multos

amicos q(ui) in vitat et eos ad convivium
Et q(uia) no(n) omnes in vitati venirent
dolebat de illis Sed venientes
ponebat ad convivium Et illos quos
plus diligit ponit iuxta se ad co(m)
medendum de mensa sua Et ego que
bam dicens Quid est domine quod tu in
vitas omnes Et respondit Ego
voca(vi) omnes ad vita(m) eterna(m) Qui
voluit venire veniat Quia nullus
potest excusari quod no(n) sit vocatus
Et dicebat Ecce vocati venerunt
et posuit eos ad mensa(m) Et quereba(m)
ego isti vocati qua via venerunt
Et respondebat dicens per via(m)
tribulationis Et isti sunt virgines
caste paupertes patientes et infirmi
Et nominabat multa genera sal
vandorum Et ego in omni verbo
intelligeba(m) ratione(m) et delecta
bar valde Et studeba(m) no(n) movere
etia(m) oculos ne perderem illa(m) conso
latione(m) Et isti vocabantur proprie filij
Et istis filijs suis scilicet electis Deus
permitit magnas tribulationes
et hoc facit eis per specialem gratiam
ut comedant in una mensa secum
Et dicebat in aliud exemplum
de cruce quod erat istud Ecce unus
pater qui habet suos filios qui pecca
verunt Et accidit quod pater innocens
propter peccata filiorum occidetur Isti sunt
filij natura(li)ter est quod debet dolere
de occisione patris Ita videbat anima
quod maior debet esse dolor de mor
te Christi quam est quia pater carnaliter
Et mortuus est propter peccata nostra
Unde dicebat in Dole anima que transis
iuxta cruce(m) in qua Christus mortuus
est. Postea in die Veneris Sancti Ego
et socia mea tulimus omnes pa
nos capitis nostri Et ivimus ad
hospitale pauperum de infirmorum Et
venditis panis illis emimus pisces

pro pauperibus Et fecimus eis prandium
Et postea lavimus pedes feminarum
et manus hominum maxime cuiusdam
leprosi qui habuit manus valde pu
tridas Et bibimus de illa lotura
Et tanta(m) dulcedine(m) sensimus
quod per totam viam venimus in mag
na suavitate ac si comunicassemus Item
Quadam vice dixit Christus beate
Angele Et ostendit sibi quomodo
ipsa erat vilis et de vili materia
creata Et quomodo in ipsa nullam
bonitate(m) invenit Et ideo dictum
est ei Vide Quid es tu per qua(m) ego
veni Quadam vice fuit mens beate
Angele levata et posita ita una
mensam Et videbat super messam
una plenitudine(m) divine sapientie
Et in illa plenitudine cognoscebat
quod no(n) erat licitum inquirere et
velle scire illud quod vult facere
divina sapientia Et ideo dicebat Qui
vult illud inquirere gravaret erat

Vicesimo quarto passu facta
fuit in divina locutio ita dicens
Ego qui loquor tibi sum divina
potentia Qui aporto tibi gra
tiam Et gratia quam aporto tibi
est talis Quod volo quod prosis omnibus
hominibus qui videbunt te Et tu
anima quamvis sentiret maxima(m)
letitia(m) Tamen dicebat domine no(n)
lo habere gratiam Quia timeo ne in
noceat Et ne possem inde habere
vana(m) gloriam Et respondit
mihi dicens Tu no(n) habes ibi facere
aliquid Quia non est tuum sed solu(m)
es illius custos Serva illud
bene Et redde illi cuius est Et
anima tunc comprehendebat quod isto
modo no(n) poterat mihi nocere Et
dixit mihi placet mihi quod tu habeas
istum timore(m) Et illa tria facias
que dicta sunt tibi Et fiet tibi
maior illud quod petisti matrem mea(m)

Et ego petiueram beatam virginem
quod impetraret michi graciam a filio ſuo
quia cognoſcerem ut non eſſem
decepta in locucionibus que fiebant
michi Et ſtatim incepi facere illa
tria predicta que ſunt iſta quia
dictum fuerat michi Deus oſtendit
ſe tibi locutus eſt tibi dedit
ſentimentum ſuum de ſe tibi. Ut et
tu euites vide loqui et audire
omnia que non ſunt ſecundum eum Et
ſtatim cum incepi illa tria facere
Cor meum leuatum fuit ab omnibus
terrenis Et poſitum fuit in deo
Ita quod nichil poteram cogitare
et videre niſi deum Et ſi loquebar
aut comedebam et quidquid facie
bam non impediebat quia cor meum
ſemper erat in deo Et durauit
iſtud tribus diebus et tribus
noctibus Et poſt hec dum quadam
die ſederem in domo mea pigra
facta eſt michi quedam locucio dicens
Ego qui loquor ſum Sanctus Bar
tholomeus et dicebat quod in ipſa
die erat feſtum ſuum Et impleuit
animam triſticia et vagacione Et fui
extra oracionem et non poteram me
recolligere Et durauit in hoc per
decem dies Et tunc fui confeſſa
et diſpoſui me ad communicandum
Et dum cantabatur miſſa facta
eſt michi locucio diuina dulciſſima
que ſtatim recaptauit totam
animam Et dixit michi filia mea
dulciſſima nulla creatura poteſt
tibi dare conſolacionem niſi ſolus
ego Et poſtea dixit Ego volo
tibi oſtendere de potencia mea
Et ſtatim fuerunt aperti oculi
anime Et videbam vnam plenitu
dinem dei in qua comprehendebam
totum mundum ultra mare Et
citra mare et abiſſum et omnem
creaturam Et anima tunc admirando
nimis clamauit dicens Eſt iſte
mundus pregnans de deo Et comprehende
bam totum mundum quaſi quid paruum
Sed potencia dei excedere et implere
omnia Et dixit michi Ego modo oſtendi
tibi potenciam meam Vide eciam humi
litatem meam Et videbam tantum pro
fundam humilitatem dei ad homines
quod anima mea mirabatur Et reputa
bat in ſe nichil aliud eſſe niſi ſuper
biam Et tunc cepi dicere quod nolebam
communicare quia videbatur michi quod non
eram digna Et cum facta fuiſſet
eleuacio corporis Chriſti dixit michi
Ecce potencia diuina que modo eſt
ſuper altare Et ſum intus in te ſi
tu me recipis vel non recipis tu
me iam recepiſti Sed tamen
communica in nomine patris et filii et ſpiritus ſancti
Et ego qui ſum dignus facio te di
gnam Et tunc remanſit in me dulce
do inenarrabilis Et leticia magna
quam non carere credo in vita mea
Quadam vice dum iacerem in lecto
infirma dictum eſt michi Surge et
ſta genibus flexis et manibus iunctis
Et ego pre infirmitate non confide
bam poſſe ſurgere Et tunc dixit
michi Surge et percute tuum pectus
Et dic tua culpa vidente ſocia
tua de eo quod non obedimiſti michi
Et ſtatim ſurrexi cum magna leti
cia Et non ſenciebam debillitatem
nec infirmitatem Et tunc dixi deo
mea culpa vidente ſocia Et di
xit michi Dicas iſta verba Laudata
et benedicta ſit ſancta trinitas
et ſancta maria virgo. Et factum
eſt poſt hec Ego eram valde tri
bulata et videbatur michi quod eſſem
derelicta a deo plus quam per iiii[or] ſep
timanas Et infra illud tempus
facta eſt michi locucio diuina dicens
Filia mea amata a deo omnipotente

Et ab omib9 factis Et deus repo
suit suu amorem in te plus qua
in aliqua femina vallis spoletae
Et aia respondit clamas quo
modo possu hoc crede cu sim plea
tribulatoe q videt' m q sim dere
licta a deo Et respondit Quado
tibi videt' q sis derelicta tuc
magis es adiuta a deo Et magis
tibi pinquus est deus Et statim
fuit m facta mirabilis disposito
aia potera me tota mitere
intus in xpm Et qn quitaui ha
bui in enarabile sentimetum
dei Et dimisit in me vna pace
qua dat' m mtellige q omnis tri
bulaco z quidq accidere potest
fit p bono meo Et fuit m facta
gra noua qua no habuera pus
Et subito fuit leuata aia in tata
leticia Q si durauet credo q cor
pus pderet omes senssus z pde
rentur oia mebra Sed deus istu
ludu sepe in aia z cu aia facit
Q'a statim recedit qn aia cupit
eu tenere Remanet tame in
aia maxima leticia z securitas

Vicesimo quito passu Ego era
in vespis z respiciebā crucem
Et subito fui accenssa vno amoē
Et videba a senciebā Q xpus
in me amplexabat' quam cum
illo brachio cu quo fuit crucifixus
Et gaudeba cu ipo tanta leti
cia q securitate plusqua mnq
gsueuera Et nullo modo posse
hre tristicia aliqua de pasione
ipius Sed delector videre z p
venire ad illu homicem pasiona
tu Et aliqn videtur aie q cu
tanta leticia z delectacone in
trat intus in latus xpi q nullo
modo poset dici vel narari. In
die Sabato sancto fui rapta in

extasi Et steti in sepulcro simul
cu xpo Et osculata fui pmo pec
tus xpi Et videba cu iacetem
oculis clausis sicut iacuit mortu9
in sepulcro Et postea osculata
fui os eius Ex quo ore admirabi
lem z dellectabilem odore accepi
Et postea posui maxilla mea
sup maxilla xpi Et xpus posuit
manu sup alia maxilla mea
et strinxit eam ad se Et dixit m
ista verba Ante qua iacerem
in sepulcro tenui te ita astricta
Quada vice in xl[a] rogaba deu
vt m daret gram Q'a era sicca
ab omi bono Et tuc apti fuert
oculi me plus qua oculi corpdis
Et videbat amore venientem
ad se Et statim qn fuit ppe eam
retraxit se retro Et ipt hoc
fecit eam magis languere Et
aia intus clamabat petens q
no faceret ea tanta morte lague
Q'a vita estimabat morte Et
statim facta fuit sibi locucio dnia
Et dixit Multi sut qui credut
stare in amore z stant in odio
Et multi credut stare i odio Et
stat in amore Et respondit
aia clamas Nu quid Ego que
sum tota amor sum in odio Et
tuc no respondit ei verbo Sed
ostendit sibi manifeste q no erat
in odio Et tuc ego remasi gte
ta z sum secura Etia si angel9
dicet m gtrariu no sibi crede
rem Et post illud habui amore
mortale multo maiore qua
pus Et tuc nollem aliquid au
dire de pasione dni Et nollem
q nomiaret' m deus Et no ha
beo nec desiderio hre lacrmas
Et michi m' videtur q dicatur
de euangelio Et tanta sui iple
ta de illo amore z tantu sum
angelica Q diligo bufones s
pentes z demones Et peccatu

mortale no displicet m id est
no haberem m de displicetia
credens q iuste deus pmitit.
Et si tuc comedet me canis no
curare Et iste dictus gradus
est maior qua stare ad pedes
crucis ¶ Et quada vice no era
in orone sed posuera me ad
pausandu post comestone
Et subito fuit elevata aia
et videba beata virgine ma
riam in magna gloria Et du
respicerem ipam cu magna le
ticia Aparuit m dns Jhus
sedens iuxta illa in humanitate
glorificata Et ego intellige
bam carnem illam quodo fuit
crucifixa et omes penas
eius videba Et nullo modo
dolebam de eis Sed erat in
tanta delectatio q dici no pt
Et pdidi loquela et reputa
bar mori Sed m erat pena
sup maxima q no moriebar
et q no pveniebat statim ad
illud bonu inenarabile q
videba Et duravit istud vi
dere qtinue p tres dies Et
no impediebar a comestone
nec ab aliqua re Sed iaceba
qtinue et no loquebar alig
¶ Dixit beata Angela qz multis
modis cognoscit aia q deus
venit in se intus De quibus
multis dixit duos. Unus est
quedam unctio que subito
ita renovat aiam Et omnia
membra corporis reddit ma
sueta et qcordantia cu aia q
no potest ledi vel turbari
in aliquo Et sentit et audit
intus q deus loquitur ei. Alius
modus est una amplexatio
qua deus facit aie Qua nunqua

Nec mater filiu potest cu tanto amo
re amplectere Sicut deus amplec
titur aiam et stringit ea ad se Cu
tanta dulcedine q nullus potest
credere nisi expertus Et aportat
secu igne quo tota ardet in xpo
Et tuc securatur et certificatur q
xpus est in se ¶ Sed tamen sunt ali
qui modi in quibus pt esse deceptio
in psonis spualibus Unus modus
est qn amor no est purus Sed ad
miscet ibi psona de suo hoc est
de volutate sua Et qn habet ibi
psona aliquid de mundo Et mundus
invitat et comedat ea Et omnis
invitacio mundi est falsa Et i isto
q mundus invitat ea et videt ea
plus crescunt ille lacrime et dulce
dines Et tremor et stridor que
fuit in illo amore spuali no puro
Et quamvis in illo amore no puro
habeat lacrimas et dulcedines
tamen no fuit intus in aia Sed
fuit in corpore Et tito illa dulce
do deficit Et psona tito oblivi
scitur Et hec omnia pbavi in me
Sed qn amor est purus tuc pso
na reputat se mortua et nichil
esse Et no recordatur omnino
alicuius laudis Nec alicuius boni
Et iste amor est intus in aia
Et facit aiam videre defectus
suos a bonitate dei Et advenit
aiam p dictus amor intus i xpm
¶ Alius modus deceptionis est
iste quado psona sentit se ama
deo Et sentit in se bona spua
lia et opatur bona Tamen quia
se nimis assecurat et trasit mo
du reputas illa bona a se ipo
vel p meritis suis vel plus hec
bona qua alii Et p talem repu
tacione decipitur et pdit gram
dei Qua verus amor dei qservatur

in humilitate et crescit per multas tribu
lationes et adversitates Que deus
permittit super suos amatos ut purge
tur sicut aurum per fornacem ignis
Vicesimo sexto passu Beata an
gela patiebatur multas infirmi
tates corporis et anime Et innumerabi
lia tormenta a demonibus excitata
na de passionibus corporis non rema
nserat sibi in corpore membrum quod non
horribiliter pateretur De tormentis
vero anime que a demonibus sustine
bat Nullam sciebat assignare
similitudinem Nisi de homine suspe
nso per gulam Qui ligatis post tergum
manibus et velatis oculis suspensus
viveret Cui nullum auxilium aut
remedium remansisset Sic demo
nes animam meam multo crudelius
suspendunt Et nullum videtur
sustentamentum remanere Et omnes
virtutes anime subvertuntur videte
et aspiciente anima Et ex hoc fit
tantus dolor anime desperatus Et
clamo et ploro irremediabiliter
Et quando anima videt cadere et disce
dere omnes virtutes tunc fit ti
mor et planctus Et clamo ad
deum quod me adiuvet Et intotiens
in corpore meo non remanet aliquod
membrum quod non sit percussum et pena
tum a demonibus Et omnia vicia
corporis revixerunt Et etiam
illa vicia que nunquam fuerunt
venerunt in corpore et per hec magna
gna penalitate Et in locis ve
recundis est tantus ignis Et consue
vi apponere ignem materialem ad
extinguendum illum ignem Et tunc
eligerem vivam assari quam pati predic
ta immo tunc clamo mortem per quem
cumque modum veniret Sed et anima
videt quod est ei ablata omnis po
tencia Et non habet vim aliquam
resistendi viciis Et videt quod est
contra deum et cadit in eis Et cla
mat anima deo dicens Si debes me
mittere in infernum Non differas

Sed statim facias Et dico deo ex quo
me dereliquisti tu comple et submerge
me in infernum Et quamvis essem
infirmissima et plena doloribus in omni
bus membris quod non possem me movere
ad ambulandum vel ad sedendum Et
non poteram comedere nisi valde modi
cum Tamen eram pinguissima in cor
pore et rubicunda Et videbam me te
cidisse ab omni bono et extra omnem
graciam Et videbam me in tanta ple
nitudine peccatorum et defectuum
Et non poteram cogitare quod deus
amplius vellet misereri Et mansi
in hac desperacione plus quam duo
bus annis Et post duos annos cepi
recordari bona preterita que in
deus fecerat absque meis meritis
sola sua gracia Et cognovi quod quanto
magis anima cadit et humiliatur in i
fimo Tanto magis purgatur
et aptatur ut sit elevata in supre
mo Quia nulla anima potest plus
elevari Nisi quantum humiliatur et
conplanatur. Et post hec eram
in ecclesia fratrum minorum in fulingo
in die purificationis Beate marie
virginis Et facta est michi ibi
dem locucio dicens hec est hora
qua domina venit in templum cum
filio suo Et anima tunc fuit elevata
et vidit dominam in veritate illa hora
Et obviavit sibi cum magna re
verencia et honore Et ipsa domina ex
tendit versus me filium suum Et
dixit in Accipe dilectrix filii mei
Et dicendo verba extendit bra
chia Et posuit in brachiis meis
filium suum Qui videbatur habere
oculos clausos quasi dormiret
Et erat pannis involutus Et
tunc ipsa quasi ab itinere fatiga
ta sedit Et faciebat tam pul
cherrimos gestus Et habebat
tam delectabiles mores Et erat
dulcissimum et delectabile aspicere
ipsam Et sepe volvebam me ad
puerum quem sic astatum tenebam

in brachijs Et sepe volueba me ad
ipam dnam ꝛ aspiciebā eam tā
pulcrima Et tuc subito puer
remasit in in brachijs totus nu
dus Et tuc aperuit oculos et
respexit me Et tuc in respectu
illoꝝ oculoꝝ tantū sensi amorē
q me vicit omnino ꝛ aposui faciē
mea faciei sue Et tuc subito
aparuit una i mensa maiestas
et dixit Qui no videt me par
uu no videbit me magnū Et
dixit ego veni ꝛ obtuli tibi ꝛ tu
oferas Et no dixit quid vel quodo
sed tuc aia itelliges obtulit se ipam
Visione septio passu fuit ele
vata aia mea Et videbam
deū in tanta claritate ꝛ tanta
plenitudine ex ego pdidi illū
amorē ꝛ facta sum non amor
Et post istud vidi eū in una te
nebra et ideo in tenebra quia
est maius bonū quā posit cogi
tari vel intelligi Et tuc data
fuit aie mee una fides certissia
una spes secura ꝛ firmissia que
abstulit a me omem timorē Et
in illo bono q videtur in tenebra
recolegi me totā Et efecta sum
ita secura de deo q nuqua posu
dubitāe de eo. Et postea in xl^a
pcedenti inpcibiliter inveni me
totā intus in deo maiori modo quā
consueverā eo q recipiebā maiorā
bona quā prius Et quia eram in
ipis bonis continue ꝛ erā plena
delicijs ꝛ plena leticia Et fiebat
in aia mea opationes dine tam
inefabiles q nullus sanctus nec
angelus poset eas enarare
Et sum extracta de oībꝰ que
prius habeba ꝛ in quibus prius
consueverā delectāi sicut d'ce
q delectavit ꝛ te xpi ꝛ de pasione
et paupertate filij dei Et su extrac
ta de primo modo videndi deū in tene
bra illa que tantū me consueverat
delectāi q̃a ꝛ in vita xpi in qua
tantū delectabar q erat mea pau
satio ꝛ meus lectus modo nichil
invenio Et in paupertate filij dei
nichil invenio Et in oībꝰ que
nominari posut nichil invenio
Quadā vice du irem p via cū
sotia mea resplenduit facies
mea sicut nix et oculi erāt gros
si ꝛ splendentes sicut fulgur ego
aute eo opicieba multū times ne
aliqua psona obviaret nobis
et videt me sic trasfiguratam
Et dixit in sotia mea Quid tibi
pdest q copis multū q̃a oculi
tui videntur resplendē sicut can
dele Et ista sotia Quia erat sim
plex valde ꝛ timida Et nesciebat
adhuc dona graꝝ lametabatur
et percutiebat pectus suu pugnis
Et dicebat dicas in quāe tibi
accidit istud Stude subtrae te
q̃a amodo no posimus ire sup via
Et hoc no semel sed multociens
accidit in Et ego cepi confortāe
sotia meam ne timeret ꝛ dicebā
Ne timeas q̃a deus psentavit
se in aia mea facies opationes
divinas ꝛ inefabiles Et manifes
tat se aie donado ei maiorā ad
huc dona cū maiori claritate Illa
duobꝰ modis psentat se deus aie
Uno modo psentat se intime in
aia mea Et tuc intelligo eum
psente Et intelligo quodo est p
sens in omni creatura bona ꝛ ma
la in demone in angelo in iferno
in padiso in adulterio in virginitate
in du sum in ista veritate Nō mi
nus delector de deo videndo unū
demone vel unū adulteꝝ Sicut
videndo virgine vel unū angelū

Et de isto recipit aia magna gra
uitatem sapientie & magna cso
latione diuina & letitia. Alio
modo psentat se deus aie ma
gis spetialiter Quia recolligit
me tota in se & facit in aia mi
tas opationes diuinas Et dila
tat aiam et donat dona et
dulcedines maximas cu tanta
claritate & tam pfudo abisso
ce solu illud psentiae dei Est
illud bonu q habet sancti in vita
etna Nisi q in vita etna est
alia experientia Quia minor sanc
tus qui est in vita etna habet
plus qua posit dari alicui in
hac vita Et ideo quanus ego
posum recipe tristitias & letitias
exterius Tamen intus in aia
mea est una camera in qua
no ingreditur aliqua tristicia
nec leticia Nec delectatio ali
cuius rei que nominari posit
Sed est in me illud omne bonu
manifeste q no est aliud bonu
Et in illo manifestatione dei intel
ligo & habeo tota veritate que
est in celo & in terra & in inferno
& in toto mundo & in omni loco et
in omni re Et habeo totu delec
tamentu q est in celo & in terra
& in omni creatura Et omnia que
prius habui vidi aut dixi apa
ret michi fabule & nichil esse
in cparatione istius manifeste
gratie In qua video me solam
cu deo tota munda tota sanctifi
cata tota vera tota recta
tota certificata tota celeste
in eo Et qn sum i isto no recor
dor alterius rei Et aliqn du
eram in pdictis dixit m deus

filia diuine sapientie templu dilecti
delectu et filia pacis in te pausat
tota trinitas tota veritas Ita q tu
tenes me & ego teneo te Et una
opatio vera aie est q intelligo cu
magna capacitate & magna delec
tatione Quando venit deus in sacra
meto altaris cu illa societate Et
quesiui adeo ita dicens Ecce tu es
in isto sacrameto altaris ubi sunt
fideles tui Et deus dixit michi
ubicuq sum ego ibi sunt fideles
mei mecu Et ego ipa videbam
ita esse Et clarissime inveneba
me ubicuq ipe erat Sed illud
q est esse in deo intus No est illud
q est esse foris Quia ipe est solus
qui est ubiq intus & foris cphe
dens omnia Et ipe dicebat tantu
de fidelibus sanctis q erat cu eo
Et remanet in me una unctio
diuina ctinua que est suma om
unctionu Et supra omes unctiones
quas unq habuerim omnibus
diebus Et ad pdictu statu ego
sum ducta & leuata adeo No p me
veni qa ego nesciui istu statu
velle Nec desiderare nec petere
Et sum nuc in pdicto statu ctinue
Et sepissime leuatur aia adeo
Et no requiritur meus csensus
Quia du ego no speo Nec cogito
aliquid subito adeo leuatur
aia & dnor & cphendo totu mu
du Et no videtur m q ego ste
in terra Sed q ste in celo in deo
Et iste pdictus status in quo
modo sum est excellentissimus
sup omes alios status quos
unq habui Quia est tante
maioris inplenis & tante clari
tatis & certitudinis & nobilita
tatis & dilatationis q nullum
statu pceitu sentio approquare
ei Et ego rogaui deu ut ipe
me faceret scire Si in illis que

dixi & que scripta sunt esset aliquid ibi
mendacij vel superfluum vt saltem
possem confiteri & emendare Et
respondit michi quod totum quod dixi & quod
scriptum est erat verum Et non erat
ibi aliquid falsum vel superfluum
Et dixit dominus Omnia totum scriptum
est secundum mea voluntate & ego
illud confirmabo in perpetuum Amen

Testamentum vltimum beate Angele

In nomine domini nostri ihesu christi crucifixi
Nazareni Cuius nomen sit bene
dictum in eternum & in seculum seculi
Amen. Hec sunt verba vltima
Que dixit legitima sponsa christi
Santa Angela de Fulingo Quando
ad suum felicem exitum appropinquauit
Primo igitur in principio sue infir
mitatis Qua incepit in festo
Sanctorum Angelorum de mense Sep
tembri Et durauit vsque post
octauam natiuitatis christi Infra
quod tempus fecit istud testamentum
Et primo dixit dum desiderarem
multum communicare in ipso festo An
gelorum Nec esset qui michi appor
taret sacratissimum corpus
christi Cepi multum dolere Et subi
to fuit eleuata anima Et ecce
multitudo angelorum maxima addu
xerunt eam ad vnum altare Et
dixerunt ei hoc est altare An
gelorum Et super ipsum altare osten
derunt ei illum qui est laus an
gelorum Et dixerunt sic Ipsi ange
li Ipse isto qui est super altare est
complementum & perfectio sacrificij
quod tu queris Et dixerunt Nunc
para te ad recipiendum eum
Qui a te desponsauit annullo
sui amoris Et communicatio iam
factum est & iterum vult de nouo

facere communicationem. Post modum vero
ipsa Beata Angela vltima infir
mitate quassata Et mente ipsius
habundancius solito in abissum
diuine maiestatis absorpta Inter
rupte & cum interpollacione loquebatur
& raro. Verba tamen ipsius que
capere poteramus Qui presentes era
mus recolegimus & scripsimus que sunt hec

O deus meus fac me dignam
vt possim cognoscere altissimum
misterium tuum Quod fecit ardentis
sima & ineffabilis tua caritas
cum dispensata caritate ab ipsa
trinitate Id est misterium altissimum
tue sanctissime incarnacionis quam
fecisti pro nobis Que incarnacio
fuit principium nostre salutis
Et ista sancta incarnacio facit
nobis duo primum est quod implet
nos amore Secundum est quod reddit
nos certos de salute nostra O in
comprehensibilis caritas supra ista
non est maior caritas Qua deus
meus fiat caro vt me faciat
deum O amor cuiusticatus Quando
recepisti formam nostram Non defe
cisti te vt aliquid minueretur
a te nec a tua diuinitate O incom
prehensibilis factus es comprehensibilis
O increatus tu es factus creatura
O incogitabilis tu es factus cogi
tabilis O impalpabilis tu potes
palpari O domine fac me dignam
videre profundum huius altissime cari
tatis Qua nobis communicasti in
ista incarnacione sanctissima O
felix culpa que meruisti nobis
ostendere occultissimum diuine cari
tatis profundum O altissime fac me
capacem ad intelligendum hanc
altissimam & ineffabilem caritatem
Tria ergo in ista incarnacione
filij dei considerare debemus primum

est amor o amor sumus et trasformatus
o inefabilis visio cum tu ihu xpe fa
cis me intelligere quod in es natus o qua
gloriosu et plenu delectatioe est istud
intelligere. Secundu est quod reddit
nos certos de altitudine quam
habuimus ab incarnatioe Eandem
habemus a natiuitate Quia ad illud
pro quo incarnatus est Ecce natus
est et habemus penitentiam de comuneti
a ihu xpo et de pauptate dolo
re et despectu Quia in ipsis natus est
vixit et fruuit. Tercium est magis
terium sue mortis Quia ad hoc natus
est nobis ut moriatur pro nobis Que
sunt considerada in hac morte ihu
xpi primu est declaratio certifi
cationis nostre salutis Secundum est
fortificatio et victoria contra inimi
cos nostros Tercium est repletio
et superhabundatia amoris dei
manifestate per ipsam morte Quar
tu est quod nos repleuit vna pro
funda cunsiderata et altissima
veritate id est cognoscere videre
et intelligere Quomodo deus pater
ostendit et declarauit nobis fi
lium suum in ista sanctissima incar
natione natiuitate et morte
Quintu est considerare Quomodo filius
dei manifestauit nobis patrem
per obediencia qua seruauit per to
tam vitam sua et in morte fini
uit Et per ipam obediencia respo
dit deo patri pro toto humano ge
nere Quando victor resurgens
a mortuis videntibus apostolis
ascendit in celum vt sit advocatus
noster apud patrem celeste ad
cuius dexteram ipse gloriosus se
det o admirabilis amor et iocundus
Quia in te est in veritate omnis
sapor omnis suauitas omne placi

mentum Et ista est contemplatio
que eleuat animam de mundo et
facit ea stare supra se Et est
pacifica et tranquilla ¶
Post hec locuta est Sancta ange
la de septem donis siue benefi
ciis specialissimis nobis a diuina
bonitate collatis et dixit O dne
fac me digna et capace ad in
telligendum ista septem dona
que fecisti inter multitudine do
norum tuorum. Primu donum est inefa
bilis creatio qua nos et omnia
de nichillo creasti Secundu donum
est admirabilis electio qua di
gnatus est nos eligere ante tua
presentia Tercium donum est in
estimabile quod nobis fecisti cum
tuum filium ad morte misisti ut
dares nobis vitam Et est donum
supra omne donum Quartu est do
num altissime tue bonitatis Quia
dignatus es me facere sensibile
et rationale et non bruta nec
bestialem Quintu donum est intel
lectus fac me dne cognoscere
istud donum Quia dedisti nobis
intellectum ut possimus te deum
verum intelligere. Sextu donum est
sapientia o dna fac me digna
cognoscere ardentissima caritatem
tem tua cum qua donasti nobis
istud donum id est tua sapientia
a saporare te in veritate Septi
mum donum est amor o summu
esse fac me digna intelligere
istud donum quod est supra omne
donum Quia omnes angeli et omnes
sancti non habent aliud videre
nisi videre te amatum et amare
te Quia tu ipse es amor Et ideo
illi qui venient ante tua pre
sentia Erunt remunerati secundum

amore que habuerunt Et nichil
aliud est q̄ ducit ꝯteplatores
ad ꝯtemplandū nisi verus amor
O admirabilis mirabilia faciens
in filiis tuis O supremum bonū O di
uina bonitas Quia dignasti nos
sustētare in medio tue substātie
Quis quamuis intellectus ad istā
substātiā nō deficiat Sed cū in
tellectu diuino intelligim⁹ diuinā
substātiā Et ista est ꝓpria arra
illorū qui sūt veri solitarii Et
ideo omnes chori angelorū sunt
hic occupati Et in tali occupatōe
occupet se omnes illi qui sūt veri
ꝯteplatores Et postea erūt veri
solitarii Et erūt sepati a terra
Et istorū ꝯuersatio in celis est Amē

Eodem tempore rogata sancta
Angela a fratribus circumstantib⁹
vt eis pro testamento daret aliqua
informatōne spūale Cepit assi
gnare falsitates ꝯ picula que
sūt in amore spūali ꝯ deceptōes
dicēs Nichil est in mundo Nec homo
nec diabolus nec aliqua res
quā habeā ita suspectā sicut
amorē Quia amor penetrat
aiam plus quā aliquid aliud Et
nichil est q̄ ita totum cor occupet
ꝯ liget sicut amor Et ideo nisi
habeat arma quib⁹ liget et
regat deleui p̄cipitat aiam
et facit magnā ruinā Et hoc
nō dico de malo amore quia mal⁹
amor ab omnibus debet totalit̄
vitari tamq̄ res diabolica ꝯ picu
losa Sed dico hoc de bono amore
spūali Qui est inter deū ꝯ hoiem
Et inter p̄ximū ꝯ p̄ximū Contin
git enī sepe q̄ duo vel tres ma
res vel femine vel mixtim multū
ꝯ visterose se diligūt Et habet
ad inuicē magnas ꝯ singulares

afectōnes Et faciūt sibi magna
obsequia ꝯ multū excorde Et vel
lent quasi semp̄ simul stare Vn̄
hoc est valde reprehēsibile et
piculosū Quātūcūq3 fiat spūa
liter ꝯ ꝓpt̄ deū Nisi habeantur
arma predicta Nā amor quem
habet aia ad deū nisi sit arma
tus ꝯ cū furore sumat aut cito
deficit aut aliq̄n sic inordinate
sumit q̄ nō potest ꝯtinuari Amor
vō p̄ximi seu qui est inter deuo
tos ꝯ deuotas nisi regat armis
vel fit cito vel multū ad inuicem
ꝯuersando pdūt de tempore quia cor
corda sūt nimis indiscrete ad in
vice colligata Vn̄ ꝓpt̄ malū amo
rem volo habē suspectū bonū amo
re Arma vō quibus bonus amor
debet regi inveniūt ꝯ dant in
aīe trāsformatōe. Est enī t̄plex
aīe trāsformatō aliq̄n enī aīa
trāsformat in volūtate dei aliq̄n
cū deo aliq̄n intra deū ꝯ deus in
tra aiam Pma trāsformatō est
qn̄ aīa conat imitari opa istius
dei pasionati ꝯ hoīs quia in ipīs
manifestat ꝯ manifestata est
volūtas ipīus dei Secūda trās
formatō est qn̄ aīa vnitur deo
et habet magna sentimēta Et
magnas de deo delectatōes Sed
tamē possūt exprimi v̄bis ꝯ cogi
tari. Tercia trāsformatō est
qn̄ aīa vnione pfectissīa est trās
formata intra deū ꝯ deus int̄
aiam Et altissīa de deo sentit
ꝯ gustat in tantū q̄ nullo modo
possūt exprimi verbis Nec cogitari
Pma trāsformatō nō facit ad
putem materiā amoris Secūda
suffiat ad regendū amorem si
est bene viua Sed t̄cia est suma

Jn ista cum tercia et etia in secunda
Sed no sit pfecte in fudit aie
agra quedam sapientia qua
mediante scit rege amorem
dei et pximi Na sentimeta dul
cedines et fuores de deo scit aia
ita sapienter gponere q durat
amor et in hijs que incipit pt
psevare Nec ostendit ea pri
sum et saltu et gestus corporis
Similiter in amore pximi vel
deuoti Sic scit sapienter et de
uote se habe cu qui est gdesce
dendu pximo gdescendit Et
qui no non gdescendit Et raco
horo est Aia deus est imutabi
lis aia vero no potest esse in
mutabilis Sed aia quato ma
gis est vnita deo tanto minus
habet demutabilitate Vnde
in tali vnione aia aquirit dic
tam sapietia et quada matu
ritate et grauitate sapietie
Et sapida distretione et ordiam
lume Jta q tu ytis scit ita
rege amorem dei et pximi q
non pt decipi vel precipitai
Et qui no sentit se tali sapia
in fusu nuqua debet se tu ali
quo vel aliqua in tali amore
pone singulai et viscoso aia
butuqz fieret ppt deu et bona
intencone ppt picula que ve
niut p amore . Amor eni hz
varias ppetates Na aia ppter
ipm et in ipo pmo tenerescit
Secudo infirmat Sed postea
fortificat Cu eni sentit amo
rem caloris dni clamat et ru
more facit ad instar lapidis
qui ponit in fornace vesol
uedus in calce Qui du tangit
ab igne crepitat Sed postqua
fuerit coctus No facit alique

rumore Sic aia in pncipio quit
gsolacones dmas Que si subtra
hant tenescit et clamat gtra ipm
dnm Et gquit de ipo dicens Quare
facis mihi hec mala et similia dicit
Et hec tenecitudo nascit ex qua
da sectitate qua sumit aia a deo
Et in hoc statu stat gtenta gsola
tionibus et hmoi Sed et exerce
tia earu crescit amor Et incipit
querere amatu Que si no hz infir
mat Nec gtentat tuc de gso
lacionibus Sz a solu quit amatu
Et quato plus hz de gsolacoibus
et sentimetis tanto plus cres
cit amor Et tanto magis i fir
mat nisi habeat puciam amati
Sed post qua aia pfecte vnit
deo et ponit in sede vitatis que
veritas est sedes aie no clamat
Nec gquitur de deo Nec infirma
tur nec tenescit imo cognos
tit se indigna omi bono Et omi
dono dei et digna maiori infno
qua sit ille qui factus est Et
ponit in ea vna sapia et vna
maturitas Et fit stabilis et ordi
nata et adeo fortificata q iret
ad morte Et habet deu in ple
nitudine quatu cape potest
Et deus etia ipam crescere fnat
ut fiat capax illius q mult
ponere in ea Et videt illu qui
est Et videt q omnia nichil sut
nisi quatu habet esse ab eo qui
est Habet etia oia que pces
serut gpatiue p nichillo Et
etia oia creata Nec curat
de morte Nec de infirmitate
honore vel vitupacio Et ita pa
cificat et quietat q nichil
apetit Et pdit desideria Nec
potest opari quia est victa
Et ita videt in illo lume deum
Jta oia debite et ordinate face
Et etia de eius absencia no

in firmat Et ita fit conformis volu
tati eius quod eam absente non re
quirit Sed de omnibus que facit
contentat et totum ei committit Aut
aute ista vera sunt vz Quod anima sic
fortificata et quieta in isto amore
perdit desideria Nec potest operari
quando habet dictam visionem dei
in dicta plenitudine Sed quando auf
ertur ei Nulli enim hic conceditur
quod semper in ea perseveret Datur ei
unum novum desiderium infocatum
sine pena operandi opera penitentie
fortius quam prius Et iste est quia
iste status est perfectior ceteris
aliis Et perfectio habet hec facere
Quia quanto maior est tanto ma
gis conatur imitari magistrum
perfectionis istum deum hominem pas
sionatum Sed iste deus homo pa
sionatus habuit in tota vita sua
unum statum solum scilicet cruce Nam in
cruce incepit in cruce mediavit
et in cruce finivit Semper enim
fuit in cruce paupertatis et dolo
ris ac gemitus despectus et vere
obedientie aliarum quarum arduarum ope
rationum penitentie Et quia here
ditas patris debet manere
in filiis Et deus pater hanc heredita
tem crucis et penitentie dedit
unigenito filio suo debent omnes
filii dei adoptivi Quanto sunt
in maiori perfectione hanc heredita
tem habere et etiam continuare toto
tempore vite sue Et hec est lon
gitudo et terminus penitentie
vz quantum homo vivit Magnitu
do vero eius est quantum homo
potest sustinere Et ista est tras
formata in voluntate dei Cum vo
luntas est trasformata in deo vel

intra deum Et est in illa perfecta
unione et plenitudine visionis
non querit amplius Sed quando inde
revertitur mittitur trasformari
in voluntate amati quousque re
deat in illa unione Ipse autem
ostendit voluntatem suam per dictas
operationes crucis et penitentie quas
semper habuit in semet ipso Ergo
quanto quis est perfectior et plus
amat deum Tanto magis conatur
facere que ille fecit Et vitare
omnia que ipsi deo quovismodo
possent esse contraria Et si aliqui
ut sunt illi qui dicuntur de spiritu liber
tatis Diceret se perseverare in
predicto desideriorum Et quod nunquam
possunt aliquid appetere vel desi
derare Et quod nullo modo et in nullo
tempore possunt aliquid operari
Non est credendum eis Quia non est
verum Et cogitet si operantur ali
cita Nam bene possunt comedere
splendide saltare coire et facere
actus illicitos Sed si possunt hec
mala facere et desiderare quanto
magis si deum diligerent debe
rent desiderare et operari que sunt
bona et placita deo Sed multi
credunt stare in amore et sunt in
odio Et multi credunt habere
amorem dei Et habent amorem
carnis mundi et diaboli Unde
aliquis amat deum ut custodiat
eum ab infirmitatibus et tribulatio
nibus corporalibus et temporalibus
periculis Amat etiam amicos et
consanguineos inordinate propter
utilitatem suam et honorem Amat
etiam homines spirituales ut faciat
sibi matellum de faciliter cor dat
etiam seipsum inordinate in tantum
quod de corpore suo facit aliam
et deum Et propter utilitatem istius

dei id est corporis sui Amat etiam
res temporales & transitorias Et
quia talis amor no est purus
Ideo fructus talit amacu est tao
cu omnib vitijs spualib & carnalib
Sunt & alij qui credunt amare deu
Et amat deu Sed amore infirmo
et imperfecto Amat enim aliqui deu
ut parcat eis peccata Et liberet
eos de inferno Et det eis gloriam
paradisi Amat alij deu ut habeat
consolationes & dulcedines diuinas
Amat etia scientia ut sciat bene
predicare ut magis ametur & ho
noretur Amat etia habere paup
tate & humilitate ac alias vir
tutes ut excellant alios Et desi
derat quod nullus alius possit ap
ximare eorum perfectioni Et in hoc
videntur assimilari peccato luciferi
Qui voluit habere aliqua crea
tura parem Et aliqui sunt qui
ut habeat fama vniuersalem
sanctitatis Comendat ipi vniuer
saliter omnes & spuales & non
spuales Amat etia aliquis de
uota vel deuota deuotu amore
spuali Et iste amor crescit et
crescendo desiderat habere presen
tiam amati Et tunc incipiunt
sibi in vicem manifestare secreta
Et inter alia manifestat sibi
Quod se in vicem diligunt Et
sic aperiunt propter deuotione se mu
tuo tangere vel osculari Quia cre
dunt quod hoc no noceat Sed quia
carent armis ad regendu amore
transfodiuntur gladio amoris Et
truncatur in eis lingua et suffocatur
ratio propter feruorem amoris ut
no possit contradicere amato i ome
quod vult si invitatur Et si no invi
tatur ipa invitat Et sic totu amo
rem diuinu conmutat in hunc amore
carnale & diabolicu Quia postqua
verba nec puncta satisfaciunt amori
tunc inclinatur amans & amatus ad
omne opus vitiosu Et ideo dico
quod amor est omnino habendus sus
pectus Quia in ipo concluditur ome
malu Excepto amore optimo et
perfecto Qualis est quia aia est ad
dextrata & aducta ad visione esse
dei Quia tunc videt quod omnis
creatura habet esse ab eo qui est
summe esse In qua visione addextra
ta & aducta aia trahit ab ipa vi
sione vna sapientia ineffabile vna
grauitate & sapiam matura Quia
videt omia que sunt ab ipo sunt optie
facta hec enim visio istius summi esse
excitat vnu amore correspondete
& sufficiete isti esse Na istud summu
esse docet nos amare ome quod habet
esse ab ipo amore istius summi esse
Et docet nos amare rationales crea
turas maxime illas quas esse
videt amatas ab ipo summo esse Qui
cognoscuntur per signa Istud est enim
signum manifestu illorum Qui sunt vera
ces & sequaces vnigeniti istius summi
esse Et quia sunt semper suspensi ocu
lis mentis sue ad amandu & seque
du & transformandu se totos & to
taliter in voluntate amati istius
summi esse Et quia aia nouit et
scit amare istud summu esse Nouit
etia & scit amare creaturas secundum
earum conuenientias Et plus & minus
secundum inclinatione istius summi
esse Et in nullo potest transire
modu Sed remanet solidata
Et est sufficiens ad expellendam
omnem malitia omnis alterius
amoris. Datur etia aie visio in
creati Que visio diminuit i aia
vnu amore in creatu Cui amori
nihil potest operari Est enim sine
operibus Sed amor ipe operatur
Sed atendendu est quod quando hec
visio increati data fuit aie

Tuc aia opabat[ur] et tota ſe deſide
rabat vniri iſti increato Et tuc
ipe increatus opabat[ur] in aia
Et inſpirabat ſibi quodo recedēt
abomi re creata ut poſet ſibi
melius vniri Sed amor opat[ur]
Et opacones amoīs ipe amor
opatur pncipiu hui[us] ~~amoris~~
opacionis eſt illuiare Et etia
nouu deſideriu infocatu dare
Et vnus amor fortis nouus
ad que amore nouu aia opat[ur]
Et no opat[ur] quidqua Qa ipe
amor increatus opat[ur] Ipe
amor i creat[us] p nos opat[ur] ome
bonu Et nos opeamur ome
malu Et iſta eſt vera amichi
laco vide in veritate qz nos
no ſum[us] opatōes alicui[us] boni
Et iſti ſut qui habet ſpm vita
tis qui videt iſta p̄dicta vei
tate Et verus amor no apor
tat riſum in ore Nec comede
nec bibere inordinate Nec
vllam alacritate vana Nec
dicit opato amoīs no teneor
alicui legi Sed ſemp plus legi
ſe ſubicit imo etia vbi no eſt
lex facit ſibi legem Et amor
dei nuqua ſtat otioſus etia
viam crucis corpoāliter ſeque
do Iſtud eſt eni ſignu veri amo
ris portare aie cruce hoc
eſt longa penitēcia longa
quatu viuit Et magna et
dura quatu poteſt Et tuc
qn amor opatus fuerit opa
cione crucis et penitētie
Tuc videbo me in veitate
ſuam inutilem Et ſi quid
petere voluero petam ꝓpt[er]
penitēcia qua fecit in me
ꝓpt[er] me Iſtud eſt eni ſignu
veitatis ſpus Cognoſce in
veitate ipm deu eſſe totu

amore Et cognoſce ſe totu odiu
Et habita in veritate hac cogni
tione in aia de neceſſitate oportet
qz faciat penitēcia corpoālem
Sed qn aia facit aliqua penitēcia
et illa pnia eſt ſibi grauis Et tuc
videtur aie qz opetur ipa Et in
veritate no opatur ipa Sed opat[ur]
in ea ipe increatus ꝓpt[er] ea Et ali
qn facit ſibi eſſe leuem pniam
Et hoc facit ad ſua vtilitatem
Nec miremur ſi opeator grauat
nos de pnia Qa verus magiſter
venit ad faciendu ꝓ nobis peni
tentia Et toto tempoē vite ſue
vixit in ꝯtinua et amariſſia cruce
et pnia ꝓ nobis Et illi qui ad vi
ſione increati et ad viſione eſſe
increati dei eleuat[ur] inueniut[ur]
inuice tn in iſtis opib[us] virtuoſis
cu nouo amore infocato etiam
ad virilius operadu Et illi qui
no ſut in hoc ſpu veitatis faciut
ſibi ydola de iſtis opib[us] virtuoſis
¶ Et ideo filioli mei et pres ac fres
Studete vos dilige in vicē et hre
iſtam caritate diuinam i veitate
Qa p iſta caritate et mutua dilec
tionem mictur aia heditatē bo
na diua Et ego no facio aliud
teſtametu Niſi qz recomēdo
vobis iſta mutua dilectōne
Et relinquo vobis tota heedita
tem mea hoc eſt vita xpi vz
paupertate dolore et deſpectum
Et impoſuit manu ſup caput
ſingulorz dicēs Benedicti ſitis
a deo et nunc filioli mei vos et alij
omnes qui hic pſentes no ſut
Et ſicut ſignificata eſt in et demo
ſtrata a xpo iſta eterna benedic
tio Ita ꝯcedo ea vobis Et tu
toto corde meo ea do vobis pſen
tib[us] et abſentib[us] Et ipe xpus ea

det vobis cu illa manu que fuit
clauata in cruce Et illi qui habe
bunt ista hereditate s. vite xpi
erunt veri filij orationis et no est
dubiu q postea habebunt hedi
tate vite eterne. Et postea dixit
In hoc q volo dice Nichil habeo
facere Sed totu est dei Na placuit
diuine bonitati dare in solicitu
dine & cura filiorum suorum & filiarum
Qui sunt in mundo Qui sunt ultra
mare & citra mare Et custodiui
eos & doloraui eos Et dolores mei
fuerunt plures qua sciatis Et di
xit O deus meus ecce amodo re
asigno eos tibi ut tu custodias
et conserues eos ab omni malo Et
postea dixit O filioli mei stu
deatis habere ista caritate ad omnes
homines Quia in veritate dico vobis
quod plus recepit aia mea de deo
quando ploraui pecata proximi cu to
to corde meo Quam quando ploraui
pecata mea Et in veritate no
est maior caritas qua dolorare
et plorare pecata proximi sicut
sua vel plus qua sua quibus
tristatur de hoc q dico Quia videtur
esse contra natura Sed caritas
que hoc facit no est de hoc mu
do O filioli mei studeatis vos
ista caritate habere Et nemine
iudicetis etiam si videtis hominem
pecare mortaliter No dico q no
displiceat vobis pecatum Sed
dico q no iudicetis pecatores
Quia nescitis iudicia dei Na multi
videntur aput homines saluati Qui
aput deu sunt dapnati Et multi
aput homines videntur dapnati
Qui aput deu sunt saluati Et sci
rem vobis dicere quod aliqui sunt
quos vos despexistis Et vadunt
destruendo bona incepta de quibus
ego firma spem habeo q deus re
ducet eos ad via sua Et faciet
eis misericordiam et gratia sua

de obitu beate Angele de fulingo

Et post hec quando iam erat prope
transitu in die precedenti dice
bat frequenter pater in manus tuas
commendo aiam & spm meum Et se
mel post dictu verbu dixit nobis
Modo ad istud verbu responsio facta
est in talis dices Quod impressu est in
corde tuo in vita impossibile est
q no habeas in morte Et vidi et
cetera aia mea fuit lauata & munda
ta in sanguine xpi Qui erat ita re
cens & calidus sicut exierat de
latere crucifixi Et aia audiuit
sibi dici ista verba O sponsa O ama
ta O speciosa & dillecta a me tu di
lectione Veni quia omnes sancti ex
pectant te cu magna leticia & ex
ultatione In veritate volo q venias
ad me Non cu istis doloribus sed
cu iubillo & leticia inenarrabili
Sicut decet rege ducere sponsam
diu amata cu regio vestimento
Et demonstrauit michi illud vesti
mentu Sicut demonstrat sponsus
sponse diu amate Et hoc non
erat de purpura Nec de scarlato
Sed erat quedam lumen mirificu
quo vestitur aia Et tunc ostendit
michi verbu et dixit in hoc est
verbu q voluit incarnari pro te
Et tunc etiam transitu fecit per me
Et me totam tetigit & amplexa
tus est me Et dixit in veni dilec
ta mea speciosa mea amata a
me cu dilectione Veni quia omnes
chori angelorum expectant te cu
gaudio et magna leticia Et
dixit michi Ego no comitabo te
angelis Nec alijs sanctis ut te
deducant Sed ego personaliter

venia prote et asuma te ad me
Et tunc diximus ei Ergo vis re
cede et relinquere nos Et illa res
pondit Tanto zelaui vos quamo
do no zelo plus Quia omnino de
beo recede. Et tunc quasi ad nos
dixit ista verba Maledicte sint
suficientie que tollunt aiam
s. potentie honores et plationes
O filioli mei studeatis esse parui
Et postea clamit dicens o nichil
incognite o nichil incognite.
In veritate no potest aia habe
meliore visione in hoc mundo
qua vide suu nichil et stare in
carce suo Et maior deceptio
est in spualibus suficientijs quam
in tempalibus, videlicet Scire
loqui de deo face penitencia
magna intellige scipturas Et
habere cor quasi continue ocu
patu in rebus spualibus Quia
isti multoties in errorem cadunt
Et dificillius corigunt et redu
cuntur qua illi qui tempoales
habent suficientias Et iter
clamauit o nichil incognite
o nichil incognite Et tunc eode
die cesantibus doloribus vniusis
quibus multis diebus ante
p membra singula interius
et exterius horibiliter torme
tata fuerat et aflicta In tan
ta quiete corporis Et spus
iocunditate iacebat Q iam
videbatur de promissa sibi leti
cia aliquid degustare Et tunc
interrogauimus eam si supradic
tus iubillus erat sibi ia datus
Et illa respondit quod iam ince
perat iubillus p dictus Et in
hac quiete ac mentis iocundi

tate usque post completorium diei sa
bati letissima iacens quultis fratribus
circustantibus eam Et misteriorum of
ficia exhibentibus Ipsa die octaua
Innocentium vltima hora diei Qua
si leuiter dormiens requieuit in
pace Et aia illa sactissima car
ne soluta Et in abissu diuine cla
ritatis absorpta in notetie et
immortalitatis stolam a xpo
suo sponso recepit phenniter
regnatura cu ipo Qui nos p
ducat p virtute Sancte crucis
Et p merita ipsius Sce Angele
Ipse dei filius Jhus Qui cu pre
et spu sancto viuit et regnat deus Am
Obijt aute Venerabilis sponsa
xpi Sancta Angela de fulingo
Ex huius mundi naufragio ad
celi gaudia sibi longo ante
tempore iam pmissa Anno dnice
incarnationis m° ccc° ix° pridie
nonas Januarij Tempore dni
Clementis pape quinti Amen.

Explicit Epylogus in libro Reue
lationu Beate Angele de fulingo
Que compilauit et dictauit dopnus
Jeronimus de praga Et reclusus
heremita ad preces ser Marij
de Burgo Sci Sepulcri Anno
dnice incarnationis m° ccc° xxv°.

Incipit Epylogus domini Jeronimi de praga In vita Bte Catherine de Sena

Sententia est prime veritatis que propter nostram salutem carnem assumpsit Et hii qui in corde bono et optimo verbum retinent fructum afferunt in paciencia Et ut in libro dialogorum dicit Beatus Gregorius Ego virtutem pacientie signis et miraculis maiorem puto Sed et Apostolus Jacobus in Canonica sua pacienciam dicit habere opus perfectum Unde Beatus paulus Caritatem que est regina virtutum per pacienciam comendat dicens Caritas paciens est benigna est. Hac de causa sacro sancta mater ecclesia Cum vitam sanctorum In beatorum Cathalogo describendorum examinat plus ad virtuosam actionem quam ad miracula atendit dupplici racione Primo quia plures mali fecerunt et faciunt miracula Sicut magi pharaonis Symon magus Et Antichristus cum suis discipulis faciet tempore suo Secundo quia Quidam aliqui etiam virtute divina fecerunt miracula Qui fuerunt finaliter reprobati et dampnati Sicut Judas Et illi de quibus dicit Salvator in euangelio Et in die Judicii dicent sibi Domine nonne in nomine tuo prophetauimus et miracula fecimus Quibus ipse respondebit Discedite a me operarii iniquitatis per Quod manifeste datur intelligi quod signa sive miracula non possunt certificare ecclesiam militantem

Et quod persona per quam facta sunt miracula Sit ad eternam beatitudinem predestinata Unde sacro sancta mater ecclesia Que regitur a spiritu sancto volens de meritis sanctorum certificari quantum est possibile in hac via Querit de vita eorum id est de hiis que in hac vita operati sunt Sicut enim sponsus eius docuit eam dicens A fructibus eorum cognoscetis eos id est ab operibus Hec autem sunt opera caritatis dei et proximi In quibus teste Saluatore vniuersa lex pendet et prophete Sed quia hec opera deo placita diabolus conatur impedire per se et homines mundo deditos Ideo necessaria est sanctis paciencia per quam se ipsos continent in dilectione dei et proximi Non obstantibus persecucionibus quibuscumque Unde Saluator ait In paciencia vestra possidebitis animas vestras Hac igitur de causa plus inquiritur in Canonisacione Sanctorum de operibus quam de miraculis Et inter ipsa opera plus queritur de operibus paciencie tamquam de hiis que maius testimonium perhibent caritati et sanctitati. Hinc est quod vita Beate Catherine de Sena tota fuit paciencia decorata Et ideo nullus de ipsius sanctitate potest racionabiliter dubitare Ad hoc namque Ego frater Jeronimus de praga Recitans actus paciencie Beate Catherine de Sena Quasi totam legendam ipsius Epylogabo propter fastidiosos lectores Quibus in materiis deuotis vna hora videtur die prolixior In fabulis vero aut nugis dies videtur brevior hora. porro virtutem paciencie versari circa ea que homini adversantur Nullus est qui ignorat Quedam enim adversantur anime Quedam vero corpori Sunt autem

bona corporis secundum philosophos
trifaria Queda enim sunt delecta
bilia sicut sanitas delicie ciborum
et vestium inter que etiam venerea
computantur Alia sunt bona utilia sicut
divicie possessionum agrorum et pecu
niarum consanguineorum et suorum
copia. Honesta autem bona sunt
sicut bonum nomen bona fama
honesta amicicia laudabilia
studia Et cuncta que adiuvant
ad exercendum actus virtutum
predictorum autem queda sunt om
nino illicita Et illa sunt penitus deserenda
da totaliter Queda sunt impediti
va perfecti status et illa sunt contem
nenda Queda autem sunt licita
et necessaria vite humane Et horum
privatio patienter est sustinenda

de abstinentia et voto virginitatis eius

Igitur sacra virgo Catherina
de Sena attendens quod pacientia
sibi nichil prodesse posset Nisi
prius a se removeret illicita
Et precipue venereas volup
tates Cum esset in sexto anno
etatis sue vidit corporalibus
oculis dominum Jhesum Christum in ponti
ficalibus vestibus in pulcrimo
thalamo supra ecclesiam fratrum
predicatorum una cum apostolis petro
et paulo residentem Qui cleme
ter eam aspiciens sua regali
dextera benedixit Et statim
animam eius perfecto sui amore
replevit Ita quod evacuatis puel
laribus moribus in illa iam
etatula penitentie et orationi se
dedit Et profecit in tantum Quod
in sequenti anno Qui fuit etatis
sue septimus votum perpetue vir
ginitatis emisit Coram imagine
beate Marie virginis precedente

prius deliberacione matura Et ora
tione diutina. Verum quia nove
rat puella devota Quod ad statum
virginalem suadendum valde erat
necessaria abstinentia cibi et potus
Ideo statim ab esu carnium se absti
nuit Et in quintodecimo etatis sue
anno totaliter vini potum sibi inter
dixit Cuncta quoque cibaria delicata
abiecit Et solum panis et herbarum
crudarum sibi esum et usum retinuit
Sopnum non nisi super nudas tabulas
Et non plus quam media hora de
gustavit Qua continue surgens
in orationibus et lacrimis in suspiriis
et genuflectionibus usque ad horam
diei terciam perseveravit Qua ad
ecclesiam veniens Quasi cotidie
cum lacrimis confessione faciebat
Et frequentissime sacram communionem
suscipiebat Tribus annis inviola
bile tenuit silencium Nec ali
cui homini locuta fuit Excepta
confessione sacramentali Cotidie
tribus vicibus corpus suum de
quadam cathena ferrea ita dure
flagellabat Quod sanguis ex eius
virgineo corpore in terram deflue
bat Et adhuc cum alia cathena
ferrea corpus suum cinxit perme
dium Quam nunquam solvere voluit
ut continue ferrum carnem suam
incredibili pena roderet ac
consumeret Ita venialia flebat
peccata Quod nulla consolatione
volebat recipere Sed frequenter
duobus aut tribus diebus absque
cibo et potu ac sopno in continuo
fletu permanebat Nunquam propter
aliquam infirmitatem quantumcumque
maximam relaxare voluit sua
abstinentia et vite austeritate
Sed magis augebat. Nam in
etatis sue xx° Esum panis sibi

totaliter m̄t dixit Et tantū ſemel
in die crudas herbas guſtabat
potius quā edebat Nichil ex
terius aut ouoꝝ aut pulmēti
aut panis aut cuiuſlibet rei
guſtauit Et uſqꝫ ad viceſimu ſex
tū etatis ſue annū hoc abſti
nentie cucurrit gradu Miratur
forſitan hec quidā puſillani
mes et increduli Sed audiat
maiora opera dn̄i nr̄i ihū xp̄i

Miraculū p̄mū Beate Katherine

Anno etatis ſue xxvj° dum
quadā die beata Katherina
in eccleſia ꝯſtituta ſacro ſācta
ꝯmunione xp̄i corporis et ſanguinis
vehementer deſideraret nec
habere poſſet Ipſe ſaluator xp̄s
dn̄s ut eius deſiderio ſatiſfaceret
ſibi viſibiliter apparuit Et am
plectens eam manu dextera
applicuit os virginis ad lateris
ſui cicatricem Innuens ei ut ſe
quantū vellet de corpore ſuo et
ſanguine ſatiaret Que illa nō ſegni
ter exequens de ſacratiſſimi
pectoris fonte potauit flucta
vite Et ex illa hora ita fuit
ſatiata in mente et corpore q
amplius cibū corporalē non
potuit ſumere nec retinere
aut digerere Et nō mirū quia
primate fonte vite potū vitalē
hauſerat habundanter illa qꝫ
ſacietate repleta Nullius al
terius cibi indigebat auxi
lio Exinde cepit frequenter
ꝯmunicare Et hac ſacra ꝯmunione
reficiebatur in aīa et in corpore
Nullū qꝫ aliud ſumebat cibū
Unde ꝯtigit q a principio xlᵉ uſqꝫ
ad aſcenſionē dn̄i Nullū om-
nino cibū ſumpſit Et nichil guſ
tans tanto tempore Semp erat
hilaris et iocunda Infirmis ac
debilibus aſſidue miniſtrans Quid
ageret ſerpens antiquus diabolus
quo ſe verteret Qui ante glo
riabatur dicens ponā ſedē meā
in aquilone Et ero ſimilis alti
ſſimo Cernebat ſe vinci a puella
Et a fragili ſexu muliebri caput
ſuū ꝯteri dolebat Stabat igitur
beata Katherina ſatur pariter
et ieiuna foris vacua et intus
plena Sed antiquus ſerpens et
tortuoſus Tantū dei donū fre
nare valens Cunctos tam religio
ſos quā ſeculares p̄t hoc inaudi
tū ieiuniū ꝯtra eā commouit
omnes qꝫ ceperūt ꝯtra eam
murmurare ac detrahentes ei
dicebant Extremitates ſemp
viciosas fuiſſe Et eſſe a timen
tibus deū fugiendas Alij dice
bant deceptiones eſſe hoſtis
antiqui Qui ipam ludificabat
tali inaudita abſtinentia Alij
carnales et detractores notorij
dicebant hanc eſſe fictione ad va
nam gloriam acquirendā Et
q nō ieiunabat Sed occulte
et optime comedebat Tales
rumores cū audiſſet grata
deo puella vehementer p eoꝝ
cecitate et errore ingemuit
Et ingreſſa cubiculū in oratione
genua fixit orans dn̄m ut
ſibi redderet comedendi facul
tatē Ne ſub occaſione eius
alij murmurando peccarent

Aliud miraculū

Orante itaqꝫ beata
Katherina apparuit ei xp̄us
cū multitudine angeloꝝ por
tans in manibus duas coronas

vna ſpinea Et alia aurea Et di
xit ad eam Elige tibi cariſſima
filia vna de iſtis coronis in preſenti
vita Nam ſi in preſenti vita vis hanc
auream in futura vita habebis
ſpineam Et ſi in preſenti ſpineam ele
geris in futura vita aurea coro
naberis Ad hec Beata Catherina
paululum intra ſe deliberans
Surrexit et vtraque manu ſpineam
coronam arripiens capiti ſuo ita
fortiter impoſuit Et de punctura
ſpinarum multis diebus dolores
ſenſit Dixit quoque addens Ego in
quit domine in hac vita tecum compa
ti eligo vt in futura vita conſo
lationis tue particeps efficiar
Eadem hora apparuit ei mater
domini Cum beata maria magdalena
Et cum beato Johanne Euangeliſta
dixit quoque mater domini ad filium ſuum
filij oro te ut deſponſare digne
ris hanc puellam vt fortius poſ
ſit ſuſtinere pro nomine tuo aduer
ſitates et perſecuciones Et ac
cipiens manum beate Catherine
porrexit filio ſuo Ipſe autem
dominus obtulit ei anulum dicens
Ecce deſponſo te michi in fide et
caritate Erat autem anulus au
reus habens in ſummitate quattuor
margaritas in modum crucis et
in medio lapidem adamantinum
hunc anulum nemo videre po
terat excepta ipſa ſponſa xpi
Cuius anima ipſius liquefacta eſt
Et cor eius nimio amore vulne
ratum eſt Decidit quoque in lectum
vbi tribus diebus et tribus
noctibus abſque cibo et potu immo
bilis permanſit Poſt hec rediens
ad ſenſus corporales delibe
rauit ad menſam cum alijs ac
cedere vt quieſceret murmuracio
emulorum Et indicie asteſionis

domini Sedit ad menſam cum alijs Et ac
cipiens herbas crudas cepit maſ
ticare licet nichil deglutiret quam
dentibus terebat Sed totam groſſam
ſubſtanciam expuebat Quia tamen
fieri non poterat quin de ſucco dic
tarum herbarum aliquid in ſtoma
chum deſcenderet Et hoc in tantam
penam ſui corporis vertebatur
quod oportebat totum regredi
per eandem viam per quam ingreſſum
fuerat Alias eciam paſſiones
acerbiſſimas ſibi generabat
Et totius corporis inflaturam
Et tamen hanc penam potius tol
lerabat Quam quod proximi murmuran
do peccarent De magna paciencia eius

Viſis igitur ipſius puritatis
caritatis et abſtinencie
virtutibus per quas perducitur
cuncta carnis oblectamenta atque
illicita Nunc ad ipſius Beate Ca
therine pacienciam deſcendamus
Nam pro maiori parte eius pacien
cia circa probacionem honeſtorum
bonorum verſata eſt Que vero
perſona fuit ſibi domeſtica vel
cuncta Que eam non afflixerit
illa probatione a ſua infancia vſque
ad tranſitum eius Et prima fuit
genitrix eius et ipſius germani
Qui eam volentes tradere nup
tui in principio adoleſcencie ſue
omni honeſto eam privare volebant
Ita ut eciam cellam ſibi habita
cionis auferret Et ipſam coqui
ne ſqualoribus deputarent
Vt non poſſet nec meditari
Nec aliquem actum virtutis
contemplatiue ſeu ſpeculabi
lis exercere In qua perſecucione
Quantam pacienciam oſtendit
Que leta omnibus ſeruiuit Nec
tamen ſecretum oracionis et contempla

tionis obmisit Unde quadam die pr
eius Jacobus invenit eam in uno
angulo domus secrete orante
vidit qz sup caput eius columba
candida sedente Qui tritus
miraculo accessit ppius Sed colu
ba se elevans in alta celoz evo
lavit Extunc genitor eius reddi
dit ei cellam Et pcepit omnibus
ut nullus eam impediret in suicio
divino. Tamen hostis antiquus vo
lens impedire austeritates eius
tam disciplinaz quam vigiliaz
nocturnaz et stratus matrem
eius nomine Lappa Contra eam
iterz qcitavit quasi usqz ad ra
biem inclusive Nam dum audie
bat eam flagellantem se cathea
ferrea levabat voce sua clamans
A A filia mea Quare te ipsam in
terficis flebat qz quasi mor
tua Ita ut sepe vicini accurreret
ad clamores eius Denique noluit
ut sup nudas tabulas quiesceret
Nec de nocte vigilaret Ideo pce
pit ei ut secu de nocte inter
lintheamina dormiret in lecto
Cui sacra virgo obediens Tali
cautela utebat Accipiebat
ligna sicca et ponebat subluc
teamine Et sic supra ligna
quiescebat multo durius qz
supra tabulas Et quando ma
ter dormiebat ipsa surgebat
et tota nocte in orone flectebat
Ozut mater eius qperijt des
perata est posse eam a sancto
posito revocare Unde petiuit
germanam eius nomine Bona
ventura iam nuptam ut veni
ret ad domu eius Et ornaret
caput eius more muliebri Sed
zelotes sponsus eius Non est
passus in bona ventura tantu

scelus Nam in paucis diebus pe
riclitata in partu expiravit
et ad penas purgatorij descedit
de quibus penis pcibus huius
virginis liberata fuit. Mater
quoqz eius morbo pcussa in lec
tu decidit Et crescente infirmi
tate tota multis et absqz sacra
mentis ecclesie expiravit Ozut
beata Catherina filia eius au
divit ad cadaver matris ac
cessit Et flexis genibus tota
omnibus qui adherat cu lacri
mis oravit dicens Eya sponse
mi dilecte Sunt ne iste pmissiones
quas michi pmisisti Oz nullus
de domo mea periret Et ecce
video matre mea absqz sacra
mentis ecclesie defunctam Ideo
p omnes miserationes tuas te
peto Redde animam matri mee
ne pereat. Mira res vicit
sponsa sponsu Et qpleta ora
tione corpus matris eius
qtremuit Et coram omnibus
revixit Fuitqz postmodu
viva et sana usqz ad etatem
decrepitam Nec amplius im
pedivit filiam suam a bono pro
posito Sed adiuvabat eam.

Jacobus etiam **Aliud miraculum**
genitor naturalis beate
Catherine de Sena In magna
reverentia habebat filiam
suam Erat enim vir simplex et
rectus ac timens deu et recedens
a malo laborans manibus
suis artem tinctoria Deditqz
licentiam beate Catherine filie
sue ut largas faceret helemo
sinas Nec pmisit aliquem im
pedire ipsam in suicio divino
Inter hec qpleti sunt dies ipsius
Jacobi Decidit qz in lectum infir
mus Ozut beata Catherina

filia eius audiuit Mox ingressa
cubiculu xpm sponsu suu p sa
lute patris orauit Cui xpus
visibiliter apparens respondit
fine vite Jacobi aduenisse Ad
hec illa petit ut absqz penis
purgatorij aia eius in celu euo
laret Cui xpus respondit ne
cessariu esse ut iusticia saltem
in aliquo seruaret Nec esse pos
sibile Qz aia no pfecte purga
ta splendore tante glorie pos
sideret Quamis eni aut dns ge
nitor tuus bone vite fuerit
plura qz fecerit michi grata
fieri tame no potest salua
iusticia Qn aia eius vadat
in igne purgatorij ppter tre
ne gustacois pulnere habi
tuatu in aia eius Ad hec illa
Snp amatissime dne Quodo
sustinere potero qz aia pris
mei quolibet ignibus illis
atrocissimis afligat Ego te
p omes bonitates tuas obse
cro vt aiam illa egredi non
pmitas Nisi sit aliquomodo
purgata qz igne purgatorij
nullomodo indigeat Quia res
obediente deo qda modo voti
virginis Na Jacobus mori
no potuit quousqz fuit illa
sacta et pia disceptacio tinata
Que multis diebus durauit
dno allegante iusticia Et vir
gine gratia flagitante Tande
post multa virgo subiuxit
Si no potest hec gra fieri Nisi
fuctur aliqualis iusticia fiat
tuc illa iusticia sup me Qz dns
annuens ait Ecce suscepi peti
cione tua Sed tu p ipo pena
qua tibi dedero quousqz vixeris
sustinebis Qz illa gratanter
suscepit Et ad pris lectulu
accedens Jpm pmissione dei

letificauit Statim qz egrediente
aia Jacobi apprehenderut virgine
dolores ypliati Qui inigua usqz
ad eius vite fine ab ea discesserut
Aia vo Jacobi statim saluata sepe
sibi apparebat Et grates agedo
multa ei secreta reuelabat
Quod vides de teptacoib9 diaboli
diabolus vehementer doluit
Et iam p se ipm ad seducedu dei
virginem accessit Nam quada
die trasformauit se in angelu
lucis Apparuitqz sacre virgini
dices Catherina grata deo pu
ella Quare tam dure corpus
tuu afliges An nescis quia si te
ipam inficis dapnabeis Melius
tibi esset ut in iuuentute corpus
tuu reficeres et foueres ne ppt
nimia debilitate in senectute
deficeres Sed bonu qz nuc agis
ita modeste facias qz semper
face posses Ad hec prudens
virgo respondit Ego scio qz Scs
Johannes babtista fuit sactificatus
in matris vtero Et tame ita dura
penitecia fecit in heremo Et ego que
sum gcepta et nata in peccatis No
vis ut in hac vita facia penitecia
viuit sponsus meus qz no parca
corpori meo qua diu vixero Et
arripiens cathena ferream cepit
multo durius verberare corpus
suu Qz videns diabolus confusus
disparuit Sed nec sic a teptacoe
cessauit Na alia vice oranti
sacre virgini terribilis apparuit
ei qz dixit Quid tu stulta et
misera indiscrete pdis iuue
tute tua Qz a in possibile est
qz possis pseuerare Accipe ergo
vestem preciosam Et gaudeas
in iuuentute tua Nam postqua
eris antiqua tuc poteris face
penitecia Et habebis utraqz
vita Statim qz pferens preciosam

veſtem de ſerico volebat ea veſ
tire Sed beata Catherina illam
p'ciosam veſtem velud lutū reſ
puens Signum ſancte crucis fe
cit Et ſtatim demon vna cum
veſte ſerica velud fum' euanuit
Tunc virgo dei arripiēs forpices
capillos capitis ſui p'cidit Et
fugiēs ad eccleſia fratꝝ p'dica
toꝝ petiuit ſibi dari habitū
Sororꝝ de penitentia beati dnī
ci Et obtinuit · hec autē ſoro
res nō habitant in monaſt'io
Sed quelibet in domo ſua Et por
tant tunica alba in ſignū cōti
nētie Et mātellū nigrū in ſi
gnū humilitatis Et ſunt apbate
ab eccleſia Na dns Johannes
papa xxij' poſt quā p'mulga
uerat clementina cōtra b'ginas
et begardos declarauit p bul
lam ſuā illam decretalē nō
debē intelligi de ſororibus dictis
de penitēcia beati dnīci p'ſtalia
cōſtitutis Nec p' ipam ſtatui eaꝝ
fuiſſe quolibet derogatum

Extut beata *de p'ſecucione ipius*
Catherina cepit helemoſinas
facē in firmis ac debilib' ſuire
oracōni & cōtemplacōni freque
ter inſiſtere Et ſacra cōmōne
deuotiſſime & freq̄uētiſſime ſu
ſcipe · Cumqꝫ ſorores de penitēcia
beati dnīci cerneret Cathe
rina puella cūctas ſorores in
auſteritate vite moꝝ matu
tate ac oracōnis & cōtemplacōis
deuocōne p'cedere mox in quaſ
dam eccis ingreſſus eſt ſp'cs
antiquus ſatoꝝ inuidie Ceperūt
cōtra actib' eius detrahē publice
et occulte Induxerūtqꝫ ad ſuū
errorem quoſdā rectores ordi
nis p'dicatoꝝ Ita qꝫ ſepe ipam

ſacra cōmōne Et quādoqꝫ cōfeſſione
et cōſuſacōne fecerūt p'uari Et
illa pacientiſſime & abſqꝫ murmure
ſuſtinebat Nec quiſqua potuit
eam de talibus querulantē audiē
p'reter hec autē Et ſi p'mittebatur
ſacra cōmōnem ſuſcipe volebat
tamē qꝫ cito de oracōne ſurgēret et
de eccleſia recedēt qꝫ ſibi omnino
erat inpoſibile Quia tanto fer
uore ſacra ſumebat cōmōnem
qꝫ ſpūs eius rapiebatur a ſenſi
bus Et ſic manebat in extaſi
tribus aut qttuoꝝ horis rigida &
inſenſibilis qꝫ corpus eius ac
tualiter nichil ſentiebat Illi
vero qui p'dictas ſorores erāt
ſeducti ſic cōtra eam ſeuius
fuerāt accenſi qꝫ eam in tali
extaſi rapta capientes vio
lenter Et leuātes ſic inſenſi
bilem et rigida extra porta
eccleſie p'iciebāt Vbi eam i fer
uore ſolis ſocie eius cū lacrimis
cuſtodiebāt Quouſqꝫ rediret
ad ſenſſus Nec uſqua auditū
eſt verbū de ore eius Quod de
omnibus hijs aliquid dicēt Sed
quāto magis paciencia ſuabat
tanto ſponſus eius inimicātes
eam magis puniebat Na que
dā dna eam ſic in extaſi rapta
cū indignacōne pede p'cuſſit
Sed cū reuerſa eſſet ad domū p'p'i
am Subito mortali dolore
correpta abſqꝫ ſacramētis eccle
ſie expirauit Quidā autem
alius qui eam ecīa cū indig
nacōne pede p'cuſſit Et inſuper
eciā ipam ſemel in extaſi rap
tam extra porta eccleſie vio
lenter p'iecit Ille nō poſt mul
tos dies frenecticus factus et
maniacus abiens in ſilua la
queo ſe ſuſpendit & ſic vitam
p'didit // *de ſuicio in firmorum*

Et quia inter bona honesta
fama bona et amicitia vir
tuosa numerat[ur] laudata pacientia
hec virgo habuit. ita p[re]dicta duo
sequentia tria exempla declara
bunt. Erat quedam mulier Cecca
nomine in hospitali leprosa Cui p[ro]pt[er]
lepram horribilem nullus voluit
ministrare. hoc sentiens dei virgo
illuc letanter accessit. Se q[uo]q[ue] sibi
obtulit s[er]vituram Sed leprosa de
beneficio recepto superbiens cepit
benefactricem suam verbis iniuriosis
infamare et sepe obiurgare. Sed
illa pacientissime sufferens sic hum[i]l[i]t[er]
sibi s[er]viebat. ita q[uod] ex contractacione
illius lepre manus virginis fue
runt lepre infecte. Nec p[ro]pt[er] hoc
sue obiurgatricis s[er]vicium dimi
sit quousq[ue] eam suis manibus
sepelivit Et tunc miraculose de
manibus virginis lepra discessit
Secunda fuit palmerina eiusdem
habitus. Que ad infirmitatem
gravem p[er]ducta Indurato odio
sacram virginem infamabat ita
q[uod] nec eam videre poterat. Virgo
autem frequenter pro ea orabat
vicit tandem paciencia virginis
Et mollificata palmerina veniam
pecijt Susceptis q[uo]q[ue] sacramentis
vitam finivit. Unde Salvator
apparens katherine manifeste
dixit precibus eius salvatam
esse animam palmerine. Tercia
fuit eiusdem habitus Annus quedam
nomine Andrea hec cancrum mor
bum paciebatur in pectore. Sic co
rosivum et infectivum Et p[ro]p[ter] fetorem
que emittebat Nullus poterat
ei s[er]vire Quo audito virgo sa
cra seipsam p[ro]p[ter] xp[istu]m illi dedit
in s[er]vicium Nec p[ro]hibebat eam
fetor seu quecumq[ue] infectio q[uin]
aptis manibus leto corde simul et
vultu ulcerose illi ministraret
vulnus q[uo]q[ue] detegeret Sanie abster
geret et lavaret ac cum omni morosi
tate ligaret Et si aliquando nausea
insurgebat faciem suam sup[er] vul
nus ponebat Et tantum sustine
bat illum fetorem donec pene de
ficeret In[gressus] est autem Satha
nas in Andream Sicut p[ri]us intra
verat in palmerina Et paulatim
contra sibi s[er]vientem virginem suspi
tando et murmurando adtantam est
deducta dementiam Quod falso et tur
piter sacram virginem infamavit
dicens q[uod] p[er] carnale corruptelam
virginitate p[er]diderat virgo pura
Illa vero hec audiens in nullo
tamen infamatricis sue neglexit
s[er]vicium immo diligencius ei quam
prius ministravit Et forti pacie
ntia vicit maliciam eius Sed an
tiquus hostis hec non valens suf
ferre dum semel vulnus illud feti
dum detersisset Stomachus eius
mirabiliter commotus est cum in
genti abhominacione De quo virgo
dei contra p[ro]prium corpus irascens
Vivit inquit d[omi]n[u]s sponsus meus
p[ro] cuius amore huic infirme s[er]vio
Quod illud q[uo]q[ue] tu abhominaris intra
viscera tua claudetur Et hec di
cens vulnus lavit totum q[uo]q[ue] cum
fetida sanie in [illegible] quadam fetida
scutella colegit totum q[uo]q[ue] bibit
Quo facto sequenti nocte sibi
d[omi]n[u]s apparuit dicens Eam p[er]illum
actum excessisse cuncta que hactenus
fuerat operata. De egritudinibus ipsius
Preter omnia ista habuit in suis
infirmitatibus maximam pacie
nciam. paciebatur siquidem continue
dolores varios Et causa huius dolo
ris fuit liberacio anime Iacobi patris
sui de penis purgatorij paciebatur

etiam dolores capitis quasi continue Et
habebat singularem in pectore do
lorem ab illo die quo sibi Salvator
apparens concessit eam degustare
penas sue sacratissime passionis
patiebatur etiam frequentissime febres
Nec tamen unquam audita est que
rulari Sed semper leto multum omnibus
regratiabatur sponsso suo Vulne
rata enim caritate erat et languida
pre nimio amore Ita tribus diebus
et noctibus absque cibo et potu mansit
immobilis Et continue hec verba
ruminabat Dillecte mi sponse
et dultissime Jhesu Verbum patris
et filii virginis Tantus quoque amor
in corde eius crevit Quod scisso cor
de pre nimio amore Coram multis
astantibus expiravit Tunc xps
animam eius suscipiens ostendit
ei penas dampnatorum Et illorum
qui sunt in purgatorio Deinde oste
ndit ei ineffabilem gloriam beatorum
dicens Vides filia Quanta gloria
privatur Quanta quoque pena puniuntur
Qui me offendunt Redeas ergo
ad corpus tuum Et ostendas eis
errorem ipsorum pariter et periculum
et dampnum Cumque anima eius horreret
redire ad corpus Addidit dominus
animarum aliarum salus requirit
ut redeas Nec amplius modum
vivendi tenebis Quem hucusque
tenuisti Sed portabis nomen
meum coram populis xpianis
Et coram ecclesiarum rectoribus ut
consueto meo modo per infirma mundi
fortium confundam superbiam Sicque
anima eius subito restituta est
corpori Tantumque doluit pro eo
quod ad hanc miseriam rediit Quod
tribus diebus et tribus noctibus
continue et assidue flevit. Cepit
exinde sacra virgo Katherina ma
gnis coruscare miraculis Et spiritu
prophetico multa futura predixit
Nam de obsessis corporibus demo
nes sola oratione eiciebat Et de
biles ac infirmos quosque et va
riis languoribus decubentes solo
tactu manus sue sanabat Ob hanc
famam milia populorum de montibus
et castellis civitatibus ad eam
confluebant Et audita eius sancta
admonitione convertebantur confitentes
cum lacrimis peccata sua

De conversione duorum latronum

Eodem tempore
duo latrones desperati propter
maleficia sua ducebantur ad
mortem per civitatem Senarum Et tor
tores cum forpicibus ignitis
carnes eorum hinc inde trahebant
Illi autem continue cum magno cla
more deum et beatam virginem Ma
riam blasfemabant Nec ullo
modo volebant confiteri Prospiciens
autem sacra virgo per fenestram
vidit multitudinem demonum circu
itu latronum illorum Qui animas
eorum expectabant Tunc illa flexis
genibus oravit dominum ut faceret
illis latronibus misericordiam
Cui dominus ait Non audis qualiter
me blasfemant et matrem meam
Ad hec virgo Tu domine latronem
in cruce suscepisti obsecro te
per omnes misericordias tuas festi
na succurrere animabus istis Demo
nes autem clamabant Cessa ma
ledicta ab oratione tua Aut cum
animabus istorum intrabimus in te et
faciemus te demoniacam Quibus
illa respondit Quid quod deus vult
ego volo Tamen ab oratione non cessa
bo Quid plura vicit virgo vole
tem vinci Et fontem misericordie
ad misericordiam inclinavit Cum
autem fuerint in porta civitatis

apparuit eis Saluator super miseratores
totus vulneratus quos ad conuersio
nem inuitauit et veniam promittens
Statim quod dicti latrones conuersi
sunt Et compuncti corde vocato sacer
dote Confessi sunt peccata sua cum
lacrimis postquam blasfemias mu
tauerunt in laudem Se ipsos conti
nue accusantes Et dignos penis
maioribus proclamantes letissime
mortem susceperunt Et per tempo
ralem penam ad vitam peruenerunt
eternam Multi quoque alij impeniten
tes blasfemi et obstinati quos
nullus vnquam potuit conuertere
precibus huius sacre virginis
fuerunt conuersi et saluati

de pace ecclesie

Anno domini incarna
tionis Mº cccº lxxvº Ciuitas
florentina operante inimico
humani generis Contra ecclesiam
rebellauit Et cum hostibus eccle
sie se colligauit ad destructio
nem bonorum temporalium ipsius
ecclesie Ita quod Romanus pontifex
qui dominabatur in ytalia lx ci
uitatibus episcopalibus Et decem
milibus castellis et terris mu
ratis quasi totum perdidit Hac
de causa Gregorius papa xiº Contra
dictos florentinos fecit terri
biles processus ita ut per totum
mundum caperentur Et bonis omni
bus spoliarentur per dominos tem
porales Hac necessitate coac
ti sunt florentini facere pacem
cum summo pontifice Rogauerunt
quod sacram virginem Catherinam
vt dignaretur accedere Aui
nione ad dominum papam ad facien
dum inter eos pacem Que virgo
dei plena caritate pro animarum salu
te Que tunc erat ex ciuitate
Auinione ad dominum papam perrexit
Et per totam illam viam maxima mi
racula fecit Nam tempestatem
maris fortissimam Sola oratione
sedauit Et multos infirmos per
impositionem manuum suarum ab omni
infirmitate sanauit Nec a labore
et oratione cessauit donec pacem
ecclesie impetrauit Sed cito re
nouatus est dolor eius Nam mor
tuo Gregorio papa xiº Successit
ei Vrbanus papa sextus qui dum
vitia prelatorum vellet corrigere
plures Cardinales ab eo reces
serunt Et alium papam immo Anti
papam fecerunt Sicque scisma pe
stiferum in ecclesia ortum fuit.
Interim sacra virgo Catherina
Senis habitans Epistolas dic
tabat Et per diuersas mundi partes
destinabat Vnde instigante
Spiritu sancto dictauit librum reue
lationum diuine doctrine per modum
dialogi loquentis cum deo
Quem qui deuote legerit Non
dicta Catherine virginis Sed
Aurelij Augustini dicta putabit

de aduentu beate Catherine Roma

Vrbanus papa sextus au
dita fama beate Catherine
de Sena precepit ei ut Romam
veniret Que obediens preceptis
apostolicis Romam accessit Summus
autem pontifex ea visa gauisus
est Et voluit ut coram cardina
libus qui tunc aderant faceret
verbum exortationis Quod et fecit
Et postea ad hospitium remeauit
Sed antiquus hostis cepit semi
nare discordiam inter populum
romanum et Vrbanum papam Ita
quod aperte conabatur populus
interficere papam Quod sentiens virgo
sacra Catherina nimis afflicta
ad consuetum recurrit orationis refugium

qz du ageret vidit tota romana
vrbem plena demonibus qui vn
diqz populu incitabat ad patri
cidij scelus Et contra orante vir
gine horibiles dabat clamores
dicentes maledicta tu que vis
nos impedire Sed nos te horenda
morte occidemus quibus illa
nichil respondens prolixius et
feruencius orabat petens a dno
vt pro nominis sui honore vellet
demonu desideriu frustrare Et
vicariu sui illesum conseruare
Nec permitteret qz populus ro
manus tantu peccatu faceret
papam occidendo Cui dns res
pondit Sine filia hunc populu
qui cotidie nome meu blasfe
mat cadere in hoc malu vt
post modu propter hoc grande
crimen deleam eum quia ius
ticia mea exigit vt amplius
no sustineam iniquitates
ipoz At illa orabat dicens
dne si no potest fieri vt no
fiat iusticia ista supplico tame
vt no spernas preces ancille
tue Sed quid quid penalitatis
debetur sup hunc populu fiat
sup corpus meu libentissime
namqz pro tui nominis honore
Et pro ecclesia tua sancta bibam
hunc calicem passionis corpo
ralis Ad hanc vocem virginis
asensit dns Factu qz est qz
ab illa hora cessauit murmur
in populo romano contra
summu pontificem Nec amplius
quesierunt vrbanu papa interficere

S tatim de obitu ste catherine
infernales illi serpentes
licentia obtenta ex diuina
permissione sup virginale corpus
tulu sicut olim sup sancto Job
Tanta illud crudelitate aflixe
runt qz omnibus cernentibus
erat crudele ad videndu Nec
deerat voces terribiles inter ipa
verbera quibus ipam demones
cotidie flagellabant horibiliter
clamantes Malledicta que nos
semper et vbiqz es persecuta
Nunc venit tempus in quo de te
plena sumemus vindictam
Tu nos hinc expellis Et nos
te de hac vita corporea exclu
demus Hec aute verba socia
bant simul grauissima verbera
Tali qz modo a dnica prima xl[e]
vsqz ad penultima diem mensis
aprilis in qua migrauit passa
est beata virgo catherina de se
na Et licet corpore deficeret gran
ditate tamen animi letissime
currebat ad penas quas ei
hostes infernales crudelissime
infligebant Et quanto magis
orabat tanto acrius eam de
mones flagellabant Videns aute
pius dns tanta paciencia spose
sue voce lapsa de celo vocauit
eam que cognosces diem tra
situs sui lecto decubuit voca
uit qz filios suos in xpo et filias
Et ordinauit eis viuendi mo
du que tenere deberent post eius
transitu qui du flerent pro dolore
et dire lamentarentur dixit eis
Non debetis dillectissimi filij de
meo trasitu contristari immo pocius
congaudete mecu et congratulamini
quia vado ad sponsum meu que
semp optaui Et dimitto totu la
borum et penarum Et vado ad re
quie sempiterna vobis autem
afirmatiue permitto qz magis

vobis ero vtilis post transitu
meu quã vnquã fuerim vel
esse potuerim dũ fui vobiscũ
in hac vita tenebrosa et plena
miseriis. Post hec fecit vocari
ad se sacerdotem Et quamis quasi
cotidie cfitebatur tamen primis
sa cfessione cũ magna deuo
tione suscepit sacramẽta
eclesie Et eleuatis oculis in
celũ pater mi inquit in manus
tuas comendo spiritum meũ Stati
qz migrauit ad dominum Filij autẽ
eius spũales et filie lacrimis
pfusi detulerũt corpus vir
gineũ ad eclesiã fratrum pdicã
torũ que vocatur sancta maria
sup minerua Quando ut populus ro
manus audiuit commotus est
Et factus est maximus populi
cõcursus Conuenit quoqz maxima
multitudo populi ferentes se
cũ multos infirmos et debiles
ac diuersis languoribus deten
tos Et quot quot tangebãt
illud sacrum corpus virgineũ
aut vestimẽta eius Statim
sanabãtur aquacumqz detine
bantur infirmitate Ita quod ptri
duũ nõ potuerũt illud sacrum
corpus tradere sepulture ppter
maxima miracula que per ipso
sum sua dñs faciebat.
Obijt autẽ hec beata Cathe
rina de Sena in vrbe Roma
Anno dñice incarnatõis mº.
ccc°lxxx°. die dñica hora
terciarum Que fuit dies xxix
mensis Aprilis Regnãte dño
nro Jhũ xpo Qui est deus superõia
Explicit Epylogus in vita Be
ate Catherine de Sena Quẽ
cpilauit et dictauit dõpnus Jero
nimus de praga Anno dni mº ccccº xxvº

Epylogus d[omi]ni Jeronimi de praga
In p[ri]mo libro horlogij ſapiētie etne

Hanc amaui & exqui
ſiui a iuuentute mea
Et queſiui michi
ſponſam aſumere
Erat quida iuue
nis deo deuotus qui
du in p[ri]mevue iuue
tutis flore ſeculi vanitatib[us]
implicari cepiſet Et p[er] labencia
mudi oblectamēta deflueret
Diuina miseratē clemencia
modo q[ui]dam ineffabili illuſtra
tur Et p[er] blanda pariter & aſ
pera tractus Tandem ad ſemi
tas veritatis p[er] amore ſapiētie
mirabiliter reducit[ur] Cu eni
iuuenis p[re]fatus adhuc nouici[us]
ret du amori aptus Quada
vice ad legendu in biblia ſe
ptuliſet occurerut ei queda
verba ad amorem ſapiencie
inuitancia Quibus valde de
lectatus fuit Et poſt hec proceſſu
temporis cepit habere cor val
de amoroſu Sed quo vel ad
que fine huc amorem flecteret
Quid ve amor eſſet no dum
ſciebat Igitur du ſepius p[ro]no
miu tante ſponſe diuine ſapie
audiret legere dicentis me
lior eſt ſapia cunctis opibus
p[re]cioſiſſimis Et omne deſiderā
bile ei no poteſt cōpari Lon
gitudo dier[um] in dextera eius
Et in ſiniſtra eius diuicie et
gloria dic ſapie ſoror mea es
Et prudentia voca amicā tua
Ex his animu iuuenis motus
cepit hac diuinam ſponſſa di
ligē vehementer Nec tamen
in hoc amore quidqua materiale
aut impuru intendebat Sed in
quedam modu abſtractiuu dul
citer amoroſu miro & ineffabili
modo diuinitus p[er] fudebat[ur] Et tra
hebat[ur] q[ui]da dulciſſimo ſapore
et guſtu interno Cepit autē
cogitar[e] hic iuuenis intra ſe
dicēs o quāta bona audio de
hac p[re]clariſſima ſponſa ſapiēcia
Igitur quare diſſimulas qua
obrem no probas vtru ea ami
ca tibi habē valeas o qua beat[us]
eſſes ſi hac ſponſa habē poſſes
Altera q[uo]q[ue] die cu lector menſe
libros ſapienciales leget[ur] Audi
uit commedari ſapiēcia in huc
modu Sapiencia ſpecioſior
eſt ſole Et ſup[er] omnem diſpoſitōne
ſtellar[um] Luci cōpata inuenitur
prior Hac amaui & exquiſiui
a iuuētute mea Et queſiui in
ſponſa aſumere Et amator fac
tus ſum forme illius · His itaq[ue]
auditis Juuenis eſtuare cepit
in eius amore Dicebat q[ue] intra
ſe Certe ſi omnes t[er]ras luſtraueris
huic ſimile no poteris inuenire ·
Factu eſt autem vt intentor
malor[um] humani gener[is] inimicus
p[ro]fectum illius inuidens Cogita
ciones his cōtrarias inmitteret
dicēs o ſtulte vis amare inco
gnitu vis deſponſar[e] inviſu
Nō ne melius eſſet de lignea
teſta bibere ad ſufficiēcia Qua
de cipho aureo ſuſtinere potus
inopia Si quidē hec ſponſa
p[er]omnia amabilis eſſet Si deli
cias corporales no p[ro]hiberet
Nūc autē ita eſt vt omnia que

ſut corpori dellectabilia Eius
doctrīe videatur eſſe ꝯtraria
Jpa naqz dicit Qui amat vinū
et pinguia non erit ſapiens
Jtē qz paululū dormies ⁊ dormi
tabis Et paululu ꝯſeres manꝰ
Qui adūte mic Si eſt ſup t̄ram
ſponſa tam crudelis Que tot
dūiſſimas leges ſuis amatorib9
inponat. Adhec ⁊ ſimilia co
gitacōm teptamēta quida
in t̄inus ſapiētie guſtus ſic reſ
pondebat O amāde iuuenis
Reſpice amoroſo corde Qz om
amatoru ꝓꝓu eſt ob amōis gra
cia adūſa ſuſtinē Qua quot
litore conche Tot ſut in amōe
dolores Si ergo ita eſt Nonne
iuſtiſſimu eſt Vt et ille amator
Qui tam ſublime tamqz decora
ſibi vendicat ſponſa Aliqua
adūſa patiat Cu amatores
huiꝰ mūdi Ex amōe vaniſſīo
mlta ſuſtinet Nonne ingemiſ
cebas Cu ad noticia tua ꝑuenit
Juuenē queda tibi notum in
tantu fuiſſe faſcinatu vt ob
amore vnius puelle ſ̄ru qda
tarni ſue in fixu portaret O
Quot ſut ⁊ fuerūt Qui res
⁊ corpꝰ ⁊ aīam dederūt Et ſe
magnis piculis expoſuerūt
amore ligati vel potius exce
cati Audi ergo fily mi Et ne
abicias ꝯſiliu meu Jnice pe
dem tuu in ꝯpedes illius Et
in torques illiꝰ collu tuu Subi
te humez tuu ⁊ porta illam
Et ne accidicis in vinculis
eius Jn nouiſſimis enim inuenies
requie mea Et erit tibi ꝯpe
des eius in ꝓtectōe Et torques

illius in ſtolā gloīe Qua vinū et
muſica letificāt cor Sed ſup vtrā
qz dilectio ſapiētie Modicu labo
rabis et inuenies tibi multa re
quiem Talibus ergo ⁊ ſimilib9
ꝯſolatōnib9 in ſacto ꝓpoſito ꝯfir
mabat. Quada vice cu pfatꝰ
iuuenis Subtilliſſimis argume
tacōnib9 ad amore mūdi vrgeret
Accidit ut hec iterū legeretur
Jn veni amatore morte inueni
Que laqueus eſt venator Et
ſagena cor eius ac vincula ma
nus eius Qui placet deo effugiet
illa Qui aute peccator eſt capiet
ab ea. E contrario aute de ſpōſa
dīna eterna ſapia Ego inquit qua
ſi therebintus extendi ramos
meos Et rami mei honōis et
gracie Qui me inuenit inue
niet vita Et hauriet ſalutē
a dno. hijs auditis iuuenis qda
interno clamōe dicebat Verū eſt
Ego certe me ipm morti exponā
vt hac michi in ſponſa aquirā
Jpa ſponſa Et ego eius ſimulus
Jpa magiſtra Et ego eiꝰ diſcipls
O ſi hac p dillecta ſpouſſa in
aloqui liceret Vtina vel vna vi
ce daretur in ipam vidē Cuqz
vehementer hoc deſiderio eſtua
ret Ecce viſio queda ineffabilis
afuit in qua ſibi ſponſa hec talr
moſtrata fuit Eximij naqz ac
miri decōis Thronus eburneus
in columpna nubis apauit in quo
pdicta ſponſa nimiū formoſa
refulſit in veſtitu deaurato
circu amicta varietate Cuqz diſ
cipulus familiariter ea alo
qui vellet Satis ꝓpe eſſe vide
bat ⁊ paulo poſt remotiſſime
diſtare videbat Jpa pſens erat
nec tamē cernebat Et ipſe

in mobilis existens omnibus mobi
libus mobilior videbatur Ipa attin
gebat a fine usque ad finem fortiter
Et disponebat omnia suaviter
Inter hec dum discipulus obnixe
eam inspiceret Ipa amicabiliter
quasi inclinans se ad eum saluta
vit eum dicens prebe fili cor tuum
michi Quo audito pre nimia a
moris dulcedine liquefactus
Et quasi in extasi positus ad pe
des eius corruit gratias agens et
eius presentia magnifice delectatus
Procedente vero tempore cum hec
a memoria excidisset Contigit
ut legeretur apostolus paulus qui
dicebat xpm dei virtutem Et
dei sapientiam esse Et in ipso esse
omnes thesauros sapientie et scientie
dei Et statim eius mens visione
ineffabili illustratur Ita ut totus
quodammodo absorptus in spiritu
delectatione nimia repleretur
Jubar visionis non apparuit for
ma Nec materia Nec Imago
depicta Sed pura et simplicissima
essentia cum personarum distinctione
perfecta Sane ipsam per essentiam
prout in se est in predicta abstrac
tione non vidit Sed solum qua
dam divinorum superlucentium radiorum
emanatione supernaturalem
Qua verbis exprimere non valebat
in se percepit Nec fuit ipa deitas
in sua abstractissima simplicitate
sibi monstrata Sed fuit ipa essen
tia divina secundum nostrum modum in
telligendi accepta prout est sum
mum et ineffabile bonum Summe
amabile Summe pulcrum ac deli
ciosum Et omnium bonorum in crea
turis receptor originale princi
pium super optimum Et hoc intelle

xit esse predicta sponsa eterna sapi
entia Verum licet quelibet persona
divina per se accepta sit sapientia
tamen quia sapientia attribuitur filio ideo
dilectum patris filium sub eodem signi
ficato accepit Nunc quidem ut deum
deinde ut hominem Ut in utroque
pariter devotionis exercitia
Et amoris solatia inveniret
Quidquid enim amabile vel pulcrum
conspexisset totum illuc reducebat
a quo bona cuncta procedunt Et
ad suam quam diligebat sapientiam
piissimo cordis affectu retor
quebat Quotiens hanc predulcis
sima cordis sui sponsa affectu
fervidissimo amoris alloquebatur
dicens Eya amoris magistra per
cunctis visceribus cordi meo impressa
dum adiute quia amor est virtus
unitiva copulans vel potius
transformans amantem in amatum
Eya queso veni et tu sponsa mea
intra cordis mei cubiculum tibi
soli reservatum Et amore tuo velud
decore roseo adornatum Igitur
ex hiis et similibus frequenter acci
dit ut cor suum pre amoris vehe
mentia sensibiliter quodammodo
fervere inciperet Et motum ac
pulsum vehementissimo vim amo
ris proderet Et per alta suspiria
amore ignite caritatis aperiret
dicebat quia verbis mentalibus
ad sponsam suam eternam sapientiam
Tu cordis mei nobilissima im
peratrix Regina speciosissima Et
gratiarum omnium largitrix In te habeo
divitias et gloriam delicias
et omnium bonorum copiam Et hec sua
viter numerans prorupit in hanc
vocem Super salutem et omnem pul
critudinem dilexi sapientiam Et propo
sui pro luce habere illam

venerunt michi omnia bona pa
riter cum illa eterna sapientia

Qualiter forma xpi contraxit ex passione

Interea dum hec agerentur
discipulus assumpta ad deum fi
ducia Sua qua desponsauerat
amica taliter alloquitur dicens
O amantissima sapientia Que sola per
fecte nostri cordis naturam amo
rosi tu manifeste scis quod nemo
potest amare incognitum Igitur
ex quo requiris ut te solum dili
gam Et dilectum cunctis ama
bilem reddam Da ergo te michi
amplius cognoscere ut que in
bes et doces melius valeam adimplere

Sapientia. processus emana
tionis creaturarum a summo rerum
vertice deo Secundum ordinem nature
fit per descensum Ex perfectioribus
ad imperfectiora Quia omnes rerum
perfectiones quodam ordine a summo
rerum cardine deo descendunt Ipse
autem homo naturaliter ab in
ferioribus incipiens Et gradatim
ascendens in summam perficitur cogni
tionem rerum Unde si ad cognitionem
diuinitatis peruenire desideras restat
ut assumptam humanitatem Et huma
nitatis passionem Tamquam per viam
regiam gradatim ascendere ad altiora
discas

Discipulus O eterna sapientia
que de excelso throno de corde
eterni patris ad hanc vallem miserie
te inclinasti Et xxxiii annis exi
lium huius mundi pertulisti Qui etiam
minimam caritatem qua genus
humanum dilexisti per amarissimam
passionem ostendere voluisti per hanc
passionem et mortis tue ineffabilem
caritatem te obsecro Quatenus
te michi ostendere digneris in forma
et dispositione amantissima Quam
ex amarissime passionis tue dolore
contraxisti

Sapientia Quanto ex
magnitudine amoris et doloris
in morte pallens appareo deformior
Tanto cordi amoroso et menti
bene disposite ero amabilior
Nam sicut amans naturaliter
reamari appetit Sic et ab amato
amoris sui manifestatione requi
rit Quia amor inclusus nulli
nisi amanti est cognitus Unde
et amantes consueuerunt conatibus
quibus possunt Signa et indicia
dilectionis ab amatis expetere
Et plerumque contingit quod tacente
lingua vim amoris inclusi dispo
sitio prodit Et quid in corde
lateat signa prenunciant exteriora
Et sepe etiam contingit ut illud quod
in amato indecorum iudicatur id
amantes tamquam singulariter de
corum extollant

discipulus Hunc amorem
quem huius mundi ut asseris ita
fieri veraciter cognosco Sed
quomodo in homine crucifixo hec
esse possint non dum clare video
Quamlibet in amato huius mundi non
numquam inveniatur quod etiam ama
ti displiceat Sunt tamen alia
plura amori congrua que ama
tem delectant Hic autem dilectus
dolore mortis deformatus Quo
modo amabilis videri possit non in
telligo Cuius nimirum amori contra
ria videatur dispositio Cum totus
ex liuore sordeat exterius Et
neque speciem neque decorem ullum
oculis amantium exhibeat Sed
plenus dolore et miseriis existat
Quomodo ergo tu dicis amabilem
Que euidentia facti ostendit
miserabilem

Sapientia Veri ama
tores non intuentur despicabilia que

roſam gignit curat dū modo
roſam habeat Nec vē ſapiētes
Scrinia pulcra et deaurata que
tamē in ſe vilia ꝯtinet Capſu
lis villiſſimis pferūt que p̄cioſa
ornamēta in cluſa abſcondūt
Sic ſponſe huiꝰ mūdi ſpecietēꝰ
quidē dulcia ac ſuauia oferūt
poſterius autē quaſi regulus
venena difūdūt Exterius co
lore roſeo relucēt Interius
autē putredine virulēta et
ſanie plene ſūt At contra ſpon
ſa aūt tue et̄na ſapiētia Exte
rius quidē humilis et abiecta
putatur Sed interius fulgor
diuinitatis qui nō videtʒ lucet
Si credis vilia Crede et magfica
Talis eſt dillectus que ſic aſo
ris deformatū cernis Vt ſi da
retʒ ipm̄ in dectore ſuo vel ad
momentū vidē Necesse eſſet
te ex lucis amenitate deficē
Cū nullus homo poſit ipm̄ vidē
et viuere Ipe eſt enī in quem
deſiderat angeli pſpicē porro
exterior mortificati corpōis
diſpoſitio et forma Nō eſt de
formitas cenſenda ut tu pu
tas Sed maxima formoſitas
Quia qualis paſus ſit Et vnde
Et ꝑpt quid atendē debes Si
queris vnde Conſtat quia ex
nimia caritate et dillectōe Si
ꝑpter quid Certū eſt q̄a ꝑpter
te vt ſua morte phēnis vite
tibi in mortalitatē tribueret
Sic igitʒ patet Quia exterioris
hominis forma et diſpoſico Qua
ex paſionis acerbitate ꝯtraxit

magis eſt amoīs expſſiua Quā
deformitatis indicatiua Nec
obſtat Si hoc ei qui nō amat
nō videatur Quia oculis egris
odioſa eſt lux Que puris eſt
amabilis Diſcipulus Vē et indu
bitanter ſic eſt Et beati oculi
qui ſic vident Q̄a hoc nō eſt
omniū ſed paucorū id eſt fervi
de amatiū Fallax ꝑīde gr̄a
et vana eſt pulcritudo Nec
inmerito ſtultus reputabitʒ
Qui ſc̄dm faciē Et nō ſc̄dm ve
ritatem amat Nā quia fal
ſum p vero recipit ꝑ eo fruc
tu optato carebit Sapiencia Ad
redimina ſemp tue menti ſa
lubre paſionis mee memoria
Amoīs qʒ mei artem atqʒ ma
teria ampliora pbendam
deuotiſſimis auribus tuis
Queda de ea paſioē replicabo.

de quibuſdā xp̄i paſionibus.

Ante diem feſtū paſce vlti
ma cena iam facta cū diſ
cipulis Inſtante tempoē
tranſitus mei ex hoc mūdo ad
patrē Egreſus cū eis abij in
monte oliueti Vbi factus in
agonia cū plixius oraſſem Et
intelligerem tam crudelia ſupli
ciorū genera michi iam imine
re Tunc factus eſt ſudor meus ſicut
gutte ſāguinis decurentis ī t̄ra
Vix enī credibile eſſet alicui
homi viuenti ſub celo Quales
anguſtias Et quā terribiles
mortis pſuras Natura mea
delicata tūc pſenſſit Poſtea
venerūt filij tenebrarū hoſtilitʒ
Qui me dūſſime capiētes
et crudeliter ligātes adcuitate

reduxerunt Nocte illa ſacrilegi
diuerſis ſuppliciorum generibus in
me expenderunt Et ſe penis
meis ſaciantes ludibrijs et ver
beribus Iniurijs et obprobrijs
innumeris me afflixerunt Faciem
meam amabilem turpiter conſpu
ebant Oculos velabant Collum
cum ſubſannacione percuciebant
Mane facto in atrio Cayphe ve
ritatem confitendo reum mortis
me eſſe conclamabant Matris
quoque viſceribus ipſa que me
genuit ſuper me doluit Et irre
medialibus lacrimis ſuper me fle
uit Cum me in tantis anguſtijs
et obprobrijs poſitum vidit Deinde
ante preſidem pylatum fui adductus
accuſatus et condempnatus Inimici
mei terribilibus oculis me intue
bantur Et tamquam gigantes ſtete
runt contra me Ego autem tamquam
agnus manſuetus ſtabam capite
demiſſo Et corde pacientiſſimo
Poſt hec ab herode alba veſte
indutus tamquam fatuus illuſus
ſum Corpus meum formoſum fla
gellis acriſſimis verberauerunt
Caput delicatum ſpinis pungenti
bus perforauerunt Facies mea
amabilis ſputis et ſanguine de
fluente ſordebat Et ſic tandem
condempnatum miſerabiliter cruce hu
meris proprijs ſuppoſita ad locum
ſupplicij deduxerunt clamantes
valenter Tolle tolle crucifige
maleficum Diſcipulus O ſumma pie
tas Si tam amara fuit tue pa
ſſionis inchoacio Heu qualis
erit tanti doloris exitus et conſu
macio Brutum animal irracionale
tam crudelia pati Eſſet michi
vide miſeria Quanto magis te omnium
creatorem Et ſpecioſiſſimum hominum ſuſ
tinere tam inhumana tormenta et
ſupplicia merito perinde ex intimo
cordis affectu compatitur tibi anima
mea Sed vnum eſt oro a te ſcire cu
pio de quo eciam non deſino admi
rari Ecce querenti michi tua di
uinitatem oſtendis humanitatem
querenti dulcedinem profers ama
ritudinem O eterna ſapiencia Cur hoc
facis vel quid per hoc vis oſtendere
Sapiencia Notum tibi ſit quod non datur
peruenire ad diuinitatis altitudinem
vel inuſitatam dulcedinem Niſi
per humanitatis et paſſionis mee ama
ritudinem Et quanto hec negle
cta quis aſcenderit altius tan
to cadit profundius Quapropter conſta
nter age Et macie metum viriliter
conſiſte Quia non decet famulum delici
ari Cum videt dominum ſuum tam ſtre
nue decertare Non precedat ſed
ſequatur armiger dominum ſuum Quia
de calice de quo bibi potabis
Et aduerſa que pertuli tu quoque ſpiritualiter
pacieris Nempe cor tuum obco
tidiana mortificacione ſenſua
litatis Et impetu multarum tribula
cionum te dilleccioni mee diſpo
nentium Anguſtiabitur Et quadam
modo ſudore ſanguineo perfundetur
Inueteratas eciam in te conſuetu
dines vincendo captiuabis
et quaſi ligaberis Ab aduerſa
rijs quoque meis occultas calumpnias
Et manifeſtas iniurias ſuſti
nebis Sed et paſſionem meam in
pectore tuo tamquam mater mea
fideliſſima iugiter portabis
Reprehenſiones et iudicia iniuſta
a multis pacieris Detracciones
multas ab emulis habebis Et

quasi spinis caput tuu corona
bitur post hec metu extra
castra educeris Simul qz in ppe
ria mea portabis Quado te
ipm & ppam volutate tua dese
ueris Igit forti aio esto et
para aiam tua ad teptacone
Q̃a que ventura sut annuciaui
tibi **Discipulus**. O iudicior
dei abissus multa O etne por
dinacois sentecia formidolosa
cur no si dice licet decreuisti
saluare genus huanu p aliu
modu magis quietu Nuquid
in tua etna sapia no potuisti
aliu modu p que et missos
saluares et tua nobis dilec
cione ostendes vt sic & te ipm
a tantis passionib9 & doloribus
Nos qz a tantis ppassionibus
liberasses merito pinde pphcta
factus Consiliu hoc quasi im
pugnare ausus est dices Quare
futurus es velud vir vagus
vt vir fortis qui no pt saluare
Sapia diuina substancia omnem
forma qua intellectq huanus
atingit sua virtute excedit
pincipe atalib9 Que ex solo diuine
volutatis beneplacito depen
dent curiosa & nimia iquisitoe
cauedu est Ne scrutator ma
iestatis opprimat a gloria In
hac aute in mesitate deus
p sua omipotete virtutem
natura humana multis alijs
modis recupeare poterat Sed
stantibus qdicoibq uut Nuc
nullus qgruectior modus erat
auctor eni nature in sua opa
cione no atendit Quid sua vir
tus pualeat Sed quid vnicuiqz
nature qgruu existat Quodo
queso quemcüqz diuina mistia

sciri poterat Nisi ut ea sapia
diuina carne induta reuelaret
vt sic sempiterna virtus eius et
diuinitas p asupta huanitate nota
fieret. Homo eciã qui p in ordi
nata dellectacone gaudia amisat
Qualit ordinacius qua p tempo
ralem tribulacone amissa recupe
raret. Sed ecia cu via que ducit
ad vita sit arta & angusta Qualr
poterat hec via lenior fieri Nisi
hoc modo vt ipe qui hac tradidit
piret Et via laboiosa amarissie
paciedo alleniaret. ppende adhuc
ex temet ipo Si morti ob noxius
iudicialr plectendus fores Si
ictu ferientis pro te suscipet
et te illesu abire pmittet Quodo
maiore caritate & dillecione
tibi ostende posset. Et debitore
te sibi qstitueret Interoga singu
las creaturas Et docebut te
ordine tocius vniuersi Et respo
debit tibi Qz scdm nullu pulcriore
et qgruectore modu suadã fue
rat iusticia simul & misericordia
ostendenda Natura huana ex
altanda Bonitas diuina efudenda
Celu & tra pacificada Quã eu
dolore passionis tanti mediatoris
Et amaritudine mortis ipius Igit
no qtidat cor tuu Sed passionem
mea semp in mente habeto Et
ea in corde tuo quasi in libro scribe
Et te ei quatu vales studeas qfor
mare Nuc vo amaritudine saluti
fere passionis mee Et ordinem
narracionis ipius prosequamur

De ordine dnice passionis

Eductum ita qz me extra ciui
tate suspenderut in crucis
patibulo inter duos latrones
ad hoc ut mors mea turpior apa
reret Cuqz sic fixus i cce manere

Et ſeuiſſimis doloibus mortis crucia
tus eſſem Oculi mei luciferi fue
rut obtenebrati Aures diuine deri
ſionibus replete Olofactus ppt
fetoze aflictus Os meu dulciſ
ſimu felleo potu amaricatu pcu
ſerut me uulneraunt me Et car
nem mea virginea diriſſimis
flagellis laceraueruut Ita ut
atroces ictus ſaguinis vnde cru
pentes ſequerent Et p corpus de
licatu decurentes totu cruenta
tu cuctis demoſtraret O ſi vidi
ſſes me in illa hora tam miſabi
liter pendetem defetiſſet aia
tua p dolore et triſticia En illa
hora no habeba vbi caput do
loribus feſſu reclinare Sed
inclinatu dependebat Collu
alapis & pcuſſionibus aflixerat
facie meam elegante ſputis
inmuda reddiderat pro nimio
dolore palor vmbroſus vultu
ocupauerat Et tota formoſitas
mea in tantu extincta fuit
q emortua vt aſpectus michi
debitus iam [illegible] no eſſet
Sed quaſi leproſus putaretur.
Diſcipulus O quis michi det ia
in hac hora tua hac faciem
amabile Sub hac lugubri
forma iuxta votu pſpice ipam
qz pfudere vehemetiſſio ym
bre lacimaz O ſpeculu mudi
cie in que deſiderat angeli
pſpicere Quis dabit cordi meo
tam i meſu cpaſſionis afect
tu vt ex in meſitate ſua om
ſupet cpaſſiones O ſi poſſem
oim oculoz vberes lacimas
efudere oim qz linguaz fle
biles votes habere vt paſiom
tue poſſem tanto efitacius
repende vices Sapia Nemo me
lius paſioni mee rependit
vices Qua qui no ſolu verbis
Sed & factis ipam ſequit Qui
ſtigmata id eſt crucis opera
iugiter in ſuo portat corpore
Se hmiliter meis cformado ve
ſtigiis pſpera calcas & adurſa
no formidas Qui ardenti ſemp
deſiderio ad culme tendit ſpua
lis pfectionis Dico tibi q nec
tot lacimaz ymbres Quot
aquaz ſut gurgites Coram
me eſſet tam acceptabiles
Quauis etia pie lacime ex
afectu cpaſſionis ptcedentes
Amabiles & grate cora me
exiſtat Diſcipulus Amatiſſia
Sapia Idcirco qualiter me tibi
in p dictis paſſionibus cformai
debea Cupio edoceri Sapiecia
Auerte oculos tuos ne videat
vanitatem Aures ne audiat va
na Et p dulcibus ſume amara
Corporis tui ſupfluas & inordi
natas remoue delicias Cordis
tui pace & quiete i me ſolo.
requiras Cuctas tribulacoes
gaudenter recipias Mala
illata pacienter ſuſtineas
Et deſpitabilis videri ab oibus
cupiſcas Diſce volutates
tuas in omibus frange Et cu
piſcencias carnis tue Ob amo
rem Salvatoris ptemorietis
iugiter mortificare Hec ſut
filii mi pma pricipia Que ti
bi ceteris qz amatoibus ſuis
tradit etna ſapiencia Que in
libro hoc aperto vz corpore
meo crucifixo ſicut vides ſut
exarata Diſcipulus Tam copioſa

et immensa est redemptionis tue
fidelitas vt post positis omnibus
ceteris beneficiis sola passionis
ex amore procedentis tam larga
immensitas sibimet iure ca
piat totu dilectionis affectu
Sed mee eterna sapia dña mea
iterato atque audire desiderat hec
q̃ miseris tam dulciter sapit
Quid obsecro sibi vult tantus
amor vel quid cogitasti q̃ tam
amara pati voluisti Quare
tibi ipi no prouidisti et ppiti9
tibi fuisti Leuius naqʒ et absqʒ
omi dubio hoc face licuisset
si placuisset Sapiencia Amoris
magnitudo hec me face no pmi
sit Caritatis flāma in tantu
deseuit q̃ i nullo parce voluit
Nil condescende admisit hec naqʒ
tantu in me exarsit vt nullus
vnquā siciens tam feruide
aquarum fontes desiderauerit
Sicut ego ex amore sitiui pecca
tores saluos face et me eis
amabile exhibere Facilius
dies iā preterita reiterarentur
Et flores ab inicio mudi arefac
ti reuiuiscerent Qua mensurari
aut estimari posset Caritatis ac
dilectionis mee immensitas in
comprehensibilis Vnde et corpus
meu formosu doloribus innu
meris tamq̃ quibusdā amoris
signaculis tam multipliciter consi
gnatu fuit Quod no inueniebat
nec spaciu vni9 puncti in toto
corpore crucifixo Quod no dolo
re et amore singulari vulneret
Et hoc quod iā in puncti tibi ali
qualiter vide dispensatione cōce
ditur Vide mun manus meas
clauis acerrime pforatas Bra

chia atrociter extenta pedes pfo
ratos Crura ad modu fessa et vio
lenta quadā cancellacione constric
ta Respice delicata corporis me
bra sanguine respsa et pfusa aspi
mu crucis ligni Erat delicati
corporis redēptorum Corpus meu
ponderosu clauis confixu deorsu
sua mole trahebatur Et inde do
lor vulnerum meorum augebatur
Quid plura a planta pedis usqʒ
ad verticē Sceuissimis vulneribus
et amarissimis doloribus reple
uerut me Deduxerut in lacu
mortis vita mea No pepercerut
Sed inebriauerut me amaritu
dine Et exquisitis cruciatib9
rege glorie necauerut Et hec
omnia amoris vulnera Cu magno
sustinui cordis desiderio vt meo
liuore peccatorum vulnera sanare
pro peccatoribus miseris satisfacere
Et omes redire volentes patri
meo celesti reconciliarem.

Qualiter aīa xp̄m subito invenit p penitenciam

Effundite lacrimas oculi mei
Et plorate et nolite deficere leta
huius mundi abscedat cuncta
que in solaciu esse videbatur pariter
recedat Et me solitudine me
roris amica et tristicie socia
querere sinat vt deflere pos
sem repentina mala que in
expectatorum nebula super venerunt
et ad pntem miseriam deduxerunt
Ad temet ipam igitur o aīa mea
introrsu reuersa Et labentia
cuncta super grediens vasta soli
tudine pfundissimarum tristiciarum
pquire Et excelsos montes
rememoratarum miseriarum pete
Corde quasi sauciato voce flebili

Et eiulatu miserabili exclama ta
valide ut usqz ad supnum celi vox
ista lamentabilis ptingat Et ad
aures illas pietate plenas pue
niat Talibus qz clamoribus agi
dere & dic Heu me misera & in
felice Siquide sponsus ille ce
lestis me sua caritate puenerat
in sponssam elegerat & repleue
rat multiplicibus bonis At ego
misera omnibus hys ingrata cu
in honore esse no intellexi Sed
ab ipo recessi & ad illecto me alie
naui Eya quot & qualia cu ipo
pdidi Memet ipam amisi Et omes
celestes spus ofendi Sedeo inuda
ac desolata & confusione plena Qa
mei falsi amatores immo veri de
ceptores me deceperunt & omnibus
bonis spoliauerunt Decetero conso
lari no potero Sed hec erit in
maxia consolacio Nulla consolacioz
recipe sz semp gemere & flere
Ve in quo me verta ad quē ibo
Quis me consolabitur Ecce totus
mundus me reliquit Qa dilec
tu meu amisi Omi dulcis spose
totus mente deficio Cu recolo
Quata me caritate & dileccione
puenēras Qua amicabiliter me
ad te quodam trahebas O pec
catu quid in contulisti O infelix
culpa & amara voluptas ad
quale miserie statu me pduxis
ti O mundus immundus decepcio
ne & fallaciarum plenus Ve ei
qui tibi famulatur Na et si exte
rius blandiri videaris Interius
aute latet qd mordeat Na tuis
falsis blandicys me irretitu
Nunc pungis crudeliter Que false
& leniter vnxisti Felix pinde
aia qua aliena reddiderunt
pericula cauta Que sua mentis
et corporis seruauit innocencia

O quāta felicitate talis letatur
et gaudet aia a concupiscentiis
mundanis aliena Quonia nunq
quiescit Seua & turbata consciencia
Hec plumbo grauior et absintio
amarior esse pbatur Hic est ver
mis interiora corrodens Qui nec
comedere Nec quiescere sinit
Vnde iam p dolore cogor exclama
re ac dicere Qa malum & amarum
est michi reliquisse sponssu
meu Heu ut quid in hunc mundu
natus Cur in utero matris no
perii Quid amplius restat Nisi
ut me in barathru desperacionis
precipitem desolatum. Sapientia Anima igno
ras Qa periculosa res est despe
ratio Desperare de salute tua
nullatenus debes Quia ego ad
hoc veni in mundu querere & sal
uum facere qd perierat Discipulus
O quid est hoc qd audio qd tam
dulciter resonat in auribus
meis in homine misero & tame ab
iecto Sapientia Quid factum est
Qa me no recognoscis Fili mi
O dillecte mi Ecce ego sum illa
Eterna sapia Celestis patris filius
Misericordie baiulus Qui abis
sum misericordie omnibus creaturis
aperui Teipm omnes qz ad me
redire volentes Sum pyssimo
recepturus Nunc igitur noli
timere Eya ego sum frater tuus
Sponsus tuus paratus misereri et
parcere ac remittere peccata tua
Leua dextra caput tuum Ecce
pfertur tibi stola pma datur
anulus ut sponsa regis eterni
sis & apelleris Na si totus
mundus esset globus igneus Et
in medio eiusdem stipula lini pu
gillus unus hic ex sua naturali
inclinacione No tam cito flamarum
incendia reciperet Sicut recipit

abissus misacionu meaz peccatorez
penitentem & volente quti **disciplo**
o patnaz viscez pietas inaudita
o vnicu cordis mei gaudiu Tunc
illud abiectu pdicionis filiu dignais
adhuc recipe o gra singularis o
diuine misicordie pellagus infinitu
huius rei gra flecto nuc genua
cordis mei ad te prem misicor
diaz Et peto ut respicias tuu
vnigenitu filiu Que eximia
qua nos dilexisti caritate i morte
dedisti Recordare queso pmisio
nu tuaz Cu mudo p diluuium
pdito dixisti ponam arcu meu
in nubibus celi et recordabor
federis mei vobiscu Eya respi
te nuc pyssime pr arcu illu
tuc pfiguratu id est dilectissim
filiu tuu in cruce suspenssum
& extenssu Et p eius vulnera
tu nra sana vulnera & dimitte
peccata Sed nuc tu doctrix dis
ciplne dei o etna sapiencia
doce me obsecro Qualr tua
stigmata dulcissima in corpore
meo deferam Qualit ipa ingi
ter in memoria retinere debea
vt salte p hoc ostenda celigeris
atqz frigenis qua gram refe
ram ptam i numeris bonis in
miso collatis **Sapiencia** Te ipm
et oia tua michi oferas Nec
oblata aliqn resumas Et no
solu a supfluis Sed etia a lic
licitis in toto abstineas Et
eccce manus qfixas cruci mee
exhibuisti Ex bonu est debes
facere Et mala illata comunit
sustine Animu qz tuu mutabi
lem ac sparsas cogitaciones
debes collige Et recollectas
in me sumo bono firmare Et
pedes tuos cruci afixisti vir
tutem animi et corporis no puitas
accidiose tepescere Sed ad similitu
dine brachioz meoz ingiter
in meo famulatu extendere fes
sus et fatigatus ex labore quocuqz
gras age & patienter sustine
Motus qz senssualitatis viriliter
~~[illegible]~~ restringe Et sit violencie
& lassitudini qua crucia sustinuc
vult respondebis porro Caro
mea refloreat p carnis tue
deuota & racionabile mortifi
cacione Sed & dorso meo exaspi
tate crucis aflicto dulce recli
natoriu ad quiescendu facias
p diuisoz incomodoz voluntaria
ppessione Animu corpore grauatu
tu Semp sursu ad dnm habeas
Membra tua insticie & sattifica
cioni exhibeas Sicut ea prius in
insticie exhibere solebas Cor tibi
pmtu sit ad sustinenda omia ad
uersa p nomine meo Et sic tanq
fidelis discipulus cu dno suo
spualiter crucifixus et qdam modo
sanguine passionis respsus michi
similis amabilis qz apparebis

placitus sup extincto feruore deuo cionis

Quomodo sedet sola ciuitas plena populo &c
Du quada vice discipulus
sapiencie mente lugubri pericu
losu statu huius mundi reuolueret
Et qualr modernis temporibus
amor & feruor diuinus i multoz
cordibus tantu refriguit ut
pene sit extinctus Et pauci
inueniantur qui deuocionem studeat
Cum i bre lacrimaz pfudi gau
deat Sed amore puato sub for
ma religionis se ipos diligut
delitiis corporalibus & pmocio
nibus dignitatu intendentes
Accidit ut pfatus discipulus

inter lacrimosas p(re)ces spualiq(ue)da
sopore opprimerer Et ecce subito
Similitudo quedam affuit Que
cu(m) de p(re)dictis plenius informauit
Na(m) in visione apparuit peregrinus
quida(m) paup(er) et exul foris stans
baculu(m) in manu gestans miseria
et egestate plenus Iuxta que(m)
videbat(ur) quasi cuiusda(m) anti
quissime ciuitatis ruine In hac
ciuitate apparuerat quedam ani
malia velud monstra in effigie
humana a quibus peregrinus ille
auxiliu(m) petens indignanter re
pellebatur Ei q(ui)a auxiliari cupie(n)
tes a(d)no nullis prohibebantur
ipsi q(uo)q(ue) turbati et commoti habens
expulsus recessit Et celu(m)
ac terra(m) contra eos in testimoniu(m)
inuocauit Hec in quiete discipulus
vidi Et significatione eius humiliter
peto ostendi a te O eterna sa
piencia Que cuncta nosti misteria
et omnia scis occulta Sapiencia Res
miranda et compassione dignissima
Ecce ego su(m) peregrinus ille Ciuitas
aute(m) hec qua(m) vidisti ruinosa(m)
ipsa est mater religio xpiana
quonda(m) feruida et deuota in qua
tot fideles ab inicio nascentis
ecclesie spretis omnibus munda
nis in solo conditoris amore fla
grabant Et carne(m) sua(m) cu(m) vicijs
et concupiscentijs crucifigebant
Dum so(rum) monasterio(rum) ac solitudi
nu(m) fundatores ac religionu(m) de
uoti rectores Tales namq(ue) ciues
illustres p(re)dicta ciuitas hoc
est sacra religio habe(re) solebat
Sed p(ro)dolor multis iam in locis
ciuibus et rectoribus p(re)fate ciuita
tis negligenter se habentibus tota
structura spiritualis vadit in
ruina(m) Quia iam obseruancia paup
tatis castitatis et obediencie

cecidit et annichilata est porro de
caritate quid dicam Exinanita est
usq(ue) ad fundamentu(m) in ea Et magis
nunc h(ab)et locu(m) periculosa detractio
Qua(m) fraterna dilleccio Que aute(m)
vidisti ibide(m) quedam animalia in effigie
humana ipsi sunt falsi religiosi Qui
sub habitu religioso habent corda
secularia Et velud asina balaa(m)
voce quide(m) humana verba spiritualia
proferunt abstractiue Sed concretiue
carnaliter viuunt Sed q(uod) vidisti
paucos mihi volentes auxiliu(m)
ferre Significant electos Qui inter
malos pie et iuste viuentes compa
cione co(rum) pauci sunt Baculus
que portare dictu(m) peregrinu(m) vidi
sti mortem qua(m) in cruce protuli si
gnificat Qua(m) in signum amoris
fidelibus profero vt amore cremu
deserat Et se in toto corde ad me
conuertat Clamor quem audisti est
seueritas iusticie mee Super hos qui
nec timore nec amore peccata dese
runt Sed in eis p(er)manent usq(ue) ad
morte(m) p(er)sistunt Discipulus Dum hec
audio Et ita esse agnosco flere
magis libet qua(m) aliq(ui)d dicere Quis
enim non suspiret Et p(re) dolore ex
clamet Heu quomodo obscuratum
est aurum mutatus est color op
timus Et ecce materia huius fletus
augetur Dum iam totus mundus
in maligno positus est Et hostis
antiquus appropinquante mundi t(er)mino
tantum p(re)ualere apud multos co
gnoscitur Sapiencia Nichil tibi
ad p(ro)ius de hijs qui foris sunt Quorum
manifesta peccata coram te non
verentur Sed excidium ciuitatis
sancte hoc est defectum feruoris
primitiue religionis te cupio
pie deflere O sacro sancta mater
ecclesia Quanta est destructio
tua Cum multorum filiorum tuorum amor

spualis transiuit in carnale du
gloriam in platonib9 & ambitione
querut tam sollicite temporale
Et du quida coz hoc iuxta votu
hre no posut sectas & hereses in
troducere no metuut terminos tras
gredictes quo posuert pres coz

Qualis sit diuina sponsa Eterna sapia

Qualis est dillectus exdillecto.
Si quis solucone hui9 ubi
audire voluerit Aures nuc
pbeat diui amoris qa amate
qa singulari amore sucten
Et talis intelliget que dico.
Nobis igitur tatetib9 Qui a tali
amore adhuc longe distamus
Animus amorosus in mediu
pcedat dicat qz nobis modu
qualiter adillecto puent9 Et
quodo ad amore ipius tractg
sit Vt simul ex hoc pateat
qualis sit exdillecto dillectg
Vidi in quit anim9 amorosus
quosda iuuenes in pratis
virentib9 ludetes ac dicetes
Exiguu tetu tedio est temp9
vite nostre Et no est qui agni
tus sit reuisus ab inferis Ve
nite ergo & fruamur bonis
que sut No ptereat nos flos
tempois Coronem9 nos rosis
vbi qz relinquam9 signa leti
tie Quoniam hec est pars nra
Ego aute gsiderabam hac leticia
esse vana Et flores prati cadu
cos. Quada igitur die dum celu
aspicere vidi quasi figura
pulcerrime virginis Que ad
amore sui cuctos inuitabat
et dicebat Transite ad me
omnes qui gcupiscatis me Et
a generacoibus meis adimple
mini Quibus auditis steti ato
nitus fixis qz ad ea oculis
obmutui Que demeter manu
extendens os meu tetigit & adlo
quendu gfortauit Aperto qz ore
in hec verba prupi Ecce qd diu
quesisti nuc inuenisti O pulcerrima
totius vniuersi Que ex ore gdito
ris vniuersoz pdisti Edicito no
bis nome & pgenie tua Ipa at
uultu sereno respodit Nome
inquit meu queris Eterna sapia
vocor Porro tanta est genera
conis mee pfunditas vt cuctoz
mortaliu ingenia excedat Nec
du erat abyssi Adhuc terram
no fecerat Et ego pturiebar
Qu prabat celos aderam cu
eo gponens omnia Sic igitur dilec
tus in dillecto era ab eterno ac
dillectus exdillecto semp ma
nas Discipul9 Du hec cu sumo
affectu audio vix me ipm cape
valeo O quis in det te dillectu
sponsu exdillecto genitore pge
nitu Vt inueniam te foris & deos
culer te Et ia nemo me despiciat
Sed obsecro te cu de fois ita sis
amabilis Quid est hoc q intrin
secus latet Sapia. Simplicissime
essentie mee iocuda visio Et
sup substancialissime diuinitatis mee
poptata fruicio Ac interminabilis
vite tota simul & pfecta possessio
Jubilus cum cunctis beatoz spi
rituu agminib9 Tanta datur
iocunditas vt p amoris magni
tudine & gaudioz immensitate
quille ani ante oculos coz tamq
dies eterna aparet O quam
beatg eni hui9 fellicissime iocu
ditati interesse meruerit En vni
cu amoris verbu de labijs cari
tatis mee egressu ad coz amo
rosu Quu supeat melodias
angeloz O qua beata aia Cui
vel in tota vita sua Saltem vnica

vite fuerit hoc ꝯcessu̅. Et si ꝓpter
hoc etia̅ mori ꝯtingeret graue
no̅ erit. Rursu̅ tanta est boni
tatis mee prorogatiua vt si quis
ex ea vel modica̅ gutta̅ susceperit
deceтero omnia que mundi obleс
tamenta tamq̄ stercus reputa
bit. Amor meus peccata relaxat
libertate donat. Et qui me sibi
in sponsa̅ accipit. Et q̄ sup omnia
diligit viuit cu̅ tranquillitate
et moritur cu̅ securitate. Na̅ emine
tiam amoris mei nulla lingua
hominum vel angelorum potest enarrare
q̄a experiri potest sed fari no̅ pt.

Discipulus. O qua̅ optabile hoc
michi esset vt me ex nomine
cognosceres. Et cognitu̅ singula
riter diligeres. Ac dillectu̅ inter
specialissimos amicos tibi in
cligeres. Nu̅c ante q̄ cu̅ ge
mitu cordis dico. Te solu̅ et vni
cu̅ diligens. A te no̅ diligor.
Queso omnes pij amatores iudi
cate inter me et dillectu̅ meu̅.
Ecce dillectus meus vnicus
thesaurus meus. Ipse solus est
que quero ab ipso solo ꝯsolari
potero. Si abierit cor meu̅ secu̅
trahit. Si redierit os meu̅
in illo replebit. Sine comeda̅
siue biba̅ vel aliud q̄ncu̅q̄ fa
cia̅ ipse in p̄ns est. Nunquid
igitur amor meus gaudiu̅ meu̅
et dulcedo aie mee impiu̅ esset
vt me singulariter diligeres.
Et amori tanto tantillu̅ respo̅
deres. Qua̅ tot sunt corda te
ardentissima caritate amancia
que deme nec recordaris. Et
du̅ inter lilia pasceris me miseru̅
quasi vile̅ vrtica̅ oblimisceris.

Sapiencia. Amor tuus licet inten
sus sit tame̅ tecus esse videtur
bau̅ dedimus p̄ modu̅ treno
faciendu̅ estimas. Sic autem
no̅ est. Nimiru̅ dei sapiencia amor
est vn sicut essencia sua in
cunctis existens. Amor ex hoc in
singulis no̅ reditur. Sic nec amor
suus licet cuncta diligat minoratur
nec est sic ymaginandu̅. Quasi
tu inueneris amore̅ meu̅ p̄uenis
et postea a me diligi ex iure velis.
Sed reuera e contrario est. Et enim q̄a
te ab eterno dilexi et te ex nomine
noui. Ideo diligis vm absq̄ p̄iudi
cio om̄ ceterorum ama eu̅. Hoc
firmiter teneas. Me circa te
omni tempore et hora tam amorose
esse intentu̅. Ac si cunctis post
positis tibi soli vacare vt amori
tuo singulariter responderem.

Discipulus. Felix sermo et omni acceptione dignus.
Nunc aīa mea magnificata est p̄
omnibus diebus vite mee. O vos om̄s
sicientes amore venite nunc ad
fonte̅ totius amoris. Quare ne
gligitis. Cur tam diu tam salubri
amore retardatis. O misi vere
misera amatis du̅ hec transitoria
diligitis. O quis michi det ut et
nome̅ dillecti mei mellifluu̅
litteris aureis sup latitudine cor
dis mei sup scribatur q̄ remaneat
p̄ amoris signaculo. O mi dulcis
sima eterna sapiencia peto ut me
a te nec vita nec mors separet.
Sed p̄maneat morte forcior
noster amor i eum dm. Quare eterna
sapiencia amabilis sit et terribilis.

Alio quodam tempore timor
et tremor ait discipulus
venerunt sup me. Na̅ q̄da̅
modo ineffabili. Et oculo intel
lectuali vidi. Et ecce throni
positi sunt et antiquus dierum sedit.
Et ex ore eius gladius ex vtra
q̄ parte acutus procedebat. Stu
pefactus igitur et nimio terrore q̄cu
ssus omnia peccata mea a primo
usq̄ ad maximu̅ cora̅ me aperte
videba̅. Cogentibus autem meritis

dolentem me ante iratu iudice
pduxerut Cu aute rex in impera
toria maiestate sedens faciem
elevasset Et ardentib9 oculis
furorem pectoris indicasset Corrui
i ad terram plapsus Caput i vali
du sup brachia vel manu Cugz
ad hora nimio timore correptus
tacuissem Tandem ad me redies
hec verba cu gemitu multo
dicebam Ve ve ambulatib9 post
concupiscencias suas Ve omnibus
operatib9 iniquitatem Qa si co
gnouisset futura eis pena
paratam atqz districta irati iudi
cis sentencia contra ipsos pferen
dam vtiqz melius sibi apostatis
caueret Aut potius omnem pe
na temporale sustineret qua
oculos iudicis hui9 ofenderet
heu dnator dne Qua terribilis
est facies tua nimis Totus tre
mo ad tanta in dignatcionem
o visio horribilis & metueda
nimis ac summa cu diligencia
praueda Rogo te rex omnips
p tua immensam bonitatem
tuere me queso ab hac visione
horrenda Fac mihi hoc i tepe
Quid qz tibi placuerit Impone
leges ad auge tribulaciones
Adusitates mltiplica Infir
mitates centuplica Quid qz
tibi placuerit libentissime fera
hoc solu peto ut a facie furoris
tui parcere m digneris Ve mi
seris & obduratis peccatoib9
ve in finalib9 & dapnatis aiab9
Qui hac facie furibunda absqz
omni spe gre in sua terribili dis
posicione visuri sunt auditurj
qz illud horredu tonitruum Ite
maledicti in igne eternu

o maledictu eternu o obprobrium sempiternu
Quis cogitare sufficit die ista tre
menda Suadeo pinde omib9 homib9
maxie peccatoribus Ne se silencio
tuo usqz quaqz committat Tates
& cm Et te peccata vide dissimulas
Cu vo arripuerit iudiciu manus
tua Tuc reddis vlcione hostib9
tuis Sed quomodo queso o piissima
bonitas vera esse poterit te esse
amabilem tu sis tam terribilis
Sapiencia Terribilis quide sum pe
catoribus Amabilis aute iustis
ac me diligentib9 Ego deus qui
no mutor Scdm tame qualitate
& dmsitate me aspicientiu dissimilis
videor Electos meos in hoc mudo
timore pariter & amore iugiter
habe expedit Vt & timor semp
aiam sollicitans a noxiis retrahat
excessibus Et amor letificans
erigat ad supna De vicissitudine

vicissitudinis eterne sapiencie

Dilectissimus9 dns habitabit
in eo confidenter quasi in thala
mo tota die commorabitur
hec & hiis similia que pfecto amo
ri aludunt verba du pcipio ve
hementer suspiro Qa quantu qs
de dilletti gaudet psencia tantu
de eius absencia tristatur & dolet
Et hoc est qz habeo adusu te
mater pulcre dilleccionis eterna
sapia frequentissime enim du me
amatis te here putat Subito
que putabatis ad esse nescio quo
aufugis Et aiam dolore plena
post te relinquis Quid est hoc
Nunquid no impiu ac crudele est
nolle condescendere ei Quem ipse amore
tuo vulnerasti Sapia Considera
te ipm Quid queras aut quid
diligas Qa imperfecti amatores
ea que dilletti sunt Et no ipm

dillectu querut Ver tamen ut
interrogacioni tue de vicissitudine
visitacionum mearum respondeam
Scire debes quod interdum ipsa anima
huius subtractionis gracie causa
existit Dum radio solari gracie fe-
nestra cordis precluditur Vel hos-
piti tanto reuerencia ab intra
exhibetur ut proinde exire a dilec-
ta cogatur Cuius delicie sunt esse
cum filijs hominum Interdum quia adve-
niens exultacione tribuo man-
sione apud dilectam facies Non
manifeste sed occulte ita ut
paucissimi Et non nisi periti
queant presencie mee misteria co-
gnoscere **Discipulus** Domine ut video
peritissimus amator es tu Oro igitur
et desidero ut michi aliqua
inter signa tue secretissime
atque certissime presencie ostendere
digneris **Sapiencia** Si presentiam
mea desideras cognoscere Teipsum
qualis sis in absentia gracie de-
bes examinare Et statim quis
in venies Nunc igitur si vinquam
gratiam presencie mee vel absencie
probasti profer in medium **Discipulus**
Hoc modicum quod expertus sum proferam
ut in huiusmodi pleniorem a te
possem habere informacionem
Igitur o summa bonitas Cum faciem
tuam suauitate plenam a me auertis
Et interna consolacione subtrahis
Tunc anima mea misera subito im-
mutatur Et velud languida
efficitur Lassitudo exinde corporis
subsequitur Et cordis duricia
sentitur Recessus eciam tunc
horore loci Et celle fastidium
inducit Nonnumquam me eciam tunc esse
ad vicia proniorem Et ad resis-
tendum temptacionibus debilem At vero
cum gracie tue splendor lucis in me-
dio tenebrarum cordis mei exoritur
Tunc omnis melancolie nebula
dissoluitur Et os iubillo repletur Gau-
det anima serenatur consciencia Et
tunc omnia que prius dura vel aspera
videbantur dulcia redduntur Ac leuia
Inea quod hora vita emendare mo-
res corrigere ac multa bona facere
propono Hec et hijs similia in corde
meo geruntur Vtrum autem ex me vel
ex te cupio informari **Sapiencia**
Condicio tua ex te Ex me tantum
auxilium tuum Hec autem et similia
per me tibi nouiter concessa Non hic
est ludus amoris Quem in anima amo-
rosa habere consueui hoc est gaudium
et dolor Que sibi in vice expulcia
vel absencia dilecti succedunt
Discipulus Hic ludus amoris non in-
videtur esse gaudij sed meroris Sed
obsecro te putas ne abstrahat vici-
ssitudine visitacionis tue in hoc
tempore sint aliqui amatores tui
liberi Qui singulari priuilegio ab-
strahat mutacione molestia excipiatur
Sapiencia Sunt quidem sed paucissimi
Et solum illi qui purissimis affectibus
ab infimis abstracti Et longo ea
vsu deiformes quodammodo effecti
diuinis rebus continue viuunt Qui
per excessum mentis perfectissime omne
medium diuidens inter deum et animam
tota alacritate deposuerunt ¶
Discipulus Dum hec audio alcius
ingemisco eo quod talibus perfectis
in vita et experiencia adhuc tam
longe me distare cognosco Quia
propterea peto a te doceri Qualiter dis-
cipulus inexpertus in huiusmodi
visitacione se debeat habere **Sapiencia**
Iudicio bonorum Ne immemor sis malorum
Et in die malorum ne immemor sis bonorum
vt sic te quidem Nec in presencia gracie
extollas Nec in absentia deprimas
proinde feruidus amator debet
esse sollicitus Nec facille desistere
debet eciam si mille vicibus repul-
sam paciatur Nescit enim vtrum
mane vel meridie dillectus pul-

set et apiri sibi petat porro no su
ficit vnam hora tempois tu dilect
to expende Sed necesse est sepius
vacare et vide quam eius psentia po
tiri desideat p'ciosa Et ut dulcib9
hys smonib9 verba increpatoria
Sed tame amatoria misceamus
Cur tu qui milicia amois assupsisti
Sepe vagabundo corde tempore
orois stare cora tanta sponsa
psumis Qua vecudu vanis qui
busqz cogitaconib9 vacare vt no
posis de tam p'ciosa sponssa sedu
lo cogitare o qua turpe est disci
pulo amois se ipm tantu obli
visci vt eius no audiat verba
interna Cui9 vbiqz cu dat' psentia
Sed queso hec emendare memento
Et ppende qua indecens existat
si aia quid qua in exterioribus
querat que regnu dei intra se
portat Regnu qppe dei intra nos
est q est iusticia pax et gaudiu i spu
sancto. Quare eterna sapia suos caros

Iustus quidem pmitit tribulari
Iustus es dne si disputem tecu vez
tame iusta loquar ad te Quare
via impioz pspera't Et bene est
omibus qui puaricat' et iniqz a
gut domus eoz secure sut et
no est virga dei sup eos Qui du
cut in bonis dies suos delicate
nutriti Quoz viscera plena
sut adipe Et medullis ossa riga
tur. At qtrario sui tui pleni sut
misia et t'bulatoe pmgnaqz
passus accedenciu ad te est iste
Fily accedes ad suitute dei sta
in timore Et ppara aiam tua ad
teptacone Imo ad misaria et
tribulacone Na si suus tuus
trasierit mare vent9 ei qtrariat

Si ptrans ne disponit stati pluuia
vel estu nimio affligit' Nuc nimres
ipm no sinit quiescere Nuc torui
in ipm crocitat Et siue taceat siue
videat omib9 displicet porro a se
ipo mille castigaconib9 t'bulatur
Et ecce sathan a facie tua egredit'
et ei in omibus insidiat' o eterna
Sapiencia Quado hec multiformia
mala in tuis amatorib9 sustinere
poteris Sapiencia Sicut dilexit
me pater Sic et ego diligo meos
No est discipulus sup magistru
Si mudus vos odit Scitote qa
me priore vobis odio habuit Con
suetudinis nostre est Electos qsqz
teptaconib9 pbare Cur igitur
Quasi insolitu tibi aliquid acci
derit verba multiplicas delicat9
miles es qui adusa tantu formi
das Qui nec du usqz ad sanguine
restitisti Respice quis inter elec
toz numez in hoc mudo sine tri
bulacone vel pbacone trasiuerit
Discipul9 hoc est q dico et tu gemi
tu deploro Na hec est causa q tam
paucos habes amicos et suos
Quia omes timet misiam et
tribulacone Na facilius esset
vna hora capite puniri Quam cun
tis diebus ppt' te mortificari Et
ob hoc pleros qz vidi Qui ppt' pba
cione teptaconu post sathana
abierut dicentes dificille est
diu esse bonu Sapiencia Hec questio
illoz solet aios mouere Qui pax
fidei posidentes incita factoz
arbitrat' in hui9 temporalis vite
breuitate restitui Tu aute aperi
oculos tuos mentales et vide quid
sis Et vbi sis Et quo tendas Tu
naqz es ad ymaginem dei factus
Qa sicut ego sum in essentia infi
nitus Sic desideriu aie tue est
quasi infinitu ad cui9 repletone
oma simul gaudia mudi non

sufficeret deinde aduertere debes
vbi sis quia in valle miserie vbi
bona permixta sunt malis hic
namque mundus suos ab inicio fefel
lit amatores Et ideo ad fidei
principia recurrendum est / Decima

Factum est tibus infernalibus
autem post hec Et ecce apa
ruit discipulo in visione
Quasi queda regio vmbrosa
ignota et multum terribilis Cuiusque
tremefactus Quid nam hoc esset
requireret Responsum est ei
Regio hec vmbrosa locus est
penarum futurarum Qua diuise
anime post egressum a corpore pro diuer
sitate culparum in pena sortiuntur
Queda ad penam purgatorii
Queda vero ad eternam dampnacionem
Respexit igitur Et ecce de predictis
locis fetor intollerabilis exi
bat Maleidicciones resonantes audie
batur Tenebre profundissime
densabant Et videbat ibi faci
es demonum horribiles Conside
rabat Quomodo per que peccauerat
quis per hec et torquebatur Rapto
res namque et fures ad patibu
la queda infernalia rapti vio
lenter suspendabantur Et ibi
torquebantur nec tamen morie
batur Non nulli eciam qui sub
veste ouina mentem occultauerant
lupinam ibidem a canibus infer
nalibus crudelissimis morsibus
corrodebantur Ibi superbi sepultura
asini in inferno sepeliebantur Et
pro gloria temporali Tanta penarum
mole premebantur ac si maxima
turrem super se haberet Gulosi vero
velud canes famelici fame
et siti deficiebant Sed et demones
cum situlis ardentibus iuxta eos
stabant Et plumbum liquefactum
in ventrem eorum infundebant

Luxuriosi quoque a serpentibus deuorabantur
Et a busonibus ignitis aculeis usque
ad viscera torquebantur Supra mo
dum autem Auari et Cupidi male tor
quebantur Nam in foueis metallis bu
lientibus balneabantur Et exire cu
pientes absque misericordia reimprim
gebantur Sed et prelatis ibidem iudicium
durissimum fiebat Et potentes ibi
potenter tormenta paciebantur O
quis dicere posset Quantum ibi indites
impii Rectores iniqui Clerici tur
pis lucri cupidi Monachi lasciui
Laici violenti Mulieres prauates
et ambiciose Et dimisi quique experiam
falsi penalitatis habuere Et qua
miserabiles mugitus et clamores
dabant Manducantes linguas suas
pre dolore Et blasfemantes deum celi
Ita ut sola visionis huius afflictio
omnem penam mundi excedere videretur
post hec vox queda desuper quasi
tonitruum audiebatur Que insul
tando eis dicebat Vbi sunt nunc hii
Qui in mundo vixerunt toto sinierunt de
siderio Qui voluptuose viuentes
variis se desideriis subdiderunt
Eya Quid profuit illis nunc omnia que
tamquam vmbra velociter transierunt
Qua breuis delectacio et tam longa
pena sustinent eterne miserie consul
ti vbi sunt verba illa venite fruamur
bonis Nunc autem agtrario plange
vos oportet ac dicere Ve ve nobis
Quia nati sumus nec vltra mori valemus
Ve quia male torquemur et a tormentis
numquam liberabimur O quam est fe
lix innocens Qui post gaudia huius
mundi non abiit Nos insensati vitam
illorum putabamus insaniam et finem illorum
sine honore Et ecce quomodo computati
sunt inter filios dei et inter sanctos sors
illorum est Nobis autem quid profuit
superbia aut diuiciarum iactancia Tran
sierunt omnia velud vmbra et remanet

nobis tormeta etna etnu sine
fine Et mors gravior omi morte
ploratus & ululatus multus qui
semp durabit & nu[n]qua fine ha
bebit Sed heu heu ia dina sen
tentia p[ro]lata est nobis salutis
via Negata misericordia Spes
omis ablata huc usq[ue] verba mise
ror[um] dapnator[um] Sapientia Taliter
flagellabu[n]tur in etnu illi qui
hic a flagellis excipiu[n]tur Discipulus
O Judex tremende Ecce mea iam
aia mea Ex hac visione horribi
li trita & p[ro]strata est O mi dne
deus aute obsecro furore tuu
a me Absit a me hec etne dap
nacionis sententia formidolosa
Q[uod] si adu[er]sa me sustinere opor
tet Fiat voluntas tua hic i me
Nec querulosu discipulu me
deicetero habebis hoc solu fa
cias ut me a te i[n] etnu separi
no p[er]mittas De Gaudijs celestib[us]

Exurge gloria mea exurge
psalteriu & cithara Nuc
igit[ur] vide terra p[ro]missionis
celestem patria paradisu volup
tatis & Regnu eterne felici
tatis Nu[n]c[?] & in hoc mudo ad
vena es & peregrinus Et ideo ad
illa celestem patria festinare
debes Ubi te angeli & omes
sancti cu magno desiderio ex
pectat ut tu cu eis i[n] etnu lete
ris & gaudeas Ecce sup[er] octava
spera que longe plus qua
centies milies maior est omi
terra Est q[ue]da adhuc aliud
celu q[uo]d vocatur Empireu uni
forme i[m]mobile luminositatis
p[er]fecte & capacitatis immense
Et hec est illa regalis aula
curia celestis Ibi sedes sanctor[um]
et throni luminosi positi sut Vide

nunc civitate illa gloriosam Ex auro
et gemmis mirabiliter rutilantem
Ibi una vox letanciu & unus amor
cordiu Ibi nulla assunt tristia sed
leta omia Ibi gaudior[um] novitas
dulcis societas & etna securitas
Adhuc p[ri]mus accedes q[ua]liter regia
virginum p[ri]vilegio singulari honoris
transcendit culmine omi[u]m i[m]mixta sup[er]
dillectu suu filiu Cui[us] i[m]mensa pul
critudo iocunditate t[ri]buit Et cunc
tos in admiracione suspendit Vide
ipsam qua clementer & pie illos
suos misericordes oculos ad te et
ad cunctos peccatores co[n]vertit Que
potenter omnibus imperat miseros
defendit & reos reconciliat Post
hec vide q[ua]liter sup[er]ni ordines
Angeli Archangeli Seraphin che
rubin throni potestates dnacio
nes virtutes Qua pulcherrime et
nobillissime hec tam maxima multitudo
ordinata est Adhuc q[ua]nsus vide
q[ua]liter sancti Ap[osto]li amici mei Cu
summo honore i[n] iudiciaria residet
potestate Et q[ua]liter martires ro
seo rutilat colore Confessores ra
diat igneo fulgore Virgines sple
dent niveo candore Tota q[ue] celestis
frequencia dina afluit dulce
dine replet[ur] iocunditate O qua
felix civitas Et qua beati qui
ad tantu convivium sut i[n]vitati
Gaude i[n] hac celeste patria fidelis
aia tamq[uam] sponsa p[er]ducet[ur] sine fine
regnatura Corona habes aurea
& desup[er] aureola Discipulus dic q[ue]so
O etna sapientia Quid sit corona
aurea Et quid sit aureola Sapientia
p[er] corona aurea p[re]miu intende
essenciale p[er] aureola vero p[re]miu
accidentale O qua felix aia que
cetib[us] angelicis sociata que
xpi nectare saciata que q[ue] sume
trinitatis beatis amplexibus

dulciter in heredo fuerit copulata. Circumspice circa te et vide p(er) girum. Regnum hoc gloriosum delicijs repletum in quo cum christo gaudent omnes sancti. Discipulus. O stupor et admiracio de tantorum profunditate misteriorum. O quid audio, quid video. Quam multa quidem gloriosa dicta sunt de te civitas dei. Et non credebam narrantibus donec ipse vidi oculis meis. Vere beati sunt qui in te sunt coram te semper et vident gloriam tuam. Et nunc o rex glorie maneat obsecro famulus tuus hic iuxta te semper. Quia valde bonum est nos hic esse. Obsecro ergo domine da mihi locum sub te ad manendum tecum in civitate hac gloriosa. Sapiencia. Neququam hoc fiet. Nec dum enim completa est humilitas syon. Non dum venit hora tua. Tempus pugnandi tibi adest non regnandi. Viriliter age quia adhuc multa tibi debetur certamina.

Quia utile est suos dei habere tribula(cione)s

Consolamini Consolamini(cationes) popule meus dicit deus noster. Cum discipulus quadam vice animo egrotus non haberet unde spiritum in adversis pro christo laborantem refoveret. Ecce ei desideranti quidam iuvenis pulcerrimus in visione astitit. Qui sibi instrumentum quoddam musicale quod psalterium dicitur cruce signatum ad manus porrexit precipiens ut iocunde et sapienter psalleret. Et corda tristia letificaret. Sed cum prefatus discipulus supra modum fleret et nulla consolacione reciperet. Interrogatus cur fleret ita respondit. En ego infelix in annis adhuc adolescencie constitutus abiit amica michi assumere. Et cum multas vidissem una ceteris pulchrior complacuit oculis meis. Qua spretis omnibus illam in sponsam accepi. Et cum non diu apud ipsam mansissem pro dolor de amica facta est inimica. Nam manum suam extendit contra me. Et hostes crudelissimos contra me suscitavit. Qui me nocte ac die affligebat. Ipsa dolorem addens dolori parentes meos abstulit et rem universam tulit. Doloribus gemissimis cor meum vulneravit. Et tribulaciones mortem in felliciores immisit. Et ob hoc quesivit ad eam discipulus dixit. O eterne sapiencie abyssus inperscrutabilis. Quare sic affligis diligentes te. An ignoras infirmitatis humane debile esse fundamentum. O clementissime deus tribulaciones nostras clementer considera. Et virtutem paciendi presta. Sapiencia. Hinnulus recenter progenitus maternum refugium petit et lacte se nutrit. Sed cum ad intremeta debita pervenerit lac deserit tantum mina moncium petit et inter flores et lilia pascitur. Sic tu puericia iura lacti debita iam transcendisti. Tempus est ut iam numero virorum fortium adiungaris. Et ab eis disce quid agere debeas et qua patienter cuncta adversa debeas sustinere. Ecce considera sanctum david qui ait. Quantas ostendisti michi tribulaciones multas et malas etc. Joseph quoque futurus egypti dominus a fratribus venditus a [illegible] muliere male infamatus in carcerem missus fuit. Quid abraham quos pressuras et pericula passi sunt. Porro ab inicio nascentis ecclesie vide apostolos amicos meos in hoc mundo degere carceribus plagis ac

mortib9 ſe exponere Sancti qz mar
tires in innumera tormētoꝝ genera
paſſi glorioſe ſūt coronati Confeſ
ſores etiā ac virgines longum
ducētes martiriū Corpora ſua
cū vicijs & ↄcupiſcentijs crucifi
xerūt Nō ne erubeſcis cū hos
aſpicis Et tamē ſocietati eoꝝ
communicari nō ~~[illegible]~~ ↄcupiſcis
Diſcipulus Vere cū tantos viros
glorioſos aſpicio pfecto michil
me pati cū gemitu cordis ex
clamo Sed vellē ſcire vtrū in for
tunia caſualia Et tribulacones
nō voluntarie ſint meritorie Jtē
quare amicos potius aduerſis
quā pſperis ſoleas exercere
Sapiētia Vna interrogacōne tria
dubia tibi ſoluēda depoſcis vz
de caſu de modo Et cauſis tri
bulacōnis De primo fixā hanc ſen
tenciā teneas qz nulla tribula
cio Nec quecūqz alius euētus
poteſt dici caſualis relatus
ad primā verā cauſam licet pre
duccōne obhāc vel illā cauſam
leges caſualitatis incurrat Vn
quemis tibi occurrens aduerſitas
eius nutu & pvidencia gerit
Cui9 virtute cūcte res create
ſūt & in ſuo eſſe ↄſeruatur porro
de nō voluntarijs tribulacōib9
ſcire debes Licet omē qđ non
eſt voluntariū nō eſt meritoriū
tamē prudēs animus hoc qđ nō
voluntarie illatū eſt Si voluntarie
pati voluerit virtutē facies
ex neceſſitate Nō dubiū qđ
ſalubre erit & meritoriū Sed
quare electi ut plurimū hic
deprimūt & aduerſis Hoc preſpo
ſione habeas Cū tū primi ſint
ſenſus hominis ad malum Sepi
enda eſt via electoꝝ ſpinis
tribulacōnū Ne noxia delecta
cio materiā tribuat delinquēdi
Sed dū electus quiſqz in hijs p
tribulacōne primit & ad ſupnā
tendē etiā ī vita ↄcogat Diſcipl9
Tribulacōes quidē temporales
vtiles eſſe credo Si modū & poſſi
bilitatē pacientis nō excedat
Sed certe eaꝝ pnitia aflictiua
ta vehementer torquet ut modū
dū virtutē humanā excedē videat
Sapia Si tribulacōnes nō aflige
ret tribulacōnes apellari nō vale
ret Nā tribulacō breuē habet
amaritudinē & longā ↄſolacōnē
Jpa qua iuditiis extinguit acti
ua vita ptegit Et ↄteplatiue
oculū ſubtiliter acuit Hec eſt
que hominem carnalē facit ſpu
alem Et dīnam parit familia
ritatē Jpa eſt arta via Sed ſe
cura que ducit ad vitā etn̄a
Nā qui aduſa p deo libenter
patit' xpo paſſo aſimilat' Quid
hoc theſauro ptioſiſſio vtilius
Jpa namqz peccata tollit purga
toriū minuit & repellit tēpta
cones extinguit carnalitates
Spem renouat Conſcīētiā ſere
nat & int'noꝝ gaudioꝝ pſtat vbtate

Quā vtile ſit paſſione xpi hrē ſemp in memoria

De Roſis ad roſas
pcedim9 dū de paſſione be
atoꝝ hoīm ad paſſiones
tuas o Roſa ſine ſpina Et ña
ſapiētia Summo tū deſiderio
Curſus oculos nros dirigim9
vbi enī eſt gloriacio nra vbi
ſpes & leticia cordis nr̄e Reuera
in te vno ſolo ſummo & vero bono
Et in ptioſſio tue paſſionis the
ſauro Et ideo tā ptioſū the
ſaurū dellectat iugiter ī corde
retinere Et ↄtinue de ipo loqui
& meditari Cū a quicūqz deſideat
etn̄a ſalutē habē debet te
dn̄m crucifixū iugiter in ſuo

pectore portare Sapia frequens
pasionis mee memoria indoctum
reddit doctissimum non scientie que
inflat Sed caritatis que edifi
cat Ipa est velud quidam liber
vite in quo omnia saluti necesaria
inveniuntur Felix qui eius stu
dio intenderit Quia proficiet in
contemptu mundi et amore dei Disci
pulus O pamabilis eterna sa
pientia Nil in hac vita dulcius
cordi meo existeret Quam ut
pasionem tuam iugiter devoto
corde deflere possem Et ideo
doce me o benigna patris sapia
Qualiter in agendum sit in hac
materia tam preciosa Sapientia
Memoria pasionis mee debet
fieri cum quadam flebili conpas
sione Et si quidem flere cum fle
te et dolere cum dolente non potes
Saltem afectu devoto de tantis
beneficiis gaudere debes et gratias
agere Et si nec afectu conpas
sionis Nec gratulationis de
siderio moveris Nichilominus
in duritia cordis tui ad laudem
dei memoriam huius salutifere
pasionis qualitercumque percurre
Et in ea persevera petendo pul
sando et querendo donec accipi
as Et si tamen caueas te afectum hunc
dellectabilem varius expetivi
Quia forsitan temptationibus inte
rium probaris Et multo virilius
agis Si virtutem ipam non pro de
lectatione sed pro virtute operaris
Porro pasionis mee frequens
meditatio adduo tibi noveris
prodesse solacia vz ad tristitia
inordinata repellenda Nam du
dum quidam discipulus eterne sapie
in cella residens a tristitia inor
dinata graviter vexaretur

audivit vocem dicentem Surge mo
et meam pasionem devote meditare
Quod cum fecisset statim sanatus est
Secundo prodest hec meditatio pasionis
ad penam purgatorii diminuendam
Nam sic posset homo de merito pasio
nis xpi tam devote adse trahere
ut si mille annis debet purgari
in brevi de toto liberaretur Discipulus
peto in due ut me miserum pecca
torem hanc doceas artem utilissimam
propter bonitatem tuam Sapia Si vis
penam purgatorii longam in tempore
que brevis est commutare hec facere
studeas Primo debes cum gemitu
cordis peccata tua gravissime pon
derare Et cum lacrimis confiteri Deinde
debes te ipsum coram oculis dei humi
despicere dicendo pro peccatorum iactura tuorum
postea debes meritum pasionis
mee Summa cum devotione extollere
Et meritum eiusdem pasionis postulare
nichil hesitans Quia maior est ille
fons pietatis ad miserendum quam tu
ad petendum Discipulus O verbum gra
tiosum Ergo quia in tua pasione sic in
primitum inveniimus ut peccata pos
simus abluere penas diluere et
gloriam promereri sempiternam Quia si
ita est Quare ergo pena satisfac
toria in confesione iniungitur Sapia
Ad hoc quia homo consequatur afectum
pasionis huius oportet ipum ei confi
gurari Configuratur autem ei probab
tismum ut illi ex toto liberatur
qui sic decedunt Sed oportet ut
illi qui post babtismum peccat confi
guretur xpo per aliquam penam
Que tamen multo minor sufficit
quam esset condigna peccatis Cooperante satisfactione pasionis mee Sed
redeamus ad hanc materiam utilissimam

Qualiter homo ex finibus xpi debet se conformare

Igitur tu me passioni ipius
filij tenebrarum crucis patibulo

afixiſſent Non ſufecit eis horẽdũ
ſupliciũ m̃ illatũ Sed cora dole
te ⁊ moiente ſtabat ⁊ me derīde
bat Et blaſſemãdo ſubſanabat Ego
aute paciẽter ſuſtines dicebam
pater ignoſce eis q̃a neſciũt quid
faciũt Inter duos latrones me
ſuſpẽderũt Veſtimẽta m̃ tortores
extrahẽtes me nudũ reliquerũt
Ego aute tanq̃ agnus maſuetus
nõ aperui os meũ. Stabat tũc
iuxta cruce filij mater meſtiſſia
Cuꝰ ca vulnera meoꝝ in corde ſuo
pferens tormẽta Audiens igitꝰ
voce eius flebilem ↄpaſione
motꝰ pie ipam diſcipulo comme
dauj Quaꝛ tuc gladius doloris
penetrauit aiam dulciſſie mat̃s
a filij Nullus pfecte eſtimare
poteſt Atende nũc gloriam totiꝰ
mundi in cruce ſuſpẽſũ Et miſerrĩs
vltimũ modũ anguſtiatũ pendebã
in patibulo crucis ligno imobi
liter ↄfixus deſolatus ⁊ omi
auxilio humano puatus Vulnẽa
cruẽta ſãguine fudebat Et ocu
li mei a fletu caligabat Rugie
bã a gemitu cordis mei Et nõ
erat qui aſpiceret Flebã amare
Et nõ erat qui lacrimas abſter
geret Orante maledicebat
Tacẽte deridebat Et paciẽter
ſuſtinẽte blaſſemabat Sitiui
et nõ erat qui m̃ aqua poriget
Sed aceto mixto cũ felle ſitim
mea potabat Et cũ oĩa que
ſcipta erãt de me ↄſũarẽtꝛ in
clinato capite tradidi ſpm Nec
ſufecit eis viuẽte me doloibꝰ
aflige Sed ⁊ mortuo latus mi
crone dire lancee pforauerũt
Ex quo ſãguis ⁊ aqua exiuit
que corpus mortuũ pfudit Sic
q̃ vita mundi pro mundo extincta ſuit
Et ſãguine ſuo pcioſo genus humã

nũ redemit Atq̃ peccatoꝝ macu
las pio cruore detersit Diſcipl's
O vẽ magna dilccõ caritatis dñ
tanto cũ dolore nos peccatores
redemiſti Vtinã fuiſſem tũc fa
mulus tuꝰ pſens Ego cũ dillecto
pariter occubuiſſe Aut certe p
dolore pſtratus pede crucis
in qua dilcctꝰ moiebatꝛ manibꝰ
ſtrixiſſem Et ſic fles ⁊ oſculãs
pdurasse Quouſq̃ forte cũ tra
tremuit ⁊ petre sciſſe ſũt Cor
quoq̃ amantis pariter ſciſſũ fuiſſet
Quã fellicit̃ migraſſe Simo
viete dillecto ego q̃ſi ſecũ pariter
mortuꝰ fuiſſe Sapiencia hac hora
moiendi ab etno m̃ elegi vt solꝰ
tuc morte pro oĩbꝰ ſuſtinerem
Nuc aute tempꝰ adeſt ut omis
qui vult venire poſt me Tollat
cruce ſua ⁊ ſequatꝛ me Et ecce
hec erit crux tua quã portare
debes ſi vis meus eſſe amator
Quãdo cuq̃ bona opera facies
Et tamẽ ab inuidis ex hoc deri
ſiones ⁊ detraccõnes paciẽter
ſuſtinebis Veraciter iuxta di
lectũ crucifixũ pariter ↄcrifixus
ſtabis Mũdana ↄſolacõnem
fugiendo ppt̃ me deſolacõne
mea quã ab oĩbꝰ ſui dẽlictꝰ p hac
recõpenſas Quoties cũq̃ tuos
parentes vel amicos ppt̃ amore
Saluatoris reliqueris diſcipulũ
iuxta cruce m̃ ↄpacientem ſub
ſtituis Expoliato tue ppe vo
lũtatis veſtimẽta ſũt mundi
tatis mee poſt ↄcupiſcẽcias
tuas nõ vadas Sed eas viri
liter frangas Tuc felle ⁊ aceto
cũ tuo dillecto potaberis Om̃
hoĩm ſalute ſicias Et oĩa opa
tua bona ad ↄſumacõne pducas
Refugiũ quoq̃ ↄtinuũ m̃ vulne
lateris mei debes querere Q̃a
ibi ſemp inuenies copioſam

pctato z remisione Et acutis
malis fetura ptcaone Qualiterqz
ergo hac crucem post me portauit
huc pr meus ac si mecu crucifixus
fuisset ita gloria celesti sublima
bit Discipulus Scio due q no est
homis via eius Qua obrem
tibi pijssime redeptor deuote sup
plico Quatus similitudo tue sactis
sime pasionis michi veratiter
in pmat ad laude z gloriam nois
tui Sed peto adhuc doce me
Qualr se habuerit mater tua
pijssima virgo maria Quado iuxta
cruce tua stetit Et te filiu suu
dillectu suspensu vidit Sapia
De hoc litteciatus ipam ad eas et
eius abore hoc q vis diligentius
inquiras De dolore bte marie vgis

Stabat iuxta crucem ihu mat
eius o verbu totius cpasio
nis Qua vis eni mouere
nos debeat dolores z afflictioes
tam pijssimi saluatoris tamen
specialius debemus cpati mesti
sime virgini matri eius Inter
roget ergo ea vnusquisqz amator
in spu dices o maria virgo dul
cissima Quid cordis erat tibi
cu iuxta crucem stabas Qualtum
vtiqz dolebas Quia multu dilige
bas Sed respodeat nobis vna
voce pia mater dices Qui me
humile ancilla dignatus est elige
in matre Ipse cor meu ardenti
ssimo amore repleuerat Anima mea
ibi erat vbi ihus erat magisqz
in eo quam in me ipa viuebam
celestia simul et terrena bona
sua in psentia pbebat huc
igitur filiu vnigenitu Cu vidis
sem cu latronibus in cruce suspesum
Et doloribus mortis angustiatu
Qua magno dolore anima mea
cruciabatur Defeci p dolore Cor mi

intra p merore Resumpto tande spu
in hec verba prorupebam heu heu me
dulcissime fili Tolle queso matrem mes
tissima quia mori cupio Eo q sine te vi
uere no potero O quis mi det ut
ego moriar p te fili mi O dolores in
pabiles matris orbate O si vidis
ses in illa hora lamentabili dolores
matris z filij Leuaba manus sursu
tange desideras dillectu filium
Sed no potui Tande igitur post
exspiratone filij Cu de cruce deponetur
O qua afectuose brachia eius de
pendetia sustineba Et mortuu
filiu gremio materno colligeba
Rigaba lacrimis faciem mortui filij
Et recentia vulnera frequenter
osculabar Astabat naqz Qui in
mortuu filiu volebant aufferre et
sepellire Tunc fleba z votes lame
tabiles daba Cor p dolore grauae
batur Cu dillectu filiu brachijs
maternis cstrictu auellere conaba
batur facie mea lacrimosa ipius
vultui aplicaba faciesqz sua se
pius inter manus accipiens osculabar
bar Et gemeba quia amaritudine
repleta era Demu post ipius
sepultura Cu magno valde dolo
re domu reducta fui. huc usqz
virginis verba. Porro nos qui
hec sine gemitu audire no pos
sumus Ad te matre mie mesti cfu
gimus Ecce ego te mater pijssima
mente lacrimosa obsecro vt animam
meam prime mortuam in tribuas
da in saluatore meum p hec que
diligo quia ex pte tua amplius no va
leo Sunt eni multi qui gaudet de vite
sue puritate Alij de meritorum quantitate
Ego aute nichil nisi ex tua pasione
Et ex maternis tue pietate spero tu
mater gre succurre in hora mortis
mee Vt animam mea ad te suscipias
Et ad celeste gloria cu gaudio
pducas. Amen Amen Amen.

Epylogus dopni Jeronimi de praga
In ſcdo libro horlogij ſapie etne

Sapienciam omnium
antiquoꝛ exquire
bat quida auidus
ſapientie diſtiplus
Et naracone viroꝛ
nomiatoꝛ i veſtiga
bat Coꝛ ſuu tradi
dit ad vigiladu diluculo ad dnm
Qui fecit illu Sinplitas ut ipm
ex hac vita migrare no ſineret
Ante qua ad cognitone ve ꝛ ſume
philoſophie ꝑ veniret Interim
du de ſtudio ad ſtudiu pgeret
Vidit quada vice Quaſi qua
dam Speram aurea mira am
plitudine difuſam Vbi cuctaꝛ
artiu magiſtri ꝛ ſcolares dege
bat Inſpera aute ꝑdicta due
maſiones diſtiete fabricate
erat pma que ꝛ inferioꝛ libe
raliu artiu ac mechanicaꝛ
et philoſophoꝛ diuſoꝛ i imme
ram multitudine ꝯtinebat
Ibi aſtrologi in aſtrolobio ſuo
ludebat phiſici Naturas reꝛ
ſubtiliter ꝯſiderabat Geome
triti Cu dimeſſionibꝰ ſe otupa
bat Et quelibet facultas ea
que ad ſe ꝑtinet tractabat
veꝛ tn omes Quaſi qda velame
ſup facie habebat Et cu eſtu
vehemetiſſimo laboraret dul
ti qda poculo potabat qꝛ tn
ſitim eoꝛ no extinguebat In
Quibus ſcolis du ꝑdictus
diſtipulus paululu ſubſtitiſſet
Guſtato huiꝰmodi poculo Nau
ſeam habere cepit Qua obcau
ſam ad ſcdam maſione acceſſit
Erat aute maſſio illa pulcra
valde Et mira varietate pictu
raꝛ decorata Stans igitꝰ ante
hoſtiu Talem reperyt ibide ſup
ſcptione. hec eſt ſcola theoloice
veritatis Vbi magiſtra Etna ſa
pietia doctna veritas finis et
na fellicitas Quibus lectis feſti
nāter ſcolam intrauit Fuerut
in hac ſcola tres ſtudencui ordi
nes atqꝫ doctoꝛ quida intra
ꝯpe iamia ſedebat Guſtu care
tes et multu ad exterioꝛa ꝯuſu
habentes Qui obducto ſup illo
caput mouetes Sapieciam ſua
cuctis traſeuntibus oſtentare
cupiebat Erat qꝫ oim iſtoꝛ vnꝰ
laboꝛ ꝛ intentio aparere ꝛ aſte
dere ad honores ꝛ dignitates
Rem miranda diſtipulus i hac
maſione vidit Na celitus elap
ſa Quaſi pila argētea inter
eos trebat hac qui aderat No
tam ipam ꝯphende Qua de manu
alterius rape ꝯtendebat Fuert
qꝫ inter illos mirabiles ꝯtencões
clamores ꝛ ꝯtrauetates de hac
pila Cuqꝫ diſtipulus a circuſtāti
bus quereret Quid na hoc mira
bile eſſet Reſponſſu eſt ei Qꝛ
hec pila argentea ſignificat
veitate ſacre ſcpture lucida
ꝛ ſonora Sed ia amodernis hec
veitas no quꝛitꝰ ſꝫ impugnatꝰ
Du quilibet ſe ipm ꝑferre ꝛ aliu
ſub pmere intendit Et exinde
fiut improbatoes replicacones
ꝛ opinionu nouitates Fuerut
ꝑterea ex ipis no nulli Qui
repente doce volebat qꝫ non
ope Sed meditatoe didicerat
Et libros ſcoꝛ patꝛ ſpernē
tes Ad ea ſe ſcpta que ambicoi
vel queſtui deſeruiut ꝯuētebat
Alij vo qui platonis beneficia
ꝯſecuti fuerat pace ꝑꝑiam que
rentes ꝛ de ſalute aiaꝛ no curātes

nimis negligenter egerūt Nam
si quid forte corrigendū erat Ipi hoc
facere recusantes viciosos relinque
bat aut noua statuta et ordina
tiones multiplicabat Subditi
autem magis ex hoc indurati
culpā suā in platorē neglic
tias retorquebat. Porro hij
qui de secūdo ordine erant instā
tu ppō psistere videbant. Tercij
autem ipē magistrū ꝯsederant et
aquā sapiētie salutaris Ex eius
ore bibentes in abyssū diuine dul
cedinis immersi omīū que foris
sunt obliti Corde et aīo oculis
ac facie sursū rapiebant. hij q̄si
celū stellatū in hoc mūdo ful
gebat Et pximos quosqȝ in dei
amore accendebat Cū autem
discipulus hec vidisset Intel
lexit quasi voce dicente sibi
Tres ordines quos vidisti tres
modi sunt studendi ac docēdi
sacrā scripturā Primus modus est
carnalis que habent hij Qui
quanto plus sunt litterati Tanto
sunt plus supbia inflati Qui non
laudē dei querūt sȝ suā pmotōne
Secundus modus est naturalis Et est
in hijs qui simplici quidē oculo
ea que ad salutē sunt necessaria
querūt Veritatē opera sup ero
gationis facere et consummata
meliora emulari negligunt
Tercius vero modus qui et spūalis
est eorū Qui toto corde ad ea
que sunt pfectionis se extendūt
Et sicut pficiunt in cognitōe veri
Sic et in amōe summi boni Qui gus
tant et vident qm̄ suauis est dn̄s
Qui se et alios per sacrā scripturā
ad debitū finem dirigunt Igitur
discipulus alijs obmissis cū hijs
mansionē habere quesiuit

Quā sit vtile Scire bene mori et bene
viuere

Cum omnes homines natura scīe
desiderent O eterna sapiā et
in te omnes thesauri sapie
et sciencie sunt absconditi Ideo
peto et desidero vt thesaurū sapie
tue in apias Et materias pfun
dissimas Nunc ptractādas in me
diū pponas Sapiā respōdit
Filij mi Noli altū sape Sed time
Audi me et docebo te vtilia primo
Qualiter moriendū sit Postea
Qualiter viuendū Deinde Qualiter
me debeas sacramentaliter recipe
Et demū Quomodo pura mente
me debeas iugiter laudare
Cui discipulus ait hoc est dn̄e
mi qd̄ semp optaui Sed queso
te dic mi ad quid est vtilis hec
doctrina moriendi Ad hec Sapiā
ait multū pomen modū Scie
tia vtillissima est Scire bene
mori Quā hoc donū dei maximū
est Scire namqȝ bene mori est
paratū habere cor et animam omni
tempore ad supna vt qn̄ mors
venerit paratū eum inueniat Qua
nis multi religiosi et seculares
adhuc mori timent Quā scire
bene mori non dum didicerunt
Tu autem vana vanis relinquas
Et doctrine mee intendas. Vide
ergo nunc similitudinē hominis
mortui Et tecū pariter loquentis
Erat autem similitudo iuuenis
pulcerrimi Qui morituri erat
Et de salute aīe sue nichil dis
posuerat Qui huiusmodi voce
miserabili clamabat Heu me
deus eterne ad quid in hunc mundū
nascebar Natus ex vtero Cur
non statim perij Eius principiū
vite mee fuit cū fletu et dolore
Nunc autem exitus meus est
cū planctu et merore O quā para

credidisse q tã cito moi debuissem
Nuc planges p dolore rugitu emi
to Cupies morte fuge Et no est
locus fugiendi Decretu est finis
venit mori oportet O mi deus No
potest hec sententia mutai debeo
iam tam cito de hoc mudo recede
O mortis i mesa crudelitas parce
queso iuuentuti No sic crudeliter
agas nec me subtrahas ab hac lu
ce tam i pmise. Discipulus hec
audies gũsus ad ipm dixit Amice
verba tua no m vident sape dis
ciplina Nescis qa equ est iudiciu
mortis psona no accipit nec
alicui parcit Nec iuuenis aut
senis miseretur Diuite & paupez
simul pdit An putabas q tibi
soli mors parce debebat Cu &
pphe mortui sut. Respõdes at
iuuenis dixit Ve gsolator hone
rosus es tu Ego no defleo iudi
ciu mortis Sed defleo dapna
m dispposite mortis No ploro
qa hic exiturus sum Sed plago
quia male vixi & post peccata
ambulaui Heu quid m pfuit
supbia & diuitiaz iactancia
Transiert oia velud vmbra
Et spes mea taqua fumus eua
nuit No curaba temporis ptio
sitate m me sam Cur tot grato
sos dies in vanissimis locucio
nib9 & ociis pdidi Quare tota
vita mea no studui bn mori
Eya vos omns qui adestis Qui
mea misia videtis diligeter
aspicite & m meo piculo dapnu
vestru declinate Juuentute
vestra tu deo expendite Temp9
sacris accoib9 occupate Ne si
milia m faciētes similia patiami
O deus et nuc Ecce nuc in fouea
pfudam cecidi laqueu mortis

incurri Melius m erat si natus no
fuisse Qua q temp9 m ad peni
tencia gcessu sic male expendi
Respondens aute discipul9 dixit
Ecce omes morim9 Nec tame de9
uult perire aiam Audi igit2 voce
mea Et age peniteciã & gũtere
ad dnm dm [illegible] Qa miror25 est
Et si finis erit bon9 sufficit ad
salute. Adhec iuuenis respodit
Quis est smo que loqmis debeo
pniam age debeo me gũtere
Nõ me vides angustias mortis
mee pmentis ppt q omis sensus
ame recessit nichil aliud cogitãe
possim nisi hoc si quõdo discime
mortis euade posse O felix pnia
& gũsio matura qa secura Qui
aute tarde penitet dubi9 est de
m qa tam diu vita mea corige
distuli O longa nimis ptracto
Qualr me decepisti O cras cras
Qua longa reste fecisti decepisti
me & decept9 sum O deus et nuc
Qua recude cora te & sactis oib9
ad iudiciu stabo Atendite ad me
nuc queso diligeter Ecce in hac
hora magis gaudere deberem
orone Qua sup milia auri et
argenti O mi de9 quãta bona
neglexi Quot horas quot dies
imgna redituros pdidi heu q̃ta
bona m tanto tempore smo corpe
potuissem face & no feci Ideo va
cuus a bonis opib9 pnatg remasi
Discipul9 aute rursus dixit ad eu
Amice dillecte video dolore tuu
vehemete nimis Et ideo ex corde
tibi gpacior Adiuuas te p ompo
tente deu Vt m tale des gsiliu
Ne simile piculu mortis in dispo
site m trans. Adhec iuuenis res
pondit Optimu gsiliu est vt
p vera gtricone Confessione &
Satisfactione te disponas sanus
et fortis Cauta qz noxia a sa.

lute et'na te retraheria p'itias
Et te omi tempo'e ſic diſponas
ac ſi hodie vel cras ſis moriturus
Et ſup o'ia exuiſis i me doloribus
Conſidera que tibi in p'ximo ſut ve
tura memento iudicij mei ſic erit
et tuu michi hodie tibi cras ..
Sed heu me miſer vbi putas
in hac nocte manebit a'ia mea
Vbi hoſpitabit' q'nis ea ſuſcipiet
O mi deus Ecce venit hora que
me aufert de t'ra. Ey manus in
valide incipiunt rigeſce'e facies
paleſc'e dentes nigreſc'e & oculi
p'fudu'. Ey truculentes beſtie demo
nes velud nigri ethiopes i'nu
merabiles circu'dat me Expecta
tes miſera a'iam mea O t'ribilis
iuſti iudicis p'ncia Nuc valete
ſocij & amici cariſſimi Q'a ia video
penas ignis ardentis michi
p'atas. Hec in vltimo agone
c'ſtitutus tibi p'memo'iali re
linquo Et hijs dictis agoniſa'do
expiro .. Ad hac viſione diſci
pulus c'tremuit Conuerſus q'z ad
d'num cu' lac'mis dixit Vbi es et
na ſapia eterna nuc doce me ſapi
encia voluiſti Et nuc vſq' ad
morte' deductus ſum Neq' eni'
in tota vita mea ſic ad v'rti pi
cula indiſpoſite mortis Ideo
p'certo diſc'e bene mori p'pono
diſſr'e penitencia nolo Emendar'e
vitam mea' diſpono O ſacte & mi
ſericors ſaluator tam amare
morti ne tradas me .. Reſpo
des aute' Et'na ſapiencia dixit
Hec fily mi omi tempore memo
rare Sed tu ad hora mortis p'
uenies Nichil reſtat niſi ut
te miſericordie dei ſolius comi
tas Et paſione mea inter te
et iudiciu' meu' interponas Ne
in iuſticia mea plus qua' neceſſe
eſt times excidas a ſpe tua. Nuc
ergo leua oculos tuos & vide qua'
multi ſu't quos diſcrime' mortis
indiſpoſite ia' p'didit Quati tem
po'e tuo tecu' comorates ia' obie
runt hos intuere ipos aloquere
Et vetere' ho'iem cu' ipis reputa
traſiſſe Intro o'nes & docebu't
te Et tu fletu ac gemitu reſpo
debu't tibi & dicet O qua' felix
Qui ſe omi tempo'e ad hac hora
mortis diſponit vt fine beatu'
obtineat Et p'veniat ad locu' im
mortalitatis et fellicitatis et'ne.

Formula compendioſa vite ſp'ualis

Nu'quam enim me in dieb' in xp'o
iuuentutis mee quib' fruſt'a
laboraui ſub ſole legiſſe in
doct'na philoſophi Q' finis habet
ſe in op'abilibus velud p'ncipia
in ſpeculabilib' Cu' igit' tu ſuma
& et'na ſapia tua mi tradideris
p'ncipio arte bene moriendi
Congruu' eſt bonitati tue vt
ſubinferas nuc doct'na bene
viuendi Et hoc c'pedioſe & ſub
breuitate Q'uia faciendi plures
libros nullus eſſet finis Cu' iam
tot ſu't codices de vicijs & v'tutib'
tractantes Tot libri & tot q'uat'ni
q' p'ius vita breuis deficeret q'ua'
o'nia lege'e poſſet Et ideo ex hijs
omib' breuiſſima p'fectionis for
mula quatuor verbis exp'ſſa' peto
mi tradi .. Sapia reſpondit In
illo choro ſactor' patr' antiquor'
inuenies quoſdam q'ui vehe'me
cius no' ſolu' in actuali ver' eciam
theorica virtute flagrabat Quor'
tradicione & exemplo recipies
in te ſp'ualis vite p'fectiſſima
documenta Verum in experiencie
tue c'deſcende'ns cupiens Queda'
tibi vite ſp'ualis p'ncipia bre

uissime trada .. Igitur Si spualis
vite pfectone habe desideras de
bes te ipm abstrahe a societatib9
z familiaritatib9 nociuis Et ab oi
bus hominibus ppositu tuu impedi
entibus Semp captas oportuni
tate vbi et qn locu possis inuenire
quietis Et gteplacois carpe
secreta silencia et pturbacones
mudi fuge pstrepentis . Omi
tempore puritati cordis debes
pncipalr stude vt gtinue velud
clausis senssibus carnalib9 inte
met ipm quietus Et cordis hos
tia ab ymaginacoib9 trenoz ha
beas diligenter serata Affectu
tuu tu oi diligencia absoluas
ab oibus que libertate sua i pe
dire posent Juxta illud legis
moysi Maneat vnus quisqz apt
semet ipm Aput semet ipm
namqz manere est disposiciones
cordis sui et affecciones Aduiu
verz et simplicissimu bonu recto
lectas habere Sup omia aute
ut animu tuu iugiter sursum
in gteplacoe eleuatu habeas
vt diuis rebus ac deo mes sep
inhereat et ad supna iugiter
trasferatur Quid qz aute ab
hijs diusu est quauis magnu
videatur Sicut castigacio cor
poris ieiunia vigilie et similia
Quasi secundaria et inferiora
iuditanda sunt Et tantu nece
saria Quantu ad cordis pficiunt
puritate . hic est qz iam paucis
simi ad veram pfectone veniunt
Qa i medijs non mltu pficiunt
temp9 suu expendunt Tu vero
si recto tramite ad vite pfec
cione puenire desideras debes
summo ope ad cordis puritatem
Et mentis traquillitate anhelare
Atqz cor sursum iugiter ad dnm

eleuatu habere .. Discipulus ait
Quis in hoc fragilli corpore potest
huic spuali theorie semp affixus
esse .. Sapia respondet Nullus
mortaliu pt huic gteplacoi iu
giter inherere Sed ideo dictu est
vt scias vbi mentis tue intencone
debeas hre fixam Audi ergo filij
disciplina pris Noli emulari
mltitudine coz Qui ia retro
cnusi sunt post desideria cordis
sui In quib9 deuotio tepuit cari
tas refrigint humilitas pstrata
est Qui placere hominibus cupiunt
honores querunt ventri seruiunt
Sed illos egregios pres antiqos
atende Et coz festines ppositu
simili studio suscipe Et semp hec
vox pij pris resonet in auribus
tuis Filij mi ad cor redeas ab
omnib9 quantu possibile est teipm
abstrahendo hec est salutis via
Qua beatus Arsenius ab angelo
edoctus seruauit Fuge tace quie
sce . hac doctrina clarissima Eterna
sapia cuida discipulo suo reue
lauit Pdictus namqz disciplus
Cu ad honores et dignitates
plus qua oporteret aspiraret
cepit cogitare intra se Quid
nam ei magis expediret vel
Quid deo placet Quada igitur
vice post matutinas recliata
se sup assere vidit in visione
quedam iuuene decore ad se
venete Qui ipm p manu accea
piens duxit i quada eclesia
in qua erat queda parua cella
gstructa Et quida senex solitari9
habitabat in ea Apparuit at iuxta
cella scala sursu erecta in qua
iuuenis pfatus stabat Et in
manu eius liber antiquus erat
Incipies igitur iuuenis hec i illo
libro legebat Fons et origo
omni bonoz homi spuali est in
cella sua iugiter comorari ..

tur fr p gaudio spus sui dixit
O qua ꝑciosa & utilis est hec sa
na doctrina Cuiqz introgasset
Quis ta sentēciosa verba ptuli
set Juuenis respōdit Summus
ille philosophus Arsenius Cui
fr instabat ut sibi plus de hoc
libro legeret At ille iterū inchoa
uit lege in hec verba cgruso.
Fons & origo oim maloꝝ sunt
discursus inutiles hoim specia
liter. hijs dictis visio disparuit
Supdictus autē fr Consolatō
ne celica sibi senciens infusa
Juuenē p dictū intellexit
fuisse Angelū Et librū illū anti
quū cognouit esse vitas patrū
Ex hijs ergo suficienter informa
tus se ad manendū in cella gtu
lit. Et scolas sciencie secularis
tanqm mo infirmus resignauit

Qualiter xpus in sacramento sit sumpta

O vomam ad virtutū perdiscendas
scolas o eterna sapiencia fer
uenti desiderio preterire doc
trine tue utilitas me puocauit
ubi dum inuenio Qualiter mori
ac viuere debeo fateor me ex
ppria fragillitate succūbere atqz
ideo ab omni potencia tua peto
ut ad que remedia i aduersis re
currere debeā ostendere digneris
¶ Sapia respōdet Septē ecclesie
sacramenta Septē remedia
sunt Sed tamē qda excellēciori
modo diuini amoris Sacramentū
eucaristie precipuū est remedium
Nam inter oia amoris indicia
nichil est qd sic totū sibi rapiat
animū diligentis Sicut dilecti
desiderata presencia que ceteris
omnibus antefertur. Proinde in
ultima cena dillectis discipulis
memet ipm sacramentaliter

obtuli Ipis qz ac omnibus huius sacra
menti misteriis in virtute verboꝝ
meoꝝ potestatē hanc i mensam de
legaui ut me corporaliter presen
tem posent habere Qui p diuinitatis
presencia sum ubiqz. ¶ Discipulus ait
oro dne mi Loquatur seruus tuus ver
bum in auribus tuis Si bene aduerti
dixisti te in hoc sacramento esse
no figuraliter Sed realiter No inte
tionaliter Sed corporaliter Qr an
ita sit peto humiliter edoceri Qa
hoc magna prestaret materiam
te feruide diligendi. ¶ Sapia res
pondet Certissime & veraciter
in hoc sacramento gtineor deus
& homo cū corpore & aīa carne
& sanguine Sicut ex utero matris
prodij Et in cruce pependi ac sedeo
ad dextera patris. ¶ Discipulus ait
Ne queso indigneris dne mi si
loquar No cum ex radice infide
litatis Sed ex admiracione i mensa
hec mea uba procedunt Valde nanqz
mirabile videtur Qualiter corpus
diuinum mei formosum Cum suis debi
tis dimensionibus gtineri posit
Sub formis minutis specierum
sacramentalium. ¶ Sapia respōdet
Qualiter corpus meū gtineatur
in sacramento Nulla lingua va
let explicare Neqz racio humana
valet hoc apphendere Sed sola fide
queunt hoc scire Et tamendū ap
supticiosa pscrutacōe Verūtamē
deuote simplicitati tue pdesse
cupiens tibi respondeo Dic michi
tu qui pspectiue sciencie igna
rus es Qualiter modica pupilla
totū emisperiū celi in se claude
posit Vel quomodo speculū fractū
in qualibet parte sui ymaginē
pfectā recipere posit Cum tn hec
sint inequalia & inproporcionata
Ite si posibile videtur Qr gditor

orbis dixit & facta ſut vniuſa ex
nichillo Quae tam ipoſſibilis vi
detur hec traſmutaco Vn ergo
mirais viui religu vo no miazis
ptcrea Si credis Ex etna ſapia
de qnqz panib9 qnqz milia hoim
pauit Quero qualis fuerit ma
teria que omnipotecie ſue tuc
ſubſuiebat Discipulus ait Adhec
reſpodere neſcio niſi q mirabilia
opa dei eſſe exclamo Scio eni qa
tu es ſuma & infinita potetia
que oia potes Suma & imutabi
lis veitas que metiri no potes
Qua obrem Gaudete mic viſcera
mea Qia q queſiui inveni Quae
tptis es aia mea & quae gtur
bas me Ihm quaſiſti & ihm ive
niſti Et que plangebas abeſſe
Nuc repiſti adeſſe Et ideo ggra
tulamini michi omes qui diligi
tis dnm Qia inveni dillectu
meu No ſolu ſcdm dniutate
omib9 pſente Sed etia ſcdm
huamitate ſacrametalr pre
ſente In veni no vbi pus no
fuit Sed qa me de ſua putia
noua doctina illuſtrauit occulta
reuelauit abſconſa in luce pdu
xit Apru eſt q decetero ab eade
ſia auelli potero vbi dnm meu
putem habeo O gaudiu cordis
mei imenſſu Quid ergo vis
amplius aia mea ſcire de tuo
dillecto Certiſſie & abſqz omi
dubitatoe ipm habes in ſacra
meto putialr licet inviſibili
ter Qia etna ſapia optime diſ
pones oia puidit ut carne
et ſaguie remanete ſub ſpecie
panis & vini que huane refec
tioni deſuiut hoc ſacrametu
ſumat Nuc igit rex meus et
deus meus peto ut doceas me
Qualr te digne valea ſuſcipe ita ut
ſit ad gloiam tua & ſalutem aie mee
Sapia reſpondet Cu ad reuerendu
altare accedis Sacru dei tui corp9
et ſaguine fidei oculis aſpice Sic
ut ſine omi heſitatone toto corde
credas voce gfitearis Ex illa hoſtia
gſecrata eſt verus dei filius ex vir
gine maia natus Deinde cu reueren
cia debita mirare Ex tant9 dns ad ta
miſez ſuu dignat venire Et dic
cu metu & reuerencia Dne no ſum
dignus ut intres ſub tectu meu
Sed gfiſus de tua pietate accedo
infirm9 ad mediciu vite Egenus
ad dnm celi & tre Et ſic ardetiſſio
deſiderio tam pclaru ſuſcipe ſpoſu
cui9 putia dulciſſia debes delectai
Apru eſt eni q anim9 amoroſus
dic illa qua dillectu creatore
ſuu ſupſerit p aliqua re tepoali
poterit gtriſtai Et ideo ſi ſapore
hui9 ſacrameti expiri deſideras
Cura pus aiam abſtrahe a nego
ciis ſecularib9 ut eius ſuptione
pcedat gfuſa gtrio & pura gfeſ
ſio In ſup & actualis deuoto te
potius trahat qua indulta gſue
tudo Felix qui hec guſtu interno
pcipe meruit ut dice poſſit cu
cordis gemitu Ve tu es de9 abſco
ditus Et q oculus no vidit nec
auris audiuit Que deus ama
toib9 ſuis dat in hoc ſacrameto
gſuenit Discipulus ait Omia
& ſtupeda cordis mei cecitas
Heu me miſez qua frequeter
te ſuma maieſtas ireuerenter
ſuſcepi Qua tepide pane ange
loz ſupſi Et raro vel nuquam
ſuauitate tanta expencia tua
expertus ſum Neqz ſpuale gſola
tione de tua dulciſſia putia
habui O qua cito me ad alia
guti Qua cito te expuli Nec
tibi locu ad manendu i me pmiſi
Sic me ſepius tedioſe ad te

habui ac ſi deus meus pſens non
fuiſſet Taceo de dni mei pñcia
veneranda Certe ſola angeloꝝ pre
ſencia que ibi eſt ꝓpt dnm ggre
gata in afectu ꝑti puo eſt honorā
da Et ideo nemo in moleſtus ſit
de cetero Si hec magnalia opera
dei mirifice extollo Reſtat ergo
mat ut in ad queſita reſpondere
digneris Primo ergo quero Quid
ꝑ tua pñciam oferas homi te de
uote in ſacramēto ſuſcipienti ‥ Ad
hec Sapia reſpondet Queſo vn
ꝓcedit hec tua interrogaco Ama
tor es an mercenarius Qui hꝫ
hoc qd noſcit amare Quid ultra
debet deſiderare En in ſacramēto
me ipm tibi tribuo Et te i me
ipm guto Sed fortaſſis no dum
i amore ꝑfectus es Ideo tibi
reſpondeo p interrogacone equi
polente Dic in quid ofert ſo
lis fulgur aeri Aut quid decoris
ofert vernalis ſerenitas terre
hiemali glacie oſtricte ‥ Diſci
pulus ait Multu utiqꝫ fructū
et magnu decore ſingula hec
ſatu aferunt ‥ Sapia reſpondet
Magna quide tibi hec videntur
qa nota ſunt Sed vere ea ſpualia
in ſacramento collata ſunt multo
maiora Nam mima gra gratu
faciens Qua in ſacramento deuote
ſumentes nectur accipe magis
anam et corpus in futuro clarifica
bit Qua aliqua eſtas vel radiis
ſolis ꝑ terra vel aere illuſtrare
‥ Diſcipls ait Stupeo cu audio
tot inſignia mirabilia in hoc ſa
cramento Sed queſo ne ſpernas
vnā quā ꝓpono dubitacone
Quare hoc totu in ſacramento ſit
occultu eſt ut pene a nullo ꝑci
piatur Nam ego ſepe cu ad ſacro
ſanctu corpus et ſaguinem accedere
volui ſentata diuicia cordis et
mentis me inveni ac ſi nullu efec
tu ipm ſacramentu in ſe habet
Quare queſo tanta bona ſic occul
taſti ‥ Sapia reſpondet An igno
ras qa p fide ambulas et non
ꝑ ſpem Si ergo vis ſacramenti huius
miſterium p experiencia ſentire
Neceſſe erit fidem et fidei merita
de medio tollere Et quid ſi elec
tus aliqs cogitacoes timidas
preter volūtates ſentit nec tamen
oſentit utiqꝫ coronabitur ſi legi
time certauit Nam pñcia dīna
ibide exiſtens lux eſt Non quide
talis que ab oculo humano videri
poſſit Qa ſubſtancie ſpuales
quanto fuerint nobiliores tanto
ſimpliciores Ominia em quanti
tate ſunt maxima virtute ‥
Diſcipulus ait O quam pauci ſunt
in hoc mundo Qui oſideret ſa
cramenti huius ꝓcioſam virtutem
et vtilitatem Accedunt quidem
arida quadā oſuetudine feſti
nantes non ut accedat ſed ut re
cedat Et hii ſunt velud aialia
no rumminatia Que i lege tangi
in munda reiciebantur Qa non oſi
derant Quanta bona vel mala
ex illa ſuſcepcione eius ꝓveniant
‥ Sapia reſpondet Tria ſunt ge
nera homi ſacramentalr me
recipientium Quida ſunt omnino
indiſpoſiti Sicut illi qui ſunt
mortalibus peccatis involuti
Quida bene diſpoſiti ſicut p
fecti Quida medio modo ſicut
indeuoti Primi merentur eternā
morte et tēporale maledictione
Secundi vitā eternā et ſpualem
benediccionem Tercii pene

actu ma dulcedines eius no pcipiut
suauitate. Discipul9 ait Quid
si homo fragilis peccata aliqua
oculta comisit Sed in pu(n)ctu
accedendi de peccatis 9teritur
et facit sc(un)d(u)m statuta ecclesie
hoc q(uo)d potest Nu(m)quid audebit
de tua gr(aci)a homo hic peccator
accede. Sapia respodet Sive
9terit(us) et 9silio vtitur spualiu
meditor(um) iam p(ro)p(ri)e loquedo pe
cator no est. Discipul9 ait
Ego estimo q(uo)d nullus in hoc
mudo ita pure et innocenter
viuit vt sit ydoneus minister
vel susceptor hui9 sacrame(n)ti Qs
eni natus de muliere se 9digne
ad tanta misteria poterit p(re)p(ar)are
Sapia respodet Inter natos
mulier(um) no surexit qui ex sola
iusticia et virtute oper(um) suor(um)
tamq(uam) ex 9digno se p(re)p(ar)are pos
sat Eciam si vnus homo habet
om(n)i(u)m angelor(um) puritate et om(n)i(u)m
homi(nu)m merita p(er) vite austeritate
Discipulus ait o deus eterne
Qua terribile est in meis (et) simi
libus peccatoribus ista audire
Heu heu d(omi)ne deus Et si celi
no sit ~~[illegible]~~ mudi in 9spectu
tuo Et in angelis reperisti
prauitate Ve michi Quid erit
de nobis qui in luto peccator(um)
cotidie volutam(ur) Qui par(um)
aut michil deuotionis habem9
Cu quanto timore nobis est ac
cedendu Ne hoc q(uo)d debet esse
ad venia cadat ad ruinam.
Sapia respodet Attende q(uo)d hoc
pietatis sacrame(n)tu institutu
est in remediu Et ideo qui ho
facit id q(uo)d potest diuina pietas

supplet p(er) gr(aci)am hoc ad q(uo)d venire
sine gr(aci)a no potest Et ideo ceteris
pa(r)ibus potius est accedendu ex
9fidencia diuine pietatis Qua
ex 9sideracione p(ro)p(ri)e fragillitatis
abstinendu Quamus vtr(um)q(ue) p(ro) lo
co et tempore redit(ur) comedabile
Qua p(ro)p(ter) cu feceris q(uo)d in te est
accede secure in fide et caritate
michil hesitans de dei pietate.
Discipulus ait o verbu grato
sum et amabile vt ego miser
peccator audea accedere ad diuin(e)
maiestatis Sed nu(n)c (et)c obsecro
ut dicas m(ihi) vtr(um) melius sit fre
quencius accedere aut rarius.
Sapia respondet Quib9 ex fre
quenti accessu reuerencia sacra
menti pariter et deuocio accresc(un)t
hijs frequentacio ipius vtilis
erit. Discipulus ait Sed quid
de hijs qui quasi semp(er) in eode(m)
vident(ur) p(er)manere affectionis 9fi
nio Et licet solitu numer(um) ex
pleat psalmor(um) et oronu(m) Corde
tame(n) et affectu remanet fri
gido Et satis flebile est et afflic
tiuu bonar(um) mencium. Sapia
respondet Quultis ex causis
duricia talis a(n)i(m)as deuotas
affligere 9sueuit Quib9 omnibus
p(re)t(er)missis hoc solu teneas vt
quando tuq(ue) p(er) diligentem i(n)quisi
tione eidem causam dedisse
no inuencis Sed q(uo)d tuu erat
fecisti no te a salutari hoc sacra
mento subtrahas Melius est
ceteris pa(r)ib9 accedere ex amore
qua abstinere ex timore. Dis
cipulus ait Adhuc in duo du
bia in hac materia restat. Vz.
Vtr(um) aliquid plus ille habeat
Qui te corporalit(er) et spualit(er) ma
ducat Qua ille qui solu spualit(er)

maducat de quo dr crede et madu
casti. Ite qua diu remaneat illud
venerabile sacramentu post qua
fuerit ab homie sumptu. ¶ Sapientia
respondet. Renea ampliore mate
riam devotois et gre lz qui utrqz
suscipit. Qua qui alteru tantum
cra simul lz donate cu dono causa
tu effectu defraudo satis notu est
Q corpus xpi tam diu manet
qua diu manet species sacramentales

Qualiter eterna sapientia sit laudanda

Audite me divini fructus et quasi
rosa plantata sup rivos aqz
fructificate. Et frondete igitur
et collaudate canticu et benedicite
dnm in operibus suis. In canticis la
biorum et cytharis. Et sic dicetis in
confessione opa dni universa bona val
de. ¶ Discipulus ait. O dilecte mi
dominus in defecit cor languidu in
tuo amore foris erumpat et universa
corda in laude tua sursu erigat
et in tuo amore vehementer attendat
Na ad laudis tue sola memoria
dne mi cor meu liquescit. Sensus
stupet mat oratio et verba defi
ciunt. Demiqz meditatione curiosa
celu perambulo et terra polu articu
in tueor et maris abissu. Qua pul
cre et optime o tu eterna sapientia
omnia creata ordinas vehement
exultare incipio ac dicere cogor
opa dni universa bona valde porro
cu hec oia supgredi incipio
et te summu bonu eternam sapientiam
cordis mei unica sponsa et amica
recogito pstupore et extasi totus
in me deficiens in te vehementer
exulto. Eya ergo dne mi doce
me laudare te et glorificare nome
tuu gloriosu. ¶ Sapientia respondet
dn ignoras dictu prophetic cum
rectos decet collaudatio. Et quia

no est speciosa laus in ore peccato
ris. ¶ Discipulus ait. Utiqz dne
Et ideo ve michi peccatori quia
si iustificare me voluero os meu
condempnabit me. O pater misericordi
arum. Scio vere et cognosco q me mi
seru peccatorem magis deceret
coram te iacere pstratu. Et cu fletu
venia peccatoru flagitare. Qua
te ore polluto laudare. Cu nec
virtutes celorum te condigne lau
dare possunt. Quanto minus ego
homo fragillis putredo et vermis
¶ Sapientia respondet. Impossibilia
acceptat qui ttt ad plenu laudare
laborat. Nec tamen ideo a laude
cessandu est. Sed pensandu est
q in auribus dnice maiestatis
dulcius sonat meditacio sancta
qua verba sonora. Et gemitus
cordis qua clamor oris. Et hu
militas sincera qua vox bssata
Sunt namqz no nulli qui in psperis
deu laudant. Sed in adversis blas
femant. Quorum laus deo grata
no est. ¶ Discipulus ait. Vere fateor
me in pdictis huc usqz errasse
magis q te in psperis laudavi
qua in adversis. Sed nuc me totu
voluntati tue offero et pocius volo
in adversis gras agere et oia pacie
ter sustinere et te laudare. Sane
qua diu sum adhuc in hoc corpe
peccato informati. Quatr ad hoc p
veniam ut ex toto corde et ex tota
aia. Et omni tempore te continue
valeam laudare. ¶ Sapientia respondet
Quicunqz in omnibus actibus suis deu
intendit et sibi apectatis tamet
deu continue laudat. Scire tamen
debes. Q cu mens humana a terre
nis viciis expurgata ad pfec
tam mentis puritate pvenerit
quid q tractavit aut egerit
sincerissima laus dei et oro erit

¶ Discipulus ait. Nunc quod super est o
eterna sapientia ut me informare
digneris ubi maximum incentivum
et precipuam materiam tue laudis
possem invenire. ¶ Sapientia respondet.
In contemplatione illius summe ma
iestatis, deinde in beneficiis ab
illo summo bono procedentibus que di
versimode creaturis omnibus
communicat. ¶ Discipulus ait. Ad contem
plationem illius divine maiestatis
egrotus nequaquam assurgere valeo
sed hoc fortioribus relinquo. Verumtamen
a laude tua non tacebo. Magno
ties mente revolvo qualis ali
quando fui. A quantis malis me
eripuisti. Quam diu me peccatorem
patienter expectasti. A quantis
me periculis eripuisti. Quanta
bona mihi contulisti. Pre hiis omnibus
a laude tua cessare non valeo. Cum
considero quanta est laus celestis
patrie. Sed ego in hac valle mi
serie longe adhuc a beatorum lau
de me distare video. Ideo dissolvi
cupio et esse cum Christo. Tempus est
domine, sufficit mihi, tolle animam meam.
Ecce quot mala incipiunt ex omni
parte succrescere. Ve ve perturbati
bus et tribulationibus in istis diebus.
Felix qui bene paratus mortem expec
tat. Sed ego feliciorem dixerim
cum iam de loco miserie transivit
ad regnum vite eterne. Ego autem
qui nondum habeo quomodo consolari
potero. ¶ Sapientia respondet. Ecce
habes hanc paginam iocunde lau
dis divine quam frequenter repli
cando consolari poteris in adversis.
Nam quod letitia spiritualis et laudis
divine est quasi quoddam preludium
celestium gaudiorum. Hec laus divina
mentem in adversis reficit, animum
sursum trahit, tristitiam inordi
natam depellit, ipsa demones

fugat, angelos letificat, deum pla
cat. Deum placat, animas a purgatorio
liberat. Et toti celesti curie gaudia
nova preparat. ¶ Discipulus ait. Con
surge nunc anima mea et loquere canticum
laudis in voce exultationis ad exem
plar illius supersubstantialis et super
essentialis ac ineffabilis caritatis
in qua tu o pater celestis diligis uni
genitum tuum filium in spiritu sancto. Et
peto ut hec laus tua tam suaviter
resonet, ut finis temporalis laudis tem
poralis sit initium eterne laudis
patrie celestis. **Qualiter possit eterna
Sapientia a fidelibus desponsari.**

Venite audite et narrabo vobis
omnes qui timetis deum quanta
fecit dominus anime mee. Audite
ergo nunc populi omnes de rega
libus nuptiis venio. Insuper bonum
nuntium porto cunctis quod nova gau
dia fero. Audistis umquam tam rara
ta quod insolita gaudiorum materia.
Nimirum ex hoc quod in hiis regali
bus ac spiritualibus nuptiis ipse rex
summus sua michi unica et dilecta
eterna sapientiam in sponsam copula
vit. Sponsalia dedit. Et ma
gna modo sum genere (?) fecit.
Quis estimare posset hec dona
carissima. Sed ecce tu nosti hanc
esse conditionem et proprietatem amoris
intensissimi ut hoc quod quis intense
amat hoc ab aliis omnibus amari
et laudari sine fine tamen preiudicio
concupiscit. Quamobrem o benigna
eterna sapientia da modum aliquem
per quem hic tuus amor ac des
ponsatio spiritualis multiplicetur
vel aliqualiter renovetur. O mi
deus si multi scirent per experientiam
desponsationem tuam esse sic iocundam.
O si nosset tam modicum ipsius
esse laborem et tam immensam merce
dem. Totus estuo cum cogito
quod tanta bona a deo proposita
a multis negliguntur. O quantum

huius rei deſiderio flagrabat Aplus cu
dicebat deſpondi eni vos vni vi͛o
virgine caſtam exhibe͛ xpo Nunc ergo
dne mi ego licet peccator peto cu
lacrimis vt hac tua ſpuale deſpo
ſacone cordibus nris infudas Et
te nunc ſicut olim deſponſari pmi
tas. Sapia reſpondet Ego qui
dem paratus eſſem omi tempore
hoc q petiſti adimple͛ Si tamen
eſſent qui huic deſponſacoi vellet
opera dare Sed miru in modu
multi ſunt qui hac deſiderant habe͛
veru ꝑcius adepcone nolunt la
borare cu tamen ſine labo͛e hec
mea deſponſacio obtineri no poſ
ſit Siquide ꝯſilio dmo decretu
eſt ex nullus hac digniſſimam
ſpoſam accipiet Niſi prius ſtrenue
in acie ꝓpt ipam militauit Et
multa adu͛ſa ſuſtinuerit Nec
miru q labor p'ire ſolet merce
dem Et ideo digni no ſunt ipius
pfecta deſponſacoe Qui adu͛ſa
te digna ꝓ eius ob amore ſuſti
nere Diſcipulus ait Vtiqz dne
na catelli edunt de micis que
cadunt de menſa dnorum ſuorum Conde
ſcende queſo infirmitatibus nris
Et malicie huius temporis da mo
du aliquem facilem z generale
vt omes te ꝑ ipm colere cupie
tes tibi caritate pfecta deſponſen
tur Nec vniu͛ſalia ut ſoles de hac
re documenta ponas Sed ad parti
cularia et quedam leuia z ꝯmunia deſ
cendas hec naqz ſimplicibus ſuauius
ſapiunt z facilius adimplentur
Sapia reſpondet Quoniam ex eua
gelio ꝓmiſi me cu fidelibus eſſe
uſqz ad ꝯſumacone ſeculi Ideo z
in preſenti quedam opa dillec
tionis quibus amitis diu͛ſorum ſta
tuu z graduu hominibus deſpoſacois

huius etna ſalus diuſmode participari
poſſit tibi inditabo Simul qz qualr
amor meus iugiter renouari valeat
tibi demonſtrabo

Forma deſponſacionis Etne Sapie cu fideli aia.

Igitur quicuqz deſiderat Etne
ſapiencie amabilis fieri diſcipu
lus Cuiuſcuqz ꝯdicionis ſit vel
ſtatus aut ſexus ſeu ordinis de
bet diligenter hec que ſequuntur
obſuare Que ſunt ſepeata nichil
difficultatis habentes itaq qui
libet poteſt ea face͛ ſine omi impe
dimento ſui ſtatus z pfeſſionis Si
quide etna ſapia non intendit
ꝑ iſta face͛ aliqua obligacone
Sed ſolu quadam noua ꝯformita
tis deuocionis excitacone ſinguꝉa
qui ſe exercitari voluerit benefa
ciet Qui autem no facit ꝓpt hoc
no peccabit Ante omnia igitur
Quilibet ſapie diſcipulus debet
amore carnalem ſi habet reli
que͛ Et ipam preclara etna qz
ſapiam in ſponſa ſibi aſſumere
Hij autem qui terreno amore liga
ti no ſunt Sed alias tepidi ac
neglictes in eius amo͛e fuerunt
debet hac ſpualem ſpoſam quaſi
de nouo deſponſa͛e Et ſe in eius
amo͛e renoua͛e Et hec deſpon
ſacio debet fieri no ſolu ab intus
in aia Sed etia exterius licet
oculte ꝑ aliqua ſigna puta
ꝑ tres pſtracoes in t͛ra Se ipm
tante ſponſe dando z oferendo
Et arram deſponſacois ab ea
petendo hoc eſt aliqua noua
graciam in ſignu mutue dilecois
z fidelitatis qua neqz mors nec
vita in ꝑpetuu debet violare
Et q͛a plerūqz facta plus mouet
qua verba Ideo factu q͛dam no
tabile tibi reuelabo Erat q͛da
iuuenis Qui relicto t͛reno amo͛e

Sponsa hat etna sapiam sibi ami
cam elegit Cupiens qz vehemet
dillectam hat sibi plenius i corpo
rare Secretu locu petijt Et p
amois stupenda vehemetia sur
ges z vestimeta sua aparte su
periori extrahes Arepto fro
sup nuda p cordia pectoris sui in
ea parte vbi cordis vitalis pulsu
videt vige p dicto fro tot acu
tas pucturas hic inde fecit donec
hoc modo Nome sue sponse qrest
Jhus magnis lris sup latitudi
ne cordis sui ex arauit Cu aute
hec amois in lnea saguinoleta
aliqua diu portasset Tande post
mltos dies sanatus clare z pfec
te p dictu nome caro sua gsua
uit Et exinde fructu diui amois
sibi creste sentiet Suasit omib9
deuotis huig nomis aliq sigiu
hre. No quide ut ad ipm facient
z se picculo comiteret Sed q illud
nome aut sptu a pictu i veste
vel in aliqua parte secrete por
taret z se ex ipius visione in
dino amore renouaret. Jte ama
tores etne sapie debet fac ea
que secut pmo cotidie dic
septe p nr p vij hois canoitas
Et ante cibu vnu p nr p aiab9
in purgatorio degetib9. Jte nomi
Jhu dulcissio vnu p nr Subiu
gendo ista verba Benedictu sit
nome dni nri ihu xpi dei Et glo
riose virginis marie matris
eius in etnu z vltra Amen.
Illi aute qui sciut lege debent
dic officiu de etna sapia. Jte
Beate virgini marie cu pmo
surgut dicat vnu Aue maria
Et in sero vnu. Jte debet pma
dnica mess Augusti Cu incipit
hystoria de sapia Et ante natale
dni du incipiut ille antiphe o sa
picia aliqua orone speciale
fac de etna sapia Jte die circu
cisionis z dnicam in qnqgesia Et
pma die may debet in speciali
obsequio habe oronem faciedo
vel candela accessam offeredo
Et ite pxima feria post die may
p omib9 sapie discipulis defuctis
missam celebrac vel Centum
pr noster dic porro ut ad ppsi
tu nuc redeam9 Considerare
libet O hec mea inquit etna
sapia p vtilis doctna simplici
tate quide smois inculta Sed
reuera om fructu spuali
fecuda tibi erit deuocone p
cipua suscipienda Nam ut
ipe cernis p eam fuor deuoto
nis accenditur Cultus dinus
ampliat pximus vtiliter edi
ficatur Sed z aiab9 in purgatorio
degentib9 piu adiutoriu gst
Nulli qz nisi forte in vicio detrac
tori vel in pio derogatori po
terint hec iusto examine pbata
displic Ordine igit caritatis
debito hic suato Exinde pmo
deuotione tibi haurias deinde
pximorz p videas aiarz saluti.

Fructus mltiplex dine benedictionis

Cum aurora finem daret
Et temp9 hoc iocudu initiu9
dulcissime sponse etne sa
piencie alocucione expensu
fine habet Jam qz discipulus
diu dinis vacauerat gspecti
bus Ad exteriora opa laboriosa
vocaret Et quietem gteplacio
nis interrupe obediencie stimulis
vrgetur Totus ad dilecta gu
sus z in amois lacimas resolu
tus in oscula sacta rues Crebro
qz brachijs amois ea sibi sposa

spualem gstngens sustinuit quai
hora dimidia Et talia vba itulit
dices Gras tibi dillecte refero
ptħys alijs qz i innmeris beneficijs
michi ate ex sola gra collatis ti
bi laus & gloia in secula Te obse
cro p virtute saguinis tui ptosi
que to piose in tua pasione pre
deptione hnam generis efudisti
Vt hos omes qui te et¹na sapie
tiam dextreuerint modo pfato
desposare Te qz voluerint colere
cu pmissis orom deuotis exer
citijs vt in qua hos omes bene
dictione salutari benedicas rex
meus & deus meus Tu naqz es
fructus ille benedictus olim mu
do repmissus in hoc singulair
pviilegiatus Vt cuicuqz tu be
nedixeris sit ille benedictus Be
nedic ergo pz mi pueris istis
amatoribus ac discipulis tuis
benedictione oim patriarchaz Et
cunctoz electoz tuoz Qui tibi
ab inicio placuerūt Vt coz tan
dem fellici numeo tu gaudio
agregentur Tua et¹na sapia
eos in agendis dirigat Angelus
pacis ipos custodiat Et ppetui
tas corpois & aie ipis assit salu
tatis Da eis dne locu penitencie
vt p vera ctricione & pura cfe
sione atqz pfecta satisfactione
ante mortem sua ad te suu crea
torem cuctatur Tibi qz pfecte re
concilient ita ut nequaqua
subitanea & impuisa morte pe
rcipiet Fac eis dne ppt nomē
tuu hanc gram vt sicut nunc
p hec deuota suicia tibi famu
lantur Sit in hora extrema sue
expiracionis a te benedicti
Et ad regna gloiosa pducantur
Vt te regem gloie cspiciētes

in decore suo laudent benedicant
et gloirificent Jhm xpm dnm nrm
Qui cu pre & spu sancto viuis &
regnas deus p oia scla sclorz Am

Explicit Epylogus libri qui vocat
horlogiu Et¹ne Sapie compilatus
p frem Jeronimu de praga Sacre
hemi Camalduli hemitā reclusu
Anno dnj Mº. cccc° xxxvº. .

Incipiunt Collacones Sanctorum patrum
Et primo Collacio Sancti Moyſi Abbatis

Omnes inquit artes
quadam principalem
intencione habent
per qua ad debitu fine
perveniunt Na agricola
nunc torridos ſolis radios
Nunc pruina et glacie no declinans
terra infatigabiliter ſcindit Et
indomitas agri glebas freque
ti ſubigit vomere ſuaz ſcopon
id eſt intencione principale ut ea
cunctis ſentibus expurget Et
omodu ſolubilis arene excrete
de comminuat Sperans boni fine
id eſt perceptione copioſaz frugu
et exuberancia ſegetu Ita q3 fi
nis vie nre ac laboz in religione
eſt vita eterna et regnu celoz
principalis autem intencio id eſt ſco
poy eſt puritas cordis ſine qua
ad illu beatu fine impoſibile
eſt que piam pervenire In hac go
principali intencione defigentes
noſtre direccionis obtutus ve
lud ad certa linea curſu recti
ſimu dirigemus Ac ſi paululu
quid ab hac noſtra cogitatio
deflexit ad contemplacione eius
illico recurrentes rurſus eam
velud quada norma rectiſſima
corrigemus Que ſemper conatus
nros omnes ad hoc primu revocet
ſignu. Quid q3 ergo nos ad hoc
ſcopoy id eſt puritate cordis
poteſt dirigere Tota virtute
ſectandu eſt. Quid q3 autem ab
hac retrahit ut perniccioſu
et noxiu devitandu eſt per hac
eni univerſa agimus et toleramus
per hac parentes patria dignitates
divitie delicie mundi huius et vo
luptas univerſa contempnit ut puritas
cordis perpetua conſuetur. hec ſi pro
oculis nris iugiter ſtatuta no fue
rit No ſolu cunctos labores nros
vacuos in caſſu compellet effundi ſz
eciam cogitacones omnes diverſas
ſibi q3 contrarias ſuſcitabit Necee
ſe eſt enim mentem quo recurrat
cui ve inhereat no habente per ſin
gulas horas atq3 momenta mu
tari. hic naq3 eſt ex no nullos
mundi huius maximas facultates
et per diorum magnificencia contep
nentes poſt hec videmus pro ca
vel calamo commoveri Na et plerz
q3 no nulli tanto zelo codice
ſervat ut eu nec leviter legi
aut contingi ab aliquo ſinant
Et inde occaſiones impaciencie
aut mortis incurrunt Cumq3 omnes
divitias ſuas pro xpi amore deſ
picerunt priſtinu tamen affectu
in rebus minimis retentantes
et propis no umq3 mobilu iraſ
centes veluti qui no habent
apoſtolicam caritate ex omnibus in
fructuoſi ſteriles q3 redduntur
Vn liquido comprobatur perfeccione
no ſtatim nuditate nec priva
cione facultatu contingi Niſi
affuerit caritas illa cuius apoſtolus
membra deſcribit Que in ſola
cordis puritate conſiſtit Na quid
eſt aliud No emulari no inflari
no irritari etc. Niſi cor perfectu
atq3 mundiſſimu deo ſemper offerre
Et intactu a cunctis perturbaco
nibus cuſtodire Illa ergo que
minora ſunt id eſt ieiunia vigi
lie ſolitudo anachereſis et medi
tacio ſcripturaz propter principale
ſcopoy id eſt puritate cordis
que eſt caritas nos convenit exercere
Et no propter illa minora hac princi
pale perturbare virtute Qua

in nobis illesa integritas que durante ni
chil oberit. Si aliquid eorum que se
quentia sunt pro necessitate fuerit
pretermissum. Hic ergo in nobis princi
palis debet esse conatus. Hec in no
bis destinacio cordis iugiter affec
tanda ut diuinis rebus ac deo mens
semper inhereat. Quicquid ab hac
diuersum est quamuis magnum videa
tur infimum tamen aut noxium
iudicandum est. Huius mentis vel
actus figura etiam in euangelio
per martham et mariam pulcerrime
designatur. Cum enim martha sacro
utique ministerio deseruiret ut pote
que ipsi domino cum discipulis mini
strabat. Et maria solum spirituali
intenta doctrine ihesu pedibus
inhereret. prefertur tamen a domino
quod optimam elegerit partem que
ab ea non posset auferri. Quamuis
cum inherere deo iugiter et contempla
cioni eius in hac vita est inpossi
bile. tamen diligenter debemus
attendere ubi nostre mentis ubi
nostre mentis intencionem princi
palem debemus habere defixam
quam cum obtinere mens poterit
gaudeat et a qua distractam se
doleat atque suspiret. fornica
cione intuitus vel momentaneum
a christi contemplacione discessum. A quo
cum deuiauerit paululum noster
obtutus. Rursus ad eum oculos
cordis retorquentes velud rec
tissima linea mentis aciem reuo
cemus. Totum namque in anima consistit re
cessu unde expulso diabolo ac
nequaquam in ea iam regnantibus
viciis consequenter regnum dei
fundatur in nobis. dicente domino. re
gnum dei intra vos est. Cuius regni
qualitatem describit apostolus ita
dicens. Regnum dei non est esca et
potus. Sed iusticia et pax et gau
dium in spiritu sancto. Ergo qui in istis
commoratur sine dubio in regno dei
sunt. Et econtrario illi qui in iniusticia
et discordia et tristicia mortem operan
te versatur in regno diaboli et
in inferno sunt constituti. Contempla
cio vero dei multipliciter concipitur.
Et primo creaturarum suarum magnitudine
vel equitatis sue consideracione
vel cotidiane dispensacionis
auxilio prouidetur. Cum que cum sanctis
suis per singulas generaciones egerit
mente purissima perlustramus. Cum po
tenciam ipsius qua vniuersa guber
nat et regit attendimus. Cum pluui
arum guttas et seculorum dies ipsum scire
contemplamur. Cum ineffabilem clemenciam
eius qua innumera flagicia que sub ipsius
committuntur aspectu indefessa longanimi
tate sustentat. Cum denique quot occa
siones salutis tribuit ad optandis
cum quadam admiracionis intuemur excessu.
Cum postremo dispensacionem
incarnacionis sue pro nostra salute sus
cepit ac mirabilia misteriorum suorum
in cunctis gentibus dilatauit. Sunt
autem et alie plurime contemplaciones
que pro qualitate vite et puritate
cordis in istis sensibus oriuntur
quibus deus vel videtur puris obtu
tibus vel tenetur. Quas perfecto nul
lus perpetuo retentabit in quo ad
huc aliquid carnalium viuit affec
tuum. Non enim ait dominus. Non me videbit
homo et viuet. scilicet mundo huic et affec
tibus terrenis. Ex quibus affectibus
multiplicium phantasmatum variarum co
gitacionum vexatur in mente. Et licet
impossibile est talibus cogitacionibus
non interpellari. tamen in nostra volunta
te est si eas volumus suscipere aut
remouere. Sunt autem tria cogita
cionum principia. Ex deo bone et
utiles. Ex diabolo peruerse cum ma
la delectacione. Ex nobis cum eorum
que gessimus vel gerimus vel audimus

aut vidimus naturaliter recordamur harum
cogitationum origines diligenter ob
servare debemus earum causas auctores
que indagantes Et omnes nocivas
et vanas cogitationes in principio
earum repellere bonas vero suscipere
et nutrire ut ad puritatem mentis
et gaudium spiritus sancti possimus pervenire

Collatio sancti paphnutii abbatis

Beatus paphnutius Tres igitur
sunt vocationum ordines tres
quoque renunciatores monacho
in quocumque vocationis ordine consti
tuto necessarios novimus Et primus
vocationis ordo ex deo est quotiens
in spiritu quedam immissa in cor nostrum
ad desiderium vite eterne Et ad se
quendum deum compunctione saluberrima
ut beatum anthonium et alios plu
rimos. Secundus modus vocationis
est qui solet fieri per hominem cum
vel exemplis quorumdam sanctorum
vel monitis instigati ad deside
rium salutis accendimur ut communiter
fieri solet Tercius vero modus est
qui ex necessitate descendit vel
timore mortis vel dampno rerum
aut persecucione inimicorum Ex hiis
ita quod tribus modis licet priores
duo melioribus inniti principiis
videantur non nunquam videmus etiam
de tercio gradu perfectos viros ac
spiritu fervetissimo extitisse Et similiter
de illo supremo gradu plurimos
tepefactos ad vituperabilem finem
cecidisse Totum ergo in fine consi
stit in quo potest quis et opti
me conversionis principiis dedicatus
inferior per negligenciam reperiri
Et necessitate attractus ad nos
monachi profitendum per timorem dei
et diligenciam potest fieri perfectus
¶ Tres abrenunciatores a patribus tra
dicio Et scripturarum sanctarum demonstrat
auctoritas prima est qua corporaliter
omnes divitias mundi facultates
que contempnimus Secunda est qua mores
atque vicia affectus que pristinos ani
mi carnis que respuimus Tercia est
qua mentem nostram de presentibus omnibus
ac visibilibus evocantes futura
tantum modo contemplamur Et ea que
sunt invisibilia concupiscimus Que
tria ut simul perficiatur etiam le
gimus abrahe dominum precepisse cum
dicit Exi de terra tua Et de cognatione
tua Et de domo patris tui id est Exi
de divitiis mundi Et de malis moribus
et vitiis que nobis cognata sunt
Et de omni memoria terrenorum et visi
bilium. Quapropter non multum proderit
prima nos abrenunciatione cum
summa devotione fidei suscipere Si
secundam non eodem impleamus ardore
Et ita cum hanc fuerimus adepti ad
illa que tercia pervenire poterimus
quando mentes nostras nullo carnee
ebetata contagio Sed ab omni affec
tu et qualitate terrena per indesi
nentem divinarum rerum meditatione
spirituales que theorias ad illa que
invisibilia sunt eo usque transierit
ut tantum datum se fragilitate carnis
non senciat atque in tales rapiatur
excessus ut non solum nullas voces au
ditu percipiat corporali Sed nec in
tuendis pretereuntium ymaginibus
Nec adiacentes materias obiectas
oculis carnis aspiciat Cuius rei fide
atque virtute nemo capiet nisi is
qui hec que dicuntur experientia ma
gistrante percepit Cuius oculis ita
dominus de universis presentibus innotuit
ut ea non tamquam transitura sed quasi
transacta iam reputet et velud in
anem fumum in nichillum resoluta
conspiciunt Qua propter festinare debemus
si perfectione vera desideramus
attingere ad ista ut quemadmodum
corpore parentes pristinas divitias.

mudi voluptates qz despeximus
Ita etia corde hec omnia relinqu
tes Nulla rursus ad hec que di
misim9 gcupiscetia reuitamur
Ne cu illis pariter gdepnemur
qui cordibus suis reuersi sut in
egiptu z in hemo comorates de
sideraunt carnales cibos Nichil
ergo nobis pderit abrenuncia
cio corporalis z localis Si abre
nunciacone cordis no poterim9
obtinere vn aplus ait Si dist
buero oms facultates meas
in cibos pauperu z tradidero cor
pus meu i igne ita ut ardeat
caritate aute no habuero nichil
michi pdest Qua multi vniusis
suis facultatib9 i pauperu ali
menta dispsis ad pfeccone eua
gelica caritatis puenire no
potuerunt Qa pstina vicia in
cordibus suis retinentes Neq
quam se ab illis expurgare cura
uerunt Nichil ergo michi pdest
abrenunciacio facultatu nec
carnis martiriu Si supb9 ipa
ciens vel iracundus vel i vidus
aut alia vicia cordis no abicia
nec ture atinge amicam carita
tem que paciens z benigna est
que no inflat9 no irritatur
no cogitat malu Pricipiu
ergo nre salutis est timor dni
de timore dni nascit9 gpunccio
cordis De gpunccone cordis
pcedit abrenunciacio z gtept9
om facultatu De gteptu facul
tatu humilitas pcreat9 De hu
militate generatur mortificacio
volutatis De mortificacoe vo
luntatis extirpatur atqz mar
cescut vniusa vicia De expul
sione vicior virtutes fructi
ficat atqz succrescut De pullu
lacone virtutu puritas cordis
aquirit9 De puritate cordis aplice

caritatis pfeccio posidetur Amen

Collacio Sancti danielis Albatis

Beatus daniel albas in quietib9
fratribus cur interim residentes
in cella tanto subito replem9
algore et irracionabili quada mesti
cia pmim9 vt no solu modo huius
modi ariditate senciam9 verum
etia horret cella sordet leccio ipa
quoqz instabilis ac nutabunda cun
titur oracio Ita ut i gemiscetib9
et conatib9 nobis ad deuocone
mens nra nichil sentire potest Quatoqz
intencius ad dei reducit9 intuitu
tanto vehemencius ad discursus in
stabiles lubrico rapit9 excessu et
ita omi spuali fructu reditur va
cua vt nec desiderio regni celor
nec metu yehene pposito ab hor
tali sopno valeat excitari Ita
respondit Tripartita nobis ama
ioribus racio sup hac qua dicitis
sterilitate mentis est tradita
Aut enim venit de negligencia nra
aut de impugnacoe diaboli aut
de dispensacone dei z pbacoe des
cendit Et de negligencia quide
cu vicio nro tempore pcedente
incircuspecte nos met ipos z re
missius exhibentes Et pignauie
desidia noxiis cogitacoib9 pasti
tia nri cordis spinas z tribulos
facim9 germinare Quib9 in ea pullu
lantib9 gsequenter efficim9 steri
les atqz abomni spuali fructu z
gteplacone ieiuni De impugnacoe
vo diaboli cu etiam no vnqua
bonis studiis dediti callida i pu
gnacoe mentem nram adusario
impugnante vel ignorantes ab op
timis intencoib9 abstrahimur
vel inuiti Dispensacionis aute ac
pbacionis duplex causa est Prima aut
paulisp a dno relicti mentis nre in
firmitate humilit9 intuentes sup
pcedente puritate que nobis est
diuina visitacoe donata nullatenus

extollam' Et p'terita cordis deuo
tione & leticia no nro ſtudio ge
nitu aut induſtria recupare
no poſſe intelligam9 Sed illius
nobis dignacone collata & pre
ſente rurſu illuiatone eſſe poſ
cenda. Secuda vo pbacois eſt
cauſa vt pſeuerancia nra vel
mentis gſtacia deſiderio gpbe
tur Et qua intencoe ac oronu
inſtancia deſeretem nos viſi
tacone ſancti ſpus requiamus
manifeſtet' in nobis ac pariter
agnoſcentes Quato labore am
ſu iſtud ſpuale gaudiu aqui
ratur Soliciti9 ac tenere ate
cius ſtudeam9 Deniq3 freque
ter eciam odoribus vltra omez
ſuauitate in hijs viſitacomb9
ad implemur ita ut mens ac ob
lectacone reſoluta in queda
ſpus rapiatur exceſſu Se q3
comorai obliuiſcat' in carne
p que euidenter pbat' gra dei
ac miſericordia ſemp opari in
nobis ea que bona ſut Qua
deſerente nichil valere ſtu
diu laborantis Intantu vo illu
abſceſſu Et ut ita loquar de
ſertione dei Beatus dauid
vtile eſſe cognouit Vt orans
diceret No me delinquas uſq3
quaq3 Ac ſi alijs verbis dicet
Scio eni q3 delinquere ſoleas
ſanctos tuos vtiliter ut eos pbes
Aliter eni ab aduerſario teptai
no poſſut Niſi a te paulisp fue
rint delicti Et ideo no peto
ut nuqua me delinquas qa
no expedit m Sed ne me uſq3
quaq3 deſeras id eſt vſq3 nimie
tate Tale quid legit' in libro
iudicu Hec ſut gentes quas
dns delere noluit vt erudiet
in eis iſrahele & haberet gſue
tudine pliandi hac pugna vti
liter i noſtris mebris in ſtan
Ecia in aplo ita legim9 Caro eni
gcupiſcit aduſus ſpm Et ſpus
aduſus carne Vbi p carne deſide
ria carnis intelligit Sic p ſpm
deſideria ame bona & ſpualia de
ſignat Cu eni vtraq3 deſideria
carnis ac ſpus in vno eode q3 ſint
homie Inteſtinu cotidie intra
nos geritur bellu Caro eni gula
luxuria & ſopno delectat' Spus
vero ieiunijs vigilijs gtinencia
ſolitudine & orone gaudet et
ſaginat' Inter has igit' vtras
q3 gcupiſcencias Aie volutas
in meditulio qda vituperabiliori
gſiſtens Nec vicior flagicijs
oblectat' Nec virtutu doloib9
aquieſcit Sic querens a paſſioi
bus temperari carnalibus
vt nequaq3 velit dolores nece
ſſarios ſuſtinere Sine quibus
deſideria ſpus nequeunt poſſide
Abſq3 caſtigacone carnis Caſ
timonia deſideras obtinere
Sine vigiliar labore cordis
aquirere puritate Abſq3 vllius
exaſpatone gvicij paciencie gra
ciam poſſide Et xpo cu homi lau
de ac fauoe ſeruire Sic mult fu
tura bona gſequi ut pucia no
amitat Hec volutas nuqua
nos faciet ad vera pfectone
venire Sed in qda tepore nos
colocabit de quo i apocalipſi
dr Scio opa tua qa neq3 frigi
dus es neq3 calidus Sed quia
tepidus es incipia te euomere
Et niſi hunc tepidiſſimu ſtatu
hec inſurgencia i nobis bella diſ
rupent neceſſe eſſet nos perire
Nam cu ad hac volutate nos
voluum9 relaxare Confeſtim acu
lei carnis inſurgut ſinis q3 paſ

ſionibus nos ſauciates neq̄qua
in illa qua dellectam᷾ qualitate
ſtare pmitut Sed ad illa qua
horem᷾ aſperam vita ptrahut
curſu ſi ſpus fervo̅ ſuaceſinos
met ipos volum᷾ ad in moderata
iciunia z virtutu ſtudia gfire
gox intpellas carnis inbecilli
tas ab illa repheſibili nimieta
te nos revocat Et ita fit ut
vtraqz gcupiſcetia tali colut
tatione gpdam᷾ iuſto modera
mine tempet᷾ quib᷾ ex rebus
euidenter colligit᷾ q carnis
ac ſpus que i nobis ſuſcitat᷾
gtencio no ſolu no eſt noxia
verz etia multam nobis gfert
vtilitate pmo quia deſidias
q neglicias nras arguit cu
nos flagellis intentinor ſti
mulat z ad gpetente revocat
partitate Secudo q̄a ab elatoe
cordis magis humiliam᷾ cu titi
latio carnis Qua tu nullo alio
vitio quamis gramori Et p hoc
magis eſtim᷾ diligetes z ſuletes

Collatio Sancti Serapionis abbatis

In illo cetu antiquor fuit vir
noie Serapion Qui ambictib᷾
nobis de inpugnatoe viciorz
aliq̄ ſare Ita reſpodit Qa ſcdm
aplm omia in figura gtingerut
antiquis prib᷾ ad nram i forma
tione Na illis dr Du deleuerit
dns deus cora te Etheu Gebuſeu
Amoreu chananeu ferſeu Eueu
z Gergeſeu Septe gentes multo
robuſtiores te Tradiderit qz eos
tibi pcuties eos uſqz ad intnico
nem Equide ſepte gentes ſepte
ſut vitia capitalia Ex quorz
radice i numabilis turba gignit᷾
et pcedit carnaliu paſionu
nam ex inde pululat homicidia
gtenciones heſes furta falſa
teſtimonia blaſfemie Comeſatoes
Ebrietates detractoes lubrica tur
piloquia mendacia pjuria Stulti
loquia ſcurilitas Inquietudo rapa
citas amaritudo clamor Indignatio
Contencio emulatio temptatio deſpa
tio z plura alia Tamē de victis
illis septe mortalib᷾ pctatis oia
iſta gquieſcut Na de Gula naſ
cut᷾ Comeſatoes et Ebrietates de
luxuria Turpiloqa z ſcurilitates de
avaritia mendacia fraus furta
z pjuria De yra homicidia clāor
in digcio Rancor amaritudo z deſpato
de Acidia ſopnolētia pigrīa in
ſtabilitas z curioſitas De invidia
gtentiones heſes ac pſupto nom
tatu De ſupbia gteptus iactātia
inobediencia Blaſfemia emulatio
z detractio Q autē hec paſſes
robuſtiores ſint hoc manifeſte
ſentim᷾ fortior eni militat in
mebris nris oblectatio carnaliu
paſionu qua ſtudia virtutu que
no niſi dono dei ac ſuma gtrone
cordis z corporis aquirut᷾ Queda
etiam vitia ſpes virtutu pferut
Ideo qz etia pniciosius ſuos ſecta
tores decipiut Na intdu ſub
ptextu iuſticie crudelitas agi
tur et putat᷾ eſſe virtus q tn
eſt viciu Sic z remiſſa ſegnicies
manſuetudo putat᷾ Sepe etia
timor ſub virtute obediencie ol
tat᷾ Et dr vtus humilitatis q tn
eſt viciu timoris Et viciu pigri
cie Quietis vtute imitat᷾ por
ro viciu inquietudinis virtute
ſe vult vocari ſollicitudinis Et
pcipitacionis facilitas fervor
boni ſtudij creditur Et benefa
gendi tarditas gſilij mora eſſe
videt᷾ Du tn iſta ſit vtus illa
viciu Tali ergo exeplo vicia
virtutu ſpes imitat᷾ Et inde
ſe no nulli iuſtos eſſe gfidut

vnde maxime repbat'. Si aute illas
i(n)numabiles hostiu' catervas spua
lib9 oculis ptemplem' de quib9
aplus ait No est nobis colucta
tio adusus carne et sangwe3 Sed
adusus p(ri)ncipatus et potestates
ptra nequitias spuales i celes
tib9. Et illud cadent a late tuo
mille et dece milia a dextris tuis
Liquido patebit q no nris vi
rib9 Q3 nisi solius dei auxilio
fulciam' tantos hostes supare
no posse. Et ideo ad ipm suma
nre victorie cotidie refre de
bem9 Ita sup hoc p moysen dno
dicete Ne dicas in corde tuo
cu dns deleuit gentes i ospctu
tuo q ppt iusticia mea hec fe
cit dns. Rogo quid apcius po
tuit dice ptra p(er)niciosa psup
cione nostra. Qua totu q a
gim9 vel libero arbitrio vel
nre volunu9 induste deputare
Equide adusus vicia arripie
da sut nobis plia. Et vn9 q(ui)sq3
illud viciu quo maxie infestat
exploras adusus illud arripiat
p(ri)ncipale certame adusus i(d)
vigiliar(um) et ieiunior(um) labores
orom q3 fletus ad deu fudes
Jnposibile nanq3 est de qualicu
q3 pasione triuphu obtine p(ro)pria
virtute vel labore nisi ipm
domini protexcit auxiliu

Collatio Sancti Theodori Abbatis

In palestine partib9 iuxta Te
cube vicu qui amos propheta
meruit percare. Solitudo vas
tissima est. Jn hac sume vite ac
sanctitatis monachi a latruculis
Saracenor(um) perempti sut. Cuq3
de p dictor(um) viror(um) nece queri
monia fudissem9. Beat9 theo
dorus ita respodit. Hec questio
illor(um) solet a(n)i(m)os p(er)movere qui
fidei vel sancte posidentes ope
vita sanctor(um) vel p(re)mia que no in
p(rese)nti redut' Sed reposita sut in
futuru arbitrat' in hui9 vite
brevitate restitui. Ceter(um) nos
qui no' sum9 in hac vita tantu
sperates in xpo Ne miserabiliores
sim9 oibus homib9 Sicut illis cre
dam9 vel in cura vel in iusticia
deo ascribi qua sanctos viros recte
q3 vincetes in teptatione no ptegat
Nec bonis bona Nec malis mala
retribuat in p(rese)nti Cu illis q(ui) dapne
mur qui dicut Vanus est qui s(er)vit
deo. Aut q(uo)d emolimetu habemus
quia custodiuim9 p(re)cepta eius et
ambulauim9 coram dno tristes
Qua obrem sciendu est q(uo)d tria
sut oia que sut in hoc mudo Bonu
malu et mediu. Nichil ergo i re
bus huamis bonu p(ri)ncipale cre
dendu est Nisi sola animi virtus
que fide sincera nos ad diuina p(ro)du
cens illi i mutabili bono facit
iugiter inherere. Et ptrario nichil
malu esse dicedu est nisi solum
peccatu q(uo)d a bono deo nos separans
malo facit diabolo copulari. Me
dia sut que in vtraque parte
p affectu et arbitrio vtentis di
viuari posut vt puta diuicie
potestates honores robur cor
poris sanitas pulc(h)rtudo vita ipa
vel mors paupertas infirmitas
carnis iniurie et cetera hiis si
milia. Ita q3 certissimu est q(uo)d
nunqua deus sanctis suis Nec p se
nec p que qua p(er)sona aliu i feri p(ro)
miserit malu peccati Nisi illi soli
qui illud in sese cordis ignauia
et corrupta volutate suscepit.
Demq3 cu diabolus beato Job
adhibitis vniuersis nequicie sue
machinis malu hoc peccati vo
luisset inferre no valuit Na cu
ex locuplete paup'im9 nudus ex
diuite ex valido tabidus ex inclito

et glorioſo ignobilis atqꝫ deſpectꝰ
cū demqꝫ ſterquilinij factus ha
bitator. Et velud quidā corpoꝛis
ſui ſeuerissimꝰ carnifex teſta rade
bat ſanie pfluentem atqꝫ ex omi
parte mebroꝝ glebas vermiū
merſis in pfūdū vulneꝝ digitis
extrahebat. In quibꝰ oībus ī mil
lam deſperacōe plapſus eſt blaſſe
miam Nec aduſus creatorē ſuū
in aliquo murmurauit Sed quid īqt
Dns dedit dns abſtulit ſit nomē
dnj benedictū Sed qui facilliꝰ qs
elidit pſperis quā aduſis inue
niur ſanctū Joſeph qui ī pſpēis
gratoꝛ pri religioſioꝛ fribꝰ grātoꝛ
deo caſtus dn̄o ſuo fidelis carceri
aſtrictiſſimꝰ vinctis ī iniuriaꝝ īme
moꝛ beneficus in vidis et qn̄tū
ipis fuit inter fectoribꝰ fribus non
ſolū pius ſed ecia munificꝰ ī venit
Itaqꝫ mens viri iuſti nō debet
eſſe ſimilis tere Ne moueatur ad
uerſis aut flectatur pſperis ſed
ſemp īmutabilis ⁊ firma pſeue
ret Et quauis mens hoīs nō pt
iugiter in vno eodē qꝫ ſtatu pma
nere ſed ſemp aut pficit aut defi
cit Et illud eſt euidens nri defectꝰ
iudiciū ſi intellexerimꝰ nos nichil
amplius aquiſiuiſſe Nec dubitemꝰ
nos retroꝛſū omīmodis fuiſſe reuo
catos Quia dic nō ſenſimꝰ ad ſupe
rioꝛa pgreſſos Ideo qꝫ debemꝰ ad vir
tutū ſtudia ī remiſſa cura ac ſo
licitudie nos met ipos extendē
et iugiter in cella remanē Quia
illā quā quis in cella reſidens aqui
ſierat animi puritatē ⁊ quietā
intencōne ſi fuerit relaxata
recupare rurſus nō ſine laboꝛe
poterit ac doloꝛe ppter amiſſum
tempꝰ qꝫ reuocari non poteſt Qui
ſtabilitati autē ⁊ ſupne v̄tutes
ſubiacet ſicut patet in angelis
reꝑbis Qui coꝛrupte voluntatis
vicio coꝛruert lapſus vō quiſpia
homi nequaqꝫ ſubitanea ruina
coꝛruiſſe credendus eſt Sed aut pue
inſtitucōnis decoeptus exoꝛdio aut
plonga mētis incuria ſenſim
viciis increſcētibꝰ caſu miſabili
ccidiſſe Ante cōtricōne em̄ pcedit
incuria ⁊ ante ruinā mala cogitacō

Collacio ſancti Serenj abbatis.

Summe ſanctitatis ⁊ cōtinencie vir
nōīe Serenus Tanta grām ōōn̄
ꝑ pec ⁊ lacrimis obtinuit vt ve
miens ad eū angelus in viſione
noctūa atqꝫ eius velud aperiens
vterꝫ quādā ignita carnis ſtru
mā de eius viſceribꝰ auellās ei
dixit Ecce incentiua tue
carnis abſciſa ſūt Et obtinuiſſe
te noueris pꝑetua coꝛpoꝛis puꝛita
te quā fideliter poposciſti. hic
Beatus Serenus nos de quali
tate cogitacōnū nraꝝ et interio
ris hominis ſtatu vel quid nobis
ad eius puritatē tanti tempoꝛis
heremi habitacio cōtuliſſet trāquilliſ
ſime requiſiuit Ad hec reſpondimꝰ
qꝫ ſuputacio tempoꝛꝝ hac ſolitu
dinis habitacō hoc ſolū nobis
cōtulit ut diſcēmꝰ quid eſſe neq
amꝰ Nō tamē fecit eſſe qꝫ eſſe
cōtendimꝰ Nec em̄ aut deſideratē
puritatis fixam ſtabilitatē aut
robur aliqꝫ firmitatis nos ac
ſcientia nouimꝰ aſecutos Sed tā
tū modo cōfuſionis ⁊ pudoꝛis aug
menta Ad hec beatus Serenus
reſpondit periculoſa res eſt
de cōſideracōne fragillitatis ſue
ipe coniectura et de alioꝝ expie
cia pferre ſentenciā Nec em̄ ſi quis
natandi arte ignarus dicat in
poſibile carnē ſolidā poſſe aqua
liquida ſuſtentari Cū hoc nō ſolū
nō eſſe inpoſibile ſed certa expie
cia facille habet Nō ergo cuā
gacōne coꝛdis nri vel deo vel
nature debemꝰ aſcribē Sed vicio
nro quia ſcptū eſt fecit deus ho
minē rectū ⁊ ipe queſiuit cogi
tacōnes multas Que ſi in noſtra

potestate no ꝯsisteret Ac quaqua
dns phariseos increpasset dicens
Quid cogitatis mala in cordibus
vris Et ꝑ ꝓphetam no precipet
dicens Auferte malu cogitacom
vraꝝ ab oculis meis Nec in die
iudicij coꝝ qualitas quemadmodu
opeꝝ exigetur a nobis Ita ꝑ ysaia
dicete Ecce inquit ego venio ut
ꝯgrege opa ⁊ cogitacoes coꝝ
cu omnibus gentib9 ⁊ linguis
Et aplus ait inter se inuice cogi
tacoib9 acusantib9 aut etia
defendentib9 in die quo iudicabit
deus oculta hom Sut ergo viri
prudentes ⁊ ꝑfecti qui sciut
bonas cogitaciones in venire
et eas suscipe ac nutrire Malas
vero sciut abice ac repellere Exeplo
illius centurionis qui dr in euagelio
Na ⁊ ego sum homo habes sub me
milites ⁊ huic dico vade ⁊ vadit
et alio veni ⁊ venit ⁊ suo meo fac
hoc ⁊ facit Sic quilibet homo spua
lis ⁊ ꝓcipe solitarius debet esse ve
lud centurio ut dicat male cogi
tacom vade ⁊ vadat ⁊ bone veni
⁊ veniat Et suo suo id est corpori
fac hoc ⁊ statim faciat Neqꝫ in
firmitate ꝑtendat excusacone
pugne Nec fatigati euagacoib9
nec ab hoc studio ꝑniciosa despe
racone frangamur Dicit naqꝫ
simo diuis Infirmus inquit dicat
qa fortis sum ego ⁊ qa paciens
est sit pugnator videm9 ꝯ ꝯplia
dm ꝑlari nisi pacientes infirmos
qꝫ no posse Qui enim colit tra
sua saturabit panib9 Qui aute
sectat ocium replebit paupertate
Nulla naqꝫ virtus sine labore
Nec vlli possibile est ad ista qua
cupitis stabilitate metis sine
ingeti cordis ꝯtricione ꝯscende
Et quius malignos spus iugiter
paciam insidiates tame solu
incentores maloꝝ ⁊ no ipulso
res esse credim9 deus aute qui
nos adiuuat no tantu bonaꝝ reru
suggestor sed etia fautor atqꝫ ipulsor
est ita ut no nuqua nos etia inuitos
⁊ ignorates atrahat ad salute Ergo
manifestu est hinc vnu queqꝫ debe
que cum in ingruetib9 cogitacoib9
ꝑuauis no ꝯfestim repulsa ꝯtrac
tionis obiciat Na resiste inquit
scptura diabolo ⁊ fugiet a vobis

Collacio Sancti ysaac abbatis

Beatus ysaac ad extremu hec
verba intulit Omnis monachi
finis cordis qꝫ ꝑfecto adiuge
oracionis ꝑseueranciam tendit et
quatu huane fragillitati ꝯcedit
ad inmobile tranquillitate mentis
⁊ ad ꝑpetua intit ꝑuenire puritate
ob qua omeꝫ ta labore corporis
qua ꝯtricione spus indefesse quim9
et iugit exercem9 et est inter vtraqꝫ
reciproca qda inseparabilis qꝫ iunc
tio Na sicut ad oracionis ꝑfectione
om tendit structura virtutu Ideo
ut eo firmore ac puritate qua debz
emitti posit oro hec sut omimodis
obseruada Primo sollicitudo reꝝ car
nalium generalit abscideda est de
inde nullius negocij causa no so
lu cura sed nec memoria quidem
penitus admiteda est detracciones
vaniloqa seu multiloqa scurrilitas
qꝫ simul amputande sut Ire ꝑoib9
sive tristicie ꝑturbacio funditus
eruenda Concupiscencia carnalis ⁊ auaricie
ac noxius fomes raditus euellen
dus Et ita hys ac similib9 vicijs
extrusis pmu ꝑfunde humilitatis
inconcussa fudamenta iacieda sut
et ab omni euagacione animus in hibe
dus ut ita paulatim ad contemplacion
dei incipiat sublimari Quod qꝫ cum
ante oracionis hora animus noster ꝯcepit
perit necesse est ut oratib9 nobis
occurrat Et ideo si volum9 oracones
nras no solu celos sed etia qui sup
celos sut penetrare Curam9 ita
tem ab oi9 terrenis vicijs expur
gata ad subtilitate pristina natu
ralem cu sedm regula senioꝝ
Quid quid necessitate vite cotidiani
⁊ inevitabile usu carnis excedit
ad scandalum difinierunt cura ꝑtine.

Expliciunt Collaciones Sanctoꝝ patrum

Incipit Regula sci Jeronimi ·

Tepescens in membris frigidi
um corpus ad terram qua
exijt Jam qz rugosa frote
senem et nature pene
portentu vester pdillec
tor in dno filiorum sub obediencie
pudicicie paupertatis et religionis
indumento dni adimator Nimium sol
licitat pie deuotionis et caritatis
affectus Vt tremulenta manus
sue paruipendens vetustatis oblita deo
vincendi no mundo spiritui et no carni
Et q arduum est no sibi ipi Norma
et regula ex xpi et aplorum vita co
lectam Ex sanctorum etiam patrum ana
chorittarum vita annos p sex annos ha
morum contra conciens no sine admi
ratione et informacione reperij ob
seruacionis et imitacionis digno co
mendata p como In presenti libello
edoceat officio calami paratas
mentes ad bonum O felix affectio
O desiderium in dno comendandum
vt que deficiente p senium et omnem
etatis fine lingua doctoris de
cursu timentis qui pmitus est p sup
tuose et no timide ambulantibus
in via dei in qua tot latent aduersa
quot momenta temporum Exposcatis
vt depicta vobis pericula et fomenta
remedij pdimus semp ad malum
a pmordio sue iuuentutis racona
lis et malus animus Cernens gra
diatur pcurata O prudens consilium ut
p voce scriptura et pfacilliter tra
seunti dum mansura comutet O
iusta et sancta exortacio et p digna
exaudicionis beneficio Sed pdi
lecti filij et si sanctum et iustum est q
petitis apre patris negat etas
pibet in sufficiencia licet inge
rat caritas Stupet palpitantes
oculi horret nature frenesis
inconstans manus pagere inuenin
lia hortatur tamen semp caritatis
ardor ne parcatur labori Vnde
tantus colligitur fructus quam no
putaram in vobis cum sciptore

de dni volutate melius estis edocti
vt bladimenti aliqs fatear licet ve
ritatis Nisi et alios succedentes
p tempora informandos trahetur
tacitus hic labor Vincat ergo
duellum hoc caritas que ipm inuin
cibilem vicit ut immortalis mo
reretur pro nobis Vere frustra
hec sperat victoria in tanta
impossibilitate nature Nisi deuote
orones filiorum assint Quibus deus
paruit in tantum ab antiquo ut
etiam cum peniteret eorum que p comi
minando spoponderat quamuis penitens poseit

De caritate et vnitate in monasterio

Vobis autem in monasterio constitutis
fratribus primus sit arripiendus deo
vincendi modus et regula Ipse solus
xpus hunc ppositi inceptor et doctor
in vnius responsione instruit vni
uersos Si vis inquit idem magister hec
petenti ad vitam ingredi serua ma
data Et si forte querat que sunt
Illico percunctanti respondit Diliges
dnm deum tuum ex toto corde tuo
Et ex tota mente tua Et ex omnibus
viribus tuis et plus quam te ipm
Et proximum tuum sicut te ipm In istis
duobus mandatis pendet quicquid est
legis quod etiam pphete et sancti viri
perscrutati sunt Et attendite quo
sollicite carissimi quum ingredi
no solum totis affectibus ad vitam
contenditis que vere vita est Na
viuentibus mundo vita no est sed mors
Sed iam dei auxilio estis ingressi
Quo no sine preceptis caritatis no in
greditur quamuis ad vincendum deo ppt
hoc denim Aplus no gloriatur
in linguis angelorum et hominum no in
cognicione misteriorum dei no in spu
pphetie no etiam in helemosinarum
opibus quamquam pietas valeat
ad omnia dum modo caritas no desit
hec itaqz solum reddit hominem deo
vincente hec religiosos hec mona
chos facit Sine hac monasteria

sut thartara habitates in eis sut
demones Cu hac vo moasteriu est
padisus in t'ris & degetes in eo sunt
angeli Ideo qz mi dillecti fily licet
longa maceret ieiunia abiecta &
vilis vestis deformet longa oficioz
& opez texat series Si intus desit
caritas ad infimu tamen no du reli
gionis gradu puectu est pptea
carissimi in hoc incipiedu est iter
aplice vite Sed ve relatiua est cari
tas et ad vnu no pt ppe dillectio
firma dici Ideo necesse est q plures
sint qui se mutuo ex caritate dili
gat vt dicam iuxta pphetam bonu
& iocundu est habitare fres i vnu
Qz satis afirmat sapia dicens fr
qui simul adiuuat a fre quasi ci
uitas firma Et iterz si fuerint duo
fouebut se mutuo Sed si vnus gra
diat & cadat ve soli qm sublе
uatem no habet pptea solitarioz
vita qua satis expertus su piculo
sissima est et ardua Et si bona
qua plurics a deo vicina no ta
eqz secura ut simul habitaciu
in vno vinculo dillectois & cari
tatis affectu cu sibi in vice pte
rmeta deficientibus auxiliant
Et sibi in vicе administrat pieta
tis & caritatis obsequia Sed certe
si fres in vnu no habitet non
iam bonu sz malu est Qa nichil
bonu diuisu est cu omne sedm phos
i tantu hz bonitatis in quatu
vnitatis Qz si singulu vnicu ito
ta mudi machina pse creatu
est bonu no tame est optimu
pptea in exordio mudi vidit
deus cuncta que fecerat & erat
valde bona Ideo carissimi i apli
ca vita vobis de seculo adunа
tis & corpora Sit coz vnu & aia
vna in deo Nulla vita pcerto
deterior qua simul dege corpore
& no mete Et ve infellices sut
quibus no est vna sed diuisa volu
tas Sit itaqz vobis semp vnus
afectus vna voluntas vna frat
nitas vna pportio moz vna totu
ditas vna tristicia ne alteri q placet
displiciat alter ggaudeat alter tristet
Sed sic habe poteritis religiois ppositu
si vnanimes in domo dni habitetis
hec est vera vita dei no diaboli vez
moasteriu no infernu vera vita reli
giosa no diabolica absqz caritate ssistes

de Non habendo quicquid pprium.

Ante metis vestre oculos semp
Euagelicu illud apareat stolti
dissimi viri illius exeplu cu edi
ficiu suu q summe ope fecerat irrue
tibus flumibus flatibus ventis & ymb
bus totu amisit in casura cu edi
ficatu erat in sabulo Nec miru
carissimi infirmu quide aut istabi
le i mobile dum stare no pt hedifi
cat fatuus ille in sabulo cu i vita
aplica & religionis pposito apetit
tepoales diuicias Hic atendite
fily diligeter hoc piculu que est
hic interitus hic mors eterna cu
iam renunciauit oibus que posidet
cu relictis oibus q habebat
in seculo ad xpm imitandu paup
culu cu caput vbi reclinet no
habet Conueventes ex voto subiu
vamenti polliciti ecce pmisut ni
chil temporale nichil terenu pt
xpm solu no solu posidere Sed nec
ctiа apete que ia dimiserut
tenere nec querere debet hic
xpus aplis no portare sacculu
neqz pera neqz es in zonis ma
dat vt ex hoc intelligat coz vite
sectatores qz nichil pprium i moastio
licet habe Certe no tunica que
ex necessitate portat no caligam
nec aliud minimu q qz vez & si xpt
& apli aliqua que sibi dabatur
ppt necessitates tenebat Nulli
singuloz licebat aliqd ex hijs dice
re tanqua suu Sed pessimus ille pdi
tor atqz latro ferens loculos cia
ptabat velud tocius ggregacois
omia Et minister gnus singuloz
necessitatibus puidebat Ex hoc
dotti apli & fideles post xpi as
censione dixit omio sua esse

dicebat sed erat illis oia quia et
singulis diuidebat put vnicuiqz
opus erat Sic et vos carissimi
filij Et si liceat habe aliqua te
poralia ad victu et tegumetu
que duo plene suficiut xpiano
nichil hoz alicui sit vestru sed
que cucuqz etia minimis quibusqz
fribus singulis distribuat ut
decet

De eligendo fre dispesatore ad recipiendu et ministradu bona mo

Itaqz obtestor vos omes et singlos
coram deo et xpo ihu qui iudica
turus est omes Ne auru argetu
atqz pecunia nulla racone coz
vestru seducat vt imitat aligs
viru cu anania et zaphira meti
re spui sancto que nichil latet
retinedo aput se aliquid quatu
cuqz minimu temporale vlt que
ex necessitate portat nec tame
hoc nisi ex licecia abbatis semp
coz mortis iudiciu terribile vos
terreat Na legit qz ex coz morte
factus est timor magnus i vniusa
eclesia et omes qui audierut ti
muerut Nudus ihus nudos quit
amicos et suos qz si ipm sequi
temporale aliq apetes volueis
honerati grauedine nudu seq
no poteris hic beati dicut pau
peres spu vt ex hoc sciat qz no
sufficit cuncta temporalia i mudo
relinque et ad monasterij paupta
tem accede si mens misera apetit
que reliquit magis eam cteplat
oculi dni afectu qua censum
melius est eam in seculo cu ceteis
diuitib diuitijs insistere qua
i monasterio paup ipas apete
ppt qd volo hortor et moneo vos
carissimi vt hec pecunia i vestro
monasterio ob suacia maneat
vt nullus omnino tange aut ali
quatr retine audeat p hora ten
sum aut obulu seu aliq quatu
cuqz minimu qua qz apparetibus
ei mitat Sed eligat iuxta aplos
virū qui voto abbatis et ceteroz
singulis anis aut si decens videbit
et vtile cfmet duo vel plures ex frib
boni testimoni plem spu sto et sapia
quib inugat hoc opus Vt quos
cuqz puetus tam dom qua fratz
recipiat Et ex hijs fribus necesaria
administret Caueat aute ne aut
ex parcitate minur aut ex habuda
cia tumor in fribus habeat locu
Sed iuxta aploz vita plus cuiqz
aut minus tribuat iuxta qz exigit
necesitas no volutas vt no iam
alter sit eges alter habudans
Sed vnusqsqz ex pmisione decenti ad
laude moueat puideat sic quib
hic pietatis labor iniunctus est
vt singlis mesib aut ebdomadib
parati sint tam de hijs que pueniut
qua de hijs que expendut i caplo
cora abbate et cuentu fratz sigillati
redde racone qz fiat salti i messe
ne ipi aput fres furti sint suspecti
Et ne eis ob negligencia male exe
quedi furti materia detur

De equitate suanda et humilitate

Sic sic dei famuli ihm xpm astriu
gite mentib mundis a terrenoz
ctagione qm secum inhabitatore
nichil patit esse terrenu Sic sic
aplici viri piecite peras et saculos
vt neqz pendeat ex latere marsupia
nec opus sit clauibus ut ia cupis
monstret exterioz in dictis qz nichil
habet in tu secu pter ihm qz nichil
est clausum qz est deditu vsib omn
vestimeta dupplicia sut ex euange
lio pphibita nobis at distatis ea
solu habe que nature tantu sub
ueniat no que intriat tineas
si que vo supsut in vno claudat
loco vt ex hijs quicuqz fr eget in
dui posset Nulla vnqz in vestib
preciositas nulla melioritas vt alta
dum altera suu ostentet Sed i oi
bus equales existat qui vni
duo qui voto pfessi sut No queat
fili humilitis filio paupis puinc
paupis tremis in xpi et aploz

gsorcio no cu petro pistatoi bartho
lomeus nobilis ante ponit' a xpo
ymo pistatori tocius mudi monar
chie tradit' pticipat' dignitatibus
carnis spualis vita no eget Ca
i monasteriis obliti populi sui et domus
sue in dno solu gliam qrat ut exal
tent' Cum de pncipio mortis ad vita
aplica sint sumpti ppt q amoneo vos
filii ut queciqz vobis ofitia domus
a pre monastery fuerint i posita
libenti aio expleatis hilarem
eni datore diligit deus Nec vacu
dent' in vilibus nobiles nec recuset
Audiat sapiente Quato maior
es humilia te in oibus Audiat et
qz aplis de huius modi ppis discep
tantibus in ultia cena definierit
Reges gentiu dnant' eorz vos
aute no sic Sed qui maior est i vo
bis fiat sicut iunior Rex ne doct
na doctois ex qtraria opatoe vi
lescat Stati sub infert ex simi
litudie Na quis inquit maior
est qui recubit an qui ministrat
Na ne qui recubit Ego autem
i medio vrm sum sicut qui minist
Erubescat siquide steraus vilis
simus et vapor ad modicu pares
huana mes se exaltare Et domus
ofitia abuiues acceteris fribus
sibi velit subiri Na xps cuius ge
neratone quis enarrare potest
no venit ministrari sed ministrare
Et i ultia cena discipulorz ab
lues pedes hoc suis reliqt hui
litatis sacre exeplu. De Symonia

vitanda cu recipiuntur fres

Detestabilem heresim Symonie
qua qui pravitate diabolica
monachi asueti comitut Etiam
i auditu horeat vestra sacta
societas Gezi pena et Symonis
vos terreat pravitas Vox petri
xpi vicarii ad Symone Nuquam
de vestris exeat auribus pecunia
tua tecu sit in pdicoe Existimas
donu dei haberi pecunia Donu
dei est spus sactus Comunis mercator
habet usus ut vendicio comutet'
in melius Absit qz Symoniacus pecuniaz
esse pstaciore dono dei cu ide in
ipam comutat Ideo ad vos venientes
ad xpi suscipite sine cu ppnatur
sactitas pecunie Exquirat' bonitas
vite No generositas carnis no uti
litas mudi Nulla omno pacto
nulla opinio que metis puritate
pturbet et pucmat Beatu sapia
clamat qui excutit manus sua
ab omi munere Et qui post auru
no abiit nec sperat i pecunia
q subuitit iudiciu Si quis fratez
inopia ex sua habudantia supplere
desideat Iuxta aplicu ritu omia
que habet in seculo ante fratz
pedes ponat Et cuctis que habe
bat in seculo renuncians intratu
rus fiat sicut vnus ex minimis Et sub
lato domino cu afectu oia q ptra
tur ellectis adminstratoribus domus
pbeatur ut ex hiis tribuat put
vnicuiqz est opus Nec minuiet qde
qui sua monasteriis tradidit si sibi
no maior sumptus adminstrat' qua
ceteris qui ex paupertate venerunt
Nec extollat' et aceruiter ercta
in apperet ceteris se tantu ex suis
facultatibus ptulisse plus eni alu
lut fri si ingrediens affectu habedi
dimisit Qua qui multu afferes
domo supbia tulit Sloiet' aute
qm diuicie q solite sut possesores
pcipitare i morte no pualuerit
aduisus eu Et que qui usu sut ma
le exquentoe fratz sut bone Alio
qn malius fuisset sibi cu parua pena
cu suis diuiciis i mudo pmanes
dapnari Qua ipas relinquendo i mona
sterio exorta supbia ad infernu cu
maiori pena descedi Humiliet' et
pauperes Qui ex paupertate michil
sub venciom domus potuerunt ptri
buere Et gras deo in humilitate
tribuat Qui qui prius i mudo vivere
no poterat exaliemis laboribus
habet que sibi sufficiut Quiu qppe
de infellici odicoe plurimi Sut
no nulli viles et abiecti in seculo
Qui tot ediamis laboribus se vlt' vires
afligentes p victu captando vilissio

et vix vaus fabis et rapis cu rudi
ordeaceo pane saturat'. Cu vero
ad xpi mensam accedut et milicia
xpi susciplut sue egestatis obliti
lautora querut qua milites et
dni qui sut asueti magnificis. Hec
igit' oia i xpi et aplica vita locu
no habeat. Omnes ex ministerio sint
gtenti. Nec murmuracoe pcat si ha
budanter sibi no tribuat ad ministra
tes et recipientes si quide necessaria
nature necessitatu limites non
excedat. Si modicu habet discat
cu aplis servire deo in fame et siti
egestate et nuditate ac frigore
ut accepta cte gradiat' post xpz

de obediencia exhibenda platis

Volo autem mortuos seculo vi
ciys et concupiscencys carne crucifi
gere cu xpo. Et qui se iam cepere
sub ppo voto castrare sub ppetue
castitatis pposito i monasterio
velud in duricie lapide fore cu
xpo sepultos. Atqz iuxta decetu
summi post xpm pontificis petri
cui ligandi solvendi qz tenet principa
tu adeo resuscitados in gloia cu xpo
ut fides spes qz tota sit in deo. Casti
ficet qz aias suas in obediencia cari
tatis et fraternitatis amore simplici
ex corde se diligentes monstra'et'
quippe portentu naviganti bus qz pcto
iniqua veniret' ad portu. Si degu
bernatore navigij quicuqz navi
gator ordina'et ad votu. Non civi
tas no regnu no minima domicula
diu maneret in rure si cui9 votis
pareret' de esset ppt' quippe papa
petrus qui religionis aplice vita
volebat instruere. Sicut a magistro
didicerat ut melius intelligat' qua
liter aia castificet' in obediencia
caritatis et fraternitatis amo'e expoit
apcius. Omnes inquit honorificate
fraternitate diligite deu timete rege
honorificate. Et ne excusatomis
aripiat' scutu sub particulari noie
infert omib9. Servi inquit subditi
estote i omi timo'e dnis. Et ne plati
i mediu pducant' pinitatis q plex
qz subditis pstat causa magnitu
dinis. Non tantu i quit bonis et mo
destis sed eciam discolis. Vez ne
forte videat' grave humane fra
gilitati sese abnegare et etiam tol
lere obediencie pponit premiu quo
ois labor dulcescit eciam gravis.
Hec inquit est gra a felix et habu
dans gra i obediencia. Summa virtutu
causa est. Na simplici gressu hoiez
ducit ad xpm. Et no solu mens excu
sat' ad reddenda racione de subditis
sed nec eciam obligat' redde de se ipa
o summa libtas q obtenta vix posit ho pire

de Regimine Albatis et Cura.

Attendat albas diligenter qua
tu gravius i ponat' sarcina
hucris cum de subditoz aiabus
corporib9 dicubis et demorib9 obli
gatis apud dnm examen. Caue qso
ne de te eciam levis suspicio i ma
lo posit oriri. Ne dispendas quos
conaris. Sint ordinata sint ra
cioni gsona madata tua q fratrib9
pferas ut eciam deornate supbe
qz mentes animet' ad obediencie
servitas. Sit dulcis sit mitis pso
ut no duricie furore suscitet. Sed
fragat exortu. Sed erga i obedi
entes virilis potestas sit anim9
ut ois molicies discedat. Excida
tur i ortus primordio vepres ne
nimiu excrescentes germina semi
nu suffocet. Nichil quippe periculosi9
in rectore est qua vana humilitas
ad correctione erga pt'nos supbos
qz subditos. Singulor fratz vo
luntates in re dificilli ptractada
semp avide audias nec tame cui9
cuiqz voluntati i mitaris. Vez tame
si quid qua utile pdat' no atendas
p que ptulit. Elegit eni i firma
deus ut forcia qqz cofudat. Enam
in rebus quibus volutate no
requiras aut teneas nisi maior
pars discretor filior qui voce
collaudet supbar insensataz
qz mecum est suo tatu uti gsilio
no audiat' cui9 qz volutas supbor

ueniur i loco abscondito sed pala
tactis prntib9 liceat dice 7 audie
si gceptui ppo melior pars fratr
disidet Non velis solus omnibus
gtiraire In ex tendis furor odiu
in vidia derisio sic penit9 disce
dat vt no nisi pax caritas amor
et alt' vtra supportato cognoscatr
atus fiendor solu spus sact9 auc
tor melora inspiret No sit int
vos quos caritas vnit leuis que
dam tōisio vt vndiqz tachinis
vocib9 aera sonet 7 audiecui
aures treant pstrapitu sed cu
omi modestia stantes vno loqnte
cuncti sileat Nec alt' alteru ex
auiditate loquedi intrrupat
et pbeat inpedimenta dicti

de Reuerentia 7 subiectōe erga abbātē

Proptea hortor moneo 7 exor
tor vos carissimi 7 dilectissimi
filij qui iā mortui 7 sepulti estis
cu xpo qui iā carne gtepta cu
eius gloria cognito q oīs caro
fenu 7 eius gloria flos feni i nouo
nitate vite spūs estis renati
no ex corruptibili semie s; i co
ruptibili p v'bu dei viuentis et
pmanentis i etnu vt taqua
pegrini 7 advene abstineatis
vos ab oībus carnalib9 desiderijs
que militat adūsus aīam Subi
cietes vos i obedientia timoē
7 reuerentia pposito prī vestro
vt iam omino nil aliud velle
vel nolle alicui liceat Nisi que
abbas dom9 madauit facienda
Nichil graue nichil videatur
in portabile si iussu ppē no gcor
dat volutati ve obediens 7 qui
p xpo omi volutatis caret arbi
trio Nichil nouit difficille ni
chil i iustu Meminote carissimi
qm xpo vouistis in vestro reli
gionis ingressu omem volendi
7 nolendi licecia Nisi illa que
eius vices gerentes ordinaret
de vobis obeditis cu xpo firmis

sime cu prelato votis parere studetis
tuc cum xpo magis grati magis pla
centes estis Cu eius studetis pere
madato i vicario vicarij 7 cum ho
nor redūdat in dnm Emulemini hac
semp int vos dei emulacōe vt certa
tim ad invice alter conetr excede
alter i obedientia No igit' est mo
nasteriu no religiosi no monachi
vbi subditis obedientia deest erga
platu destructū est corpus expo
situm cu membra discordat a capite

de Correctione facienda in sexta feria

Quantumax psuptuosus ac sup b9
Fr' in vestro sacto gsortio qui
dedignat' esse subiectus at suis
litibus 7 iurgijs scandalu pbet
quieti fratr 7 est ceis in obedientie
exemplu Ordinis crebris gtieiu
nijs castiget' cu resistit madatis
i positis Si ieiunia no castigant
sup bia edomet' v'berib9 gtumelijs
et grauib9 disciplinis vt ia discat
cu petro qz nisi plato imo xpo
i eo obediat parte cu xpo i regno
xpi 7 dei no habet qua q i posita
videat' extranea nec gsona racōi
Sed si no sit i domita sup bia studeat
pualere cu apostaticis angelis
expellat' qui parte no habet i re
gno dei O infelix sup bia vite vt p
in plendis volutatib9 carnis re
micieret hereditati celesti qua fue
rat assecut9 p xpm No du deco
vinit No du religionis semita ati
git qui no efficitur ita simplex et
purus vt quid q sibi madatu fuerit
platu prem angelico putet ore
trasmissu Tuc vnusqisqz se ceteris
beatorem estimet qu in laborib9
ppomitur reliqs No pudeat singlis
ebdomadib9 sexta feria quo die
saluator obrobria 7 morte p hoie
ab hoie ptulit vniquiqz fratre
sua vitam cora omi cetu fratr
discutere 7 decomiso gtra pcepta et
regula se ppo ore timidri ac disci
plina subire qts stimulata mens cogi
tacionis stimulo acusacionis 7 verbor

careat accusanda punienda que cominus
nec tamen propter hoc occulta cogitaminum
prodant. Non occulta peccata que soli
debent sacerdotibus. Sed sola que pecca-
tis obviat publicis et exempla patra-
dis fratribus prebet. Si vero ut timore vel
verecundia se ipsum accusare neglexit
liceat cuilibet propalare tale crimen
alterius ut nulla tamen contradicentes in obe-
diencie et superbie in sacro ortulo viro
pullulet sed de facili evellatur. Verum
si quispiam aliquid de hiis extra cenobii
limites prodiderit gravissima sub-
iaceat pena ut doctrina tacendi doceatur in pena

De vita sanctorum patrum quos vidit in heremo

Referam vobis quedam non minus imi-
tanda propria que audieram de quibus-
dam viris sanctis ut bonorum exempla
obediencie humilitate vestras mentes
doceat. Et crebra memoria gestorum
sanctorum vite religione instruat et
virtute. Dum igitur per heremorum antra
sex annis sanctos patres degentes ibidem
in terris veluti in celis angelos consis-
tentes assiduo labore itineris actis
quam diversis calamitatibus peragrando
visitarem de quorum vitis moribus quam
mirificis quamque luculenter ipse
conspexi libellum ipse congregi quem vobis
ut lucerna stet in candelabro nichil
itaque carum apetebat in monachis quam
quoniam eis qui iubet posset inveniri
profecto non taceam tantam caritate
tantam quam humilitate ille mentes habe-
bat ut hoc cernens omnis laboris ac
gravitatis oblitus itineris heremos
humane nature tam detestabiles
et ingratas in paradisos cogitare
pene compulsus quirum auditum sed fe-
lix obtentum sic factorum hominum corda
transformaverat in creaturas dei
ficas ut raro erat pene nescia
carnis licet per Johannem dicatur
quia quid quod est in mundo aut est concupiscencia
oculorum aut concupiscencia carnis aut
superbia vite. Tam sic simplicia et humi-
lia corda obediencie et humilitatis
imitabantur vestigiis ut quasi quorum-
dam priorum videretur in eis verificari
opinio qui in vita ponunt in hominibus
vivencium animam solam non abbates et
prepositi nichil omnino velle sciebant
nisi quod subditi. Et subditi patrum
ante ea iussa implere quam foret
emissa. Et quibusdam quodammodo indi-
ciis intelligebant propter hanc de voluntate mandatis

De vanitate sciencie secularis

O sacra fatuitas que natos ad la-
bores homines miseros in mundo tras-
vehe ad gloriam ereptos de penis
Non habet fatuitatem doctissima athenis
plato didicit. Non aristoteles non anaxa-
goras non ceterorum mundi stultorum
sapiencium turba percepit. Certe nisi
ego jeronimus fatuorum sapiencium imi-
tator ante quam sacra verbera
luere cruda quod ut detegam meas
inscicias qui ante quam xxm etatis
annum attingere urbs roma insu-
mum per elegerat magrum in omnibus
pene liberalibus artibus. Non du-
orum sperus scolas intraveram non du-
cencies pervenire ad sancte unita-
tis poteram disciplinam. Non acha-
demie non certe Rome hujus docte
fatuitatis resonare gymnasia
que sacra retinet heremus verum non
sine labore didicisti tuam sapienciam
fatuam plato quam mundus retinere
non poterat mundi sapientiam insequen-
tem per diversarum nacionum et gencium
regiones quam partes infinitis
erumpnis et minus quam peragrando labo-
ribus. Nec tamen fatuissime sapiencie
fine qui est summum et optimum bonum
ad quem te nature movebat inte-
co in orbe universo reperire scivisti
quem sancti rustici hac fugientes
in heremo latitantes invenerunt.
Attende et tu fatuorum sapientum
princeps Aristoteles. Et si fueris
absque dubitatione prodigium gene-
re quam miraculum in tota natura
cum pene videtur infusum quodque
nec alter capax est hominum generis
cum sapiencia mundi stulticia est apud
deum. Si caritas non informat
si intellectus non captivat ad fidem
si cor ad Christi servitutem non inclinat
qui iudicis est scandalum paganis
stulticia. Nobis vero credentibus honor
et gloria in quo solum gloriatur apostolus qui gloriatur igitur
in domino glorietur.

De promtitudine adimplende obediencie

Nichil honorabilius nichil ve
gloriosius carissimi quam servitus
xpi hec preferenda est imperatorum
fastigio hec dignitati regie hec
tanteque seculi glorie huius servitutis
xpi quendam inter ceteros quos
vidi in heremo doctus ex monachis
iussu patris senioris per grandem lapi
dem huc eris hominum procul dubio
grave bis quolibet die per tria
miliaria gestabat in scapulis
nulla alia necessitate coactus
quam per octo annos precedentes effe
cerat Sed si forte querat quid
in eius mente volvebat ex hoc quod
forte nostre superbe menti que non
dum ad huius sancte fatuitatis perfec
tionem venit videtur extraneum
puerorum quasi ludum et ociositatis
opus Testor deum quod michi ab eo
sollicite percunctanti tanta simplici
tas et humilitas est reperta quod ex tunc
in tempore discere monasticam vitam Nam
sic devote sic affectanter sic hila
riter continuis explebat diebus
tam insolitum opus ut sibi videtur
post expletionem captare gloriam
omnem Qui imo in huius fatigationis
opere minime contentus pene moles
tabat patrem ut medio tempore
novos indicet labores et opera
facienda per eum Quid ergo vagorum
per singula Non est opus exponere
quid quod in simili libris continue exercetur
a monachis Et hec virtus aput omnes
observationis precipua est et celebre
per egyptum ut nullum nisi obedientem
et humilem ad omnes labores profic
dos et opera suscipiat in congrega
tione Quatenus tamen caro ex gra
vedine cogitationibus vanis et vo
luptatibus non vacet ex ocio Tene
atis firmissime quod omnis concupiscen
cie et immundicie mater est ociositas

De operibus fratrum faciendis.

Hanc sanctam stulticiam stulta
quasi sapientiam cotidie in monasterio
discite filii Quam sancti vos docent
in heremo rustici Subtilia et alta nolite
sapere Sed superbis et tumidis seculi ca
relinquite ut per contactum incipiat noscere
qui litera occidit et spiritus vivificat hac scrip
tola in tranquillitate quotidie ex hijs no
va discite lectione Non ocium non torpor
non ignavia vos adducit segnicia tepidos
ac frigidos reddat Semper a officiis aut
orationibus a manuum operibus sanctis ceteris
quasi laboribus fatigatum corpus requiem et re
creationem non voluptatem exquirat
Sed caveate potissime ne quod operis vanitatis
vestris verset in manibus Sed sacri codi
ces vel legendo vel scribendo gemma premat
aut ortulorum cultus extrahat et sanctum
opus et utile ut ex relaxatione quadam
refociliatus spiritus ad divinum ardorem forcius
accedat Sanctorum gesta que legitis
emulemini proposito velitis imitari quod
laudatis et sequi quod cupitis vestram
inter gentes conversatione bona habeatis
ut ex odore fame vestre sanctitatis etiam
malorum corda ad sancta desideria moue
antur Et in eo quod deprivate gentes detra
tant de vobis tamquam de malefactoribus
ex operibus vestris bonis glorificet deum
Hec est dei voluntas ut in prudentium
hominum ignorantiam obmutescere faciatis

De officio et potestate Abbatis

Cave queso quicumque sis ille qui pre
eminnes Ne ex officio regendi ele
veris ad alta ut pagas illicita et que
sunt importuna et inquieta subiectis
dicetibi ille propheticus sermo que mat
Quid est israel quod in terra inimicorum es in
veterasti in terra aliena Nam si in via
dei ambulasses ambulasses utique
in pace super terram Non enim ambulat in
via dei qui administratione regiminis
honores et utilitates exposcit Re
volve sepius in mentis archano et sti
lo firmo scribe in silice cordis Quod domini
tui vices geris ad subditos conte
deces apostolos quis eorum esset maior Qui
autem maior est in vobis fiat minister
vester Disce igitur a magistro officium
quod tibi iniungitur Ne tuo nomine tui po
testatis tradite limites excedas
Non efficieris certe dominus sed minister venis
est enim dominus Et si tibi reliqui fratres ut

xpi vicaris obediunt pptea no est tibi
tradita potestas ut int fres et filios
hue clericos hue vero deprimas sicut
velis Sed quid tibi i ingatu ab insti
tutore regiminis diligenter i vestiga
bere pt cum om monasterij a frm om
sollicitudo i administratione et prouiden
tibi dat ut in ceteris dormientibus
te deceat noctes in sopnos ducere
et senem iunioris amy sume puti
litatibus et necessarijs domui prouide
dis Itaqz no tantu tibi honor qntu
honus impomit Et si sic feceris si
cut decet pmiu multo mai excipies

De periculo plature et dignitatis

Non tibi queso blandiaris ex dni
pietate qui tam diu pcatores
misericorditer sustinet i pctatis Et
si diuturna sit expectatio no minus for
midandus est in vindicta Qua tato
durior quato longius tempus ptesit
i sustinendo ppt qd si secus qua de
bes egeris pitulu expauescas
nec ideo minus si statim dnm no in
tras uedictu Dns enim tuus qui
te suis omibus administratorem sup sua
te vinea posuit custode a te mult
de singulis exiget scia occultis
ratione Et si quid eu defrauda
ueris te diabolo venundatu i car
cerem exterioris inferni poni iu
bebit vbi fletus est et fling et stri
dor dentium vt exprimat i eis qd
qz dolois et pene cogitaru potest
a nouissqz debitu vnuqsqu reddide
ris Sed si forte de restitucide de
bito gfidis o te fatuu Na pximo
qz delicto no habet vn restituat
simul hoies vniusi nisi ille vellet
remitte tui est facienda restitucio
felices itaqz magis qz securi qui
subsut illis Qua qui sup sut Et
quibus potius ministrat qua ministret
Sed tamen supba mens hoim i pu
da piculi semp maiorum dignitatu
ascensu expetit Nec nisi post
factu trat exdescensu Qa quato
altior est ascensus tato durior
est descensus Sed forte descesu

vax existimas Sed firmissime docti ex
perientijs no paucis dicta Raro
pgradus dignitatu ascendit homo
Qui multo grauius no descedat Vex
a si apposito gradiar Nolo opuscu
lu hoc ptransire exeplu Cu iuue
nis quida sacti posito a vita electus
foret ad epale fastigiu quo grauius
piculosius ve nequit alius cogitari
patruu queda sui viru vtiqz sac
tu pphetie spu plenu henri co
lam vt eu deo gsulet adijt non
tantus Audita itaqz narratione
nepotis vir sanctus no verbis sed si
gnis potius pcunctanti respodit
Iussit itaqz senex quadratu discu
satra vehemet elevatum ascende
et in eo volutari Cui cu nepos se no
posse extimoe casus respodet
illico cu fecit descede et pplani
cie volutari Qui cu libe voluta
ret Surge inquit senex et secu
to qz securius termit Tuc iuue
nis electionem renunciat ut teneat
qz securu est Qui post modicu feli
ci obitu de seculo exiens hilaris
et iocundus apparuit patruo Gras
inquit pr reffro ex dissuasione
epatus Na scito qz mnc fuisse
demo dapnatorum si fuisse demo epor

De ordine moribus albatis

Hec ideo dixerim ut aduertas
o albas quato sis exposit
piculo et quanta te prudencia opor
teat ambulare i via dei Ne de
lictis semitis iusticie deputeris
cu hijs qui sut in inferno volo at
te discere ubi sit sapia vbi sit vir
tus vbi prudencia vbi sit longanimi
tas vbi sit lume oculorum et virtus
vt intelligas et deducas subdi
tos p via discipline et pacis
De moiente filij plagant non
gaudeat Tibi iusta et sancta pci
pienti obedire letent equam
initer Ne afines no ppinqui
sic exaltetur ut ceteri inuide
at Ne carnalis dillecio imitis

nocua in sanctis mentib9 habenda est
omes itaqz equali amato & spuali
dilectione ut filios Cu temp9 exigit
correctione vniuersos similimodo ve
lud ignotos i obmissis corrigas Verum
samp i ira mic memor esto vt nul
la mouearis ratione ad crudelitate ex
furore vel odio Nec tamen habeas
man9 remissas ad puniendu scele
ra ne ex nimia punitate peccandi conceda
tur licencia frib9 Non sis ad ptracta
du ardua monasterij & fratrum preceps
plibito Sed fratrum pluium & meliorum
voluntas semp attendat Ne reus & dis
sipator bonorum cenobij inueniris
Non credus qui locutus sis ad credendu
facillis levitas i credendo leue
denotat mentem Ne vmquam refre
nis lingua repeciaris Non impudicus
oculis non crapulosus non ebrius
Sic te exornes virtutib9 sic munia
ris morib9 vt vniuersos ope & exemplo
sanctitatis precedas Sis ad docendu
promptus ut in laboribus i exemplu vi
te ducaris vt securus ex dispensa
tione ministerij tibi traditi occurre
re possis dno i circumcidente rom decib9

de Juridictione Epi in fres

Nobilis est & fragillis humana
natura ac mobilis si suo re
linquat arbitrio Et si virtuosus
sit animus tamen nisi regatur non di
rigitur sed continuo cito decidit a suo
proposito postea Epus vester vel
cui ecclesie comissu est regimen
Quem deus pastorem ouilis directo
rem gregis ac ductore plebis
et populi ciuitatis & parochie
i qua degitis vos custodia sin
gulari foueat Sacte doctrina vos
pabulo nutriat Et coram deo ves
trarum aiarum curam gerat huic
committi sint omes deuoti obedi
encia huc prem huc zelatore
virtutu tam platus veneretur
quia subditi lex ipa fuerit qua
posuerit vobis in via dei Si quis
Fr efrenis & incorigibilis a plato
cum decet castiget & puniat propriu huic
directoris baculu & virga disciplie
cu asemitis iusticie deuiat Ipsemet
albas cognoscat cu ceteris Redatur
Epo bis aut plurics singulis annis
pates racio de bonis monasterii de
statu fratrum de vita & morib9 Ne ia
valeat oues ignorare quas susce
pit regendas Nichil arduum vende
di vl emendi seu ptractandi i ceno
bio sine eius voluntate liceat.
Albate dom9 moriente cum quis
fratrum voluntas i patre elegerit Ab
bate monasterij ipse benedicendo annu
lo xpi subarret si ad oficiu reperit
idoneus fratrum recipiendorum modus
introitus & conditio omnino nullatenus
eu ptrasseat Si quid dubitandum
i fide Si quid obscuru si q piculosu
in via dei occurrerit Ipse declaret
ipse vos instruat in omni prudencia
et Spus sancti virtute de pposito

presbitero post Epm frib9 adhibendo

Non nimiu sit stricta familiaritas
inter fres & Epm Sed omes
equaliter abeo ptractentur Et quia nimis
difusus ad plura cura singula in
tendere non potest Cura omnium gerit
Epus homo enim nec locis singulis
pt adesse nec diuisorum simul habe
scienciam Ne igitur absencia securitas
sit i vicio Sacerdote sanctu que sti
tas perdicat que i format sciencia
que tale reddit etas & vita dego
cencia apud reprobos sinistra opinio
non possit haberi post epm habeatis
ppositu hic Epi i vobis teneat
vice hic doceat hic predicet hic
corrigat vniuersos huic solo oculta
dom9 pateant huius consilio vitatur
ab omib9 Non diuisorum opiniones
in quantum fratrum diuersas sectas
ponat diuersos ritus vt quia alter
vituperat alter consulat Sic di
uise dom9 qes pax & caritas ipa
discedit Intimetur Epo qui ita
multa diuisus vni soli i oib9 continue
adesse nequit quid q p vtilitate

de pposito

agendu quid q̄ factu cucurrit ordina
du confiteat singuli singulis incti
bus bis aut plures oculta crimina aut
epo aut preposito soli presbitero vel cui commi
serit Et sacra dudu corporis gunione
muniti pugnaturi viliter demonu
castra subintret In hac vita morta
libus nichil validius Non est q̄ qua
salubius cura statim pacto delicto
confessionis non differe medela testatur
et medici vni cui q̄ egritudinis mor
bus aufertur ex corpore si exorientis
subueniat principio medicina.

De honestate monasterij suadenda.

Mulierum pedes nunquam monasterij
limina terant quilicet nuncia
voce mude aures vestre nunquam sordes
cant vox enim mulieris homini est sagit
ta diaboli Propterea congeminans psalmista
exorat animam suam liberari sagitte
quippe potentis acute cum carbonibus
desolatorijs Labia mulieris venena
prebent virus quo potens diabolus mi
serorum cor vulneat sagittis temptacionum
cum ardore libidinis Hee fenestre
sunt mortis que nisi claudantur statim
mors dira subintrat Propterea volo
carissimi ut si cum muliere ex necessitate
loqui oporteat velut in fenestra trac
tu alter vtra faciem neget ne li
ceat videri q̄ concupisci non licet
Excusacione nulla arripiat sancti
tas Sanctus dauid in videndo tapit
domina ut videt egressa corrupit
Sic infinita forent exempla Nemo
ex fortitudine audeat resistere
viribus quin nisi fugiat citius suc
cumbet Ideo q̄ precipio ut nullus
frater alicui mulieri solus loquatur
nisi in presencia aliorum Inter vos ne
quaquam si fieri potest de muliere
habeatur memoria vltra quam credi
tur exultat diabolus et in corde
viri femine memoria vigeat Nullum
venenum nociuum viro quam affec
tio erga feminam quacumque causa
procedat Sanctior vir vltra quam dici
liceat si mulieri adhereat quantumcumque
q̄ spirituali instinctu inclinatur tacere
ad nephas piget quomodo tractanamine

Argumenta sunt diaboli filiaciones et
matrimonia quibus vocabulis sub vela
mine spiritus inter se vtuntur fratres et sorores
quamuis sancta omnia et suspectas litteras hec
tracta luxurie nuncia vobis interdi
co sub anathemate et mortis eterne
pena adhibeatur summa diligencia
ut extra cenobij limites littera
qualiscumque non exeat nisi abba
tis et fratrum accesserint vota Et
si opus est grauitatis adsit spiritua
lis licencia seu sacerdotis consilium
Grauissime pene subiaceat quicum
que huius reus repertus fuerit

De Nociuis sermonibus vitandis

Sermonis vero frequencia populi
Sancti omnes preces perdidit Inter
cetera summe nociuum in multilogo
nequaquam peccatum deesse potest
Lingua hominis ad vendicta preceps
ab seneciu vita ut plurimum non ces
sat hic inde corrodere pessimum
quorundam spiritualium genus non atte
dentes q̄ deus filio dedit omne
iudicium de vniuersorum hominum vita
et de consciencia cuiuslibet occulta scire
solius est dime scire Iudicium si
bi licere putant proferentes ime
diate Spiritualis homo omnia iudicat
heu in mundo spiritu plenum Quid
tonamini de oculo fratris extra
here festucam Qui fertis gtune
trabem proponite tristes barba
plixa fracta vndique rudi et deferum
veste cologuio blando verbis ficticijs
se sanctos ostendunt Et de albati pa
rietes inter mulierculas seminant
sectas errorum demumque loquentes vita
cuiuscumque cum fama simul demigrat
Instrumenta diaboli hec omnia Nutri
untur hij exquisitis ferculis et de
licatis escis vina preciosa non desunt
Et inter crapulas et ebrietates vo
mentes dulcedine spiritus perdidat
proponitur iterum atque iterum illud apostoli
Quod omnia sunt munda mundis detractionibus
loqui nephas est et pudor Sed ex
pio dei famulis de rege omnes

hic vii **De silencio dieb[us] et hor[is] s[er]uando**

artes dyaboli ut in deest gt[e]mei no[n] posit
Et itaq[ue] o[mn]ia fr[atr]es dillecti pa[tr]i
Nexpellite. In hiis diabolu[m] cognos
cite p[ar]ticipatem. Inter vos unq[ua]m
disputet[ur] de vita alterius. Caueat
d[omi]no exami[n]i om[n]e iudiciu[m] peccata
v[est]ra cognoscite delicta v[est]ra plorate
o[mn]i[bus] vobis vita s[an]ctitatis exemplum
appareat vos minus si estimate pe
iores. Sic putas mentib[us] v[est]ris in
h[er]eat ut cogitare sit in dentes et t[er]re
dere nephas aliq[ue]m p[re]ter vos ipos
posse peccara. Si que[m] alicui detra
h[er]e audieritis p[er]inde fugientes di
mite ut p[ro]specte[m] ut v[ir]tu[te]s studia vir
tus distat de alior[um] factis silere
Inhoc quietu[m] s[er]uor[um] dei illud Jacobi
milies in corde vestro repetat[ur] in
die. Si quis putat se religiosum
esse no[n] refrenans lingua[m] sua[m] sed
seduce[n]s cor suu[m] hui[us] vana est re
ligio. Religio igit[ur] s[an]cta no[n] p[ot]est esse
i[n] loquacib[us]. Ex hoc i[gitur] t[h]emo sti p[re]s
edocti su[m]ma cu[m] diligencia obs[er]uat
s[an]cta silencia ta[m]q[uam] s[an]c[t]e co[n]templatoris
causam plures me rep[er]isse no[n] am
bigo cum p[er] septeniu[m] nullu[m] p[ro]rsus
v[er]bu[m] emiserat. Sic tres q[ui] no[n] ito
mocione d[omi]n[u]s p[ot]est haberi. P[ro]pt[er]ea vo
lo car[i]ssimi ut i[n] quietu[m] vestro ter
a[ut] plures i[n] ebdomada loqui omnino
nisi ex causa necess[ar]ia nullatenus
liceat dieb[us] v[er]o o[mn]ib[us] q[ui]b[us] p[ro] remedio
et salute loqui co[n]cedit[ur] no[n] singulis
horis vacandu[m] est verbis q[ui]a vix
p[ro]ferri sine peccato possu[n]t. Sed h[ec]
in violabilis obs[er]uacio vigeat
ex singulis noctib[us] p[ost] co[m]pletoriu[m]
usq[ue] p[ost] missa[m]. Et a t[er]cia usq[ue] post
nona[m] s[an]cta obs[er]uetur silencia
o[mn]i[bus] et lingue deu[m] laudandi co[n]cedat[ur]
oportunitas et inutilia verba
penit[us] abscidat[ur]. In choro vero
ecclesie dormitorio refectorio clau
stro et capl[ite]lo omni tempore loqui
no[n] liceat ut ea ad que ordinata
sunt loca i[n] laudib[us] dei ac ia[m]. Et
temp[us] et locus religionis v[est]re

p[er]dicet s[an]ctitate[m]. Et loquacib[us] co[n]uer[sa]
cione ingerat. Et intradi ad socie
tate[m] v[est]ram s[an]cta desideria incitent
Et affectus v[est]ros ad celestia moueat.

De refrenacione lingue in s[er]mone

Nequaq[uam] car[i]ssimi s[an]ct[u]s Jacob[us] ap[osto]l[u]s
Nexpiencia ponet religionis
in refrenacione lingue. Nisi certo
sciret indicio ex more et vita sunt
i[n] manib[us] lingue. Na[m] ut eid[em] inuit
Cu[m] ipsa benedicim[us] deu[m] et maledi
cim[us]. P[ro]pterea p[ost] multa que de lingua
p[re]mittit[ur] auat a[d] eq[uo]d ex o[mn]ib[us] dictis
generale co[n]clusione[m] infert. Dicens
in quit refrenat lingua[m] sua[m] hic
beat[us] in facto suo erit. Ecce i[n] re
frenatione lingue beatitudo ponit[ur]
ut detur i[n]telligi q[uod] i[n] multiloquio
dens qui est beatitudo n[ost]ra haberi
et co[n]templari no[n] p[ot]est. Refrenatio lingue
est. Cu[m] lingue que ex sui vico sep
p[ro]mta est ad mendacia in mendaces
appelat[ur] homi[n]es et vani filij ho[m]i[num]
aut silenciu[m] impo[n]it[ur] ne in dei
displicencia[m] p[ro]rup[er]e audeat aut
ad bo[n]u[m] excitet[ur] ut di[ui]nas laudes
exsoluat. Sic itaq[ue] car[i]ssimi et di
lectissimi filij temp[or]ib[us] quibus
p[re]stat[ur] oportunitas ut beati sitis
linguas domate. Ne co[n]uertat[ur] ad
lites ne iurgia contenciones rixas
et scandala reponet. Ne iuramenta
ne blasfemias ne obp[ro]bria et alior[um]
displicencia[m] p[ro]dat. Q[uod] si ex instinctu
diaboli qui se[m]p[er] discordias semi
nat. Inter fr[atr]es lenis cu[m] a dissen
tio exorta fuerit penit[us] statim
p[er] abbate[m] dom[us] a[ut] p[er] ep[iscopu]m ut p[re]positu[m]
dom[us] nequicia eiciat[ur] in se[m]i[n]e
ita ut occasus solis in s[an]cta domo
no[n] inueniat ~~[illegible]~~ iracundia
Et ne ira co[n]u[er]tat[ur] in odiu[m]. Et dom[us]
pacis in c[om]passor[um] efficiat[ur] tab[er]na
c[on]tendacia v[er]o ta[m]q[uam] in seruu[m] expe
llite. Sep[er]ante di[ui]na oficia aut
sacror[um] codicu[m] v[er]ba ta[m]q[uam] mt[er] vos q[uam]
cia mt[er] adueme[n]tes deducatur.

in medium et si diuini uerbi introduci
no poterit ocioso verbo in detesta
cione eius fenestra claudatur
in fatie et velox fuga testet^r sacieta
tem e tuseta Nichil itaq; p exteriora
intras corporis mete cogitacoib9
molestet cu dies gteplacoi ex
ponit^r et alio cogitat^r i mete q exte
riores sensus no mitut hec sunt
fenestre hec hostia que si clausa
no fuerint morti patet itroit9

De dulcedine gtemplacois diuine

Soli idcirco carissimi fily intus ma
nentes nichil sentiat nisi ipum
xpm hac padisum sole posideat ubi
dulci et iocunda quiete e stabilem
intueat^r in lris sacris chois inter
sint angelicis dulcib9 eor melodijs
misceat^r diuina i ecclesia gtinue do
misteria informet metem sactor
priarchar et patr antiquor obe
diencia pphar oracula dulci me
ditacoe cor attedat ad pmissa
fellicia aplica doctrina fidei
cauta detegat sacramenta Euange
lior codex semp ut speculu tene
at^r i manibus Martires sancti cunc
ta seculi adusa doceat gtulere
Confessor pciosa deuocio ad di
uinor gteplacone asidua affec
tus acuesciat Sactor monachor
mira gusato Regulare vitam
vos instruat o felix societas
o felices vos qui in fragili corpe
deum intueri potestis hic gso
mes vra vigeat hic studeatis
int^r esse angelicis chois Sactor
societatib9 ut tamen p9 modu
in corporis exitu vobis gaudentes
et lete tamq notis occurat Si sic
feceritis nichil dulcius vobis ni
chil iocundius qua hijs int^r esse qui
uijs hijs pabulis saciari Quib9
semel degustatis terrena oia ama
ra erunt Vetur claustra cenobij
que tedet metes vagabundas gde
nas vobis psima reputabit glo
ria Et putabit exire monasterij
limites esse necesse ptin9 mori

Experto itaq; Semi deuote gsulenti
credite fily qui semel gustastis q
dulcis est dns Scio quid loquar
carissimi Na ut i insipiencia loqr
Ego homuncul9 sic abiect9 sic vilis
i domo dni adhuc viues i corpe
angelor sepe chois int^r fui de
corporeis p ebdomadas nichil
senties et diuine visionis in tuitu
p9 mltor forte dier spacia psa9
futuror corpori reddit9 fieba
Quid ibi manes felicitatis ha
beba et i enarrabilis delecta
cionis senciebat Testis est ipa
trinitas qua tnebat nescio quo
intuitu Testes sut et ipi beati
spus qui adherat Testis est et
gsciencia mea que tantis bonis pe
fruebar quot et qlia sive nescio

De clausura monasterij et dom9

Non pt ad tante gteplacois
dulcedine cor plenu secu
laribus negotijs aspirare Sed op
tet ut seculo moriat^r ut soli deo
p sacras meditacones et desid
ria supnis inhereat Vn granu
frumenti cadens in tra nisi mor
tuu fuerit semp sic solu manet
ut cecidit et si moriet^r multu
fructu affert Sic et carissimi do
mu prnam et vestes seculares re
linquere Et nome asumere mona
chi Modicu prodest homini Nimens
ipa missa que i mundo habetur
affectib9 optet Et que reliqrat
affectib9 repetat Exeunti anima
loth cu filiab9 et vxore de Sodomis
madat^r ab angelis ne retro aspi
ciat Cui9 uxor obvias madato
statim versa est i statua salis hec
itaq; vos docat qua pena pu
niendi sut qui mundi vanitates
affectat i monasterijs Na efficiut^r
insensibiles statue salis ut ia
nichil de supne gteplacois dul
cedine sentire valeat Sed ma
net i amaritudie seculi qui secu
lo viuunt ppterea carissimi monasteriu

vobis sepulcru eligite vbi mortui
cu xpo mudo et cocupiscencijs eius soli
cu xpo ibide maneatis sepulti
quo usq resurgentes cu eo appare
bitis in gloria eius Qui timendu
est plimu Ne quis igrediatur sepul
cru nocte ad furandu thesaurum cus
todiatur sepulcror pabbate q̄ spiri
sic muri tendantur i altu qr no
solu no liceat pedibus sed nec
oculis que intus gerunt ag ostie
hostia seret fortit clauibus
claues disponat abbas vt epus
ne quis itrocat vel exeat sine
eius cosensu Credite hic timendu
de thesauro atimore nocturno q̄ spagit
ta volante i die a negocio perambu
lante i tenebris ab icursu et demonio
meridiano sep hoc iste suspecte sit spus xpi

De periculo preciosaru vestiu i monasterio

Itaq̄ carissimi filij arbitremini vos
cu aplo in hoc seculo stercora et mu
di huius purgameta Nichil ad vos
de preciosu habitu q̄ de secularia pompa
attinet Qui abrenunciastis i bab
tismate mudo diabolo et pompis
eius Et postmodu cofirmastis sub
pollicitacione iuramenti i vestre re
ligionis ingressu Nullus vnq̄ sermo
habeatur de nobilitate generis de psa
pia carnis Estatis omnes ex
castra cu xpo ut cu ipso crucifiga
mini mudo et vicijs pietates cum
ipo in speria vt eius amore ofitor
comis labor dulcis appareat No
disputetur de maioritate ofitor
Sed de deuocione et affectu i ple
dor Nuq̄ murmur Nuq̄ vbor tur
piu Nuq̄ litiu sonitus inter mor
tuos seculi sonat Sepulta cada
uera nuq̄ inter se iurgia pagunt
in sepulcris nuq̄ blasfemant
nuq̄ cotendunt Sic et vos carissimi
sopiti sopno quietis et pacis
expectetis magnu et terribile
iudicij diem Die ire die calami
tatis et miserie vbi celu simul pa
uebit cu terra trementes erunt
angeli cu sactis Tunc singulor
vite discutient Mutata omnia appare
bunt Semp tuba illa terribilis vestris
pstrepet in auribus Surgite mortui
venite ad iudiciu Ecce Rex imau
potenti veniet Cunctis mult exige
racionem Certe de minimis cogitacoibus
certe de leuibus et ociosis verbis Certe
Certe de singulis pati no eritis pi
ciem i carcerem exteriore Audietis
audite Ite maledicti in igne etern
patu diabolo et angelis eius

De consideracione extremi iudicij

Heu cor infelicissimum meum i for
tunatissima Que die iudicij
tam tremenda no meditatur cotidie
Et si meditatur fatuissimu si ape
tit quia de seculo et pompis
eius Nulla vos die nulla vos hora
trascat hec omnia auribus pa̅cies
domus vestris demonstret in
oculis ista depictus Si hec no pt
mitatur Certo tunc abiectio vestis
quomodo vos tedet delectabit tunc
rusticitatis et abiectus pannus purpure
preponetur et bisso Certe tanta erit
deformitas in melotis Tanta
grossicies in cucullis Capuciata
rudi artificio parata Et si sic foret
secularium i diuncta breui tepore
periret omnis i dustria Ista carissimi
decet monachos No est opus cada
ueribus mortuorum preciosis vestimentis
i sepulcris monasterij lapides no ape
tunt gloriam vestiu que sine gradi
peccato nunc posset de se vi pudeat
igitur religionis nomine Et
se cultu vestiu histrione ostende
ideo qz carissimi volo vos mortuos
seculo Qui totaliter mundu calcas
tis procedentes deformi et opposita
veste Et si i prudicias oculis licet
vos intueri potius risus prouocaret
qua cogitacio praua fateor ty
illos mentiri Qui gloriantur se se
nare castitate et in vestibus lubri
citate ostendunt Pannus itaq̄
vester et si albus tamen grossus
et vilis sit Vt et color candora
castitatis in tuscu et vilitas
trenorum contemptu exhibeat hec
gloria monachorum hoc studium reli

gioſarum medium hoc ſignum mortuorum
ſeculo et ſepultorum cum xpo. ꝗ

De auſteritate ſeruanda in ſtratu

Sodales boni qui manent iſto
cetu frequentes miniſterium ſint
occupati cum martha ſaluet ppa
pietatis ihu miniſtrando in paupe
fragat eſurientibus panem ſuum ege
nos et vagos domum inducat coope
riat nudos inſiſtat miſericordie
operibus procul dubio tam fructuoſis
et bonis quod impoſſibile eſt quod deum non
placet iratum. Vos autem cariſſimi
fratres meliorem partem imo optimam
elegiſtis cum maria ſedentes continuo
ſecus pedes ihu ſacrarum ſcripturarum
volumina ſacris reuoluentes lectio
nibus lauate eius pedes aſſiduis
compunctionibus et gaudiis caritatis
ac deuotionis lacrimis compunctionis
intente dulcedini contemplationis
capillis extergatis terrenorum omnium
ſuperfluitate expellentes de corde.
Audiatis verbum ihu quaſi gladium
anceps penetraſſe corda ſcindens
compagem membrorum uſque ad diviſionem
ſpiritus. hoc verbum dulce erit faucibus
veſtris ſuper mel et fauum. hoc verbum
per quod facta ſunt omnia. hoc verbum quod cen
turionis poſcebat deuocio ut ſa
naret puer eius. hinc verbi dulce
dinem ſoli norunt qui audiunt. hoc
verbum audire non poſſunt ſompnolenti
et ignauie dediti. Cara precariſ
ſimi volo vos ſingulis noctibus
breui et duro ſtratu iacere in celulis
veſtris. Non in plumis et mollibus. Sed
aut in paleis aut in ſtraminibus ſiue in
ligneis potius capſis quam lectu
lis ut et membra domata potius
ſtratum horreant quam affectent potius
ſompni imminentis quietem magis compel
lat neceſſitas quam voluntas. Sic ob
duriciem leuis et breuis occupet
ſompnus. Cor non ſit patens ſolitis illu
ſionibus nocturnis mentes ſopitas torqueri

De officio dicendo ad matutinum

Ad matutinas excubias media
nox vos comparet. Nullum ex vobis
dormientem reperiat campane ſonitus
non ignoret. Nam fuerint ob ſopore
ſed potius ob contemplationis extaſim
de celulis oratione premiſſa medie
noctis ſumma quiete ad eccleſiam ſingu
li fratres aduenientes xpum dominum matu
tinis excitent laudibus ut exurgat
in eorum auxilium. Sic diſtincte alter
natim pſalmi lectiones quoque proferantur
ut ob colliſiones et hiatus et barbaris
mos ad riſum non prouocet. Angelici
ſpiritus ſit ſemper moderatus quietus
et ſuauis ſonus in vocibus nec vlla
pompa vlla quoque carnalis delectacio
in diuinis precantis locum habeat. Summa
deuotio. Crebra ſuſpiria et lacrimas
fundat. Sic moroſitas ſic velocitas
teneatur in modo quod nec faſtidium
nec impedicio lingue poſſit oriri.
Nulla vmquam verba quantumcumque
vtilima proferantur inter pſallentes.
Sed illud in mentis archano ſumma
cum diligencia ruminetur in cuſtodis
quod pertractatur extuſcous. Nullius
eſt meriti orare diuina officia verbo
tenus et inſana mente que extrinſecus
imminet vagando circuire. Expletis
laudibus matutinalibus. Nec tunc
ſompnus arripiat. Nec differat quid
xpus reſpondeat petitionibus. In capitulo
mox attentis et deuotis fratribus ſacrorum
librorum deuota lectio de voluntate
dominum ſibi pandat quid quoque agendum ſit
et ſic cedant hominis illuſiones et demonum
phantaſmata que dormientes illudunt.
Illico lectioni aliqua breuiſſima ſucce
dat lectio de hijs que ad apoſtolice vite
inſtructionem pertinet qualitercumque ſtilo
preſenti opuſculo pertractato ut ſic ſingu
lis diebus quaſi quendam bolo pia mens
de paſta dulcedine appetat. Nec re
tardet faſtidio et de modicis exi
mia cogitet. Sequantur lectiones confe
ſiones criminum in regularibus diſciplis
coram abbate domino et cetis fratribus
perdant in publicum quecumque geſta
ſunt contra regulares obſeruancias et obe
dientias ut ea nullatenus quoquam in

emendatum et in pune pertranseat Nec
lateat priorem et fratres unum cuius congrega
tio Quia et verecundia et disciplina quam
prior imponit circa futurum tempus unus
quisque reddat astutus Extra vero
capitulum aliquis de hiis umquam qualicumque
verbo vel nutu proferre sit anathema
hoc itaque sine nox sed causa distendat

De ordine prime tercie et sexte.

Cum laudibus prime dies salutaris
incipiat, quibus expletis sacre
misse misteria ob Christi presencia corda
letificet Caritate debent pocu
lo devotionis et fidei saciet pabu
lo in convivio salutari Sit post modum
unicuique commodum aut orandi aut
legendi sacra volumina sine alter
operandi que gesta sunt interim docte
te nomicios de Ewangelica vita
de sanctis moribus de officiis domus
et de regularibus disciplinis usque ad re
fectionis hora pareat tibi quibus
et corpora refocilletur ad principium
gu Nullo umquam detur ocio animus
ne qui cogitationes et motus mentibus
titilent illicita Et si aliqualiter
insurgere incipiunt statim elidantur
in semine ne crescat zizania cum
tritico aut laboribus aut operibus ma
nuum quid quod male concipitur evanes
cat Accedat sanctus frater ut sanctis locu
tionibus proficiat dividuum cautis
simum valde et fidelem et iustum est hec
amicum Cui quid quod in archano cordis
sui latet per timus refertur Non
enim in suis sepe potest homo negociis
rectum habere iudicium Adveniente
te vero refectionis hora qua red
dere corpori debitum natura compel
lit diebus quibus laudes tercie et vi
horarum prius deo exsolvantur post
modum cum omni modestia benedictione
abbatis premissa cibum sumat pars
que ministret prius quam et ipsi ministrave
rint comedat et ipsis ministret
ab aliis Cumque ieiunii tempus refectionem
tardiorem effecerit sacra misteria
misse tercia vi et ix hora peragantur
Ceteris diebus post refectionem nona
dicatur hora statuta cum iam sol in
medio giro diei exhibet medium.

De cibis et ordine comedendi.

Quando enim vos ad refectionem
debita adunavit hora In cibis
vestris minime prefulgeat cocorum indu
stria Non ciborum nobilitas apetitum
moveat sed fames non aponantur inci
tamenta libidinum sed que possunt ex
tinguere aut legumina aut holera
condiantur in oleo Carnes vero solum sint
ex licencia abbatis in dulce debilibus
et infirmis alioquin cuius sint saporis igno
ret cenobium Qua et lacticinia post
ieiunia debilitatis fratribus et in precipuis
festivitatibus permittantur egra caro
sciat quod in aquis oriatur et vivat nisi
pisciculi Gule horridum scelus
genitrix luxurie et castitatis carnifex
cum dei famulis nulla sorte habeat
Ideo quod tanta sit in sumendo sobrietas
tanta talis quod parcitas ut venter
conqueratur potius quam gaudeat Non ege
at indigerendo stomachus medicinis
potius vacuitas quam nimia reple
tio ructus inducat Nec cinguli ampli
acione sit opus ut et sit mens ad
dei meditationibus minime retardetur
crapula et corpus non egeat medi
cinis Sit semper ordinata et composi
ta in suo modo comestio Non sit in
sumendo talis faucium velocitas et
tam velox ex masticatione boli quod me
rito de ingluvie aliquam possit oriri
suspicio Nam tantum in comestionibus
quam turpis modus reprehendendus
est Sepe enim in fabis et ordeaceis
panibus nimia aviditas grande pe
catum causat Nequaquam avidi et vaga
bundi oculi per discumbentes huc illuc
quod vagando huc vel illuc magis vel
minus denotet comedentem Non
prandentium mens enim occupet cuiusque

De vino et abstinentia ac ieiunio

Vinum quod in quo est luxuria dei
famulis tamquam venenum suspec
tum sit potius stomachi languor
et afflicte nature debilitas consulat
quam delectatio aut ingluvies
Et si sumere cogit ipsa necessitas
tunc aut sit vinum debile aut sit aqua

pmixtu pbcat' i potu q nequaq
ex fumositatib9 repletu caput vidi
culosa & pucilia verba depmat aut
cuamet Sacrilegiu reputat' ebetas
in moacho Ideo Noe demdatq ven
dor Et loth incestus ob ebetate
vos cautos instituat vos semp red
dat timidos & semp suspectos Vere
credatis q igne portat i gremio
qui vino utitur assiduo Nequaq gso
inter mortuos corpori Qui omib9
voluptatib9 se abdicarut p ppo
degule horendo facinore & ebrieta
tis i medicina sermo etia mim9 habe
dus est ventris ingluvies & ebre
tatis infirmitatis tam corporis q
aie causa & materiam tribuit Ideo
qz medicinale ieiuniu omem au
fert languore omem t'buit virtute
& gratiam hec vos legis lator edoce
at cui lex no dat' prius q ieiuniu
xl. pficiat' helyas in fortitudine
panis subcinericij ieiuni9 p xl dies
prexit ad monte dei oreb Quid vo
virtutis gtineat sacr ieiuniu xpm
dnm ihm aspicite Qui qdragenario
pacto ieiunio teptacone diaboli
vicit Viri Ninivite no sileat qui
ieiunio que cuaserut exicium
a irreuocabile dei mutarunt sente
ciam hec vos carissimi imitami
Sed asequami sapienter ne dica
tur a dno no est hoc ieiuniu q ele
gi castigate mebra vra sz nolite
interficere No causet ieiuniu uacu
dia ut f no sit scandalu ceteris No
dolore capitis & debilitate corporis
sacre obmittat' lectones orones
vo deficiat Sit qz necesse gtepla
cione deserere Vn9 quisqz sue salu
tis sibi p'ciu' medela adhibeat
Frangatur corp9 ieiunijs castiget'
in cella verberib9 si quid q gcupis
cit illicitu gmultiplicet' abstine
tie adhibeat' gravissime discipline
donec sit humile sit benignu nichil
sibi vendicet p'pu Nichil exigat q
no uultis omib9 acc modu quodq
est nobilissima virtus Sicut ad ome
q est mensura pone prest Sic sine
mensura stabit male regia cura
Erigat' dua ma & prncipet' i oib9
Subiciat' sub pedib9 & gculcet'
ancilla caro nostra si iterum atqz iterum
erigat se gtra dnam Ciciat' a cel
la demdet' & qwiescet' ad votu
Si vero qnietu corpus ult' vires
velitis exasspecare indignatu
vos ad fovea deiciet i discreta
nil quippe pt habe virtutis q i dis
crecio facit q i pmissio docet

De lectione fratr ad mensam.

Sic dulcia sano palato eloqa
boni q unqua degustata fasti
diunt Semp novos generant p sua
vitate & dulcedine apetit9 vos
semp ea degustare detet Nullo unq
qua in tepore est ab orone cessandu
semp nos orare aplus i struit
Qa no precarnis illecebs vacare
ad temp9 obligami sicut seculares
Ideo qz ut semp possemus oret' dum
corpus saturat' cibo saturet'
aia lectone No est p'bas etia se
cularib9 simul cibu cenere & insania
v'ba ructare Sacra de veteri & de
novo testamento de sanctor gestis
& dictis singulis ebdomadib9
deputat9 fr comedetib9 lectore
legat Unc vni9 cui9 qz mens sobria
intenta sit dulcedini verbi dei
Suspicet anxia du p'heticus
Cu p'heticu a' hystoricus sermo dei
sentencia monstrat i pravos terro
re replicat' i mesto cu benignitas
dei nunciat' i bonos despiret
spes cu erga penitetes i dul
gencia posse exhiberi monstrat'
dicto vel facto Erigat' fides
cu i pmissis deus fidelis osten
dit' Caritas accedat' cu tot
privilegijs & munerib9 ex xpi huma
nitate ex eius vita ex ei9 pas
sione & resurrectione nra dotat'
humanitas nra sublimat' vilitas
no resonet v'ba sz gemit9 No vi
sus & cachin9 sed lacime No oru
pet' mani9 ceteroib9 i utilibus
sz ex recordacone munium tudat'

pectus huius et cum frenis agitata
seua gule rapacitas sobrietatis
non excedet limites sed omnibus uetris
non adheit crapula et libido non nocebit

De ope fratrum post prandium

Sumpto denique cibo nec ad eundum
est fabulas. Sed ipsi exemplo
omnes cum dei laudibus ad gratiarum ac
tiones assurgant deo quia in cena ympnos
persoluat. Deinde cum omni silentio
ut lecto lecta perficiat ut mentis servi
bat narrata unusquisque sigillatim
releget et refirmet aut de hijs
que didicit meditetur. Quousque
simul diebus quibus post prandium hora
nona in ecclesia celebrauerint.
Interim si breuitas noctium et na
ture necessitas exigerit liceat
paulisper quiete potius quam sopore
corpus refocillare ut fortius re
datur laboribus. Post quam hora
nona pulsata campanella ne quis
quam ociosum queat reperire diabo
lus ne vanis desiderijs pateat
cordis aditus alter frater scribat
libros ut et manus labore et mens
repleatur diuino pabulo. Suat alter
cuculas fratribus et tunicas plantas
holerum alter plantet in ortulo
ut crescentes vobis prebeat escas
alter semina iactet. Irrigatur
areole ut seminibus apte fiat in
seratur fructifere arbores in fruc
tuosis ut ars vim nature re
pellat. Ex hijs resurgat mens
per visibilium horum inspectionem
ad meditandum deum oriatur admi
racio diuine potencie in semine
qui sic paruum tante magnitudinis
et pulcritudinis format creaturam.
Ex admiratione crescat deuocio
ex deuocione eleuacio mentis ita
ut iam ipse ortulus fiat ora
torium. Et creature insensibiles
creatoris magnitudine predicent.
Sed cauendum est potissime ne
manus vere quod quis atingere audeat
quod vanis usibus posit aptare.

De horis diei et Completorij

Sepens mox dies ociosus sermo
expellatur de medio virorum nug
rijs nunquam cadum cor vanu
pruniciet. Sic sancti sic pudici cuncti
sint actus corporis ut mentis sancti
tatem exponat homo namque exte
rior interioris index est. Sanctos
vos in labore sancto vos in ope de
bellantes diabolum. Vespertina hora
repiat. Cum in ecclesijs sanctis
deus laudatur officijs. Si festiuita
tis celebritas siue nimia debilitas
quem grauet quod ad refocillacionem
potius corporis quam ad delectacionem
patrum indulserit vespertine lau
des deo tempestiuus persoluatur
cum ceteris ieiuniorum diebus ut
non eciam debite laudes in ultima
hora diei vel obmittantur vel de
truncentur. Post pacta cena ad eccle
siam fratres campanella vocet ubi
vel de sanctorum gestis ut de alijs
mirabilibus dei lectio deuota di
catur. Cui succedat completorij lau
des ut ex hijs roborate mentes
diuino pabulo nocturnis phantasijs
occultis que falacijs diaboli non
formident occurrere non timeant
dimicare. Et sic adimis obsequijs
exortus dies diuinis finiendus in
laudibus post completorium vero nichil
aliud quam silencium senciatur ut
quiete ~~[illegible]~~ semote fratres tota
liter corporis sensibus hunc ipse
rito in diuinis audierunt lectionibus
rummiuet mente et restringat
corde hec meditans unusquisque
sua cella adheat benedictione
patris suscepta et religionis habi
tum gestans se in stratum adquiescendum
reponat. Si vero dormiente de
mon inseqni cepeit quem vigilan
tem metuebat. Si illusiones im
serit. Si turpia cogitatum expo
suerit mox ut dei famulus persen
serit exurgat cedat quoque ignauie
et sopori velox excubitus inde perimus

horedu ꝛ tremedu diabolo sigui ttis oponat Et xpi dni īvocet auxiliu At ipe dns exurget ꝓtinus ī adiutoriu sui Scuto circudabit eu ne ia timeat a timore nocturno Cadet statim a late ei9 mille ꝛ x milia a dextris eius Nec ad eu vltra appropinquabut Postremo angelis suis madabit ut custodiat eu in oib9 viis suis ne forte ofendat pede suu

De caritate suada erga infirmos

Balnear molicie caro sui deīno sup̄biat haz usus castis corporib9 no quenit Satis nos experti cotidie quatu ī mebris nr̄is libidinis ignis exurat sentim9 Et ita si ignis fometa auferat ꝓposse Nimis est demes ꝛ fatu9 q̄ aīa materia ꝓparans igni ad incedium no vult ut ardeat Tame si extrema necessitas infirmatē gsulcit suato honoē cu omi modestia fiat Alias in suis dei balnea cogitare sit nephas Summo ope suet in vobis Ut erga infirmates fres integre cu omi sollicitudie omis exhibeat cura hospitalitatis ꝛ prebeat totius pietatis obsequia Si piculu exigerit medici gsulatur ꝛ que madauit sanitati ḡga omi com9 necessitate post posita benigne fiat Si desint necessaria vendat que sut monasterij ne tempōale aliq̄d mīe ī pediat opeꝛam Nulla lex este vel potg austritat9 infirmi astrugat aut debilē Tame sollicite caueudu est Nem gluuies gulositatis sub infirmatis velamie sua comoda querat Et ne infirmitas sub spe sanctitatis corpus aterat ultra vires Ne corpus duplici fractu stimulo aput iustu iudice deficies in piu criminet Cenobiu a homicida depu tent Custodes ī firmatib9 discreti ꝛ sancti fres Qui sollicite previneat picula que imminere posut infirmis Ne quid aliqualr gtingat adūsi honera q̄so no agrauet suitoēs Semp cogitet xp̄m ī infirmo fre latente Semp se cogitet in futuru posse talibus indigere Semp lex illa nature astricta teneatur Sui metis debē hoiem id aliis exhibere q̄ ab aliis ipe desiderat No offiiat queso hospitalitatis opa murmur Sed q̄ fieri debet cu omi masuetudie fiat iuxta aplīj dicente hospitalitatē sectates in vicem in caritate sine murmuratoe

De auctoritate Epi ꝛ ꝓpositi ad obs̄uatone ordinis

Ecce vobis dilectissimi filij xp̄i et aplica vita Rudi ꝛ grosso stilo hijs cartulis scripta senex ꝓpe et ꝓpinquus ia morti ut pote centenarius in etate deuoto affectu trasmisit hoc speculu in cuius ꝓ hoc enigmatice inpulti vita felicitatis vitam viri gaui9 q̄z filioz assidua meditatoe teruat Non curet grossicies corticis medulla requiredi gteptu No in pitus et rusticanissimo fastidiu generet ta lia decet poeticas fabulas No est opus in veritatis ꝛ tota9 pietatis lege Rethoz pompis hec oia iunc ium mīt sit Ex ista singulis dieb9 velud ex delicato ferculo singulu vobis sumite bolu Que no trasgluciēdo sed magna morositate mastigado hinc inde trasferte pora ut sentire valeatis ~~[…]~~ dulcedine fateor ꝛ cu vobis q̄ ex hijs gsurgit Si sedula sit meditacio exurget vobis talia qualia lingua huana no nouit Quāq̄ tht ī perfectu sit opus Nulla eni tā sancta tā iusta ꝛ ꝓvisa gstitucō est Que ī futuro plurimos no paciat defectus Que aliq̄n correctoe no egeat ꝓptea si quid in hac normula aplice vite et religionis dispesatoe correctoe vt mutacoe indiget Epo vestro aut ꝓposito comitto ut scdm plenitudine spus dispeset mutet ꝛ corrigat Sic itaqz carissimi filij Senectute vide voti Jeronimi Sactis vestris iuuate orōib9 Amen Explicit

Regula Sci Jeronimi · Finita ꝑ fratrem Jeronimum de praga · ao ccccoxxxvo

Incipit liber sancti Augustini de honestate

In principio ꝯsiderare debes ad quid
venCis Et ꝓpt͛ quid veneris ꝓpter
quid enim venisti Nisi ꝓpter deū
vt ipe fieret merces laboris
tui in vita et͛na · Venisti ad ſui
tute dei Cui ſuire debet omis
creatura eius · Omnia autem ſuiunt
creatori ſuo ꝓ poſſe Multo magis
homo quē non ſolū creauit ſicut
& cetera Sed inſup intellectu de
corauit dnm̄ ꝯſtituit ſibi ſimilē
fecit Naturā eius aſſūpſit ver
bo & exemplo eū inſtruxit Sāg
uine ſuo eū redemit Spiritum ſanctū
ei infudit Curā eius habet ſicut
mater paruuli filij ſui Et et͛na he
ditate ei dare diſpoſuit Ecce
ꝑquanto & quantū ei tenem͛ ſuire
p̄ cet͛is creaturis ſuis & diligē
eū ſup omnia Qui nos p̄ omnibus
creaturis ſuis amauit · Et quia
nō ꝯfidis tibi ipi ut p̄ſumas te
ſcire quid dnus velit Ideo commiſiſ
ti te ſuperiori tuo vt ipe regat te
et dediſti manū tuā in profeſſioē
vt ipe te ducat in via dei Vnde
iā nō licet tibi viuere p̄ velle
tuo Sed quo tuus ductor ire te
iubet illuc ſtatim ire debes Et
cauere qd ipe ꝓhibet Infirmus
qui adhuc viciorū acceſſus pati
tur vel humorū debet ſuare die
tam Quā medicus ſuus impoīt
Si cito plene ſanari deſiderat Ita
et tu nichil dicas vel facias
ꝯtra magiſtrū tuū nolle p̄ſumas
Te enim dediſti ꝓpt͛ regnū celorū
et ꝓpter deū Et iā nō es tuus ſed
eius Ideo nichil tibi licet agē de te
ſine eius volūtate Ipe enim eſt dnus
tue volūtatis Et ꝯtractacio rei
aliene inuito dn̄o furtū eſt Fur
autē celū nō intrat Ipi autem
rectoēs nri ſūt & vicarij dni ſup
nos Et debem͛ eis obedire ſicut
dn̄o Nō ſicut homib͛ Quia nō ꝓpt͛
ipos ſed ꝓpt͛ deū ſubiectum͛ nos eis

Qui ſi nō audet tibi impeare niſi qd
tibi placet tunc nō obediēs ei ſed
potius ipe tibi Et tunc eſt diſcipul͛
ſup magiſtrū Et ſuus maior dn̄o
ſuo Talem exhibe te ei vt libere
te iubeat face & dimitē qd ꝙ ei vi
detur expedire · Habe pacē cum
p̄latis ſemp Nō detrahas eis nec
audias eis libenter detrahē Quia
ſpecialit͛ hoc viciū punit deus
Vt in cham patuit Qui verenda
p̄ris nudauit Et in hoc maledic
tionē irrecuperabilē aquiſiuit
Nō acriter ponderes eorū exceſ
ſus Sed ignoſce eis quaſi hoīb͛
Quia in multis curis nō p̄t neglē
cia vitari Et ſepe qd in eis rep̄
hendim͛ ex nrō vicio magis quā
ex culpa eorū Quia ſepe qd animo
bono facit Quia nō intelligim͛ ꝑ
malo accipim͛ vel iudicam͛ Hono
ra eos in corde tuo & nō ſpernas
eos Ne forte & deū ſpernas cui͛
vices gerūt Crede qd deus inſpira
uit eis qd ꝙ iubat te face ꝓpter
vtilitatē aīe tue Ordinacōnes
& ꝯſtitucōnes eorū ne faſtidias
Quia nō ſine cauſa fiebant licet tu
neſcias omes cauſas Qui ambu
lat in illis ſimplr̄ ambulat ꝯfi
denter Et tali nō nocet ſed p̄ſūt
ad maius meritū Verus ſuus
dei debet ſic incedē via regia
in mādatis dei vt ſtatuta huā
na nō arceat eū in aliquo Quia
ipe debet ſe ipm̄ arcē Ita ut etiā
ſi nō eſſet illud ſtatutū Tamen
caueret ſibi ad bonū qd nō eſt expe
diens ꝓpter talia enim ſtatuta
tantū repmūt͛ exceſſus eorū
Qui metas diſcipline traſgre
diunt͛ Lex enim ꝓpter p̄uaricatoēs
poſita eſt ¶ Conſueſce quia opti
mū eſt parū ante matutinas
vigilare vt ſpūs tuus dirigat͛
ad dnm̄ in oracōne ut poſtea magis
ſobrius ſis & deuotus in ſuicio
dei & laudib͛ ꝯ ipius Et cū euigilas
ſtatim omes cogitacōes & ſopnia

abice quibus te diabolus vellet
ocupare Et primitias cogitacionum
tuarum offere deo Et in oracione vel
meditacione aut corporis erectione
vel geniflexione maneas donec
aliquem affectum bonum deuo
cionis concipias Et in calescat
spiritus tuus et ex hoc tota die
eris deuocior et expedicior ¶
¶ In diuino officio non sis piger et fasti
diosus Coge corpus tuum et spiritum
stare reuerenter et alacriter psal
le deo cum angelis qui tibi presentes
assistunt Risus et verba inutilia pe
nitus detestare vbi coram diuine
maiestatis oculis Cum metu et
reuerencia debes assistere Verba
psalmodie distincte et integre
pronuncia Non libenter discedere
prochorum Nec ante finem horarum exe
as Nisi necessitas magna compellat
prius ante quam incipiatur officium
preuenire stude ut ad aliquam deuo
cionem Cor tuum excites Ideo quia tam
desides sumus in diuino officio quia non
sumus ante ad deuocionem excitati
Et ita eximus frigidi et dissoluti sicut
intrauimus Stude in inicio cogita
ciones vanas abicere et intendere
horis que psallantur Alioquin tumultus
earum vix eandem deuocionem
quam concepisti conseruare permittet ne
statim effundas te ad inania Si
autem non habes deuocionem quam
concepisti interius Saltem exterius
conserua disciplinam et morum grauita
tem propter reuerenciam dei et aliorum
exemplum ¶ In capitulo non multum
loquaris nisi valde vtile sit et
humiliter dic Et correptus valde
mansuete responde Nec excuses
te quando corriperis Sicut Adam
qui refudit culpam in deum et mu
lierem dicens Mulier quam dedisti
michi decepit me Si de consilio interrogatus
fueris libere dic quod tibi videtur
expedire Si autem non requiritur
vel consilium tuum non recipitur non
sit tibi cure Nec velis pertinaciter
causam tuam defendere Sufficiat tibi satis
fecisse consciencie tue In accusando non sis
anxius dic tantum quod scis factum contra
regulam et ordinis statuta sine odio
alicuius Et verbis mansuetis et multum
placito Et quod nescis non teneris No
li opinando accusare quia opinio sepe
fallit Ille qui dixit tibi que tu nes
cis dicet ipse si presens est Et si pre
sens non est tunc nec tu probare poteris
cum ibi testem non habeas Non graueris
proaccusacionibus tuis Sed tantum humi
liter dic culpam tuam si vera sunt vel
prima licet non vera Alioquin consurget
tibi maior confusio si pertinaciter excu
ses quam si humiliter confitearis Si vero
grauia essent et non vera maxime que
alios possent scandalisare Tunc humi
liter petita licencia et audiencia
indica eis paucis verbis et mansuetis
Et non sis tibi conscius de quibus accusa
ris Seruus dei non debet timere
confusionem coram hominibus vbi consciencia
non accusat coram deo Et sustinere
debet pacienter Quando cumque cum
voluerit dominus pacienter sustinere
¶ Consuesce vtriusque a superioribus
corriparis in capitulo siue extra quod
statim flexis genibus culpam dicas
humiliter Hec est lex antiqua ab
antiquis patribus edita Vnde tu debes
studere vt sic ordo a tuis senioribus
traditus est ita et tu eum tradas
posteris tuis quantum in te est verbo
et exemplo Quicumque enim aliquod exe
plum reliquit aliis Siue bonum siue
malum particeps erit meritorum
suorum sequacium siue in premio siue
in supplicio ¶ In mensa non sint oculi
tui girouagi Nec tunc inde respicias
vt nec videas quis in latere sedeat
Nec quid coram se habeat Sed tibi
soli et deo debeas esse intentus Cum ti
more et reuerencia et disciplina et silen
cio comede non cum impetu gule quasi
non possis saciari Nec effundas te
totum super cibum sicut canis fameli
cus Nec ante queras saciare ocu
los ante quam palatum Sed cum gratiarum
actione sufficiat tibi presencia Et

semp velis potius penuria pati quam
sup habudare Nichil spernas eoz
que tibi apponit Nec indigneris si
aliquis defectus est in cdimento vel
sale sed cogita q multi meliores te
viliorib sunt contenti & paucioribus
Et que tu abicis pmagnis delicijs
acceptaret De mesura comededi
dificille est certa regula dare
nisi ut inter duo ista mediu tene
as ne ita paz comedas ut virib
deficias & labore fragnis Et ne
ita multu ut post cibu no possis
orare vel lege vel agilis esse ad
opera virtutu Inter ista ppa ex
piencia melior magistra est ¶
¶ Pauptas familiaris & xpi amici
cia placeat tibi in omnib Et ipaz
p suo ornatu amplectere in cibis
et vestimentis & utensilib in lib̄s
& utensilib & in omnibus vide qua
humiles gestus habeat paupes
Qua simplice qua pauidu am
nuqua audiat aliqua qrimoia
de te p aliquo defectu tuo in cibo
vel in vestitu tuo vili Semp re
puta te indignu hys que habes
Quia exterior habudacia generat
interiore ¶ In dormitorio esto de
tus Nec p te aliquis aliquomo
do inquietetur Quotiens cuqz
euigilaueris Statim occurat tibi
memoria dei cu graz actione
Qa ipe vigilat sup nos qn dormi
mus ut custodiat nos Quado
vis dormire prius intende debes
deo orado vel meditado et ita
in hac occupacione suauiter obdor
mies Tunc etia sopnus erit ti
bi dulcior et pulcriora sopnia
habebis Et etia euigilabis in
eade deuocione consurges ad laudes
Et facillius redibis ad eande
deuocione in qua prius fuisti Et
licet dormientib no imputadu
videtur q nesciu faciunt vel paciu
tur Tamen in dectis est valde re
ligioso homini totu obtentu esse in
sopno velud pectus Et iacc discrete
manib & alijs mebris in composite ut
maib in sinu contractis Cu pt hoc
maxime vestitu iaceam ut nec habe
ant potestate audicedi manus huc
illuc i nudo corpore Et ut magis
pati sim surge ad orone ¶ Ad labo
res vel occupacoes ad helemosiam
petedam & maxime ad illa oficia te
exhibe que alij p sua vilitate contep
nunt ut ligna portare domu purgare
& fratz tunicas excutere & pedes la
uare Admissa libenter suias qa hoc
est oficiu angelicu ipi cu dno suo
vbiqz deuotissime suiunt & ministrant
In hoc cu ministerio est Et pmo boni
opis exercicu Secudo opus caritatis
Qa pximu pmoues in bono Tercio
opus deuocionis qm astas mense
summi regis et cu coloquijs corone
& ministerio cu angelis quib etia
familiarior ex hoc ministerio efficis Sacer
dos etia omnes cristates tenent
p te orare imo tota ecclesia vbicuqz
erat eo q vices eius geras Qm
dno suo de celo venienti cu deuoti
sima graz actione deberet minist
rare si posent adesse Vix etia potest
esse qn aliqua speciali gra remu
neret cu in parti Qui libenter et
deuote ministrat ad illud sacrametu
Quo nichil sacrius potest esse in
hoc mundo Et q est qdam modo pa
num indiciu dignacois diuine Et
diuine dilleccois ad hoiem Quid
eni minus facit deus cotidie ve
niedo sup altare Qua de celo desce
dens forma sumpsit humana Et ideo
reliquit nobis memoriale dilleccois
in se ipso incarnacois redepcois
et glorificacois Salubre est sepe
cogitare qui cu omni deuocione
et studio virtutu & custodia sui no
solu a magnis peccatis sed etiam
a leuib verboz & opez seu cogita
cionu se ad hoc studet aptare licet
eni omni tempore debem cauere
de hijs que no sunt bona maxime tn

quenit eu ad susceptom corpois xpi et
sanguinis nos ppam9 vel susceptu ha
bem9 ¶ Sepe gfiteri admin9 i ebdo
madabis vt ter et simplr sicut angelo
qui sciret secreta cordis tui No adi
cies velame excusacois vel alle
viacois Nec in pliciate gfitearis vt
gfessor tu9 no intelligat quid notes
Specifica ei quid feceris et nude
et pure gfitearis hystorias et facta
alioz no recites Sed q recollis
te excessisse a tempore quo gfessus
es imperime hoc dices breuiter
et pure Noli longu tractatu texe
cuiusda longe et generalis gfessiois
Ista eni potes in orone cotidie deo
gfiteri et defectus tuos expmere
quos sentis in singulis vtutibus
Et sup hys ab eo remediu postulare
misericordie paz eciã valet oro
nisi tibi pponas caue de ceteo ab hys
que gfiteris et studeas te emedare
¶ Intella libenter esto et semp age
aliquid in ea q edificet te vel q a
maiore tibi i ungit Tam volunta
rius debes esse ad obedienciam vt
si omi hora angelo tuo indicetur
tibi q debes face libenter accipies
madato obediencie desuire Et
no tu esse invis ita vt neo loqui
sine necessitate nec sine licencia
ad alia ncia ire libere habeas fa
cultate Sicut olim in egypto scos
pres legim9 vixisse amore sigto
ria cupim9 adipisci vtutes imi
tamur ¶ lege sctor vita et doct
nam ut in gpacone eoz humilcis
instruaris accedaris ad deuotone
vel puoceris ad studiu vtutis ut
informeris in i tellectu scpturaz
vt illumineris in fide vt scias disterne
vez a falso bonu a malo treme
dia tepetacoum et vicioz adiscas
No legas ad hoc ut doctor fieri
videaris Nec legas que no edi
ficat Quia vana locucio vanas
cogitacoes generat et extinguit
deuocone cordis No mittu affec
tes esse vel fieri pdicator vel gfe
ssor Nec de te magna psumas Sed
stude semp te pmere Vere si di
gnus fueris deus vocabit te eciã
renuente Nemo eni asumit sibi
honora nisi qui vocat a deo tanqua
aaron Si insufficiens et indignus
te ingeris erit tibi magna gfusio
Inde est q aliqn puu gsequimur
fructu ex pdicacoib9 et gfessioni
bus nris Quando vocati a deo veni
mus et no missi curim9 pus gruit
fructu in alys qua in se radice
fixerint caritatis Stude te ipm
gpone in bonis opib9 et moibus
exterius Factis affectoib9 et
cogitacoib9 interius Et tuc vti
liter procedes ad docendu alios
in sana doctrina Qui prius aliu p
sumit doce qua ipse didicerit ma
gister erroris erit ¶ Nunqua ita
securus sis et abscosus qn tam dis
ciplinate te habeas et caste i oib9
id est visu auditu et tactu et i alys
ac si videaris ab aliquo Scito q vi
det nos deus iudex iustus videt
eciã nos gsciecia nra acusatrix
et testis om malo que fecimus
Qui at magis veretur hoim aspect9
qua dei et angeloz et ppe gsciecie
no est castus amator boni Nec
declinat a malis amore veri
boni Sed amore detimeti corpo
ralis et honoris Et talis no est
pinus verus quia adhuc hoib9
plus place cupit qua deo ¶ Int
fres exhibe te verecudu grato
sum modestu afabile dulce et
seriosu ut disciplina gpues
Et tamen ex austeritate no sis
aliquib9 honerosus Iocos diso
lutos nunqua excites Nec vba
scurrilia proferas alicubi nec
libenter audias Sermo autem dei
ita castus debet esse i oib9 factis
suis et verbis vt no tantu hoc at
ca q inde tecter sonat Sed eciã
que dat intelligere aliqua turpia
licet sint paliata aliqua hones
tate ¶ Omnes gest9 et motus tui

ſmo ꝛ aſpectus humili quadam verecundia
debet eſſe ornati vt nõ appareat
in te elatum quidq̄ ꝛ pompoſum Nec
audacie vel pſumpcionis notabile
verecundia cum maximus decor eſt in
religioſo ꝛ precipue in moribus Qui
eam poſt ponit vix aliqua ſpes
eſt de eis vt fiat bonus ꝛ virtuoſus
Sicut timor dñi cõponit hoiem
interius ꝛ ordinat ad bonitatē
Sic verecundia cõponit exterius
ad diſciplinam Nemo ſit tibi tam
familiaris coram quo poſitus obli
uiſcaris verecundie Inceſſus tuus ſit
maturus Domibus nõ trãſeas ſine
neceſſitate Nec membrum erectum
geras Nec ventiles brachijs
Nec more ſecularium cõpoſito gradu
incedas Sed plano ꝛ humili geſtu
quaſi ex deuota orõne exires
Sedens nõ pigre in latus te in
clines Nec crura longe exten
das Nec etiã vnum ſup aliud cõpli
ces maxime preſentibus alijs Exterior
etiã in cõpoſicio inditium indeuote
mentis eſt Riſus tuus ſit modera
tus ꝛ intus ſine cachinno magis
benignitate oſtendens quã diſſolu
cionem Stude multum eſſe ſerenus
nõ turbulentus vel indignabundus
Verba tua ſint lenia ꝛ reſponſio
humilis ſine punctione amaritudinis
vel obliq̄z redargucionis forma
verba tua ad alterum Sicut tu nõ
habes p malo ab altero Sic de abſen
te loquaris ac ſi ſcires eum preſentē
et auſcultarē Nõ timeat te quiſq̄
in abſencia ſua q̄ denigres ali
quomodo famam eius Magnum vi
tium eſt in religioſo aliq̄d de abſen
te loqui q̄ erubeſceret loqui ſi audi
ret Nõ libenter audias detrahē
alieno Sed aut fuge detractionem
aut cõpeſce ſi tante potes Nichil
enim tibi prodeſt audire niſi q̄ cõtra
alium de quo ſermo eſt grauaberis
aut cõtra eum qui pfert mouere potius

ſi potes aliquē laudabilē in veniue
in aliquo vij pficias vt edifices te
aut auditores Rumores neſcias q̄a
irritat cor ꝛ mentē diſtrahunt deuo
cionē exhauriunt ꝛ tempus inutilit̄
expendunt Etiam nõ oīa que ſcis
effundas quaſi vas ſine operculo q̄
ſtatim cũ inclinatur effundit q̄cq̄
habet in ſe Et omni immundicie patet
et pulueri Nõ libenter in turba
moreris niſi vbi tractatur de deo ꝛ
de edificatione aīe Nõ ſis clamoſus
in loquendo Nec impetuoſus ad detrac
tandum q̄ intus tenes incluſum ſi
cut clam bufites Caue autē vt
ſicut tu nulli detrahis ita nullum
pdas detractorem apud illum cui de
trahitur Ne magis grauetur cõtra
detractorem ꝛ exinde inimicus generetur
Poteſt etiã eſſe vt ille qui dixit
de altero nõ intendat derogarē
Sicut ille forte ſuſpicatur ꝛ irrita
tur adeo dum cõtra eum et ad vindictam
puocatur Cum ille aut ſimpliciter dixit
nõ animo detrahendi Aut forte
ſtatim penituit pponens de cetero
a ſimili cauere Si autē dicentur
de aliquo que omino expediret
eum ſcire de quo dicuntur potes ei
referre ſi vis nõ exprimendo pſona
eius vt ſciat q̄ cauere debeat et
tamē nõ cõtra odium exardeſcat
Tacita tua diligentiſſime caue
Nec vnquam dicas alicui ſcire q̄
in te eſt comendabile Nec velis
laudem ab hominibus querere Nec ve
lis inaniter gloriari vix enim pt
in te eſſe aliquod laudabile q̄
etiã intelligent alij licet tu
neſcias vel abſcondas Si te pdas
et comendarē videberis erubeſces
Maledicta ꝛ cõuicia ꝛ mendacia
Scia lenia ꝛ friuola iuramenta
et oīa turpia verba ꝛ iocoſa ab
ore religioſi ppetue anathema
the ſunt arcenda Vnde Iacobus ait Si
quis putat ſe religioſum eſſe ꝛ nõ
refrenat linguam ſuam huius vana
eſt religio Verba ocioſa vndecumq̄

sint fuge Qa licet graue no putet
esse pctatu tame cor gsuetudo ge
neat graue detimetu pfectu Et
qa pceis in die iudicij ratio est redd
da Sepe etia du relaxam lingua
ad verba otiosa diu no ad vltim dila
bim paulatim ad nociua Ex quib
oriut quadoqz detractiones disolu
tiones et graues gsciectiar corrup
tiones ¶ De deo audi libenter loqui
et ipe loquaris Qa incitat cor ad
studiu virtutis & ad efectu deuoto
nis Audi humiliter & pacifice ab hijs
qui bona dicut Nec disputes gtra
Sicut quida cu audiut aliquid bom
ne ipi videat ignorare bonu q alter
pponit Statim volut de hoc dispu
tare vt videat & ipi aliquid inde
Nos enim querut tales edificatone
Sed ostensione sui Et sit multe co
latones obmitut ¶ Noli esse gte
tiosus in aliquo fcto crede Qia
si bonu est & verz q ppoint Cum
no est resiste ppt aliqua gtetioz
Si aute no est bonu melius psua
debis ei veritate demostrado pa
cifice qua atriter argued ¶
¶ Cu loqueris voce remissa & mul
tu placito moribus disciplinatus
et quietus esse stude Et quid quid
tunc loqueris magis auctenticu
erit & vtile No sis audax cora
senib9 tuis Sed verecudus auscultas
doctrina eorz Seniorz enim doce est
iuuenu aute disce ¶ Noli ociosus
sede & intende rumoib9 Qa duplex
malu ex hoc gtrahis Pdis enim te
pus inutiliter Et verecudie tue
ex hoc pacieris detimetu Insup
no dabis alijs in hoc bonu exem
plu ¶ In oibus virtutib9 & bonis
moribus semp ppone tibi illud
clarissimu speculu Et tocius sacti
tatis pfectissimu exeplar scilicet
vita & mores filij dei Qui ad hoc
de celo missus est nobis a pre vt p
cedat nos in via virtutu Et le
gem vite & discipline nobis suo
exeplo daret & erudiret nos

Sicut enim ad ymagiez eius naturalr
creati sumus ita ad morum eius simi
litudine p nra posibilitate reforme
mur qui eius ymagine in nobis pe
ctatu fedam9 Quato enim ei quilibz
in virtutib9 similis esse studuerit ta
to ppinquior ei in pria & similior in
glorie claritate erit Describe tibi cor
de tuo mores eius Qua humiliter
se habuit inter hoies Qua benigne
inter discipulos Qua modeste &
honeste in bibendo vel edendo Qua
misericors fuerit circa paupes quib9
se simile pcia fecit Quo nullu
spreuit vel horruit etia si esset lep
sus Quo diuitib9 no adulabat
Quo no curius de corporis nc hesi
tas Qua mitis fuit in detractoribus
no enim studuit se vindicare verbo mor
daci vt amaro Sed blado & humili res
ponso malicia alterius sanare
¶ Item qua gpositus in oibus fuit
gestis & morib9 suis Qua soliatus
circa aiarz salute pquarz etia sa
lute & amore mori dignatus est Quo
se ipm omnis boni pbuit exeplu
Quo militer familiaritates causa
exempli declinauit in discipli
nurabat Et solus cu samaritana
na loquebat Eo q quasi de ipso so
litu videbat Item qua paciens
laboris & penurie Qua gpaciens af
flictis Quo gdescedebat i fmor
im pfectiom Quo do omne scadalu
cauebat Quo peccatores no spreuit
Qua clementer penitetes suscepit
Qua placitus moribus fuit Qua stu
diosus ad oia Qua pmtus i ministrado
sicut ipe dixit Ego i medio vestr
sum sicut qui ministrat Quo iac
tancia & omem singularitatis nota
declinauit Hec & alia ei9 acta
pricta i medio tua sint vt i oib9
verbis & actis tuis semp in eu pspi
cias quasi ad exeplar Recedens
Sedes iaces comedes & loques solus
vel cu alijs Ex hoc magis diliges
eu et familiaritatis eius graciam et
fiducia gsequeris Et i omi virtute
pfectior eris hoc sit sapiencia & medi
tacio tua & studiu tuu semp de ipso

cogitac̄ q ad illius exemplar te mtq
ꝯfois ꝯpon̄e oīa moribꝰ semp op
time vixit · ꝙ pfectissie sē habuit
¶ voce curialiter nō frāgas cātādo
sed time Nā quāto purius cātauis
ꝯ simplicīꝰ tanto magis placebis
deo Si queris auditoībꝰ placēr tūc
vana gloia est Si tibi ipi places
vana leuitas est Si edificatōne
queris auditoꝝ in cātando quāto
magis vanitate fugis i cantādo
tanto magis cor edificabis Cor
dis deuotōne deus ꝯ puritatem
magis atendit quā vocis sono
ritate Sicut quidā ait Nō clāoꝝ
sed amoꝝ sonat i aure dei ꝯtra ille
sic clamabis ad deū Oīa ppe est
oībꝰ in vocatibꝰ eū in veritate
Jntēcio tua debet in diuo oficio
magis ad hoc esse vt ex vbis sac̄
scipture eliciās spuale intellectū
et deuocōis affectū Quā si cur
aliter exp̄mas voce tantꝰ ꝯ voce
frāgendo exaltes Licet quidā
religiosi frustra se arbitrat̄ in
hoc obseqū p̄stāe deo si cū vocis
sonoitas deū dellectaret tūc aues
queda ꝯ musicalia instrumēta
deo acceptabiliora esset quā tan
tus huanꝰ putas mētis ꝯ cordis
deuocio illa sūt in quibꝰ dellecta
tur deus Aliud q̄ est de quo nō
est deo cure decz nō multū debet
curāe seruus dei Suficit tibi ad
omem curialitate moꝝ verboꝝ
vocis nescui vt nil in te apāeat
q̄ ofendat vel scādalisēt i tue
tes Si nil elatū vel lasciuū nil
turbidū vel disolutū nil i pacie
vel singulaī ꝯ coloīs in te notabile
videat̄ ¶ Cū aliqñ te domū exi
re ꝯtingeit quō te habeas
illud tamē difio vt p hoc aduttas
Quā tardū te esse desidero ade
gredie dū vel qñ obediēcia cogit
vel alia causa vtilis ꝯ racōna
bilis hec requit Jn domo cū
ꝯsistere debes Et a turbis hoim
latere absconsus Hoc tutīē est

religioso qui sibi vacare desiderat
q deo aliud q̄ deuocōis in domo colli
gis hoc foris spargis pocius quā
augeas vel ꝯserues vñ sepe expti
sum ꝯ tam i nobis quā in alijs coꝝ
frequēs exitus ꝯ ꝯūsacō cū secu
laribus ꝯ ocupacio nimia exterioꝝ
negocioꝝ deuocione extinguit
feruoꝝe tepescē facit forte ppo
situ vtutis emollit Coꝝ disolutū
reddit Studiū pfcāc dī debilitat
delicias docet amāe Tempꝰ sine
fructu expendē verba ociosa
mltiplicāe Jocis ꝯ trufis inte
dere Orōnes negligēe horas cano
nicas tediose ꝯ cessim dicē Tandē
subintrāt aque tēptacōnū i naue
cordis p ruinas disolucōis Et
tū crebro nō exhauriūtꝰ p discu
sione ꝯpij status ꝯ ꝯpura ꝯfesione
Licet fortiter obstruūt ꝯ rime p di
ligēte custodia paulatim augetꝰ
donec submergat hoiem ꝯ absor
beat in pcāti ꝯfusione Hoc tamē
nō dico ut dificille te reddas ad
obediēcia quādo iuberis exire
Sed nō debet tibi esse ꝯsolacio
vagari extra domū Quātū est
in te semp diligas domi latere
nisi obediēcia vel vtilitas aīme
aliud requirat ¶ Quādo domū
exieris nō mltū circūspicias in
plateis ne forte videas vñ tēpte
ris p ꝯea vel impedias in orōne
phantasias coꝝ que nō caute
inspexisti Dauid cecidit i culpa
adulterij ex incauto respectu
mulieris Quā forte ante cā nū
quā ꝯcupiuit Nisi pꝰ quā cā in
caute respexit Oculi tui sint
in capite tuo hoc est cogitacō tua
verset̄ ꝯ ita dnm ihm xpm qui est
caput om̄ mēbroꝝ ecclesie sta
ut nō ꝯsides cūa que coꝛā test̄
nisi quātū necessitas requit nō
quātū voles Talem te domū re
feras qualis existi Hoc est ita
deuotus ita mundus corde Et amas

silenciu celle ¶ Ptin aute vadens
esto pacificus cu quib9 vadis Nuqz
gtendas cu aliquo etia si melius
nosti vt tractet' qua ipe vel sim
stius moneis Sed cito crede cu tra
quillitate animi Qa cu teptacoib9
raro aliquis emedat' Cogita si tu
in pacificus es in te nuqua poteris
aliu placare Incipe pus a te ipo
& tuo aliu facilius coriges Qa q
gturbatu turbatq docet magis pu
tat eu ex in pacientia docere qua ex
gsilio maturo Magis aute edifica
tur exeplo paciencie qua quibus
cuqz vbib9 quas ei pponis Qa vi
ciu p virtute docetur Si inpacie
cia no poteris aliu docere paciaz
Nec hulitate p supbia Socialis
esto in via s3 no disolut9 Nec oracois
spm p socielate extinguas ¶ Capta
hora adorandu & meditandu tam
in via qua in hospicio te exercites
Noli ex toto te ipm negligere Nec
cogites q velis differre quo usqz ad
domu reuertaris studiu deuocois
Qr si minus in frigidatq fueris afer
nore postea difficille recupabis
Qa qui no es hodie cras min9 ap
tus eris Hoc aute no dico q pos
sis foris in eade grauitate pma
nere sicut in domo Sed ut scias
meta ad qua studiu tuu dirigere
debeas quatu potes dno adiuuante
¶ Inter hfes caue ome q no est
bonu exemplu Sicut sui decet
fidele cui dni sui cupit vbiqz ho
nore & promouere Nos cui sum9 xpi
familia Et sicut pr familias ex dis
ciplina familie sue honorat' ita
scias q qsq facim9 int' hoies hoc
aliquatulu redudat in laude
dni nri vel in gteptu Et qa nos
specialr positi sum9 int' homies
vt ex nobis edificet' y pax pficiat
vba nra si no edificat' bono nro
exeplo Et si no sum9 tam pfecti
q possim9 eis virtutu exeplo oste
dere Salte caueam9 eis mala
exepla dare Maxime etia que
nos ipi solem9 in aliis religiosis
reprehendere videlicet ne rumores aput
seculares recitem9 vt libenter au
diam9 ne delicata fercula p nobis
fieri diligam9 Nec nimis mollia
strameta Nec ire vel discordie
scintillas emitam9 Nec vba scurri
lia nec iocos disolutos moueam9
Et maxie ne auari p minimis9 cor
psim9 notari Qa ex hoc aput illos
vilescim9 si viderint nos ambire
& auare querere eorum gteptu eis
p dicam9 ¶ Caue etia ne cu fe
minis multu loquaris Nec multu
ear studiose respicias vel man9
gtractes vel nimis pe sedeas nec
leuiter arrideas Nec angulos
ad colloquiu queras Qa p hoc sic
cia nil teptacois ingerat tame
no effugies nota suspicois & in
famie macula Qua postea nuqz
poteris detergere cu pudore Sic te
habe cu omi femina ac si maritus
eius vel plat9 tuus sederet
aput te consideraris & audiens
oia que tu facis & dicis vt quiqz
superueniat vel videat te cu ea
loquete in nullo sit necesse erubes
cere Nec aliquis posit nota po
nere suspicionis Et si gsiliu meu
no spernas Consulo tibi q nuqua
cu aliqua femina aliqua gtrahas
familiaritate etia si religiosa sit
& sancta Qa excepto periculo carna
lis teptacois qd ex tali gtrahit'
familiaritate Sepe diu no timet'
malu qd latet sub specie boni Ex
cepta etia macula i famie que
ex hoc gcipitur magna inquietu
dine facit cordi talis pnata af
feccio Qr si ppt' orones eius desi
deras eius familiaritate & noti
ciam Eius oro no erit pficua
quatu detrimetu pacieris i corde
tuo ppt' illa tepore oronis distrac
to sufficiat de ista materia retuli
se Qr si vis habere pace cordis et
honore speciale inter fres has
abscide a te familiaritates mlierz
Dilige gmiter omes bonas & in nullo

excipias aliqua caz Et melio es cor
de amplius reuere ppt amplioze
gram spus sacti in eis Tame noli
te ocupare cu eis nisi breuit a be
nigne loquedo cu eis qn no potes
declinare z hoc cu maturitate Come
date ozonib9 eaz simplr si sut discte
et ex hoc magis placebis Qz si sunt
importune tuc melius est tibi cu
eis no ocupari ¶ Esto expedit9 ab
omib9 afectomib9 actomib9 z ocupa
ciomb9 ita q plato nuqua sis mo
lestus p licecia aliq agedi vel exeu
di vel dandi vel accipiedi Ita ut
libe te suo arbitrio comitas z q
dicet tibi sine murmure z dificultate
cu hilaritate facias No ut quida
omib9 si in modico scdm 9sciecia
plati licencia denegat statim volut
murmurare z de absolucone plati trac
tare Et tales no sut apti religioni
Na quale poses habe fiducia aput deu
de merito obediecie qua iurasti i man
plati tui Si tu ppt impaciecia vel ppt
importunitate vel murmuracone tuam
cogis eu licecia e tibi quo ipe te ta
rere vellet tuc tu no intras p hostiu
q xpus est in ouile ste religionis Cu
ipe xpus venit no face volutatem
sua Ita fur, est z latro fur quia alie
na id est ppam volutate qua plato
tuo dederas Eo in vito vis usurpare
latro quia tali exeplo necas simpli
ces ¶ Ut aute breuiter que supra
dixi p'eram Esto deuot9 deo z cor tuu
quatu potes 9tempera sibi Esto p
latis tuis humiliter obediens Nec ra
tores 9tra ipos teneas Neqz spernas
eos Neqz iudices neqz murmures de
eis Esto cu fribus pacificus paci
ficus esto ad verba dura z ad rep
hensiones humilis Noli facille in
dicare aliquē Neqz sis suspicosus
Esto obsequiosus maxie infirmis
z humilib9 Sepissime ora Esto in cho
ro disciplinat9 In victu esto disc
te moderat9 z in omib9 necesitatib9
corpois Esto in cella libeter fuge
verba ociosa parce loquere modeste
sis iocudus verax sis valde Et
verba tua sint sicut iuramentu
Nulli detrahas nec eciā audias
libenter odiu 9tra nullu teneas
No sis elat9 in moib9 nec in vbis
pecunia odito pauperie ama
In omib9 fuge mulieres Compa
ciens esto aflictis Sis castus
in omnibus z saluus eis xpus
sit bndict9 z eius vestigia imi
teris Cui9 nome est glosiosu in
secula seculoz amen . .

Explicit liber Sancti Augustini
de honestate vite finitus
p frem Jeronimu de praga
Ano dni m° ccc° xxxv°.

Prologus in libro stimuli amoris

Liber iste qui stimulus amoris in dul
cissimu et pio ihu salvatore nostro
no in ggrue dici potest. In tres divi
ditur partes. In quarum prima de xpi
gloriosissima pasione agitur. videlicet
quo homo libenter ipsam pasionem
meditari debet. Et qua sit utilis
eius meditatio. Et qualiter homo
uti debet ad compatiendum dno ihu
xpo crucifixo. Et alia plura que circa
ipsam pasionem considerari posunt. In secunda
parte de hys que ad contemplacionem
disposita sunt tractatur. vz. Quomodo
homo posit amplius perficere et ma
gis deo placere. Quomodo ordinatus
esse debeat ad deum in se et ad proximum.
Et alia plura que ad ipsam contempla
cionem disposita et inductiva sunt.
In tercia et ultima parte de ipsa contem
placionis quiete prosequitur. vz que
sunt que inducunt hominem ad contem
placionis quietem. Et qua gloriosi
simum est se mutare in deum. Quomodo
mutetur homo in deum. Et alia plura
que ad ipsius contemplacionis quietem
pervenire cupientibus multum utilia
ac valde sunt necessaria. Amen.

Incipit liber sancti Bernardi Stimulus amoris. Et primo qua sit utilis meditatio pasionis xpi. C. 1.

Currite gentes undique
et miremini erga nos
caritate dei. Erga ipm
crucitate et malicia nrm
Si enim filius dei voluit
iungi inseparabiliter
nature humane. Quanto libencius
aia nra debet sibi inseparabiliter copu
lari. Si enim filius dei voluit tanto
caritatis fervore sic vilissimos cine
res sibi unire. Quanto avidius debet
unusquisque ad ipm recipiendum cor
suum aperire. Que est vesania aie
qui hoc negligit. Et potius vult stercoribus
adherere. Non enim assumpsit filius
hominis carnem ut homini adhereat sed
sicut in carne existens carnem assu
psit et carnalia contempsit. Et aia sua
semper deo patri adhesit. Sic homo carnem
mortificet et semper se erigat ad diva.
O mirabilis crudelitas hominis qui cum consis
tat ex aia et carne. Et aia sine comparatione
nobilior sit carne. Totum tempus suum ex
pendit in provisione carnis sive in hys
que caro requirit et aiam suam negligit
ac si nichil esset. Nec ipsam pascere nec
in simul quietare studet. Cum tamen hoc
levius hoc suavius et dellectabilius et
sine comparatione valeat impetrari. Ubi quidem enim
se offert homini deus et sui ipsius in similitudine
te filii pcm non requirit. Corporalia autem
semper fugiunt. Nec etiam cum omni sollici
tudine et labore et anxietate posunt
plene ab aliquo posideri. Inmo unde illi
si forte dicam quod ille plene omnia posi
det qui plene contempnit omnia. Sed quod
magis mirabile est hoc sibi facit aia
a carne aliquatulum inclinata. Non
tamen coacta. Nam voluntarie subdit se
carni et carnis beneplacita nititur
adimplere et deo sic se subdere cum omni exor
tatione et beneficiorum collatione. Intima
inspiratione contempnit. Et in xpo bono id
est in propria utilitate dei non vult fa
cere voluntatem. Certe si aia non esset
peior omni animali deum cui similis est
debet super omnia diligere et de ceteris non cu
rare. Si ergo o aia carnem diligis. Nul
lam carnem nisi carnem xpi ames. Hec
enim pro te et pro tocius humani generis salu
te est super aram crucis oblata. Eius igitur
pasionem in corde rumines cotidie.
Hec autem pasionis xpi continua medi
tatio mentem elevabit. Quid agendum
quid meditandum quid quod sentiendum
sit indicabit. Te animum ad ardua inflam
mabit te vilificari et contempni et affligi
faciet te tam in cogitatione quam in sermone
et etiam operatione regulabit. O pasio
desiderabilis mors quam amabilis. O
mirabilius quia quod mors vivificat
et vulnera sanet. Sanguis album facit
et mundat. Nimius color nimium dulcorem
adducit. Apertio lateris cor cordi iun
git. Sed adhuc mirari non cesses. Quia
sol obscuratus plus solito illuminat. Ignis
extinctus magis inflamat. Passio igno
miniosa glorificat. Sed vere mirabile

q xpus in cruce siciens inebriat Nudus
existens virtutu vestimentis ornat
Sed et eius manus ligno cclauate nos
soluunt pedes confossi nos currere faciunt
Semites spm vitam inspirat Et ligno
decedens ad celestia vocat O passio
admirabilis que suum meditatorem
alienat et non solum reddit angelicum
sed diuinum Nam p meditatorem commorans
in xpi tormentis etiam se ipm non videt
nisi deum Semper intuetur dum suum pas
sum vult sentire crucem baiulare Et ipse
in corde suo portat celum terramque pugello
tenentem Et pro ipso leuissime sustinet
omne pondus Vult secum spinis coro
nari Et spe glorie coronatur Vult
secum in ligno sine vestimentis friges
cere Et nimio amoris calore accen
ditur Vult secum acetum gustare Et
vino inenarrabilis dulcedinis potatur
Vult secum existens in cruce illudi Et ipse
ab angelis honoratur A beata virgine
in filium adoptatur Cum cum xpo voles
turbari letatur secum voles affligi conso
latur et nimium iocundatur Cum xpo vult
in cruce pendere Et cum ipso dulcissime
amplexatur Secum vult facie mortis
pallore perfusam inclinare Et eius
caput xpus eleuans suauissime osculatur
tur O mors amirabilis O mors de
lectabilis O Cur loco illius crucis ego
non fui ut xpo fuisse manibus et pedi
bus cclauatus Certe Ioseph ab arimathia
mathia dixissem Non auferas ipm
a me Sed me secum sepelias in sepulcro
non cum volo ab ipso amplius separari
Sed si hoc modo facere non possum corpore
Saltem hoc volo facere mente Bonum
est enim secum esse Et in ipso volo tria
tabernacula facere vnum in manibus vnum
in pedibus sed aliud continuum in latere
Ibi volo quiescere et dormire comedere
et bibere legere et orare Et omnia mea ne
gocia pertractare Ibi loquar ad cor
eius et ab ipso quod voluero impetrabo
Sic faciens dulcissime matris eius
vestigia sequar Cuius animam passionis
filij gladius pertransiuit Securus ipsam
decetero alloquar vulneratus Et ipsam

ad quod voluero inclinabo Et non solum
apparebo cum suo filio crucifixus Sed
etiam ad presepe rediens ibi cum eo ia
cebo paruulus Ut ibidem cum suo filio
Sugens vberibus inebriar ablactari conste
bo ergo lac matris cum sanguine filij
Et in faciam vnam dulcissimam potionem
O amantissima vulnera domini mei ihesu
xpi Nam cum ea quadam vice oculis
sub intrare apertis mei oculi sang
guine sunt repleti Sic quod nichil videns
cepi ingredi manum palpans donec
perueni ad intima viscera caritatis
sue Omnibus vndique circumplexus re
dire nequiui Ideo quod ibi habito et
quibus vescitur cibis vescor Et me
brior ibi suo potu Sibi tanta habun
do dulcedine ut tibi non valeam
enarrare Et qui prius peccatoribus
fuerat in vtero virginali Nunc dignatur
me miserum intus sua viscera conportare
Sed multum timeo ne veniat partus
eius Et ab illis delicijs excadam
quibus fruor Certe et si me pepererit
debebit sicut mater lactare vbe
ribus lauare manibus portare bra
chijs consolari osculis fouere
gremijs Aut certe quid faciam
Quantumque me paciat Scio quod vul
nera sua sunt apta et pera in eius
vterum iterum introibo Et hoc totiens
replicabo quousque ero sibi inse
perabiliter conglobatus O cecitas
filiorum ade qui per hec vulnera
in xpm nesciunt introire Super suas
vires laborant in vanum Et aperta
sunt hostia ad quietem Anignorastis
quod xps est gaudium beatorum Cur
ergo tardatis per sui corporis fora
mina in istud gaudium introire
Quomodo in sanctis et beatitudo
angelorum patet Et cum stancia
et paries est confractus et vos intrare
negligitis An forsan expectatis
quod prius resoluatur corpus vestrum
Credentes quod in paruti in xpo anima
non valeat quietari Sed credere
O homo quod si in ipm per hec augusta
foramina intrare contenderis Non

solū aīa Sed ꝛ quiete ac mirabilem
dulcedine inveniet corpus tuū Et
qꝛ carnale est ꝛ ad carnalia tendit
ex illo vulnerꝫ introitu fiet ad eo
spūale vt ceteras pter eas quas
ibi sentit delicias reputet esse
nichil Imo fortasse aliqn aīa ꝓpt ali
qua ob causam vel vtilitate dicta
bit esse ~~[illegible]~~ recedendū Et caro
allecta illa dulcedine dicet esse
morādū Et si sic accidit de corpoꝛe
quātam credis aiam pfrui dulce
dine que p illa foramina giugit cordi
Certe exprimere tibi nequeo qꝛ expi
mento sencio Ecce aperta est apote
ca omib⁹ aromatib⁹ ꝛ medicinalib⁹
plena p vulnerꝫ ergo fenestras
intra ꝛ accipias medicinā sanatiuā
restauratiuā pseruatiuā ꝛ ꝯseruatiua
Ibi quascūqꝫ volueris species acci
pe Ibi quecūqꝫ delicata electuaria
appecieris sume Si etiā suauitatis
vngenti volueris deliniri p illa in
trare vulnera nō post ponas.
Certe apta est ianua padisi Et p
longini lanceam gladius vsatilis
est amotus Ecce lignū vite tam
in ramis quā in cespite pforatum
in quib⁹ ~~[illegible]~~ foramib⁹ nisi pe
des affectus posueris nō poteris
carpe fructus eius Ecce apertus
est thesaurus diuine sapie ꝛ suaui
tatis eterne Intra ergo p vulnerꝫ
apturā ꝛ tu cognitaoc delicias
obtinebis O quā beata lancea
ꝛ beati claui cum aptione huiꝰ
modi facere meruerūt O si fuisse
loco illius lancee Exire de xpi
latere amplius noluissem Sed di
xissem hec requies mea in sclm
seculi hic habitabo qm elegi ea
O stulti ꝛ tardi corde qui ad posi
dendū dei filiū summū bonū Ca
lorem ꝛ splendorē eternū p aptas
vulnerꝫ rimas nō intratis. O aīa
ad ymagine dei facta quando te po
tes amplius continere Ecce sponsus
tuus dulcissim⁹ ꝯpte vulneratus

iam factus glo[r]iosus te cupit am
plecti tibi dulcissima elargiri
oscula Et ad ipm negligis festina
re Nā pmimo amore aperuit
sibi latus vt tibi tribuat cor suū
Sibi etiā voluit manus ꝛ pedes
pforari vt tu ad ipm pvenieris
Sic tue manꝰ intret in suas ꝛ pe
des tui in suos vt sibi in sepernitꝫ
ꝯiugaris Obsecro scdm ꝯsiliū apli
oīa pbās hoc expiri conceris
Et si tibi bonū videbitur inde am
plius ne discedas Nō dubito
qꝛ si fueris expertus oīa pter
ipm amaritudine reputabis
velles libenter tunc tibi illa vul
nerꝫ hostia pꝰ quā intraueris
obserari vt inde amplius exire
nō valeres Et admirabeis sup
tua ꝛ aliorꝫ sup hoc habita cecci
tate Gaudebis michil de tanta
dulcedine quā tu sentis Et in
tantū etiā inflamabit cor tuū
vt quā mētes ad lrām de corpore
exire velit macietur in xpi vul
nerib⁹ habitare Inebriatur eni
a dulcedine ꝛ filore Et vix po
terit ad aliud intendi O vulnā
corda saxea vulnerātia Et me
tes ꝯgelatas inflamātia pectora
ad amātiā liquefacientia p animoe
O certe vita dulcedo ꝛ spes nra
Si tamē p meditatōne istius pas
sionis ad illā pueniis dulcedinē
de qua dixi vel etiā ad maiorē
Attende ne velis ipam pasionē
meditari ꝓpt aliquā dulcedinē
temporalem Sed vt tui creatoris
summū beneficiū recognoscēs in
eius accēdaris amore Et hoc de
esse tua continua orō semp | Oratio

Dne sancte pr ꝓpt tua largitatē
et filij tui qui pme sustinuit
mortem Et matris eius exce
lentissimā sanctitate Ac beati

Jeronimi dum q3 factor meita con
tede in pecatori omi tuo bnficio
indigno vt te solu diliga tuo a
more semp fuca tuu honore
semp sciā beneficiu pasionis
tu īme in corde habeā meā mi
seria recognoscā Et ab omib3
gculcari ⁊ gtepni cupiā Nichil
me aficiat nisi tu Nichil me
contristet nisi culpa mea dum

Qualr homo aptet se ad gpaciedu x°

Ad compaciendu dno ihu xpo
crucifixo pmo studeas quatum
potes te vnire illi p feruete
amore Na quato feruecius dili
ges eu Tanto magis sue gpacie
ris passioni Et quato plus ei gpa
cieris Tanto plus erga eum
tuus accedet affectus vn sic
se mutuo augebut dillectio et
gpasio donec venias ad pfectu
nisi hoc remaneat ppt aliqua
tua miseriā Et pcipue studeas
abice āmem tuam psuptcōnem
difidentia ⁊ neglicēcia debet
eni homo tam nobile opus
agredi humilit ⁊ instanter Et
tu quata potest mudicia cor
dis Et quamis homo videatur
sibi indegnus ⁊ nequā nichilo
min9 nō desistat Quia ipe dns
ppecatoib9 crucifix9 est pmo
igitr sic sibi vniaris amore vt
cor tuu iam sibi videat gi̇ūctu
nō tibi Studeas ergo quatu po
tes ut cor tuu intret in ipm
totaliter Et te extra ipm repu
ta nichil esse ac de te extra
ipm tamqs de nichillo curabis
Tota cura tua vertat ad pns cru
dum tuu pasum Na eius es quid
es nec debes de te alteri aliquid
exhibe Sic ergo totalr trasfor
matus in ipm nō posu crede qn
eius vulnib9 vulnereis et pfuda
ris eius gtuelijs illusioib9 ⁊ obro
brijs Quāta inde iocuditate ⁊ dul
cedine asequeris dns p sua misicor
dia te faciat expiri Quale eum
hoc scirem tibi calamo declarare
Et si hec tibi nimis alta videt
nec ad hoc bn ptinge potes sicut
velles potes te ad hoc excitare mo
do aliquo grosiori debes eni cogi
tare Quāta pasione sustineres
si scoiareris sicut btus bartholome
aut assareris ut bts laurecius
aut usq3 ad ossa carnes tue de tib9
fereis scalpent Et cu ysta sup te
cogitado concepis quedā horore
nimie pasionis Tuc cogita q dns
ihs xpus pro te vilissimo pecatore
multo gramores ⁊ intenciones
sustinuit doloes in cce Quā tu
sustineres ī pasioib9 sup dictis
Tuc ergo rumina in corde tuo
Quātam sustinuit angustiam
⁊ aflicione Et quātus amor ad
hoc ipm induxerit Et sic medi
tando afitiat quātu potest cor
tuu illis doloib9 ⁊ quasi illos sus
tines amarissimis lacmis pfudas
nec dubiu q in dulcedine vtent
Et si adhuc hoc tibi nō valet mate
rialius experire facias tibi vnu
bonu flagellu multu aflictiuu
⁊ nō nimis lesiuu Et in abscōdito
egregie te flagella nō parcens
corpori donec bene pfusu fuerit
dolore Et tuc cu illos sensisis
doloes ad xpm passu dirige cogi
tatu Et meditare q dillectus
sponsus tuus Amor tuus deside
riu ac tue angelorum solacium
beatorum pmiu Dns Ihus p te vi
lissimo stercore volui in suo corpore
Quasi sine gpacione sustinere
multo intenciores dolores Et nō
dubites q istud vltimu remediu
multu valet Quia ppasiones didi
cit homo gpati paciēti Adhec
oia addas orone vt quasi gtinue
deprecens dnm ihm xm vt suis vul

neribus vulneret mentem tuam Et ad
ipas pasiones & vulnera quasi semp
dirige cordis aspectum vt ppt tuam
nimiam importunitate a sua largi
tate impetres q intendis Et si hec
omnia no valent tibi contra duritias
cordis tui te tamq̄ stercus abhor
reas & plores amare ac dicas vsq̄
quo cordis mei nequitia preualebit
aduersus dnm tuum passum Cuius vulne
ra vicerunt diaboli potentiam Supe
rauerunt primi parentis veneficia
Confregerunt portas & aperuerunt
ianuas paradisi Et in tantum habu
dat malitia cordis mei vt non
deuincatur a tam excellentissima
bonitate Quid ergo me nequius
Et quid maius malitia cordis mei
Heu in quid faciam Qui nimis in fin⁹
pasionis dni mei nequeo recipe
medicinam No cessent oculi mei
a ploratu donec lacrimarum habunda
cia emoliat duricia cordis mei
Heu heu quo ibo a spu tuo Quid fa
ciam ex quo aie mee vitam nescio in
venire Et erga nos summe efusione
diuine clementie no valeo degustare
Sedebo certe in sterquilinio et me
tis mee in famie testa radam afli
gam me detereo nec amplius in
parcam donec in aflictione inveniam
dnm aflictorum Quiru certe est quo
homo habet paciam in se ipo videns
tantam nequitiam cordis sui O cor
pessimum immo diabolicum vsqz quo
resistes largitati imense Quare
magis delectaris in vulneribus peccati
Quam in vulneribus ihu xpi Quare
magis compateris parue puncture
Quam grauissime morti dni tui &
intensissimo dolori capitis tui vite
aie tue xpi Ubi maior imbecillitas
& insania O homo nonne tibi videtur
q illum plus diligas cui plus compa
teris in dolore Nunquid ergo plus dili
gis pedem tuum quam dnm tuum Quia
pedi plus compateris in parua aflic

tione Et in illud quasi totum cor
tendit Quam dno tuo in maxima
angustia & dolore Et parum aut
nichil cor tuum inclinat ad eum
O cecitas immensa O serpentibus
deteriores qui in aflictione compa
ciendo capiti totum corpus suum
exponunt flagello Sed certe vi
detur q tamq̄ membra putrida
iam sim⁹ excisi a capite nro xpo
Quia ipo vulnerato eius vulnera
no sentim⁹. Heu heu dne mi quare
me fecisti si no debeo tibi esse conmor
tuus Quare no sum tecum vulneratus
pro me dne vulneratus es no pro te
Et tu vulnera portas no ego Quare
est hoc Ego debeo esse subiectum
vulnerum no tu Quia ego sum qui
peccaui ego qui inique egi Sed
tu qui es omnis innocens quid fe
cisti Vertatur obsecro hec vul
nera in me & in domum patris
mei Redde nobis dne redde vul
nera nra Ne qui innocens es no
cens apareas retines vulnera
aliena Aut saltim vulnera cor
da nra Ego mori volo nisi vulneres
mentem meam Abhorreo videre cor
meum nisi vulneratum cum video
te saluatorem meum sic vilissime
crucifixum pro me vilissimo peccatore
Aut ergo dne me tecum vulnera aut
certe da in licentia transuerberandi
cor meum gladio materiali Nolo
enim dne viuere sine vulnere quia
te video vulneratum Sed si hec omnia
no valuerint tibi cogita q ppter
scelera tua mitta tam nobilissimo
beneficio es indignus Et de cetero
no reputes te hominem sed bestiam
Et cum feris sit habitacio tua quia
indignus es consortio aliorum Forte si
te intuitu humilians Ille qui respexit
humilitatem ancille sue respiciat humi
litatem aie tue Et dabit tibi cor
nouum ut cognoscas dnm tuum pas
sum Sed qm dne qm hoc erit difficile

mors m est Et si mltu expectauis
forte desiderio liquefiam & post
modu in liquido uulnera pma
nectia in pnu no valeant Na
aia mea dne m cepit languere
Et quasi ad michillu redigor desi
derans 9solari o dne vbi est
sapia tua Am ignoras q melius
est habe creatura tua uulne
rata qua ad michillu redacta
No ergo dne me diferas uulne
rare Ne mlta dilacoe amitas
que tuo sague redemisti Curre
dne cre & uulnera aia fortasse
de me michil i venies si exptas
Sed heu michi qua vilis fact9
sum Aia videt / scia qui i imicos
diligit me odire Nq ergo pl9
qua i imicus sum ego Na ut m
imicos redimeret voluit leta
liter uulnerari Et ego deficio
et no videt / qura e No eni peto
ut pme amplius uulnet Sed
ut m ia mortuo aplicet sua uul
nera & reuiua Dne fcisti creatu
ra m sensibile voluisti tuu sctm
corpus m cruce uulnerado Et
me creatura racionabile mt
re pia facta uulnera no pmi
tis Quid est hoc nuquid cor meu
est viuus & durius cum ferrum
cogitas q crudelius Sed quid
tibi mea crudelitas oberit si
m trauero Cu amodo sis i pasi
bilis quatu qz m cruce p tua uul
nera & distraam carnes tuas
comeda p amore Semp i pasi
bilis pmanebis & meus sati
abit apetitus ita tame q sep
amplius intendat Sed quid voci
ferabor amplius Tardas & no ve
nis & iam lassatus desiderio icipio
m sanire amor regit & no racio
Et cito tu m petu quocuqz me
volueris m clamare Na qui vi
dent me deridet Et q tui amois
sum ebrius no cognoscut dicut

quid iste m sanus vociferatur
m plateis Et quatu sit cordis
mei desideriu no aduertut 9gno
rat q amor intensius i pedit
vsum sensus Et q qui s vetter
te quesit se ipm & oia deliquit
Qui quit te pleno corde se de ex
trinsecus parz curat vt ecia
quid faciat mltotiens no aduertat
Veni bone dne & amplius noli
tardare Ne nimio desiderio fiam
stultus sine sensu Sed forsitan
hoc requit ut cu ab hominibus
fuero abstract9 p vrus m crucem
p tua uulnera gloiosa Quibus
tuc plene uulneres cor amatis
Tuc clamabo & dica heu m dne
m Quodo te video crudeliter
uulneratu Quato dolore te video
agrauatu Quis m tribuat ut
p te moriar dulcissime dne
Te vide viuere in tanto dolore
sustinere no posu Te aspice hoc o
sup modu Te ecia liberare
mors m esset Et ideo angustie
sut m vndiqz & quid eliga ignoro
nisi tecu pariter crucifigi Tuas
angustias 9siderans mme ipo
deficio Et iam exanimis efi
cior p dolore q pme sustines
tanta mala Quid fecisti dne
Quare pme vilissio tu altissi9
ascendisti in crucem Et quid sum
ego vilissim9 vermis & putre
do detestabilis p quo tu dns
om debeas sic afligi Cu tu
sis sapia dei pris Quare tale
comutacoez fecisti vt vita dares
p morte veritate p vanitate
gracia p malicia Gloia p mi
seria Quis quare hoc feceris
poterit cogitare Nimia fuit
dilectio tua Et m hoc apauit
tue i mesitas pietatis Nam
cu m te video causam mortis

Nisi sup habundacia caritatis. Non
ne melius erat bone ihu ut non
essem quam factus te occiderem. Cur
ut sic te affligere me fecisti
Cur carnes meas non comedo
pro dolore. Aut quomodo omnis crea
tura non me occidit. Qui fui occa
sio tue mortis. Non ne mirabile vi
detur cogitare te tam benignissimum
dominum pro me tam vilissimo mortuum
Et non statim deficere pro nimia tristicia
Et quomodo si non esset tue contrarium
voluntati me materiali gladio
non occido. Qui fui occasio tue mor
tis. Cum pacientia ergo magna me
debeo sustinere. Sicut sustinerem
coram oculis meis aliquem meum
inimicum. Quem toto corde occidere
affectarem quamvis non auderem ali
qua racione. Non ne et hoc nequis
simum est quod post tam amicabile
et fructuosum tue passionis bene
ficium. Non cesso peccare in conspectu
oculorum tuorum ac si tua passio
nichil esset. Tu enim dedisti et te
venimus tenebras effugasti et
spas in ero mundum abiecisti et
ipsum eligo. An non vides pacientis
sime domine quod semper nitor facere
contraria tue voluntati. Et in facie
tibi resisto aperte. Si dicis nolo
ut hoc facias dico volo. Scio te
dominum meum summum bonum esse. Sed
ego ubi sum et ad te ac si non esses
non aspicio. Sed quanto cordis et
corporis mei facie ad ea que
vana sunt. Et aliquando ad illa que
in congruum est narrare et sic aliquando
cor meum amoris vinculo colli
gatur ut ad te curius est nequeat
elevari et hoc certe detestabilis
abusio est. Sed numquid bone domine
voluisti pro me frustra mori. Qui
que sic care emisti pro nichillo per
disti. Me tecum occidas et pariter

cruci figas. Ne a te amplius valeam
separari. Sed tecum possim vivere
in eternum. Amen. **Oratio de passione** *oro de pasioe*

Domine ihu xpe cor meum tuis vul
neribus sauncia. Et tuo sanguine
inebria mentem meam. Ut quocumque
me vertam semper te videam crucifixum
Et quodcumque aspexero in tuo sanguine
appareat rubricatum. Ut sic to
tus in te intendens nichil preter
te valeam invenire. Nichil nisi
tua vulnera valeam intueri.
Hec sit in consolacio tecum mi domine
vulnerari. Hec intima sit michi
afflictio extra te aliquid medi
tari. Non quiescat cor meum bone
ihu donec te inveniat centrum
suum. Ibi cubet ibi suum terminet appetitum.

Meditatio circa dolorem marie

Stabat iuxta crucem ihu mater
eius. O domina mea ubi stabas.
Numquid iuxta crucem immo in cruce cum fi
lio. Ibi cum crucifixa es secum. Hoc
restat quod ipse in corpore. Tu autem
in corde. Nec non et vulnera per cor
pus eius dispersa sunt in tuo cor
de unita. Ibi domina mea lanceatum
est cor tuum ibi conclavatum ibi spi
nis coronatum ibi illusum exprobra
tum et contumeliis plenum et aceto ac
felle potatum. O domina cur ivisti
immolari pro nobis. Numquid non sufficie
bat nobis filii passio nisi crucifige
tur et mater. O cor amoris. Cur
conversum est in globum doloris. Aspicio
domina cor tuum et iam non cor sed mir
ram absinthium et fel video. Queso
matrem dei et in vemo sputa fla
gella et vincula quia tota conversa
es in illa. O amaritudine plena
quid fecisti. Cur vas sanctitatis fecis
ti vas penalitatis. O domina quare
non es solitariam cameram tua quare
ad talia uae locum ivisti. Non est tua
consuetudo domina ad talia spectacula
properare. Cur non te tenuit verecundia

vgmalis Cur te no retinuit pauor
mliebris Cur te no retinuit horror
facinoris Cur te no retinuit turpi
tudo loci Cur te no retinuit clamoris
vehementia Cur te no retinuit stul
tor vel ~~[illegible]~~sania Hec no gsideraſti
dna Qa cor tuu alienatu erat
atq p dolore No eras in te ſz i aflic
tione filij ſz in vulnib9 vniti Sed
in morte dilecti No gſidcabat cor
tuu vulgus ſz vulnus No pſuram
ſz fixura No clamore ſz liuore No
horore ſz dolore Reuera dna adſo
tu pſtimi Ne cu peruſione paſtoris
te ctia amitteres vt no in vna hora
vtroq2 pueru regimine No est gsue
tudo dna mlieres tali morte dapri
Nec etia pte dna ſententia pmulga
ta est Sed ut puto hoc audire
no potes quia amaritudine re
pleta es Totu cor tuu dna vſu
est cu filij tui paſione O mira
res tota es in vulnib9 xpi Tot9
xps crucifixus est i intimis viſce
rib9 tuis Quid est hoc q gtineo
sit ingtento O homo vulnera
cor tuu ſi vis intelligere qſtione
xpi cor tuu clauis z lancea z
veritas ſubintrabit No intrat
ſol iuſticia in cor clauſu Sz o
vulnerata dna vulnera cor
nrm Et in cordibus nris tui
filij renoua paſione Cor tuu
vulneratu giunge cordi nro
vt tecu tui filij vulnib9 pariter
vulnerem9 Cur ergo cor tuu dna
ſaltem no habeo vt quotiuq2 pgra
ſemp tuo filio videa te gfixam
O dna ſi no vis in tuu filiu dac
crucifixu Neq2 cor tuu vulneratu
Saltem in quesſo tribue filij tui
vulnera Contumelias illuſiones
obrobria ac que in te ſentis iſta
Que sum mater ſi poſſet no liber
aſſe z a ſuo filio auferret paſiones
et in ſuos poneret ſuos Q2 ſi

in abbata es iſtis nec vis ea a tuo
corde z a tuo filio ſepare vt ali
cui ea tribuas Saltem dna illis igno
minijs z vulneribus in digniſſimu
me giunge vt tibi a tuo filio ſola
ciu ſit ſocium habere penaz O qua
beatus eſſem ſi poſſem vobis ſal
te in vulneribus ſociare Nuq3 hodie
maius est aliqd Qua habere cor
vnctu cordi tuo apto z filij tui
corpori pforato Nonne cor tuu
plenu est gra Et ſi apertu est quo
modo illa gra no decurrit in cor
ſibi vnctu Et ſi filius tuus gloria
est beatoz Quomodo ſi pforatus
est no emanat illius dulcedo
glorie in cor ſibi giunctu Nec eni
intelligo aliter poſſe eſſe Sed
timeo ne nimiu ſim9 aliqn longe
aliqn pe eſſe credam9 O dna mea
Quare in q3 peto no tribuis Si
te ofendi pro iuſticia cor meum
vulnera Si tibi ſuiui tuo ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ peto vulnera pro mercede
Et vbi est dna pietas tua vbi
est immensa clementia tua Quare
facta es in crudelis Que semp
fuiſti benigna Quare facta es
in auara Que ſemp fuiſti libe
ralis z larga No peto a te ſole
nec ſidera Sed peto vulnera
Quid est hoc ſit de iſtis vulnib9
es auara aut a me vita dna
auferas corporale aut cor
meu vulnera vere dura z obro
brium est in vide dnm meu vul
neratu Et vulnerata dnam
et me ſuu viliſſimu ptraſire
illeſum Certe ſcio quid faciam
hoc tibi ſine intermiſſione z cum
clamore z lacrimis tuis pedib9
pruolutus poſtulabo z tibi
ero in mu in portuna9 aut in
hoc tribues aut ſi me peruſeris
ut recedam Cantu ſtabo z tua
ſuſtinebo flagella donec ero

undiq; vulneat9 Nec aliud niſi
vulnera a te peto Si aute ſine
pcuſione blandiri volueris pſe
verabo 9ſtās & tua recipia bla
dimēta Et ipe blandicie cor meū
tuo vulnerabūt amore Si aute
nec q̄ quā dixeris nec feceris
Tūc cor meū vulnerabis triſticia
& dolore ꝯſio ſine vulnē nō recedā

Qr ſex ſūt 9ſideranda circa paſione x̄

Circa paſione dnī Si homo
poteſt ſe habe ſex 9ſidet
Et pmo ad imitandū eam Scdo
ad 9paciēdū Tercio ad mirādū
Quarto ad exultādū Quīto ad
reſoluēdū Sexto ad quieſcēdū
Pmo ad imitādū 9ſidet Hec eni
eſt ſumma & pfectiſſia imitacio xpi
Hec eſt ſuma & pfecta religio p
fecti Hec eſt regula & exemplar
pfectionis oīs vite & virtutis
Scʒ xpm imitari in paſioe & morte
Sit ergo regula nra vivēdi paſ
ſio ſaluatoris Et in hoc tanto am
plius 9ſolem̄ Quāto xpo amplius
9formamur Et tanto amplius 9ſo
lem̄ Quāto a xpo exēplar & re
gula amplius elongamur Semp
ergo quātū in nobis eſt velim9
ab oīb9 9culcari & derideri vilipē
di illudi pſequi flagellari et
in dānis ob ſequijs ab oīb9 exprobra
ri Simus nudi cū xpo id eſt
nichil penitus cupiam9 habe
Imo habe aliq̄ ſit nobis grauī
ſſima pena & dolor intenſus
nichil aute habe plena exulta
cio Abhorream9 delectabilia &
dulcia guſtare Et pocius velim9
vilibus & amaris cibari vt pocī9
deſiderem9 ꝙ quelibet cibaria
ſelleū nobis quā melleū ferāt
ſaporē Quia ipe fuit felle & aceto
potatus Et ut breuiter dicā
Conſiderem9 que p nobis ſuſtinuit
Et qualr in paſionib9 ſe habuit
Et nos p modulo nro quātū poſſum9
9formem eidē ¶ Scdo debet eam
9ſiderare ad 9paciendū debem9
eni 9ſiderare ipius flagella illuſio
nes & obproba Et in corde nro ru
minare & ymaginari quāta derelic
cio & 9temptus erga dnm nrm
Quātus dolor quāta ve afflictio
in corde & corpore ſuo p peccatis
nris fuit Conſiderem9 quāta tūc
amaritudine fuit repletus ange
lorū dulcedo Quātū ecia agra
uabat eū nō tantū pene illacō
& nra ingratitudo Sed ecia aſſiſ
tentis matris afflictio quā ſic
diligebat & quaſi defice p 9paſ
ſionis dolore videbat Ibi filius
crucifixus cū matre Et ppt mutuā
& intenſſam dileccione ex 9paſioe
mutua afflictio vtriuſq; Et maxie
cū pīm vitem pateret Sciebat
mater q filius paciebat p ipa
ſicut p reliquis redimēdis Scie
bat filius & intime ſcrutabatur
Qz ſuus gladius ex 9paſione matris
aīam ptraſibat Vn paſio filij erat
paſio matris Eya ergo xpiane
& hoc vice & 9tute in corde tuo &
cor tuū reple illis 9uicijs & pe
nis vides dnm tuū & ſpōſū tuū
pte talia ſuſtinere Si eū eius
amore bene vnitus fueris itime
9paciēris eidem Si aute nō ſen
tis dolore capitis Quōdo es
vnū cū ipo Et ſicut eſt plus
9paciēdū capiti quā ceteris
inferiorib9 mēbris Sic ſine 9pa
tione ſibi plus 9pati debes quā
quātūcūq; dilecto filio vel amī
co Imo plus quā tibi ipi Iam
ergo cruciſſim felle & aceto inebrie
mur & mirra ut ſolū eius vul
nera ſenciam9 Traſſigat nrī
cordis intima eius 9ninia fla
gella & vulnera Nec in nobis
ſit q nō pfudat 9paſionis do
lore & affligat intenſe ¶ Tercio

consideremus eam admiranda si eum
gsideremus quis que pro quibus et a quibus
passus est multum mirari debemus
Quis s. dei filius deus verus summe
potens sapiens et bonus Et simpliciter
quidquid nobilitatis tu ei attribue
et adhuc nichil est respectu magni
tudinis sue omnia enim quantumque bona
et magna sunt sicut quedam famil
la et quedam vanitas in comparatione ipsius
Sed que per generatione et fuga sitim
et famem calore et frigus tempta
tiones et horores persecutiones et obs
servationes vincula et flagella illusio
nes et dolores Conspuitur gloria
gdepnatur iusticia iudex iudicatur
inofensus inculpatur deus blasse
matur xpus gcultatur occidit vi
ta ~~[illegible]~~ sol obscuratur luna de
mergitur sidera dispergitur Et hec
omnia tollerat pacienter ut agnus
cum solo nutu omnem creaturam de
mergere posset in profundum in finem
Sed pro quibus hec patitur pro scelera
tissimis inimicis pro nequissimis
mancipiis Imo pro imitatione prodia
boli filiis pro contemptoribus divine ma
iestatis et ingratis divine bonita
tis Ergo talis et tantus cum talia
et tanta pro tam vilibus et abiectis
passus est Sed a quibus a specialiter
dillectis et aliis pro ellectis quibus
omnem benignitatem ostendit Et
a villissimus maximus et a stultis
simis sapientissimus quia dei verbum
et dei sapientia Ab inimicis suis summe purus
a summe fetidissima splendor eternus
Et iniustis sibus in divine benignita
tis admiratione elevemus Quarto
gsideremus eam ad exultandum Exul
tare in ea debemus de redemptione
humana et restauratione angelica
et divina clementia de redemptione hu
mana sine dubio nimis gaudere
debemus facta per xpi passionem et
morte Quis queso non exultet
et gaudeat cum cernit se prehat
beatissima passione liberatum
a dampnatione eterna a culpe igno
minia a potestate diabolica Sed
quis non exultet in immensum cum
cernit deum ipsum tantum diligi se
ut tante vilitati et penalitati
subiecit se ipsum pro eo Non quod gaudeat
et exultet de eius vilitate et pas
sione Sed de eius effectu et amoris
manifestatione Quis princeps in
regno vel imperio alicuius impe
ratoris cernens se tantum ab impe
ratore vel rege diligi ut passus
esset mori pro ipso non gauderet et exul
taret Quanto magis nos villissimi
homines et nequissimi peccatores
vel sui gaudere debemus et exultare
cum videmus regem regum et dominum domina
cium deum et creatorem nostrum nos ita
gtinue diligere ut immolavit se ipsum
pro nobis Et tam turpissima mor
te Ideo debemus super extolli in me
sa exultatione plus summe gratiose
me diligit quam ego me ipsum
Gaudeamus etiam et exultemus quia per
xpi passionem restaurata est
angelica ruina Magis iocundi
tas debet esse nobis cum videmus
per xpi morte tam nobile collegium
reparari de nobis ut fiat unum ovi
le et unus pastor et simul unum
in uno Inhoc debet tota celestis
curia et etiam militans etiam gra
tulari Certe amabilis et vene
rabilis passio salvatoris Que
sit disiuncta gungis et ita sequestra
ta gglutinas et unis firmissime
in simul stringis vinculo gfirmati
amoris et fellicitate gaudii sempiterni
Precipue autem gaudere et
exultare debemus Carentes in
supra dictis omnibus summa cleme
tiam dei Dei nostri Hec puto est
summa gloria beatorum tam homi
quam etiam angelorum Quanto etiam

gteplant' et pfudius beniuole
ciam z clemencia dei ac imensita
tem bonitatis eius Et hec debet
esse cuius libet gteplantis exulta
cio medullaris Sed vbi queso
magis aparet difusio bonita
tis diuine z benignissime clemencie
dei nri qua in pasione sua vbi
talia tam grauia sustinere vo
luit pro inimico suo liberando z glo
rificando pro vanitate quadam
digna morte eterna In istud gau
dium intret homo z reficiatur
magnificencia benignitatis diuine
Accedat homo ad cor altum z in
corde suo exaltetur excellentissima
z inenarrabilis clemencia xpi pas
si. Quinto gsiderem9 btissimam
xpi pasione ad cordium nrorum
resolucione in xpm Et hoc per
fectam traslacione in ipm qui fit
cum no solum imitatur gpatitur
admiratur z exultat Sed etiam
totus homo quodam modo gutitur in
eum s. dnm ihm xpm crucifixum vt
iam quasi vbique z semper sibi cru
cifixus occurrat Imo tunc vere
in ipm resoluitur quando expe
riens homo z suppositus vni
uersis imo totus sibi ipsi se to
tum abstractus ab hominibus
totus est gfusus z trasfor
matus in dnm suum pasum ut
nichil videat senciat et intra
se ipm nisi xpm crucifixum illu
sum exprobratum z pasum pro nobis
Sexto gsidem9 illa beatissima
pasione ad quietem dulcioris int
mentis fit quando iam resolutus
ut dixi sitibundus eandem pasio
ruminare no cessat Intrans secundum
suum posse illum pasionis thesaurum
humiliter z deuote liquescit amo
re deuoto Et secundum deuocionem
deficit a se z requiescit in xpo
crucifixo Et quanto plus ei inheret
z apodiat tanto amplius deuo
tissimo amore in se deficit z liq
scit Et quanto plus a se deficit
amore z deuocione Tanto plus erga
dilecto pro se mortuo inheret et
plus requiescit in eo Et sic
mutuo se auget adhesio z amo
ris deuocio donec tota deficiens
absorbeatur ab illo cumulo deuocio
nis z amoris pasionis dilecti Sic
in amplexibus sponsi separata gesit
eam clamat z dicit Adiuro vos
filie ierlm ne euigiletis neque susci
tare velitis dilectam donec ipa
velit Sic ergo circa pasione dei
debet esse imitacio ad purgacionem
z direccione Compasio ad vnione
z amore Admiracio ad mentis
eleuacione Gaudium z exultacio
ad cordis dilatacione Resolucio
ad perfecta gsummacione Quies z
pausacio ad deuocionis gfirmacionem

Quod pasio xpi aptatur iiii^or afectibus animi

Sed nec dum cessem9 ruminare
xpi gloriosissima pasione vt
pcam dirigam in omni bona
affeccione z virtute sapiencie co
gnicione locucione z operacione Sed
primo de iiii^or afectibus animi
videam9 Qui sunt gaudium dolor
spes z timor In hac beatissima
pasione datur nobilissimi gau
dij materia z vehemens exultacio
Ibi eciam est omnis inutilis z nociui
gaudij resecacio vbi est maior
materia gaudij z excitacio qua
circa xpi pasione qua ab omni
potestate diaboli liberamur a cul
pa z pena soluimur in dei filios
adoptamur xpo in matrimonium gun
gimur Gra elargitur celum apitur
Gloria offertur z datur vbi maior
z excellencior gaudij materia
Qua vbi videm9 tantum nos adeo

diligi vt talia voluerit pati pro nobis
Est etiam ibi inutilis et nociua resecta
tio gaudij Considera dominj nostri beatissimam
passionem Et videbis quomodo resecata
est omnis consolatio corporalis et omne
gaudium corporale et omnis laus huma
na. Est etiam in hac beatissima passione
materia immensi doloris in dolore dominj
nostri intime debemus consibi condolere et
compati debemus etiam intime dolere
quia peccata nostra fuerant sibi domino nostro
occasio tante abiectionis et tam inten
se afflictionis Est insuper ibi spei ma
teria Quia enim proprio filio suo non pe
percit sed pro nobis omnibus tradidit
illum Quomodo etiam cum illo non omnia no
bis donauit. Est etiam ibi materia
vehementis timoris Si enim sic pre
dilectis passus est homo deus in quo
non potuit esse peccatum quanto ma
gis puniet peccatores Si enim sic
actum est in viridi Quid fiet in
arido In uirtute autem quisque spem
et timorem ne desperatione incurras
vel presumptione Et sic demum ortus virtutibus patet

Quod passio christi aptatur virtutibus et primo fidei

Nunc aliquantulum de virtutibus videamus
Quid dicemus de fide Dico quod hec
est robur et fundamentum totius fidei
christiane pro eo aut erat deus iste qui
passus est aut non Si sic habeo propo
situm Quia ipsa passio vera humanitate
demonstrat et sic patet ipsum verum deum
et hominem esse Si autem dubitas ostende
do tibi ex ipsa passione ipsum fuisse
deum Nam si non erat deus et dicebat
se deum superbissimus hominum erat immo
et demonium Quia magis lucifer dixit
se deum licet voluit quantum ad ali
quid similis esse altissimo Sed sic super
bissimum impossibile est tantam deiec
tionem illusionem et abiectissimam
mortem voluntarie subire et tam hu
militer tam pacifice tam mansuete et
velle cum peccatoribus reputari Si enim
non erat deus et volebat se ostende
deum Quid quod fuisset vilitatis fragi
litatis et deiectionis occultasset posse

Ideo quia nec famem nec sitim nec
laborem nec fatigationem nec lacrimationem
nec timorem ostendisset Sed si
habuisset libentius occultasset
Nec enim multum curasset se oste
dere hominem et maxime passibilem et morta
lem Sed potius etiam videretur esse
alicuius apparentie sublimitatis
et magnificentie ut posset aliqualiter
credi deus Sufficisset superbo cre
di deus Non multum curasset repu
tari homo mortalis Quomodo ob
secro dixisset tristis est anima mea
usque ad mortem Quomodo dixisset se
filium hominis Si dicas non voluit dice
re in vite hoc statu non potest quia ipse
dicebat Ecce ascendimus Jerusalem
et filius hominis etc. unde postea dixit etiam
Si dicas quia hoc ad deceptionem fecit
hoc nichil est quia aliquis se velit
morti tradere pro aliqua deceptione
Si dicas quod videbatur mori sed non mo
riebatur Ad hoc dico quod nullomodo
homo quantumcumque Sine etiam diabolus
fecisset Quia non erat ista via tra
hendi homines ad credendum
aliquem non deum esse deum sed potius
contrarium erat Quod patet quia etiam dis
cipuli eius relicto eo fugerunt
Et ut dicitur in sola virgine remansit
fides ecclesie Stultissimum enim et
incredibile est Nec dicere nec etiam
cogitare quod homo quantumcumque
diabolicus procuraret se ab omnibus
pro deo per ignominiosam mortem et vilis
sima deiectione Sed potius contra
rio modo Cum passio crucis iudeis sit
scandalum gentibus autem stultitia
Ex qua gloriosissima passione
argumentum non solum esse verum hominem
sed etiam verum deum christum ibi probatur
Quia si solum humana laude quereret
et appeteret Nonne deberet descendisset
Cum iudei dicebant descendat nunc
de cruce et credimus ei hec enim est
via passionis ignominie Et si non
esset experiens homini decipere volenti

vt ostesum est tame ggruetissia
fuit deo saluare cupienti ratione
sume bonitatis potetie & sapie
qui no pcurabat nisi nram redep
tione z salute obediedo pri usqz
admortem ¶ Hec aute gloriosi
ssima passio no solu est fidei
fudametu Sed spei erectio
vbi se ipm donauit Et caritatis
inflamatio vbi se pnobis imola
uit z hec sufficiat de theologicis
vtutib9 de donis spus sancti ·

Inhac etia gloriosissima passioe
gloriosissie relucet speculum
sapientie z intellectus consilij
z fortitudis sciencie pietatis et
timoris Sed qualr ibi sit suma
sapia z pfecto sapie z excellssus
gsumatq de illa cogitate z qua
sapientissim9 fiat homo in ea Et
de alijs donis tractare p singula
nimis est plixu z in sufficiens sum
¶ Est in super exeplar virtutum
cardinaliu Et regula pfectissie
prudecie temperatie fortitu
dinis z iusticie sicut intelligeti
manifeste aparet ¶ Inhac etia
btissia passioe dui nri beatitu
dinu vie refulget clarissim9 sple
dor Imo hic xpc est fons z origo
septe beatitudinu z allectiuu
z directiuu exemplar Quis at
potest dici paup spu nisi xpus
in cruce nudus Quis mitis nisi ipe
qui tamq ouis ad occisione duc
tus est Et cora tondente se
no aperuit os suu Quis luges
nisi qui cu clamore valido z lacrimis
etia cruci afixus pro peccatoribus exo
rabat Ipe enim plus peccata nra
lugebat qua pena sua plus
gpatiedo nobis qua sibi Quis
vero esuriuit z sitiuit iusticia
nisi xps in cruce pro peccatis nris sa
tisfaciedo in mure pris Esuriens
z sitiens nram salute Vn cum si
guu dicebat sitio Quis vero
misericors nisi hic Samaritanus

qui transeute sacerdote z leuita infu
dens vinu z oleu z vulnerati colli
gauit vulnera et imposuit iumeto
suo · s · corpori pro nras infirmitates
assumes pnris peccatis paciens
qui iniquitates nras portauit
sup lignu · Vbi etia relucet mu
dicia cordis Nisi in eo qui innocens
imolatur et ipe corda nra suo sag
guine glorioso mudauit z lauit
Quis vero pacificus nisi ille qui
est pax nra Qui fecit vtraqz
vnu qui post pasione sua paci
ficauit nos deo in sagwie suo Quis
vero ppt iusticia qua habebat ppt
iusticia qua faciebat ppt iusti
cia qua pdicabat est a iudeis
occisus Vere hic est vere beatus cui
maledixerut hoies et dixert
omne malu adusus eu metietes
Hec sut beatitudines quas habe
docuit Et ipe in se ipo qualr sut
adimplende exemplo suo mostra
uit ¶ Inhac etia tertio arbore
aparet ille suauissim fructus
quos enuerat aplus ad Gallatas
iiiio fruct9 at spus sut Caritas gau
diu pax paciencia longanimitas
Bonitas Benignitas masuetudo
fides Qua est ibi fidei fudametu
z fulcametu z oblectametu i roe
obiecti z si no subiecti Qua in xpo
no fuit fides Seqmtr modestia
gtinencia castitas Hec oia manife
stissime relucet in pasione xpi
in cruce Et ideo ggruetissie scdit
aplus ibide Qui at xpi sut car
nem sua crucifixerut cu vicijs z gcu
piscencijs vt manifeste ostendat hos
fruct9 pende in arbore sancte crucis
z nos cape posut gformates se
ei et afigentes secu de x · preceptis

Est etia in hac beatissia passioe
regula z exemplar z excitatio
madatorum dei Vt sicut ipe fuit
obediens vsqz ad morte dco pri
sic etia tu vsqz ad morte obedias

de x precept

madatis dnis poſſum⁹ ibi ſpeculari
exemplar pulcrimu oim madatoꝝ
Quatu ad pmu madatu in quatu
homo xpc ſumm⁹ dei cultor fuit of
ferens ſe deo pri in ara crucis ſacrificiu
medullatu hostia pacifica ꝛ hoſ
tiam p peccato. Quatu ad ſcdm ma
datu no ſupſit nome dei in vanu
nec falſu iurauit ſꝫ in beatiſſia
paſione crucis que prib⁹ iurauit
adimpleuit. Quatu ad tciu mada
tu ſabbato in ſepulcro quieuit Et
ibide ecia nos debem⁹ celebrare
ſabata nra No in trupheis ꝛ vanita
tibus ac diſſolucib⁹. ¶ Quatu ad pm
pceptu ſcde tabule prꝫ ſummaꝫ re
uerencia mr̃e exhibuit du ſe ei
uſqꝫ ad morte crucis humiliauit vt
debitu honora ꝯt iniuria a nob
illata impenderet ei Exhibuit ecia
debita reuerencia matri ſue Cui
no ſolu fuit ſubditus imo ecia in
cruce pendens cu magna diligencia
dilecto diſcipulo comendauit Quatu
ad ſcdm No ſolu no occidit Sed ecia
ſua beatiſſia morte mortem deſtru
xit ꝛ mortuos viuificauit Quatu
ad tciu ꝯtra mechia ſibi eccleſia
i matrimoniu copulauit Sponſus
caſtiſſim⁹ ſponſa caſtiſſima elige
do no habente macula neqꝫ ru
gam Quatu ad quartu No rapina
arbitrat⁹ eſt ſe eſſe equale deo
ſꝫ exinaniuit ſemet ipm forma
ſerui accipiens vel dicim⁹ quia fur
tum no fecit ſꝫ furtu recupauit
p morte deſcendit eni ad inferos
ꝛ expoliauit in fine Et qđ
furtiua manus diaboli de bonis
iniuste rapuerat ꝙ iniuste de
tinebat q cito paſſionis redemit
Captiua duxit captiuitate de
dit dona hoib⁹ Quatu ad qntu
No ſolu falſum teſtimoniu no
dixit Sed pu̾itate qua dicebat
ꝯ faciebat ꝯtra ſe falſos teſtes
habuit dicentes blaſfemia ꝛ nequi
ciam ꝯtra cu ꝑt q ecia ad iudicatus

eſt mori Quatu ad vij ꝛ viij No
ſolu aliena no ꝯcupiuit Sed ecia
ſemet ipm in cruce pximus donat
Sic igit manifeſte apparet quatr
madatoꝝ obſuacia velut et
in paſſione dni nri ihu xpi filij dei
¶ Habet ecia ſacratiſſia paſſione q
omia ſacramenta ecclie trahut vir
tute Que ſut nobis ꝯtra omem
morbu ſpualem ſaluberrima medi
cina Hec ecia beatiſſima paſſio
eſt nobis ſacraꝝ ſcipturaꝝ dmi
dica clauis que aperit ꝛ nemo
claudit claudit ꝛ nemo apit
Sine hac impoſſibile eſt intelligere
ſacra ſcptura Et hac bene in
mente impreſſa oia in luce clareſ
cut Incipias ab ada ꝛ quodo
eua de latere eius formata
eſt Et de ligno vite in medio
padiſi ꝛ de imolacione abel ꝛ mor
te Et ſic p tota ſcptura diſcurre
ſi vis vide quodo veritas eius
velut et in ſpeculo paſſionis
In hac ecia beatiſſia paſſione q
xpc fuit pontifex de ſe ad eterna
gloriam faciens ponte ꝛ ſacerdos
ſe ipm offerens deo pri p nobis

Quatr ſe dꝫ hre ſacerdos in miſſa.

Ad miſſam celebranda Sex ꝯſi
dera atendenda pmu eſt ꝯtra
comis diſcrecio reſpectu veita
tis vt ſciat quis quid recipe de
beat Quid qꝛ verū deu qui fecit
celu ꝛ terra veru hoiem qui pepe
dit in ligno crucis quia no homo
ſꝫ beſtia peccatu vi pcceteris
repellat aſſe ſacerdos beſtialiter
peccati. Scdm eſt mentis deuocio
reſpectu eius ſanctitatis debet
eni cogitare q que recepturus
eſt Sanctus ſanctoꝝ eſt ꝛ ois ſanc
titatis origo Et ideo quatu pt
ſancte ꝛ deuote accedat ad ipm
aſſe expellens omem ariditate

placimar gratiatone Et omem ama
ritudine p deuocionis dulcedine
Tertiu est tam reuerentia respectu
sue maiestatis vt ad tam excelle
tem dnm veat aceede tam vilissia
creatura Si cui ante ipeatore
no esset ausus stare homo isfec
tus putredine Quato magis
dnm nrm recipe in sacro altari
indignus est miss homo Cum iusti
cie sue sicut pannus mestruate
Et si iusticie sue tales qualia sunt
peccata Et ideo ad hoc indignissimus
est ois homo Consideret tamen q
maior est dignatio sua qua indi
gnitas nra Sua benignitas qua
nra miseria Quartu est amor et
desideriu cordis respectu sue bo
nitatis Vn multu cauere debet
homo ne cu tedio aut torpore
mentis ad illud sacramentu acce
dat in quo continetur summa bonitas
et iocunditas infinita Vn miru
videtur q homo in illa receptione
no liquefiat amoris candore
et quomodo no absorbetur suauita
tis dulcedine Consideret ibi dni sui
passione simul ad amorem atte
dat illius nobillissimi corporis
et sanguinis oblatione Simul desi
deriu prouocare et tandem passe
prouocatiu Quintu est xpm sue de
mencie pro se et paliis afectuosa
deprecatio pro se et paliis in fimbe
ab ipso secure petere pt qui dixit
petite et accipietis Et ad hoc
credo illud sacramentu maxime
institutu esse ut postuletur
venia et gra impetretur in obla
cione illius excellentissimi ho
locausti Sextu est totius hois
vigilis diligencia respectu sue
nobilissime immensitatis Si enim
cu diligencia magna fuit ali
quis principi seculari cu quanto
maiori diligencia debet sacerdos
dno suo ministrare et omni vigila

cia ptractare illud dignissimum sa
cramentu ac si nichil aliud facere
debet debet esse ibi intento tota
placiis disticta et suficiens vt nichil
confusu sit vel diminutu debet in
super omnino conseruatio esse prouida et dis
creta ac omni honestate ornata
vt sic oia ibi cu summa diligencia ope
tur sacerdos Ad hoc consulo cuilibet
sacerdoti ut preteris horibus se omi tpe
abstineat ab oibus que polluere possunt siue
parui siue multu tam ocasionalr
qua casualiter se elonget quatu
potest Tunc aute proprie cu ad
missam celebrandam vadit et accutis
se abstrahat quatu pt Et se totu
recolligat in se ipso vt nec sensus
nec cogitatio ad aliud aliqd diffu
datur Sua consciencia discuciat di
ligenter et qui inuenit mutat illaude
habundancia lacrimaz vadat ad confe
ssione sua et cum omat omnia venie
nata et immediate pacta pura
si tunc facere potest in terum recol
ligat se ipm et ad diuina eleuet
mentem sua diuinam consideret ma
gnificencia et ad propriam miseriam
vergat vt sic videat qua magnus
est dns et qua paruus immo qua vanus
et qua nichil est homo Intret qua
tu pt in deu et in se ipso quatu pt
ad nichillum redigatur et cu fuerit
alteratus et diuinus efectus vt quasi
nichil aliud videat aut senciat
nisi deu Et propter deu oia reputet
vanitate Tunc cogitet qua ad
mirabilis fuit erga nos dillectio
dei nri Qua pro sic vili re immo tam
detestabili voluit sic vile sibi
vnire natura et in ea a villissimis
et abhominabilibus voluit tam seua
et turpia sustinere Tunc vniuncet
illa magnificencia caritatis Et in
illo inestimabilis amoris ardore
quatu valet inflametur Et cum
ignitus fuerit caritate cum dilect
tu apiat viscera caritatis et sic
priuilificato spaciatur intense

omnia illa vulnera in se transformet
ac si ipsemet esset totaliter vulne
ratus et magis Christi vulnera eius
animo imprimatur discurrat per singula
vulnera et nunc quantum in isto vul
nere nunc quantum in illo passus sit
meditetur Nunc quanta et qualia
fuerit illa obprobria Nunc quan
ta et qualia ista flagella existi
met diligenter Et cum sic in ista
meditatione cum Christo fuerit crucifixus
quia hoc maxime in isto exigitur sa
cramento Tunc cogitet quod illam tam
nobilem carnem in crucis ara immo
latam pro nobis nobis dignatus est
exhibere in cibum et sanguinem in po
tum Et nunquam credas quod sanguis
ille quem recipimus in altari sit extra
corpus eius sed ut effusum in passione
recipere debemus id est sub illa intentione
sic dominus dilectione circa nos conside
ret et rumunet magnificentiam
illius sacramenti hoc intelligo quantum
potest quia vix poterit aliquam
investigare scintillam tanti immensi
amoris domini dei nostri in hoc magni
fico sacramento Et cum ruminaverit
hoc excellentissimum beneficium salva
toris et iam aliquantulum celesti dul
cedine imbutus fuerit humiliter et
reverenter ad sacramentum accedat
et cum omni diligentia prosequatur Cum
autem recipere debuerit aliquantulum pre me
ditatum ut prius in corde suo dicat
Ad hoc tam nobile sacramentum re
cipiendum non sufficeret in mille
annis ad preparationem condigna Quanto
magis ego miser indignus cum coti
die peccem et in tangibilis p[re]senco
in peccatis accedo Quare domine me
fecisti ut tibi hanc execrandam
iniuriam facerem quod te ponam in la
trina anime mee Et ubi est cloaca
magis fetida quam peccatrix anima
mea Saltem si per hanc immundam animam
aliqualis compunctionis fluvius dis
curreret tanta sanies in ea congregata

est Domine quid est hoc Nunquam ibi te po
nere debeo Sed infinitum maior
est misericordia tua quam miseria mea et ideo
de tua benignitate confidens te presumo
sumere ut sic infirmus accedam
ad te medicum ut tua liberet me
ditina Quanto plus infirmus sum
tanto plus indigeo deus meus
Et in mei liberatione plus appa
rebit tue immensitas pietatis
Accedam ergo ad deum meum confidenter
quia infinite sunt misericordie eius et secum
fruar deliciis beatorum Ingrediar
ergo sponsa ad sponsum Secum quia
volo de cetero inseparabiliter
commorari Nolo amplius alteri
adherere ut cum ipso solo gaudium
habeam sine fine Et hec et alia
que dicere voluerit corde dicat
non ore Quia non expedit ibi proferre
alia quam in canone continentur Et
nota secundum iudicium meum licet
duo precipue ad illud sacramentum
recipiendum efficaciter valent scilicet
Compassio mortis Christi et annichila
tio sui ut quantum potest vilis fiat
et indignus in oculis suis qui
recipere debet Cum autem sacramentum
expletum fuerit Cogitet in corde
suo post tam nobilem cibum nolo
stercora degustare Et cum ipse
summa iocunditas sit Nolo amplius
afici circa aliqua creatura Si
autem aliquam refectionem non habu
erit spiritualem recogitet signum
esse infirmitatis vel mortis
quia ignem posuit in sinum et calo
rem non sensit mel posuit in
ore et dulcedinem non recepit
Et ideo talis miseriam suam cogno
scat Et mutet in melius vitam
suam Si vero refectionem ibi rece
perit Non sibi attribuat sed infinite
pietati divine que se ad bonos
et ad malos extendit Et dicat
in corde suo In me dominus mirabilia
operatus ad detestationem miserie mee

Et ad gumte du beneficijs misia
mea magna nā me mortuu
fecit sentire & verme vilissimu
degustare Si in peccatori sic ta
lia facit dns Quid putas faciet
si correxero vita mea Et ideo
omi conamie volo me i melius
pmoue & celestib9 meditacoib9
redire & sibi solo de cetero ad
here Oz tamē facē cogitet au
xilio gre no ppa virtute exge
dere dignet qui est i secla bndcs.

Explicit pma pars libri Incipit Secda ps eiusde. Qualr ho posit amplius pfice & magis deo place

Ut homo posit amplius
pfice & deo magis place
ista decem que secutur
in se habē studeat pmo
studeat quātu posit se vilissimu
reputare & indignu omi benefi
cio dei Sibi displiceat soli deo
placē cupiat ab alijs velit no
nullis reputari Et ex hoc suma
dei clemetia recognoscat qu
cu sterus sit vilissimu i oibus
in fidelissimu ad imese maiesta
tis iniuria pmtissimu dignat
in sui sibi asumere & qz maius
est in filiu ad optare No ergo re
putes magnu qz deo suis Sed
reputa maximu qz ipe dignat
te habē sic insufiactem suicte
Secudo ut de nichillo nisi de pecca
to & ad peccatu inducete & abo
no trahente doleat Imo de qua
cuqz alia tribulatoe i iuria & af
flictone gaudeat inferentes
intime diligat & speciale orom
pceis dno fudat deo etia copio
sas laudes referat & ad regra
ciandu de tanto bnficio insufi
ciente se recognoscat Qa que
deus diligit corigit & castigat
Et ipe tribulatoes nos ad deu
ire cpellut Tercio ut paupta
tem & amenn penuria ppt xpm
diligat de tepoalib9 nisi stricta
necessitate sua no requirat aut quo
cuqz modo apetat Sed xpo capiti
in paupptate & inopia corpois de
iectoe se studeat cformare Et hoc
debet maximu reputare qz rex
regu & dns dnancu xpus servu
te vilissimu suis dignat induere
ornamentis & sibi lutu fetidissim
similare Ideo qz quato videt se di
ciore & in pluib9 csolacoib9 cor
pois habudare tanto debet in
timi9 & pfudius cstari
cernes se eo magis a xpi simili
elongatu Quarto ut in hijs bois
& in i diferetibus alterius potius
qua sua adimplere studeat volu
tate Imo semp sua in exterioib9
actibus studeat abnegare alioz
beneplacita afectas cu omi vigi
lātia inuātis adimplere Et si hoc
erga omes face debeat Quoz tn
supioz debet ppipue obedietia
totis virib9 amplexare Et qucuqz
dixit honesta aut signo aliquo vel
le fieri intimauit debet posse
suo cu magno desiderio efectui
maciparē Quito ut nullu quatu
cuqz misez despiciat Sed erga
omes pocius matno moueatur
afectu Et sic oibus cpaciat inti
me sicut mater cpatet vnico fi
lio p dilecto omes coz miserias
reputet esse suas Et sicut sibi
met ipi debet oibus si tame pote
rit subuenire Et quamis in cpa
ciendo & in miserendo debet erga
alios matnalit se habē debet tn
omes tamqua patres & dnos re
uereri Sexto ut nullu iudicet
de peccato cu ignoret quid dīna gra
in aia operetur Sed si aliquem psig
aliqua manifesta cieceerit pecca
tore plus de peccato illius do
leat qua si ppo corpoi mors milli
es inferretur & cogitet qz pcio
sior est aia que sic letalr uulne
rat qua oia corpora vniuersitatis
homi qua celoz in quatu corpora
Et ideo sicut corpus meu in morte

Sic imo multo magis debeo proximu
tu omni vigilancia custodire Et
a peccato retrahe oracione exorta
cione et exemplo. Septimum ut bo
nu proximi diligat sicut suum Et sic
mater in bonis filij iocundatur Sic
in bonis debet anima vincta iocundari
Et maxime de hijs que spiritualia sunt
et ad spiritualia inductiua Et sic ac
si sua essent debet aliorum bona:
procurare et procurata sollicite pro mo
uere Et semper plura et maiora
bona de proximo credere debeat quam
valeat intueri debet nichilominus
de bonis temporalibus proximi non
modicum congaudere Octauum ut nichil
preter deum diligat sed pure propter deum
ut in omnibus solus deus sinceriter
diligatur sine socio Licet eum aliquam
quantumcumque sanctitas alicuius vel in
necessitas beneficiorum ut aliquem
amore diligat singulari sed amore
quem scilicet caritate omnes in deum referens
sed meliorem magis diligat potest
tamen beneficia pro beneficijs rependere
et propinquis ac parentibus suis
specialem curam deo fundere ad salutem
animarum Nonum ut quidquid faciat et
quibuscumque negotijs implicetur deum
semper actu in corde habeat Et nichil
aliud quam honorem suum in omnibus
actualiter seu habitualiter intendat
Sed ad hoc precipue nitatur ut sic
semper presentem deum intelligat
ac si ipsum qui presens est in sua videret
essencia Sicque eum timeat
et reuereatur et in tenso amore
in ipsum feratur Ergo ut pro in via
fruatur Et in ipso et non in alio
requiescat. Decimo ut predicta
potest a quo magna esse dei
beneficia recognoscat debet
tamen in ceterorum beneficiorum
innumerabilium sed in quo potuit redemisti
Et precipue quod sua cum volue
rit ymaginem insignire Eius
naturam assumere Et se pro ipso
morti tradere In via sibi in cibum
in gloria in premium tradere semet
ipsum Et quia non dubium est cum a seruitutis

in premium Tandem in via aspiciat
in patibulo Sicque sibi compatiatur
ac si omnia vulnera eius in suo cor
pore sustineret Et de hoc precipue
debet dolere quod tot videt frustrari
beneficio sic immenso Cer
nat ipsum denique in altari exhibitum
sibi in cibum et potum omnis saporis
suauitatem habentem Et in ipso
toto affectu delectatus clamet et
dicat. Domine ihesu christe tu qui es
panis vite ita me de te saciare
digneris ut nichil preter te esuriam
Ita me de te inebries ut nichil preter
te siciam Tene domine mentem meam
ne in fine mente umbra creature
vero sole iusticie separetur Matrem
eius id est christi omnem quam potuerit
reuerenciam exhibebit et dicat
Domine ihesu christe dulcissime digneris
me in finem peccatorem matri tue
reuerenciam debitam exhibere Et tu de
mentissima domina impetra ut sim
tue deditus seruituti Et tibi omni tempore
obsequar puramente et corde de
uoto continue tue benignitati assistam

Quomodo homo se debet ad amorem dei excitare

Quia cor contemplantis non ces
sat sine cessare non debet in
uestigare Quomodo sui creatoris
amore amplius inardescat pro
sui balbuciens, ad hoc inducere aliqua
inductiua. Primum ergo cognoscere
homo quod nichil est quod ad eius amorem
tam te inflamet sicut beneficiorum
immensa donacio Hoc enim ipso quod ad
largiendum tibi ineffabilia ut recogitas
ipsum te nimium diligere cogitabis
Et quid est hodie quod magis
excitet ad amorem quam diligi
et amari hoc enim faciunt quantum
cumque crudeles homines Omnia diligunt
diligentes se Quamuis erga suum
creatorem hoc instigante antiquo
serpente negligunt adimplere Co
gita quid quod velis circa creatorem
tuum habere omnem materiam diligendi
Attende ergo ad ipsum per hunc modum
Debes non furtiue sed veraciter

cogitare te assiste deo tuo ita enim
est ubi es sicut est in celo empireo
Et te esse suum et non tuum cogita Et
non dubitabis quia ab eo quid quod ad sa
lutem non ad tuum dapnum pecieris
impetrabis Hec certe omnia sunt in
centiua amoris Quomodo non diliges
ipsum cuius es et qui paratus est tibi omnia
dare Non ne multum diligis qui ti
bi aliquid tribuit Quanto magis
illum qui tibi dat omnia Immo etiam
tribuit tibi temet ipsum Si ergo te dili
gis Quomodo ipsum qui te fecit non dili
gis Tu te destruxisti et adhuc te
destruis et amas Et ipsum qui te con
struxit et restruxit et conseruat non amas
Dic domine creatura tua sum et michi
te ipsum negare non potes Sed ante
quam procedas hec que dixisti me
dita et inflamaberis amore eius
cum se amplius continere poterit Quin sta
tim omnibus oblitis in deum se totum
iiciat Non partes dum cogitat
Deum suum summum bonum delicias an
gelorum premium beatorum homini infirmo
et corruptibili cuius miseria nec
potest exprimere semet ipsum negare
non posse Et quantumcumque sit infir
mus et peccator si se ad ipsum conuerterit
et ipsum pecierit obtinebit Hoc nos
desiderat petere et largiri dum
inquit petite et accipietis Nescio
quid amplius laboramus Cur coti
die nosmet ipsos affligimus circa
michil eum possidere creatorem valentes
valemus Quid ergo amplius querimus
Si enim omne sit deleum hec valeo
Cur mutar plena miserijs possidere
O domine deus meus Quid tibi nisi
iniuriam facimus cum te nobis tribuas
sic libenter Michil enim tibi confer
si te habeamus Et tamen sic nos di
ligis quod te esse nobiscum delicias
dicis Quare tantum nos diligis
ut libencius te ipsum nobis tribuas
quam aliquid aliud quod petamus Et cer
te nec ego volo aliquid de cetero
possidere Ex quo debita peticione
valeo possidere deum meum ornabo

me monilibus et ipsum introducam in tha
lamum cordis mei Et ibi secum de cete
ro requiescam Bene scio quod michil a
petit ipse intrare desiderat et diu est
quod pulsauit Doleo tamen quod tantum
tarzui tanto bono Dic ergo ei scio quod
plus quam ego me diligis de me
igitur amplius non curabo Sed solum
tuis delicijs inherebo et tu mei curam
habeto Non enim possum intendere michi
et tibi Et ideo proximitati tu intende
mee infirmitati ut ipsam subleues
Et ego intendam tue bonitati ut
in ipsa delecter Et quamuis ego te
cum lucrer nimis et tu mecum michil
Scio tamen quod libencius mecum es
et me conserues et promoues quam ego tecum
tua fruar bonitate Vnde hoc certe
non nisi quia ego me odio et tu me
diligis Si domine vellem distringere omnia
dilectionis tue signa deficiam Quia
nec bona nature Nec bona fortune
nec bona gracie nec bona glorie Si
hominum et angelorum linguis loquerer
exprimere non valerem Et ideo hys
tacitis in tuum filium pater et nunc aliquan
tulum respirabo O quanta sit erga
hominem tua dilectio deus meus
Qui eum tantum dilexisti ut velles
hominem esse deum et deum hominem appel
lari Quid enim sibi amplius facere
potuisti Quam quod tibi eum inseparabiliter
vnisti Quid dicam de sexu fragili
ipsum voluisti nasci Et qui erat
tuus vnigenitus proprius filius voluisti
filium virginis nominari Quantum quoque
domine fedum vtrumque sexum exaltasti
humanum genus Qui tibi equalem
filium voluisti hominem esse et filium
mulieris Nam hoc dilectionis signum
voluisti eciam angelos demonstrare
Non enim angelos apprehendit sed se
men abrahe Quia est certe quod
per tuum amorem corda hominum non scindunt
Quid enim habuit aliud deus facere
quam cum peccauimus in infernum nos
profundum detrudere Et aliam nobiliorem
creaturam si voluisset in instanti
creare Quanta fuit ista dei dilec
cio Quod post lapsum dignatus est nos

quere tam benigne Et post eius
offensam nos amplius quam prius
exaltare Quid fuit istud Numquid
exaltatione meruit nostra culpa
Certe non sed nec a te amplius fulgentem
humana natura tibi unire inseparabiliter
voluisti Mira videtur tua
dilectio deus meus qui te odientes
diligis et exaltas Si ergo nos
qui nichil sumus tantum diligis qui
es summus Quomodo nos miseri non te
diligimus summe bonum et cor meditantis
Quomodo in tam excellenti
dilectionis affectu non deficis pre
amore Quid in hoc voluit deus
nisi ut suo nos inebriaret amore
Quanta est hec creatoris mei dignatio
quod tantum desiderat nos sibi
per dilectionis vinculum colligari
Quomodo potest cor hominis aliud cogitare
ut sic ergo nos exaltares deus
meus voluisti parvus nasci Et ut
nos bestiales per peccatum celestes
faceres voluisti inter bestias in
presepio collocari O mira bonitatis
diuine diffusio O detestabilis
mors excecatio oculorum O glaciesnd
cor Cur non liquescis ad huius
calorem Heu in nescio per quam viam
deus amplius nos requirat ex
quo probat nos non sed Sed quid
dicam Christus qui est receptaculum
expulsorum voluit fugere in egiptum
Numquid domine qui ubique eras fugere
indigebas Non certe quia omnes inimicos
tuos in tua potestate tenebas
Sed hoc facere voluisti ut
hoc per me paciens tuum michi manifestares
amorem et ut ad te fugeram
persecutus O deus meus
bene video quod totus es meus
et me vis totaliter possidere
Sed quid plura Taceo tue vite processus
qui totus est dilectione
plenus Venio ad alapas et consputa
certe hoc dilectionis signum
cor hominis non sufficit cogitare
Si enim nichil amplius omnino michi
fecisses neque causa facturus esses
nisi quod tu deus eternus in mea natura
sustinere voluisti hec obprobria deberent
totaliter tuo igniri amore Et enim magis
deo et quid in dignius peccatore Et
tu deus peccatoribus voluisti a peccatoribus
consputi et illudi deus meus
quid fuit istud O creatura tua
quam in momento delere poteras sic
vilia tollerasti dicentibus te esse demoniacum
benignissime respondebas
O summa tue manifestatio caritatis
Cum talia pro nobis a demoniacis audiebas
Quid tibi tantum cure erat de
nobis quod te omni obprobrio supponebas
Sed tua nimia dilectio hoc
placite voluit sustinere O cor plus
quam lapideum O cor non cor Cur non
attendis ex amore lapis calore
solutus in eo vertitur Et tu ad tantum
calorem immutabile perseveras
utinam gelo lapideum esses non carneum
Et quid mirabilius quam quod caro cordis
lapide durior et insensibilior
invenitur Sed non ne dixit dominus quod auferret
a nobis cor lapideum et daret
nobis cor carneum Immo ex quo lapis
carnis mutatur quam caro det nobis
cor lapideum et non carneum ad veram
diam in eam dico O cor nequissimum
O cor infidelissimum Cur sic te odis
Cur sic te laceras Cur sic te diligentem
fortiter non diligis O crudelissimum
cor plus mortem quam vitam
diligis Cur te querentem non recipis
O lapides et creature sensibiles
flete vesaniam cordis mei Certe
domine etiam si me odires ex quo
deus meus es et tu solus meum
refugium protector et gubernator meus
diligere te deberem Quanto magis
cum me tantum diligis Et me tuis
beneficiis sequeris fugientem Nam tantum
me diligis ut te pre me odire
videaris Non ne tu iudex omnium voluisti
pro me inditam a morte turpissima
et gravissima sustinere O
deus meus quid michi amplius
facere debuisti Certe si hoc michi
fecisset minimus rusticus ipsum deberem
diligere in eternum Et quomodo te non diligam
deum meum Non dico sanguinis
effusio que tota plena fuit caritate

Sed ſolus tuus aſpectus me in
ebriare debet Quanto g° magis
paſſio tua graviſſima z ignominia
plena Certe me totu voluiſti
Omi michi te totu tribuiſti Et qȝ
requirebat hoc de manu tua dne
mi Cur tibi cure fuit de tam vi
liſſima creatura Certe no aliud
niſi tua nimia bonitate z imenſa
dilectio hoc exegit Na ſi nos re
dimere volebas aliter facere
potuiſti Sed ſic face dignatus
es ut nos tuo amplius inflama
res amore O amor z deſideriu
cordis O dulcedo z ſuavitas
mentis O ardor z flamatio pectoris
O hoſtia odorifera deo pri O mel
lifluā guſtatio fluxus ſaguinis
O amatiſſima palpatio lateris
O aīa mea vita mea z viſcera
cordis mei O medulla oſſiu ſen
ſificatio organorum intellectus inſpi
ratio z exultatio mea Cur ergo
no ſum totus in tuu gūſus amo
rem Quare eſt aliquid i me no
amor Quomodo poſſu aliud medi
tari Et quid amore tuo dulcius
Quid amplius rapit Cur g° no ſu
in te illaqueatus z captus undiqȝ
circudat me amor tuus z neſcio
quid ſit amor Sed heu michi Cur
ſic inſenſibilis maneo ſine cauſa
Cur vanitas plus qȝ veritas me
alexit Cur creature vilitas
plus qua ſalvatoris mei benig
nitas me attraxit Cur ſtertorum odiu
plus qua redemptoris mei amore
nimiu ad amaui O quatu dile
xiſti hoiem deus meus No ſolum
p ipſo morte pati voluiſti ſz etia
ipm aput inferos iuiſti z tecu
ad ſuperos reduxiſti Nonne po
tuiſti dne p ipſis mittere aliquē
angelorum niſi ipos extraheres pte
ipm Cur ubiqȝ vis hoiem ſociare
Cur in omni loco vis cu hoie habi
tare Quid hȝ niſi vilia iſte ho
Cur ipm diligis ſic intenſe Poſtqȝ
etia reſurrexiſti voluiſti adhuc xl^a
diebus homi aparere Secu gloriſi
catus veſti voluiſti Et pate donaſ
te ei palpabile tribuiſti Sz dne no
ne ſufficiebat homi qȝ p ipſo fueras
crucifixus z demu ipm extraxeras
de inferno videtur qȝ tantu hoiem di
lexas ut ab ipo nolueris abſtinere
An ignorabas qȝ de tam excelenti
paſſionis beneficio fuerant ingrati
etiā quos ſpeciales habueras
increduli extiterunt Quomodo ergo
nos potuiſti amplius intueri O
qua admirabilis eſt tua dillectio
Cu no poſſis ab hoibus ſeparari Nonne
qua aſcenſurus eras ad dexteram
patris tui poteſtatem homi dimiſiſti
ut te cu velit habeat in altari
hanc poteſtate ei ante qua mori
in tipes tribuiſti Ne amitere teti
meret Sed cur hoc face voluiſti
Cu adeos miſſurus eſſes ſpm ſcm
Cur ſemp cu hoie vis morari Sz
tuo corpore incorporare nos taliter
voluiſti z tuo nos voluiſti potare
ſaguine Et ſic tuo inebriari amore
ut tecu unu cor z una aiam habeamus
Quid enim aliud eſt tuu ſaguinem
bibe qui ſedes eſt aie qua iram
aiam tue aie inſeparabilr colligare
hoc certe eſt qȝ vis hoc qȝ deſide
ras deus meus hoc eſt redemptor
z dne mi Et tanto tempore pmiſiſ
ti p hoc enim a tua infancia labora
ſti hoc nob gcedat qui i etnu vivit zc

Qr homo debet libenter cor dare deo

O Dne tu te in dediſti z a me cor
meu petis Sed quatu eſt hoc
michi dne qui ita excelles ag gi
eni habere unu cor qȝ ſolu maius
eſſet qua ſimul eſſent oia corda
filiorum hoim z omes angelorum afec
tus z ut materialiter loquar maius
eſſet qua celu empireu ipm totu
z totaliter traderem tibi z adhuc ta
tu dare minime ſeluz p nil qȝ quaſi ni
chil eſſet Quato g° magis illam
parua cordis ſtintilla qua habeo
tibi dabo z totaliter in te ponam

hoc enim pmaxi'm est in q cor meu
habe digneis No ne ergo stult9
essem si illud aplicare de certo
alicui creature Tu deus meus
velit hec illud Etia ame ipo nolo
ut remaneat amodo Sz volo ut
totalr requiescat in te qui cre
asti illud ad laudadu te Melius
est q cor meu maneat in etna
iocunditate in diuina maiestate
in imesa bonitate qua in mea
fragillitate In tua s diuinitate
qua in mea viquitate Si hoc
habe' o vir cteplatiue cupis
in toto corde desides t qfidenter
ore postules Et desiderium me
tue tribuet tibi deus a volu
tate tua no fraudabeis Sed
mete tua eleuas in benediccio
nib9 dulcedinis te puenict Et
tamq corona lapidis pciosi se
met ipo mentem tua ecudabit
Regula Nullus pt pfecte iveni
re deu qui se pfecte no perdit

Qualr ho debet ordinare cogitacoes

O homo vis cognoscere quo tuu
dirigas cogitatu Semp debes
cogitare te esse in pucia dei tui
Et semp ipm in tuo habeas cogita
tu Sup xpm ante pte vulneratu
Quasi semp dige cogitatu Et q
ipe est deus tuus qui pte talia
passus est semp cogitabis Sepe
tame ad xpi matrem reuenter
que est miseror solacu festi
nabis Et quocies cuqz ad ipam
tuu direxeris cogitatu ipam
cogita matre dei Ut sic quotz
dirigas cogitatu deu tuu ha
beas semp in corde Et semp co
ram ipo existens sua q admi
rans magnitudine t tua mi
seriam recognosces quatum
poteris resilies in te ipm admi
ras no modicu q dignat rem
tam fetidam cora suis oculis
pntare Et te admoneat tu pati
tur in sua pucia comorari hoc

sic facies de hoc dono maximo et
de omib9 aliis quatas poteris
referens deo grates Et etia q re
gratiari possis recogita magnu
comu s q in pnacia sua valeas co
morari Semp t alia que tibi
qcesserit debes tu omi vigilacia
custodire Semp cu magna audi
tate in ians ad maiora Et si ppt
tua miscia aut aliqua ocupacoe
celebre cogitatu tuu a pnacia
sui absentaces Cu anxietate ma
gna reuenti studeas vbi eras Et
si hoc facies quale pcessum hre
debeas necessario te docebit
Hoc tu pcerto habeas q q quid
sit de aliis semp debes te ad mi
nimu redige quatu potes et
sui peccator te in fimu reputare
Et tam pte qua paliis adeo tibi
putem cu omi humilitate venia
postulare Et tua qsideracoine sub
hoc dirigere poteris p hunc modu
nuqua cogitare debes q alij pe
catores sint adeo elongati a dni
no sepe t si no semp ad dnm se
vertut in corde t qui dnm sum
i in timis magis recogitet qua
tu Et qui maiori cora ipo assi
stant reuerencia Et maiore qfu
sione suor habeat peccator
Et humilius se ei pntent Sz etia
maiori t ardenciori moueatur
afectu in pucia tanti boni Et
si hoc pleno corde no poteris
cogitare hoc ipo debes te sup
bissimu reputare Nec poteris
de ggruo hec tue supbie alior
qrupiscencias ppondeare Et ideo
debes tue firmissime psumere
q supbia sit illud vicium in quo
tu singulariter excedis Ex quo
no potes tua respicere puritate
Et certe si hoc est verum satis
potes te missimu apellare
Sed forsan tua supba cogitaco
tibi dicet Quomodo hoc dem fidelib9

cogitac posum qsim in fim9 eis qui
nec deu etia cognoscut. Sed audi
supbia ceca an ignoras qsi deum
cognoscis ipm qz te redemisse cre
dis suo saguine pcioso z qtra ipm
in supbia eleuaris Et graui9 pec
cas qua si hec oia ignorares No
ne vbi tu pcato maior est cog'co
maior est qteptus Et no ne vbi
maior qteptus maius est pcatu
Nullu ergo excipias o insane sed
pleno corde te hulias tua mise
riam recognosce Et si tibi tuc sub
repat cogitacio Ergo tu es adeo
repbat9 hac quatocius exclude
debes Nec pmitte modo aliq° tecu
comorari Timere debes no modicu
qz dei altissimi sup extollere pie
tate Et qfidere in xpi uulnib9
et in clemencia matris eius In
mesa est em mia dei nri Et si in
te solo essent oia pcata q vnqz
facta sut vel possit decetco pe
trari adhuc in ifinitu sup excellit
mia ei9 Et tibi hec oia si ad
ipm recurreres ppt sua pietate
largissima qdonaret Si etiam
tuc tibi veniat cogitacio vt z
tu sis in caritate an no Timere
pcul dubio debes Sed tame ne
detimate in parte aliq in cliue
ris fideliter age z de diuina mia
semp spera Si em hoc egeris
et tua qsideracione reputaueris
te pcatore nocte vndiqz obru
tum ac de tanta tenebrositate
in timescere doles Ad fonte pie
tatis hulit qfugeris mentem
tua Orietur in tenebris istis lux
tua z eleuaberis dei nri dulcis
sima pietate ad celestia qtepla
da Et ibi inclitus habundabis
vt dicas cu pphã Et nox illumina
cio mea in delicijs meis Et ipe prare

Qualiter ho ad opus dei ferueat

Si atenderes ho q te de9 ad ymagiez
sua fecit pte tot z tam nobi
les creaturas creauit Et tua assu
mens natura tam care te redemit
Et no solu ut ipm in cibu habeas
in pcuti sed se tibi in futuru pmiu
repmisit Nunc natura qsuat graz
qz infudit Et hec oia ad suu fecit
honora Si aute in ipm tendes ut
debes z eius honora apeteres
vt quasi tui oblitus pnichilo te sup
pones Et q honoris z qsolacois
aut tribulacois siue iniurie tibi
qtinget ac si nichil accidet repu
tares Totu in laude z gloriam
referres creatoris Et quodcunqz
aliq facies ad dei honore z tue
salute vt z esset dificille non
indicare deberes Sz qida ipetu
mentis nimio amore feruentis de
beres stude efectui manipare
Si em bene creatoris tui esses
amore succesus o homo nichil pte
ipo iniuriosu vel dificille repu
tares Omnia tibi leuia oia ama
bilia oia dulcia z suauia apare
rent Et tam libenter hec adim
pleres vt tu oia pfecisses quasi
nichil pipo fecisse credes imo
potius defecisse te qz ex hoc ta
dexosum habes vt te ipm vix posses
aliquatenus tollerare Et cogitares
solicite qz posses maiora facere aut
saltem eadem pfectius adimple
pones qz in corde tuo defectib9
tuis grauiter flagellari Na eru
besces no mediocriter z dole
res tam altissimo dno sic mise
rime ministrare Quid plura di
cam Quanto plus pfices tanto
plus te deficere cogitares z am
plius erubesceres z dolercs Et
maiori ardore succesus semp
maiora incipere conareris Nuqua
em de hijs que ad honore dei
cerneres tuus refici posset ape
titus Semp em famelicus apa
reres O mirabilis calor amo
ris qui sic cito digerere facit ac
tanta qsumit in pmu sine fine
No dubito q tue nimio amore
ebulliret cor tuu copiu qz habes
dexosu Et q q admonemus te

subtrahet a servicio dei tui Sep
tame videaris tibi ad serviendum
deo tuo piger Alij qz servicia dei i cpa
tione tui videantur prontissimi
z fervetissimi apparere Eoz pron
titas sit tibi in gaudium sed tua
pigricia in merorem Attende ergo
homo ad cor altum z in tuis actibus
exaltabit deus tuus Si enim ha
bueris cor infirmum z tremu mi
nima servicia maxia reputabis
Et que quasi nichil erunt tibi di
ficilia apparebunt Et illa que
pro te aut pro tuo amico vilissio
libenter faces p deo tuo altissio
facere gravareris vltimo modum dul
cia z amabilia reputabis ama
ra Et amarissima dulcissia iudi
cabis oculo infirmo radiatores
solis iusticie abhorrebis Et ambu
lare in tenebris affectabis De
spiritualibus viris trupharis Et te
trupharii ademonibus ignorabis Am
tabis pre pigricia manus sub asella
Et in estate glorie mendicabis Sz
ve tibi quia iam non poteris bestijs
cōparari vtinam iumentis similis
esses que suorum subeunt honera
dnoz Si ergo ad serviendum deo sic
habes ligatas manus z pedes
non restat nisi ut in exteriores
tenebras iacias A quo ipe nos
custodiat cuius omnia totus plenus est orbis

Qualiter ho se odiat Et deu diligat

Quoniam ad dilectionem dei haben
dam impedit dilectio sui Et quanto
plus intendit vna remittit altera
Ideo ut perfecte possimus deum diligere
debemus nos perfecte odire Tunc at
te perfecte odis cum appetis ab omnibus
pleno corde conculcari z villissimus
reputari flagellari z deici Et quasi
ad nichillum redigi Et omnia reputas
pauca esse Intus i inurijs delectari
z in tuis tribulacionibus consolari Et non
solum tibi vis ab hominibus hoc infri

Sz etiam cupis eos credere te istis iui
rijs esse dignum hoc dico quia multi
appetunt sustinere adversa ut in eorum
tolleracia ab hominibus commendentur
Tales autem non se odiunt sz diligunt
et mercede sua receperunt in hoc mundo
Tunc etiam te perfecte odis qui non solum
vis ab alijs conculcari sed etiam temet
ipsum non vales tollerare sed es tibi ipsi
abhominabilis valde Et velles etiam
creaturis irracionabilibus impugnari
Et cum aliquid pro tua necessitate delec
tabile accipis contra temet ipsum
turbaris Ad hoc autem donum perfecte maxime
pervenire valebis si confidenter ex cor
de pecieris sepe hoc a deo Ex parte
autem tua posunt esse aliqua induc
tiva z dispositiva ad donum istud
primum considerare debes quod natus es
in peccato Et ex quo ab illo lavacro
regeneratus es z purgatus z lotus
postquam usum liberi arbitrij ha
buisti usqz ad hanc horam quasi con
tinue peccasti immemor prima lotionis
que deriuavit a latere ihu xpi Et
divinam non reuereres maiestatem cuius
presencia existebas Et temet ipsum
offendes plus quam aliquis crude
lissimus inimicus Quomodo si hec cogi
taveris te non odibis Et quid odi
mus nisi mala contraria z nociva
Et quid peius quam se opponere summo
bono Quid contrarius quam sanguis
xpi qui nomine medicina Quid noci
uius quam sine aliqua occisio Et tu tibi
talis fuisti etiam plus quam valeas
cogitare debes etiam cogitare quod quanto tu
ad extrinsecus amplius molestaris tanto
magis precludit tibi via vndiqz
ne vageris per devia z affectum appli
ces creature sed in solo deo altissio
requiescas Quis ergo non odibit illi
clausure apercione vbi perit exire
a deo Certe tunc aperitur cum tribu
lacio non amatur Sed sub dio effugatur
potius voles requiescere in stercore
quam in deo Cogita etiam quod soli deo
debetur reuerencia z honor Et ipe

in suis creaturis solus est diligend9
Et ideo si ve deu diligis debes abho
rere honorari te & diligi ab homib9
Quodo no abhorebo michi atribui
q est dei Jmo oppositu potius afet
tabo Q quia vtiles sut iste aflic
tiones extrinsece Certe p ipas ad
cognitione nre miserie devenim9
Et p hac cognitione nri devenim9
ad cognitione dei Na quato quis
magis sue vilitatis est cognitor
Tanto est magis dine maiestatis
in spector Quid g° vtilius quam
p hoc humiliari & ad celestia exaltari
Dimis g° remuet se odiri & ab hoi
bus conculcari certe nescio nisi stul
tus Si ergo times o homo que
a corporib9 inferunt Quato mag
time debes que a dno infligunt
Et si illa times Certe ista diliges
& amabis Na ista sut via ad
gloriam & materia magni boni
Consolacoes vero sut vie ad pe
nas & materia magni casus
Jste s. consolacoes aiam inficiunt
& dapnat hec at s. tribulacoes
aiam lauat a maculis & purgat
a sordibus peccatorum vt sic dealbate &
mudate videat deu sum o stulte
qui no apetit hoc habere Nisi qui
no apetit te vide Et quodo probat
aliquis esse tuus verus amicus
Nisi qui pro te volunt adversa sustinere
Nunquid vera amicitia probatur
in consolacoib9 & honoribus huius mundi
Certe si pauci inveniret mali
quia pauci sut & vtina aliqui
qui no apetunt consolari Sed certe
illi tui filij concernunt quos cogere
no desistis Na semp tu talib9
commoraris Non ergo hec remaneat
s diligat Nisi qui no vult tam
tranquillissim9 felius cu dno habitare
hec nos semp stimulat & faciunt
crescere & proficere ad maiora faciunt
q3 conscendere ad celestia contempla
da hec sunt certe que ceteris
pacientib9 membris compati instruunt

Quodo vero proximo iniurias & pasiones
& dapna pacienti compatiar qui hoc
nunquam probaui Apostolus ad hebreos ait
Non habem9 pontificem qui non posit
compati infirmitatib9 nris Et hoc est quia
in suo corpore fuit ipas expertus sicut
ibide dicitur Et si nunc aliqs no compa
timur quodo secu conregnabim9 Aut
si compasione no habem9 quodo membra
eius sum9 Aut si membra mortua &
insensibilia sum9 Quid restat nisi
ut de corpore excidamur Aut dicito
michi Quodo ipi capiti xpo pro te mor
tuo faces compati Qui no pateris
Sed certe si te aliud no moueret
hoc solum debet te audiu face pasio
nu Quid peius & magis mortifex
qua pasionib9 xpi no compati Et tanti
beneficij gratu existere Aut q
fructuosius & sanius qua illius
pasionis ex corde compasione ple
nam gerere Et hoc nullus potest
facere nisi qui iniuria expertus est
Aut dic mihi Quid nobilius qua asi
milari filio dei Quodo si ei dissimiles
fuerim9 p consolacoes & honores eri
mus sibi conformes in regno Minime
O cum abhominabilis quia videre
p me stercore filium dei in asumpta hua
nitate obprobria & iniurias sustinere
a parte turpissimam & grauissimam
tollerare Et ego volo ab homib9
honorari & delicijs afluere o homo
stercus & plus qua stercus pro
iniuria qua sibi feceras ipse semet
ipum ad talia inclinauit Ipse auctor
& iudex sup se reflexit iudicium
Et tu adhuc cora eo qui sibi in
iuriaris vis pertransire inmunis
Salte cora oculis sic pro te aflicti
ptende meroze Et corde te ofer
ad consimilia paciendu Certe no du
bites q ex quo est pro te sufficiente
punitus Si hoc iter sustinere
volueris & toto ap[er]ueris corde
no sustinebit Qua no vult ut
peccatum iniuria bis pasio inferat

Sz q̄ credis esse in iniuria in honore
ꝯuertit Et q̄ credis tribulatoz esse in
ꝯsolacione videbis Et ubi credis
esse dampnū recipies fructū multū
Et quāto in iniuria maioz tanto
honorabilioz eris Quāto tribula
cio ⁊ aflictio intencioz tanto ma
gis ꝯsolaberis Et si omnia p xpo
amiseris Certe xpm qui est oīa
posidebis Si autē honorē ape
cieris depmeris Si ꝯsolaciones
tribulaberis Si temporalia paup
eris Qui em̄ pter deū aliq̄ ape
cierit se afliget Imo eciā si se
ipse dilexerit se occidet Si aūt
se odiens solū deū dilexerit ipz
plenarie posidebit Vn qui deum
diligit xpm habet Et quāto pfec
cius diligit Tanto pfectius ipz
hz O stultissimi hoīes Quomodo hic
oculos vestros nō ponitis Si
vultis q̄ vos ⁊ oīa abhorere
Certe tu videritis vos posidere
creatore omniū ⁊ mens vestra in
ipso quieta fuerit omnia vanita
tem reputabitis Et corpora
vra dū adhuc sūt mortalia
tamq̄ stercora erūt abhoīabilia
Et sicut qui detestaret' q̄ abomi
naremi gaudetis Sic qui vos de
testando in iniuria ⁊ obrobria vobis
dixerit ⁊ fecerit exultabitis
Nā nichil vobis poterit euenire
adu'se oīa ꝯsolaciones ⁊ honores
nō poterūt vos decipe eo q̄ de ipis
nō curabitis quia ꝯtrariū ape
tis Adu'sitates nō poterunt vos
decipe q̄a ipas afectatis Imo quāto
est maioz tribulacio tanto maioz
ꝯsolacio q̄a maius in hoc casu ad
implebit' desideriū Nā certe sic
debet esse nō me hec oīa sūt vani
tas Et quid est veritas nisi deus
Nichil Et ideo oīa pter deū ⁊ que
in ipm tendūt abhorēda sūt Si
cut sic esset o homo q̄ in solo deo
velles afici Et sicut solū sitires

honore Et te ut dictū est nō diliges
sz odires ⁊ ab alijs apeteres ꝯcul
cari vtiq̄ diabolo pclusisses vt pe
nitus ad te intrare nō posset Juxt
enī ꝯcordāt doctores q̄ omnis ma
la causa est timoz vel amoz Jmo
eciā ipius timoris causa est amoz
sui Quōdo g° ex timore peccare pote
ris qui desiderabis afligi ⁊ ꝯtempni
⁊ ab omnib' ꝯculcari Et quōdo causa
tui peccare poteris qui te pfecte
odis ⁊ creatore solū diligis hec
certe si habueris ad pfecta in
nocencia ⁊ sanctitatis ꝯsumatonā
ptinges Et qui aliq̄n fuisti filius
diaboli eris maxim' in regno dei
Quid ergo aseq̄mur ista tardamus
Quare negligim' ꝯ hac mentis pfec
cione habē Nuq̄ hoc donū exce
lentissimū negabit nobis deus
Si ab eo ipm postulare voluerim'
Certe nō de hoc te certifico sicut
possum Jmo hoc libētissime tibi
dabit Nō dico q̄ debeat tibi pati
quia nō hoc omnib' concedit sed
tibi tribuet velle pati Et hoc tibi
suficit q̄nis melius esset ⁊ velle
⁊ pati Et si forte dign' fueris
eciā istud dabit Et si dicis nō
posū tantū laborare vt ad tāta
sanctitate venire vt solū deum
diligeam ⁊ me sup oīa abhorere
Et ab alijs apetere vilipendi
Et dico tibi q̄ ad hoc nō requirit'
iste labor extrinsecus ⁊ corporis
valitudo Sed potius solitudo
⁊ corporis quies Nā mitus la
bor nō requirit' extrinsecus Quā
pillū deseruit' hō interioz la
boz tamē pietatis ⁊ humilitatis
adhec ⁊ ad oīa vtilis est dū tā
homo quiete mentis in labore
custodiat Nec requirit' valitudo
corporis que repugnat valitu
dini spūs Requirit' aūt labor cordis
insurgēdo ⁊ totalit' se excludēdo
ab istis infimis ⁊ ad celestia as
cēdendo ⁊ dū ascenderis requirit'
quies mentis q̄ multū enī abhor

ret deu eu qui ipm degustat et
ibi no quiescit Sed quasi no esset
sibi deus sufficiens redit ad ample
xanda stercora Et sic in quinatq
nult iterum dum amplexari Sed
certe hoc viri rustico face no au
derem Et ipm deu plus omi rus
tico vilipendimus Et nihilominus
volumus q in oibus nre satis faciat
volutati qz no est ita Sed si ipse
trae volueris sine ofensa tam
peelles domu qua alia ad ipm re
uerteter qsedens ibi qz quiestas
z soliate roga eu ut amplius no
te pmittat redire ad vomitum
Et si sic feceris no dubito q ab
illo splendore et no illuiatq tuas
miserias recognosces z sup oia te
sdibis Et sic diuiam experiens bo
nitate z oia tamq stercora refutas
coniugeris amoris vinculo soli
deo qz ipse qcedat q est buidcs isda

Qr ho sit ordinatus ad se z pximum

Seruus dei nuqz debet n aliud
neo alter cogitare loqui z opare
quasi deu facie ad facie videt Nec
eni dubiu est q sic est nobis pns
deus z sic nos videt sicut si esse
mus in celo empirico quamus non
sic in fluat hic sicut ibi Et ideo
quamuis eum no videamus cogno
scimus eu esse iuxta nos Nos ppt hoc
debemus plus vel minus Nec alit
cogitare loqui aut face quasi
semp videmus eu Tantu eu time
ret sicut imperatorem Si sciret
q imperator esset iuxta eu z videt
eu quamuis ipse no posset vide
imperatore quantu timeret
si imperatore videt Sic z nos dum
nrm qui nobiscu est z oia videt
semp time z reuerencia ac deuo
cione debemus cu amore z erubes
cencia peccatorum quum est certe
quodo sic modica scintilla sicut
est cor meu no absorbet tota
liter ab immensa bonitate diuina
Et quodo no simus ab amore diui

sui semp in ebriatus incedit hoc or
do fieret si illi bonitati imense vel
let aplicare cor suu vix de hoc no
dubitet aliquis Ex quanto magis
illi bonitati imense vellet aplicare
cor suu tanto melior z pfector esset
Et qui i summo aplicare posset ut peni
tus oblitus oim pter ipm toto ani
mi conamine in ipm tenderet ibi
qz quiesceret no statim a tanto bono
resiliens aut credo q absorptus
dulcedine qsumaret in statu tut
inter qsolacoes z tribulacoes vitupe
ria z honores z obrobria insensibilis
ptransiret Nichil senciens nisi deu
z sui solu afectans honore Aut
qprehensor dici posset pocius qua
viator Beatus no miser Angelus
no homo no peccator sed sanctus
Et si ad hoc ptingere cupis o homo
hac breue regula tene Quicumqz
uult esse qsimmatq in statu debet
de sua virtute totalr desperare
Et plenalit se comites i manibus
pietatis imense toto corde qfidat
in ipa Nichil qz quantu in se omit
tens de qtingentibus fideliter agat
quid q potest qnerere ad sui ptinere
honore Sed z hoc q in pfata re
gula scriptu est Est domu dei pma
ximu et qui ipm habuerit no
ase sed a deo recognoscat Scies
pcerto q ad hoc est impossibilis
pse z pmus pocius ad labe maetis etne

De pximo accipe Ordinacio ad pxi[m]
breue doctrina Vnu quequz hoiem
de miedo reputa te ipm Si hoc bene
in corde tuo impresseris no est du
biu q bonu suu sicut tuu diliges
Et q ad salute sua spectare videris
sicut p te solicite procurabis oratoe
z hortatoe aut alio modo si poteris
Et cu ipm videbis bona dice aut
face replebeis gaudio sicut illa
dices aut faces tu Si aute sciue
ris ipm esse in peccato aut i aliquo
speciali delicto vel defectu inmiu
qdolebis z ipm a malo put poteris
releuabis z induces ad bonum

de miseriis corporis sibi gpaciendat
sillas habes in gpo corpore Et sit
libenter & diligent' finies si sicut
et faces tibi imo multo libencius
quia maius est pmiu Et etia qa
te debes odire illu aute diligere
et si te ofenderit dicto vl facto no
plus curabis qua si tu ipe hoc tibi
fecisses vt dixisses & eo ampli' ipla
tebit tibi qa ibi est maior meredi
matcia Et si quid feceris boni vel
dixeris no plus eleuabeis qua si
aliqis fecisset vel dixisset Et si ali
que defectu culpabile feceris cora
dis no plus curabis qua si i puato
vbi nullus videt fecisses Inde eciā
seqint' q vnuqne q reputabis te
pmi & nullu speciale habebis quia
omes tibi singulares erut Nullu
plus altero diliges nisi in quatu
ipm videris meliore No quia tibi
sit plus familiaris vel notus Nec
etiam circa quatucuq3 boni
debem' afici Sed solumodo circa
deu sicut in se absolutu Sine
etia in quatu isti vel illi tata
bona largit' possim' tamē plus
orare pillis quib' sum' magis
obligati Nec tamē sic est oradu
pillis vt alios dimitam' hoc so
lum tibi appiabis s. culpa tua et
defectus tuos Et q te viliore
oibus reputes Et no solu tua
sed etia aliena peccata reputes
esse tua Et p ipis veniā postula
bis sicut pprius Et ne dicas quodo
possim omes hoies estimare me
ipm hoc te docet pfecta caritas
Qua te cu gingeris vime facit
hoc tamē clarius intuet' Et ad
hoc faciendu monet' facillius
cui cor suu in honore dei totalr
dedicauit Nichil aliud nec ipse
nec in aliis queres vn hec est
regula p optima Oz qui vult deu
& xpm diligere solu honore dei di
ligat sitiat & cu mag' audi te querat
nichil aliud intendes in omib' amē.

petitio vtilis ad excitadu cor i amore ihu

Transfige dulcissime dne ihu me
dullas aie mee suauissimo ac
salubrrimo vulne amoris tui Vulne
ra viscera aie mee vera & pura & apl'
ca caritate vt vere ardeat & langueat
liquefiat aia mea solo semp amore
et desiderio tui Concupiscat & de
ficiat aia mea in atriis tuis cupiat
dissolui & esse tecu Da ut aia mea
te solu semp esuriat panē vite
celestis qui de celo descēdisti pane
angelor refectione aiar sactar
pane nrm cotidianū supsubstāciale
habēte omem dulcedine & omē
sapore & omē delectamētu suaui
tatis Te in quē desiderāt āgeli semp
esuriat & comedat cor meu Et
dulcedine saporis tui repleantur
viscera aie mee Te semp sitiat
fonte vite fonte sapie fonte
sciencie fonte eterni luminis fonte
torrentem voluptatis vbertas
dom' dei Te semp hauriat te querat
te inveniat ad te tendat ad te p
veniat te meditet' te loqtur
et oia opetur in laude & gl'iam
nois tui Cu humilitate cu discre
cione cu dilectioe & delectatione
Cu facultate & efectu cu paciencia
pace & pfectu Et pseuerancia usq3
in fine vt tu solus semp sis oia
in omib' Semp sis michi tota spes
mea fiducia mea diuicie mee de
licie mee delectatio mea gaudiu
meu iocunditas mea quies mea
tranquillitas mea pax mea sua
uitas mea odor meus dulcedo
mea cibus meus refectio mea
refugiu meu auxiliu meu pa
ciencia mea sapia mea possessio
mea Thesaurus meus in quo
fixa firma & imobilit' radicata
sit semp mens mea & cor meu amē
O lector quādo tibi hoc optauis
opta & michi Amē R Amē

Explicit scda ps libri Incipit tercia
ps eiusdem. Que sunt que inducunt
homine ad contemplacionis quiete.

Si ad contemplationis quietem
volueris pervenire intra-
te ſtudeas redditare. primu
ut quantu tuum conditorem
offenderis et a te et ab aliis coti
die offendatur recognoſcas. Et
de tuis ſcelcibus in tuuc doleas
aliis quam tuuis tibi quaties habu
danter ſi potes cotidie lacrimeris
Et hoc cogitans quam magis triſtari
deſideres quam gaudere carnes
quam non ſumus in ſtatu leticie ſed
meroris Magnu enim eſt ſi deu
nrm ſic graviter offenſu nris de
lictis poſſimus toto tempore vite
noſtre plorando placare Et hanc
conſolationem debemus eligere in preſenti
poſe ſemper et nras et proximorum ne-
gligencias deplorare Et ipſe benig-
ſſimus dus dicit ſic fideliter in ama
ritudine exiſtenti poſt lacrima
cione et fletu exultatione in
fudit Et ſicut aqua in vite pu
trefacta ſine ſolis calore decoc
ta in vinu convertitur Sic in bene
contrito lacrime fervore caritatis
decocte in vinu leticie convertuntur
nec enim decet deu tam nobilem
in aia domo habitare Niſi mundi
ſſima inveniret et cum omni dili
gencia lacrimis expiata. Secundum
eſt ut imiteris quantu potes xpi
compati paſſioni et ubique eam tecum
circumferre in corde Niſi enim compa
ciendo ſecum noverimus compati Non
poterimus ſecum iocundari Si enim
bene paſſionem ſuam fueris medi
tatus et multum in crucis lateribus
eius cito venies ad cor eius
O felix cor quod ſic cordi xpi dulci
ter colligatur Cuius leva ſubtus ca
pite et dextra amplexatur recte
Sicut cum ſponſo ſponſa in cubiculo
locatur Sed o beatu cor michi
narra obſecro dulcedinem quam
tu ſentis Cum hiis aſluis deliciis
non occultes Sed ut bene video me
non audis quia cor tuum abſorptum

eſt pre dulcedine Iam tui in corporis exiſte
tis in carne es oblitus Cerno enim
te ſic amenitate nimia eſſe rap
tu ut tibi iam non ſit vox neque ſenſus
commitaque enim ad contemplationis quie
tem Niſi per illud hoſtium voluerit in
trare fure ſe reputet et latrone
Tercium eſt ut poſſideas non cupias
niſi dnm Et quidquid niſi dnm habue
ris aut oblatu fuerit vel videris
vel nominare audieris debes tanquam
de tot foliis non curare Inde eo ſolo
ſtabilias mentem tuam et ſolus ſoli
inhaereas Tunc in auribus cordis tuis melos
ſue eloquencie reſonabit Theſauros
ſue ſapiencie revelabit Melliflua oſ
cula exhibebit Tunc pre deliciis non
poteris ſuſtinere Et ſuis te ſuſte
tans amplexibus nimia dulcedine
abſorberis O felix aia quo abiſti
quod nos in tanta amaritudine reli
quiſti Nuncia nobis obſecro ſi tibi
ſufficiat illud bonum An vis quod tibi
de nris obſequiis tranſmittamus Sed
ut puto non reputas nos exemios
Sed ſtercoribus habundare Quid tibi
offendimus o aia nimia iocunditate
repleta quod eciam maxima nra aſpi
cere non dignaris Quare eciam ſic
loqueris quia rapta es a dilecto
O amor ineffabilis qui cor ſic ſub
trahis O mira benignitas creato
ris eciam ſe ſingulariter diligentes
tam dono viſitat excellenti.

Qualiter homo mutetur in deum

O admirabilis mutatio dextere
excelſi Sicut enim apud homines
temporalia amantes mirabile eſſet
ſi quis vilis ſervus commutaret in
omnes delicias et honores huiuſmo
di ſcilicet ut pro uno fetiſſimo ſtercore
habet huiuſmodi plena dnacoz
Et quantu ad temporalia admodu
imperatoris Et quantu ad ſpiritualia
admodu pape et nulla reſiſtencia
habere poſſet Et in ſuper maligni ſpiritus
obtemperaret ei Et non ſolu tract

sed celi z sidera ad suū regerent nutū
mortificare eciā posset z mortuos
suscitare z infirmos curare Et habet
omēs diuicias z delicias quas aliquis
posset excogitare Jmo quas deus
posset facere dum tamē in deū nō du
ceret Sic imo sine cōparacōe multo
magis est admirabilis z laudabilis
z amabilis illa commutacio qua quis
commutat se in deū Nā maior est
sine cōparacōe distancia inter hoīem
z deū quā inter quātum vilissimā
creaturā ad oīa que citra se deus
facere posset Qui tante homo se co
mutat in deū qui eligit se odire
z solū deū diligere et hoc nichil aliud
vult afficere nisi solū circa deū Et iste
solus in suo iacet affectu z de nichil
lo curat nisi de ipso deo Et totaliter
sitit Quomodo ipse z alios honori
ficet dns deus suus O commutacio
desiderabilis Nā certe iste mutue
ra peccator inter mutua commu
tauit Et mentis feditatē in dei
bonitate Sua vilitate in dei
maiestate Sua nequicia in dei
clemencia amaritudine cordis in
dulcedine creatoris Nā totus
est dei z nichil nisi deū requirit
cor suū plenū est ipso deo Se exu
uit z deū induit zelo dei sibi
met guerram facit tamquam crude
lissimo hosti Si ergo talis est commu
tacio ista Cur sine nequā infide
le mancipiū inutilis creatura
hoc adimplere retardas Caue eciā
ne hoc adimplere studeas tu tempore
operis grauamine cordis anxie
tate pectoris insensibilitate men
tis Sed potius cū omi auiditate
feruoris z intensitate amoris Quia
me tu nichil sit homini utilius
Nichil delectabilius Nichil nobi
lius Si ergo te ipm exueris Et
plus modū in deū intraueris
caue ne extra ipm possis modo
aliquo inueniri Et si aliqua men

tis infirmitate aut negligencia exie
contingerit Illuc statim redire cū
fletu z deprecacione simpliciter ut tibi
indulgeat Et dignetur te fugiti
uū suū suscipere Et tunc propone
firmiter in corde tuo ne amplius
inde exeas Nō dico tamē quin ta
le propositū facias quod te ad nouā
culpā obliges quia fragiles sumus
z inconstantes Et similiter ab eo exi
erimus toties ad ipm redeas De
gula istius capituli bona Quia nullus
potest bene z perfecte cū deo esse
Qui alicui creature affectum
ligatū siue inclinatū habet
Multū mirari debemus imo nō
mirari miremur Quomodo homo se
mel degustatis dulcedine dei
potest ab eo aliquatenus separari
Quomodo nō obliuiscatur cibi ebrie
tate nimia cacatione edere z dor
mire Et si quid aliud ante ipm
ponat Quomodo potest ibi aliud
quā suū dnm benignissimum intueri
Et ita eo summa dulcedine delec
tari cū ipm in omnibus sciat esse
z in oībus valeat inuenire ut
in omnibus requiescat O quam
bonus israel deus hijs qui recto
sunt corde O quā dulcis z suauis
est spūs eius in eis O quāta ama
ritudine quāta tristicia quāta
anxietate repleri deberet ani
mus Qui eciā ad momentū
a tanta dulcedine sequestratur

Qualiter homo posset esse perfectus

Quicunqz per contemplacionē ad
summitatem montis dni vult
venire hoc attendat quod semper
mentis eleuacione ascendat
Et nūquā quiescat dū vigilat
Nā in isto ascensu nō quiescere est
quiescere Et qui quiescere vult fati
gat Nec postea sic bene ascendere
potest Imo contingit forte aliquando
quod cū quiescere vult in tantū fati
gat ut amplius nullo modo ascendere

posit in ascensu cui materialis
montis quia tamen infirma est quie
tem in contemplatium requirit. Sed in
ascensu montis spiritualis quia spiritus
purus est contrarium requirit ut
non quiescat sed dum fatigatur
tunc ascendere debet velocius currere
vere fortius et recentior fiat
et avidior ad maiora erit. Et
sibi levius apparebit. Et delecta
bilius et suavius quia dulcius gradie
tur. Non quiescere eliges pro quiete
Et ideo stulti sunt et quid sit conte
placio inexperti qui credunt gauderent (?) resu
mendi vires quiescunt tunc ha
beat pro certo quod in illa quiete
vires non resumunt sed potius
vires disperdunt. Unde si fortiter cu
rrit contemplativus tunc suave est
ei. Si plane vadit incipit fatigari
Si quiescit vires disperdit. Et
ideo non est aliud nisi cum virgine
ascendere ad montana cum festinatione
Si quis hoc capere non potest sed vult
quiescere et tamen ascensum in desiderio
habet hoc restat remedium quamvis
non valeat hiis que dicta sunt ad
equari scilicet ut saltem modum ascen
dentium naturalium non deserat
Non qui materialem montem ascen
dunt et in medio fatigati volunt
quiescere. Non descendunt ad quiescen
dum in valle. Quia sic ad summitatem
nunquam pervenire possent et stultis
simi reputarentur ab omnibus. Sic sunt
ab omnibus stulti reputandi et miseri
ad statum contemplationis perveniunt
qui hodie per contemplationem modicum
vel multum ascendunt et affecti tedio
ad locum unde venerant descendunt
ad quiescendum. Et in peccatorum sive
vanitatum vallibus sive in perfectionis
planicie credunt ad ascendendum
effici fortiores ignorantes quod vix
poterunt ad locum sive statum ad
quem venerant pervenire. Et ista
est causa sicut credo quare hodie

sit pauci contemplativi attingunt super
lucem montis. Unde si homo ascenderet hodie
quantum posset et ibi quiesceret non rece
deret aliquomodo. Et cras inde elevaretur
altius. Et ibi etiam figeret pedem cordis
et per hunc modum inde ascenderet sic facien
do semper. Dico vobis quod iste plus proficeret
in uno mense quam alius in quinquaginta
annis qui retro cederet ad quiescendum
et semper rediret ad idem. Et certe quod
iste in brevi consummaretur in statu et
esset gloriosus coram deo et tota celesti
curia predilectus. Si in multo timueris
aliquas ... ad cavernas lateris christi.
Si vero non potes abstinere a valle
quia ibi immersus es nec vis ad im
plere que dixi hoc saltem facias quod ad val
lem tue miserie descendas per humilia
tionem tuam et compassionem proximi tam
de tuis quam de alienis dolendo pec
catis et pro eis veniam postulando a deo
quod ipse concedat qui est benedictus in
secula. Amen. Unde in brevi hec regula
bona compendiosa cuilibet contemplatori vult
pervenire ad summitatem montis dei
non quiescat nec retro cedat donec
ascensus fuerit quod intendit. Nisi des
cendere velit ad suorum et aliorum peccatorum

Quod homo inebriari debet amore creatoris

O altitudo divitiarum sapientie et scientie
dei. Quis ascendet in montem domini
aut quis stabit in loco sancto eius. Sed si
quis ascendere voluerit per quam viam
cum investigabiles sunt. Audi dilec
ta tuam animam delicatam et gaude cum
cuncta que supra dicta sunt cum omni
vigilantia studueris adimplere
Et iam sic deo approximaveris ut nihil
preter eum valeas cogitare. Et quam
libentius animam velles a corpore
separare quam animam tuam a continua
meditatione dei. Et quasi videtur
tibi quod te ipsum non ames nisi deum. Et
tibi de dilecto tuo contingat amore
repleta imo quasi es tota in amore

quasi Iste dilectus tuus o dilecta ergo
non potes aliquatenus separari Si enim
a cogitatu tuo contimeo paulisper
subtraheret ita ut cor tuum cita
aliquando incipiat euagari Et tu
videns eum quem sic fortiter diligis
abscessisse nimia auiditate re
pleta queres undique quo posses
quem sic fortiter diligis invenire
omnibus creaturis inuitiabis ut
indicet tibi ubi est dilectus tuus
Tunc languida efficieris pro amore
Quanto fletu quanta lamentatione
perfunderis Quanta anxietate post
dilectum tuum discurras tibi nescio
exarare Sed o mirabilis inebriatio
hoc ipso quod sic in ipsum tendis tu ipso
es et ignoras Sed quid faciet di
lectus omnis amore repleta
Nunquam se poterit amplius occultare
Sed dilectissimus sponsus tuus gra
tiosus presentabit Et tu ipsum vi
dens quem tu tanta auiditate
quesieris nimio amore amplexa
beris cum tamen semper cum omni
reuerentia et timore Sed quanta
sit hec tibi consolatio si sapiens
fueris poteris experiri Sed audi
o amatissima dei Cum te securam
videris iterum absentabit se
et tunc tu maiori ardore quam
prius ipsum requisitum habebis
Quid dicam tibi se toties absen
tabit donec sis sic sollicita
custodire eum ut te securam non
audeas reddere et omnia habeas
iam suspecta Sed o felix anima
audi quid faciat dilectus tuus cum
secum ceperis quietari vino dul
cissimo incipiet te potare Et tu
eius dulcedine oblectata amplius
incipies affectare Et ipse largis
simus amplius tibi dabit Et quanto
plus dabit amplius postulabis
Et ipse benignissimus amplius ministrabit
Quid dicam tibi saciari non poteris

donec inebriata fueris ex vino undique
iam perfusa ut tu post frequentem et
nimiam inebriationem soporem aut
raptum sequaris si dominus concesserit pote
ris experiri Largissimus est enim et plus
sine comparatione quam credi valeat elar
gitur Hoc tamen semper debes habere
in corde quod tu sis vilissimus et nullo
modo ad hoc aptus Immo pro maximo
debet tibi videri si ipse deleat pec
cata tua et tu quantacunque penarum
afflictione in hoc mundo anima est lau
dabilis et gloriosus in secula seculorum Amen

Ex ho ante raptu inebriatur anima siode

Quoniam in pluribus locis supradictorum
contemplatorum habemus mentionem de ebrietate
anima in fluentia inebriari posse ut
mens tua amplius eleuetur volo
ut illarum ebrietatum differentiam non
ignores potes intelligere quod vir conte
platiuus quamuis multas alias conso
lationes habeat spirituales antequam
ad saporem et raptum perueniat ad
quos pauci attingunt valet ebrie
tatem duplicem experiri Prima est
quedam habundantia iocunditatis
in corde et vehemens iubilatio men
tis Hanc post multum fletum aut
post multam consideracionem passionis
christi aut per magnum feruorem singularis
amoris in deum venit Et ex quadam
noua diuina irradiatione in mente Et illa
leticia tantum habundat in corde ut
etiam in membra corporis redundet
et eam facit quasi dementem aridere
Et pre exultatione nimia ad instar ebrii
precipitatus graditur quietem non susti
nens Et creaturas quas inuenit
sui conditoris amoris magnitudine
amplexatur Et hinc potes credere
quod cor suum non multum aplicat ad terre
na Et si aliquando occurrit omnia reputat
esse vana Alia dulcedo est que
nimia dulcedine replet cor ex dono
consortio hec venit per contemplationis
quiete Et in tantum habundat
hec dulcedo in corde ut redundet
in omnia membra habunde adeo ut
totus sibi tam interius quam exterius

mellifluus videatur Et sicut prima
ebrietas p(er) volu(n)tate quiete no(n) su
stinebat Sic ista p(re)nimia dulce
dine que se facit Et hoc nisi in
tantu(m) intendat ut saporem dege
neret no(n) aufert totalit(er) sensuu(m)
p(ar)ticularu(m) actus q(ui)a admodum
ebrii esse liberos no(n) p(er)mittit Tunc
quasi q(uo)d q(ui)d videris reputabis q(uo)
da(m) divina dulcedine habundare
Et quamvis prima sit in tectione
letitie Et ista in tectone dulce
dinis Tamen no(n) oportet dubitare
q(uo)d illa sentit dulcore(m) et no(n) p(er)uat
et illa letitia no(n) p(er)uat Et quamvis
no(n) sit necesse timere de p(ri)ma q(ui)a poti(us)
sit gaudendum Tamen de s(ecun)da que
(con)sistit in quadam admirabili dulce
dine cordis semp(er) securu(m) est du
bitare q(uonia)m diabolus transfiguratus
se in angelum lucis (con)suevit aliqu(ando)
similia p(ro)vocare vellet eu(m) ut ho
superbiret ac se aliq(ui)d reputaret
Et ut talib(us) deliciis frueretur ibi(que)
quiesceret et sic auferret Ideo hoc
bene p(er)mittit d(omi)n(u)s evenire q(ui)a
aliq(ui)s (con)templativi aliq(ua)n(do) nimis p(re)
sumunt de se alios q(ui)a (con)temp(n)unt Et
credunt se esse p(ro)ximos deo cum
tamen sint p(ro)pt(er) sup(er)bia(m) nimis elo(n)
gati Et ideo diabolus p(ro)pter sup(er)bie
habet hac potestatem sup(er) eos
ut talib(us) deliciis eos decipe(re) pos
sit et ob hoc p(ri)ma cu(m) diligentia
atendendu(m) est ut q(ua)n(do) tibi accide
rit ut statu(m) acie(m) mentis in deu(m)
dirigas nec ab ipso cor tuu(m) dis
cedat ut si delectari oporteat
solu(m) delecteris in deo Tunc si a deo
esset illa dulcedo debet intendi
Si a diabolo debet p(ro)curari a p(ar)te
remitti Et si deus in hoc te vo
luerit aliq(ua)n(do) (con)solari ut qui p(ro)teus
aliorum q(ui)a peccatis in mu(l)titudine
repleris in ipso aliq(ui)b(us) deliciis
p(er)fruaris de gratia(m) sibi debes

Et tamen securu(m) est adhuc time
re p(re)sumptione in terius potes enim
cogitare ad humiliandu(m) cor tuu(m)
sup(er) hac dulcedine Q(uia) d(omi)n(u)s p(ro) parvo
bono aliquo q(uo)d facis in p(re)senti q(uo)d tu
reputas esse magnum fortasse vult
tibi pro p(re)mio dare illud eterna temp(or)a
mi(n)us eternis no(n) reputat esse dignu(m)
Potes enim timere ne illud dulcis
simu(m) vinu(m) tibi adhuc sp(irit)ualit(er) febri
citanti p(er)iculu(m) mortis induceat
id est occasionalit(er) faciat sup(er)bire
Ideo pleno corde du(m) sumus in hac
valle miserie (con)stituti debemus p(ro) pec
catis appetere cu(m) xpo crucifixo af
fligi Q(uia) p(er)iculosi sis afl(ictio) in deli
ciis Et sicut cotidie peccamus p(ro)mo
quasi (con)tinue Sic debemus p(ro) eisde(m)
peccatis velle pena(m) (con)tinue susti
nere Et sicut sumus vilissimi deo
sic Sic debemus ab o(mn)ibus appetere
vilissimos nos reputari Et sicut
ad honorem dei facti sumus Sic id
solu(m) displicere debet q(uo)d in (con)trariu(m)
deo vergit Sed de indiferentib(us)
nullo modo debemus curare Nisi
quia o(mn)ia debemus ad laudem dei re
ferre cor ipe (con)cedat qui vivit et regnat

Q(uod) debemus de bonis p(ro)ximi gaudere

Hoc etiam o(mn)ia (con)templativus appetere
debet cuilibet homini et debet
p(ro) quolibet homine orare Et q(ua)n(do)
aliq(uo)d bonu(m) vides in p(ro)ximo mira
biliter debes gaudere etia(m) si illud
no(n) cernas esse in te Q(uia) si no(n) feceris
vis s(ed) potius doluicis eterna maxi
ma mala in hoc peccato committis
Primum est q(uo)d honore(m) dei qui i(n) bonis
istius resultat odire videris
Secundum q(uo)d passione(m) xpi qui ad h(oc)
passus est ut unusq(ui)sq(ue) habundet
virtutib(us) (con)temp(ni)s Tercium est
q(ui)a caritatem qua p(ro)ximu(m) sicut te
ip(su)m debes diligere Et eius bo
nu(m) sicut tuu(m) debes affectare
laceras et dividis Multu(m) ergo
bonu(m) p(ro)ximi diligas et p(ro)cures

et maxime spualе Et etiā cū necesſ
sitas se obtulerit temporalе Et sepe
tibi dūs spualia exhibebit & tan
dem ad celestia te vocabit atq ipe
nos pducat Qui pro nobis voluit
crucis obprobria sustinere Ita diabo
lus in malicia antiquatus viros
contemplativos cernes in celestib9
conversari nititur eos p supbia secū
trahere ad infernū Et quia videt
eos nō posse vincere in apto cona
tur eos saltē decipere in occulto
Et quamvis diversa mala diversis te
poribus suggerat tamē ad hoc ni
titur ut contemplativus de se psu
mat & alios tanq̄ spualis viciosos
iudicat Sed o pessima pestis et
mors gravissima ac occulta hec
deū fugat p sumptone nequissima
abhorrente hec vescente intro
ceis facit sterrtora amplexari
hec spuali leticia plenū ad ac
cidiam adducit hec ad honorē
dei referenda facit diabolice
fraudi dari Sed o homo nunquid
in altū contemplacōnis ascendisti
vt sic facies alios quos iudicas de
beas manus precipiciū sustinere
pone ergo tui consideracōne te in
vilissimo & cadere nō valebis
dei comendans opa tota comen
dabis Attende ergo o homo i conte
placōnis dulcedine constitutus
Et cognosce qualiter deus ppter
sui honorē faciens creaturam
diversis diversa voluit munera lar
giri vt nō vno modo sed multifor
miter honoretur Atq sui thesau
ri divicias manifestaret vt come
dandi sua magnificencia materiam
multiplicem habeamus Debes ergo
primo cogitare quod deus sicut bonus
pr familias ordinans domū suam
pensat filiorū potencia sapiencia
& bonitate & secundum quod viderit diversa
comittit officia & tribuit dignitates
Cogita ergo primo tu qui contemplacōni va
cas quod deus benignissim9 pr tuus sciēs
te ad omnia imbecillē Noluit te in pe
riculosis & difficilib9 ac implicatis
opibus ministrare Sed sua clemencia
tanq̄ infirmū p contemplacōnis
quiete te voluit consolari Alios
autē cernens in caritate fluctes
et fortiter radicatos voluit in pe
riculosa & difficilia ordinare Neque
enim illis quiete tribuens post la
borē Et consolacōne nō modicam
in labore Si ergo videris te
spiritualib9 inherere Ceteros autē
circa alia laborantes Nō eos iudices
sed sapiam & bonitate dei inspice
Et infirmū agnosce Alios quos considera
esse fortes Quō enim te fortem
poteris reputare Qui ppter tua
nimia infirmitate lecti molicia
s. contemplacōnis dulcedine sustinere
nō vales Sed admodū arundinis
qui vento moveris Quid ergo facies
si te oportet vna manu edificare
et altera hostes gladio fugare
Nempe solo pavore deficies Lauda
ergo dnm tuū Qui potentes in ar
duis posuit & adversis prudentes
intentos fecit studiis clementes
bonorū temporalium distributores
ordinavit Te autē ne deficies
voluit quiescere p contemplacōne
Ne errares voluit te simplicitate
habere Ne malus dispensator
esses voluit te omnia abnegare
vt pauper esses Nō ergo de istis te
exaltes sed humilies Ita alios iudi
ces sed exaltes Nec ab aliis ex
cludas eos quos vides occiosos
Debes enim cogitare quod tanquā sa
pientes & probi thesaurū acquisi
tū ne furetur absconderunt labo
rantes in occulto & in publico
quiescentes Aut certe cogita
quod ille qui dedit ventis pondus
comittit in istis minimis & ma
nifestis deficere ne de maximis
que eis concessit in supbia elevent

Et quamvis sic facere debeas de omnibus
supradictis tamen quia vides alicui
ad quietem debes sed omnia ad lau
dem reducere creatoris Cum enim vides
aliquos in platura temporali sive spi
rituali aut dignitate aliqua consti
tutos hoc esse factum ad commendan
dam magnificentiam dei et potentiam
cogitabis ipsum quam laudabis Cum
autem videris aliquos sciencie insis
tentes et non solum creatoris sed etiam
creaturarum occultissima inquirentes
ad manifestandam divinam sapientiam
esse non ignores Et in eis divinam sapi
enciam non ignores commendare Et cum
videris aliquos temporalibus negociis
insistentes in ipsis laudabis divinam
prudentiam per tales que sic tibi providentem
dentem Si videris aliquos insiste
tes operibus pietatis in ipsis laudabis
divinam bonitatem se ad omnia diffun
dentem Si videris aliquos cete
ros iudicantes divinum iudicium time
Si patria infestantes divinam reco
gita iusticiam Si rigidos divine stude
expavescere rigorem Si reprehenso
res causarum discussionis futuri
iudicii recordare Si videris pla
tos circa punicione remissos divinam
in eis misericordiam commendabis Si calorem
habueris recogita dei patris erga
nimia caritate qua suum voluit
filium incarnari et pro nobis omnibus
crucifigi Si frigus habueris ab omni
estu misericordie refrigerium anhela
bis Et sic omnia potes reducere
ad laudem et magnificentiam condito
ris Non enim debet esse creatura
in qua suum non honorifices creatorem
hoc enim ipso omnis creatura digna
est laude quia a deo condita est et ab eo
dem conservatur in esse Hec pauca
exempla posui ut via habeas ad
maiora Et istud est divinum iudicium
ad quod te apostolus voluit invitare in
auctoritate premissa quam tu pessime
allegabas quod spiritualis iudicat omnia
Non enim vult innuere quod spiritualis
homo ceteros debeat condempnare
cum alibi ipse dicat Nolite ante
tempus iudicare Et alibi ipse dicit Tu
quis es qui iudicas alienum servum
Sed dicit quod hec secreta divine sapiencie
non percipit homo carnalis sed spiritualis
Iudica ergo et tu detectus omnia ide est
divinam potentiam sapientiam et bonitatem
in omni creatura discerne et inde
eum honorifices conditorem Si autem
aliquem criminosum videris aut probabiliter
noveris peccatorem Cave diligenter
ne propter hoc ipsum condempnes Sed vicium
tibi displiceat et compatiaris quantum
persone Laudabis etiam dominum tuum
qui non permisit ipsum graviter incadere
Nec te illud vicium perpetrare Nullo
enim modo dubites quod si te non custo
diret a malo gravissima et turpis
sima duces ad effectum Deum etiam
suppliciter exorabis ut ipsum et quemlibet
peccatorem revelet a peccato et
custodiat te ab omni malo Nisi
enim novis peccatis compati proximorum
ad bonum indurabitur cor tuum Et
fortasse in malum irrues sive fre
no Cum enim fideliter orationem sive
exortatione sive exortatione proxi
mo non prevaleat cum facere potest
Non dubito quin ab ipso deus elongatur
Sed quanto magis credis ab hiis
deum elongari qui arridendo detrac
tionibus ac ceteris peccatoribus
applaudendo eos in malicia sua fo
vet et audaciam tribuit iterum similia
faciendi Si ergo oportunitas se
obtulerit malum argue aut si non
expedit saltem pretende tristiciam
faciei ut aliqualiter confundatur pec
cator Nec attendas magnitudinem
aliorum sed illum reputa esse ma
gnum qui approximat deo tuo Et tanto
esse maiorem quanto amplius ap
proximabit Nunc enim perversitas
est summi diaboli timere et maxi
reputare Et condempnare dei filium
ad optimum et clam arram patrie
possidentem Certe hoc vesania
est nimis magna a qua nos cu
stodiat sapientia dei patris Amen Et cetera

Ex contemplatione non reputet alios peiores

Non cessans antiquus hostis eu
non potest virum contemplatiuum
in hoc decipere ut velit alios iudi
care saltem nititur eum ad hoc
deducere ut quia videt se in multis
operibus que ipsi faciunt perfectiore alios
imperfectos esse iudicat qui a eisdem
non vacat laboribus aut certe
quia eadem qua ipsi solitudine et
quiete sine vigilia et abstinentia
non utuntur sed potius eos videt
secundum suum iudicium ociosos vel cer
nit circa talia implicatos in quibus
iste qui modo proficiunt aliquem offen
derunt sed o error pessime et occul
te qui secundum exteriorem conversacionem
uult de interiori hominis iudicare
Non enim requirit tantum laborem
corporis quantum laborem cordis
edificium spirituale prima primum aput
deum sine secundo non valet secundum sic
sine primo et quod multociens vnum est
nocivum alii perutile est et sicut
facies hominum sunt per diuerse sic et mo
di viuendi et in bono proficiendi
Et ideo quando te vides laudabilibus
fulgere operibus alios autem vides
circa eadem negligentes cogitare
debes quod illi in occulto vel saltem
in cordis thalamo laborent opera
delicata Et quia deus illos mentis
cordis sanctitate specialiter dili
git Et fortasse non curauit
eos exterioribus laboribus agrauare
ut ne tam interius quam exterius
laborantes sustinere non possent
debes ergo ad istam temptacionem
expellendam primo in corde tuo cogi
tare quod non est consuetudo quod fi
lii regis cotidie ad lucrandum
panem suum manualibus operibus
se affligat Sed ut delicati et sine
labore magno de regalibus diui
tijs nutriatur Ita sic est ad literam
quia oportebit multociens vnum
fratrem ad habendum vnam deuocionem
aut aliquam interiorem oracionem

multum laborare et illud idem vel me
lius habebit alius in sola mentis
conversione ad deum Secundo debes cogitare
quod illud quod laboras habere Et modo de
nouo incipis ~~cogitare~~ degustare
sit iam in alijs inveteratum et
fortiter radicatum Et fortasse
ista est vna racio quare ipsi aliqui
sicut tu exterius circa bona spiritua
lia non videntur quia dulcedo spiritua
lis de nouo adueniens mutacionem
in ducit sed non sic ut credo illum
qui iam diu est mutatus in mutat
tali sed proficit et conseruat Et quando vi
des te quodammodo liquefieri per amorem
alios vero minime cogitare debes
quod ad calorem solis iusticie ad similitudinem
solis materialis aliqui liquefiunt
per amoris feruorem adeo ut sua membra
vix valeat sustinere Alij vero desicca
tur non solum ab aquositate peccati
Sed eciam in bono consolidatur et for
tificatur contra malum ita ut nichil
a caritate dei eos valeat separare
Aliqui vero maturescunt ita quod si
bi tam interius quam exterius
dulcissimi videatur Et abolita
omnis mentis acerbitate iam po
tius in patria quam in via habi
tare cernatur Aliqui vero cres
cunt ad modum arborum Et quamuis
sic tales dulcedines degustent
crescentes tamen de die in diem
fiunt aput deum maiores Aliqui
vero putrescunt ut mali Cum
ergo aliquem istorum effectuum in te
presentis deberes credere quod idem
effectus vel alius melior sit in
fratre tuo Et quamuis non sic cito
liquefiat per amorem sicut tu fortas
se consolidatur vel maturescit vel
crescit in bono et hec sunt forsan
meliores effectus Et certe tu
credis liquefieri non maturescis
Et ideo alios non minus te spiritualiter ta
lia perfectos iudices Sed potius
time ne sibi valeas comparari

Na si cera cu liquesat ad solem
ceteris creaturis diceret Nullu
beneficiu solis Aut no ita ma
gnu pcipitis sicut ego Stultu
esset tamen & si no liquefiut ad
sole sicut ipa tame arbores
pociora fructuu pcipiut bene
ficia potes autem & alter
ute supradicta teptacionem
efugare debes cu cogitare
de sicut quatu ad bona natura
lia dei bonitate participat
omes ita tame q secdm alia
racone iste qua ille Et quot
sut homies imo quot crea
ture tot participadi dei boni
tate diferetes racones re
periut In simili modo crede
du est quatu ad bona spualia
in racionabilib9 creaturis
Na gra natura pficit Et hac
diuersitate in spualib9 bonis
innuit aplus cu ait Volo at
omes homies sicut me ipm
esse Statim subdit Sed vnus
quisqz ppriu donu ex deo habet
alius quide sic alius vero sic
Si ergo est ita Quomodo rogo
no aliter spualis viuet homo
et pmiet deo suo quatu aliqui
eni ad ipm tendut p quietem
aliqui vero p laborem alij sic
alij vero sic Et mltocies est
melior qui vilior reputatur
No ergo aliquem in pfectorem
te iudices si no facit oia que
tu facis Cu etia vides fratre
tuu cu alio seu cu alijs como
rari & tu solitarius es Tunc
cogitare debes q iste pfectus
in caritate est vt ppter magna
dileccione dei bn sit sibi sine
cu fratribus sine sit solus Et
qa tu in dileccione es inpfectus
vix potes te ad proximu conuertere
qn ofendas vix aute aut nu
qua ad deu bene potes te cuite

qn te oporteat a proximo sequestrari
Sed hoc certe inpfectionis est Nam
angeli qui sut in caritate pfecti
ita bene mouent in deu cu sut no
biscu sicut cu sut in celo empyreo
hoc no dico q posit totaliter fieri in
via sed aliqualiter possum9 eos sequi
Ad hoc etia cogitare potes ex aliquibus
sut ab istis exterioribus abstracti et
soli deo vacat ita feruenter mouentur
in ipm q ppter nimiam intencionem
mentis corpus disolui videatur & ad
nimiam redigatur debilitatem Et ideo
no vires ut resumat & ne penitus
deficiat Et ne etia maior sanctitas ab
alijs aduertatur Se oferunt ut plures
solacio proximorum Semp tamen ad ho
norem dei omnia facientes Et ideo
stultu est fratrem suu p qualibet cau
sa iudicare aut inpfectum reputare
Multi enim sut honestissimi exte
rius qui parum pficiunt interius
Et multi sut disoluti in gestibus
qui sut corde sanctissimi & amicissi
mi dei Aut q peius est aliqui sut
odoriferi homib9 & coram deo sunt
fetidissimi Et sue exterioris sancti
tatis iam receperut mercede
Et aliqui apparent homib9 peca
tores Quorum interior conuersacio
in celis est No tamen dico qn multo
ciens conuersacio exterior respondeat
interiori Et qa hoc vel etia contra
riu discernere no valem9 omnes
dei esse filios iudicem9 Et nos in
feriores omnibus Nisi manifeste contra
riu videm9 Na de bonis proximi
& de sue excelencia sanctitatis in
certi sum9 Sed de multiplici nostra
malicia sum9 certi Magna est
enim mira p sumpcio velle limitare
in plurima diuine bonitatis gra
ciosiores mores sin no pla
cet Et quid insanius qua velle
diuinam conplacenciam secdm meam
conplacenciam regulare hoc tame

facio qn illud q no placet michi
suspicor etia deo no place Ideo
tu pximos vides eta exteriora
in plicari dum debes cogitare q illa
ad laude sui creatoris faciunt Et
magis in illis eta deu aficiutur
Qua tu cu te recte gutis ad deu
fortase cum sic deu diligunt vehe
meter q ipm studet quere domi
bus creaturis p singulas creatas
qa ipm in omnibus esse nimis lauda
bilem et diligunt et desiderabile
cognoscunt Et hoc est magnu cor
gaudiu et leticia Cu videt i rebus
vilissimis sua potecia sapiencia
et bonitate mirabiliter comenda
dam Et ideo forte illa vilia sicli
benter ptractat Nec asimilatur
nobis quibus omnia sunt nociua Et
forte qn credimus eos ociosos esse
tunc in enarrabili leticia spuali
interius p fundunt quamuis hoc
disimulent sapieter Aut forte
quia reputant se esse viles no
psumunt se dme fatiei gtimue
psentare Sed se vilibus adiunge
tes ipm intuntur reuereri in cor
de ita tame q ipm in mete aliqn
gtemplent Et potest hec esse
racio Quare sic sepe cu aliis io
cundat qa oritur eis leticia
q sic viles hoies sicut se exis
timat posunt cu eis quos dei
filios reputat gsolare Aut for
te illos meliores reputant
Qui minore simulat sactitate
Aut forte cu pfectis no repu
tat se esse dignos quia minus
a gusacione eorum videt disimi
lis esse vita sua Et ideo sufictes
esse videt si valet fieri cu illis
dei filiis quos posunt aliqualr
imitari Sunt eni q in habetu
bus simbolu facilior est trasitus
Aut forte volunt esse cu minus
pfectis ne bona sua intencio
cognoscat Potes etiam cogitare

q hoc fortase gcesit sibi deus vt
circa ista extusecia in plicet et cu
fratibus gusent quia sic est dificilius
deu posidere qua si solitarii pma
neret Et quato cu maiori labo
re et pugna deu obtinet tanto
est laudabilius eis Quis dubi
tat q si homo implicatus negociis
vite actiue adeo pfecte posidet
deu sicut ille qui moratur solitarie
q ei laudabilius est Et certe vbi
est maior resistecia ibi aliqn
magis intendit vis amoris Et
p multiplice intencione actus
sine feruoris augetur suba cari
tatis a inde maius pmiu aseq
tur Cu ergo eos credis pdere
ipi lucratur Et tu eos existi
mas in fimos in venire in patria
eos sup te invenies exaltatos
si tamen ibi fueris Multu eni
timedu est Ne sicut eorum humili
tas ipos exaltat ita nostra
supbia qui omes alios volumus
iudicare nos deiciat in infernu
Aut cogita de eis Qr ipi magis
cogitant pose deo sinire in hiis
ad que se in veniunt patos qua
ateptare ardua et ibi deficere
sicut tu facis Multa eni repu
tant in ogrue aliqd age tanto
dno in pfecte Aut forte tam
magna in sculto qua parua
in publico tam trena qua celes
tia ateptat facere vt in omnibus
ab eis inimicus humani generis
impugnet Et ipi in omnibus me
reant Et quamuis sic tibi imp
fecti videat forte plus i vno
motu interiori merent Qua tu
in multis vel forte i omnibus Et cu
hoc ignores no minores te iudi
ces alios Sed lauda dnm qui te
eis dignatus est sociare Quorum
fortasse meritis spualiter viuis
Et si no viuis pcos forsitan vi
ues Hec aute dixi ad repmen
dam diabolicam temeritatem Et quis

sic sit aliquis et sic de proximo sit
credendum sicut tactum est tamen
michi simpliciter placet ma
gis et credo quod plus placeat
deo vita contemplativa quam activa
et vita solitaria quam domestica
et magis michi placet hones
tas quam dissolucio et credo magis
eligenda quam illa etiam et si ita pos
sit ordinari in deum et a sapientibus
ordinetur tamen quod semper propinquius
est fini magis est eligendum
et magis ipse finis quam id quod est
ad finem et si ita se habeat ista
tamen non est dubium quod persone ista
habentes se habent ut excedentia
et excessa Nam aliqui activi ma
ioris sunt caritatis et meriti
quam aliqui contemplativi et econverso
Sed quid nos tamen habeamus
dum deo placeamus magnum erit
quia in tanta multitudine hominum
pauci sunt deo grati Cuius rei
causa et pro nobis et pro ipsis debemus
cotidie non modicum lacrimari
et quasi cotidie dominum deprecari
ut dignetur nos sibi facere gratos
aut si sumus usque in finem in gracia
conservare quod ipse nobis concedat
qui pro nobis voluit incarnari et crucifigi

Contra superbos de se presumentes

O superbe o luciferi imitator
o responde numquid te cogitas
deum esse an omnia esse a deo igno
ras Si ergo a te esse aliquid pote
stas Certe te deum esse fateris
Sed amplius vide ut tua insa
nia reprimatur Nonne de alienis
stultum est gloriari Cum ergo cunc
ta sint a deo si de aliquo gloriaris
te probas esse stultum Si autem
hoc ignoras te probas esse cecum
Audi ergo insane Si gloriari vis
et stultus apparere non vis ex
clude que non sunt tua et de reliquo
glorieris Sed certe si omnia non tua
excluseris in nichillum redigeris Ergo
de nichillo gloriare si non vis incur
rere vanitate Sed spiritualium ad dona
gratuita facienda descendamus de illis
gloriari non potes Quia hec habere igno
ras Immo si gloriaris non habes Sed
eciam quod tu habeas supponamus qua
liter ea possideas videamus Tibi in
fideli servo proditori domini iusticia quam
possides videtur benignissimus dominus tamquam
pannum albissimum dare Et tu ea sti
lare non cessas sanguine menstruoso
Sed vere simia plene vtinam frontem
haberes mulieris meretricis Queso quod
sit meretrix sic corrupta que de men
struo glorietur Quid ergo o stulte in
malicia gloriaris Si tantum semel
in mense admodum mulieris deficeres
haberes causam forsitan aliquam
gloriandi Sed erubesce et dole quia
continuus est fluxus tuus Si ergo
a te tantum malum et a deo tantum
tantum bonum non in te sed in deo glo
rieris Et de tua turpitudine
coram divine maiestatis oculis
continue erubescas sicut deficere
non desistis Sed dicis immo nolo de
cetero gloriari sed ab omnibus cupio
commendari Sed audi impie latro
Nonne stultum est largissimo domino
qui omnia tribuit furari sibi illud quod
est sibi carissimum maxime vbi videat
quod sibi displiceat et sustinere non
valeat Stultus est qui ab homini
bus laudem querit Ideo quod cum vni
versa propter semet ipsum operatus est dominus
omnes laudes omnia que laude digna
ad honorem referens deo Et in te ipso
cogita diligenter quod ad hoc creatus
es et redemptus ut non tu sed deus in tuis
operibus commendetur Tu ergo dominum vote
fideliter assequaris ut laudum abho
rreas decus et ab omnibus gaudeas exal
tari Et quanto magis ab aliquo
commendaris tanto in maius gaudium
elevaveris Et studeas quantum potes
mente lingua et opere deum tuum omni
tempore honorare semper actu sola

ſua laude intendes· Si em bene dili
geres deū tuū eūqz honore apetes
ut debes qualles quibuſcūqz amariſ
ſimus ſemp paſſi Et tamquā ſtercus
ab omīb9 reputari ac velud lutum
fetidiſſimū ab oībus conculcari quā
quibus cūqz delicijs habūdare Et
quātacūqz pſperitate corporis ſoſpita
te Si deus tuus amplius laudaretur
etiā ſuppoſito q par eſſet premium
utrobiqz hoc debet gratiſſimū
eſſe nobis ut altiſſim9 deus noſter
a nobis et de nobis aliqd laudis mu
nuſculū recipe dignaretur Sed
ppter miſerias meas in contrarium michi
tota die Sed o mira ineffabilis
amabilis qz clemencia ſaluatoris
Que tam benigne ſic meis miſerijs
condeſcendis Quis illa poterit mi
rari o homo totaliter te involve
in ſua miſericordia et mirare Et tā
dulci deo gracias agere nō deſiſtas
O mi dñe quid tibi contuli q tam
dulciter me ſuperbum et arrogantem
pertractas et foves Que eſt iſta grā
quā in vermem q me ſuſtines admo
netum Certe hoc nō merui ſed
tu inferis habitare Quid tibi pro hijs
faciā o immenſa bonitas Quid
tibi pro tantis beneficijs potero
exhibere Ego neſcio ſatiſfacere
pro delictis Nec dum pro beneficijs la
borare Nec etiā tibi dare aliqd
valeo niſi tuum Scio quid faciā
me tibi totaliter exhibebo Et me
totū pnitus in te ipſum Et ſemp ti
more et verecundia plenus tibi quā
potero reuerentiam exhibebo Et
ſi hoc parum ſit Tamen omia feci q
potui nō dubito approbabis Sed hoc
maximum eſt ſi me dignaberis te
cum in arca commorari Quam michi
tunc eſſet dulcis tua preſencia ſumme
bonū Accedā cum ſilencio et diſco
periam pedes tuos ut me dignus

aduena tibi in matrimonio copu
lare Nō quieſcam certe donec tuis
amplexib9 gaudeā Et in enarrabi
li dulcedine conſopitus in tuis bra
chijs conquieſcā Tunc delicijs affluā
et mirabitur et dilatabitur cor meum
Et mira ſuauitate potitus nil niſi
te potero cogitare Ac tamen me
obſecro amabilis dñe ut meo re
gimini Nullo tempore me dimittas
Quia ſum meus tuus lacerator et lapida
tor ipſius omnia illa que in volucris
largiri Sicut illa bonis tu conſua
Et tibi ſoli ſit honor et gloria Amen

de paucitate vere obediencium:

Quis dabit capiti meo aquā
et oculis meis ymbrem lacrimarum
ut plorare valeā perfectorum ſtatum
quaſi ad nichilum iam redactum
Nam terra culta dñus conſilijs xpi ex
plicis ſpinas et tribulos germinat pro
frumento Certe quāto res pdita
nobilior Tanto debet eſſe intē
ſior dolor Sed ut de multis aliqd
videam9 de obediencia tamquā de re
ligionis fundamento primitus pti
tem9. heu circuire et diſcurrere vtrum in ſua
perfectione poſſis eā in aliquibus inve
nire Credo q vix eam inuenies
latitantem Sed mirari potes cum
religiones et religioſi multiplicentur
Et quomodo obediencie perfecto ſit in
paucis Certe et ſi multiplicata
ſit gens Tamen nō eſt magnificata
leticia ſpiritualis in tenſione Quo
quis ille eſt qui vellet terre pla
tu ad percipiendū Nō ne pocius
ad ſeruiendū Iam nolum9 prelatorum
voluntatib9 conſentire Sed volum9
ut voluntates nr̄as debeant
in omib9 adimplere Et ſi de eſt
aliqs plus de ipſis quam de ſeruitute
vis minuam9 eis gladio lingue
nō parcim9 Et quod peius eſt q nobis
alias eſſet gratū fit nobis co

ipso q aplatis est odiosu Jam no
cogitam quodo posim eoz vo
lutate plem adimplere ac nraz
volutate pfectius abnegare
Sed quodo posim eis in omnib
resiste Et ad facie(n)du q cupim
eos coartare aut ad remedu
q iniugut nos excusatone alig
palliare aut diligeter investi
gam quodo no teneam eis in
nullo obedire Sed heu lucifex
imitam qui pesse voluit potius
qua sub esse Timeo ne secu habi
taculu habeam Ad gfusionem
nram apareat xpus passus qui
pnobis pri usqz ad mortem vo
luit obedire Nichil sibi retines
de hys que ppa volutas i homib
apete gsueuit se exinaniuit ad
plenu huc imitati sut pres
nri Qui cu plati essent se sub
ditoz subditos faciebat hoc
sibi dulce hoc delectabile hoc
pamabile in hys que magis
sue volutati gtraria existebat
in hys que ad exterioris homis
gfusione afflictone exinanitone
spectabat sibi infinis obedire
No eni curiose librabat an hoc
melius esset hoc securius hoc
laudabilius sicut quida faciut
causa fuge Sed cuncta que no
essent gtra deu quatucuqz ar
dua et vilia du cnerent esse pla
toz beneplacita adimplebant
auiditate maxima Tanta erat
obedientie dilectio ut ad ea im
plendam no timeret discurrere
sup aquas Nec ire ad capiedas
leenas cu iniuget eis et mlta
alia q no sufficio enarare Nec
eni indicanit esse infructuosu
Qui obediens abbati voluit pamu
lignu aridu ad aquare Ibiqz ap
paruit obedientie celsitudo

Qa q mortuu et aridu fuerat pobe
dientis meritu fructu fecit Qz
ergo obedientia gloiam Cur no
potius de nra supbia gfudimur
Nuquid viri apsliti posim noiari
Timeo no xpiani etia Sed potius
imitatores luciferi posim et de
moniati apellari Quodo xpian
dici potes qui xpo gtraria interis
adimplere Nuquid xps gsideranit
q ipe erat deus et scdm huanitate
omni gra et sciencia plenus Qui btc
virgini et yoseph erat subdit In
solucdo etia didragma finis de
monu voluit obedire Nos vero
sum velud sepulcra de albata ypo
crisi homib exterius mortui
aparem Et interius tumore
supbie vegetam Jam obedire
renuetes dicim q no sumus
vocati in suitute sed potius in
libertatem ignozam eni q s
uire deo regnare est Et in hac
obedientie suitute quato ma
gis nos subiciim tanto maiori
honore efficim dignores Et no
solu ipa obedientia nos reges
gstituet in futuro sed exim
si in sua pfectoe existat facit
creaturis omib dnari adsta
tu reducit pstinu Et nichil
gtrariu nisi ad pfectu aie fue
rit molestare pmitit adusa
facit pspera et homiem adhuc
in carne mortali facit angelice
se habere Nec no et sui dni facit
homiem apete cu fuore Et omib
post positis laude dei facit qrere
cu magna auiditate in qualibat
creatura Nec momentu pmitit
ptrasire absqz suicio dei sui O vir
tus mirabilis que sui facit hoiez
oblivisci et semp i suu tende redep
tore Et in terris habitate facit
in celestib habitare Quid ergo
miraris de obedientia o supbe Cu

cu dr aplus q no i suitute nos su
mus vocati suiuit o no debem9
nec deo nec platis obedire timore
suili ad modu suoz sed timore
liberali ad modu filioz Absit q
vellet dite o de tetro volutate
nram faciam9 Cu eni dus dixit
Qui vult venire post me No dixit
beplacitu suu sequat3 sz abneget
semet ipm & tollat cruce sua & sequat3
me Et tota sac scptura hoc est tam
nouu qua vet9 testametu obedia
laudat Si eni bona spem habes
no renueres deo tu ipse q igno lib3
plato vilissimo obedire Sz potius
dedignaris qua tua tam nobilem
subicere alicui alij creature Miru est
eni q dedignat3 homo suire deo i
plato Et no dedigt3 suire vilib9
quant alij vilissie creature sz totum
temp9 suu Nitit3 expende circa michil
Ideo q vir cordat9 sicernet q ipse
plus qua alius se ofendit3 Et qu
diu semp supbe egerit vindicta
dei o sui mittetur i omib9 abne
gare Et se ipm abhorres vellet ab
omib9 9culcari Semp tame ad hono
rem dei sui oia referes q ipse gcedat
Qui obediens pri pro nobis voluit crucifigi

Qz utiles sut teptatoes suo dei

O quire benignitatis altissie Qui
nos teptare pmittis No ut ca
piam3 sz ut timetes ad te portu
tutissimu fugiam9 More bone ma
tris facis dne Que filiu suu a se
elongatu vide desiderat & ample
xari Ideo paliq3 terribile sibi timo
rem i ducit Et expadens brachia
filiu recipit fugiete & cu gaudio
sibi avidet & osculal dulcia elargit3
Et ne alias a se recedat hortat3
vt no accidat sibi malu Consolat3
ad se fugetes & demu vbera submisset
O felix teptatio que ad dnos ample
xus nos fuge opellis O dulcis dne
qui nos pmittis vndiq effugari Et sep
te tbmus refugiu salutare vt tecum
omi tempore comorem3 No ergo
te teptatoes habe mireris o homo

sz ad deu fugias expauescens Ubiq3
si teptari nolueris resedebis Sin
aute capi poteris & dapnari
Si aute adeo te nimiu elongasti
q no potes ad cu recurrere pleno
corde ad xpm tibi pximu accele
rabis Et in sui lateris puteo
panno supposito abscoderis Et ne
timeas q te in venire valeat i
imicus Hoc semp habeas p regu
la generali q quocuq3 deu ad te
pfude volueris in clinare i corde
tuo vulnera xpi porta Et eius
gspsus sanguine te pri tamq vni
genit9 pntabis Et ipe tamqua
pr dulcissim9 tibi plenarie puide
bit Accede ergo ad xpm & cum su
pliciter depcaris Ut ex quo ipm
no decet demo vulnerari digne
tur in tuo sague sua vulnera
renouare te q3 totalr suo sague
rubricare et sicut purpura indu
tus poteris regis introire pala
ciu O teptate hec vulnera toti
die meditare Et semp hec erut
tibi refrigeriu & solame Nec
dubites q si ea bene in corde
tuo exp eris nulli teptacoi
aditus aparebit Quis eni
videns dnm glorie nris scelerib9
sic grauiter vulneratu auderet
iteru scelera pctrare Et si p suoz
ipoz vulneru reuerencia & gpas
sione no desistet a pccato salte
quia videret q sine gpacone re
bet3 grauior pena pccato timo
re nimio a pccato abstineret
Si aute gtra te xpm ppt3 tuas
nequitias videris in dignatu
ad spem miseroz recurras matre
sua Et ipi tamq matri dei re
uerencia exhibebis Ad fusis
lacrimis eius auxiliu postula
bis Et si pseuerabis no quiesces
No dubites q abea q volueris
i petrabis Ueru cu tremit
misericors et sibi miseris satis
facere exoficio est commissu Eo cu

magna diligēcia exercet q̄uiter
ergā omēs tibi etiā nō poterit
denegāe Qz ꝛ si nullo modo te
videris ꝯsolāi Nosces deū te di
ligēe Et hoc facit ut pctoꝝ tuoꝝ
ꝓfūditates cognoscās Et tuā
miseriā nō ignores Et hoc
est maxīm̄ dei donū Nō cui sibi
placet ꝑ sp̄iciō aliquoꝝ Cui
se iustos reputat Et ad ipm̄
altissimū tanq̄ ad familiare ami
cū accedut Vult cui quātu
cūq̄z magn⁹ se mis̄eꝝ ꝛ quasi
nichil reputās ad ipm̄ veniat
cū pctoꝝ suoꝝ ꝯfusiōe ꝛ mag̃
reuerēcia ꝛ timoꝛe Et magīs
īmo maximū reputet si ipm̄
in mesus deus m̄ dignet̄ sal
tim atergo intueri Ideo qz ple
no corde dei magnificēciam suā
qz paruitatē ꝯsiteat ꝛ ꝗ dicat
dn̄e nō sum dign⁹ ut intres
sub tectū meū Sz nec ut tibi
appinquāe valeā vllo modo Su
ficiat eum m̄ ut tue pietatis
oculis me digneris respicere
a remotis Dico tibi q̄ si in hoc
pseuerauis nō quiescēs Nō so
lum te videbit sed ad sua secre
tissima introducet Qꝫ ipe facē
dignet̄ Qui est in secla bndc̄s Am

Qꝫ hō nō debet cogitāe de pdestinatōe

Si de pdestinatōe aut pscientia
dei tibi aliqua sub repat cogi
tacō Sic responde diabolo talia
ꝓpinati Quid q̄ sit de me te cer
tum est esse dap̄natū Sed ego si
pscitus sum et deū meū nō de
beo habēe post hac vitam totis
meis vibus laborabo ut saltem
ipm̄ habeā in p̄nti Et ipm̄ possideā
quātū possum Ne in utroqz statu
caream tanto bono Quomētu
ergo tempoīs de cetero nō di
mitā Qꝫ sedm̄ meū posse fruar
ipō Et semp in ipō summa iocundi-
delecter ex quo meā miseriam ꝯse
qui debeo in futuro Nunquid michi
summa vesania esset si certus su
me eternalib⁹ ignib⁹ cruciandū ꝯs
tinuo tradere in p̄nti Et eximie
in cāpe cū diabolo habitāe Nōne
sufficit illa miseria Quāe me mi
serꝝ faciā ante temp⁹ ymo certe
si ḡus pdestinat⁹ meā deo meo p̄ut
potero totaliter exhibebo Vt
nichil sit in me Nec cor nec lin
gua nec cetera mebra Qꝫ ꝯtinuo
sint in seruicio dei mei ut saltim
dū possum ꝛ quātū possū habeā
summū bonū Sicut enī seculāes
quia in xl.ª nō debet comedere
carnes volūt in carnispriuio car
nib⁹ habūdāe Sic deceo facere
debet qui de sui pscientia esset
certus Et hoc p̄cipue faceret
Qui quā suauis est dn̄s degusta
ret cetera delicata ab sinthiu
reputāet Sz quātūqz q̄ deus
me pscitus fuerit sim certus scio
q̄ se ipm̄ negare nō potest Eu
igit̄ totis meis visceib⁹ am
plexabor Et ipm̄ stringes fortit
Sicut si aurōa aparuerit Nisi m̄
benedixit nō dimitā Qꝫ si be
nedixerit m̄ Nec etiā tūc di
mittam ꝛ sine me recedere nō
valebit Licitū est enī michi
ei violencia in ferre in hac parte
Cū ipe comēdet illos qui regnū
celoꝝ rapiūt violenter Aut
certe scio quid faciā in cauūis
suoꝝ uulneꝝ me abscondam
ibi qz quietius latitabo Nec
extra se me poterit īuenire
Et exire ꝯpellēe nō decebit Qꝫ
dixit Qui venit ad me nō eiciā
foras Et sic me ꝯdempnare nō
poterit nisi se velit iudicare
Aut ad matris eius pedes ꝓuo
lutus iacebo Et q̄ ꝓpt pctōes
mater dei facta sit alegabo·

Et ut michi venia impetret postulabo
nec repulsam ab ea pati potero cum
fons pietatis predicatur ab omnibus ipsa
cui non misereri ignorat Et miseris
non satisfacere nunquam sciuit Nec cre
do quod propter me noua velit adiscere
lectione Ideo quia ex compassione maxima
ante filium suum metum si dici potest
misera aparebit Et in ad indul
gencia quatocius suum vnigenitum
inclinabit Et sic triplex habeo
refugium Et quasi triplex funiculus
difficile confringetur Et si predesti
natus sum et eternam patriam debeo
cum angelis posidere Certe debeo
exnunc angelicam vitam ducere non
humanam Ideo tu me illi ascribe debeo
cui se michi in premium preparauit Et
hac porcione contentus nichil aliud
amodo debeo affectare Justus est
enim et si aliud quam ipsum quererem contra
me posset racionabiliter indignari
Et quem diu usus sum amicum beniuolum
cito viderem iratum et contra me sen
tenciam inferentem Igitur in fine dia
bolo sit confundere Et quid de me fu
turum sit ad dei [illegible] non desistam
Sed ve tibi quando potes tanto deo
ministrare et eius dulcipencia iocundari.

De Bonitate et Caritate filij dei

Carnem contra spiritum per contemplacionem
elevatum conquerente ymo per
xpistum ipsam eleuatam auscultans
Inquit Caro Tibi deo patri iusto
ac misericordie infinito de tuo
filio conqueror vt tua iusticia
consideret violenciam michi factam
Et tua misericordia mee miserie
condescendat Ille tuus filius ple
nus sapiencia et virtute me sua sa
piencia circumuenit Et sua virtu
te violenciam michi fecit Ille
tuus filius sua sapiencia se subtra
ne michi simili occultauit ac ad
me humilitate nimia ac benignita
te inenarrabili callide subintrauit
omnibus fuit humilior omnium despector
omnes necessitates assumpsit et omnes
infirmitates portauit pro omnibus
crudelissime voluit affigi Tam
passione quam compassione grauissime
voluit affligi Cordis sui amorem
per apercionem lateris voluit demon
strare in eo quia voluit in remedium
humane sacramenta Quid plura
Sua carne constituit in cibum
Suo sanguine in potum et se ipsum promi
sit in premium Sua precepta facientes
quare fratres quia vocauit Denique
non solum in via sed eciam in patria
promittebat quod se precinget et eis
ad mensam suam ministrauit hijs et
alijs que nec scio enarrare Jam
michi deputatam allexit nimis
Et non solum allexit Sed eciam intra
in terras sua traxit virtute Juxta
tum ut sit sibi eam siue blandicijs
conquexerit Vt de me non curet
quia pocius me affligat deiciat
conculcet et ad nichillum redigat
Et quanto grauius videtur hec in conferen
tes diligat et pro eis oracionem
specialem fundat Sic quia mortificat
et non curat in limo iaceo et ex
ultat Sed quid dolore dolori
addit vt in tempore doleam cupit
hec gloria sua cum videtur michi
posse in fratre iniuria contulerit
et quid quod vilissimum aut grauissimum
potest Sic quia me desolatam et af
flictam relinquit et ipsa semper
vult cum tuo filio commorari
Semper sua carne cibari Suo
sanguine inebriari Vbicumque
fuerit secum vult pariter co
morari Nunc secum aparet
in presepio paruula Nunc ante
secum virginis brachijs amplec
tatur virginis lacte fouetur

Nuc secu sitit secu famescit Nuc
secu gspuit ꝫ Nuc secu uulne
ratur Nuc secu in cce nuc secu
in celis letat ꝫ aput te quotu
qz prexeit secu vadit sine ipo
esse no qucit Quid igit ꝫ tibi di
cam deus pr de filio tuo cui aīa
michi dedita sit suo in ebriauit
amore sic alienauit a me Si
rapina commisit iubeas res
titui Nec cum para michi vi
detur sic rape una mecum Cur
cui michi deputata solu tuu
filiu diligit Cur sic me odit
Cur cetera dereliquit Cui filij amo
re absorpta gradit ꝫ sine sensu
Jam nec aliud audit nec videt
nec aliud gustat Semp uult int
sua bracchia commorari Ibi iocu
dat ꝫ ibi letat ꝫ ibi delicijs habu
dat ibi nimio dulcore inebriatur
Nec miru si hec aīa mea tantu
filio tuo adhesit Qa nisi esset
lapide durior et ferro insensibi
lior Ex quo tanta sibi filius tu
fecit aliter facere no debet Et
ubi est sic durus lapis qui amo
ris ardore no scinderetur i mo
liquefieret sicut cera si sibi
fieret oīa sup dicta Et ideo no
cqueror de aīa tibi benigne pr
quia fecit q debuit Sed de tuo
filio qui eam nimis alexit bene
ficijs ac me i tanta miseria dereligt

Responsio

84° Attende et audi quid respondeat eterni clementissimus
pater Quia creatura mea es
tibi iusticia cu misericordia exhi
bebo Nā cu ancilla mea esses
tamen semp dñari voluisti ac
semp in ordinate egisti Tibi no
michi eā fuire fecisti ipam ad
omnia mala pronā reddidisti
Et q peius est eam ad ymagi
nem meā facta diabolice sim
tuti subdidisti eam bestijs simile
immo peiore fecisti Eam fetidā et ab
hominabile exhibuisti Ea supcali
gine demigrasti Et in tantum ea
alterasti ut creatura mea sic
nobilem no cognoscere oportuit
eā quia carnem nimis diligebat
meu filiu incarnari ut eā allicet
ad suu meu qz amore Et quia tibi
carnē aīa adherendo mortua erat
ut viuificaretꝫ meu volui filium
incarnatu p ipa occidi Nec fuit
hec filij mei aliqua coaccio vel
decepcio Sed mea suaqz inenarra
bilis dignaco Et quia tu carō a
sua infusionis pricipio usqz modo
semp male egisti Meus vero filiꝰ
erga eam nimis exarsit amore
et se totu sibi exhibuit ideo mea
iusticia multa exigit ut eā totā
et totaliter sibi dimitta Et ipa plus
te quā sterc⁹ abhorreat et abom
abhorreri cupiat Sed quia non
solu iusticia sz miam impetrasti
Volo ut aliqn etiā in pñti dulce
dine quā in meo sentis filio p
fruaris et insup in futuro nobi
lissime ac pfectissime te dotabo
Et si bene aīe in omibꝰ obedie
ris Exiuit no solu a pena eterna
Sed etiā a purgatorij te absol
uo Qui viuo et regno ... i sclij sclorum

Meditacio sup Salue Regina

Ad salutandam virgine ma
riam primo debes eius ma
gnitudine considerare Nec
certa suu filiu potuit amplius
eleuari Qua ut mater dei
vocaretꝫ et esset Exultans ergo
et admirans magnitudine matris
eius deuote et reuenter ad ipam
accedens dicito Salue Hoc dic
to Statim in tua resilias paruι
tate a magnificentia matris dei
et dic paciencia habe in me
dña Quia ego vilissim⁹ homo au
deo asistere tante dñe et salu
tare te psumo Regina celorum

dnam angelorum matre dei mei sed
de tua benignitate dna humili et humili
tate benigna confido quod me indignissimum
sustinebis Et quamuis sis archa dei
cuius me comparatione nobilior archa vete
ris testamenti Et ego multo igno
bilior hominum Tamen cum te tetigero
corde et salutauero ore Non credo
perituri sed tuo amore pocius inflam
mari Et a tua pietate largissima
pocius exaudiri Ergo salue salue
Regina · Sub tuo regimine dna
volo de cetero militare ac totam me
dnacioni tue committo ut me ple
narie regas et gubernes Non me re
linquas quia sunt in contrarium inimici
mei qui eciam in commissis nouicijs in
teriore destruere Sed tu plenum
sum miseria et a planta pedis usque
ad uerticem putrefactus fetens
grauiter horore Quomodo me regere
dignaberis tam nobilis Et a tua
Certe quia tu es Regina Misericor
die. Et qui misericordie subditi
nisi miseri Si ergo regina mie es
Et ego miser vnus sum subditorum
maximus Quomodo ergo dna i me
ipso non exercebis tue miseracionis
effectum Vere dna es regina mie
Quia non est in hac vita sic desperatus
Sic miser Cui non impetrares miam
salutare Si ad tunc declinaueris re
gimen Certe dna cum te aspicio
nichil nisi miam cerno Nam pro mi
seris mater dei facta es cuius mi
sericordia in super genuisti Et diuinitus
tibi miserendi officium est commissum
Undique mia tua vallaris Solum
miseri apetere tu videris Quia
tu es sollicita de miseris hos in tuos
filios adoptasti hos regere dna
voluisti Et ideo regina mie me
rito tu vocaris Quid ergo de ce
tero formidamus quod timemus Et
quis a te perierit non habebit
Certe nisi qui se miserum non cogno
scit Quia non subest tuo regimini
nisi miser Aut qui eciam si se cogno
scit miserum de tua mia non confidit
Illi ergo soli paueat qui se existi
mat iustos esse et superbi et presumptuosi
qui tuo regimini non subsistunt Et
eciam illi miseri Qui tua miam non
requirunt Nos ergo miseri tecum
de cetero consolemur Tecum amodo
dna habitemus Te mentis visceribus
amplectamur Quia tu es Vita. Vita
vere que mortem superbie humilitate
vicisti Et nobis vitam gracie impetrasti
vitam glorie genuisti Et non dubium
quia vitam nostram a multis periculis libe
rasti In omnibus enim vita morti opa
ris O vita mirabilis que mortuos
viuificare conaris per te dna est re
gressus a peccatore ad habitum O vita
morte non times mortem expel
lens mortales immortales consti
tuens O certe vita amabilis vita
desiderabilis vita delectabilis
O vita non senescens sed pocius se
nes ad iuuentutem reducens O vita
carnales vitas ad nichillum redi
gens et abhorrens O vita que nutri
ris celestibus alimentis O vita
certe contraria mundi vite Quicumque enim
vult te habere se affligat delicias
respuat delicata queque contempnat
Et qui amplius mortificatus fuerit
te amplius possidebit Si vita mea
es Cur non semper in me es Cur non
semper vegetas vita mea Amas
michi hoc tribuat ut semper gaudeam
beneficio huius vite Dulcedo. Vere
dulcedo et amaritudo peccati
expellens Que nobis gracie dul
cedinem acquiris Que ad suaui
tatem patrie celestis contemplacionis
introducis O dulcis dna cuius
sola memoria affectum dulcorat
Cuius meditacio magnitudinis mentem
eleuat Cuius pulcritudo oculum in te
riorem exhilarat Cuius amenitatis
immensitas cor meditantis
inebriat O dna que rapis corda ·

dulcore Et none cor meu dna ra
puisti Et vbi queso posuisti id
vt ipm valeam inuenire Nunq̄
in sinu tuo ne ipm inuenia collo
casti O raptrix cordiu Quando
in restitues cor meu Quare sic
corda suplicitu rapis Quare vio
lencia facis amicis Nunquid vis
semp ipm tenere Cu illud a te
postulo michi arrides et statim
tua dulcedine sopitus quiesco
Cu in me reu̇sus iter postulo
me amplexaris dulcissima et
statim inebrior tuo amore tuc
cor meu no discerno a tuo Nec
aliud scio petere nisi tuu Sz ergo
sic est cor meu tuo dulcore in
ebriatu guberna illud cu tuo
Et in sanguine agni serua et in la
tere filij colloca Tuc asequar
q̄ intendo Tuc posidebo q̄ spero
Quia tu es Et spes nra Quid
ni tu es spes nra Nonne tu es
dna et regina Nonne tu es mater
p̄mij s. xpi Qui est p̄miu et cor
Nonne tu es que tantu nos ex
altari desideras Nonne plus
sine cōparatione nos diligis ac
bonu nrm procuras qua mater
carnalis Si ergo vis nos fa
cere gloriosos Imo quia vis q̄s
poterit p̄hibere Speret ergo in te
qui nouerint nomen tuu quis no
dereliquisti querentes te dna
Quis no sperabit in te Que
etia aduiuas desperatos Et q̄s
no sperabit in te p̄ quia exaudi
te sunt patru p̄ces et cor adim
pleta p̄missa Et quid potuerit
p̄triarche et p̄phe desiderare q̄
p̄ te dna no fuerunt asecuti Si
antiqui hec oia habuerunt p̄ te
Quomodo nos qui sumus filij tui sa
nguine ia redempti no habebimus
q̄ volumus postulare No dubito
q̄ si ad te venimus habebimus q̄ vo
lumus In te ergo speret qui desperat

Qui deficit ad te curat confidenter ad
te p̄ueniat Qui vult impetrare
dicendo Salue. Quis ergo dete
rreat a tua salutatione nos poterit
p̄hibere ex quo sit es vita dulce
do et spes nra Quis ergo ex quo
regina es a tua reuerentia nos
poterit impedire Et quid est
salute replicare nisi tibi sine fi
ne reuerentia exhibere Quid est
salutare et iter salutare Nisi sa
lute et salutis p̄fectu a te dna
postulare Quid est salutamus
et iter salutamus nisi ut ta in
terius qua exterius p̄ te dna
salubriter custodiamur Quid cu
saluto nisi quia tue reuerentie
vtz q̄z hoiem expono Quare te
p̄mo salutaui nisi ut haberem
Et iter salutaui nisi ut per te
tuu filiu posidere Quare te salu
taui nisi ut redderet te atenta
ad mea vota Et iter saluto nisi
ut benigne recipias et p̄ficias
ipa Quare ter p̄mo salutam⁹ vt
te comendarem⁹ Secundo ut post
hac miseriam filij tui gloria gau
deam⁹ p̄mo es dna salutata
vt p̄ te gracia impetret Secundo ut
p̄ te ad gloriam veniatur Ad te
vere quia tu sola dna genuisti
Tu sola interemisti vniuersam he
reticam prauitatem Tu sola comus
es regum Tu sola es gubernatrix
p̄mij Ad te matre nram certe
que lauas nos a sordib⁹ peccatorum
Que nos consolaris in cunabulis
vagientes lactas paruulos esu
rientes Tuis brachijs susten
tant deficientes Tu vere con
solidas vulneratos ad salutem
p̄ducis egrotos Et no solum
mater sed et medica facta es
miserorum que es dna angelorum
Ad te certe que no despicis de
linquentes que recipis fugientes

blandimentis nos aliis delicijs
nos foues et nutris ad te Clama
mus. Quomodo non clamarem⁹ qui
uulnera sustinem⁹ plagas senti
mus qui inimicis vndiqz circunda
mur clamam⁹ angustiati mise
rijs infinitis oppressi clamam⁹ cor
dis anxietate stomachi vacu
tate doloris acerbitate aut forte
erga te amoris immensitate cla
mamus ne sompnolencia tibi erga
nos inducatur Quare cum obdormis
domina surge adiuua nos Clama
mus eciam ut nostram tibi manifes
tem⁹ necessitatem Domina clamare
necessitas nos compellit Et eciam
clamam⁹ ut ad prouisionem te am
plius moueam⁹ quapropter huc clamo
rem rauce facte sunt fauces nre
Quid ergo amplius moraris Quare
nos amplius affligi permittis Si
ergo multum tardauis voce amitta
clamando et ad te amplius vociferare
nequibo Heu quid tunc faciam tunc
nec exaudire me poteris nec
audire Quid faciam domina cum a te
fuero penitus destitutus Cito
domina subuenias clamanti Ne in
manibus subiciar inimici Curre
festina domina et tuum nequissimum
ac infidelissimum seruum ad te cla
mantem parcendo adiuua et eripe
de manibus inimici et periculis tui
hostis Curre et libera nos domina
propter eorum superbia comprimenda Curre
ne dicat vbi est domina eorum de cuius
clemencia confidebat Ne mireris
domina si clamam⁹ quia sum⁹ a te
nimium elongati Nam si prope essem⁹
plani⁹ possem⁹ loqui et ideo clama⁹
Exules a patria Exules a uisione domina Et vtinam non exules
ingrata Exules a consolacione matris
nam o anima cur non es pocius se
parata a corpore quam a tua matre
exulata Si exulata es a matre
exulata es a Christo capite Et quomodo
membrum potes sine capite ambulare
Heu michi cur sum in tam longum
exilium relegatus Cum videbo dominam
salutarem meam Aut quando potero sal
tem meam dominam intueri Non dubi
to domina quod si ad te tamquam exules
clamauerim⁹ corde te et tuum fi
lium possidebim⁹ plene Cur ergo vo
lum⁹ quiescere Cur non ad patriam
anhelam⁹ Cur non affectam⁹ matrem
dulcissimam amplexari Quare
non desideram⁹ secum et cum suo fi
lio commorari O domina dum hic sum⁹
exules constituas nos ne hic tamquam
in patria confidentes te et tuum filium
querere desistam⁹ Sic tu constituas
exules in corpore vt tu tecum
sim⁹ ciues in mente Eflij eue
Ve filij eue quia superbi quia
presumptuosi ambiciosi auari saltem
gulosi et carnales inobedientes
et bruti moribus ipsam euam
sequentes prom sum⁹ ad malum
deficientes vero ad bonum Et si
contingit aliquem filium bonorum ope
rum generare cum quadam cordis
dulcore et leticia parturim⁹ Sed
malum cum leticia perpetram⁹ Nec
nobis sufficiunt mala nra Sed
sicut Eua adam ita nos alios
maculam⁹ Et eciam sicut ipsa
excusabat se ita et nos in defec
tibus nris excusam⁹ Aut saltem
si possum⁹ in alios retorquem⁹
Dedit nos vescia ligno vite si
mece dum contemplari Et manu⁹
ad lignum prohibitum aplicamus
Non curam⁹ in contemplacione paradisi
delicijs consolari Sed pocius vo
lum⁹ in peccatorum fecibus habi
tare Plus enim placet nobis
in multo labore et sudore vilia
acquirere Quam dum gloriam de
gustare Nisi enim domina nos adiu
uisset forsitan ad infernum profu
dissima venissem⁹ Nec enim esto

q nos valeat excusare cum non te ſ
cuta i omnib9 imitaui9 at ppt hoc dña
Adte ſuſpiram9. Suſpiram9 enim
de tam bone matris abſencia venī
re ad te dña cupim9 ꝫ ideo ſuſpiam9
adte tuū filiū afectantes Suſpiā
mus ad te tamquā puuli tuī deſi
derio Suſpiām9 ꝫ amoꝛe uro Nul
lus enī niſi tuus amor quo erga
te dña ſum9 inebriati intrinſecus cogit
nos dña adte ſuſpiare Quis enī
non te diliget repatte om̄ amoꝛis
caminū pulcritudine ſole dulcorem
melle Bonitatis theſaurꝫ honeſ
tatis ſpeculū omnis ſtitatis exē
plū Quia omnib9 es amabilis oib9
afectabilis omnib9 delectabilis
Sedes es ſapie fluuiꝰ clemētie va
dus deitatis Non eſt qui ſe abſco
dat a caloꝛe tuo Quis g° adte non ſu
ſpiabit amoꝛe Suſpiām9 etiā dolo
re Vndiqꝫ nos anguſtie pmūt Quō
g° non ſuſpiabim9 Solaciū es miſeroꝝ
Refugiū expulſoꝝ liberatio capti
uoꝝ Medicina infirmoꝝ Mater
paruuloꝝ Sponſa adultoꝝ Regina
bellatoꝝ Dña vniūſoꝝ etiā inim
coꝝ Nec eſt qui tue volūtati va
leat obviare Sic aflicti ſic miſi
ad te talem dñam ſuſpiram9 Ge
mētes ꝫ flentes in hac lacrimaꝝ val
le. Tu dña nonne vides q totaliter
ſum9 amaritudine plenī Intus ſu
mus gemētes exterius flentes in
loco lacrimoſo iacentes honerati pecca
tis gemim9 agrauati moleſtijs fle
mus habundātes miſerijs in valle
lacrimaꝝ ſum9 tuū auxiliū poſtulā
tes Hec eſt certe vallis lacrimaꝝ
ad quā omnia lacrimabilia fluūt ge
mebunda decurrūt ad quā flebilia ruūt
Ad hāc valle fluxerūt demones infer
noꝝ peccata pthoplaſtoꝝ miſerie
antiquoꝝ Quid amplius dicā Nec
ſuficio nec ſcio huiꝰ vallis deteſta
bilia enarrare Eya ergo advoca
ta nr̄a. O laudabilis clemētia
creatoris Qui ſic aflictis tam
nobile ſubſidiū dignatꝰ eſt elargiri
O certe dei nr̄i miranda benignitas que
ſuis reis te dñam tribuit advoca
tam vt a filio tuo inter nos ꝫ ipſū
iudice ꝯſtitutū q voluerīs p nobis
valeas impetrare Nec enim dubiū
eſt q nr̄a culpa manifeſte dap
nabat quos ꝯſuat, tūc advoca
tio pietatis O admirabilis erga
nos miſericordia dei nr̄i Quem ne
a ſua fugerem9 ſententia Non ſolū
dignatꝰ eſt ſe a quitate nobis in
iudice vt eſſet deꝰ ꝫ homo ihūs
xp̄s a quo debet ſentētia pmul
gari Sed voluit viſcera miſericoꝛ
die matre ſentencie dñam gloꝛie
noſtra ꝯſtituere advocatam
Et ideo non time dū q miſericoꝛs
miſeris ad illā parte declines
ſentētiā quā defendis ꝫ nobis
exhibeas gratiam gratis Scio enim
q poſt ſentētiā non reſtat apel
lacio ad maioꝛe Quia ſi timere
ſit homo tuus filius Eſt tamē
ꝫ deus filius dei pr̄is Non enim
video dña q tibi aliq valeat
denegari Et q in pte celeſtem
patriā habeam9 hoc eſt certe
q cupit deus nr̄ hoc eſt q de
ſiderat hoc eſt p quo te mrē
ꝯſtituit advocatā Non reſtat dña
niſi ut Illos tuos miſericordes
oculos ad nos ꝯuerte. Non dubito
dña q ſi nr̄as aſpexeris miſerias
Non poterit tua miſeratio ſuū
retardare efectū Mirabilis
nec non admirabilis tuoꝝ radii
oculoꝝ quo nos alicis ad amore
Et plena dulcis ſalute Vene
natos oculos erut baſiliſci
O ve oculi venenati Cur non ofer
tis vos oculis virginis Si multis
pfectam recipe medicinā
Via ſua claritas oculoꝝ tenebras
expellit Efugat catharuas
demonū purgat vicia mētiū
Corda angelica accendit Somes

ad celestia trahit o qua sut beati
dna quos viderut oculi tui · hos
ergo dna oculos ad nos gute
Et ihm benedictu fructu vent
tui nobis post hoc exiliu ostende
o venter mirabilis qui potuit ca
pere creatorem o venter lauda
bilis qui meruit recipe redep
torem o venter desiderabilis
qui emanauit desideriu me cu
grax flumia gloie p mu o ve
ter no venter sed empyreu celu
qui hoc ventre fuit ptiu pditoz
felicitas beatoz deus angeloz
o beatus venter o beata viscea
o dna mea o fons pietatis latq
sactitatis flume bonitatis ven
ter tuus dna o felix venter qui
solem generasti vniuisu repasti
celestem patriam recupasti o
qua pciosus venter qui ptulit
medicina infirmis vitam mor
tuis padisu iustis o venter
eburneus o sedes sapiecie o
venter tornatilis et celsitudo
gloie o venter amabilis et dul
cedo mee o eleuacio mentiu in
ebriatio cordiu suauitas pecca
toz fructus tuus dna hic
certe est fructg beatus a pnci
pio sui ortus hic est ihus dei
vnu filius hic est saluatoz m
dns deus huc ihm benedictu
fructu ventris tui nobis post
hoc exiliu ostende vt ipm vide
do ipm habeamg ipm videndo
ipo pfruam O clemens o pia
o dulcis maria dne · o clemens
indigentib9 o pia exoratib9
o dulcis diligentib9 o clemens
penitetib9 o pia pficietibus
o dulcis ctēplātib9 o clemens
liberado pia largiendo dul
cis te donado o clemens csolā
do pia blandiendo dulcis oscu
lando o clemens in efectu pia in
afectu dulcis in pcceptu o clemens
in cceptu pia in aspectu dulcis
in amplexu o clemens es aflictis
pia delictis dulcis in amore letis
o clemens es subiectis pia in co
reptis dulcis p dilectis o cle
mens o pia o dulcis virgo maria dm

Explicit liber sancti Bnardi qui
vocatur Stimulus amoris finitg
p dopnum Jeroniimu de praga
Heremitam reclusum Ipo die
Sancte lucie virginis et martiris
Ano dni m° ccc°. xxx v°.

Incipit Tractatus Contra hereticos
Bohemos Quem cpilauit dopg
Jeronimg de praga Reclusus
hemita In cilio in Ciuitate Basi
lea Ano dni m° ccc° xxxv°.

Tractatus contra hereticos Bohemos

Amantissimo ac merito ve
nerabili in xpo patri A.
priori monasterij Carthu
sie. Fr. Jeronimus de praga
Sacre heremi Camaldulensis
Heremita reclusus Et omnium
suorum xpi minimus optat salutem
Exegisti a me pater optime atque suauis
sime vt exercicij causa disputacio
nem catholicam Quam nuper contra
Bohemos hereticos In sacro Basilien
Concilio disputauimus Calami oficio
tibi exprimere ac in vnum redigere
tractatum Aiebas enim fore optimi
auspicij Si huiusmodi monimentis
primicias studiorum tuorum consecrarem
facturum quod rem quemcitissimam et
voto et instituto tuo Si non minus
studij opere et diligencie facerem
Quam sanctissimi doctores Jeronimus
Ambrosius et Augustinus fecerunt
Qui contra hereticos plurima scripta
reliquerunt Ego ita quod et si viris
illis sanctissimis ingenio doctrina
et deuocione longe inferior sim
Nulla quod hijs racione conferendus
Nichil tamen minus integrum
existimaui Qua votis tuis tue
quod adeo racionabili de esse postu
lacioni Vtinam tam fauste et feli
citer Qua promte et obtempe
ranter agressus sum Id igitur
eo libencius describere institui
Quo vestris summe spei Carthusie
fratribus atque omnibus catholice
fidei cultoribus summo solacio
vsui et edificacioni fore arbitra
tus sum Tu itaque pater mi optime
atque iocundissime hunc Tractatum
ita leges vt ab ingenio paruum
exercitato editum et compilatum me
memineris In quo si quid incongrue
dictum ofenderis ofendes autem
plurima Jmpericie mee imputes

velim Neque enim tantum michi arogo
vt materiam Catholicam vano colore
rethorum obtundi et obumbrari non am
bigerem Si eam huiusmodi co
loribus subiugarem Ego enim
cum tua istam peticionem michi mi
nime spernendam arbitrarer
malui in me eloquenciam culpari
quam fidem Et incultum sermonem
detestari quam amorem Tibique
so in primis pater optime imputare
debebis Qui in memoriam virium
mearum eas quod amore pocius quam
racione metiens Rem sanctissimorum
atque peritissimorum virorum ab impe
rito requisisti Verum quidem esset
perfecto parum grati et minime ofi
ciosi animi huiusmodi abs te
iniunctum laborem recusare Cum
michi satis grata domus Carthu
sie mansione dignatus es
exhibere Sed ut hoc vel mini
mo precio merce dibili in me
amori tuo satisfaciam Ita tamen
ut per qualicumque operem meo amplis
simum semper oracionum tuarum munus
abs te reposci intelligas Circa
in primis quidem Notandum est quod
Bohemi heretici heresim suam ab An
glia pragam detulerunt In qua
quidem heresi plures quam xxiiij or
articulos hereticos et per sacrum
Constancie Concilium dampnatos
retinent Ex quibus omnia mona
steria et omnes ecclesias in toto
Regno Bohemie igne combustas
funditus destruxerunt Omnes
religiosos Episcopos et sacerdotes ex
quisitis tormentis afectos cru
delissime interfecerunt Vasa sanctu
arij Calices et ornamenta altaris
et Sanctorum reliquias prophanantes
Ex hijs concubinas suas ornauerunt
Omnes ymagines xpi beate marie

virginis et Sacerdos in omni loco gla
dio et igne vbique deleuerunt Sac
tissimum corpus xpi vbicunque re
perunt in terram deiciunt et pedi
bus suis conculcant Sacerdos ipsorum
hereticus dicit missam in foro absque
ornatu ecclesiastico armatus
vel in sola tunica dicens alta voce
pater noster et verba consecracionis in lingua
bohemica consecrat ut ipse putat
simul centum calices et propinat lai
cis mulieribus et paruulis sugenti
bus vbera Et cum sint pessimis
erroribus involuti tamen ma
gistros suos et legatos destina
uerunt Basileam vt probarent
quatuor articulos quos vocant
diuinas veritates Et cum illis
iiii^or articulis totam heresim suam
volunt excusare Nam vt ait
Isidorus de summo bono Capitulo xiiii^o
Heretici ingenti studio menda
cia sua disserunt Et labore vehe
menti ne ad vnitatem ecclesie
veniant decertant Aliqui autem
heretici in vicem se collidunt vt contra
ecclesiam pari erroris spiritu decer
tent Et qui in vicem sunt diuisi
in aduersitatem ecclesie simul exi
stunt vniti Et sub tali oracione
hereticorum propagati sunt doctores
in ecclesia dei Quia causa heresum
est obscuritas diuinarum scripturarum
in qua caligantes heretici aliud
quam se res habet intelligunt Ego
vero ad improbandum illos iiii^or bohe
morum articulos quia sufficiens
non sum quatuor verba domini ihesu xpi
illis obicio Que ipse dominus posuit dicens

Hoc est corpus meum. Hec
verba domini originaliter scri
buntur luce xxii^o Capitulo Et transump
tiue in canone de consecracione distinc
tione secunda Capitulo Quia corpus. Nemo
itaque confidere potest de acumine

ingenii Nec de sedulitate studii
Sed de bonitate dei Et de humilitate
cordis sui ad investigandum tantum
misterium catholice fidei dicente domino
Confiteor tibi pater domine celi et terre
quia abscondisti hec a sapientibus
et prudentibus et reuelasti ea par
uulis mathei xi^o Et transumptiue in decreto
causa xxiiii questione iii^a Capitulo Si habes
Ideo Sapientie vii^o scribitur Optaui et
datus est michi sensus Inuocaui
et venit in me spiritus sapientie
vnde venerabilis Cassianus in Colla
cionibus patrum inquiebat Seruum
dei cupientem ad noticiam scripturarum
et sacramentorum pertingere Nequa
quam debere labores suos erga comme
tariorum libros impendere Sed om
nem industriam mentis erga
humilitatem cordis detinere Quia
humilibus et paruulis scripturarum sacra
menta spiritus sancti gratia reuelantur
presertim in materia sacro sancte fidei
catholice et aplice Beato maximo
Episcopo in omelia sic dicente Magni
periculi res est Si post prophetarum
oracula post apostolorum testimonia
post martirum vulnera fidem
veterem quasi nouellam discutere
presumas Et post morientium perica
sudores ociosa disputacione conte
das Ita ut ait Beatus hylarius
libro secundo de trinitate heresis de in
telligencia non de scriptura est Sensus
que non sermo fit crimen Ideo heretici
eciam si totam legem et prophetas
adimpleret Excepto tamen quod catho
lici non sunt saluari non possunt
Quia non est deus in eorum cunctibus
vnde dominus ait Si steterit moyses
et Samuel coram me Non est anima
mea ad populum istum per moysen
et Samuel lex intelligitur et prophe
Quos quamuis heretici opere implere
contendant tamen propter impietatem
erroris vultum dei perdunt Ita
ut ait Isidorus Si hereticus aliquid

bona faciunt opa Nichil eis psunt dice
te dno p iemiam Et opa tua no pde
runt tibi hetici naqz pse placare deo
no posunt Nisi p ecclesiam catholica
Sicut et amici Job p se placare deo no
potuerunt Nisi p eis Job sacrificiu
obtulisset Quia sedm beatu augm
Ubi sana fides no est No potest esse
iusticia neqz vita Quia iustus
ex fide vivit ad hebreos xj° Qua
fidem si haberet hetici No dila
maret corpus xpi qd est ecclesia
Et habet in canone xxiiij q. pa ca°
ubi sana Vn idem in li° de fide ad petr
ait Jn eo qd quis singulis no credit
articulis et Ecclesie institutis
aparet heticus Et xpiane fidei
inimicus Nam qui deliquit in uno
factus est oim reus Jacobi sedo
Et sicut manus vel pes a corpore
abscisus est mortuus Jta heticus
a corpore Ecclesie Catholice abscisus
inter mortuos est deputandus
dicit autem ideo Ecclesia catholica
qz universaliter p totu mundu sit
difusa Sed hetici in aliquo angu
lo mundi aut in aliqua pvincia
vel in una gente inveniunt ver
sari hec ysidorus Bohemi qo heti
ci licet sint in uno angulo mundi
tamen venerunt Basilea ad ge
nerale concilium ano dni cccc°
xxxij°. ut pbaret suos iiijor ar
ticulos qui videntur minus esse
hetici Et p illos iiijor articulos
totam hesim sua defende volebat

Primus articulus ppositus p bo
hemos heticos est iste.

Cum qmo sacramentalis sit de
necessitate salutis dicente dno
Nisi manducaveritis carne filij
hominis et biberitis eius sanguinem
no habebitis vitam in vobis
Ideo sub utraqz specie populo
laicali utriusqz sexus debet
ministrari Sed quia catholici
no ministrant de calice sanguine

xpi laicis et mulieribus ac parvulis
Ideo graviter errat et mortaliter
peccant ac sunt in statu dapnacionis
Sed hunc primum bohemorum arti
culum. dns nr ihus xps superbat
confudit et destruit primo verbo
cu dicit Hoc. in quo verbo ad
nostram informacone exprimitur
sensifica corporis xpi dimensio
que nulli subiecto inheret cu dicit hoc
id est accidens sine subiecto mon
stratur qd etnaliter oculus
nature miratur Sed in oppositu
heticus bohemus sic argumentat
teste philosopho accidens non
potest stare sine subiecto Ergo
in sacramento altaris panis no
transubstanciatur in corpus xpi
sed remanet panis materialis
in quo accidencia id est albedo
sapor rotunditas tamqua in suo
subiecto remaneat. Sed contra
hanc hesim Exclamat sanctus
Jeronimus in simone ultimo dicens
O ihu ineffabilis admiracio
oim novitatum oculi in tuo sa
cramento vident albedinem sapo
rem sentit gustus odorem olo
factus Tactus qz subtilitatem
reperit Sed auditus cordi re
psentat inte illa no fore acci
dencia certe inte sola accidencia
existunt sine subiecto Quia no ut
hetici hominis videtur sensibus panis
materialis est Sed totus xps
ihus integer sicut in celo ad patris
dexteram resides deus et homo.
Jdeo Beatus Ambrosius inquit pa
nis est in altari ante consecracone
Sed post consecracone no panis sed
verum corpus xpi est, Quia sub specie
panis vero xpm in veritate sumitur
Et sub specie vini sanguis xpi in ve
ritate bibitur Beato thoma de
aquino sic dicente Dogma datur
xpianis qd in carne transit panis

et vinu in sanguine vn Bnardus
ait xpus invisibilis sacerdos visibi
les creaturas panis et vini in sub
stancia corporis et sanguinis verbo
sue secrete potencie convertit ubi ve
hemens stupor est de illo quod nobis
demonstrat per pronomen hoc quia
interrogacio stuporis est et admiracio
nis facta ab omni sensu dicit enim
omnis sensus stupens illud actum
tercio repleti omnes stupore et exta
si dicebant Quid est hoc Et ille
stupor et admiracio humanorum sensuum
in corpore xpi Nobis figuratur Ge
nesis xxvij° ubi dicitur quod senuit ysaac
et omnibus sensibus deceptus fuit
preter auditum qui dixit vox quidem
vox iacob est Sic omnes sensus
nostri in hoc sacramento decipiuntur
preter auditum quia audimus dnm
dicentem hoc est corpus meum et sic
verum esse credimus Sed adhuc
argumentatur bohemus hereticus
dicens Omnis relacio realis re
quirit terminum realem Et prius et
posterius relacio realis est Ergo
in sacramento altaris post consecra
cionem necesse est esse panem
materialem tanquam terminum
realiter distinctum Alias in fraccione
sacramenti necesse est frangi cor
pus xpi Sed contra hunc hereticum
exclamat Sanctus Jeronimus dicens
O humanorum illusio sensuum panis
accidencia franguntur partes Et
tamen in qualibet particula
permanens totus et integer xpus
franguntur illa que mentem humanis
sensibus videntur accidencia Et
tamen nec frangeris nec corpe
ris Ac dentes videntur masticare
velud materialem panem Et tamen
nunquam masticaris Beato thoma
de aquino sic dicente fracto de
mum sacramento nec vacilles sed
memento Tantum esse sub fragmen
to Quantum toto tegitur Ideo Sicut
dixit sacramentum corporis xpi

Sicut est indiuiduum cum diuiditur
Sic manet incorruptum cum sumitur
Ita xpus in sacramento partes ma
ducatur et manet integer Totus
in fracto totus in integro Tantum
est in exiguo quantum constat esse
in toto Ubi ergo sunt priores et posterio
res species Nunquid non sunt eedem
cum sunt panis et postea cum sunt corporis
xpi ubi Notandum quod in illis spe
ciebus est identitas et non identitas
Identitas quidem est realis numero
quia eedem species numero que fuerunt
panis sunt corporis xpi Sed non est
identitas habitudinis Quia tunc
erat species panis et vini erat ibi
substantiue et proprietatum Nunc autem
cum sunt species corporis xpi non sunt
ibi substantiue Nec ipsum velant
tangendo Sed potius sicut est
conversio supernaturalis Sic et habitu
do est supernaturalis Et propter hanc
diuersitatem species dicuntur priores
et posteriores ut sit sensus quod
eadem accidencia numero cum sunt
corporis xpi habent omnia illa que
habebant cum essent panis et vini
quia idem color sapor pondus et
huiusmodi Et de hoc stupet huma
nus sensus Cuius stupor descri
bitur in Job ubi dicitur In horrore vi
sionis nocturne stetit quidam cuius
vultum non cognoscebam ymago
coram oculis meis visio illa
nocturna contemplacione tacita
significat quam habet sacerdos
consecrando hostiam Stat enim post
consecracionem quidam cuius vultus
non videtur Quia natura composita
sit dei et hominis qui velatus sub
speciebus panis et vini est occultus
Stat et ymago coram oculis id
est accidencia non inmixta Et de hoc
stupet humanus sensus dicens
cuius est ymago hec quia non panis
et vini ut pretendit Sed corporis
xpi ad quem intellectus non attingit

Sed xpo firmiter credit dicenti hoc
est corpus meu Nempe illud pno
men hoc assumitur ad exponendu
et demonstrandu verum corpus xpi
ut tectu et velatu Et hoc mirabi
liter et congrue Est namq pnomen
hoc neutro passiuu quia substa
tiuatur in neutro genere ut dicunt
gramatici Importat etiam pnome
hoc quandam euidentia corporis
xpi mistici et spualis Est namq p
nome hoc distinctiuu distin
guit enim hoc ab illo quia in veita
te auctor gramatice edocet Quam
pnomia demonstratiua manent
in eodem genere eorum que demo
stratur ideo necessariu est hoc
esse q demonstratur vn dns ait
Verba que locutus sum vobis
Spus et vita sunt Caro aute no
pdest quicquam Johanis viii°.
In quibus verbis duplicem
insinuat manducatione sui cor
poris Carnalem et Spualem
Sed Carnalis manducatio absq
Spuali no pdest quicq ut ait
veritas Spualis aute mandu
catio absq carnali pdest multu
quia viuificat prout patet in
multis martiribus Qui absq ma
ducatone sacramentali in sola
fide que est manducatio spualis
p xpo mortui habent vitam
eternam Na ut ait Augus in li° de
vera penitentia Et habetur
in textu Sententiarum li° iiii° dis ix
Et in canone de consecratione distic
secunda ca° ut quid Ubi sic ait Ut quid
paras dente et ventrem crede
et manducasti ¶ Ex quibus verbis
in oppositu primi articuli bohe
morum medium arguendi assu
mens Correlarie prima infero
conclusione que est talis Cu
duplicis speciei comio sacrame
talis populo laicali vtriusq
sexus Jam dudu precetores

catholice ecclesie virtute diuina
legitime sit inmutata Igitur no est
de necessitate salutis Nec debet
contra constitucone ecclesie vniuersalis
populo laicali vtriusq sexus sub
vtraq specie comio ministrari ¶
Hanc conclusione pbat btus Augus
ad Januariu Et habetur in decreto
distinctione xii in hec verba Illa igitur
que no sunt scripta sed tradita cus
todimus Que quidem toto orbe terrarum
obseruatur Quia datur intelligi q
ab ipsis aplis vel plenariis concilijs
quorum est in ecclesia saluberrima
auctoritas statuta et confirmata
retinentur hec Augus Pbatur etiam
hec conclusio p Constitucionem
sextam primi Colletam Concilii
Constanciensis ...
[note: line begins "Jnquo" –] Inquo psupponitur diu fuisse abla
tam a laicis comione calicis Et
etiam in necessitatis articulo Nul
lo modo laicis sub specie vini commu
nione ministranda ¶ Sacra quoq
Constanciensis synodus nouiter ce
lebrata ut obstrueret os loque
ciu iniqua vetusta illa et sacram
Cantu sub specie panis comione
laicam p constitucone suam
Canonicam confirmauit et approbauit
ac bohemos hereticos opositum
docentes et facientes Condempnauit
et Excomunicauit Nulla quippe
doctrina nec Euangelica nec aplica
precipit q sub specie vini laicis
comio pbeatur Sed imperiti bohemi
ad excusanda sua heresim hec
dogmatisare presumunt Nec consi
derant magna pericula que in
tanti hominum pnegligencia pos
sunt committere Cum quia in quadra
gesima milia psonarum oportet habere
multos calices consecratos
et sepe reimplere et consecrare
ut sufficiat omnibus ex quibus
vinu infundi no potest absq
distilacone in terram Etiam quia
vinu consecratu no potest conseruari

q̃ putreſcat flores emittat vel
in acetu vertat. Et etiā quia ſine
piculo ad infirmos in calice de
ferri nō poteſt. Et etiā quia multe
ſunt ꝓvincie frigide que carent
vino. Ideo ſancta vniuerſalis eccle
ſia caute puidit & pcepit vt
ſub ſola ſpecie panis populus
cōicaret. Quia ibi eſt vera caro
xpi & ſanguis aīa & diuinitas pfecte
integraliter. Et qui de hoc dubi
taret xpianus nō eſſet. Et racio
eſt iſta quia vbi fides catho
lica nō eſt Nullum bonū funda
mētū eſſe poteſt. Ita ſcribitur in
decreto pma q̃ſtiōe ſcd̃a ca° Cū
paulus. Ideo beatus thomas
ſcd̃a ſcd̃e q̃ſtiōe x. articulo xij
inquit maxima h3 auctoritatē
eccleſie catholice cōſuetudo que
ſemꝑ eſt imitanda in omnibus
Quia & ipa doctrina doctorū catho
licorū ab eccleſia habet auctorita
tem. Hoc cōfirmās doctor catho
licus ſanctus Aug9 contra Mani
cheu hereticu. Et habetur in canōe
diſ. xj ca° palā. vbi ſic ait pa
lam eſt q̃ in re dubia fidei Eccle
ſie catholice valet auctoritas
Que ab ipis apl'is vſq3 hodie
recta pſeverat. Glorioſus q3
doctor ſanctus Jeronim9 in eplā ad
Ebidiā viduā. Et habetur in decto
q̃ſtiōe x. in hec vba Nobis ni
chil aliud placet niſi q̃ ab eccl'ia
catholica & aplica receptu eſt
Et q̃ in eccleſia catholica publi
ce dicere nō timem9 hec ſcōm9
Omis naq3 xpianus qui eccleſie
catholice & aplice obedire cōtēp
nit hereticus eſt. Et peccatum
infidelitatis incurrit. Ita pbatur
in canōe lxxxj diſtinctiōe ca° Si
quis. Et quicūq3 cōtra eccleſia
catholica de rogando loquitur

hereticus reputatur. Ita habetur in decto
xxij diſtinctiōe ca° Omes. Et diſtinctiōe
xij ca° Nulli phas eſt. ¶ Sed iam ¶
ad argumēta bohemorū hereticorū
reſpōdeam9. ¶ Arguit pmo bohem9
hereticus ymo blaſfemat eccleſiam
dicens. Eccleſia vniuerſalis Nō potuit
mutare ordinacōnes & ritum pri
mitiue eccleſie in nō cōicando lai
cos ſub vtraq3 ſpecie. Ergo cōmo
ſacramentalis debet populo vtriuſq3
ſexus & paruulis ſub vtraq3 ſpecie
miniſtrari. ¶ Reſponſio. Negatur ¶
aſſūptu quia pſuponit falſum
Quod pbatur ſit eccleſia vniuerſalis
potuit mutare quedā pcepta dei
& pcepta apl'orū que ſunt maiora
Ergo potuit mutare minora
Conſequētia patet. Sed antecedes
pbatur Exodi xij°. vbi pcepit
deus ſātificare & celebrare die
vij. hoc eſt ſabatu ritu ſempi
terno. Et quicūq3 violauerit
ſabatu morte moriatur. Tamē
Eccleſia vniuerſalis cū ſalute ſub
ditorū mutauit diē ſeptimū
in diem octauū. Et ſabatū mu
tauit in die dn̄icū. Quod videtur
eſſe cōtra dei pceptu. Deniq3
Actuū xv° ſcribitur quod apl'i et
ſeniores cōiunctis in cōcilio cōgre
gati decreuerunt magna
maiora pcepta omni populo fideli
ſuadā que pcepta btūs pau
lus aplus diſcurrens ꝑ totam
Syriā fenice & macedonia
pdicabat omib9 ſuadā eſſe illa
maiora aplorū pcepta in hac for
ma. Viſum eſt ſpūi ſancto et
nobis nichil aliud vobis ꝑa
pere Quā ut abſtineatis
ab ymolatis ſimulacrorū. Et
ſanguine & ſuffocato. Et a for
nicacōne. ¶ Tamē Eccleſia
vniuerſalis cōmutauit diſo--

exhijs m°. apłoꝝ perceptis docta
a ſpū ſancto tamen tantum bona conſciencia
nos vtimur ſanguine et ſufocatis
Quia determinacio ſancte vniuerſalis
eccleſie eſt determinacio ſpūs ſancti
in neceſſarijs ad ſalutem Ergo
prima obiectio bohemorum eſt falſa.

¶ Item arguit bohemus hereticus
Dicens xpus in Euangelio luce xxij°
precepit communione ſub vtraqꝫ ſpecie
Cum accepto pane et calice dixit
diſcipulis et omnibus fidelibus hoc
facite in mea commemoracionem
Apłus quoque ad Corintheos xj° precepit
dicens probet autem ſe ipſum homo
et ſic de pane illo edat et de calice
bibat Ergo populus laicus vtriuſ
que ſexus et paruuli debet de calice
bibere ſicut ſacerdos ¶ Reſponſio
Negatur argumentum Quia impli
cat contradictionem. vt probatur ſic
Nam xpus in hijs verbis non precipit
manducacione et bibicione ſacra
mentalem corporis et ſanguinis ſui
Sed in hijs verbis ordinauit apłos
ſacerdotes dans eis poteſtatem
et omnibus ſacerdotibus conſecrandi cor
pus et ſanguine ſuum Quando dixit
hoc facite in mea commemoratione
Sacerdotes namque in perſona eccleſie te
nentur ſub vtraqꝫ ſpecie communicare
in commemoracione paſſionis xpi
Laici vero tantum ſub ſpecie panis
debent communicare Et racio eſt iſta
Quia non plus nec minus eſt totus
xpus ſub ſola ſpecie panis Sicut
eſt totus ſub vtraqꝫ ſpecie ſimul
vt probat Glorioſus doctor Sanctus
Jeronimus in vltimo ſermone dicens
Sed quomodo pie ihū que celi et terra
continere non poſſunt Sub modica ſpē
panis et vini contineris integer et
totus Et ſic ſub ſola ſpecie panis
totus Sicut ſub [struck] vtraqꝫ ſpecie
ſimul Sacerdos namque communicans ſub
vtraqꝫ ſpecie non plus nec minus
ſumit de re ſacramenti Quam laicus
Qui communicat tantum ſub ſpecie pa
nis vt probat Sanctus Thomas
parte tercia queſtione lxxx articulo
xij°. Et magiſter ſentenciarum li°
iiij°. diſtinctione xij dicit Sub vtraqꝫ
ſpecie totus ſumitur xps Nec plus
ſub vtraqꝫ Nec minus ſub vna tan
tum ſumitur Eadem quippe racio
eſt vt ait beatus hilarius in cor
pore xpi quem in manna preceſſit
Exodi xvj° de quo qui plus colle
gerat non habuit amplius Nec
qui minus parauerat non habuit
minus Et habetur in Canone diſtinc
tione ſecunda Ca° vbi pars ibi totum
Sancta itaqꝫ viatrix eccleſia ca
tholica et apłica fideliter credit
et tenet quod ſub ſpecie panis p
ſe in ſacramento altaris eſt verum
corpus xpi et ſanguis ſecundum qua
litate et quantitate cum diuinitate
et cum anima Conferens vitam eternam
digne ſumenti vt probat dñs nr̄
ihūs xps Johannis vj°. dicens Et
qui manducat me viuet propter me
Non dicit viuet propter vtraqꝫ ſpeciem
panis et vini quia talem vitam
ſpecies panis et vini conferre non poſ
ſunt Ideo Catholicus doctor Sanctus
Jeronimus ſic ait dupliciter intel
ligitur Caro xpi vel illa que cru
cifixa eſt vel illa ſpiritualis de qua
dñs ait [struck] Qui manducat
meam carnem et bibit meum ſan
guinem in me manet et ego in eo
Et habetur in decreto de conſecratione
diſtinctione ſecunda Ca°. dupliciter vt
exponens beatus Auguſtinus ſuper Johannem
ait Quid eſt manducare carnem
xpi et ſanguinem eius bibere Niſi
in xpo manere et xpm in ſe ma
nentem habere Nam qui non ma
net in xpo Et in quo non manet
xpus Non manducat carnem xpi
quamuis videat ſacramenta corporis

xpi masticare dentibus suis. Ex quo
patet quod illa verba Euangelij que
allegat bohemi heretici Nisi mandu
caveritis carnem filij hominis et bi
beritis eius sanguinem non habebitis
vitam in vobis. Non posunt verifi
cari de manducacione et bibicione
carnali et sacramentali corporis et
sanguinis xpi quod probatur sic Quia
illa verba euangelij sic intellecta
primarie de manducacione et bibicione
sacramentali falsificarentur in paruulis
pueris noviter babtisatis et sta
tim mortuis. Et in beato latrone
qui fuit crucifixus cum domino. Et in beato
porphirio et quinquaginta oratoribus
quos sancta Katherina conuertit ad
xpm. Et alij plures martires
qui nunquam manducauerunt corpus
xpi nec biberunt eius sanguinem
sacramentaliter. Et tamen habent
vitam eternam quod probat beatus Augustinus
libro secundo de babtismo paruulorum
Et habetur in canone de consecracione
distinctione iiij^a^ capitulo Nulla vbi sic
ait Nulla preter babtismum salus
promittitur infantibus. Quia infan
tes si per sacramentum babtismi
in credencium numero non transe
ant in tenebris manent. Nam
ad hoc valet babtismus vt bab
tisati xpo incorporentur. Et in
illo vivi salui liberati et redempti
fiant. Nam gracia dei est sufficiens cau
sa glorie. Ideo omne illud sine quo
potest haberi gracia non est de neces
sitate salutis. Hoc autem sacramen
tum corporis xpi graciam presupponit Quia
presupponit babtismum in quo datur
gracia Nec debet peccato puerili
qui graciam perimet. Et ideo quantum est
de se non est de necessitate salutis
Vnde illa verba euangelij que alegat
bohemi heretici Nisi manducaveritis
carnem filij hominis etc. debent intel
ligi de manducacione spirituali sine

qua non potest esse salus potest
itaque incorporacio ad xpm fieri sine
manducacione sacramentali corporis
xpi Sicut per babtismum et per penitenciam
per quem a peccatis mundamur
et xpo incorporamur. Et quia illa
sunt de necessitate salutis ideo omni
bus conceduntur in casu necessitatis
Sed hoc sacramentum per solos sacer
dotes confici potest Quia xpus in
vltima cena accepto pane et calice
solis discipulis dixit hoc facite
in mea commemoracione. Et non
dixit omnibus fidelibus vt dicunt
bohemi heretici quod laici fideles
non posunt conficere corpus xpi
Nec oportet quod susceptio sacramenti
corporis xpi sit omnibus de neces
sitate salutis loquendo de neces
sitate absoluta Sed forte de ne
cessitate condicionata vel secundum
quid hoc est propter preceptum ecclesie
vt dicit magister sentenciarum
libro iiij^o^ distinctione ix questione secunda
¶ Sed ad preceptum apostoli ad Corinthios
xj^o^ vbi ait probet autem se ipsum homo
et sic de pane illo edat et de calice
bibat. ¶ Responsio dicendum quod
per hec verba Apostolus non precipit
communicare sub vna specie nec sub vtraque
Sed solum precipit quod probet se homo
antequam communicet. Et per hoc non
posunt heretici probare quod Apostolus
tradidisset eis quod laici vtriusque
sexus sub vtraque specie communicaret
Sed verba illa Et sic de pane
illo edat et de calice bibat non
posunt esse preceptum sub vna specie
neque sub vtraque specie communicandi
Sed solum vt nullus audeat com
municare nisi probatus. Et illud
verbum Tradidi vobis simplex doctrina
Et illud verbum donec veniat
refertur ad illud Quocies cumque
quod est condicio ideo non est pre
ceptum Sed preceptum factum sub ali
qua condicione non obligat nisi illa ipsa

Ergo conditio no potest cadere
sub eodem precepto Quia eadem
conditio no potest se ipsam psu
ponere Eo q nichil est prius se
ipso Ergo edere de pane et de cali
ce bibere constat q istud precep
tu nunquam obligat hominem
Nec quando est eidem ipsa ea
dem conditio que pmittitur Quo
tiens cumque manducabitis Quia
qui nunquam manducat no erit
obligatus aliquam manducare Et
si ad hoc no erit obligatus sequitur
q hoc no erat sibi simpliciter
preceptu q implicat contradictio
nem. Ergo secunda obiectio bohe
morum hereticorum est falsa ¶
¶ Item arguit bohem hereticus
dicens In primitiua ecclesia omnes
fideles laici vtriusque sexus et pu
eri paruuli sub vtraque specie com
municabant Ergo et nunc omnes sub
vtraque specie debent communicare
¶ Responsio. Negatur assumptu quia
presupponit falsum Quod probatur sic
Nam in veritate nulla scriptura tes
tatur Quod in primitiua ecclesia omnis
fideles sub vtraque specie communicasent
Sed alique prouincie Sicut Greci
heretici et Nestoriani huic veritati
facta veteris legis fidem aferunt
Nam esus agni pascalis fuit figura
huius sacramenti in cuius agni mandu
catione de potu no fit aliqua men
cio Similiter Manna de celo veni
ens absque potu populu reficiebat
Que hoc sacramentu figurabat
Sapiencie xvi°. Angelorum esca nutri
uisti populu tuum et panem de celo
habentem in se omne delectamentu
Quod si forte in primitiua ecclesia propter
paucitatem fidelium sic communicasent
tamen no sequitur q nunc in ecclesia
vniuersali sic debet communicare Quia

implicat et contradictione Quod probatur
sic Quia in primitiua ecclesia multa
faciebat que tunc erat bona hec
si modo fieret essent mala Sed
bonum et malum contradicunt Nam in pri
mitiua ecclesia babtismus in nomine
Ihesu erat bonus vt scribitur Actuum
viii° et xix° Cum nunc esset malus
Immo no esset babtismus Nisi fie
ret in nomine sancte trinitatis Similiter
in primitiua ecclesia paulus circumci
dit Thimotheum Actuum xvi°. Quod si
nunc dominus presidens concilio preciperet
omnes circumcidi qui sunt in Basilea
Certum est q bohemi heretici qui
nunc sunt in Basilea primi contradi
cerent. Nec vellent circumcidi iuxta
ritum primitiue ecclesie Multa enim
pro tempore et loco et personis lauda
biliter sunt mutata vt inquit
canon distinctione xl^a. prima Capitulo Quamuis
in verbis Augustinus ait hec Omnio vtrius
que speciei Et alia in huiusmodi modum
no pauca tam in lege dei quam
in vsu sacramentorum Sola ecclesia
stica constitutione mutata sunt
ac laudabili consuetudine sunt
firmata Et habetur in decreto
distinctione xi. Capitulo Ecclesiasticarum
Iam enim sagena ecclesie impleta
est bonis et malis Ideo vniuersalis
ecclesia Sub vna specie panis
populu communicare instituit Cuius
institucioni bohemi heretici obe
dire debet Vnde Beatus Thomas
in postilla super Johannem dicit
Quod solus sacerdos debet sub
vtraque specie communicare hoc est
de pane edere et de calice bibere
laici vero vtriusque sexus debet
sub sola specie panis corpus christi
sumere Quia corpus christi no est
absque sanguine alias no fuisset
perfecta nec vera christi resurrectio
Sed sic corpus christi a mortuis
surrexit ut simul totus sanguis

cu corpore resurgeret Vnde ille
sanguis qui effusus iacebat sub
cruce Ideo qui manducat corpus
xpi eciam bibit sanguinem xpi Quia
manducare et bibere idem est quod cum
carne Nam et mulier adhuc viuit vna
virgo in partibus holandrie que
iam annis xxiiij°r ~~[illegible]~~ Nichil
omnino comedit neque bibit Nisi
quod ter in septimana sub sola spe
panis corpus xpi suscipit Et
illius exemplo dominus ihesus osten
dere voluit quod unio sacramentalis
sub sola specie panis populo lai
cali vtriusque sexus est sufficiens
ad salutem Nec hoc fit contra pre
ceptum xpi cum dixit Nisi mandu
caueritis carnem filij hominis et bibe
ritis eius sanguinem vt asserunt bo
hemi heretici Quia illa verba nisi
manducaueritis intelliguntur de man
ducacione spirituali et non carnali seu
sacramentali quod probat ipse dominus Jo
hannis vj° dicens Caro mea vere
est cibus simpliciter anime Et sanguis meus
vere est potus anime Species autem
panis et vini Non sunt cibus anime
sed corporis Vnde refert sanctus Ewan
gelista Quando xpus dixit illa
verba Nisi manducaueritis carnem
filij hominis Statim discipuli eius
lxxij° scandalisati sunt et recesse
runt a domino Tunc dominus conuocatis xij
apostolis dixit eis hoc vos scandali
sat Quia dixi Nisi manducaueritis
carnem filij hominis verba que lo
cutus sum vobis Spiritus et vita
sunt caro autem non prodest quicquam
Super quo beatus Augustinus dicit Quid est
verba que locutus sum vobis Spiritus
et vita sunt id est spiritualiter intelli
genda sunt Et non carnaliter Sicut
bohemi heretici intelligunt et propter
hoc dant bibere de calice laicis mulie
ribus et puellis Cum sub vna spe

panis sufficit omnibus vnio sacrame
talis de qua questione intelligenda
sunt dicta doctorum Thome Richardi
hugonis Bonauenture Innocencij tercij
Alberti magni Que quamuis diuersa
esse videantur Quia ad diuersa tempora
referuntur Non tamen sunt aduersa
vnde Augustinus in omelia de penitencia
Et ponitur in decreto secunda questione prima
Capitulo si peccauit vbi sic dicitur distingue
que tempora et concordabis scripturas
Et idem Augustinus in libro de doctrina
xpiana Et habetur in canone distinctione
xij prima Capitulo Quis nesciat vbi sic ait
Quid locis temporibus et personis
conueniat diligenter attende Ergo
tercia obiectio bohemorum est falsa ..
¶ Sed adhuc arguunt bohemi heretici
dicentes Ecclesia orientalis
Grecorum communicat laicos et mulieres
sub vtraque specie Ergo ecclesia vni
uersalis catholicorum sic debet
laicos vtriusque sexus sub vtraque
specie communicare ¶ Responsio Ne
gatur consequencia Quia arguitur
a particulari ad vniuersale Que par
ticularis est suspecta quod probatur
sic Quia ecclesia orientalis Gre
corum Non est ecclesia fidelium Sed
est ecclesia malignancium de qua
Spiritus sanctus dicit per dauid prophetam
odiui ecclesiam malignancium id
est Grecorum Et cum impijs id est
cum bohemis hereticis non sedebo
Talis ecclesia impiorum sunt omnes
scismatici et heretici Qui a fide
catholica apostotauerunt Ideo
non sunt ecclesia dei Sed sunt
ecclesia diaboli vt habetur in
decreto xxxiij questione secunda Capitulo
Sicut non omnis quod probat dominus
Johannis viij° dicens vos ex patre
diabolo estis et opera patris
vestri facitis Ille homicida
fuit sua per superbia dicens illud
ysaie xiiij° In celum conscendam
et ero similis altissimo Et vos
ex eadem superbia laceratis quem

fidem catholicam Quia estis ecle
sia malignancium. Cuius ecclesie
malignancium caput est Antixc
Ideo bohemi heretici sunt precursores
antixpi Danielis xi° Et erit in
templo desolacio abhominacionis
Et contaminabit iuge sacrificium et fa
ciet iuxta voluntatem suam Cum comple
ta fuerit dispersio populi sancti Et
deiicietur locus sanctificacionis
Et sanctuarium desolabitur Nam
Antixpus iam operatur misterium
iniquitatis per bohemos hereti
cos Qui destruxerunt ecclesias
Et loca sanctificacionis desolave
runt secunda ad Tessalonicenses secundo
vii idem Apostolus ait Rogo autem
vos fratres vt abstineatis ab illis
qui dissensiones et offendicula
faciunt preter doctrinam quam di
dicistis a nobis Tales enim xpo
non seruiunt sed diabolo Seducen
tes innocentes per dulces sermones
ad Romanos vi° Nam vbi fides
catholica non est Nullius boni
operis edificium esse potest prima
questione prima capitulo Cum paulus
Et extra de sacra vnccione capitulo
Quia vero Ideo Apostolus prima ad Cori
secundo dicit obsecro vos fratres per no
men domini nostri ihesu xpi Vt id
ipsum dicatis omnes Et non sint
in vobis scismata Nam scisma
est illicita dissencio quorumcumque
in aliquo in quo vniti esse
debent Sic dathan et Abiron
Scisma fecerunt contra moysen
Et ideo perierunt dicente scriptura
Aperta est terra et deglutiuit
datan Et operuit super congre
gacionem abiron Vnde Bernar
dus ait Sicut in vnitate
fidelium factus est locus
dei Ita in scismate locum
fecit diabolo manifestum
est Quia scisma est origo

subuersionis fouea heresum nutri
mentum scandalorum Quia modicum
fermenti totam massam corrumpit prima
ad Corinthos v° Immo scisma inve
teratum scisma convertitur in heresim
Duo namque faciunt hereticum Primo
Error in fide catholica quod est
inicium heresis Secundo pertina
cia in scismate et hoc est heresis
complementum ut dicit Beatus Tho
mas super iiii° Sentenciarum distinccione
xiii^a Et habetur in Canone xxiiii
questione tercia capitulo Qui in ecclesia etc.
Ideo heresis sic potest describi.
Heresis est dogma falsum Sacre
fidei vel ecclesie contrarium et pertina
citer defensatum Tales sunt
Greci et bohemi heretici Quia contra
ecclesiam catholicam multos tenent
articulos Et pertinaciter defen
dunt communionem sub vtraque specie
laicis et mulieribus ministrandam
Quamuis illa communio est eis ad iudi
cium et ad eternam dampnacionem
Vnde Beatus Augustinus in libro prosperi
sic ait hereticus qui hoc accipiunt
sacramentum testimonium contra se
accipiunt quia illi querunt diui
sionem Cum panis iste indicet
vnitatem. hylarius quoque ait hec
ergo vite nostre causa est quod
in nobis manentem deum per car
nem xpi habemus Non enim in
eo erit nisi in quo ipse fuerit
Ideo in hereticis non est Quia ipsum
eo esse non possunt licet sub vtra
que specie communicent Quamuis greci
laici non bibunt de calice sacra
mentum sicut bohemi Quia grecorum
sacerdos qui dicit missam
intincat panem fermentatum
in vinum in calice ligneo Et qui
communicat tunc manducat sacra
mentum cum coclear ligneo de
calice Sicut manducaret po
tagium Et sic ministrat sacramentum
de calice cum coclear ligneo.

laicis et mulieribus grecis Que
admodum si aliquis cocus ministr
aret cum coclear potagium tamb9
vel capris Greci enim in scriptura
per capras significantur Danielis
viii. Vbi angelus exponit visio
nem danieli dicens Hircus ca
prarum erat rex grecorum Quia
greci sunt inutiles et fetidi
sicut capre ideo perdiderunt
totum regnum tamen nisi vnam
habent ciuitatem Constantinopoli
Sacerdos vero bohemorum cum dicit
missam in platea siue in taberna
absque ornatu consecrat ducentos
calices plenos vino cum vno
verbo dicens in lingua bohemi
ca alta voce hic est sanguis meus
pr m Eo quod in bohemia et in praga est
populus multus et stultus Ita
missa quod in vna ~~ecclesia~~ erunt communicantes
quinque vel decem milia ita quod non
sufficiunt eis sexcenti calices
consecrati Sed cum communicati fue
runt illi ducenti calices consecrati
iterum implet eosdem vino et dicit
alta voce hic est sanguis meus
Et statim propinat laicis mulie
ribus et paruulis Et si queritur
Vtrum habent bohemi auctoritatem
consecrandi tot calices cum vno
verbo Responsio Certum est quod
non habent auctoritatem ab vni
uersali ecclesia catholica Neque
a christo Sed habent ab antichristo
et a diabolo Et probat Apostolus
paulus secunda ad Thessalonicenses
secundo dicens Iam inquit Antichristus
simpliciter per bohemos hereticos operatur
misterium iniquitatis Ideo ca
tholicus doctor Sanctus Ambrosius
super lucam ait dominus noster ihesus christus
vt formam consecrandi daret
discipulis suis vnum tantum

calicem consecrauit Quem tradens
discipulis suis expresse dixit
Diuidite inter vos vt non
plures calices consecrarent
nec dixit Diuidite aliis
vt bohemi heretici laicis et
mulieribus de calice propinarent
Vnde beatus Gregorius in omelia
paschali ait Tanta est vnitas
christi et ecclesie fratres mei vt vnus
sit panis corporis christi Et vnus
calix sanguinis eius Calix
enim quem sacerdos sacrificat
Non est alius nisi ille quem dominus
dedit apostolis suis de quo soli sa
cerdotes bibere debent laicis autem
et mulieribus fidelibus sufficit
ad salutem sub specie panis
communio Nam communicantes quidam
sumunt rem et sacramentum vt
illi qui digne communicant Alii
sumunt sacramentum et non rem
vt illi qui in peccato mortali
communicant Alii vero sumunt nec
rem nec sacramentum vt hereti
ci et scismatici qui sunt extra
ecclesiam catholicam Alii su
munt non re sed voto Et voto
proprio vel alieno vt pueri Sed
miraris Cum bohemi heretici
nullum ritum grecorum obseruent
tamen voluit vt sancta vniuer
salis ecclesia imitaretur gre
cos hereticos ac si vellet vt
christus imitaretur diabolum
quod est inconueniens Ergo et
illa obiectio bohemorum est
falsa. Quare pro improbatione
illius primi articuli bohemorum
hereticorum Finaliter sic conclu
do Quod omnis homo pertinaciter
asserens communionem sacramentalem
Sub sola specie panis populo

laicali vtriusque sexus Non esse
sufficientem ad salutem Talis
est hereticus et est in statu eterne
dampnacionis vt probat doctor
catholicus beatus Aug(ustinus) in li(bro)
de fide ad petrum dicens firmiter
credas et nullatenus dubites
omnem hereticum et scismaticum cum
diabolo et angelis eius eterni
ignis incendio condempnandum
nisi ante finem vite sue ecclesie
catholice fuerit vnitus Tali
bus enim hereticis et scismaticis
non prodest babtismus nec hele
mosina quantumcumque copiosa
nec mors pro fide xpi suscepta.

Secundus articulus bohemorum
hereticorum est iste. possessiones
et dominium temporale quod contra
preceptum xpi clerus occupat
in preiudicium sui officii et in dap
nacionem animarum suarum per laicos
et potenciam secularem aufe
ratur et tollatur. Hunc secundum
articulum immo heresim dominus noster
ihesus xpus vt probat confudit
et destruxit Secundo verbo
cum dicit Est. Nam secundum gra
maticos hoc verbum est dicit
infinitatem Omnia quod est non
habet finem Omnia autem alia
verba dicunt aliquid determinate
sicut amo doceo lego etc. Sed hoc
verbum est dicit infinitatem
quia quod est non habet finem et ideo
proprie non potest dici nisi de deo
vnde moyses ait Qui est misit
me ad vos Exodi iii°. Quia omnia
deficiunt sed est semper est Sicut
beatus petrus vicarius xpi
quia solida petra ecclesie est
ideo ecclesia xpi nunquam deficiet
quod confirmat dominus in euangelio di
cens Tu es petrus et super hanc
petram edificabo ecclesiam meam
et porte inferni non preualebunt

aduersus eam Mathei xvi° Et in decreto
xxiiii q(uestio) i(n) prima Ca° Super hanc petram
Sed que sunt porte inferni que
non preualebunt aduersus xpi ecclesiam
porte inferni sunt heretici qui a prophe
ticos homines simplices seducti
intrant in infernum sicut portas
in domum Quos dominus increpat per
prophetam dicens Tollite portas
principes vestras et introibit
rex glorie psalmo xxiii°. Sed qui
sunt isti principes portarum inferni
id est hereticorum. Responsio Dicendum
quod sunt tres principes modernorum
hereticorum primus est Johannes vi
cleff anglicus Secundus est Johannes
huss bohemus Et tercius reprobus
Jeronimus Sed nec isti principes
hereticorum Nec porte inferni id
est heretici preualebunt aduersus
ecclesiam xpi vere non preualebunt
Quia xpus qui est increata veri
tas hoc in euangelio promisit
Dominus autem beatus petrus petram
ecclesie quia primus in nacionibus
fundamenta fidei posuit Et tanquam
saxum immobile totius ecclesie
compagem molem quod continet ita
habetur in canone distinctione l. ca°
fellicior vbi Sanctus Marcellus
papa ait Rogamus vos fratres
vt non aliud doceatis quam ab beato
petro et reliquis eius successoribus
accepistis Ipse enim est caput
ecclesie cui dominus ait Tu es petrus
et super hanc petram edificabo eccle
siam meam Et habetur in decreto xxiiii
questione prima Ca° Rogamus vos fratres
Est autem duplex ecclesia quedam
realis et spiritualis prima est figu
ra Secunda figurata De prima per
quam ecclesiis benedicite dominum et
psalmo lxix° Domus mea domus ora
cionis est cunctis gentibus Et ori
ginaliter eadem verba ysaie lvi°.

Et in canoe xlij qstone pa ca° Et
hec dicim9 Nam in eclesia mate
riali nichil debet in 9grum vel
in honestu agi vt pbat in decto
disticoe xlij ca° Nulli epi vñ
Bts augg9 in Regula ait In ora
torio nemo aliud agat nisi ad
q factu est vnde z nome accepit
Et Genes xxviij° scribit vere dns
est in loco isto z ego nesciebam
Salomo quoqz fecit templu
z in festo dedicatonis nebula
repleuit totu templu ita q sa
cerdotes no poterat mistrare
Reg iij° viij° Quato magis
in Noua lege vbi ofeit corp9
xpi debet eclesia ornari et
venerari vñ Ambrosi9 in li°
de oficijs sic ait maxime sac
dotib9 hoc gnemit orna'e dei
templa cu honore 9grvo vt
decenti cultu aula dei resple
deat Et habet in canoe dis
vj ca° No satis Secunda ecle
sia est spualis que est vna
sancta z catholica Racione vni
uersalis auctoitatis z ecle
siastice potestatis Concludes
omes saluados a pmo Abel
iusto usqz ad vltimu iustum
in clusiue hec eclesia dr vna
ppt vna fidem vnu babtisma
vnu caput q est papa hec est
eclesia Romana que est mater
z caput oim eclesiarz vt pbat
in decto tcia qstoe ij ca° Dap
namus Et xxij disticoe ca°
omes vñ beatus Jeronimus
in Epla ad palmachiu z ocea
nu ait Istam fidem senex tene
bo in qua puer natus usqz ad
hac diem pmasi Nam sine
ista noua hereticoz doctrina
iam dudu mundus xpianus fuit
Ideo dns ait Ego p te rogaui
petre ut no deficiat fides tua luce
xxij° fidem petri vocando fidem
eclesie Et exauditus est p sua reue
rencia ad hebreos xxj° hec eclesia
est corpus xpi misticu Nec habet
duo capita sz vnu qa vnu succedit
alio pa ad corinthios xij° Sicut corp9
vnu mebra hz multa sic in xpo
siue serui siue liberi omes vnu
corpus eficiut hec eclesia est
sponsa xpi no habes macula neqz
rugā ad Ephesios p° xpus dile
xit eclesiam no habetem macu
lam p fidie Neqz rugam erroris
Extra qua nullus potest saluari
Sicut nec extra archam noe te
pore diluuij aliquis saluus fuit
hec aute vna eclesia in multitu
dine suppositoz extendit Si
cut vna arbor in mltos ramos
vt habet in canoe xxiiij qstoe
pma ca° loqmr Exquo patet
qz nullus hereticus z nullus infi
delis est in eclesia Quia intro
itus in eclesiam est p fidem in
tegram vñ dionisius de celesti
ierarchia ait lex sacratissia
diuinitatis est vltima p media
reduce ad supma Quia infima
purgat z illucant p media et
media p supma Sic est eclesi
astica ierarchia Job xxxviij°
Nuqud nosti ordine celi pones
similitudine eius in tra Sic
in eclesia papa tenet locum
xpi Cardinales z Epi tenent
locu aploz Sacdotes z alij p
lati tenet locu lxxij oz discipu
loz Sic policia domestica in
pmo pr familias scdo loco filij
tercio serui vel famuli Ideo ad
papam tamqua ad vicariu
xpi z successore petri apli
circa fidem quado dubitat

est recurrendu vt pbatur in decreto xxiiij
q stoe p.a ca.o Quotiens vbi sic dicit
Quotiens racio fidei ventilatur
arbitror omes nos nisi ad petru
et sui nomis succesorem auctori
tatem referre vn magnus doctor
sanctus Jeronim9 in explanacone
fidei sic ait hec est fides papa
beatissime qua in catholica ecle
sia didicim9 quam qz semp tenui
mus in qua si quid minus caute
positum sit emendari petimus
ate qui sedem petri tenes et fide
si aute hec nra ofesio tui aplat9
iudicio opbatur quicuqz me cul
pare voluerit se no catholicu
sed hereticu opbabit et habetur
in decreto xxiiij.a q stoe p.a ca.o hec
est fides papa beatissime Ecle
sia naqz Romana regit aspu
satto in fide vt no posit in errore
ptrahi et arecto tramite aplice
tradicionis in qua erasse
opbata est et habetur ibidem
ca.o arecta vn dns ait deutro
nomij xvij.o Siquis suple bohe9
aut ygoramus supbierit et no
luerit obedire Summi sacerdotis
imperio morte moriet homo
ille et auferes malu demedio
tui Cunctq qz populus audiens
timebit vt nullus deinceps
intumescat in supbia hec ver
ba allegat Jnocenci9 pp terius
in caplo p venerabile Aplus
quoqz p.a ad Corinthcos vj.o dicit
nescitis quoniam et angelos
iudicabim9 quanto magis se
cularia Jdeo catholicus doc
tor sanctq Jeronim9 in epla
ad demetriadem virginem
ait du esses puella et sancte
memorie Anastasius papa
Romana reget ecclesia de ori
entis partibus hereticor seua
tempestas Simplicitate fi
dei que apostoli voce laudata
est polluere et labefactare cona

ta est Sed vir Sanctus Anasta
sius ditissime paupertatis et
aplice solitudinis Statim no
xiu contriuit caput et sibilancia
ydre ora compescuit Et quia
vereor ad huc viuere et pullu
lare venenata plantaria heti
corum ideo te pio caritatis afectu
amoneo vt Sancti Jnocentij pp.e
qui aplice sedis et Beati Ana
stasij succesor est fidem tene
as Nec pegrina alicui9 doct
nam recipias hec Jeronim9
Nam in papa vel in quolibet pla
to duo sunt vita et oficiu vita
ppter ipm oficiu ppter alios Si
bonus est pdest sibi Si malus
est nocet sibi Sed no michi
vn Judas vnus de xij aplis
cui9 babtismu Aug9 pfert
Johanis babtismo Sed quia
malus fuit ipse dapnatus
est Similr Cayphas cu esset
pontifex pphetauit alijs
sibi aute quia malus erat
eterna dapnacone aquisiuit
vn Aug9 ot.a donatistas inquit
Sacerdos siue bonus siue ma
lus no ligat vel soluit vita
sua Sed oficio et potestate du
modo no sit pcisus ab ecclesia
et habetur in canoe p.a q stoe
p.a ca.o Sicut vrgeri Jdeo bts
Ambrosius li.o de sacrametis
ait Cum scriptura testatur ad
preces helie ignis de celo mis
sus est Qui sacrificia osuma
ret datur intelligi q deus
no merita psonar osideat
sed oficia Et habetur in canoe
p.a q stoe p.a cu scriptura et ma
sedin Aug9 nichil abono ma
gis vel amalo minus pficitur a sa
cerdote et ano inmerito ose

crantis Sed in verbo pficit lre
atoris & virtute spus sacti Et
het in canoe pa qstoe pa cao Int
het Ideo quilibet xpianus tene
tur cognoscedo pfiteri Romana
ecclesiam esse caput & matrem
oim ecclesiaz Et om xpi fidelium
sup tram vt pbat in decreto tcia
questoe vi ca Dudu Ita qui
spnit Sactam & catholica ecclesia
Romana hreticus iudicat vt
habet in decto xxiiii qstoe pa cao
hec est Et dis xii ca Nulli phas
in dauid electus & pdestinatus
ad vita Saul pscitu ad dapnatoz
venerabat pmi Regu xxvi Et
Saluator Mathei xviii ait Si
te fr tuus no audierit dic eccle
sie Ideo bts Augus libro xi qtra fau
stu ait Ego Euagelio no crederem
nisi me ecclesie catholice comoueret
auctoritas Planu est em qm multi
scripserut Euagelia vt habet in ca
none distictoe xv cao in pncis Vbi
ponut multa Euagelia apocrypha
vz Euagelia Thome quib vtut
manichei apocrpha Euagelia Tha
dei apocrpha Euagelia Barnabe
apocrpha Euagelia petri apocrpha
Euagelia Bartholomei apocrpha
Euagelia Andree apocrpha Sola
iiiior Euagelia no a xpo Sed ab
ecclesia catholica sunt apbata
Ergo si ecclesia posset erraze Eua
gelia iiiior essent erronea ppter
hoc Beatus Augus Ecclesia Roma
na ita exaltat vt ei tamq eua
gelis fidem adhibeat Sic Jeroni
Gregorius Ambrosius & alii Sci
doctores Quidqd em Sacta Ro
mana Ecclesia apbauit in mate
ria fidei aut in opusculis hoc
est ab omnibus acceptandu & te
nendu vt pbat in decto distic
tione xv Cao No licet Et Cao
pceptis Et xix distictoe Cao
Si Romaoz Quia omis xpianus
tenetur romane ecclesie obedire

qtepnit peccatu infidelitatis incurrit
vt het in canoe lxxxi distictoe Cao
Si quis Et quicuq qtra Romana
ecclesiam derogando loquitur hereti
cus reputatur Ibide xxii distictoe c.
Omnes Ro em est potestas nisi
adeo Et qui potestati resistit
ordinatoni dei resistit Et ipse sibi
dapnatoem aquirit ad Romanos
xiii Vn catholicus doctor Sactus
Jeroninus in epla ad Anastasium
papam Et habet in decreto xxiiii
questoe pa Cao Hec est Sacta
inquit est Romana ecclesia que
semp immaculata pmasit dno
puidente & beato petro aplo
opem ferente ac in futuru p
manebit sine vlla hreticoz in
sultacoe atq firma & inviola
bilis omni tempore psistet hec
Jeroninus Et in Canone xxii
distictoe Cao Sacro Sca dr vno
die eodemq tempore petrus
& paulus Sactam Romana ecclesiam
siam qsecrauerut atq aliis
vrbibus omnibus in vniuerso
mudo tam sua pncia quam ve
nerando triupho ptulerut.

Ex quibus omnibus in oposituz
~~[illegible]~~ Secundi ar
ticuli bohemoz hreticoz medio
arguendi asumes Corelarie
Secundam infero qclusione que
est talis Justu est vt tota Eccle
sia catholica ab vno regat ca
pite & pncipe sacerdotu Ipa qz
Sacta Romana ecclesia sit Regi
na & dna ac mater omi salua
toz Hac Conclusione secuda
pbatz comedat commendator
eloquentissimus Cassiodorus Eplaz
suaz libro vii Caplo xvii in hec
verba Omnia sine capite qfusa
sunt Et du vnusquisq iuxta volu
tatem sua cogitat vincere Regu
lam cognoscit amittere discipli
ne Ergo vtile est semp vnu pesse

cui reliqui debeat obedire Quia
si volutas diusorz vaga relinquitur
Confusio unita culpar generatur
hec Cassiodorus. Maximus etiam doctor
sanctus Jeronimus confirmat eam
dem gclusione in epistola ad Rusti
cu monachu Et habetur tu suprime
in decreto vii qstoe pa ca In apibus
ubi sic ait Apes unu habent prin
cipem Et grues una sequuntur
ordine litteraz Imperator unus
Judex provincie unus Roma etia
condita duos simul reges habere
no potuit et fratricidio dedicatur
unus gubernator in navi et unus
pr familias in domo unus etia
debet esse ecclesie princeps Quia
ex regali ordinatoe Nullus
populus Nulla universitas absqz
rectore dr cu sine rectoe regi
no posit Ita habetur in canone
viii qstoe pa cao Qui episcopatum
Nemo eni est qui dubitet Roma
nu pontifice caput esse totius
ecclesie dicente dno Sup hac pe
tram edificabo ecclesiam mea
mt xvi vii Beatus Symachus
papa sic ait Quis eni dubitet
sanctu esse sumu pontifice que
apex tante dignitatis attollit
In quo et si desunt bona p meritu
acquisita sufficiunt illa que a p
decessore suo beato petro testa
ta sunt Et subdit racionem
Aut eni claros ad hec fastigia
erigit Aut qui eriguntur illustrat
hec Bts pp Symachus Et ha
betur in decto dcubo adubu distic
xl ca Non nos Btm petrum
Tenet namqz sumus pontifex
locu dei in tra Extra ca vt Ecc
siastica beneficia et ca vt inz
Nam de sumo pontifice loquitur
dns p prpheta dicens Inveni
papam suum meu oleo sancto
meo unxi eu Manus eni mea
auxiliabit ei et brachium
meu gfirmabit eu psalmo lxxxviii

Et in canoe pa qstoe vii cao Siqs
vii Aristotiles prius Quamvis
ethnicus et infidelis hoc idem
sentit po pollitico2 Et in fine
xii o Methaphisice dicens Entia
No volut disponi male Et quia
pluralitas principatu mala unus
ergo sit princeps Sed quia malu
formalr est privatio Quamvis multa
positiva materialit et subiective
mala sint et denominet privatio
aute p habitu opositu habz cognos
ci Nisi eni quis de visu noticia
habuerit no potest agnoscere ce
citate Sic nemo est qui dubi
tet Maiore esse dignitate pape
et sacerdotu Quam laicoz etia regu
vel Imperatoz Quia sedm aplm
Maior est qui benedicit Quam
qui benedicit Imperator namqz de
pendet ex pape iudicio Sed no
econtra ut pbatur in decto distinctoe
lxxxvi ca Duo sunt vii papa
Gelasius Imperatore Anasta
siu Et Innocentius sedus Archa
diu Imperatore excomunicaverat
Zacharias etiam pp deposito rege
francie dedit regnu pipino pri
Caroli ut habetur in decto xv qstoe
vi a cao Alterius. ob hoc quilibz
Imperator iurat fidelitatem
pape Et augere ac tueri bona
ecclesie ut habetur in canoe lxiii a
distinctoe cao Tibi dno et patri.
Nec miru cu in testamento ve
teri ex precepto dni Samuel unxit
et gsecravit Saul et David re
ges primi regu xvi o. Sadoch
qz sumus sacerdos unxit rege
Salomone paralipomenon xxiii.
Et dns dixit ad Moysen Ecce
gstitui te deu pharaonis Exodi
vii o. Et eundem dns p prphetam
ait sacerdotibus Ego dixi dii
estis et filii excelsi omnes psalmo
lxxx o Ergo bohemi hetici =

no poſuit. facere papam et ſacerdotes
dei mendicos pauperes et miſeros
quos deus fecit dominos et deos
ac omni populo ſuperiores
ut probat Beatus Ambroſius. Et
habetur in canone vij^a queſtione p^a
ca^o. Inſtitutate in hec verba Epi
ſcopalis et ſacerdotalis ſublimi
tas nullis poteſt comparationibus
adequari. Nam ſi regum et princi
pum diademati compares longe
inferior erit quam ſi plumbi
metallum ad auri fulgorem
compares. Quippe cum videas
regum colla et principum ſub
miti genibus ſacerdotum. Et
oſculata eorum dextera ſe
credunt eorum oracionibus commu
niri. hec Ambroſius. Sanctus
quoque papa Gregorius ait
Quis dubitet Epiſcopos et ſacer
dotes Regum et principum omni
umque fidelium prelatos et magiſtros
eſſe cenſendos. Et habetur in
decreto lxxxxj^a diſtinctione ca^o
Quis dubitet. Quia ſacro
ſancta Romana et apoſtolica eccle
ſia ut ait ſanctus Anacletus
martir et papa Non ab apoſtolis
ſed ab ipſo domino et ſalvatore
noſtro Jhesu Christo primatum obti
nuit quando dixit Super hanc pe
tram edificabo eccleſiam meam
Ideo merito Romana eccleſia eſt
Regina et domina ac mater omnium
ſalvandorum de qua dominus per prophetam
ait. Aſtitit regina a dextris
tuis in veſtitu deaurato circumda
ta varietate pſalmo xliiij°. Et de
dominio ipſius ſancte matris
eccleſie catholice Audi dominum di
centem Yſaie lx° Ecce ego levo
ad gentes manum meam et ad
populos exaltabo ſignum meum

Et afferet filios tuos in ulnis et
filias tuas in humeris portabunt
Et erunt reges nutricii tui id
eſt eccleſie Et regine nutrices
tue vultu in terram dimiſſo ado
rabunt te Et pulverem pedum
tuorum lingent Et ſcies quia ego
ſum dominus deus tuus qui exaltavi
te. hec prophecia Yſaie completa
fuit. Quando catholicus Impera
tor Conſtantinus purpura ſe
exuit Et ſanctam matrem eccle
ſiam veſtivit ac Reginam et dominam
omnium fidelium conſtituit Et ab illo
tempore Reges duces et princi
pes fideles vultu in terram
dimiſſo ſanctam matrem eccleſia
eccleſiam adorant. Quam bohemi
heretici contra voluntatem dei men
dicam pauperem et miſeram facere
volunt. Extollentes ſe in ſuper
bia ſupra omne quod eſt deus
ſicut faciet dum venit antichriſtus
¶ Sed iam ad argumenta bohe
morum hereticorum. Reſpondeamus
¶ Primo arguit bohemus hereticus
volens probare ſecundum articulum
in hec verba. Lex divina prohibuit
levitis ſeu clero veteris
teſtamenti habere poſſeſſiones
et dominium. Ergo papa Epiſcopi
et clerus novi teſtamenti non
debet habere poſſeſſiones et domi
nium in terra ¶ Reſponſio. Negatur
aſſumptum. Quia preſuppoſuit falſum
ut probatur ſic. Quia lex divina non
prohibuit ſimpliciter poſſeſſiones
clero veteris teſtamenti Sed
prohibuit levitis ſortem habere
inter filios Iſrahel. Quia deus
ſors ipſorum eſſe voluit. Cleros
enim grece ſors dicitur latine
Nam levite ſeu clerus veteris
teſtamenti qui erat modicus
reſpective ad clerum novi teſ
tamenti tamen ex precepto dei
fuit valde ditatus in multis

poſeſſionibus agris decimis votis
ſacrificijs & oblacionib9 Numeri xviij.
dixit dns ad Aaron omnis oblatio
et ſacrificium & decime precium eſt mini
ſterio quo ſeruitis michi tui erit
& filiorum tuorum lege ſempiterna Qz
autem leuite ſeu clerus veteris
teſtamenti fuerit valde ditatus
in poſeſſionib9 & pecunijs probatur
ex textu biblie Nam Joſue xxj°
ſcribitur Qz leuite ex precepto dei
habuerunt xlviij or ciuitates
munitas Et multo plura ſubur
bia ad alendos greges habebant
eciam ſacerdotes & leuite omnes
decimas & primicias frumenti
& olei quas vendebant pro multis
pecunijs. Habebant inſuper obla
tiones Sacrificia Et omnia vota
tam in agris & poſeſſionib9 Quam
in iumentis & alijs mobilibus
nec poterant redimi vota Sed
perpetuo iure erant ſacerdotum vt
patet leuitici vltimo poſſide
bant Etiam ſacerdotes & leuite
paterna bona iure hereditario
multas quoque pecunias accipiebant
pro redempcione primogenitorum tam
hominum quam iumentorum animalium vt
ſcribitur deuteronomij xviij°. ¶
Summi quoque Sacerdotes iudeorum erant
affines regum Quia copulabantur
regali matrimonio Et poſt tranſ
migracionem babilonis Summi
Sacerdotes iudeorum impoſuerunt
ſibi diademata & regnabant
in ierusalem uſque ad regnum herodis
vt ſcribit Egeſippus hiſtorio
graphus & apoſtolorum tempori
vicinus Noſtri autem Epiſcopi & ſa
cerdotes noui teſtamenti Non
ſunt Reges temporales Sed
ſunt domini & principes Quia deus
conſtituit eos principes ſuper omnem
terram Sicut Spiritus ſanctus per os
dauid prophete premiſit dicens Pro
patrib9 tuis nati ſunt tibi filij
conſtitues eos principes ſuper

omnem terram pſalmo xliiij°. Quia
ſecundum beatum Augustinum Sancta mater
eccleſia catholica genuit filios
id eſt Epiſcopos & ſacerdotes pro patribus
id eſt prophetis vel loco apoſtolorum
vt habetur in decreto lxviij diſtinctione
ca°. Quorum vices Et illos ſuos
filios id eſt Epiſcopos & ſacerdotes
conſtituit principes ſuper omnem
terram vbi non excipit terram heret
icorum bohemia Quia placeat
bohemis hereticis vel diſplaceat
oportet quod habeat dominos & prin
cipes Epiſcopos & Sacerdotes Nam
teſte veritate ſcriptura non poteſt
ſolui ſcriptura Ergo illa obiectio
bohemorum eſt falſa ¶ Jterum ar ¶
guit bohemus hereticus dicens
clerus noue legis debet eſſe
perfectior clero veteris legis
Ergo racione perfectionis clerus
noue legis non debet habere
dominium temporale nec poſ
ſeſſiones. Reſponſio. Negatur ¶
conſequentia Quia perfectio xpiane
vite non conſiſtit eſſencialiter
in voluntaria paupertate vt probat
Sanctus Thomas ſecunda ſecunde queſtione
clxxxv°. articulo vj°. Et ponit
exemplum de Abraham. Job & da
uid Qui erant diuites in poſſe
ſſionib9 & auro & argento Et
tamen erant perfecti Nam ut ait
philoſophus in prohemio metha
phiſice Quorum hominum natura multi
pliciter eſt ſerua Et Seneca
inquit Quorum uniuſcuiuſque natura
liter indicta eſt ſui corporis
cura Ideo ſapiens rogat dominum
prouerbiorum xxx°. diuicias paupertatem
ne dederis michi Ne forte
compulſus furer aut periurem no
men dei mei Quia propter inopiam
multi deliquerunt Sapiencie
vij°. Vnde philoſophus commemorat
Qz aput egyptum ſacerdotum
genus vacare permiſſa eſt Cui
de publico ſtipendio aſſignata
fuit prouiſio ne procurandis ne

cessarijs distraheret quia omni
alior in ciuitate sacerdocium est
dignissimu ut scribit pollitice
vij° Sactus q ioseph in egipto
tempore famis totam tram
egypti pharaoni subiugauit
pter tram sacerdotu quibus
pbuit etiam cibaria absq pe
cunia Genes xl° vij° vn apls
ad timotheu v° ait Sacerdotes
et psbiteri duplici honore di
gni habeant id est honore sumpt
et honore reuerentie q si sacerdos
cibo indiget populus tenet
sibi victus et vestitus necessaria
ministrare ideo saluator inquit
dignus est operarius mercede
sua Et aplus pa ad Cor ix° ait
quis militat suis stipendijs
aut quis plantat vineam et de
fructu eius no edit An igno
ratis q qui in sactuario operant
que sactuarij sunt edunt Et qui
sunt altari uiuunt ab altari Insup
scda ad thimotheu scdo labora
tem inquit agricola oportet
pmu de fructibus pcipe. Sed au
dite quid de sacerdotibus no
ue legis dicat sps sactus
pos ysaie pphe. Vos Sacerdotes
dni vocabimini ministri dei nri
dicet vobis fortitudine ge
cium comedetis Et in gloria eor
supbietis ysaie lxj° Nam pla
ceat bohemis hereticis vel dis
pliceat oportet q Sacerdotes
comedat fortitudine bohemor
et supbiant in gloria eor quia
necesse est implere ~~[illegible]~~
pphetice scripta Ergo scda ob
iectio bohemor est falsa

¶ Sed adhuc argumentat bo
hemus hereticus dices. xpus pre
pit discipulis suis Et eor suc
cessoribus clero et sacerdotibus
in Euagelio dices Nolite portare
sacculu neq peram et nolite posidere
auru nec argetum neq es in zonis
vestris. Ergo Sacerdotes et clerus
noue legis Ex pcepto xpi no debet
habere dominiu temporale nec
quidqua debet posidere. Responsio. ¶
dicendu q hec auctoritas euagelij
in ptinenter allegat ex pbatur sic
quia xpus dns dixit discipulis suis
nolite portare sacculu neq pera tepo
re patis quado misit eos predicare
in vicino in iudea tantu que verba
statim reuocauit tempore pseccu
tionis qn misit eos ad pdicandu
in orbem vniuersum tuc dixit disci
pulis suis qui habet sacculu tol
lat similiter et peram et qui non
habet vendat tunicam et emat
sibi gladiu Luce xxij° ex expones
catholicus doctor Sactus Ambrosius
sup lucam ait quare vero dne cur
pcepisti eclesie primitiue ut emat
sibi gladiu cum ipa no habebat
opus gladio quia sui erat de
certare cotra infideles pmaciam
la et passiones Sed postquam ecle
sia vniuersalis dilatata est et singe
na eclesie cotinet bonos et ma
los tunc vero necesse est ut ecle
sia habeat gladiu id est potes
tate et temporale dominiu ut
quos timor dei a malo no reuo
cat temporalis saltem pena cohi
beat a peccato vn sctus augus
in epla ad bonifaciu Et habet
in decreto xxiij° q v° c° Si
eclesia vbi respondet obiectioni
hereticor dicetiu q eclesia non
debet inuocare auxiliu seculare
cotra malos sed apli hoc nd fe
cerunt inquit augus hoc heretici
dicunt qui cotra suas impieta
tes leges iustas instituti nolunt
tamen eclesia que a spu sacto
dirigit cotra malos habet gla
diu hoc est potestate et tepora
le dominiu quia saluatoris
intencio magis colligit ex eius

opibus qua exuerbis Nam ipe di
xit Qui percuſſerit te i maxillam
pbe ei alteram Et tame ipe p
cuſſus ſe reſpondit Cur me
cedis Johannis xix°. Et qui videt
phibuiſſe diſcipulis ne haberet
duas tunicas Ipe dns legitur
plures tunicas habuiſſe Un
aplus paulus habebat ſecu
fres qui pecunias habebat
Et ipe pſonalit p futura fame
faciebat collectas Actuu xi°
Quia bonoꝝ poſſeſſio no repugnat
ſtatus pfectom coꝝ Nam et
abraham fuit valde dives Cui
a dno dicit Ambula cora me
& eſto pfectus Geneſ xvii°.
Quia maioris meriti eſt eſſe
paupem in diuicijs Qua eſſe
paupem ex neceſſitate Sicut
fuerut ſancti patres & doctores
Sanctus Silueſter Gregorius Am
broſius hilarius Sanctus Adalber
tus Epus pragenſis & martir
Sanctus q3 Stanislaus Epus
Cracouienſis & martir petru
ſuum mortuu poſt tres anos
de monumeto ſuſcitauit vt
villam eccleſie redderet Qua
du viueret ipi ſancto Stani
ſlao Epo vendiderat. Hij eni
Sancti pres & ſacerdotes patmo
nia ſua Et bona ppria paupi
bus erogauerut Sed bona
Eccleſie tamqua diſpenſatores
dom9 dei iuſte poſſederut au
xerut et ampliauerut Et
precepta xpi ex toto corde
ſeruauerut Eo q3 omia pcep
ta xpi multo melius quam
Bohemi heretici intellexerut
Ex quo patet q3 tercia obiec
tio Bohemoꝝ eſt falſa

Sed adhuc Arguit Bohemus
hereticus dices Apoſtoli in pmi
tiua eccleſia nichil poſſidebat
Et nichil pprium habebat Ergo
Sacerdotes & clerus modernus
Nichil debet poſſidere Et ni
chil ppu debet habere Reſ
ponſio. Dicendu q2 iſtud ar
gumetu facit otra Bohemos
q2 pbat ſic In pmitiua eccleſia
no ſolu Apoſtoli Sed etia omes
fideles nichil ppu poſſidebat vt
habet Actuu iiij°. Nemo aliq
dicebat ppu Sed erat eis oia
communia Et diuidebat vnicuiq3
ſicut vnicuiq3 opus erat. Hoc
idem xpus dns omnibus fideli
bus pcepit dices Niſi quis re
nunciauerit omibus que poſ
ſidet no poteſt meus eſſe diſ
cipulus Luce xiiij°. Omes ergo
Bohemi laici & clerici ſi volut
eſſe xpi diſcipuli oportet q2
nichil poſſideat & nichil ppium
habeat Et ſic ſtulti magis
otra ſeipos Qua otra ſacerdo
tes allegat Tollat ergo omi
bus laicis & ſecularibus ppium
Et no ſint reges nec diuites
Nec pncipes nec dni q2 eſſet
deſtruere omem ordinacone
dei Nam ſi ppt pompa & abuſio
nem debent auferri clero poſſe
ſiones multo magis auferen
de ſut a ſecularib9 poſſeſſiones
Qui magis abutūtur eis qua
clerus Quia ſi ſaluator clero
phibuiſſet dominiu Nuquam
Aplus dixiſſet Qui Epatum
deſiderat bonu opus deſiderat
Ad hoc aute q3 Aplus ſcribit ad
thymotheu vi°. Habentes alime
ta & quib9 tegamur his otenti
ſim9 In hoc no phibet poſſeſſio
nem Sed cupiditate Na ſtati
ſubdit Radix eni maloꝝ eſt
cupiditas Qua Bohemi maxi
me ſecut in rapinis ſpoliis
homicidijs & in multis ſacrilegijs

Ideo no sut filii xpi sed sut p
cursores Antixpi Nos aute
veri discipuli et imitatores
dni nri ihu xpi Sequamur exe
plu magistri et Saluatoris nri
Qui pecunia et loculos habuit
qua Jude traditori seruada
comedauit vt Beatus Aug9
sup Johanem Et habet in de
creto xii q. sc̃oe prima c. Exe
plu ubi sic ait Exemplu dni
accipite qui sanctis in terra Quae
habuit loculos cui angeli mi
nistrabat Nisi quia ecclesia
ipsius loculos erat habitura
ne quis postea scandalu pa
teret Cu aliquem suorum xpi
anu aduerteret ista necessa
ria ponuare et Aug9 pbatur
hoc etia ex auctoritate vni
uersalis ecclesie Que maior
est singulis sanctis doctoribus
ipa enim in suis generalibus
gsilijs Quorum post euangelia
maxima est auctoritas Expresse
approbat possessiones ab ecclesia
retinedas et posidendas vt
doctor Bonaventura ait Cla
dens sciebat q melius est ha
bere mercenarios qua nullos
aut paucos filios Et ideo cari
tate refrigescente Disposuit
Spus sanctus vt Ecclesia tempo
ralibus habudaret Ne cultus
dei ppt paupertatem et inopia
deperiret Quia ecclesie que
sut paupes no inveniut rec
tores Ideo spus sctus regit
Ecclesia vniusale ita disposuit
vt ecclesia habeat possessiones
patet hoc etia ex praxi xpi
Et primitiue ecclesie Na in pmi
tiua ecclesia Et in xpi psentia
Erat Lazarus Martha et Maria
Magdalena Nicodemus Gama
liel Joseph nobilis decurio Et

alij quã plures qui erat diuites
Et bona temporalia posidentes.
Tamc erat sacti et fideles xpi dis
cipuli ¶ Quare pro improbatione huius
Secudi articuli bohemorum hereticorum
finaliter sic concludo Qz omnis
homo ptinaciter asserens qz eccle
sia xpi no debeat habere possessio
nes Talis est hereticus et iam diu
ab ecclesia catholica gdempnatus
hoc pbat Beatus Aug9 in libro
de heresibus Qz Apostolicam dic
ti et facti sut heretici Quoniam se
ab Ecclesia separates arrogatissi
me dogmatisauerut Nullu sacer
dotem debere aliquid posidere
hoc idem patet Ex sacro Concilio
Agathensi in quo Eadem opinio
heretica publice fuit gdempnata vt
notatur in decreto xii q. sc̃oe p.a Et ex
Concilio Martini pape Et in Cano
ne Aplorum ca. Sacrosancta
gz synodus Constanciensis Nouiter
celebrata sup dictu articulu bo
hemorum repbauit et gdempnauit.

Tercius articulus Bohemorum
hereticorum est iste Qz verbu
dei vbilibet et aquolibet libere
et absqz omni impedimento pdicet
et annucietur. Ego intelligo ori
gine istius articuli Bohemi naqz
heretici Sua pdicatione heretica
subuerterut a fide Nobile regnu
Bohemie Et totam Marchiam
Morauie vellent ergo libere
posse heresim pdicare vt possent
etia Regnu polonie Regnu
vngarie et Regnu Bulgarie
a fide Catholica subuertere Quia
pfata regna gmicant Bohemorum
lingue vellet etia vbilibet
posse pdicare vt latissimas
pvincias Sclavonie et Dalma
tie pvincias Bosne et Charua
tie pvincias Sarbie et Valachie

pvincias Rassianas & Albanie
pvincias Samagitar & Litwa
nie pvincias yetwessor et
Domie pvincias Luzacie &
Slezye Ducatus latissimos
magne Russye albe & Rubee
omes has pvincias & ducatus
vellent bohemi in heresim sub
vertere Quia omes supradic
te pvincie Regna & Ducatus
qualicant bohemor lingue Et
optime intelligeret bohemor
pdicatonem Ideo bohemi heti
ci voluit pbare tertiu articulu
qz verbum dei vbilibet & quo
libet libere & absqz omi impe
dimeto pdicetur & annuciet
Sed dns nr ihus xpus futurar
pscius Tercio verbo in pbat
cfudit & destruit huc tertiu
articulu cu dicit. Corpus.
Et quia corpus xpi est in hostia
scdm significatu primu huius
verbi est Qd est excludere
actione & passione Qa ois
divisio debet quato Ua nichil
dividit nisi quatu Et nichil
agit naturaliter nisi quatu
Et nichil patitur nisi quatu
Cu ergo corpus xpi no sit in
hostia scdm quatitatem ideo
nulla divisio ab extra sibi que
nit huius exemplu habem
Quia eadem figura est in facie
et in speculo Sed quare in specu
lo figura no potest dividi Et
in facie dividitur Qa in facie
prius est quatitas qua qualitas
Sed in speculo prius est qualitas
qua quantitas Et quia quali
tas est immutativa et cqequit
qualitas qtitate vn no est in
speculo quatitas commutative
sequedo qualitate Et ideo est
ibi modo indivisibili Qa non
scdm esse phicum sui vn & totus
orbis poset aparere in specu

lo Sed hereticus bohem ista no in
telliges in opositu arguit dices
Quomodo potest esse Corpus xpi
tam magnu in hostia tam parva
cu videm qz sumpcione minuitur
Et qsecratone no augetur Ergo
oportet qz in sacrameto rema
neat panis materialis qui te
gat & coperiat corpus xpi. Res
ponsio. Dicendu qz corpus xpi
extra sacramentu habet qtita
tem Et scdm esse nature poset
dividi augeri vel minui Sed in
sacrameto no habet quatitate
Nisi quatu sub est ibi & no modo
phico Ideo no potest in hostia
dividi nec augeri vel minui
Sicut nec figura in speculo Qa
totu hoc fit supnaturaliter
potestate divina vn Beatus
Augus ait Excelsa celor vasta
terrar profuda fluctuu pari po
testate ut pcipit virtus sumit
efectus Nam qui dixit & facta
sunt omia Sic qua hoc est
corpus meu dixit & hoc factu
est ut pbat in decreto de qsecra
tone distictione scda Ca° Qa cor
pus. Catholicus qz doctor Sactus
Bernardus ad idem inquit Sicut
de Virgine p Spm Sactu vera
xpi caro creatur Sic p eudem
spm de substancia panis & vini
idem corpus xpi qsecratur
Et sicut qz vbiqz ofertur ide
corpus xpi est Et no multa
corpora Quia tantu est in exi
guo Quatu qstat esse in toto
Nichil minus habet singuli qua
vniversi Totum vnus Totu duo
Totu plures sine diminucone
pcipiunt Quia no in spetie vel
quatitate sacrameti est gra
Sed in virtute xpi Nec opor
tet ut qsecracone crescat
Eo qz in trasubstaciacione ab
solvitur amotone Cu nichil
posit moveri nisi quatum

Et corpus xpi cu no sit in sacra
meto ratione quatitatis no
oportet q2 vno sacerdote ele
uate et altero deponete jdē
corpus ɔtrarijs motibus mo
ueat᷑ Ideo mathei xvij° scribit᷑
q2 petrus Johannes & Jacobus
videntes in mote corpus xpi
trasfiguratu p timore ceci
derūt in t̄ram Na res trasfi
gurata absoluit᷑ ab actione
Qa cu omia pbatiua agat
p ɔtactu Sed corpus xpi q
est in sacrameto no est ibi sub
ratone q̄titatis ideo no po
test agere in aerem ut vide
atur nisi adita q̄titate absol
uatur Tamē oculis fidei pfecte
videtur vn beatus Gregorius
iiij° dialogoꝝ Quis in quit fide
liu dubitare potest in illa sa
crificij hora celos aperiri
yma sumis terena celestib⁹
sotiari omes quidem angeli
treūt ad miraculu Sicut sui
post rege qn facturus est ali
quid grande Sed tremuit ad
miraculu ɔsecratonis Sicut
homies tremut qn t̄ra tre
muit Vn canit ecclesia Adorat
dnationes Tremut potestates
Sed adorāt pnoraculu Et tre
mut p stuporem Timor enim in
cussus stuporis cogit clamare
dei magnalia ideo petrus cla
mauit Bonu est nos hic esse
Et Isaac Expauit stupore ve
hementi et vltra qua credi potest
admiras dixit Quis igit᷑ ille
est qui michi atulit de venatioe
cibu & comedi Genesis xxvij°
Nunquam enim aliqua caro vena
tione fuit tantu quesita ad mor
tem sicut caro xpi ut recitat
Sancti Euangeliste Quia nullus
poterat hominem ad p̄mu statu

reformare Nisi xpus deus & homo
qui peccatu no fecit nec inventus
est dolus in ore eius p̄a petri sc̃do
Ita dignu fuit ut caro de virga p
pasione ɔdigne satisfaceret vt pbat
Magister Sentētiaꝝ distictōe xij^a
ca° sc̃do Et tunc sc̃dm Bedam imu
tatus est ordo noctiu ita q noctes
precedūt & dies secut᷑ Qa p xpi
pasione homo de notte culpe re
dijt ad diem vite gracie Qz notat
Glosa in decreto distinctōe lxxv^a ca°
q2 die Quia ecclesia catholica
formata fuit in pasione xpi
quando in cruce lancea aperto
latere ecclesiam desponsauit
saguine suo p cioso Heretici
aute Bohemi no sut ecclesia Qa
sut divisi ab ecclesia Et funditus
destruūt xpi ecclesias Sacerdotes
q2 ac ministros xpi diuisis penis
interficiūt Jdeo dns nr Jhus xpus
confudit & destruit Tertium
articulu Bohemoꝝ Tertio ver
bo cu dicit Corpus Quasi dicat
Ecclesia Catholica est corpus
meu misticu et ut dicit Aplus
ad Romanos xij° Sicut in vno
corpore multa sut mebra Tamē
no omia membra eundē actu
habēt Sic in corpore xpi mistico
q est ecclesia multa sut mebra
Tamē no omia mebra habet
actu p dicatonis Nisi sint adeo
vel a supiorib⁹ missa vt pbat
Beatus Aug⁹ ad Horosium in fine
libri ca° lxiiij° Et Saluator in
Mathei ix° dicit Rogate dnm mes
sis vt mitat operarios id est
predicatores in messem id est
ad p dicandu ¶ Ex quibus verbis
in opositu Tercij articuli Bohe
moꝝ h̄eticoꝝ medio arguendi
asumes Corelarie Tertiam in
fero Conclusione Que est talis
Q2 nullus hoim potest p dicare
verbu dei Nisi de licencia pape
vel diocesani aut parochiani
sit missus Hanc Conclusione

pbat Aplus ad Ros x° dicens Quo
modo pdicabunt niſi mittantur
vbi Gloſa beati ambroſij ait
Non ſunt veri apli niſi miſſi Nec
pdicabunt niſi mittantur Jdeo ſanctus
Jnnocencius papa tercius ante an
nos centum decretum fecit Et habetur
in ca° Cum ex iniuncto de hereticis
Et ca° Excomunicamus ubi ſic ait
Cum enim oficium pdicatorum ſit p
cipuum in eccleſia dei Nullus
temeritate pria abſque licencia
pape ſpeciali vel epi dioce
ſani oficio pdicationis ſe au
deat ingerere ſub pena ex
comunicationis niſi mittatur ab eiſ
dem Quamuis licet ſacerdotibus in ſto
latione ordinis conferatur potes
tas pdicandi verbum dei tamen
quantum ad hoc non ſubicitur eis
materia in qua agere poſſint
vel debeant niſi de licencia ſu
perioris Jnnuitur ſignum lxxij
diſcipuli dni Non pdicauerunt
niſi in illis ciuitatibus ad quas
xpus miſit eos luce x° Sanctus
quoque Johannes babtiſta licet
ppheta z in vtero matris ſancti
ficatus tamen non pdicauit
niſi miſſus Sicut teſtatur Ewa
gelium dicens fuit homo miſſus
a deo cui nomen erat Johannes
hic venit in teſtimonium Johis
j° Et yſaie vj° ſcribitur dns
dicit quem mittam ad pdicandum
Et yſaias reſpondit Ecce ego
dne mitte me Jeremie quoque dicitur
Ad omnia que mittam te ibis
Et que mandauero tibi loque
ris a deo Jeremie j° Amos eciam
ppheta dicit ſe a deo miſſum ad
annunciandum z pdicandum filijs
iſrl Amos vij° Sic nullus debet
pdicare niſi mittatur exceptis
ſacerdotibus curatis quibus
ex oficio incubit cura pdicandi

dus Aplus ad Ros x° dicit Quam
ſpecioſi ſupra montes pedes
annunciantis bona pdicantis
ſalutem Ecce inquit Gloſa
Aplus pedes nominat in nuncijs
a ſuperiori ad pdicandum miſſos
debere precedere z non ſe inge
rere de tanto oficio pſumptuoſe
Sed iam ad argumenta bohemorum
hereticorum reſpondeamus ¶ Primo
arguit bohemus hereticus dicens
xpus precepit omnibus pdicare
cum diſcipulis ſuis dixit Jte
in mundum vniuerſum z pdicate
euangelium omni creature Ergo
omnes ſacerdotes z clerus debent
per vniuerſum mundum diſcurrere
et verbum dei omnibus libere
z abſque omni impedimento annun
ciare z pdicare ¶ Reſponſio
negatur conſequencia Eo quod
videtur obligare ad impoſſibile
quod pbatur ſic Quia impoſſibile
eſt quod ſacerdotes vel bohemi
heretici vadant pdicare per vniuerſum
mundum Quia neſciunt omnes lin
guas omnium nationum Cum nec ſancti
Apli ex dono ſpiritus ſancti ha
bentes ſcienciam omnium linguarum
tamen non pdicauerunt per vni
uerſum mundum Sed quilibet
in vna prouincia Sicut petrus
in ytalia Andreas in achaia
Thomas in jndia matheus
in ethiopia z ſic de ſingulis
Alias xpus precepiſſet impoſſi
bile quod eſt hereticum vnde beatus
Jeronimus ait Anathema ſit
qui xpm precepiſſe aliquid impo
ſſibile dicit Nam ſecundum beatum
Remigium ſuper illud mathei
xxviij° xpus iuſſit Aplis vt
docerent omnes gentes Qui
ante paſſionem ſuam dixerat
Jn viam gencium ne abieri
tis Et in ciuitates ſamarita
norum ne intraueritis Ergo
aſcenſurus in celum ſoluit hoc

p̄mu pceptu Et pcepit aplis
vt libere omibus gentibus
pdicaret Sed cu iam ad vita
dam ꝯfusionem ecclesie distincte
sint in epatus & parochiatus
nulli sacerdoti licet pdicare
absqȝ licēcia epi vel parochia
ni Quia nulli licet mittere
falcem in messem alienam
pcipue cu hoc sit ecclesiis pa
rochialibꝰ in iniuriosū vt pbat
ca° sedo decretaliu libro vio Et
iuxta dictu beati Thome scd'a
scde qstone clxxxviii articulo
iiii° ꝑꝑt multitudine fidelis po
puli necesse est ut pter or
dinarios platos assumant ali
qui ydonei ad officiu pdica
cionis Non assumpti aute non
se ingerant sub pena excomu
nicationis Et habet Extra
de hereticis ca° Quia vero vbi
decretalis sic dicit Non nul
li sub specie pietatis auctori
tatem sibi vendicant pdicandi
omnes phibiti vel no missi
Qui publice vel priuati pdica
cionis officiu vsurpare pre
sumpserint excomunicationis vin
culo innodentur Et nisi quanto
citius resipuerint alia ꝯpe
tenti pena plectantur Ex quo
patet quod ingerentes se de
predicacione verbi dei contra
mandata & decreta vniuersalis
ecclesie sunt scismatici & here
tici falsi & grauiter puniendi
Quia in spm sanctu blasfe
mat Qui sacros canones
violat vt sanctus Damasus
papa Et habetur in decreto
xxv qstione pma ca° viola
tores vbi sic ait violatores
canonu voluntarie aut proter
ue grauiter a sanctis patribus
puniuntur Et a spu sancto cuius
instinctu & gra sancti canones edi

ti sunt Qui hoc pcipiunt vt nullus
possit pdicare nisi missus Ergo
pma obiectio Bohemorum est falsa.
Item arguit Bohem ꝯ hereticus
dicens paulus aplus scribit
quod verbu dei no est alligatum
Ergo quilibet & vbilibet debet
libere & absqȝ omni impedimento
verbu dei annunciare & pdicare
Responsio dicendu quod heretici
impertinenter allegant auctorita
tem apli quod pbatur sic Quia
aplus scribit verbu dei no est
alligatu Sed no scribit verbu
dei no est phibitum cu constet
quod pdicare verbu dei omnibus
hereticis est phibitu Quia fel
draconu est pdicacio hereticorum
et venenu aspidum insanabile
vt dicit Moyses in libro Deuteronomii
vii scribitur Luce iiii° quod demo
nes pdicabant veritatem dicentes
tu es xpus filius dei viui Et ve
nisti ante tempus pdere nos
Sed dns nr Ihus xpus increpa
bat demones & no sinebat eos
loqui phibebat quod eis ne pdica
rent veritatem Cui ꝯsensum
ponit Innocencius papa tercius
dicens quod hoc fecit dns nr Ihus
xpus vt nos doceret hereticam
vitare prauitatem Et ut hoc
exemplo phibeam ꝯ hereticis
vt no pdicent etiā veritatem
Quia fel draconu ppinat in
aureo calice babilonis Hec noten
heretici namqȝ ut facilius seducere
possint dictis suis quedam ver
ita admiscent vt ait Greg' libro
moraliu Ideo magnus doctor
sanctus Jeronimus in Epla ad
Damasum papam Et habetur
in decreto xxiiii questione pa
ca° Quia vetus vbi sic ait Quia
vetus oriens inter se populorum
furore collisus indiscissam tunica

dm p frustra discerpit Ergo solum
xpm sequens Ecclesie petri consocior
Quia qui in archa noe no fuerit
pibit regnante diluuio Et qui
xpi no est Antixpc est hec glosus
Jeronimus Sanctus quoqz anacle
tus papa z martir Et Notatur
in canone xxi^a distinctione ca^o In
nouo testamento in hec verba
In nouo testamento post xpm dnm
a petro sacerdotalis cepit ordo
Quia ipi primo pontificatus in ecle
sia xpi datus est dicente dno tu
es petrus z sup hanc petram
edificabo ecclesiam mea Quo
ciens enim fidei racio ventilat
no nisi ad petrum q sui nominis auc
torem referri debet Et omnis
sancte religionis dubitacio ad ro
mana ecclesia z sedem aplicam
Que est caput ecclesiarz est re
ferenda vt inde norma sumat
et informacone vnde sumpsit exor
dium ita habet in decreto xxij^a
distinctione ca^o precptis Justu est
enim vna esse suprema ecclesiam
Que immediate illuiat adeo
sicut supmi angeli immediate
adeo illuiant Et ipa suprema
ecclesia alias ecclesias illumi-
net Quin medij illuiati ~~suprema~~
illuminet subditos Et subdi
ti illuiati no debet alios illu
minare Sic bohemi heretici
Quia vniuersalis ecclesie nolut
esse subditi no merentur illuiai
Nec intelligunt verba apli
dicentis verbu dei no est ali
gatu Quia aplus scribebat
illa verba de se ipo secunda ad
thimotheu scdo Eo q ipe aplus
erat tunc in vinculis alligatus
Et tamen potuit pdicare in vin
culis verbo ad se venientibus
et scripto absentibus Vn btus
Gregorius tercio libro moralium
ca^o iii^o sic ait verbu dei no
est aligatu Quia pdicatores

sancti p defensione fidei supplicia
subeunt Et tamen ad eandem fi
dem quos volunt recipe etiam
inter verbera no desistunt Ergo
secunda obieccio bohemorz est falsa ¶
¶ Sed adhuc arguit bohemus
hereticus dicens Aplus paulus
scribit secunda ad thesalonicenses
tercio dicens Orate fres pro nobis
vt smo dei currat et clarificetur
ad omnes Ergo omnes debent
currere z verbu dei vbilibet
libere z absqz omni impedimento
annunciare z pdicare ¶ Respossio ¶
dicendu q hec auctoritas apli
facit contra bohemos hereticos
vt pbatur sic Quia aplus iubet
orare p se vt no impediatur
ab hereticis z scismaticis Qui fal
sa pdicant et verbo veritatis
resistunt vt alios seducant
Vn beatus ambrosius in glosa
sup eade epla sic ait orandu
esse hortatur aplus vt dignetur
deus sua doctrina dirigere Et in
corda audiencium transfundere
vt compescet z sedaret scisma
ticorz sediciones Nam scisma
est origo subuersionis fouea
heresum Radix infidelitatis
Nutrimentu scandalorz Quia
modicu fermenti totam massa
fidei corrupit p^a ad corinthios v^o
Vn Sanctus Thomas secunda scde
questione v^a Articulo iii^o dicit
Qz quicuqz no credit quod q
sancta ecclesia catholica docet
nullu articulu fidei credere
potest Quia deficit sibi forma
lis racio credendi Eo q dubi
tat de hoc q ecclesia docet Et
habetur extra de hereticis in hec
verba Dubius in fide infidelis
est Ideo Sanctus Johannes Euan
gelista in secunda canonica sic ait
Si quis venit ad vos z hanc doc
trinam catholica no habet
Nolite eum in domo recipe

nec dicatis ei aue Qui enim dixe
rit ei aue communicat opibus eius
malignis Ergo tertia obiectio
bohemorum hereticorum est falsa.
Quare per improbacione huius tercij
articuli bohemorum hereticorum
finaliter sic concludo Quod omnis homo
pertinaciter asserens quod verbum dei
libere et vbilibet absque omni impe
dimento annuncietur la predicetur
talis est hereticus et ab vniuersali
ecclesia condempnatus Nam heresis sic
difinitur. Heresis est dogma falsum
ecclesie vniuersali contrarium et pertina
citer defensatum quod probat beatus
Augustinus in epistola ad casianum Et habetur
in decreto xxv^a questione p^a ca^o
prima salus vbi sic ait Cum prima
salus sit recte fidei regulam
custodire Et a constitutis patrum
nullatenus deviare Que instituta
maiorum per legem dei sunt tenenda
dicente domino Qui vos audit
me audit Et qui vos spernit
me spernit Luce x^o. vnde beatus
Cirillus inquit Qui precepta sanctorum
audit christum audit Ob hoc ineuita
bilis pena hereticis immi
net qui precepta sanctorum patrum
negligunt Et nouum ritum viuen
di introducunt Ideo sancti constanti
ensse concilium huic tercium bo
hemorum articulum racionabiliter
reprobauit et premissa sententia
publice condempnauit Et hec de tercio

Quartus Articulus bohemorum
hereticorum est iste Quod omnia
peccata mortalia et precipue pu
blica vbique et in quolibet statu
vite et racionabiliter sunt pu
nienda et destruenda. Ego in
telligo originem istius quarti
articuli bohemorum Sanctus namque
petrus apostolus precepit lai
cis non dicam clero Sed bohe
mi layci et heretici contra preceptum
beati petri apostoli voluit dicam
clero Ideo voluit omnia peccata
in quolibet statu punire et destru
ere vt libere possent clerum et
sacerdotes cedere et suspendere
Quia multos iam sacerdotes
manibus oculis naso et auribus
mutilauerunt Et plures in pa
tibulis suspenderunt Alios quoque
igne cremauerunt Imagines
christi et sanctorum ac gloriosas reli
quias martirum igne consumpserunt
Ecclesias Monasteria Et sacra
christi Altaria funditus destruxe
runt Scimus tamen quod Imagines
christi et sanctorum reliquie Ecclesie
quoque et Altaria nullum peccatum
publicum fecerunt Quare ergo
per bohemos puniuntur et destruuntur
Nisi ut ex defectu cleri et eccle
siarum ac Imaginum fides christi in
regno bohemie aboliretur
Et totus populus bohemorum
paulatim transiret ad ritum
Saracenorum Sicut in Egypto
Et Thebaida christiani qui tunc
erant Ex defectu cleri ecclesiarum
et Imaginum iam dudum omnes
facti sunt saraceni Similiter
bohemi heretici volentes
delere fidem christi Inuenerunt
quartum articulum quod omnia pecca
ta in quolibet statu puniantur
et destruantur Sed dominus noster Ihesus
christus fons totius pietatis et
misericordie huic quartum arti
culum bohemorum improbat confun
dit et destruit Quarto verbo
tu dicit Meum Nempe hec
dictio meum est propria proprie christi
Que conuenit vni et soli domino Ihesu
christo et semper Ac si patenter dominus
Ihesus christus dicat Meum corpus
misticum est congregacio fidelium
Et ego sum caput eorum Quod si mei
fideles peccant advocatum me
habent apud patrem celestem
Et ego sum propiciacio peccatis

coꝝ Nam omnia peccata meoꝝ fi
delium Ego affixi cruci cum mani
bus ꝛ pedibus meis Ideo miſi
cordiam volo ꝛ non ſacrificium
Non enim veni vocare iuſtos ſed
peccatores ad penitenciam Mathei
ix^o Eſt autem vera penitencia
in corde p contricione In ore p con
feſſione Et in opere p ſatiſſactione
Iſti ſunt tres dies quibus p ve
nitur ad terram pmiſſionis etc. Et
de quibus ſcribitur Exodi viii^o
Ibimus viam trium dieꝝ in deſertu
penitencie ¶ Sed arguit Bohemus
hereticus dicens Confeſſio auricu
laris non eſt neceſſaria quia
Nullus ſacerdos poteſt peccata
dimittere niſi ſolus deus Ergo
nullus debet confiteri ſacerdoti ſed
confiteatur ſoli deo in corde ſuo
et ſaluus erit ¶ Reſponſio
dicendum quod Confeſſio vocalis
ꝛ ſacramentalis eſt neceſſaria ꝑpter
tria Primo ꝑpter preceptum eccleſie
catholice Ne claues eccleſie
vileſcant ꝛ contempnantur vnde beatus
Augustinus ait Nemo dicat ego occul
te in contricione confiteor deo qui
michi ignoſcit quia in corde ago
confeſſionem Ergo ſine cauſa claues
date ſunt in eccleſia Et fruſtrata eſt
verbum xpi Sed cum in ſe quiſque ꝑ
tulerit vtiliſſime contricionis
ſentenciam veniat ad ſacerdotes
p quos illi in eccleſia claues
miniſtrantur Quia ſacerdotes quantum
ad confeſſionem ꝛ conſecracionem ꝛ pre
dicacionem tenent locum apoſtoloꝝ
Et habent claues regni celoꝝ
vt pbatur in decreto xxvi^a queſtione iii^a
Capitulo Alligati Et Capitulo Qui poſtea
vbi dicitur quod non debent claues eccle
ſie contempni vt non vileſcat auctori
tas vnde beatus Johannes Criſoſtomus ſuper
epiſtola ad Romanos ait Nemo
contempnat claues eccleſie Non

enim homo eſt qui ligat ſed xpus
qui hanc poteſtatem dedit Et
dominos fecit homines tanti hono
ris Et habetur in canone xi questione
iii^a Capitulo Nemo. Secundo neceſſaria
eſt confeſſio ꝑpter verecundie ſatiſſac
tionem Quia pudor in confeſſione
eſt magna pars ſatiſſactionis
vnde Gloſa ſuper Mattheo ait Iube
mur peccata noſtra confiteri vt
erubeſcenciam paciamur ꝑ pena
Et ideo beatus Augustinus inquit
O homo cur confiteri erubeſcis
peccata tua peccator ego ſum
ſicut ꝛ tu Et quod p confeſſionem
ſcio minus ſcio quam id quod neſcio
Elige ergo quod vis Si non confeſ
ſus lateas in confeſſus dampna
beris. Tercio neceſſaria eſt confeſ
ſio ꝑpter magnam confeſſionis vti
litatem vnde beatus Augustinus ſuper Johannem
ait Confeſſio eſt ſalus animaꝝ
diſſipatrix vicioꝝ reſtauratrix
virtutum oppugnatrix demonum
Quid plura Confeſſio obſtruit
os inferni Et aperit portas
paradiſi. Nec aliter poſſe ſub
venire ad ingreſſum paradiſi ſi
deſit facultas confitendi Ita
concludit magiſter ſentenciaꝝ
diſtinctione xvii^a Capitulo iii^o ¶ Sed
adhuc replicat Bohemus
hereticus dicens Nemo habens
manus immundas poteſt aliud
mundare ſed maculare Ergo
ſacerdos immundus vel peccatis
mortalibus ligatus non poteſt
alios ſoluere nec a peccatis
mundare ¶ Reſponſio Dicendum
quod duplex eſt poteſtas ſacer
dotum Prima eſt ordinis que
non poteſt ꝑ peccatum tolli nec
impediri vt pbat beatus Thomas
in iiii^o diſtinctione xviii^a queſtione
prima articulo Secunda eſt iuriſdictionis

po

vel officii Et illa potest impe
diri per excommunicationem aut per
suspensionem vel interdictum
Sacerdos excommunicatus aut
hereticus vel scismaticus non
potest absolvere quia est
ligatus ut probatur in decreto
xvii questione iiii capitulo Ad episcopos
Ideo beatus Augustinus de vera
et falsa penitencia sic ait
Nemo penitere potest quem
non sustinet unitas ecclesie ca
tholice Ideo quia non petas sacer
dotes per aliquam culpam ab u
nitate ecclesie divisos Quia
Judas ad divisos abiit et cum
divisis periit Et habetur in
canone de penitencia distinctione
vi capitulo primo Tales sunt Bohemi
heretici ab ecclesia catholica
divisi Quia propter dominus noster Jhesus
Christus in probat confudit et des
truxit quartum Bohemorum
articulum quarto verbo cum
dicit Mea Quasi dicat
Meum est punire peccata hominum
non est Bohemorum Quia scriptum
est Michi vindictam et ego re
tribuam dicit dominus Filius enim
hominis venturus est in gloria
patris sui cum angelis suis et
tunc reddet unicuique secundum opera
eius Johannis vii ¶ Ex quibus
verbis in oppositum quarti ar
ticuli bohemorum mediante argu
endi assumens correlarie quar
tam in fero conclusionem Que
est talis ¶ Non omnia peccata
publica legi dei contraria ubique
et in quolibet statu sunt puni
enda et destruenda. Hanc conclu
sionem probat catholicus doctor
Sanctus Augustinus in primo de libero
arbitrio dicens Tolle prostibula
[illegible] Et eam totam reple

bis adulteriis et gravissimis contra
natura peccatis. Salvator quoque
noster eandem conclusionem probat in
Evangelio Matthei xiii ubi dicitur
Accesserunt ad Jhesum discipuli di
centes Edissere nobis parabolam
zizaniorum Tunc pius dominus et salvator
noster dignatus est per se ipsum parabolam
zizaniorum exponere Ne si nos
dictam parabolam exponeremus Bohemi
heretici non crederent nobis Et ait
Ager est mundus Inimicus homo
est diabolus qui in mundo super se
minavit zizania Messis est fi
nis mundi Messores sunt angeli
Qui colliget zizania ad combure
dum Sed usque ad finem mundi sinite
zizania crescere cum tritico Nolo
ut eradicetis zizania Ne forte
evellatis et triticum Sed Bohemi
heretici dicunt non est verum Quia
placeat deo vel displiceat Nos
volumus interim eradicare zizania
Quia volumus punire et destruere
omnia peccata publica legi dei
contraria Ideo Catholicus doctor
Sanctus Augustinus in libro de unico
baptismo parvulorum Exclamat
contra hereticos in hec verba dicens
O quantus arrogantie tumor Quanta
ta iactantie oblivio ut quis se
facere posse credat quod nec apostolis
concessit dominus ut zizania a tritico
separaret ¶ Sed iam ad argu
menta bohemorum hereticorum respon
deamus ¶ Primo arguit Bohemus
hereticus dicens In veteri testamento
deus punivit et destruxit pec
cata hominum sicut per diluvium des
truxit genus humanum Et per ignem
et sulphur Sodoma et Gomorra.
Ergo omnes fideles debent puni
re et destruere in quolibet sta
tu omnia peccata publica legi dei
contraria ¶ Responsio. Negatur
consequentia quia arguit a superiori

ad inferius Quod probatur sic deus
namque cum sit creator omnium nullum
habet superiorem Ideo potest libere
subditos punire et destruere iuxta
beneplacitum sue sancte voluntatis
Nos vero quia peccatores sumus
peccantibus proximis compassionem et
pietatem exhibere debemus quia
secundum beatum Gregorium sicut vita inter
celum et terram sita sicut in medio
subsistit ita bonos et malos reci
pit Quos nunc sancta ecclesia
discrete sustinet Sed post mo
dum in egressu discernet Postremo
cum sanctus Thomas dicat secunda
secunde questione lxxxiii articulo quinto
Quod ex peccato precedenti indignus
quis redditur ut alium puniat
et precipue si maius peccatum com
misit non est dignus ut alium
puniat de minori Unde dominus Ma
thei vii° ait ypocrita eice primum
trabem de oculo tuo Et postea
perspicies ut educas festucam
de oculo fratris tui Quod tractans
beatus Thomas ait de hiis dominus
loquitur Qui cum mortali cri
mine detineantur obnoxii mi
nora peccata fratribus non concedunt
Et mirum est quod Bohemi laici
heretici solum festucas cleri et
sacerdotum aspiciunt Suas vero
trabes hoc est homicidia furta
sacrilegia stupra parricidia ra
pinas predas incendia Et ma
xima peccata ac scelera non vi
dent nec considerant Cum ipsi sint
in viciis et moribus omnibus paganis
et Saracenis deteriores Quod ego
faciliter probare possem Quia expe
riencia didici Quando fidem Christi
predicans tribus annis in terra Sarace
norum habitavi ob hoc cognosco
mores Saracenorum Similiter
vicia et malos mores Bohemorum
novi Quia et ego Bohemus sum na
cione Sed non errore Vere omnes
pagani et Saraceni Quantum ad
mores respectu Bohemorum sunt

iusti et innocentes Ideo Saraceni
surgent in iudicio cum generacione
Bohemorum pessima Et condempna
bunt eam Quia Saraceni ignoran
tes fidem Christi Tamen quantum
ad mores sunt innocentes et iusti
Bohemi autem confitentes se nosse
fidem Christi Tamen faciunt opera
Antichristi Nec debet punire pec
cata aliena qui non punivit
sua Ergo prima obieccio Bohemorum
est falsa ¶ Item arguit Bohemus
hereticus dicens Christus in Ewange
lio precipit Si oculus tuus scan
dalisat te erue eum et proice abs te
Et si manus tua vel pes scandali
sat te abscide eum et proice abs te
Ergo sub pena dampnacionis eterne
subditi laici debent punire et
destruere peccata sacerdotum et
cleri Et quia nec deus nec angeli
possunt prohibere subditos laicos
ut non puniant clerum et sacerdotes
Quia mulieres et laici condempnabunt
clerum et sacerdotes in die iudicii
¶ Responsio Dicendum quod Bohemi
heretici imperite allegant auc
toritatem ewangelii Quod probatur
sic Quia Christus dominus non dixit
de oculo nec de manu nec de pede
corporali quod debeat abscidi
si scandalisaverit hominem Quia
sic nullus homo haberet manus
nec pedes Sed Christus dixit de
manu et pede et oculo interioris
hominis Qui debet abscidi id est
removeri a malo ut non consenciat
peccato Nec debent subditi laici
punire prelatos et sacerdotes Unde
Magnus doctor sanctus Jeronimus
exponens illud Mathei xviii°
Si peccaverit frater tuus dic eccle
sie dicit precipit dominus Ihesus
Christus ut peccata fratrum publica
dicamus ecclesie id est prelatis
ecclesie Et si prelatos non audie
rit sit tibi sicut ethnicus et
publicanus Ex quo patet quod

plati & sacdotes debet iudicare
& punire subditos Sed no sub
diti platos Qz pbat spus
sanctus p ysaiam pphetam di
cens Numquid gloriabitur
securis contra eum qui secat
in ea Aut eleuabit baculus
contra portante se qui utique
lignum est Isaie x° Et transsump
tive in decreto distinctione xxi.a
ca° Inferior. Ubi dicit Qm in
ferior no potest superiore iudi
tijs suis adicere aut pprijs
diffinicionibus subiugare. Un
beatus Thomas Secunda secunde ar
ticulo iii° dicit Qz correctio
seu punicio que est actus iu
sticie prohibitionem penene co
gpetit subdito respectu plati
sed plato respectu subditi
Actus eni ex aliquo habitu
vel potencia procedens se ex
tendit ad omnia que continentur
sub obiectu illius potencie
vel habitus et no econverso
Ideo dns & Saluator noster eicit
de templo laicos ementes &
vendentes Sed no Sacerdotes
Johannis v° Et Aplus precipit
Thimotheo dicens Adversus
presbiterum noli accusacionem re
cipe prima ad Thimotheum v°
Quia clero & sacerdotibus debe
tur Regalis reverencia Et
no populans violencia Ob
hoc Beatus petrus Sacer
dotibus dicebat Vos estis
genus electu Regale Sacer
dociu Gens sancta populus
aquisicionis p.a petri sec°
Et Ecclesiastici ultimo ita scri
bit In tota aia tua time
deu et Sacerdotes eius honora
hoc confirmans dns p pphetam
dicit Nolite tangere xpos

meos Et in pphetis meis nolite ma
lignari psalmo C iiii° Quia bestia
que tetigerit monte id est Sacer
dotem lapidabit Exodi xix° Et
Oza tangens archam dni morte
subitanea corruit Quia quis ex
tendet manu in xpm dni et innocens
erit primi Regum xxvi° Quid ergo
aliud est in regno bohemie potesta
tem laicalem insanire contra clerum
& sacerdotes Quam ancilla insurgere
contra dnam Agar contempnere Saram
Et discipulos insurgere contra ma
gistros Est et filios rebellare
contra patres Est celu subicere tre
Et Spm subiugare carni Sed iam
impletu est Qz venerabilis doctor
Magister Henricus de Hassia in lec
tura sua sup Genesim de populo
bohemorum Non tam exposuit Sz
magis pphetauit in hec verba
Surget tandem in publicu cetus
quidam scismaticorum Quos dia
bolus ex hereticis colliget Qui
capta oportunitate exibunt
in publicu predicantes clericorum ordina
rium iam adeo esse reprobatu & ab
iectum Et ob hoc sibi amplius
no esse obediendu nec creden
dum Cumque isti scismatici cursum
suu erroris firmauerint Sacerdotes
et doctores ubique persequentes fus
tibus & gladijs coherce[n]t & ex
pellent Et tunc ad simplicem po
pulu dicent Quia rectores et
doctores no habetis Nobis obedi
te Et quecumque vobis dicimus con
cipimus facite & salui eritis.
Sic qz ceci ducentes cecos utrique
in foveam inferni cadent Ergo
Secunda obiectio bohemorum hereticorum
est falsa ¶ Sed adhuc arguit
Bohemus hereticus dicens Aplus
paulus precipit dicens Auferte ma
lu de vobis Ergo omnes mali fa
cientes peccata publica legi dei
contraria debet puniri destitui
suspendi & auferri ¶ Responsio.

Dicendu q hoc argumentum
facit contra bohemos quia probat
sic Quia bohemi sunt mali et
per mala opera malam fidem
indicant Ergo bohemi sunt pu
niendi et destruendi vnde philosophus
iiii° methaphisice ait Non
dictamine racionis sed viole
ncia penalis correctionis malis
est obviandu Absit itaque a xpi
fidelibus hec sacrilega bohemorum
doctrina excludens virtutem
moralem iusticie inter alias
tenentem principatu de qua
habetur in decreto xiiii questione
secunda ca° cu devotissima vbi sic
dicitur Summum in rebus bonum
est iusticiam colere atque sua
cuilibet iura servare Nec expe
dit omnia peccata mortalia pe
naliter prohibere vnde philosophus iiii°
ethicorum quia lex poli debet
esse sicut linea plumbea in lesboc
insula que flectitur iuxta exi
gentiam lapidu in cidendorum.
Cu igitur in multitudine homi
num maior pars civitatis est im
perfectorum Ideo lex si rigida non
induceret pacem civitatis sed
magis dissensionis Nam secundum
prohibicione doctrinalem possunt
omnia prohiberi Sed non secundum prohi
bicionem penalem vnde dominus dicit
mathei ix° Non mittunt vinum
novum in utres veteres ne
frangerentur Sic non omnia ma
la lex vult punire tamen ea
peiora Ideo proverbiorum xxx° scribitur
Qui emungit elicit sanguinem
In veteri eciam testamento da
batur libellus repudii ne viri
occiderent vxores suas Et per
mittebatur iudeis vsura reci
pere a paganis ne vsuram
facerent cum fratribus Sic david
rex non punivit Semei et Joab

dignos morte Quia oportet in
hoc tempore multa dissimulare
quousque veniat iudex qui manif
festabit consilia cordium et tunc laus
erit vnicuique a deo ad corinthios xiii°
Bohemi autem heretici negant princi
pia fidei dicentes quod pape et pla
tis non est obediendum si sunt mali
Et quod eorum excomunicacio non est time
nda Et quod indulgencie eorum nichil
valent Et quod ymagines xpi et
Sanctorum sunt ydola Et ob hoc non
debent adorari Sed debent vbique
destrui et comburi Ideo sunt heretici
et non sunt audiendi ¶ Ista replicant
bohemi hereticus dicens deus
in veteri lege precepit dicens
Non facies sculptile Nec figuras
eorum que sunt in celo vel in terra Et
non adorabis ea Ergo catholici
qui adorant contra preceptu dei yma
gines crucifixi et Sanctorum hominum et
feminarum peccant mortaliter
et sunt ydolatre ac in statu dap
nacionis eterne ¶ Responsio ¶
Dicendum quod adorare dicitur
dupliciter primo adorare id est
petere ab ymagine graciam vel
remissione peccatorum Et tali mo
do nullus debet ymagines adorare
id est venerari Et tali modo omnes
fideles debent adorare ymagines
Nam ymago crucifixi debet adorari
adoracione latrie sicut xpus
in canit ecclesia dicta crucem
adoramus domine ymago beate marie
virginis debet adorari adoracione
yperdulie Et ymagines Sanctorum
debent adorari adoracione dulie
ita scribit magister Senteciarum
Non obstante quod deus precepit Exodi
xxii° dicens Non facies tibi sculpti
le et non adorabis ea intelligitur
de adoracione primo modo Nam secundo
modo quilibet fidelis debet
ymagines adorare id est venerari
da ut dicit philosophus secundo posteriorum
quia propter quod vnumquodque tale et ipsum ma
gis Hoc est qui adorat ymagines

Secundo modo adorare

xpi ppter xpm magis adorat
xpm quam ymaginem Sunt igit
ymagines adorande Quam ipis
laici qui litras nesciunt legunt
Quid sequi debeant Et pcipue
gentibus p lectione pictura
est ita habet in decreto de gsec
cione distinctione iii. Ca° platum
Nam et Salomon ex mandato
dei fecit in templo duos che
rubin Tercii Regum vi° Et
Moyses ex pcepto dei fecit ar
cham Et suavit manna in ea
Exodi xvi° Similiter ex pcepto
dei fecit spentem eneum et
suspendit eum in ligno Nu
xxi° Sic et nos suam cruce
dm et ymagines Sancto et re
liquias veneramur Recole
tes dei beneficia que repsen
tant ita habet in Canone de gse
cratione distinctione iii. Ca° venerabile
in beatus Greg reprehendit
Serenu Masiliensem Epm
Qui fregerat ymagines dices
dic michi fr aquo factu sa
cerdote aliqn auditu e fecis
ti Et Sanctus Aug de doctrina
xpiana libro iii° ait Qui vene
ratur tale signu dinitus insti
tutu Non hoc veneratur q vi
det et transit Sed id potius quo
talia cuncta referenda sunt
Ideo ymagini crucifixi in relatione
ad xpm est sibi cultus latrie
exhibendus Quia sic motus
no sistit in ymagine Sed fini
tur in illo cuius est ymago Ergo
et ista obiectio Bohemo est falsa
¶ Quare p im pbatione hui quarti
articuli Bohemo finaliter
sic gcludo Qr omis homo ptina
citer asserens Qr omia pctata
publica vbiqz et in quolibet statu
sunt punienda et destruenda talis
est Scismaticus et hereticus ac ppe
tuo in interitu dapnandus Quia

talis est gtrarius ordinationi
dine Et Sancte vniusalis ecclesie
Qr pbat aplus ad Romanos
xiii° dices Qui aute ordinationi
dei resistunt ipi sibi dapnatione
aquirunt Quia omia que sunt a deo
ordinata sunt Catholicus qz doctor
Sanctus Aug gtra faustu hereticu
[…] idem pbat in hec verba Quid
vos o heretici tamqua de mandato
dei obsuatione iactitatis Qui
gtra deum facitis Quia fide catho
licam no suatis Cu sine fide in
possibile est deo placere Et si evan
gelium allegatis Tamen gtra
Euangelium ecclesie dei insultates
discordias odia psecutiones
xpianis infertis hec augustinus
[…] Infertur ergo totaliter
q Bohemi et Morani sunt heretici
Quia obstinate gtradicunt doctrine
Sancte matris ecclesie Catholice
Sunt apostate Quia a fide catholica
recesserunt Sunt blassfemi Quia
infamat platos et rectores
ecclesie Sunt sacrilegi Quia ecle
sias spoliat et calices frangunt
Sunt pdones et fures Quia semp
aliena diripiunt Sunt pcurso
res Antixpi Quia gculcat iuge
sacrificium Et intficiunt sacerdotes cuius
libet pfessionis sexus vel etatis
sint Sunt detractores mendaces
et gtumeliosi Quia verbis i iu
riam faciunt omnibus catholicis
Omnes itaqz Bohemi heretici decli
nauerunt simul inutiles facti sunt
No est qui faciat bonu no est
usqz ad vnum psalmo xiii° Omnes in
quam bohemi declinauerunt Sed di
uersimode Na quidam declinauerunt
a recto id est a nominatiuo fidei
et puritatis in genitiuo pfidie
et bestialitatis Alii declinaue
runt a recto equitatis in datiuo
iniurie et malignitatis Alii decli
nauerunt a recto caritatis in accu
satiuo inuidie et falsitatis Alii

declinauerunt a recto humilitatis
in vocatiuo superbie et vanitatis
Alij vero declinauerunt a recto pie
tatis in ablatiuo prede et violen
te rapacitatis Et sic hodie in
toto regno bohemie iuxta prophe
tam Non est qui faciat bonum
non est usque ad unum Quia a maiore
usque ad minorem cuncti faciunt ma
lum Jeremie vj° Et hij omnes bo
hemi sic in genere imo sic vicio
se declinantes maledicuntur
ideo dicente dauid Maledicti
qui declinant a mandatis tuis
psalmo C° xxj° Insuper cum ignis
et cum diabolo perpetue dampnatur
dicente propheta Declinantes autem
adducet dominus in obligationes cum
operantibus iniquitatem psalmo C°
xxiiij° Tunc videlicet cum dicet
Ligatis manibus bohemorum
et pedibus proicite eos in tene
bras exteriores ibi erit fletus
et stridor dentium Mathei xxij°
Et merito Quia bohemi heretici
diligunt vanitatem et querunt
mendacium psalmo iiij° Nam et
verba prophete ita compleuerunt Sa
pientes sunt bohemi ut fa
ciant mala bene autem facere
nescierunt Jeremie iiij° Et racio
est ista quia omnis bohemus ut
dixit dauid cum psalleret no
luit intelligere ut bene ageret
psalmo xxxv° Sed iam breuiter
concludens strophata epylogij pe
to supplico et obsecro in domino ihesu
christo omnes qui tractatum istum
viderint aut legerint ut clau
dant viscera compassionis et miseri
cordie super tam infelici et mi
sera bohemorum progenie presertim
cum super amantissimus et super dulcis
simus dominus noster Jhesus christus super
morte lazari lacrimas compas
sionis et pietatis dignatus

est ostendere Et lacrimatus est inquit
ewangelista Johannis xj° Quis rogo po
terit lacrimas saltem interiores
continere cum videt tot milia
bohemorum morte eterna perire
Et cotidie ad infernum cum dia
bolo in igne eterno arsuros des
cendere Qui si vellent ad uni
tatem sancte matris ecclesie re
dire possent secure vna nobis
cum ad regnum celorum et ad vitam
eternam peruenire prestante domino nostro
Jhesu christo Qui est deus benedictus in secula amen

Explicit Tractatus contra hereticos
Bohemos quem compilauit frater
Jeronimus de praga reclusus here
mita in Ciuitate Basilea
Anno domini m° cccc° xxxij° ..

Incipit miraculu nomit facti

Omnibus patent xpi mi
racula que ipe dns exem
plo patris vſqz modo ope
rari no ceſſat preſertim
hoc nouiſſimo tempore quo
totus mundus in maligno poſi
tus eſt Sicut greca lingua
ſcptu reperim9 In partibus
orientalibus tale fertur conti
giſſe miraculu anno ab incar
natone dni m° ccc° xxx°
In ciuitate Allexandria erat
quidam Saracenus mercator
ditiſſimus qui pfectus ad
negociandu venit in Arabia
cuqz illuc mercaretur et lucra
quereret Serui regis Arabu
conſiderantes locupletem viru
inito ſecreto conſilio Subnoctur
no ſilencio pfatu Saracenum
occiderunt Et ablatis omnibus
poſuerunt cadauer mortuu
ante hoſtiu hoc eſt ante domu
xpianoz in qua omes merca
tores xpiani ſimul cu vxoib9
et paruulis habitabant Mane
facto clamor populi atollitur
xpiani tamqua homicide accu
ſantur capiuntur ligantur et
ſimul cu paruulis ante regem
Arabu aducunt Quos vt vi
dit rex inflatus potencia
turbatus qz cu ira maxima
pomposis verbis cu furore
nimio talem ptulit ſentenciā
vt omes xpiani qui in regno
ſuo inventi fuiſſent ſimul cu
vxorib9 et paruulis aut nega
rent fidem xpi et ſuſciperent
fidem Machomethi aut omes
piecti in ignem flamis atroci
bus conburantur Ad hec xpiani
confiſi in xpo petunt triu diez
induciās Simul qz vt cadauer sa
racem mortui triduo insepultum
remaneret Quibus obtentis
reuerſi ad domu ppriam de comuni
conſilio hoc inter ſe ſtatuerunt vt
nullus cibu aut potu triduo ſume
ret Simul qz paruulis et ſugentibus
vbera cibu ac potu negarent
Mira res Saracenus qui occiſus
fuerat die tercio viuus ſurrexit
et ad regem perrexit Quem videns
Rex ſtupore et admiratone tritus
voce tremula an vere viueret
requiſiuit Ad que Saracen9 qui
mortu9 fuerat viuo inquit xpia
noz precibus Et huc ad te veni
vt tibi eos qui me occiderunt de
monſtrarem Iube ergo omes ſuos
tuos huc venire vt tibi homici
das meos digito oſtendam Cita
tur igit ex iuſſu regis omes
ſui et familia Sed interim rex
interrogat Saracenu defunctu in hec
verba dic michi amice cariſſime
que fides in hoc mundo eſt melior
Scimus enim qz iudei habet fidem
ſatis bonam et p patriarchas
et prophetas ac p Moysen approbata
xpiani eciā habet fidem licet
no approbatam tamen eſt ſatis
magna quia multe ciuitates
comitatus ducatus et regna ſunt
de fide xpiana Noſtra autē ſacta
fides Machomethi eſt adeo pba
ta quia deus locutus fuit cu
Machometo qui fuit vltim9
et immediatus nuncius dei
Ad hec Saracenus qui mortu9
fuerat reſpondit Crede michi
o rex qz fides iudeoz erat bo
na quo uſqz veniret Meſſias
qui in lege eoz pmiſſus erat
quem quia no cognouerunt
Sed dnm gloie crucifixerunt ab
illo tempore omes iudei dap
nati ſunt Noſtra autē fides

machometi qua tu dicis sactam
no est fides sed est fabula cia
machomet no fuit vltimus
nuccius dei sed fuit de arabia
nigromaticus z p artes magi
cas sedu xit saratenos ideo
omes sarracem arabes syri
churci tharthari assirij-
barbari et omes de secta
machomethi sut dapnati
et ego dapnatus sum sed
ad pces xpianoz deus voluit
me ad tempus viuere vt ti
bi veritatem ostenderem
et a pena incendij xpianos
liberarem. Vna ergo vera et
sacta fides est xpiana quia
sicut vnus est deus ita vna
est fides z vnu babtisma xpia
norum ve michi quia mortu9
sum absqz babtismo cuqz hec
dicet sup venerut fui regis
tuc rex ait quis hoz est
qui te interfecit saratenus
autem ~~[illegible]~~ qui mortu
fuerat extendes manu in 9oz
suos digito ostendit et sta
tim mortuus efetens ad pe
des regis cecidit tuc rex
iussit cadauer cfri sepelire
illos ante m^oz homicidas iubet
suspendi et mittens vocat
ad se omes xpianos quos
benigne suscipies asente
cia qua male dicta uerat
absoluit rogat qz omes vt
sacerdote catholicu sibi
velint dirigere quo ve
niente rex flexo vtro qz
poplite petit babtizari
babtisati qz sut in illo die
rex cu filio puulo et arabu
vtriusqz sexus maxima

multitudo ex quibus xl^a milia
arabes neophiti huc usqz ha
bitant in montanis galilee
et omes saratenos venientes
capiut z occidut xpianis aute
venientib9 omnem huamitate
exhibet z honorem hortantes
omes xpicolas vt venirent ad
aquirenda tram sactam z iclm
et ipi arabes neophiti pmi
tut qz xl^a milia armati pce
dent exercitu xpianoz da
but qz eis totam tram sactaz
et zoldanu. sed quo fine
hoc miraculu clauderdu sit
ille nouit in cui9 aspectu luna
no splendet et stelle no sunt
mute cui nichil est dificille
et sine quo nichil est posibile
posidere ihus xpus dei filius
qui cu pre z sacto spu super
omnia est deus bndictus i secla amen

Ego fr Jeronim9 de praga sacre
heremi camaldoli reclusus hemita
du anno pteito venissem in ciuitate
galilee cui nome Nazareth. re
peri hoc miraculu greca lingua
scriptu Et vidi pfatos arabes
neophito ideo cu securitate hec scripsi

Sermo Sancti Bernardi In cena dni de mandato dni nri ihu xpi

Ante diem festum
pasce sciens ihus
quia venit eius hora
Reminiscens beati
sanguinis que profudit
amator hominis profu
do lacrimas Non est
locus ingratitudinis vbi torrens
tante dulcedinis atingit aias
Ihu dulcis cur tanta pateris
tu peccati nichil comiseris flos
in nocentie Ego latro tu in cruce mo
reris Ego reus tu pena plecteris
mee nequicie pro me vili cur tan
tu pcium Quid lucraris p hoc su
plicium diues in gloria Ante fecit
sic amor ebrium ut nec putes artem
obrobrium amoris gra Ve in misero
si non respondero tuis vulneribus
Si non amauero et conpensauero dignis
opibus morte sacratissima Si pcra
siero nec tibi vixero paucis tem
poribus Si non ut potero tibi sacra
uero totis afectibus corpus et
aiam Qui longe estis ad cruce
crite Qui vobis viuitis xpo ia
viuite ne moriamini Corpus quod
pditis xpo configite ne si non eritis
mebra cum capite iuste dapnemi
ni Non aspiciatis oculis ingratis
deum cruce mori Dono caritatis
cambium redatis et vicem doloris
Regnum queritis non intrabitis sine
crucis claue portum petitis non
transibitis sine crucis naue Que
sanguis apertor ianue Suscitator
nature mortue dum spargeris in
cruce Me de mortis periculis erue
Quid quod pecco tu semper diluc dono
tue gratie conpassus mee miserie Amen

Ante diem festum pasce Audistis
fres carissimi verbum patris filium
dei Qui pro salute humani generis
verbum caro factum est et habitauit
in nobis Cupiens ad exempla humili
tatis informare discipulos suos
et per eos omnes credentes in eum Cum
appinquasset hora illa pijssima in
qua decreuerat pro salute nra cruce

ascendere et in illa beatissima carne qua
de intemerata virgine maria assumpserat
tam triste fere suplicium Ab illo extre
mo et nobili conuiuio surexit vestime
ta deposuit Aqua in peluim misit
et pedes discipulorum lauit Et hoc
est quod Iohannes euangelista ait Ante
diem festum Talis erat mos et consue
tudo iudeorum ut diem illum haberent
solepnem Quum illis dns mare rubrum
diuisit in duas partes Et deduxit
eos per medium eius hic est ille dies
festus pasce de quo dictum est Ante
diem festum pasce Eo quod pascha inter
pretatur transitus Nam appinquabat
illud pijssimum pascha quo verus
moyses per mare rubrum debebat
transire Et non post xl annos Sed tan
tum post xl dies in terram promissionis
intrare Ille iudeorum dies festus
erat vmbra quo patres eorum tran
sierunt de egipto Sed ille fuit ve
ritas quo xpus transiuit de hoc
mundo ad patrem Et sic nos transire
fecit de vicijs ad virtutes et de morte
ad vitam de mundo ad celum pro nobis
victima factus Et sacrificium se ipm
deo patri in ara crucis offerens holo
caustum Ante diem festum pasce
Quid est o sancte Iohannes quod dicis
festum Non ne dies festus dies est
gaudij et leticie Putas ne dies
ille est leticie et iocunditatis quo
agnus in cruce leuatus est molandus
stipite obrobrium hominum factus est
et abiectio plebis Quo pro dolore
sol obscurauit et petre sciderunt et
tota contremiscit orbita mundi Vbi
sic mater plorat et eius dillectus
iohannes Potius ille dies fuit
luctus quia risus et etiam sedes et
tremus Sed iudeis leticia tibi et aplis
tuis tristicia Iudeorum autem leticia
vertitur in luctum Et tristicia aplorum
versa est in gaudium Sequitur Sciens
ihus quia venit hora eius ut tra
seat ex hoc mundo ad patrem Ihus ebra
ice latine saluator interpretatur Iste
est saluator ille fortissimus qui vl
terius vinci non potest et saluat omes
sperantes in se Semel pro te xpiane

vinctus est imo mortuus est xps Sed
noli flere quia surrexit amortuis
et mors illi ultra no dnabit Opor
tebat illu mori psalute mundi et re
surgere tercia die et p dicari i noie eius
penitentia et remissione pctatoz p
omnes gentes Quoniam ipse sic dis
posuerat Et hoc est qd dr Sciens
ihus quia venit hora eius Hec
est illa hora dequa supius timens
mori scdm carne ingemuit et ait
Nunc aia mea turbata est Et quid
dica pr salvum me fac exhac hora
Sed ppterea veni in hora hac Timu
it xpus mori ut tu no timeas mo
ri gfidens in eu O tu xpiane ne
dehac infirmitate despes Docuit
te quid in omib9 piculis mortis
debeas dice Id quod gfugere quod
invocare in quod speare in prem
deu Qui no potest despice spera
tes in se cu atestacone bonoz
opez Bonoz opez dico quia sine
mcitis aliquid sperare no spes
sed psumptio debet dici Tu itaqz ta
lia opa fac tua ut ei in hora mor
tis possis dice Inte dne speraui
no gfundar in eternu Hanc horam
elegit ut in morte de hoc mundo
transiret ad prem scdm huanita
tem aquo nuqua recesserat scdm
diuitate Illa hora est finis ille
de quo dr Cu dillexisset suos qui
erant in mundo in fine dillexit eos
Cu dillexisset suos pceis homo fac
tus est et in tantu dilexit eos q
usqz ad mortem dillectio pduxit
eum Te dillexit i morte ut tu di
lectione eius trassire possis demu
do ad prem Te dilexit in finem
ut tu usqz in fine in eius dillecone
pmaneas Et quide si feceris
procul dubio ad prem trasibis in cui
dillectione qui usqz in fine no p
manserit in veritate dico in eter
nu pibit Sneius dillectoe modus
amoris nullus esse debet Sine
modo te dillexit Sine modo eu
diligere debes Modu dillectois ex
cessit te diligendo pte moriendo
Cu quantu debes eum diligere no
potes Dilige eum ex toto corde
ex tota mente et omi aia et omi
bus viribus tuis hoc tantum

quit ult no quit hoc fac et vinces
Sequitur Et cena facta cu diabolus
ia misisset in cor ut tradet eu iudas
simonis scariotis hic innuit cena esse
pacta sed no dum trasacta Quia p9
cena recubuit et buccella inde tra
didit O iudas infelix O distipule
pessime Mercator nequa tibi ce
na pabat et ate cene dator trade
bat O mis iudas O male gfessor
O despeate penitens Dixisti peccaui
tradens saguine iustu et laqueo
desperacois te mis suffocasti Iste
dr iudas scariotis a vico in quo ortus
fuit qui alio noie mamortis dr
sine mala mors Et mito de ma
la morte fuit qui sic mala morte
periit Diabolus imisit ei in cor psug
gestione ut traderet eu no cre
dens eu esse deum Vos ne gtremis
tis recogitas o xpiane et monache
Sanctedicti Quod actu est de distipu
lo xpi Diabolus misit in cor eius
ut tradet vitam Et tradens vita
plaqueu desspatonis se et vita pdi
dit Si lupus no timuit intrare
grege dni et vna de xij ta pauco
nuo mactare et pdere Quid facturus
est de grege comisso pastori Vn gsqz
vrm fres carissimi videat ne sit
Scariotus iudas Videte quomodo caute
ambuletis Non quasi insipientes
sed ut sapientes Cauti gt calidi hos
tis insidias Misit in cor iude ut
tradet dnm Quid est trade dnm
vendere dnm Quid est vende dnm
Alienare dnm vendit dnm qui ase
dnm alienat Dnm alienas ate
si repellis eu ate O monache dei
O distipule xpi audi me Audi
gsiliu meu Diabolus te quit
euellere te extrahe de grege
dni vide ne gsentias ei Vide
ne credas ei mendax est et
pr eius te vult occide te mactare
te vult pde secu in gehennam Cave
a locutis Cave amar suspiis fovee
diaboli sut Heu quot in illis
pdidit quot in illis interfecit
Dicit de iuda quia fur erat et
loculos habebat Iste du sitit
lucre tendit ad laqueu Dum

pdit vita lucrat mortē. Heu quot
loculi quot marsupia sūt in mona
sterijs Inditti. Heu quot cuculati
sup aures tonsurati habet marsu
pium metis habet loculu ipe vo
lūtatis. Marsupiu detractōis va
gatōis supbie Livoris invidie
et male volūtatis. Sed mementote
fres carissimi qui qui talia agūt
iudam traditore secut et ideo
nisi se emedauerint regnu dei
no posidebut. Estote queso karmi
discipuli xpi no in falsitate sed in
veritate No in veste sed in corde
no in alta tonsura sed in mēte pu
ra. Juda relinquite desperante
petrū sequimī verē penitētē. Ju
da relinquite in barathro īferni
petru sequimi qui est in gloria
padisi. Tenete lacrimas petri tene
te ɔfessione petri tenete amore
petri q quidem si feceritis puenie
tis ad gloriam petri pstitit xpus dum
cui ɔficet aīa mea z sanat ea
quia peccauit ei. Qui cu pre et
spu sancto sit benedictus pcula scla.

Sicut auris no potest saciari
auditu nec oculus visu. Sic
nos nuqua saciari debem ɔenara
re pia opa xpi. Ita michi dulcia
sūt sup mel z fauu. Et cariora
sup milia auri z argenti et ex
hijs saturari no possum. Amplifi
cet michi dns desideriu meum
et letificet me in iocūditate mul
tus sui cu omib9 diligētib9 eum
De quo in ɔsequētib9 dr. Sciens ihc
quia omia dedit ei pr in manus
et quia adeo exiuit et ad deum
vadit. Surgit a cena et ponit
vestimēta sua et cu accepit lin
theu pcinxit se zc. Sciens quia
omia dedit ei pr in manus bo
et mala. Mala in vsu bona ī effcam
De malo pdicōis unde fecit bo
nu redeptōis nre. Et sciens
quia adeo exiuit no cu dese
rens. Et ad deu vadit no nos re
linquēs. Surgit a cena zc. A deo
exiuit quia desimū pris in vterū
vginis matris introiuit. A deo

ve exiuit cu se talem hōib9 pbuit
qui possit videri z tangi. Imo q no
sine magno gemitu cordis et fluuio
lacimarū stilo comēdare debere
sz ligari colaphisari flagellari
ɔspui et ad vltimu occidi et hoc
est q dr adeo exiuī. Sed noli flere
bone monache quia sequit. Et ad
deu vadit. Ad deu vadit quia re
surgēs a mortuis iam no morit
et mors illi vltra no dnabit. Ad ce
los ascendit sedet ad dexteram patris
Constitutus a deo iudex viuorū z mor
tuorū. Et hoc est q dr. Surgit a cena
Ita a cena surexit. Quia desinu pris
vbi cenabat cu angelis ad homines
venit vestimēta q̄da modo deposuit
cu se ipm exinaniuit sibi vniendo
humanam natura. Linteu accepit
et pcinxit se. Quia natura humanam
se induēs in ea se virtute pcinxit
et de hoste supbo gloiose triūphans
rex glorie est factus z dns virtutu
Aqua misit in peluim z lauit pedes
discipulorū. Quid aqua. Quid peluis
Ista aqua est illa aqua benedicta
que sordes metiu lauat leprosos mu
dat cecos illuiat sanat egrotos ius
tificat impios resuscitat mortuos
Ad hāc aqua dns meus inuitat si
cientes dicēs. Si quis sitit veniat
ad me z bibat. Aqua ista est spus
sanctus. Aqua ista est de qua Jeremias
ait. Dereliquerūt fonte aque viue
et foderūt sibi cisternas dissipatas
que ɔtinere no valent aquas po
ta me due isto fonte ut no siciā
amplius. Ita sitit aīa mea ad istū
fonte viuū. O si videbo fonte istū
O si saciabor de tam dulcissimo fon
te putas veniet tempus quo
de ipso plenarie possim haurire
Et q̄n z si aliqn et quādo. No modo
Quid dicā quid faciā. Quia dns di
fert ad me venire. O dulcissime ihu
sint michi lacrime refectōis assidue
donec dicat aīe mee gaude et
letare. Ecce que queris. Ecce que
desideras ecce p quo laboras plo
ras. Ecce dns ecce deus tuus pr et
filius. Et fons desideratus spūs sctūs

modo inebriare adelicijs paradisi Aqua
ista spus sactus est ipe de se sic ine
briat mentes nostras ut pter eum
nichil aliud diligamus pelvis illa in
qua dns spm sactu posuit est eccesia
fidelium in qua p lavacrum regeneracionis
spus sacti sordes credencium lavat
qr dr pedes aplorum id est eorum ves
tigia sequentes Vel possumus dicere
q pelvis sive receptaculum spus sacti
corda aplorum fuerunt quibus dns spm
infudit et eorum pedes lavit q a in
fide catholica fides vehit ad celos
possumus tamen et aliter dicere si te
tu amore xpi audire delectet sed
non sine lacrimis queso accipias q
sine lacrimis scribi non debet Aqua
in pelvim misit q a pro tuo amore
mortem delicias reputans mentis
stipite pium cruorem fudit Et la
uit pedes aplorum id est vestigia
credencium que erant sordida pe
catis et extersit lintheo quo erat
pcinctus humana sz carne qua erat
indutus q a eius passio peccatorum
est vera purgacio Vel cena dni
qui passionem assignare voluerit ctin
mite vitatis se exorbitare non cre
dat hic cena ista passionem significat
Sicut post cenam non fit prandium
sic xps postquam semel est passus non
iterum patitur Surgit a cena post pas
sionem ponit vestimenta sz priore
infirmitate lintheo se pcingit
eadem carne iam inmortali Aqua
in pelvim mittit q a baptismatis
lavacro credentes lavit a peccatis
Et extersit linteo quo erat pcinctus
q a pro nobis patrem interpellat gemi
tibus inenarrabilibus sibi ostendendo
suam humanitatem O mira et inexqui
sita pietas O inestimabilis boni
tas O nova et inaudita humilitas
xpus dei filius de patre et in teme
rata virgine natus Rex regum et dns
dnancium Surgit a cena vestimenta
deponit se linteo cingit Aqua in
pelvim mittit ante discipulos vene
randa genua flectit humilis et pii
ius pedes discipulorum lavit Quis
unquam audivit talia O quam stupen
da pietas et mira dei clemencia la
uit pedes discipulorum qui de nichillo

cuncta creavit Quid tibi videtur qui
cumque es homo Unde ira accedit sup
bia consumit ira pturbat supbia de
vastat pmit gladium festinus ad supbiam
O supbe O genus diaboli O apostota
xpiane O sine nequam Quid tibi vi
detur creatorem tuo dedeco tuo primus
lavit pedes disciplorum Et tu dedig
naris humiliari fribus offensis O sine ma
le semine chanaan et non iuda Am
es pactorem supbie deceptus Cur non
consideras quis est ille quem p supbiam
sequeris Et quis est ille quem p humili
tatem imitari contempnis Aqua bonus
est ille a quo devias Et quam malus
est ille quem sequeris Ille est diabolus
iste est deus Elige quem imitari est
melius O supbe non ne frons tua eru
bescat Erubesce vas stercorum ulterius
habere supbiam An ignoras quia supbis
deus resistit humilibus autem dat
graciam suam Exue enim te veterem hominem
et indue novum videlicet dnm ihm
et reformabit corpus humilitatis tue
configuratum corpori claritatis sue Disce
queso ulterius hic humilitatem p humili
auctorem Ita sequitur venit ad symo
nem petrum et dicit ei petrus Dne
tu michi lavas pedes Respondit ihs
et dixit ei Quod ego facio tu nescis
modo scies autem postea Quando ihs
pedes discipulorum lavare cepit prius
ad primum aplorum venit Et ideo petrus
expavit quod deus lavaret pedes homi
Ita pavore pterritus non potuit susti
nere deum ad pedes suos humiliari
videat suum aquam in pelvim mittere
se lintheo accingere et mirabatur for
te quid vellet facere Sed postquam vi
dit eum ante pedes suos vas cum
aqua portare genua flectere et ad
lavandum se pparare ultra quam dici
posset expavit et magno timore
pcussus [redacted] ingemuit Et
exclamavit dicens Dne tu m la
vas pedes Quasi dicat Quis sum
ego ut m laves pedes Creator cre
ator creature deus homini dns
suo mgr discipulo immo qui factus est
ex limo Ille qui fecit omnia ex nichil
lo Surge dne surge deus meus Quid

vis facere non poſſum ſuſtinere Non poſſunt
ſuffere oculi mei te videre ſic proclinum
ſic proſtratum ante pedes meos Surge
creator ſurge deus meus ſurge lux
mundi vita mea gloria mea Quid te
video facere velle At ihs ait Quod ego
facio tu neſcis modo ſcies autem poſtea
Ac ſi dicat Noli timere noli expaue
ſcere Cauſa petre magna ſunt hec
humilitatis indicia Sed cito videbis
maiora ſine modo Quia ſic oportet
fieri licet nunc ignores huius rei
miſterium ſcies poſtea Miſterium eſt
exemplum eſt quod iturus ad patrem relinquo
tibi Ideo noli prohibere quod facio tibi
Dicit ei petrus Non lauabis mihi pe
des in eternum Ac ſi dicat Et ſi miſ
terium ſit exemplum ſit Et quid vis
ſit non lauabis mihi pedes in eternum
Abſit a me domine ut mihi laues pedes
in eternum id eſt aliquo tempore Reſpon
dit ihs Si non lauero te non habe
bis partem mecum Quod dicitur te et non
pedes ſynodoche ibi eſt figura Cum quod
eſt partis attribuitur toto Ego ſum
aqua lauans ego ſum aqua ſancti
ficans Niſi te lauero non habebis
partem mecum Totus intremuit
nichil iam contradicens magiſtro
Non tantum pedes Sed totum ſe offert
ad abluendum dicens Domine non tantum
pedes meos ſed et manus et caput
Quid eſt quod dicis non habebo partem
tecum O quam amarum eſt quod dicis Nonne
tu vita mea dulcedo mea ſpes
mea ſalus mea et omne deſiderium
meum Ecce me fac quidquid vis de
me Laua pedes et non ſolum pedes
ſed et manus et caput Sed o domine
ihu cum hoc ſit verum quod nullus poſſit
habere partem tecum niſi prius laueris
eum Miſerere mei miſerere mei Ego ſum
ille peccator tu nosti totus immundus
totus ſordidus partem tecum habere
cupio partem habere deſidero Ne deſpi
cias me deus ſalutaris meus propicius eſto
mihi peccatori laua ſordidum laua
inquinatum laua pedes laua ma
nus laua caput immo totum cor
pus laua mentem laua animam laua
me interius et exterius laua me

ab iniquitate mea et a peccato meo munda
me Si laueris me ſuper niuem dealbabor
O domine ihu Quis dabit mihi ut venias
in cor meum et inebries me aqua
tua ut obliuiſcar mala mea peccata
et vnum bonum amplectar te vi
ta mea magis mortis dulcis anime
mee Veni domine et noli tardare ex
pectat anima mea tua pietas adſu
fficit penitendum ad bene viuere
dum tue gracie inſpiracione Dixiſti
petro Qui lotus eſt non indiget
niſi ut pedes lauet Ego non ſum
petrus lotus totus lauari indigeo
me tibi committo fac de me quidquid vis
Quia qui lotus eſt non indiget niſi ut
pedes lauet Hic innuitur apoſtolos
eſſe babtiſatos ſed non legimus vbi
Quoniam lotus eſt babtiſmo totus
eſt mundus Sed quia iterum terrene
inhabitacionis puluere inquinamur
opus eſt pedes lauare Quos lauat
dominus interpellans pro nobis et nos ipſi
orando in contricione cordis et compunc
tione lacrimarum Ille eciam qui in
odio viciorum ſtudet dum in aliis pul
ſanti ſponſo predicando aperire pergit
pedes inquinat Quia vitas
humiliter audit Sed ſine periculo
non predicatur Hec enim ſponſa in
canticis exhortati ea ſponſo
ad predicandum ait Laui pedes meos
quomodo inquinabo eos Ac ſi dicat
Remoui me a predicacione Quomodo
rem incipiam Laui cogitaciones et
affecciones meas Quomodo inqui
nabor ſordibus mundi Unde ſequitur
Et vos mundi eſtis ſed non omnes
Exponit euangeliſta cum dicit
Sciebat ihs quis cum eſſet traditurus
propterea dixit non eſtis mundi omnes
Sequitur poſtquam lauit pedes eorum
accepit veſtimenta ſua Et cum re
cubuiſſet iterum dixit eis Scitis
quid fecerim vobis Ego dominus et
magiſter exemplum dedi vobis ut et
vos ita faciatis Hoc ſi in communi co
medatis expoſitum eſt poſtquam
lauit pedes diſcipulorum id eſt

impleta purgacōe peccatoꝝ p ſagui
nem ſuū accepit veſtimenta qa
im mortalis factus Cū recubui
ſſet id eſt cū ad dexterā pris ſe
diſſet Dixit p ſpm ſanctū miſſū
in linguis igneis O beatos pedes
o pedes fellices qui tale ac tantū
meruerūt hrē lauatorē De pe
dib9 ellectoꝝ dico de Jude tradito
ris pedib9 nō dico O petre bte
o fellices apli ante quoꝝ pedes
aſtitit humilis creator angeloꝝ
o beata purgacio o beata lauacio
Que mūdat lepros curat egrotos
vulnera ſanat cicatrices ſolidat
lumine donat cecis greſſu clau
dis pulcritudine fedis dimicias
egenis meſtis leticiā peniten
tibus veniā mortuis vitam
O grande gaudiū in meſa leticia
xpus poſtquā lauit pedes diſ
cipuloꝝ ſua veſtimēta accepit
Poſt mortē carnis gloriam ha
buit reſurectōis poſt ſāguinis
effuſionē accepit corporis imor
talitatē De inde recubuit de
inde requieuit De illo acubitu
diſcipulis intonat inſtruit docet
p ſpm ſanctū & quid dicit Scitis
quid fecerim vobis hoc eſt q
petro pmiſit dicēs Scies autē
poſtea Et q dt vos vocatis me ꝛc
Nō eſt de arogācia ſꝫ de vitate Cum
enī neceſſitate cogente vera
de ſe bona loquitur Tanto magis
humilitati iungitur quāto & veri
tati ſociatur Vos vocatis me
mgr & dñe ꝛc Ego ſū mgr ſine
errore ego ſū mgr ſine falſitate
Ego ſum mgr bonitatis Ego ſū
mgr vitatis Qui ſequitur me bñ
vadit ambulare male nō poterit
Ego ſū dñs vite dñs mortis dñs
celi dñs tre Creator cunctoꝝ dñs
oim Si ergo ego laui pedes vros
dñs & mgr Et vos debetis alter
alterius lauare pedes Sicut ipſe
exemplo ſic mūc eos verbo inſtruit
mgr vitatis Et eſt ſenſſus Si ego
laui pedes veſtros id eſt Si ego
dimiſi pctā veſtra Qui ſum

dñs & mgr Et vos qui eſtis fri
& diſcipuli debetis in vos pecca
tibus dimitte & peis orare Audi
te plati qui cathedrā tenetis
regiminis putas ne tenetis exe
plū dni Vnuſquiſqꝫ veſtrū que
mat ꝯſciencia ſua gaudeat ſi
teneat ſi nō teneat iā nō eſt
diſcipul9 Melius illi eſſet ut
hrēt molā aſinariam in collo et
demergeretur in pfūdū maris quā eſſꝫ
ſortitus nomē abbatis Melius
illi eſſet ſi cuſtos porcoꝝ eſſet
quā q eſſet abbas monachoꝝ O
pelluis dni O humilitas xpi quā
longe receſſiſti O quā ſūt rari
o quā ſūt pauci qui aquā in pel
uim mittat et flexo poplite ad
lauandū pedes diſcipuloꝝ ſe p
paret Peccat fr offendit fr in
aliquo delicto incidit Nō eſt pelluis
nō eſt aqua nō eſt qui ſe pparet
ad illū abluendū ſꝫ potius ad ex
pellendū Diſcite plati quia
hoc nō eſt de regula xpi Ipſe
lauit pedes diſcipuloꝝ geni
bus flexis Et vos nō vultis
lauare ſordes veſtroꝝ ꝯſuoꝝ
Nō eſt diſcipulus ſup mgrm pec
cat fr puluere in pede portat
imo forte toto tempore ſtabeſcat
in cute Tolle aquā tolle doctrinā
de pelui xpi de ꝓceptis dni Cur
re ad eū Nō in equo pharaonis
Sed in humilitate ſaluatoris vultu
placido mēte tranquilla Qua
tinus pt lauare feſtina Ne pul
uis vertatur in ſcabie Scabies
vertatur in lepra et ille cpſus expel
latur de grege dni Sed ſi obſtina
tus fuerit et emēdari noluerit
dicēs nō lauabis mi pedes me
ūm Dic & tu ei Si nō lauero te
nō habebis partē mecū cū xpo
dño Poſtea ſi cū petro aſentire
voluerit laua cū ſūma humilitate
et manſuetudine & mia ut tu ipſe
adeo miſericordia ꝯſequaris Qui
ſi nō feceritis nō tenetis exēplū

xpi nec estis discipuli xpi No
est seruus maior dno suo Nec apls
maior eo qui misit eu Ac si dicat
Qr ego facio vos face debetis Si
cut ego patior vos patimi Sicut
ego me humilio & vos humiliamini
Si hec scitis que feci & docui Bti
eritis si feceritis No de omib9
dico ego scio quos elegerim No
de omib9 dicebat quia iudas apo
stota erat Elegerat xps sz vnus
diabolus erat Judas scarioth
Qui qtu dnm leuauit calcaneu
de quo ipe dixit ut impleatur
scriptura qui manducat pane meu
leuabit qtu me calcaneu suu
O Judas infelix dnicu panem
manducasti & qtu dnm calcaneu
leuasti Heu quanti mec qui pane
dni manducat Et dnm in opibus
suis calce peruciunt Quanti de altari
viuunt qui altari no seruiunt imo dnm
altaris pinchillo ducunt Heu q ma
gis dolendu est Quanti sacerdotes
sz falsi sacerdotes Qui pane ide cor
pus xpi sumunt ore et xpm qculcant
pede putridi fetore luxurie infecti
veneno nequitie Isti sunt iudas
scarioth Qui nisi se in melius commu
tauerint utina nati no essent Sed
tu serue dei monache xpi tene exemplu
et habebis pmissu Fac q iussit
ut possis venire ad illam beati
tudine qua pmisit Sequitur Amo
do dico vobis priusq fiat ut cu
factu fuerit credatis qa ego
sum Et est sensus usq hunc tolle
rami & tacui sed ia no to pditore
ante qua fiat q mox est facie
du Vos igitur fres mei discipli
xpi Cogitate quid scarioth fecit
et videte ne qsimilia faciatis
Judas qtu xpm leuauit calcaneu
vos aute ante illu psternite to
tu corpus et aiam Judas ab illo
recessit vos aute sequimi illu
Judas vendidit illu iudeis vos
aute vendite oia que habetis
ut possitis qparare illu no solu oia
que habetis Sed vos met ipos
pamore tante pulcritudinis mar
garite pinchillo reputetis Et illi
soli place quatu potestis qtedite
vt ego & vos ad illa gaudia sine fi
ne mansura que ipe est valeamus puenire
Omnem de iure qditionis humane
omnem hominez exire oporteat
ad opus suu et ad opatione suam
usq ad vespera Necesse est ut vnus
quisq du in corpore viuit opari no
cesset q sibi expediat in eternu Sgit
cu nichil sit dulcius nichil cautius
qua respicere in mandatis dni et
in lege xpi meditari Elegi de fructu
labiorz meorz cuilibet dare pete
ti Tu aute mi lector diligenter
ausculta et quid tibi pmc xpus
loquatur obserua Cristus ipe est quo
nullus maior nullus pulcrior null9
dulcior nullus carior Gloria factorz
decor angelorz Auctor et creator
cunctorz Qui ait discipulis suis Am
dico vobis Qui accipit si que mi
sero me accipit post q dns & sal
uator nr suo exeplo docuerat hu
militate et carnis passione Supponit
honore ut eos qsolet & afirmans
q ipe & pr eius in illis recipit
Qui p eius amore suscipiunt Hic
est notadu q in misso no i missis
sed mitentis auctoritas comen
datur Qui ergo accipit nunciu
xpi xpm accipit et si xpm & prem
xpi Quid audis o xpiane veritas
loquitur veritas mentiri no pt Aut
em Qui accipit si que misero
me accipit Quae mitit quis est
nuncius venit paup venit me
dicus aduena & pegrinus No habet
quid vestiat no habet quid ma
ducet no hz vbi caput reclinet
venit ad ianua tua ad domu tua
petit pane postulat veste a hospi
tiu pamore xpi Quid tibi videtur
Quis est iste medicus aut peg
inus Missus xpi est nuncius xpi
est No est solus qa cu illo est xps
Gaudes suscipe gratanter refice
xpm suscipis xpm reficis Gaude
et letare Qua talem hre me
ruisti qvina Felix messa beata
messa in qua xps qvinat in qua
deus reficitur Infelix messa
cui de est talis qvina O quam
misera massa imo qua miser
dus messe qui paupem pellit

amessa cum pauperi claudit viscera
misericordie O quam nequam cuius
viscera negligunt aperire marsupium
pietatis Quomodo tibi donavit quod habes
non ne pauperis et tui creator Non ne
natura vos creavit equales et
una eadem que conditione intrastis mundum
intrastis et eadem conditione estis
exituri Cur non te tangunt gemina
cordis Suscipe miserum recollige
advenam et peregrinum Refice famelicum
vesti nudum Nam helemosinam tuam
cum paupere fratre suscipit xpistus Tu at
mi lector ne pauperem queso abhor
reas Sed tam cito cum eum videris illum
adire non negligas licet sit stabio
sus sive leprosus veste sordidus an
helitu fetidus tamen brachiis ca
ritatis astringe et quod ante peccavit
caritatis impende In veritate do
nas xpisto accipit xpistus Ipse met est
testis ipse mentiri non potest Et in die
iudicii tibi rediturus est in vitam
eternam Sequitur Cum hoc dixisset ihesus
turbatus spiritu et protestatus est et dixit
Amen amen dico vobis Quia unus
ex vobis me tradet Quod turbatus
fuit ihesus ex cura infirmitate non
ex sua potestate Sicut enim naturam
passa voluntarie tamen accipit tur
bationem Nec deserit sinus turbatus
necessitate Sed notandum quod sunt
due perturbationes Turbatio car
nis et turbatio spiritus Turbatio car
nis est passio carnis Turbatio
spiritus est timor et anxietas
et similia Non carne sed spiritu tur
batur dominus cum dicit unus ex vobis me
tradet Non quod tunc primo subito
cognovit et repentinum malum
eum turbavit Sed quia fuerat iam
eum expressurus ut non lateret Et ille
erat exiturus et iudeos adducturus
Turbavit eum proximum periculum pro
ditoris sicut superius dictum est
Turbavit eum imminens passio
sicut inferius dicetur Nunc anima
mea turbata est Quia unus ex vobis
me tradet unus ex vobis Sed non
vobis vinculo caritatis innexus

est me traditurus Aspiciebant ergo dis
cipuli ad invicem hesitantes de quo
diceret Non minima turbatio timor et
anxietas apostolorum mentem vexabat
Nam pallor qui erat in facie declara
bat dolorem qui erat in mente At iudas
nil gesserat doloris Quia astuta rapi
do portabat sub pectore vulpe Non
erat dolens cum ingens dolori esse
debebat O bonitas creatoris O pie
tas redemptoris neminem vult perire
sed omnes salvos fieri Specialiter
non designat traditorem suum ne
fieret impudentior vel verecundior
manifeste reprehensus Committit ergo
crimen in animo et dat locum penitencie
ut proditor videns se latere non posse
agat penitentiam Sed heu ille proditoris
nullius penitencie lamenta suscipiens
Talis vel peior remansit qualis
fuerat prius Illi vero quorum procella
doloris corda turbabat se ad invicem
aspiciebant dubitantes de quo diceret
Quia et si nota fuit cuique conscientia sua
alterius tamen fuit ignota Erat ergo
recumbens unus ex discipulis in sinu
ihesu Felix in qua discipulus ille cui
sic familiaris erat auctor vite cum
sui capitis habuit reclinatorium
Tam venerabile pectus ihesu xpisti crea
toris auctoris Ihesus autem cum valde
diligebat quem tanto honore sub
limabat O qua beate quiescebat
qui supra pectus xpisti recumbebat
O beate Iohannes apostole dei Utinam
ego mererer illius dulcissimos pedes
osculando lacrimis rigare in cuius
pectore tu meruisti repausare Utinam
faciem eius saltim a longe possem
contemplari in cuius pectore tu dulciter
recumbere meruisti Hic enim de se quasi
de alio dicit ut rerum gestarum scriptor non
sui videatur predicator esse Per sinum
sive pectus significatur illud secretum
de quo bibit divinitatis sacramentum
Hunc diligebat ihesus non plus omnibus
sed familiarius ut propter castitatem exiret de vita
non per passionem Huic innuit symon
petrus et dixit quis est de quo
dicit Solebat enim petrus Quia

qdam puilegio amois Johanem
diligebat nec ei celaret sue diui
nitatis secretu Ita qz cu recubu
isset sup pectq ihu dixit Dne quis
est Et incito de pditore suo magis
tru interrogare no timuit et dixit
Dne quis est Quis est ille infelix
quis est ille nequa Quis est ille
maledictq Quis est traditor tuus
Illu in rogo ne celes Cui tue di
uinitatis secreta reuelare dign
tus es Cui dns ille est cui ego
pane intinctu porrexero Et cu
intinxisset pane dedit iude sca
rioth Iste panis intinctq significat
fictione Unde Qui fictus amicq
venit ad cena Quae cui tingut
no mundat sz inficiut Sed quis
panis iste fuit que iudas acce
pit intinctu Sciendu est q pa
nis mltipl accipit in sacra
scptura p pane aliqn intelligit
dns aliqn gra spualis Aliqn
erudicio dine doctrine Aliqn
hereticoz pdicacio Aliqn subsidiu
vite psentis Aliqn iocunditas hu
mane delectacionis Dns dr panis
Sicut ipe ait ego su panis viuq
qui de celo descendi Si volumq
dice q dns fuit ille panis que
traditor accepit intinctu no
relinquq tramite veritatis Iu
das go pane intinctu accepit
Quia dnm Ihm tantu hoiem et
no deu putauit Iste beatissiq
panis fuit intinctus cu pende
ret in cruce p nra salute et
visus est no hre speciem neqz de
core Adhuc iudei huc panem
intinctu comedut Quia xpm ihm
no deu sz puz hoiem credetes
fuisse Et morte eius gcedut
Sz resurrectione adhuc no ad
mitut pane intinctu rodit
qui filiu virginis ante omnia se
cula fuisse gtdicit Nec huc
pane solidu digne poterit ma
ducare qui fide catholica volue
rit infirmare Dicit panis
gra spualis ut est illud ppheticu Qui
obdurat aures suas ne audiat san
guine Iste in excelsis habitabit et
panis ei datq est aque eius fideles
sut Qui obdurat aures suas id est
qui peccatis suadentibq que de carne
et sanguine nascut no pbet gsensu
Iste in excelsis habitabit Quia qua
uis cum adhuc cors in inferioribus
retineat mentem ia in sublimis in
xit Et qa p gteplaconis donu gra
spuali saciat ap te subiugit panis
ei datus est id est donu gre spua
lis pcepit Quia se ab infimis ad ymis
celestia sperando erexit Sed iudas
huc pane gre que illi dederat
dns intinctu accepit Quia in ihm
dnm no amore sed rancore exer
cuit Huic debebat panis intinc
tus Cuiq sanctitate multus paliabat
zophisticus Na religione simu
labat in facie qua no habebat
in corde Sanctitate ptendebat in
veste qua alienabat in mente
Foris agnq intus lupus Foris dis
cipulus xpi intus discipulus dia
boli Multi eni huc pane comedut
Quia religione qua ptendut
in verbo no ostendut in facto.

Quanti monachi de Regula
Sancti Bndicti Qui alijs luge
tibus rident Alijs dolentibus
gaudet Corpore claustrales mente
vagi nunqua stabiles pigri ad
lectione Tardi ad orone In ecclie
sia dormientes in Refectorio vigi
lantes De vigilijs longis dolen
tes sed de longo gvivio gaudentes
claustru execrantes locutoriu
diligentes Extra chorum p infirmitate
frequentius remanentes Infir
mitoriu no p infirmitate car
nis sed p desiderio carnis toruis
luminibq aspicientes Semp mur
muriosi et detractores Quid alid
isti miseri agut nisi cu panem
intinctu comedut pfecto isti
tales iuda traditore secutur
Et cu iuda nisi resipuerit vide
ant ne dapnet Sequit post
buccella tuc introiuit in eum
Sathanas Et dt ei ihs q facis

fac ticius Quida eni putat q tūc
iudas corpus xpi accepit Sed sciē
du est q iā omib9 distribuerat
dns sacmētu corpis ꝯ sāguinis
sui inter quos ⁊ iudas fuit Deinde
p buccella intincta expmit tradi
tor Multi eni falsi sūt religiosi
Et falsi tonsoati Qui causa pie
religiois ꝯuiter corp9 xpi acci-
piūt Sed ab omib9 discerni nō posūt
Nisi p buccellā intīctā que est
detractio murmuratō inobediēcia.
vboꝝ lascīuia occulta pecunia et
forte grauiora peccata Qui talis
est monacȝ9 nō est i mō iude tradi
tori ꝯsimilis — est Sed quis qs
est nisi ille timeat penitendo q
sequit' nec cū iuda traditoē dap
net' Sequit' eni Tūc introiuit
in eū sathanas vt plenius posidēt
in quē iā intrauerat Tūc intro
iuit in eū ut deciperet ut a ꝯsorcio
aploꝝ extraheret ut oia nō in occul
to sed manifeste vtens liba potes
tate in baratro pdicionis mactaret
et pderet Et q de traditoē fecit
hoc de ꝯsimilib9 face nō desistit
Na que diu in monasterio sinu posede
rit iā ext monasteriu necat tradi
tore Sed quonia fine mūdi citi9
afuturu esse nō dubitat talē dita
tem sue nequicie mētib9 prauoꝝ
occultat Vt ex improuiso feriat
subite mortis quos diu tenueit
alligatos in malicia praue accō
nis Et multos in monasterio vsq
ad morte stare pmitit ut exilloꝝ
pusitate alios corrūpe possit
Et qa p ꝯtingenti tenet an in
monasterio an ext monasteriu in
seras aias occidat ⁊ mactet
Nos illius insidias dnō ptegēte
vitantes q dr sȝ q facis fac
cicius exequamur Na q dicit
Qd facis fac cicius nō pcipit
sȝ pdicit inde malu nobis boni
Qa vult hoc cicius fieri Nō ta
festinādo in illius pena quā in
salute fideliu O amor inestima
bilis O dillectio inscrutabilis
O caritas inextinguibilis Qd
facis fac cicius Illud cupio i.

desideo illud queo ad hoc in mūdū
veni Qd facis fac cicius Vis me
vendē volo vendi Vis me tradere
iudeis volo tradi Vis ut crucifigar
volo crucifigi Vis ut occidar volo oc
cidi hoc amo hoc afecto qd facis
fac cicius Sed o dne ihu vita
mea totu desideriu meu dulcedo
mea nō fallax dulcedo felix dul
cedo dellectabilis dulcedo glorio
sa deus angeloꝝ splendor et gloia
sctoꝝ Quātu eos diligebas p
quib9 mori cupiebas Nobis vitā
tibi morte afectabas O miseru
me Cur hactenus tam nequiter
ofendi dnm meu ihm xpm ⁊ deu
meu Heu vtina mille anis in
purgatorio igne essem cruciat9
ante qua dns Ihs amē sic esset
ofenssus O mi lector p me lac
mas fude ad dnm ut nūc me
clamatem audiat pulsanti ape
riat Consolet' lugente ⁊ dole
tem penitētem qȝ benigne sus
cipiat O dne ihu mise mei red
de iocūditatē in vultus tui qui
ppeccatorib9 dignat9 es mori
Me peccatorē rogo ne pmitas
etnis ignibus cruciari O dillecti
ssimi fres Qui ad vertite sedu
la cogitatoē penssate Quātu
est amādus Quātu est dili
gendus Qui pnobis est talia
et tanta obpbria passus ex se
tradente ad morte sic hortā
bat' dicēs q facis fac cicius
Sequit' Hoc aute nemo sciuit
discūbentiu ad quid dixerit
ei Quida putabat eni Quia
loculos habebat iudas Qd dicet
ei ihs Eme ea que opus sūt no
bis ad diē festu aut ut egenis
aliqd daret Loculos habebat in
quib9 oblata suabat' In quo
dat' forma suādi necessaria
Qa iubet' nō cogitatōe decrastio
ne ptremus — suiat deo aut
ꝑximo e inopie iusticia deseat
Cu ille accepisset buccella
exiuit ꝯtinuo Erat aute nox
Continue exiuit Qa adnō ma

infeste recessit Erat at nox qui
exiuit filius tenebrarum faciens
opera tenebrarum. Nos igitur qui
sumus discipuli xpi videamus
ne panem intinctum comedamus
Religionem quam tenemus in veste
sumus in mente Et sanctitatem
quam habitus exterior pretendit
intus animus teneat Ne in hora
noctis exeamus a domo reprobati
in stagnum ignis et sulphuris cum
diabolo cremandi Illi puerib9
inhereamus Quia bonum est illi
adherere Adhereat tibi domine ihesu
anima mea ita ut eam a te rece
dere nunquam peniteat Sed ad te
que per te gemit quantocius perducas.

Verbum dei quanto amplius
ruminatur in ore tanto am
plius et dulcius sapit in corde
vn no in mereto amorum flores
eloquiorum quos sentimus per suavi
tatem odore quantum ibus portare qui
cumque gestierit sibi largiri gau
demus. Aut tantum ac talem odorem
si toto cordis holocaustum odorare
non desicis in eternum procul dubio
non peribis Quoniam est resurrectio et
vita Et qui credit in me etiam
si mortuus fuerit vivet Odor iste
omnis odorum suavitas dominus xpus est
Qui de se ipso ait Nunc clarifica
tus est filius hominis Exeunte
iuda a quo dicebat non estis mundi
omnes Remanserunt soli mundi cum
suo mundatore Sed alia exposi
tionem hic amor xpi requirit
Que nec debet scribi sine lacri
mis nec sine lacrimis legi xpus
proxima passione immo proxima
morte qua pro salute mundi exsol
vere disposuerat Gaudet et tripu
diat letatur et exultat et ait
Nunc clarificatus est filius hominis
O domine ihesu fili hominis fili marie
virginis Carissime amatissime dul
cissime speciosissime vita sanctorum
et dulcedo angelorum Quomodo clari
ficatus Nonne adhuc tibi imminet
vincula verbera carnificum obpro
bria hominum Sputa colaphi Spinea

corona Crux clavi et lancea Ly
gatis manibus a tergo et vinctum
ducta ad iudicem Et tamquam latronem
ad ludibrium positum est clarificacio tua
An ascendere crucis patibulum et tam
triste fratres supplicium est ne leticia
tua est ne gaudium tuum scilicet mori
pro salute generis humani Quid ad hoc
dicemus quid respondebimus fratres
mei hic vox debet silere et lacri
me dicere hic sermo tacere et fletus cla
mare xpus dominus noster pro nichilo immo
pro gaudio mortem ducebat per quam
nos a morte perpetua liberaret
Et licet tam cito moriturus tamen
se ipsum clarificatum dicebat Quia
tunc sic paciendo immo sic moriendo
membra sua suos fideles clarifi
cabat O bone monache o bone
xpiane Recogita annos tuos pra
vos in amaritudine anime tue Sta
tue xpum scilicet crucifixum ab uno latere
tuo et tua peccata ab altero et
inter hec positus vide quid agas
Contemplare agnum contemplare xpum
dominum tuum sic in cruce extensum
pro te tam impie passum Considera
turpitudines carnis tue pravas
affectiones anime tue Funde lacrimas
ad crucifixum te salvare paratus est
Quoniam pro te talia passus est Nunc
clarificatus est filius hominis Iste
in quo filius hominis valde clari
ficatus est Quia quod quod filius dei ha
buit per naturam filius hominis habuit
per graciam In isto filio hominis marie
scilicet virginis clarificatus est In quo
est clarificatus In salute languidorum
In illuminacione cecorum In resurrectione
mortuorum In omnibus operibus suis
Semper patris sui faciens voluntatem
Et deus clarificavit eum in semet
ipso quia unus deus cum patre una
divinitas una maiestas Et hec cla
rificacio est ab eterno Hanc clarifi
cacionem morti appropinquans secundum
quod homo a deo patre sibi dare pos
tulabat cum dicebat pater clarifica
me apud temet ipsum claritate quam
habui prius quam mundus fieret
claritatem utique quam habebat secundum

q deus volebat habe sm homo Ut hu
mana natura verbo unita que tunc
erat passibilis et mortalis cito fie
ret inpassibilis et inmortalis Et
hoc est q dr Et glorificabo clarificabit
eu. Tu igitur xpiane qui cupis he
reditatem hre cu xpo deu prem
semp clarificare memento in pura
cogitatione in serena locutione
i ordinata actione i omnibus moribus
tuis ut te quicunqz viderit glorifi
cet deu et benedicat dicens Bndc
tus deus in celo et in terra qui talia
operatur in fidelibus suis Profecto si cu
xpo clarificamus prem cu xpo eius
dem patris habebit hereditate Ma
gne est hoc q dico conditionis huma
ne excedit dignitate homine de
terra tremu depulnere pulucrem
factu in celu ad xpm ascende
et assidue cu xpo regnare Quis
unqua tale aliquid audiuit Ve
magnu imo nimis magnu Vn
ipa veritas dicit Volo pr ut ubi ego
su illic sit et minister meus Tu itaqz
monache Benedicti Esto in veritate
bonus minister xpi Religione
no simulatis Castitate no palias
humilitatem no relinquas usqz ad morte
obedientiam tenes et sic regna
bis cu xpo Cum discipulis suis
in consequentibus ait Filioli adhuc
modicu vobiscu sum Filiolos
apellat quos prumentis tener
tudine adhuc plenarie robur
fidei no solidabat Et ideo filioli
quia parvuli et tamqz parvuli i xpo
lacte pascebatur no esca Noue
rat xpm sm humanitate Sed ca
ligine mentis obducti vacilla
tes xpi credebant diuinitate pos
simus etiam dicere Qr pamoris ma
gnitudine discipulos suos filio
los apellat Moris est em pare
tum parvulos filios suos magis
diligere qua magnos Et cu
de hac vita mortis acerbitas eos
excipere compulerit Tunc filios suos
parvulos brachijs amoris astringunt
in eorum osculis ruunt eorum orbitate
deplorantes Sic et dns in discipulos
suos filiolos apellauit Quos itu
rus ad prem Nimis caritatis af
fectu dillexit pamore Vn ait modo
dicu temporis vobiscu sum hoc est
modicu me putem cernere po
testis Qua tolleras crucis patibu
lu cito solua mortis imperium.
Cito veniet tempus et hora qua
ero tanqua obprobium hominu et
abiectio plebis Tunc cupietis me
sequi Sed timore mortis perculsi
aiam vram pro me ponere no pote
ritis Et hoc est q dr Quo ego va
do no potestis me modo sequi Et
est sensus vado ad prem Sed pdolores
mortis pangustias passionis ideo
no potestis me modo sequi Quia
pauidi et timidi estis Sed veniet te
pus et hora quo penitus timore
mortis expulso No solu mortis suppli
ciu Sed q grauius poterit excogitari
tormentum pro meo amore eritis su
bire pati Filioli mei adhuc modi
cu vobiscu sum O dne ihu adhuc
amor tuus istud me compellit re
petere modicu. Ihu Ihu dne meus
et deus meus vita aie mee pen
tricis tue Istud modicu qua fuit
amarum tibi In isto modico sicut
aqua effusus es et dispersa sunt
omnia ossa tua In isto modico percus
sus est pastor et dispersa sunt oues
In isto tam amaro modico speciosus
forma pre filijs hominu visus est
no habere speciem neqz decore Inis
to modico dauid meus imo ihus
dns meus in psalterio sue carnis
psallebat dicens Ely Ely lamaza
batham hoc est deus meus quare
me dereliquisti In isto modico
Dna mea mater tua virgo incorup
ta virgo ante partu virgo post partum
Mater tua imo martir tua mar
tir no ferro carnificis Sed acerbo
dolore cordis Qua amare flebat
qua amare dolebat Nec miru cu
videret te unicu suu totu desideriu
suu in cruce extensu morti vici
nu pro me inclinato capite trade
spm Istud modicu dne ihu amarum
tibi et amarum matri tue Utina

amarum sit esset michi vtina i isto modico fuisse iuxta cruce dni mei vt que adhuc vide no posu cu pre manete saltim i cruce mortuu vide meruisse Istud mo dicu qua felix qua iocudu qua gloiosu illi beato latroni Qui in illo modico meruit a dno suo audire hodie mecu eris in pa diso O vox dulcis o vox dellecta bilis O dne ihu Quid dulcius quid dellectabilis q iocudius qua esse tecu in padiso Nichil prsus penitus nichil Quid ergo dica vt quid tam longe exulo a delicijs padisi dei mei O bone ihu esto michi ihus Recole sal vator Quid et quatum q passus es et mise mei Ipa te cogat pietas ut mala mea supes parcedo et voti cpotes me tuo vultu facies.

Mandatu nouu do vobis ut dili gatis in vice sicut dilexi vos Qui madatu dni no ignorat neces se est ut scdm illud viuere no ne gligat. Na suus sciens volutate dni sui et no faciens plagis vapu labit multis Qui aute fecerit ho noribus ditabit multis iuxta q dns ait disciplis suis Beati eri tis si feceritis q ego pcipio vobis Dulcis dns dulce madatu posuit nobis hoc est madatu amoris O bonu madatu O madatu de lectabile madatu vite madatu salutis eterne In isto madato ois lex pendet et phe hoc est vnu illud madatum de quo scptu est Qui omia madata suauerit ofen dat aute in vno id est in caritate factus est oim reus Vn aplus ait Si caritate no habuero nichil m pdest Hec illa scala que in sopnis Iacob aparuit que usqz ad celu tendi videbat p qua quida descendebat et quidam ascendebat phat eni angeli descendunt a nobis et ascendunt ad angelos Qua sine ista scala nullus pt ascende ad celestia

regna Et in ipo iuxta scale visus est dns qui dt Mandatu nouu do vobis ut diligatis in vice Iste in qua dns qui dedit pceptu amadi frem a suis suis ex toto corde debet amari Imo magis q sno dns debet amari Cu no illi suus sed suo dns vale at sufragari Na suus qui ex toto corde diligit dnm suu illius tota vtute debet ob̃ſuare pceptu Ergo qui no diligit frem suu despicit xpi madatu Et qui xpi madatu despicit despicit et ipm xpm auc torem madati Nos igit dillec tissimi fres et xpm diligamus et eius mandata suemus Igitur mi lector regula obsua pcepti et secur expecta ipm p premio auctore madati Bonu madatu unde tantu ac tale puenit pmu Hoc est illud madatu q iturus ad prem reliquit discipulis suis Imo istud est testamentu q mo riturus reliquit hedibus suis Ma datu nouu do vobis etc Nouu quia exuit vetere hominem et induit nouu Nouu qa genus humanu a padiso expulsu cotidie transmitit in celu Sed quia multi se inordinate diligunt ideo additu est sicut dilexi vos Inter amorem et caritate talis est diva ciualis inter genus et speciem Est quida amor bonus amor malus et amor medius Amor bonus qua caritas est qua diligimus deu sup nos et pximos sicut nos Amor malus caritatis est inimicus ut puta scelus libidinis et formica rius Isti amores oppositorum inter se habitudine sortiunt vnus pena alius gloiam Alius morte alius vita Alius celu alius infernu Amor medius est qui nec caritate concecitur nec amore stenoso fedat Sicut amor filiorum parentu et aliarum rerum que iuste et sine piculo possidet Et ut isti duo amores ab illo amo re qui est caritas penitus exclu

dant ideo addit Sicut dilexi vos
Sed quis vnq̄ hoim Sic dilexit pxi
mos sicut xps aplos vn Notadum
est q istud sicut no est expssiue
quatitatis sed similitudis Et
est sensus Eo modo diligite vos
in vicem quo dilexi vos Quo do nos
dilexit audi Sic nos xps dilexit
q pnobis pccorib9 aiam sua in
morte tradidit et in suo pcio
so sagwine nos lauit apccatis
nris Fecit es depccatorib9 iustos
de mortuis viuos de tenebris ce
lestes de gsortib9 inmicor gsor
tes angelor Vnde9 sit iste a
mator aquo i madatis habem9
ut diligam9 in vice Sed forte dt
aliquis de hac dilleccoe vacillo
Et quodo sit pxim9 diligedus no
bn intelligo Mori quide no possu
pfre Sicut xps dns mor voluit
p nra salute Adque ego si no po
tes eqz ambulae cu xpo Saltem
alonge imitrie vestigia ei9 Si no
potes dilige pxim plus qua te
ipm q xps fecit moiendo pnobis
Salte dilige pxim sicut te ipm hoc
faciendo illi q abeo vis fieri tibi
Sic eni est pxim9 diliged9 ut
in illo semp diligat deus Si
sic diligis pximu gplemsti ma
datu Nos ergo fres qui axpo
xpiani vocam sum9 Et qui sp
tis omibus terrenis trasitoriis
illi soli adhere optam9 vt eius
meam votai et esse discipuli
Qui aplis suis z nobis p ipos
madauit dices In hoc cognos
cent omes quia mei estis disci
si dileccoe habueritis ad in
vice In hoc eni discreuit dis
cipuli xpi adiscipulis diaboli Si
gnu caritatis tad omes et
in vice expandut Caritas enim
est gteptus mudi & amor dei
Caritas Regina virtutu admil
lius viciu pauet ortu dstata
tensu sagwinis xpi in frante ve
xillu baiulas crucis cuctos adusa
rios in fuga guttit nec est qui pos
sit resiste viribus eius huic nil ma
li accidere potest Sed semp z vbiqz
manet secura Ista est lapis ada
matin9 que frangi no potest et
cuncta frangetia frangit hec est
amica regis et cu no timet in tra
re ad eu gfidenter Et sup pectus
xpi requiescit Si inter nos fres
dnabit hec regina virtutu pfec
to cognoscet omes q ve erimus
discipuli xpi Na qui caritate no
habet iam no est eius qui dedit
madatu caritatis Caritas est di
leccio dei & pximi Et qui no dili
git pximu sup est ut no diligat
deum Et qui no diligit odit Nos
ergo fres quos amor xpi ggre
gauit in vnu Ex toto corde dili
gam9 xpm et pillius amoe no solu
amicos sed etia i imicos hoc est
de scola xpi Si quis de hac scola
exierit michi credite fres met
nu phibit discipulis ante xpi
amatorib9 caritatis dabit ipa
multitudo dulcedinis dine Gaudia
et nc beatitudinis que nobis
largire dignet xps dei filius.
Sequit Dicit ei Symo petr9
Dne quo vadis. petrus audi
re no potuit sine acerbo dolore
Et ideo no ad pximu sz madatu
nouu do vobis Sed ad pterita sz
Quo ego vado vos no potestis
venire Respondit dices Dne quo
vadis Lingua naqz cordis amica
celare no patit spius cordis a
maritudine Ideo lingua petri
dolorem celare no poterat que
interius in corde tenebat In
cepleto de mutua dilleccione
madato statim smone magistri
interrupit dicens Dne quo va
dis Ac si dicat Cur nos deseris
Noli nos relinquere Quia sine te
viuere nolo Ad que dns Quo ego
vado no potes me sequi modo se
queris aute p9ea Et est sensus
No te desero nec te derelinquo
Ego te pcedo dabimoe facies se
caritate de morte vitam pauid9
es timidus es no du es gfirma
tus me modo no potes sequi
Ego te pcedo ad obrobium z ad
cruce Tu no es adhuc patus
ad crucem Ideo me no potes seq
vita Quia pmo no du es patus

ad morte sequeris aute postea Dix
petrus Quare no posu te sequi mo
No timeo pena no timeo morte
Tecu patus su et in carcere et in
mortem ire Quid est q dicis no
posu te sequi aiam mea pono
pte te Cui dns aiam tua pones
pme No du es patus qa no du es
virtute exalto indutus Et mic
ppe est ut timore mortis me ne
ges vita et occidas aiam tuam
Ante qua gallus cantet ter me
negabis Quo dicto timor et tre
mor ac ingens dolor discipulos
omes invasit Nec miru audie
rat eni Quid dns dixerat petro
Qui erat omib9 sactitate pstan
tior amore deuotior fide robus
tior Et timebat ne illud idem
ipis ptingeret Nec no et ideo Qa
dum que in psenti audiebat lo
quetem no longe post futuru
credebat moriturum ibi meror
et luctus vox una plangencium Cer
ti erat de absencia tam dulcis
magri de futura morte ta dil
lectissimi dni sui Et eu iam qua
si mortuu flebat Nunc ad memo
riam reuocabat dulcissimam
doctrina eius Sanitates quas
dederat egris Benignitatem
et humillima familiaritate qua
semp erga illos habuit et iam
videbat se ab illo sic cito deseri
et ob hoc amarissime flebat Qi
chi credite fres quia ea ipi
psolari no poterat Quos ut
dns vidit ta amarissime flen
tes Eos de sua morte psolari
voluit Sed ipi psolari no poterat
Imo magis eos ad luctu insti
gabat du eis dicebat no tur
bet cor vestru Creditis i deu
et in me credite Ac si diceret
No turbemi de morte mea Ego
qui suscitaui lazaru possu susci
tare et hoc corpus meu Creditis
in deu et in me crede debetis
Quia ego su deus Et ne dubi
taret se apud deu mercium ma
sios cu ipo Seqt et dr In domo
pris mei masiones multe sut Et est
sensus In eterna vita vos mecu ma
nebitis in qua sut multe masiones
id est multe dignitates sm quantitate
meritor Quamvis sit unus denari9
id est una beatitudo om. Vel dom9
dei sut homines iusti in quib9 multe
sut diferencie Et hec sut masiones
ipius dom9 scz ille dignitates que
sut parate in pdestinacoe Sic dr apls
Quos ante pdestinavit hos et
iustificavit Et h est q dr Siquomin9
dixissem vobis Quia vado parare
vobis locu Et est sensus i domo
pris mei diusa sut pmia meritor
Et si quominus id est Si no esset di
xissem vobis hoc scz vado pare vobis
locu Sed quia ibi sut pparata p
destinacone Ideo vado ad prem et
illas vobis ppabo p operacone Qa
in domo pris mei habetis eternam
masione Sed ad illa no potestis
venire nisi p magnu laborem
In domo pris mei habetis masione
tantu ex gra et dono Sed volo
ut illa habeatis ex merito Ideo
vado id est ascendo in celu et mit
tam vobis spm sanctu Qui vos
doceat sic opari Quis regnu
celor q vobis patu est ab origine
mundi p pdestinacone habere debea
tis p opacone Dns ihus totidie
fidelibus masione in celis ppat
Qui carne sua deo pri p salute
humani generis passa demostrat
Et sic nobis locu que pauerat p
diuinitate iam illu parat nobis p sua
humanitate Ita quocies cuqz ali
qua bona facimus ieiunando orando
lugendo peccatis sive p desiderio
xpm videndi visitando infirmu sa
turando esurientem etc Semp ille
locus beat9 ab illo nobis ppatur
in celis qui dixit Sine me nichil
potestis face Sed tuc nos intro
ducit in illas beatissimas masio
nes Qu venit reddere unicuiqz
scdm opera sua Et hoc est q dicit
Iteru venia et accipia vos ad me
ipm ut ubi sum ego et vos sitis Q
suma felix beatitudo habitare

cu xpo Quis est tam felix Quis tā
sume beatus ut posit regnare
cu xpo et vide gloiam & pulctu
dine eius O ihu o ihu utina te
vide m'car ihu Credo in deu et in
te credo Et tamē valde turbat
cor meu Non turbaret cor meu
si audire ate no turbet cor tuu
Sed aīa mea mīc turbata est valde
Qa te modo vide no posum Nichil
aliud volo nichil aliud quero Nichil
aliud desidero Nisi te videre dnm
& deu meu Et qa te vide desidero
et te vide no posu Tu in testis
es veitas Quia valde turbat
cor meu Sed gfido in tua misicor
dia Quia adhuc te videbit aīa
mea Et satiabor de te & a te & p te
no mītis meis s; misacoib9 tuis
multis Sed rogo te p ipm Et p
illam que te genuit matrem
ut tu venis adiudicau trahas
me ad te ipm ut ubi mīc es pos
su esse tecu & cu disipulis tuis
Quib9 dixisti ad prem itur9 Et quo
vado scitis & via scitis Sciebat
eni te tuc ire ad prem & te esse via
p qua itur ad prem Qui cu eode
pre & spu sancto sup oia es de9 bndcus.
Dixerat ihus disipulis suis
Quo ego vado scitis & viam
scitis Cui thomas dixit Dne nes
cim9 quo vadis & quodo posum9
via scire Thomas qui dr didim9
ide dubius vel dubitas Nn ipe
dubitabat et alios dubitare cre
debat Sed quicit eu scire mgr
veitatis cu dt Ego sum via vei
tas & vita Et est sensus Ego su
via p qua est eundu Et veritas
ad qua veniendu Et vita i qua
pmanendu Ego su via sine erore
Veitas sine falsitate Vita sine
morte Ego su via incipiencium
veitas pficiencu Vita p venietiu
Ego sum via recta Vitas pfecta
vita sine fine mansura Ego su via
reciliacōnis Veitas retribucō
nis Vita et nc beatitudis Nemo
venit ad prem nisi p me Ac si di
cet Nemo venit ad me deu nisi
p me hoiem asuptu Ego pasus
tam tarne mortalib9 factio via
moiendo Veitate resurgedo vita
celos ascendendo Ego su veitas & vita
Deus verus & deus etn9 Nā miser
homo de tra tremus Semp eger
semp in fim9 Ad gaudia padisi p se
ipm redire no poterat Sed descēdt
deus ad hoiem et deus fact9 est ho
Et sic genus huani no solu ad pa
disu sed eciā ptanit ad celu Et hoc
est qd dt Nemo venit ad prem nisi
p me qui sum homo & verus deus
cu pre Vn seqnit Si cognovisetis
me idem esse cu pre Et prem meu
cognovisetis Quia ego & pr unu
sum9 Et p me cognitu cognoscetis
eum et vidistis eum corde Du
me illi in omnib9 simile vidistis
Philippus vo no intelliges illu
omino similiu esse prj dicit ei
Dne ostende nobis prem & sufiat
nobis putabat eni philip9 maio
rem esse prem qua filiu & sic no
cognoscebat nec prem nec filiu
Vn illu increpat ihus dicens
Quodo tu dicis ostende nobis
prem video quo no dicas Quia
no credis prem in p oia simile
sed putas meliore Cur insepa
biles sepatim vis nosse Non
credis quia ego in pre & pater
in me est Et no du potes vide
vel saltem crede Quia pr i me
manes ipe facit opa Et tu
pr in me manes ipe facit opa
No creditis quia ego in patre
et pr in me est Si eni sepati
essem9 nullo modo insepeirabi
liter opeiri posem9 Amē Am
dico vobis Amē hebreu est
et in se gtinet quasda dmsas
sigficacoes Amē dr ad verbu
afirmadi Et adubiu optadi
cu dr hoc bonu tibi fiat fiat
Amē Sed afirmadi adubiu est
ut hic Amē dico vobis id est in
veitate dico vob Cu vo geminat
magis afirmat q dr poterat
eni credi suo simplici verbo
Sed qa disipuli eius adhuc
infirmi erant & i betilles infi
de que p dilectione opatur
no credentes q una eandem

qz potestate habet cu pre. Jdeo ab
eo Ame bis dr Ame am dico vobis
Qui credit in me hoc est me esse
vnu deu cu pre venerado e ama
do opa que ego facio postea fa
ciam p eum Et maiora hoz fa
ciet Qa ego ad prem vado Ad
illu vadit sedm huanitate a quo
nuqua recessit fm diuinitate
Maioris meriti est crede in eu
Quia cum no videmus qua sicu
videmus post qua ascendit ad
prem p eum maiora facta sut
miracula Qua ea que fecit in
psona sua maiora miracula fecit
p petru qua p se ipm vna die
quqz milia ad pdicacone petri
legut qusi dns vo paucos sua pdi
cacone qutit Quia i mudu venit
et mudus eu no cognouit Sed p9
qua reliquid mudu t ascendit in
celu p totu mudu fama eius i to
nuit Et hec est q p pphtam ait Singu
lariter sum ego donec trasea ad prem
Maiora go sut opa que nut facit
p fideles suos Quia est in dextera
pris qua ea que fecit du sederet
in gremio matris Sequit Et q
cu qz peciceritis in nomie meo
hoc facia Quid q peciceritis ad
salute aiaz vestraz hoc dabo
vobis statim vel postea Multi sut
em malaz stimulacoim teptacoi
bus impediti Qui dolentes et ge
metes in nomie dni ab ipis pe
tut liberari Et si cito no habent
auxiliu adud q implorat se ab
illo delictos estimat Et qui disert
illis subvenire credut de se ipis
dnm no curare Sed no est ita imo
eos magis diligit Quos quasi
solos cu teptacoibus diu pugnae
pmitit Quia cresente pugna
gloiosiore illis mistrabit victo
riam No titubet no dubitet
atleta xpi Qui pliatur cotra as
tucias spentis antiqui qui pu
gnat p gaudijs padisi No lace
cat non discedat ab eo Quia
cito veniet dns et manu pote
ti cteret brachiu maligni p9
ea antiquo hoste devicto cu xpo
regnabit in etnu & in secula sctali
Cemineit esse sptu q dicit dns p
pphetam Juxta est dns hijs qui tri
bulato sut corde Et multe sut tribu
lacoes iustoz e de omib9 hijs libera
bit eos dns Quid q vult petat
adno tantu p salute aie petat
Et no curet si differt q a no aufert
Jmo tu haberi ceperit carius pos
sidetur Hoc em petim9 in nomie
suo Qt aplos petere docuit dices
Sic aute orabitis pr nr qui es
in celis Vn ne putet ut illud
q pmisit sit sine patre factur9
Sequit et dicit ut glorificetur
pr in filio Qa quidq facit filius
ideo facit ut glorificet pr i filio
vel aliter Quid q peciceritis in
noie meo hoc facia id e quid q
peciceritis fm q sum homo dabo
vobis sedm q sum deus vt glorifi
cet pr in filio deus in homie sibi
vnito Nos igit dillectissimi fres
hoc ab illo petam9 ut ipm solu
habeam9 Certa nimis est auarg
cui no sufficit xpus Ille p fecto
felix est et beatus qui tanto bo
no ditat nec vltra iam pauper
erit Qui omiu datore p heredi
tate tenebit Si aliquis pecie
rit auru argentu possessione
variam credite michi no in noie
ihu petit Nos aute fres quib9
porcio dns est nichil aliud de
bem9 curare nisi qualit xpm in
heditate meream p fide pau9
amore remittam9 pro et pie
volutati Hec est illa hereditas
dillectissimi fres que beatos
facit suos heredes Ad hac heditate
se ppabat aplus cu dicebat Mi
chi viue xps est et mori lucru
o qua felliciter ad hac ardebat
cu dicebat Cupio dissolui e esse
cu xpo Nos go dillectissimi ab ipo
ipm solu petam9 vt sic ad percipie
dam tanta acetate heditate que
ipe est p venire meream am

Sequit Si diligitis me man
data mea suate et Cristo

solo caplo qvinte posim9 utr ve dili
gim9 deu Illu in vitate diligim9 Si
eius madata suam9 Et si eius no
suam9 madatu certe no diligim9
eu Qua no pt ex vna parte dilig
et ex alia qtepni Ipe eni dt Qui
no est mecu qtn me est Ille cu dno
habitare metur qui psuo posse ei9
madata suare conat Frustra eni
se habitare cu dno dt Qui eius ma
data suare qtepnit No vos fallat
dillectissimi vestis religiosa quibi
credite No diligitis deu Si illius
no suatis madata Quodo posim9
deu dilige habitu si eu qtepni
mus actu Dillecio dei no querit
vestem sed mram metem Nec que
rit bona opinione Sed bona ac
tione pbacio dillectionis est exhi
bicio opeis hoc eni qd dt dns Si
diligitis me zc Et si dicat ut p
fecte vos me cognoscta dilige ma
data mea suate Et ego rogabo
prem et aliu pacltu dabit vobis
Rogat ho qui de9 dat Ipe pnobis
rogat sm q homo Quado nos fa
cit se rogare deu Dicit eni prem
rogat pnobis Cu nos illu roga9
vnu cum pre deu esse credentes
Ut eni sequit Et aliu paclitum
dabit vobis hoc est aliu quatu
in psona no quatu i natura vel
essencia ut maneat vobiscu id e
ut vos illustret et doceat pdicare
regnu dei et euagelisare Et vos
faciat crede me esse pri equale
Que nuc creditis esse minore
Maneat etia vobiscu inetnu ut
ad videnda etne beatitudinis
claritate vos introducat Et tuc
me esse vnu deu cu pre et eode
paclito sic cito credetis ut facie
ad facie qtemplari positis Pacli
tus dr advocat9 vel qsolator
Iste est advocatus fidelium Iste
est defenssor et ptector in se spe
rancium Sine quo nichil est vali
dum nichil sactu Iste in qua spus
sactus est Consolator merencium pr
orphanoz Adiutor pupilloz et vi
duaz Sed quoz merencium est qsola
tor Merencium de ofenssa dei Et de

pena futura pecati Merencium qa et
se ipos pecado pdiderut Et rege
glorie xpm ad iracudia pvocauerut
Merencium quia illu sprenerut
in delicto Qui pillis fuit crucifixus
in ligno Merencium qa spem vite sue
xpm dnm vide no posut hos aute
omes qsolatur spus ihu Iste iqua
spus ihu dr spus veritatis et
spus bonitatis Omnia que docet
bona sut nullo erore falsitatis
obducta Hunc spm vitatis viri
in pij et medaces capere no posut
Omes eni qui habet mam9 polu
tas no dico carnis sed metis No
sercore scem sed fetore delicti
Spm tam mudu ta splendidu ta
gloriosu spm no valent capere no
posut tenere Hunc mudus no ca
pit hoc est mudani9 mudi cultor
mudi amator Amatore mudi
odit spus cristi Abillo fugit que
aliud qua se ipm amare cognoscat
Ita vult amari q nil aliud pter
ipm amet No vult hre qsorte
in amore Qui pare no habet indi
lectionis retribucoe Et tamc sic
vult amari ut cucte res simul
ametur cu ipo Et sic vult amari ut
nil pter ipm ametur Omis eni cre
atura inre creacionis ab ipo est Et
omnis creatura in eo q est creatura
bona est Debet go adhoc diligi cre
atura ut in ipa creator ametur
No ipa pse sed p eu qui illa creauit
Qui enim sic diligit auru argetu
possessione ita q hec sibi sint causa
amoris pfecto in illo no est caritas
pris Diligedus est ergo creator
in cuctis creaturis et cucte create
p ipm Et sic cucta diligut cu ipo
et tamc ipe solus diligit Hunc
spm vitatis capere no meret qui
scabie vlcerosam habet i pelle
Nec eu vide valet qui i oculo
metis albugine habet Aqui dem9
ergo oculu metis ut vide meam
spm vitatis Si sic feceri9 cu
aplis ihu illu cognoscem9 et aput
nos manebit in hac pnti vita
et nobiscu erit in vita pheni O
qua felix sponssa O quam beata

aia que sic studet assidue mentis la
uare sordes ut cum illa habitare digne
tur tante btitudinis hospes Sciat
quecumque lram nram lege delectat
Qr in aia subdita peccatis no habi
tabit ille spus veritatis Sola illa aia
subdita peccatis esse dr que loris
sue prauitatis ligata tenet Que
nec velit nec queit penitentie
lamenta sue iniquitatis vincula
dissipare Illa vo sub peccatis esse no
dr que contra carnis incentiua ab
stinentie mucrone luctat Nam pe
reunt cupidinis ardus Cum corpori
nro subtrahit cibus et potus
Sed dum voluptati se gula inclinat
et manus eius amica vlt quam na
tura requirat gule aruina mi
strat Corporis aruina nutrit et
ipa luxuria roborat Ut igit cas
titas vigeat in mente Caro macte
tur abstinentie falce Non enim est
illi parcendum Si spus sancti volumus
fieri templum Ipe nos ab omni inqui
namento carnis ac spus sic munda
re dignet ut dignum illius nre
anime efficii habitaculum hic et in perpetuum.

Sequitur Non vos relinquam or
phanos. Omnis enim qui huius
miserie peregrinacionis vias erump
nosas adhuc ambulare compellit
Quem amor et desiderium xpi sui
exilij in merorem esse non sinit
Capitulum istud sine gemitu et sus
pirijs legere non valebit Credo
pro certo quod vere loquor Quia nemo cristi
xpi amator istud capitulum legendo
lacrimas poterit continere Dum ipm
totum desiderium suum resurgentem
et in dextera patris sedentem adhuc
non potest videre O dulcis ihu mi
si amor tuus michi fiduciam
daret me orphanum et a te puta
rem esse derelictum Quam te sicut eos
videre non possum Dixisti enim apostolis
tuis Non vos relinquam orphanos
veniam ad vos Sed ego miser adhuc
Non merui a dno meo audire Non

iam vlt relinquam te orphanum Cito
veniam ad te et gaudebit cor tuum
Omnis autem interim recedet leticia
Quo usque veniam visurus que desi
derat aia mea Merore semper habe
bo amicum quo usque videbo deum
saluatorem meum Nec michi ita
gaudium esse poterit dum auctorem
gaudij autem longe abesse contingerit
Felix illa aia que cotidie gemit
et luget Quia mundi saluatorem
xpm dnm non videt Ipa profecto
videbit in die nouissimo et gau
debit in eternum cum xpo Non enim
xpm perfecte amare conuincit Qui
pro desiderio xpi suis oculis lacrimas
non largit Sed ille a xpo non po
terit diucius separari Qui pro eius
amore cotidie didicit lacrimari
Cito veniet ad suos dolentes et
absterget omnem lacrimam ab oculis
eorum Qui dixit discipulis suis Ad
huc modicum et mundus iam non me
videt Iste mundus qui me videt
oculis carnis post modicum non me vi
debit Vos autem videbitis me Qa
bonis tantum apparuit xpus post
resurrectionem Non prauis et puersis
amatoribus mundi. possumus dicere
quod modicum tempus dr totum tempus
nre mortalitatis Quo finito
auferetur impius ne videat gloriam
dei quam videbunt iusti Qr autem dr
Quia ego viuo et vos viuetis Sic
est intelligendum Ego viuo qui sum
vita et perhenne vita vos viuetis Hoc
verbo presenti viuo sibi usus est Qa
mox erat futura resurrectio Ad
illos autem utitur futuro verbo Quorum
est in fine futura resurrectio Quos
autem nec nunc videt nec tunc vi
debit xpm in sua maiestate ful
gentem Quis est iste mundus male
dictus a quo videri non poterit
xpus Maledictus in quo maledic
tus et vlt quam dici posset male
dictus erit Qui dnm xpm eternaliter
non videbit Mundus enim non videbit
Mundus id est amator mundi Nemo
se seducat Quicumque diligit mundum

mihi credat Non diligit deu Et
si no diligit vnde videbit Qui
no diligit cecus est videre eu
no potest Qui no habet cor mu
du oculoz lumie amisit Si igit
deum videre desideras Cor tuu
ab omi peccato mūdare no ne
gligas Memento ore veritatis
fuisse dictu Beati mūdo corde
qm ipi deu videbut Sed mūdus
no videt eu q2a no hz cor mūdu
Mudus dr pluribus modis Dicit
mudus amator mūdi ut hic Ad
huc modicu et mūdus me ia no vi
det Dr etia mūdus Trina machina
rez celestiu terrestriu et infernoz
Et quid quid celi ambitu ptinet
Dr etia mūdus qui est ab omi sorde
lotus Sicut est illud Mūdi pab
stinecia ipi tamam gloriam desp
solo mūdo Imo de illis solis imu
dis id est Amatoribus mūdi dr
mudus no videt eu Na qui diligt
mūdu no est caritas pris in eo
Q2a vbi amor mūdi habitat non
est quo intret amor dei Amor mū
di totu mūdu querit et nuquā sacī
atur Amor dei nichil querit nisi
solu deu omia que sut et xpi no
sut No solu no querit ea Sed etia
tamqm stercora putrida abdicat
et subsannat Cuncta spernit cuncta
despicit Omia illi vilescut Qm a
ci solus xps dulcescit O felix a
mor o amor beate Qui te habet
Beati sut Qui te habet fellices
sut Habeam carissimi hac fellici
tatem habeamus nostri creatoris
dilleccione In hoc enim cognoscut
amatores xpi si suuat pcepta xpi
Vn sequit Qui habet madata
mea et suuat ea ipse est qui dili
git me Et est sensus Qui habet
madata mea in memoria et suuat
in vita qui hz faciendo et suuat pse
uerando ille est qui diligit me
Multi enim sut qui habet madata
xpi in libro Sed ea no tenet i aio
Multi habet in voce Sed no in ope
Multi in memoria sed no in vita
Isti inqua plagis vapulabut
multis Istis erit fletus et stridor
dencium Ignis sulphur et spus pcellaz
pars pene eoz cu diabolo et an
gelis eius Sed diligentibus xpm ma
gnu erit gaudiu magnu tripudiu
Magna exultacio magna gloriacio
Sequit enim Qui me diliget diligetur a pre
meo Et ego diligam eu Quid tibi
videt amator xpi de pmio amoris
tui Quid tibi mali poterit nocere
Aut quid tibi boni poterit deesse
Si ille te diligit qui de nichillo
cuncta creavit Quid inquā felli
cius quid beacius Qua ab illo
diligi Qui hz potestate dapnare
et salvare Dapnare quos odit
Salvare quos diligit Sed o dne
ihu Quid facies de dillectoribus
tuis Dic rogo quid facies Nam
et ego sum licet peccator qui di
ligo te Ex pmiu tue dillectonis
Dic et letifica aiam mea Dicut
fres audiat et intelligat ancipiat
et in veniat Accipiat et teneant
Teneat et amet Amet quatu
posut a mo plus qua posut Quid
dabis dillectoribus tuis Manifes
tabo eis me ipm Vbi sut qui ge
mut Vbi sut qui luget p dilaci
one regni celestis p absencia xpi
gaudeat et exultent Quia ihc
manifestabit se eis Audistis
fres carissimi de pmio vestri la
boris de dono q dabit Ihus meus
et vester Meus dillectoribus suis
Dillectori inquit meo manifesta
bo me ipm O summu gaudiu o summa
leticia Quid dulcius Quid glorio
sius Quid beatius qua illum fa
cie ad facie vide Cuius pulcritu
dine sol et luna mirantur Que
sancti angeli videt et semp videre
desiderat et nuqua de eius vi
sione saciant Qui est decor celi
et dulcedo padisi vita viuencium
spes moriencium et salus omium Ihc
xpus dns in Nichil carius nichil
melius qua ipse dns diligenti
bus se No pmittit auru no ar
gentu no gemas no celu no terra
Sed se ipm creatorem omium
et deu cunctoz hoc est pmium
amoris et mercedis sue dillectionis

Quemq(ue) dnm Ihm sup omnia diligis
Dico no vote sed ope No habitu
sed afectu No in simulacone sed
in veritate Se ipm tibi manifes
tabit Se ipm tibi dabit Vis am
plius quis aliud Vile est Quidq(ui)d
sine ipo est Diligis illud vide q(uo)d
ne aliud queras ab eo nisi se ipm
Dedignat(ur) (con)tra petente Si ipe
petitois causa pncipalis no
fuerit Quamvis omnia bona donet
libencius tame donat se ipm
Noli timere de mag(ni)tudine pmij
de nobilitate domi Dilige eum
ex toto corde ex tota mente & sic
poteris ad eu secure accedere
ad eu intrare & dice ei pecto dne
ut tu porcio sis m in (ter)ra vivencium
O felix porcio O beata hereditas
O dne ihu Quis m dabit ut i ve
ritate dice possim Dne pars he
ditatis mee Utina tu m sis pre
miu mei laboris merces mee
pugnatois Consolacio mei me
roris O Ihu ihu Qui es causa
mei amoris tu m sis causa suficiens
posidende tante possessionis Seq(ui)t(ur)
Dicit ei iudas no ille scariotis
Dne Quid factu est Quia nobis
manifestaturus es te ipm et no
mundo Audito q(uo)d mundus no vide
bit eu Sed pocius ipi videbunt
pomnibus quesiturus int(er)rogat
Sanctus iudas causam huius discre
cionis Hec aute est causa dilec
cio p(er) qua sola discernit(ur) gens
sancta a no sancta Et q(uo)d causa sit
ipa dilectio pbat(ur) in custodia
smonu xpi Sicut dt dns Si quis
diligit me smone meu suabit
In hoc enim pbat(ur) dilectio dei
sc(ilicet) in obsuacoe & custodia ma
datoru xpi Frustra enim se deu
diligere dt Qui madatis eius
suis opibus (con)tradicit Imo illu
habet odio Qui eius no obsecu
dat madato Nemo se tegat sub
habitu religionis Nullus sibi
sanctitate paliare psumat sub
tegmine monastici ordinis Ille
tantu diligit xpm Qui p(er) sua

passe ipius satagit obsuare ma
data Qu enim videris monachum
ad obrobia pacientem Suis devotu
prioribus (com)moribus masuetu Tacitu
ad loquendu assiduu ad silendu In
claustro atente legente In ecclesia
suis vocibus xpm omi devocone
laudante Si no (con)tinue cotidie
tamen lacrimate parcu in refectoe
ad obediencia pronu ubiq(ue) polli
ciu ubiq(ue) inclinatu ubiq(ue) vereccun
du ore celu pulsante semp ad
dnm corde clamatem Cultorem
pximi et (con)temptore sui Custos
diligetem Se ipm odiente Tunc
dice poteris monachus iste sui cre
atoris suat madatu O qua felix
O qua beatus est monachus ta
lis pfecto iste monachus habebit
sui pmiu dnm nrm ihm xpm Sed
ille qui caritate no habet Qui
eius no suat smone iam no
est eius Qr ergo erit pmium
istius Ignis sulphureus Mors
et infernus pmiu eius Utina
tu natus esses si tibi talis debet(ur)
hereditas Igit(ur) si pmiu q(uo)d xps est
vere desideras illius smone sua
sc(ilicet) madatu novum do vobis ut
diligatis vos in vice Si diligis
xpm necesse est diligas frem
tuu Qui odis si frem tuu no dili
gis Ergo ne in (con)tras odiu xpi te
ne illesam caritate fris tui qua
quu pmiu sequit(ur) inde Qr pmium
dictu est supenis et adhuc re
petere libet Istud pmiu quo
amplius ruminat(ur) in ore tan
tu magis mellescit in corde Et
quante sit dulcedinis no ignorat
qui ut illud iam habe valeat
asidue pviribus elaborat pmiu
supne dilectionis amor est xpi
et dei pris sui Ipa veritas ait Si
quis diligit me smone meum
suabit et pr meus diliget eu
Si deus pr te diligit Quid tibi

bonu de esse potcit Quid quid cu
peticis ab ipo impetrabis Imo
ipm largitore om bonor sine
fine tu sattis angelis posidebis
Nonne ille est summe beat9 que de9
pr diligit et dns ihc xpc filius ei9
Felix in qua nimis que pr et filiq
et sps sctq diligit deus O si me
diliget dns me9 et deus meus
Jam michil amplius in hoc mudo
querere In hac puti vita michi
solus sufficet amor xpi Amor xpi
dultis est et dellectabilis sani
tatem egris lume cecis mes
tis leticia pccatoribus venia
mortuis vita trigenis celu
largit et tribuit In sup ipm dnm
angelor et creatorem tuctor
Qui me diligit ait dns et pr
meus diliget eu et ad eu ve
niemus et masione apud eu
faciem9 Venit deus ad homie
du homo venit ad deu Venit ho
ad deu Credendo obediendo cupi
endo Deus venit ad homine Sub
veniendo implendo illuiando
hoc eni pcedit ex caritate xpi
hoc totum pvenit ex amore dei
Caritas te domu deo facit Et deu
domu tibi deus eni caritas est
et qui manet in caritate in deo
manet et deus in eo Felix arti
fex caritas que cditori suo tale
domu potes est fabricare Dom9
ista no cstat ex cemeto et late
re nec ligno nec auro nec arge
to nec lapide pcioso Que auru
excedit Argentu sup eminet
vniusum In eius cparacione lapi
des pciosi vilescunt Mel cpa
tu dulcedini eius sic est quasi
absinthiu Dom9 ista est dom9
etna ante oia scta ate oia tpa
omnia ctines vniusa cplectens
oia creans vniusa viuificans
In hac domo ceci lume claudi
gressu infirmi sanitate mortu
vitam cuncti qui intrat accipiunt
Nullus miser in ea Qui intrat
in ea intrat beati in gaudium
dni sui que ipe est O dillectissi
fres nonne hec pcosa domus

sup mel et fauu dulcescit i cordi
bus nris Nonne hac caritate coti
die fabricat i cordib9 nris Nonne
aia xpiana ihu xpi sponsa dilecta
et nos pamiphos aias sctas et spus
angelicos flendo et plorado rogat
dices Filie ierlm nunciate dillecto
quia in eius amore langueo Paru
illu diligis si p eius amore cotidie
no ploras et gemis Na illius ab
sentia sponse diligentis solet
esse fluui9 lacmar Cu illu que
rit et no invenit vocat et non
respondet Nil eam nisi flere
dellectat Et ut ei magis flere li
beat ome q triste est continuat Scio
et certus sum q absterget deus
omem lacma ab oculis eius Cu
venerit dies nupciar xpi et ecle
sie Sed quodo ab oculis tuis ab
sterget lacmas si p eius amore
no gemis et ploras Credo q par
illu diligis si p eius amore no su
spiras et plangis Si sic es mona
chus no es Si dicis mi Ego non
possum flere Ad que ego Ideo no
ploras quia xpm no pfecte amas
lacme ergo testes amoris sut
Si no ploras p amore patrie pla
ge p timore gehene Si dicis
nec hoc possum Cui ego Si hoc
no potes Nec times mortem
nec amas vita et si times aut
par aut ex toto michil Tu at
cui suat hereditas in etna vita
deu time et madata eius obs
ua Qui no diligit me ait dns
smones meos no suat Nos
illu p viribq diligam9 et illius
pcepta suem9 q'a in de maxia
nobis dabit merces Q vero
sequit et smone que audistis
no est meus Sic est intelige
du p9 figura que dr Antypto
sis qn casus ponit p casu Sed
rogo te no te moueat nec te
cturbet qui tota spem tua po
nis in dnm ihm xpm et ex to
to corde tuo diligis eu Credens
illu esse ver deu cu pre et

ſpu ſancto Illud qꝫ dicit Sermone que
audiſtis nō eſt meus Quia ſic
eſt intelligendu Nō eſt meꝰ ſed
pris Quia ego nō ſum ame ſed a
patre Sū deꝰ de deo lume de lumi
ne Vnus cū illo in eſſencia ī ma
ieſtate in v̄itate in potētia in
creacōne Nō poſterior eo nec
p̄oz Nō maior nec minor Sed om
no illi equalis Alius ſum ī pſōa
Sed nō alius ī natūa Verba que
loquor vobis pris mei ſūt Quia
ego ab ipō ſum Vel aliter Sermo
quē audiſtis nō eſt meꝰ in eo qꝫ
ſum filius virginis Sed eſt meꝰ
in eo qꝫ ſum filius dei pris Supiꝰ
dixit ſmones meos Nūc dt ſmo
nō ē meus Et valde ɔtrauā ſūt Eſt
et nō eſt Sūt ⁊ nō ſūt Et tamē
ſicut loquitꝛ veritas ita eſt Sūt
ſui in quātū creator nō in quātū
creatūa In quātu deus nō in
quātū homo Sūt ſui qꝛ omnia
p ipm facta ſūt ⁊ ſine ipō factū
eſt nichil Nō ſūt ſui ſed pris
Quia factꝰ eſt obediēs pri uſqꝫ
ad morte Vel forte hoc dixit
vt diſcipuli eius qui nō du
in illo pfecte credebāt ſiuius
ſua pcepta teneret dū ſciret
illa pcepta eſſe pris creatōis
auctoꝛ Vn̄ ait pr in me manēs
ipe facit opa id ē pme dat
vobis pcepta Homo enī de
tra tremens in hac lacimarū
valle a gaudijs padiſi expul
ſus Deū loquētem nō metebatꝛ
audire Que ɔtepſit poſitus
in padiſo Nec enī miſer exco
gitāe poterat via redeundi
ad patria Sed miſſus illius
dns ſuus Queꝛe venit exule
Conſolāi dolentem ſanāe ī ſum
releuāe deiectū patria reſti
tuere exulo Et mortuo vita
ſine fine maſura Vn̄ venit ver
bū ad carnē deus ad homine
Et v̄bū caro factū eſt Et deꝰ per
hominem oꝛe ad os loquitꝛ ad ipm
hoiem Et ſm homine dat hom

vite pceptū vn̄ deus homo aput
homines manēs mortalis morta
libus dat vite mādatū vt ia im
mortales facti p ipm cū illo imoꝛ
tali eternaliter viuere poſſint beati
Et hic notande ſūt due diij ma
ſſiones Vna in via alia in patria
Vna tempoālis qꝫ nobiſcū māſit
in carne Alia ppetua in qua cū
illo manebimꝰ in aīa gloificata
et corpoē de pma dt in ɔſequētibꝰ
Hec locutꝰ ſum vobis aput vos
manēs ſcꝫ pn̄cia corpoāli Sed ve
met tempꝰ ut a vobis ſubtrahā
pn̄ciam carnis et ſit amodo p ſpm
loquar vobis Vn̄ ſeqtꝛ paclitus
autē ſpus ſanctꝰ quē mittet pr in
nōie meo Ille vos docebit omīa
quecūqꝫ dixero vobis Nō qꝫ fi
lius aliud dicat Et aliud ſpus
ſanctus doceat Quia qꝫ xpus di
cit et docet ipa t̄nitas dicit
et docet Sed quia t̄nitas eſt
oportet ſingulas inſinuare
pſonas Quas nos diſtincte au
dire et in ſepabilr debemꝰ intel
ligere Cū qꝫ dicimꝰ pr ⁊ filiꝰ
et ſpus ſanctus Nō eos dicimꝰ
ſimul Cū nō poſſint eſſe nō ſi
mul Quod v̄o dr paclitꝰ quē mi
tet pr Sic eſt intelligēdum
Ego corpoāli eſſencia vos de
ſero Sed p ſpm meū uſqꝫ ad ɔſu
matonem ſeculi vobiſcū mane
bo paclitus quē mitet pr in nōie
meo habūdantia ſue ɔſolacōis
vos ɔſolabitꝛ Et erit veſter ma
giſter nō foīs verba pſtrepēs
Sed intus corda docens Ipe
erit doctor veſter ⁊ ɔſolatio
veſtra Nō poteitis dolere de
abſencia carnis mee du
ipe ſpus maneat in cordibus
veſtris Veniat obſecro dn̄e
ihu ille ſpus tuus dns ⁊ deus
meus Veniat in coꝛ meū et ſic
inebriet illud tuo amoē vt nul
lū aliū pter te amē Nullam
pter te valeam guſtāe dulcē
dinē Es fauus mellis deus et
homo Mel de patre fauus de vir
gine matre Mel in ſinu pris

fauus fractus in cruce pro nris peccatis
mel cum patre et spiritu sancto regnans
in celo et in omni loco laudes. Ista
Verba dni ihu quam sint dulcia
sapit cuiuis illum ex toto corde
diligere nouit. Illa sunt pascua
vite refectio anime dulcedinis
pocula dilectorum xpi letifica
cia corda. Cariora diligentibus
xpm super aurum et lapidem precio
sum multum. Et dulciora super
mel et fauum. Negligentibus autem
et male viuentibus sunt amara
odiosa non modicum fastidiosa
et per omnem modum pena eterna.
Diligentibus deum parat gloriam
perpetuam premium in vita beata et
societate angelorum. Illis vero
supplicium morte et infernum.
Quicunque sunt illi lugeat doleat
aure cordis aperiat verbum
dei suscipiat et quod percipit faciat.
In illo sunt thesauri sapiencie et
sciencie diuicie et glorie multe.
Igitur audiat me peccatores xpi
Quos audire delectat verba
eiusdem xpi. Sed rogo ut se prepa
rent ad lacrimas fundendum. Cum
nobis xpi iam preparat auditum
Quomodo lacrimas iam poterit
continere vbi nouerit eum xpm
iturum ad patrem. Discipulis suis
toto caritatis amplexu pacem
dedisse. Ait dns discipulis suis
pacem relinquo vobis pacem
meam do vobis. Dns cum ihs
vbi venit tempus quo per mor
tem suam de hoc mundo transiret
ad patrem. Discipulos suos quos
corporali presencia deserebat. To
to caritatis affectu intra sinum
amoris continebat. Tunc velud
vltimum vale faciens illis eos
amplectens in eorum forsitan
oscula ruit. Sed quantus fue
rit ibi fluuius lacrimarum. Quis
existimare valebit. Cuius cor
eciam si saxeum esset tanta re
dundancia ~~lacrimarum~~ caritatis
in lacrimarum fonte totum non resolui
sset. Quoniam sciri lacrimarum tunc erat
amor et dolor. O quantus amor O
quantus dolor. Et quia multus
amor ideo multus dolor. Nam cum
magno dolore relinquebat. Quem
cum magno amore possidebat. O
quantus erat ibi amor. Nichil
aliud volebat. Nichil aliud quere
bat. Nichil aliud desiderabat
nisi cum dno esse. Illius presenti vi
sione iocundari. Illius dulcissima
locucione saciari. Eius melliflua
gustacione. Cum hec omnia cogita
bat et quam cito hys omnibus care
rent ad memoriam renouabat.
Tunc per fluuios lacrimarum emana
bat dolores amarissimi cordium.
Quanta erat ibi amoris suauitas
et quanta suauitatis caritas.
Dum discipulorum labiis imprimere
tur labia redemptoris. Tunc in ve
ritate illi dicere poterat. Mel et
lac sub lingua tua. Et fauus dis
tillans labia tua. Odor tuus super
omnia aromata. Balsamum et odo
rem eius excedit. Et vere sic erat.
O quanta erat ibi odoris fragrancia
vbi tanta erat amoris habunda
cia. Et quanta erat ibi tristicia
de tanti odoris et dulcedinis fu
tura absencia. ambus singul
tibus existimabo discipulorum
corda fuisse vexata. Dum audi
ret pacem meam do vobis pacem
relinquo vobis hoc est quod propha
dt pacem super pacem. Et alibi. Dns
dabit pacem vobis pacem quia
in te sperauimus. pax est in hoc
seculo in qua manentes hostem
antiquum vincimus. Inuicem diligi
mus et de occultis inuicem non
iudicamus. Pax erit in futuro.
cum sine hoste regnabimus vbi al
ter ab altero non poterit dissen
tire vbi vnicuique erit laus a deo.
In xpo autem est vtraque pax. Ipse
enim est pax nostra. Qui nos paci
ficauit deo per sanguinem suum. Ipse

erit pax nra in futuro cu tradi
derit regnu deo & patri et erit deus
omnia in omnibus qn no erit lucta
cu carne & ſagine Immo palma
& corona de certato agone Cu
viderimus eu ſicuti eſt Sed forte
admirabitur auditor Cu in hoc
libello xpm oſculu pacis dediſſe
diſcipulis ſuis Ad que ego Quid
miraris quid turbaris hoc no eſt
magnu q audis Quid putas
eſſe abiectius In flexis genibus
pedes diſcipulorum lauiſſe Et eos
in pacis oſculo ſuſcepiſſe Illis
no horruit pacis oſculu dare
p quibus no timuit patibulu
crucis ſubire Sed forte dices
ego in aplo lego qr xpus diſci
pulis ſuis dixerit pace mea do
vobis Sed no lego q ſua ſactiſ
ſima labia diſcipulorum i preſſit
labijs Cui ego Si ergo verita
tis labijs conſtat eſſe platu Cur
conſtare no debet eſſe completum.
No eſt periculoſu ſic credere Non
eſt dapnabile ſic ſentire Non
eſt contra fidem Sequitur No quomodo
mundus dat ego do vobis Quale
pacem dat iſte mundus pacem
falſam pace fictam ſophiſtica
paliata. Pax eſt vinculu amoris
in ſolubilis Compago caritatis
Sed quid amat mundus prorſus
vtique nichil Nichil amat nichil
diligit Cuncta odit cuncta premit
et occidit Ab egreſſu ipſe ma
tris vteri uſque ad ingreſſu ſepul
cri Quid habet miſer homo
a mundo famem ſitim nuditatem
frigus cruciatus Cauma pertur
bas Scabia cutis Dolorem
capitis Ciragra in manibus
Podagra in pedibus morbum
in pectore vndique miſeria intus
et extra foris illu interficit
gladius Et domi ſeua mors
cunctos proſternit Ecce qualis
eſt amor mundi Qualis dillectio
mundi Et tamen miſeri homines mu
di fallacia no atendentes odie
tem diligunt Et ſecus eius gladio
ſponte colla ſubiciunt Iſti miſi ſunt
ſine conſilio Sed vtinam ſaperent et
intelligerent profecto mundu odi
rent & no diligerent. Dr aliter
mundus id eſt mundi amatores
Sed qualis ſit pax & concordia
inter illos Sapiens quilibet in
telligit Igitur ſpreta huius
mundi pace & concordia Ad huc
ad pace dni nri ihu xpi rede
amus Qua eſſe eius dilectoz
credendu eſt Qua dilexit nos
et lauit nos a peccatis nris in
ſanguine ſuo Hec eſt illa dillectio
qua deus mundu ſic dillexit ut
ſe hominem mundo daret Hac pace
ſcilicet caritate nobis moriendo reli
quid Alia pacem nobis reſurge
do donauit Prima nos liberat a pe
cato Secunda nos reconciliat deo Prima
nobis peccata dimittit Secunda nos
ad gaudia paradiſi perducit Prima
fuit in luctu & dolore Secunda erit
in gaudio & exultatione Prima lacri
moſa Secunda glorioſa In prima ſumus
flentes pro xpo In ſecunda erimus gau
dentes cu xpo Vn no immeri
to plorat diſcipuli pro magiſtro
Servi pro dno ab illis quodammodo
per morte receſſuro poterat
vnuſquiſque illorum veraciter di
cere Sed tamen pre dolore iam
loqui no valebat Ideo ego
ploro et oculus meus dedu
cit aquam Quia me deſerit con
ſolator meus conſolans animam mea
Quos ut dns ſic amariſſime
flentes reſpexit Quos conſola
cionis ſecundum hominem continere
no potuit Sed modis quibus
valuit eos conſolari no diſtulit
dicens No turbetur cor vrm neque
formidet de morte mea quia
poſt tres dies reſurgam et ve

niam ad vos et accipia vos ad me
ipm Ideo no debetis turbari de
recessu meo vn in tantu pveit
honor tanta gloria potius in
de gaude debetis si me dili
gitis quia ad prem vado nec
vos relinquo Ad prem vado
sedm carnem nec vos relinquo
sm diuinitate Ad prem vado ut
genus huanu diabolica fraude
deceptu in celo colloce et ad glo
riam angelorum reportem et ideo
rogo ne turbet cor vestru quia
videbitis me et gaudebit cor
vestru Quadragesimo die as
cendam in celu sessurus ad
dexteram pris et illuc recipia
vos ad me ipm mecu feliciter
ter regnaturos Et ideo gaude
te O bone ihu dne deus Vita
nra dulcedo nra tota spes
nra ome desideriu nrm quid
nobis dis Quid nobis geme
tib et pte lugentib9 dicis Scis
eni q tu es totu desideriu nrm
Ideo gemim9 et valde dolem9
quia te sicut es videre no pos
sum9 valde eni gemim9 et dole
mus et turbat cor nrm Sed
adhuc adno nro no meruim9
audire no turbet cor nrm
O felices apli O boni discipli
xpi vos eni meruistis eum
in carne videre patrem amor
tuis resurgetem et ad celos
ascendente Nunc illu videtis
in equalitate pris sui ful
gentem Quid eni felicius
Quid ve beatius qua p frui
visione dei Qua dilecta
illa visio tua dne deus hac
aia tui peccatoris concupiscit
Et qa eam adhuc no habet
qdammodo languet et deficit
Sed spero in dno ihu xpo q
in carne mea videbo deum
saluatore meu Reposita
est hec spes mea i mente

mea Sequit Et nunc dixi vobis
prius qua fiat vt credatis Non
q factu videbitis quia hoc no
est meritu Imo nec fides est de
eo q videt Sed de eo q non
videt Sed credatis me filium
dei no noua fide quia prius cre
didistis sz aucta et referta quia
cu hec eis dicet erat fides illorum
parua Et cu moreret erat
nulla Sequit Iam no multa
loquar vobiscum venit eni
princeps mudi huius Ac si dicat
i minet tempus et hora ut sol
ua debitu mortis Et i hac
mortali carne ia no multa lo
quar vobis Venit diabolus no
princeps creaturarum sed peccatorum
no lucis sed tenebrarum No vite
sed mortis et in me no habet
quicq id est nichil q ad ipm pti
neat Venit eni princeps superbie
princeps invidie princeps livoris
et dolositatis princeps rancoris
et cuiuslibet male volutatis Ad
principem humilitatis et pacie
tie Ad principe vite glorie et beati
tudinis sempiterne Ad ipm venit
vt videret si in eo macula ali
qua peccati inveniret Videat
cu trabea nostre mortalita
tis indutu morti vicinu et
in eo se credidit aliquid i ve
nisse q ei in morte posset obice
Sed miser ille deceptus est quia
in eo nichil invenit proprium Sed
p ipm ius q habebat in alijs
amisit antiqu potestas sit xpus
benedictus dei filius Qui in die
bus carnis sue didicit ex hijs
que passus est obedieciam
causa salutis eterne In quo auc
tor mortis peccatu nullu in
venit Sed forte posset aliqs
dice Cur ergo moreris si pe
catu no habes Cu mors ex
peccato sit consecuta Ideo xps
facit hic antipophora et res
pondet huic tacite obiectioni
Et d ut cognoscat mudus quia

diligo prem et sicut madatu dedit
m[ihi] pr sic facio Ac si diceret Verum est
quia mors adhuc no esset si pecca
tu no fuisset Et ideo veni mori
turus i mudo vt morte mea dele
rem peccatu hec est eni volu
tas pris mei ut p salute generis
humani lua supplicium crucis Sequitur
Surgite eam9 hinc et est sensus
vt cognoscat mudus quia di
ligo prem Surgite eam9 hinc id
est ad locu vbi sum tradendus
in morte No est amplius hic
sedendu pterit temp9 requie
tionis et ecce festinat temp9
passionis Surgite venite post
me Me eni pcedente ad passio
nem sequi debetis Qa vos estis
palmites Ego sum vitis Ego su
caput vestr eiusde nature vo
biscu Et capite languescete
cetera mebra dolere debent
Ego sum vitis vera no illa que
versa est in amaritudine qua
expectaba ut faceret vuas fecit
aute labruscas Ego sum vi
tis tale generas vinu qd leti
ficat cor hominis Ego sum vitis
ppriu sanguine libas deo pri p sa
lute generis huani xpus est
vitis in quo est totus humor
id est omnis plenitudo sps sancti
corporaliter palmites eius sut
apli et omes qui p fidem adhe
rent Hac vite id est huana xpi
natura deus pr mudauit fa
ciendo i munere apcitatis Sic
facit palmitib9 licet no omnino
sicut xpo vn sequitur Omem
palmite in me no ferentem
fructu purgabit eu Omnes
eni qui xpo adherent fide sut
palmites manentes in xpo fruc
tifera vite Sed alij faciunt fru
tu Alij in sterilitate psistut
Alij se platitudine folior expa
dut Omes qui in sterilitate
psistut Et qui latitudine sine

fructu se folior expandut Tempe
putatonis deus pr illos abscidet
a vite Et in igne mittet et ardent
Sed forte tuu animu pulsat Quo
do qui xpo fide adheret abscidi ab ipso
posit Sciendu est qz fides disti
guitur p diuersas qualitates Dr eni
fides mortua fides ficta fides p
uersa fides recta Omes eni xpi
ani in eo qz xpiani sut fide xpi hre
creduntur Sed quorda est ~~ficta~~
fides mortua quorda ficta
quorda puersa quorda recta
In pma sut supbi luxuriosi pecu
nie cupidi fures latrones et alij
huiusmodi In sa sut inobedientes
spualib9 prbus Ingrati de bonis
celestibus Qui sut sine affectione
supna Sine pace frna caritatiua
fratr amatores Ire incotinentes
voluptatu amatores magis qua
dei habentes speciem pietatis
virtute eius abnegantes In tcia
sut heretici qz deu elati de suis
errorib9 supbi in deu blasfemi
peia alijs detciores qz celestio
res Omes isti resistut verita
ti mente corrupti reprobi circa fidem
procul dubio omes isti phibut
nisi se in melius commutauerit
arsuri in ppetuo igne In qrta
hoc e in fide catholica sut mi
tes pacientes mansueti humiles
virgines casti continentes obedi
entes dilectores dei et pximi
ad omne opus bonu pati exp
tantes redepcionem filior dei
In hor numero dns nos ponu
tare dignetur Valde eni dilect
tissimi timete hoc qz dns dicit
Omem palmite i me no fere
tem fructu tollet eu No qsi
dam9 ergo fres carissimi tantu
in latitudine folior Qa nisi
in vinea dni fecerim9 fructu
capti demur et in igne mittemur
An ignoratis amatissimi mei
Qz esuriens dns vidit fecus

via ficulnea magna habebat fron
des et folia cum in ea non invenisset
fructum maledixit ei et arefacta
est Sic est omnis ypocrita qui speciem
sanctitatis habet et virtute sanctitatis
non habet Cum paliat sanctitate in ves
te qua non habet in mente Non
alba tunicula et alta tonsura nec
ampla corona Sed consciencia
pura mentis iudicia abiectio
propria caritas in christo perfecta mona
chum facit Adhereamus ergo fratres
mei vere viti ihesu christo nostro salva
tori Cum vero corde in plenitu
dine fidei abluti ab omni inqui
namento carnis et spiritus Tene
amus spei et fidei nostre confessionem
indeclinabilem Nec sit quod nos
superare possit a caritate domini
ihesu Et sic erimus de vitibus en
gadi De quibus non liquor vini
Sed liquor balsami fluit Con
similes botro cypri De quo spon
sa ecclesia in canticis dicit Botrus
cipri dilectus meus in in vineis
engadi Et sonat fons edi
fons edi dicitur penitencia vel
babtismus in quo quis intrat
velud edus Sed innocenciam
aquirit velud agnus Enga
di potest accipi monasterium
regulare Ideo quod dum aliquis
edus advenerit et ibi exue
rit pellem edinam iam ex omni
parte mundatus Non edus Sed
si perseveraverit erit agnus huic
talem deus pater purgabit
ut fructum plus afferat Cor
eius mundando et spiritum eius ca
ritatis rore infundendo Vinea
eciam domini universalis ecclesia est
christi uxor et sponsa De qua dicitur
pater ad filium ait uxor tua sicut
vitis habundans vitis enim si
radiculas lascivientes emi
serit has pater agricola cultel
lo putacionis abscidit Et quan
to magis huiusmodi inutilia
vitis amittit tanto uberior ad
fructificandum assurgit Sic quem
deus diligit castigat et percutit
flagellat enim omnem filium
quem recipit Illorum est hic fla
gella recipere quibus dat de
eternitate gaudere Sed qui
de percussione murmurat ad ipsum
qui super ipsum est non appropinquat
vos ergo fratres carissimi nolite
murmurare Si vobis super venerit
disciplina domini nostri Neque fati
gemini dum ab eo arguimini
omnis enim disciplina in presenti qui
dem non videtur esse gaudii sed
meroris postea autem fructum
pacatissimum per ea reddet ius
ticie Flagellis domini ne lasci
viat caro restringitur et ani
mus virtutum ad celestia
sublevatur Caro quod superfluum ha
bebat amittit Et spiritus virtu
tes quas non habebat aqui
rit Si ergo per flagella domini
virtutes augentur et vicia
resecantur aperiuntur et trem
amatur celestia Nos et na
prima postulantes Si nobis
aliqua gravis infirmitas
vel temptacio aut dampnum tempo
ralium irrepserit Ex omnibus hiis
vires sumere debemus Quia
crescente pugna gloriosiorem
nobis non ambigimus manere
victoriam In hoc namque ostendi
mus quanta ad deum cupidita
te fragramus Si non solum ad deum
per tranquilla et mollia Sed eciam
per aspera et dura transimus
Ad eterna gaudia iam redire
non possumus Nisi per temporalia
detrimenta Et ideo spe manen
tis leticie omnia adversa prospe
ritate non modica reputare
debemus Interius enim est me
dicus et peccatorum contagia in
nobis que in esse medulitus
reprobat secat Abscidit vi
rus putredinis Sic tribula

tionis Na du mes posita in tep
tacone gsideat q a virtutis sue
pstina soliditate repellitur
tut sollicita trepidat ne hos
q esse dudu repeat funditus
amitat Aut qualr teptacoi
resiste possit inquirit Et qua
liter eam debellare ia valeat
pviribus elaborat Tuc ari
pit gladiu oronis Fletum
gpunctionis et sic eam debili
tat et de ea gloiose triuphat
No ipa sed gra xpi p ipam
Vt igitur dillectissimi deum
prem nrm mcam3 habere au
torem Adheream9 vero viti dno
xpo salvatori nro No fide mor
tua nec ficta nec fide pusa
Sed fide recta que p dilleccio
nem operatur sine qua nullus
salvari potest Adheream9 ei quia
bonu est ei adhere et in illo
ponam9 tota spem nram totu
desideriu nrm Confidentes
in illu qui suscitavit eu amor
tuis Quia et suscitabit morta
lia corpora nra Et gsedere
nos faciet cu illo in dextera
sua ad ipe pstare dignetur Am

Cum ab aplo vitatis non ambi
gim9 scriptu esse Qui parce
seminat parce et metet Du
in agro dnico tamq agricole
sim9 gstituti p viribus semi
nare debemus vt cu messionis
tempus advenerit centuplu
accipiam9 Ita q licet ego pau
per et inops Exnro modito
semine cupienti dabo exaulta
te ut a dno meo xpo merear
recipe mltiplicatone beatitu
dinis etne Quia no parce se
minat qui par habes parvu
largitur Cu anim9 pmtus sit
si plus habet Large dat qui
afectu largiendi habet Et si
nichil habet q largiri possit
Veniat ergo ad seminate sicites
ad euagelm sca Johans Et hau

riat inde gaudiu de fontib9 salvatoris
Qui dixit discipulis suis Jam vos
mudi estis ppt smone que locut9
sum vobis Et est sensus mudi estis
no ppt babtisimu Sed ppt smone
quem locut9 su vobis O qua bon9
smo qui lavat sordes mentiu Inte
rioris et exterioris hominis purifi
cat actones vulnera sanat cica
trices gsolidat O qua pciosus smo
Imo qua pciosus thesaurus Qui
suu possessore ditare scit ut de gsor
tibus iniustorum gsorte faciat
angelorum Felix smo et omi accep
tione dignus Quis est iste tante
beatitudis smo Audi si illu ob
snare desideras Sed p pncipio ut
illu ad vsura erogare no diffe
ras Est valde notabilis possessio
que erogata suscipit incremen
tu Et avarum dedignatur possesso
rem Nisi erogetur cito minuitur
Largitate gaudet tenacitate
fugit Omino no vult abscondi
sub modio Sed sup candelabro
poni ut omib9 eius pulcritu
do appareat Splendor eius ta
qua lampas attendatur Si de
derit homo tota substanciam
dom9 sue p hac possessione quasi
nichil despiciet eam habet in
qua est caritas Quia in quocq
habundavit amor eternorum mox
habentiu vel habeuciu rerum
possessio cuncta vilescit Et sola
caritas xpi cara dulcescit qui
dicit mandatu novu do vobis
ut diligatis invicem Hic est
smo ille de quo dicit dns ia vos
mundi estis ppt smona que
locut9 sum vobis id est ppt ca
ritate qua comendavi vobis
Et quia mundi estis manete in
me et ego in vobis Ihus Aqua
dulcis Ihus dellectabilis omi
virtute p ditus Qui specio
sitate redimitus dulcis sup
mel et favum Speciosus forma
p filijs homin Iste talis ac tantus

dixit discipulis suis et p eos cunctis
fidelibus manete in me & ego in
vobis O magna sublimitas hoiez
habitare cu angelis tram & pul
uere habitare in celis Imo crea
tura manere in creatore factu
ram in factore seruu in dno pe
catore in iusto opificez in sume
beato Imo in eo qui cuncta scificat
facta cui est veritas & vita glo
ria sempitna gaudiu mudi iocu
ditas celi dulcedo padisi dns ihs
O mira & in exquisita bonitas
O in audita & in estimabilis pie
tas Quis vmqua fres mei quis
dillectissimi mei consiui mei ser
ui dni nri ihu xpi Quis expli
care smone aut stilo exarare
potest Quata pietate auctor
pietatis redudet Qz creator
oim deus semet ipm exinaniuit
forma sui accipies & habitu
in ventus ut homo manens
deus in homie ut homo manet
in deo Vita morte asumens vt
sibi mors asumeret vita vt huiu
habudantia pietatis sic fraga
ret in cordib9 nostris vt i uita
te dice possem9 cu sposa i cantici
cis Fasciculus mirre dillectus
meus in sup pectus meu como
rabit O dulcis sarcina O felix
medicina Hec sarcina fres mei
crux ipa beata scz passio xpi ba
iulu suu no grauat sed leuat
no deprimit sed extollit & portat
portante vbi xps est in gloria
patris Hec est inqua dulcissia
medicina que no solu sanat
egrotos Sed etia viuificat
mortuos Michi meus credat
auditor Imo michi credat crucis
amator Jam no leditur a morte
scda Si in hac vita vsus fuerit
tali medicina Hoc est illud si
gnu pheticu qd est in ter inte
turas edificioz Qa ipa crux
gloiosa tram cglutinat celo

homine sociat angelo peccatore
reconciliat deo vt ipe deus ma
nere dignetur in eo O summu tri
pudiu O tripudias gaudium
homine manere in deo & deu
in homie Adhuc summe iocudi
tatis leticia Ipe gloie auctor
beatitudinis dator Salus eter
na vita beata Totus dulcis
totus desiderabilis In vitans
aplos suos instigat monachos
suos et cunctu populu xpianu
eos blandiens atqz demulces
consolans & cfortans ortans et
dicens manete in me & ego i vo
bis Et est sensus vos qui mudi
estis qui loti estis p babtisma
tis sacrametu p dillectionis pro
mium i me estis Sed rogo ut in
me manere debeatis Si i me
manseritis in isto breui tempore
manebo & ego vobiscu in etni
tate Qui manet i me p exhibi
cione dillectionis Et ego ma
nebo in eo ppmiu eterne fellici
tatis Ego diligentes me dili
go Et qui me dilexit in hac
vita me inveniet post hac
vita vt vbi sum ego & ille sit
mecu Vos aute discipuli mei
amici mei in mea dillectione
manete Uo vos terreat mee hu
manitatis passio tormenta car
nificu Crucis supliciu nec mee
depositio carnis nec sepulcru
mee mortalitatis In vobis
fides in victa pmaneat Spes
ipa no languescat De me igne
in vobis caritas flamescat ma
nete i me p fidem spem & carita
tem Ita si quis in me no manse
rit mittetur foras et torme
toz ministri eum mittet i igne
et ardet Vn rogo carissimi fres
vt vnu9 quisqz vestru in tret
cubiculu suu stopet csciencia
sua circueat latebras mentis
Et si se in xpo manere inuene
rit gaudeat Si cu a xpo abesse

ↄtigeit gemat doleat ploret
et plangat Timeat et pho
reſtat ne ſequeſtret ab eo ſcto
factore Et ne mitat semp ar
ſurus in igne eterni. Heu dil
lectiſſimi fres Qua miseri
qua in fellices ſut qui ad hic
venut Sed diabolica fraude
decepti et ppa malicia depuati
abnegat ↄtubniu xpi et abdicat
amicitia redeptois ppt amore
mudi Et terminos quos deo
humiliace ſolebat diabolo in di
nace no titubat Heu quanti
post glorioſos agones de ipo
pncipe mudi legitime triupha
tes fugienti terga dederut
Et victores iam victo ſe ſpote
ſubdiderut Quanti ad monaſte
riu venerut vt in eo monaſtice
viuat humilitatis ptendetes
inditia Tamqua boni milites
xpi ad ome opus bonu pati
Qui post gaudia vite ↄtempla
tiue p9 plibatoe iocuditatis
melliflue Sue pfeſſionis ob
liti veluti ſues ad volutabru
redeut luti Et ea que dudu
evomuerut Tamqua canes
in ventre trahut Iſti tales
recedut a xpo Quia receſſe
rut a pposito ſcto et ideo cu
xpo non merent manere
Quia pacta dni no timuerut
frangere Sed vtina ſaperent
et intelligeret Quale ſit
amaritudinis fonte derelin
quere vite Dnm mudi decus
padisi Gaudiu eternu dnm ihm
xpm Qui nos a morte roseo
ſaluauit ſaguine ſuo O qua
ceca cupiditas que regula
ↄuertit in apoſtoſiam Diſcipli
nam ſcam In laſciuia pua
clauſtru regulare in campos
licentie Caſtitate in i petigi
nem Monachu in theatricu
filiu dei in filiu diaboli Hec
enim fres mei no eſt mutacio
dextere excelſi O qua amara
mutatio O qua dura traſlacio
a xpo recedere et diabolo adhere
Spernere redeptore et dilige
re pemptore Relinqre veſtigia
xpi et ire pſcua meandra dia
boli Relinque via que ducat
ad vita et ire p via que ducit
ad morte Quiſqs ille eſt qui ſic
commutatg eſt ad verba nra incli
net animu Et no dedignetur
audire ↄſiliu bonu Reuertere igi
reatare ad dnm deu tuu et pla
tabilis erit ſup malicia tua
Reuertere ad deu via qua venitur
ad ipm via cordis ↄtriti via ois
ↄfitentis et via opis recti. Via
timois ne ptrahazis ad ſupli
tiu. Via doloris quia ſic ofendi
ſti xpm. Via amoris ut ipm xpm
iam pfide diligas Qui ta diu
ad penitetia te expectat pa
cienter Geme dole plora no
parcas tibi ut dns tibi parcat
Noli indulgere tibi ut dns tibi
indulgeat Stringe fro lubos
Indue te ſacco pulueſte humo
Et dic xpo dno et deo tuo O ihu
bone miſere mei Eſto m ihus
eſto m ſaluator meus Miſerere
mei qui pme piu cruorem
fudiſti Vo in iudiciu cu ſuo
tuo Quia nullus iuſtificabit
homo niſi p te ipm Si ei peta
tor ſuor tribuat remiſſio
Qui reſuſcitaſti lazar ia fe
tente Reſuſcita petatorem
iam ↄfitente Qui pepciſti
petatrici marie parce peca
trici aie mee Qui letificaſti
aiam latronis tu fixi letifi
ca aiam mei petatois Si ſit
fecoris adhuc in xpo manebis
Qui dixit manete in me et ego
in vobis Ipe eni caritas eſt
Et qui manet in caritate in deo
manet et deus in eo Notandu
vero eſt Qz aliud eſt manere
in illo Et aliud eſt manere
cu illo Aliud eſt manere iuxta
illu Et aliud eſt manere lon
ge ab illo Primu ptim eſt i via

et partim eſt in patria ſcdm totu
eſt in patria Tertiu totu eſt in hoc
ſeculo Et quartu totu eſt i in
ferno Videamus ergo quid ſit
manere in eo ut in eo nos ma
nere delectet In illo manere
eſt illi ſoli ex amore adherere ipm
ex toto corde illius precepta in
omnibus et pro omnia obſeruare Cuius
amori nichil preponere et pre illius
amore cuncta nec nata reputare
Talis ergo ille non dubitet manere
in xpo Cui preter ipm cuncta vi
leſcunt et ei ipſe ſolus dulceſcit
O quanta felicitate donatur qua
ta beatitudine fecundatur Cui
propter xpm cuncta vileſcunt et ei
ipſe ſolus dulceſcit Vt igitur
fratres mei in xpo et cum ipſo me
reamur manere Ipſe xpc ſit
totum deſiderium nrm et omnis
ſpes nra Certi ſimus quia ad
huc cum ipſo manebimus ut ubi
nunc eſt et nos cum illo erimus
Sed qui dicit ſe in xpo manere
debet ambulare ſicut et ille
ambulavit Jam non manet
cum illo qui exorbitat a bitume
ſuo Nemo ſe decipiat nemo
ſe ſeducat Nemo in religioſa
veſte confidat Non veſtis reli
gioſa ſed mentis mundicia
monachum facit Non capitis
abraſio ſed xpi dilectio probatum
monachum reddit Ait enim dns
Si quis vult venire poſt me
abneget ſemet ipm Quiam ni
ſi quis a ſe ipſo deficiat ad xpm
regem ſublime non appinquat
Felix propter xpm abdicacio ſui
Qua qui perfecte non habet ſe
ad purum xpo placere non eſtimet
Fruſtra enim xpo placere ſe non
credit qui ſe ipm propter ipm
xpm non abiicit Et perfecte ſe
nouerit illi placere Qui per
fecte iam propter xpm ſe didi
cerit abdicare Vt xpo ergo
placere poſſimus neceſſaria nobis
eſt abdicacio noſtri Quantum no
bis nature valitudo permittit ma
xime dumtaxat in alimentis ſu
mendis Vbi conſuadendus eſt vigor
nature et non ſequendus eſt apeti
tus ille opprobroſe gule poſt confuſio
ne gule Maxima cautela nobis
adhibenda eſt Ne nos humane
laudis muſcipula capiat Et ve
nenum laudis moroſe in archa
nis cordis cauterium deſpumas
ſanie faciat factum quod delinquat
Quid quod de nobis laudis aura re
boat quod adulacium fauor
demulcet virtutum imperatrix
humilitas archana mentis non de
ſerat Ne tortuoſus ſerpens antiquus
ſuis dentibus nos capiat Captos
perimat et occidat Igitur humilita
tem magnam teneamus in omnibus
ut in humilitatis auctore Et qua
tocius cum ipſo eſſe et cum ipſo
regnare valeamus Vidimus quid
ſit manere in illo Nunc quid ſit
manere cum illo neceſſe eſt vi
dere Manere cum illo eſt eſſe vbi
eſt ille Cum illo in gloria felicia
gaudere In throno preeminentis
regnare Illum facie ad faciem
contemplari ſicut faciunt ſancti ange
li Et poſt reſurrectionem corpor
um viſuri ſunt omnes electi
Manere iuxta cum et non in illo
nec cum illo Eſt eſſe in via crucis
Qui non eſt in via precepti ſed in
via peccati Iſte manet ſi non
eſt in xpo vel cum xpo tamen
iuxta eum eſt Quia et cito
poteſt errorem deſerere Et in xpo
per fidem ſpem et caritatem conuer
ti Habet enim liberum arbitrium habet
illud ad diligendum deum dirigere
poteſt pulſat dns hoſtium eius
ut illi aperiat et intrabit dns
ad eum et in eo manebit et ipſe
cum eo. Manere longe ab eo eſt
per ſententiam dampnacionis ab eo

recepisse Quamuis et alio modo ver
qz possit intelligi Nos igitur in illo
maneamus ut fructu boni operis
semper facere meamur Aliter enim
qui in illo non manserit ex valde
timendu est Mitetur foras sicut
palmes id est expelletur de con
sortio sanctorum et arescet pre timore
et expectatione dampnationis
perpetue Et ministri tarthare
colliget illum et in ignem mittet
perpetuum sine fine arsurum Ab
hac dampnatione perpetua liberet
nos Ihesus christus dominus noster Qui cum
patre et spiritu sancto est deus benedictus in
O secula Amen

Omnis qui via veritatis ges
tit atque constat esse per equ
ut ad precepta veritatis manum
cordis extendat et in eis fide
liter viuat perfecto que sic esse
constabit Adeo sibi quid quod profuturum
petierit necesse est impetrabit
Dicit enim ihesus meus Immo deus
meus totus bonus totus verus
totus verax Si manseritis in me
et verba mea in vobis manserint
quecunque volueritis petetis et fiet
vobis Magna sunt dona que ve
ritas ipsa permittit que nullos
fallere nouit Quecunque volue
ritis ait dominus Ita dumtaxat
si in me manseritis per dilectionem
Et verba mea in vobis manserint
per operis executionem Quecunque vo
lueritis ait pertinens ad perfectum
petite non hesitantes et impe
trabitis accipietis Illa duo
prima necessario sibi famulantur
ad inuicem Et qualis eorum pari
litas fuerit per entimema co
gnoscitur Si aliquis manet in
christo necessario sequitur ut christi pre
cepta debeat manere in eodem
ut quolibet istorum hoc tantum
concludat petat a christo quecunque vo
luerit et habebit Necessario vi
detur talis illatio Iste manet
in christo ergo quid quod habeo ad ne
perfectum petierit impetrabit

Similiter et hec alia verba christi manent
in isto quoque eo Verumtamen aliter dicere
possumus Si propter vim copulatiue
coniunctionis dialeticus latrator
obsistat que non debet poni inter
paria Nec inter partem et totum
Sed inter totum et partem Et inter
opposita et contraria Et inter ex
cedentia et excessa Dicemus itaque
quod quidam manet in christo et verba
eius manent in eisdem Alij manent
in deo et verba dei habent et non per
manent in deo Ille qui manet in
christo et verba christi in eo doctor est ecle
siasticus Qui pro eruditione doc
trine auditoribus suis habet
unde proferat noua et vetera
Bona que discipulis predicat
pie et deuote viuendo in suis fac
tis ostendat Alius cum pro doc
trina verbum dei non habet et
tamen manet in christo per bonam
vitam Iste perfecto et si mandatum
christi non habet in libro habet tamen
in corde caritate dilatato Isti
tales quam felices quam beati
sunt horum quidem talium est regnum
celorum Alius qui verbum dei habet
et illud opere non exercet monachus
est religionis sophisticus Sub
pretextu sanctitatis palliatequi
eidem ex regula professe viuendo
contradicit Iste talis non manet
in christo nec christi verba manent
in eo Ratio nec christum amat nec
eius precepta obseruat Quamuis
et christum amare et eius precepta
seruare se fingat Sed qualis iste
miser fuerit dies domini declara
bit Ubi omnia erunt nuda et
aperta oculis ihesu iudicaturi
districte non tantum de facto
peruerso sed etiam de verbo ocio
so perisset ergo qui talis est
ad quid monachus effectus est
Si lauit pedes suos quomodo iterum
inquinari presumit Expoliauit
se tunica quomodo se illa reinduit
Si mutauit habitum quomodo

no mutauit animu suu Si foris
albescit Cur intus nigrescit
Si illu foris alba vestis decorat
Cur illu intus tanterriu gsciencie
turbat Si stude silencio debet
Cur deloquacitate gaudet Qui
gteptu pmisit mudi Cur illi vl
terius place gtendit Cristo
place gtendat gtepnere mudu
ne discat Qz pmisit atendat
Ihm sup oma diligat Nichil
eius amoi pponat Illius timore
vbicuqz fuerit sedeat legerit
bibeit comedcit semp ante ocu
los habeat Inquo est fiducia
venie certitudo gloie pctatoz
remissio Etne leticie aquisitio
Summi et veri dei fruitio Beatg
vir ait pph'a qui timet dnm Illa
ppetua beatitudo est etna et
iocuda dei visio Est illud domu
qd petit a xpo illi qui manet in
xpo Qzcuqz inquit volueritis
petetis et fiet vobis Sed no
tandu est qd hoc vniusale gtuqz
no gtinet oma Sed illu tantu
qui gtinet vniusa Qne solu elec
ti petut et querut Qui du ihm
querut et no inveniut vocant
et no respondet ad lacrimas do
loris amicas se vertut Et que
gressu pedu sequi no possunt
lacrimis et gemitibus psequt
felix taliu vita beatus taliu
tsus hoc no datr pigris ne
gligentes no capiunt claudis
negatr soli trenti platitudi
nem claritatis debetur Vnusqsqz
nrm gsiderare no cesset Quatr
in stadio madatoz dei trat
Nemine vestz latere credo
Aliquē posse salvari nisi qui
dno ihu xpo fidelis psevera
uerit vsqz in fine Nec ad bra
uiu etne dulcedinis pueme
Qui ante qua ad metam veniat
in cursu deficit Stadiu nostz
est obseruatia madatoz dei
finis nri stadij est ipa caritas
qua diligimus deu Sed qua
posidemus deum in stadio madatoz
dei Alius bn ctere incipit et ante
qua ad metas veniat deficit
Alius pigre incipit et postea
ad metas velociter crit Alius
velociter incipit et velociter
pficit Alius pigre icipit et
semp in pigicia sua psistit Duo
bus istoz tantu braviu ha
betr sz pigre icipienti et velo
citer pficienti Alteri agiliter
incipienti et velociter pueme
ti Multi eni ad monasterium
veniut ut ibi gloianter vi
uat Qui male incipiut et male
gsumat Semp vagi et nuqua
stabiles Semp murmosi et de
tractores fres suos iniurijs
aficietes moibus indiscipli
nati Gestu et actu inordinati
habitu elati moibus in cesti
bonis psistis semp ingrati
In istis talibus verba xpi no
manet Qmia pcepta xpi que
sciut vel audiut vanitati de
dicarut iussa dni gtepnetes
Cenacula ventris amates
pximu odientes Dnm ihm
xpm abnegates No obsuates
qd cora homib9 et sactis in die
pfessionis sue illi pmiserut
Noucit qui talis est se esse
dapnadu adeo que iuidet
Alius ad monasteriu venit ut
pctata que comisit in seculo
peniterie debeat i monasterio
Sed post qua ingressus fuerit
no solu que comisit no dolet
Sed insup alia graviora co
mitit Alius magno dolore
gpunctus monasteriu ingreditr
Qui ad meoria revocat quata
in pctatoibus sit severitas iudi
cis Quata in ipis dapnatis sit pe
na dapnacionis Insup gsiderat
quata sit misicordia redeptois
cica penitetes Qui ome malu
qd fecit enumerat Qui quoqz es
sia ante metis oculos recreat
doloib9 agitr tantis supplicijs an
gustatr Quatis artatr in ipis

infernalib9 penis ptimescit q̄
tis cruciari in anime ignis a sul
phuris p horrescit Quo nichil
q̄ delectat aspicit Quo lacrimis
et doloribus punit q̄ cū delec
tacōnib9 pctravit Quo qua
liter dno xpo placere posit ostē
dit et ieiunijs z oroib9 vacās
soli deo placere desidat Quia ta
lis est petat a dno quid q̄
voluerit z no dubitet quia in
petrabit Nos igit² fres cari
ssimi mei quos xps pprio cruore
redemit ipm sui sanguinis lar
gitore humani generis saluato
rem hinc modo ultra modū
de omi corde de omi mete to
tis virib9 totis medulis cor
dis diligam9 timeam9 z ame
mus ut eius discipuli esse me
ream² valde enī dulce z delec
tabile est letabundū z iocundū
fieri discipulū xpi. In hoc enī
clarificatus est pr meus ait dns
ut fructū plurimū aferatis
et eficiamini mei discipuli
Nos igit² qui xpiani sumus
et xpiani vocami² in eclesia
xpi tamq̄ in agro sum9 ostitu
ti Alij fructū aferunt Alij in
sterilitate psistunt Alij tenues
et paucos fruct9 faciunt semp
pigri semp negligetes pigri
ad orōnem tardi ad lectōnem
ad vigilias longo sopore dep
ssi ad laborē nimis teneri
et delicati In hijs no valde
clarificat² pr dnj nri ihu xpi
quia nec plurimū aferunt fruc
tum nec discipuli xpi esse p
bat² Alij dulces fruct9 pdu
cunt in fertilitatis habunda
cia dulces in qua deo et dul
ces homib9 hij clarificat deū
et deus clarificabit eos in die
retributōnis operū in die coller
tionis fructuū uouorū quando
venient in exultacōe portates
manipulos suos hij sunt mites
et humiles devoti z obedientes ad
vigilias vigiles Ad omē bonū opus
pati ferventes in orōne sublimes
in lectōne subtiles in meditacōe
suspirantes in ōteplacōne gemētes
z flentes seminantes in lacrimis sz
gaudeat z exultet quia metent
in etrnis. Alij sunt qui no faciunt
fructū sed frondes tantū pdu
cunt z folia hij sunt qui spm sci
tatis habet z fructū sanctitatis
no habet Ad quorum radices securis
posita est ut quia terra ocupant
excidant² z in igne mitat² In
fructuosis arborib9 dura z ama
ra sentencia dat² Omnis arbor
dt dns que no facit fructū bonū
excidet² z i igne mitet² Time
ant g° arbores infructuose ypo
crite z patariste sepulcra dealba
ta z hy polita Aperiant² z gla
tet in trinsecus ofiteat² z sanc
tum quidem ostiencia sua et
in via madatorū xpi dirigant
gressū et faciat fructū ut peos
pr clarificet² in filio et xpus
in pre suo et ipi clarificet² in
pre z filio z spu sancto Felix
ille Beatus ille p quē deus pr
glorificat² p quem xpus lauda
t² z spus sanctus clarificat² Nimis
felix cui9 vita z mors laudat
et intonat creatorem O virū
beatū cui9 aīa suo famulat²
auctori O felix aīa que suo
pviribus placere satagit re
deptori Benedicta sit aīa illa
cui est tota dillectio xpi cui
nichil satisffacere potest pter
xpm Cui pcius amor ceteris
est qui dilexit nos z lavit
nos a peccatis nris in sanguine
suo pōia sit benedict9 xpus
qui sic dilexit nos sicut de
pr dilexit eū ipe eni dt sicut
dilexit me pr et ego dilexi
vos O cara caritas O etrna ve
ritas O etrna veritas O dulcis
etrnitas O decor angelorū O
splendor scorū Ihu bone Ihu

sancte vita inmaculata vita sacta
vita eterna Salus incorupta perpetua
gloria Totus dulcis totus amabi
lis Quodo nos amasti quodo nos
dilexisti qui te ipm i morte dedi
sti Amor tuus nescivit habere
modu Mensura tua xpe caritas
tenere no potuit Sicut dilexit
me inquit pr et ego dilexi vos
Utina et ego essem que diliget
dns meus Quid michi cariđe esse
posset si diliget me deus meus
in qua et utina meus O felices
divicie O opes beate posidere
ibin poside dnm xpm Illu ini
lector posside p amore Et sic
illu eternaliter posidebis p amoris
retribucone Ipa veritas ait Ego
diligentes me diligo O quatus
fuit amor que erga nos xpus
moriendo exhibuit Enarrare
no sufficit aliquis vivens
lacrime dicut Quia voces ex
plicare nesciut Sicut dilexit
me pr et ego dilexi vos videamus
Quodo cu deus pr dilexit dicit
eni Apls ppt q9 de9 illu exaltat
ut i noie ihu omne genu flec
tatur celestiu trestriu et i fnoru
Id est omis creatura celestis
ut sut Angeli Throni Dnatoes
pncipatus et potestates Vtutes
cherubim et Seraphim et ois celes
tis ordo Et omis creatura ter
restris et no solu hoies Sed
et bruta aialia audito noie
ihu xpi ctremiscut Insup et
omis infernalis creatura
ctremiscit ad tanti nominis in
vocacone Magna est igitur dil
lectio in filiu pris Cu sic eu sub
limavit et exaltavit Sed videa
mus Quodo nos dilexit xpus
Sed quis unqua valebit expli
care smoe Amoris habudacia
Caritatis eminetia qua habuit
xpc in nobis qui p nobis elegit
mori ut nos amorte libaret
eterna Et nos illuc atrahet ubi

ipe est in gloria pris Ait eni volo
pr ut ubi ego sum illic sit et minster
meus Ecce quodo xpc nos dilexit
p nobis mori elegit ne nos morte
dapnaremur eterna Et surrexit amor
tuus ut sue nos resurrectionis fa
ceret esse participes Et ascendit
in celu ut nos pveheret ad palacia
celi Et sedet in dextera pris Coro
nas et letificas quos ppo cruore
redemit Ipm igitur xpm sine mo
do ultra modu Absq metu ultra
meta Assidue cu timore toto corde
tota mete totis viribus totis
virtutibus diligamus veneremur
et amemus ut ad ipm et cu ipo p
venire valeamus Qu pre stare
facto est deus benedictus i secla amen

Os dilleccione dei Quato plus
bibo tanto plus sicio Et ex
ca saturari no possum Nec ego
nec aliquis diligens xpm Ipa
qua inhabitat metem Sic ex
ornat ut nil ca queat vel di
ligat nec dilige posit nec va
leat pter eu Qui sit dilexit
nos et tradidit i morte se
met ipm p nobis Ad hac nos
dillectonem auctor ipe inesti
mabilis caritatis invitat in
ca nos manere precatur et rogat Ait
eni manete in dillectione mea
ac si apte dicet Quoniam dilec
cio vestra me usq ad morte
perduxit ideo me diligite et in
ipa dillectione manete Sed qua
liter in eius dillectione manere
debeamus sequitur et dicit Si pcep
ta mea servaveritis manebitis
in dillectione mea Qui hz aures
audiendi audiat Et qui hz cor
intelligendi intelligat Mensu
ram nre possibilitatis videtur
excedere pceptu q nobis dns
imperat Quis unqua homi
ex apostotica radice prim pare
tis exortus potuit vel pote
rit illibata xpi observare p
cepta Sicut ipe in totu sui

patris ſuauit mādata Qui pe
catū nō fecit Nec vnquā peccare
potuit Nec peccare voluit Nō est
in filijs hoīm magnus vel paruus
vel magnus tanta p̄ditus ſancti
tate Nec tante religionis p̄ui
legiatus honore qui in peccatis
nō fuerit cōceptus Nec in pecca
tis post fuerit cōuerſatus p̄ter
matrē immaculati peccatū nō
facientis ſed peccata mūdi tollentis
In nō in merito nullus tante ſan
ctitatis fulget p̄rogatiua cū
omnibus ꝫ p̄ omnia istud ita ſit valeat
obſeruare ita dumtaxat ſi fuerit
expſiuu [illegible] quātitatis
Sed notandū q̄ hoc aduerbiū ſicut
nō est hic quātitatis ſed quali
tatis ſimilitudine notat ſcȝ
ſimilitudine dilectionis obedie
ncie xp̄i ad patrem Et ſi diceret Ego
p̄cepta patris p̄ veſtra ſalute ſua
ui ꝫ ideo maneo in eius dilec
tione Et vos p̄cepta mea p̄ meo
amore ſeruate et ſic manebi
tis in dillectione mea Adhuc
me cōpellit amor amatis Cari
tas mei dillectionis ihū xp̄i istud
ſepius repetere manete i di
lectione mea O ihū ihū reſu
rectio mortuorum vita viuencium
ſalus eterna credencium totus
dulcis totus amabilis totus
dellectabilis diligentibus te q̄
rentibus te In venientibus te
Dignare me ſeruū tuū loqui
tu dño homine tu deo plaſ
ma tu plaſmatori factura
cū factore redemptū tu redē
ptore Igitur audi me ꝫ ne p̄tur
beris propter me Na et ego ſum
licet peccator qui diligo te cu
pi loquendi tecū auſum p̄bet
dillectio tua atrahit caritas
tua amor instigat Dixiſti apl̄is
tuis et p̄ eos dictū intelligimus
nobis manete in me ꝫ ego in
vobis Obſecro te iocunditas
pulcra dulcedo melliſflua ſua

uitas odoris odor ſuauitatis leticia
ſūma gloria ſempiterna vita ſacior
dectus angelorum Saluator mūdi fi
lij dei viui Ihū dulciſſime ſpecio
ſiſſime ꝫ amatiſſime Dic que eſt
cauſa tue dillectionis ob quā et
te diligere et in tua dillectione nos
manere p̄cipis Dic ut qui te nō
diligunt audiat ꝫ diligat Et qui
te diligunt magis ac magis in di
lectione ferueſcant Vox tua dulcis
ſonet in auribus meis Dic ſicut di
lexit me pater et ego dilexi vos Et
quia dilexi vos michi rependite
vicē me diligite in mea dillectione
manete Iustū eſt equū eſt dñe ihū
hoc q̄ dicis hoc q̄ imperas nobis
hoc eciā racionis equitas dictat
vt dillectus diligente diligat Et
amati amatus mutua caritate
impendat Verumtamen aliā cauſam
tue dillectionis inquirimus qua ma
gis te dilligere debeamus Dic nobis
Quis es ꝫ quid feciſti nobis Dic
nobis ego ſum qui ſum Ego ſū Al
pha ꝫ o p̄ncipiū ꝫ finis creans
celos ꝫ creans terrā terra ꝫ maria
et omnia que in eis ſunt factor et
creator cunctorum Rex regū ꝫ dñs
omniū Audiuimus ꝫ gauiſi ſumus
Et certi ſumus q̄ tu es deus p̄ omnia
ſecula benedictus Sed adhuc quid p̄ nobis
feciſti implorat gemitus noſtri
requirunt lacrime ꝫ peccatores aīe
nr̄e Illud tu recolo quid feceris
in Et quid fecerim tibi viſcera
mea intra ſe colliduntur Spiritus contremiſ
cit cor cōturbatur vulneror et cō
fodior doloribus multis Nec mirū
Quia cōſciencia mea teſtis eſt dñe
ihū quid fecerim tibi Et crux
tua in teſtimonium p̄hibet Quid
tu feceris in Tu deus ego homo
Tu dñs ꝫ nos ſerui et tamen p̄ ſeruis
dignatus es fieri ſeruus p̄ paupe
ribus pauper p̄ humilibus humilis
p̄ mortalibus mortuus nō quali
cumque morte Sed amara ꝫ turpi
ſſima morte crucis· Hec ſunt opa
cres mei Hec ſunt cauſa dilectionis

xpi vnusquisqz igitur intim videat
si dum ihm diligere debeat Quid
eni p nobis face debuit & no fe
cit Quodo nos amare plus potuit
et no amauit Maiore in nobis
dillectione habe no potuit qua
habuit Quia aiam sua p nobis
in morte posuit Ipa beata veri
tas testis est Maiore dillet
cione nemo habet qua ut aiaz
sua ponat quis p amicis suis.
Non ergo nobis vilescat fres
mei ipa dillectio xpi Non vobis
amarescat fres amor xpi ipa
caritas xpi Amor xpi totus dul
cis totus dellectabilis Suu pos
sesorem no cruciat sed delectat
no enernat sed roboat Cuncta
terena sub sanat sola celestia cap
tat Cristi madata requirit Et ca
p viribus obseruare gtendit Et de
obseruatore p ceptorum gressu felli
ci p uehitur ad p ceptanc gaudiorum
vt cu illo iam p fecte gaudeat
p cuius desiderio in hac valle lac
marum tam amare fellititer suspi
rabat Vn recte sequitur Hec
locutus su vobis ut gaudiu meu
in vobis sit & gaudiu vestru in
pleatur Ac si dicet Ideo p cipio
vobis mea p cepta obseruare et ma
nere in dillectione mea vt gau
diu meu sit in vobis Vt habea
de nobis p mutua caritatem qua
michi impendistis vnde possim
gaude Et illud gaudiu q in re
tribucione p miorum ellecti sunt ac
cepturi p cipe & poside possitis
vel alter vt gaudiu meu in
vobis sit Omnis eni qui xpm in
tima cordis sui medulla pure
& illibate cu bracijs amoris
gplectitur ac diligit Totu eius
gaudiu reputabit suu Imo an
plius gaudebit de gaudio quod
xps accepit a p re resurgendo
Ad celos ascendendo & in dextera

eius sedendo Qua de illo gaudio
q in die iudicij est p cepturus ax°
Igitur fres carissimi maneat in
vobis gaudiu xpi Siue sit acti
uu siue sit passiuu Siue sit gau
diu quo xpc gaudet de nobis siue
sit gaudiu quo nos gaudemus de xpo
Cristi obseruemus p cepta ut ipe gau
dere possit de nobis et nos de ipo
gaudere possimus Maneat i nobis
gaudiu beatitudinis eius Non solu
qua beat et letificat de se ipo
gaudetes Sed etia qua clarificatus
est a p re ut nos cu eo i et'num me
reamur regnare. Sed qu de re de p tote
nro lingua nra silere no debeat
sic dic & diem de ipo loquendo no
p fuctoie timinemus Et e gtrario
dire dapnacionis nos subire
sententia Si vanis verbis nram
misera poluimus lingua Igitur
vana verba & no sonancia xpm
in omni loco et in a clausura dap
nates Ad dulcia elogia que de ore
mellifluo xpi p fluxerunt aure
cordis intenti simus Adiuuet
nos semp & p tegat ihus Qui
nos instructos verbo et formas
exemplo Statuens edictu amo
ris et p ceptu caritatis. hoc
est illud p ceptu Quod xpus p ce
pit q statuit discipulis suis
p ceptu caritatis p ceptu dillec
tionis vbi sic ait hoc est p cep
tu meu ut dilligatis in vicem
sicut dillexi vos Dulcis & sua
uis dns ihus Dulce & suaue p
ceptu p ponit discipulis suis
et nobis Ita dulce & suaue
videtur esse illud q p cipit dilec
tio & alliciat amor Quia nulla
ibi aparet dificultas vbi est
caritas Nullus ibi labor est vbi
verus amor est Cuncti amori
libenter obediunt et eius iu
go colla submitunt p usi p propu
bzi in lubrico Satti sacto Casti
casto Quilibet in desiderio suo

Ideo dns ihus dat pceptu amois
pceptu dillcaois ut suo pcepto
omes obediant Et ceruice sup
bie sue sub iugo humilitatis sue
edomare festinet Igit fres mei
tamqua boni discipuli xpi ad
audiendu estote pati Et pcep
tu xpi q euagelica nobis into
nat tuba libenter accipe Et
efficaciter in omnib et p oma ad
implere vt ad illu possitis p
amore redire a quo p tumore
supbie recessistis Nuc intedat
caritas vestra Quid nobis p
cipiat caritas vera caritas in
exquisita caritas in audita ca
ritas pia caritas bona tota
dulcis tota dellectabilis Qa
speciosus decorus Candidus ru
bicundus ellectus ex millibus
xpus futuri seculi iudex pnceps
pacis et dns vite ait dns ihc
p omnia tempora benedictus
hoc est pceptu meu ut diliga
tis in vicem sicut dilexi vos
leue pceptu suaue pceptu
dulce pceptu Ad portadum
leue Ad amplectendu suaue
Ad tenendu dulce et suaue ac
dellectabile Quid leuius Quid
suauius Quid qz dulcius qua di
ligere hoc potest omnis homo
sanus et eger dives et paup
Stultus et sapiens nobilis et
ignobilis seruus et liber Nemo
se excuset Cuiuslibet homis
est posibilitas ista communis
amare videlicet Sequit igit
ex pcepto dni ut nos in vice
dillige debeamus Sed quia multi
se di[illegible]ligut no ea dillectioe
que est caritas Sed ea que
in dnm est blassemia vt que
fit pelle ad pelle Quae cu
pit dolore et parit iniquitate
vt ceca libido pstibulosa cu
pido Quae coulcu sunt sicad
in petigine talcaribus mali
cie et nequicia ire cpellit

vt baratz infernu in quo est maxima
puidere et vitare no possit Adiunctum
est sicut dilexi vos Quodo xpus nos
dillexit put ipse dedit supra scptu
relinquimus Sed ut te ipm ad istud
cognoscendu reducam ad te ipm
Nonscit dillectio tua sancta religio
tua Ex caro xpi a sanguis qui in al
tari a fidelibus sumit et i molat
tibi testimoniu phibet quodo nos
dillexit xpus Ideo nostat dillec
tio tua Ex vtilitati pximore vti
litas ppria quqz est post poneda
Sed si alia dillectione xpi ad
huc sanctitas tua requit Etiam
in bonis temporalibus tibi ab
ipo collatis in venire Vn nota
du est duas esse xpi dillectioes
Vna temporalis et alia spualis
vna communis et alia specialis pma
temporale cuiter iustis et in pijs
pietas creatoris adhibuit Spi
ritualem vel speciale pie et
iuste viuatibus tantu attribuit
her sz spualis bifarie spargit
Alia est de colatione vtutu Alia
est de retributione meritor Alia
est qua nos virtutib ctra tela
hostis nequissimi roborat Alia
qua nos decuro tirano legitime
triuphantes gloia ppetua ditat
has duas dillectiones nobis
ipa pia dillectio dedit xpi Quia
dillexit nos et lauit nos ab omi
inquinamento carnis atqz spus
in sanguine suo Sicut igit nos
xpus duplici amore dillexit
Ita nos bina caritate fragrare
pcepit Dillectione sui et dillec
tione pximi Si caritate deo et
hominibus corde puro et csci
encia bona et fide no ficta exhi
bemus Faciles peccato resistim
bonis opibus habundamus secli
blandimenta reicimus Et omia
etia que dificillia sut humane
fragillitati pficimus Si deu cari
tate pfecta ex toto corde et ex

tota aĩa diligam⁹ Que ſi ex toto
corde diligim⁹ nichil erit ĩ nobis
vi̅ peccati deſiderijs ſuiam⁹ Et
quid eſt deu̅ dilig̃e illi p amore
ↄtupari̅ feruere viſionis ei⁹ affec
tu· habere peccati odiu̅ ↄ mundi faſ
tidiu̅ Dilig̃e p̅ximu̅ que ut ſe
cenſuit diligendu̅ In ipo amo̅e
ſuare legitimu̅ modu̅ Nec puer
tere dilleccionis ordine ↄſtitutu̅
ordine dilleccionis illi puertu̅t
nec modu̅ diligendi cuſtodiu̅t
Qui aut mu̅du̅ qui ↄtepnendus
eſt diligu̅t Aut corpo̅a ſua mi
nus dilige̅da plus diligu̅t aut
p̅ximos ſuos Nec ſicut ſe ipos aut
deu̅ plus qua̅ ſe ipos forte no̅ di
ligu̅t Na̅ corpus nr̅m a nobis eſt
diligendu̅ ut ſaluti eius aut fra
gilitati naturaliter ↄſulamus
vt ſp̅itui ordinate ſuiat ſuis mo
tibus ↄ̃ue ↄ̃racõm nullaten⁹ ↄt̃
dicat vt in die reſurreccionis glo
ria fellici p̅hẽniter cu̅ dn̅o viuat
P̅ximos n̅ros tu̅c diligim⁹ ſicut
nos Si no̅ p̅pter aliquas vtili
tates n̅ras p̅pt̃ ſpera̅da beneficia
vel accepta vel p̅pter afinitates
vel ↄſa̅guinitates Sed p̅pt̃ hoc ta̅
tu̅ q̅ ſu̅t nature participes dili
gam⁹ p̅inde ſcd̅m nos omnes p̅ximos
diligim⁹ Quantu̅ ad mores bonos
et ad vita̅ et̃na̅ ↄſequeda̅ coꝝ
ſaluti ſicut ꝛ n̅re p̅poſſe ↄſulendo
Et coꝝ neceſſitatib⁹ p̅ut facultas
ſubpetit ſub veniẽdo Deu̅ ex toto
corde diligim⁹ ſi illi ſoli ſcd̅m n̅rm
poſſe placere ↄtendim⁹ Si ipe ſo
lus eſt deſideriu̅ n̅rm ſpes n̅ra
omnis intencio n̅ra Totus amor
nr̅ tota caritas n̅ra Alioq̅n illu̅
no̅ pfecte diligim⁹ Nec caritate
tenem⁹ Et qui caritate no̅ habet
iam no̅ eſt eius nec illu̅ habebit
in p̅mio ſui labo̅is· hec eſt enim
ſemita caritatis no̅ ſolu̅ dilige
tem dilig̃e Sed etia̅ odiente no̅
min⁹ qua̅ ſe ipm̅ ſed ſicut ſe ipm̅
Stricta ꝛ anguſta eſt ſemita

iſta et pauci vadu̅t p̅ ea Qui p̅pt̃
xp̅m ſe ipos deſpiciu̅t Et quib⁹
cuncta p̅ter ipm̅ xp̅m vileſcu̅t
Iſti ipm̅ diabolu̅ fratrũ odiu̅
ſuggerente deducu̅t ad nichillu̅
Et ipos motus animi excillata
ſibi iniuria hamo caritatis ↄſtu̅
gu̅t ac allidu̅t ad xp̅m Tales
p̅fre̅ ciam ſua̅ ponu̅t Qua ami
cis ꝛ ĩ inimicis ſe p̅ caritate ſubi
ciu̅t vt omnes homines lucrifa
ciat xp̅o Qui ſic agit xp̅i p̅cep
tis obedit et ei mutua̅ carita
tem impendit Iſte in veritate
amicus xp̅i eſt quia et ipm̅ xp̅m
ſup̅ omnia diligit ꝛ p̅pt̃ ipm̅ ſe
ipm̅ obediencia cuncta ſubmitit
Gaudeat igit̃ qui talis eſt Na̅
qui talis eſt ve̅e eſt monachus
Et qui talis no̅ eſt licet ſit
cucullat⁹ licet pannoſus licet
abraſus ſiue tonſurat⁹ habeat
q̅ q̅ vis Sit quid q̅ vis eſt p̅ma
ginalis pictura monachi ꝛ no̅ eſt
monachus Ad ve̅ecu̅dia̅ frene
ticoꝝ dico Su̅t quida̅ in monaſtio
morbo frenetico laborantes
Ad iram p̅mti Ad iracu̅diam
p̅pati Ad odiu̅ feſtini Qui p̅ru
rigine cordis p̅ ſcalpedinem
lingue trahu̅t ad ſcabiem
putis Mente corrupti vagi
inſtabiles Oculiones ſuſuro
nes guloſi inuidioſi in vidi
tum̅ di ꝛ elati Deo de bonis
collatis ingrati Ade p̅uarica̅
tis pellicia veſtiti Illius veſti
mento ſalutis no̅ induti Qui
ſcd̅m deu̅ creatus eſt ĩ iuſticia
et ſactitate veritatis Iſti pel
licula vetere retinent Et fro̅
te polita aſtuta̅ portant ſub
pecto̅e vulpem Talm̅ mens
erubeſcat ꝛ ↄfudant̃ valde
velociter Confiteat̃ ꝛ peniteat
tur mutet animu̅ dirigat
greſſu̅ in ſemitas et̃nitatis
in vias amo̅is ꝛ glo̅ioſe cari
tatis Fratribus mutua caritate

in pendat deu sup omia diligat
p illius amore aiam sua ponat
in omibus et p omia eius preceptis
obediat ut michil nisi xpi ami
ci mereant vocari et esse Qui
discipulis suis dixit vos ami
ci mei estis si feceritis que pre
cipio vobis Cum ipse pstare dignatur am
Cum de pfundo cordis rarr rarum
est sed valde rarum est quanto
caritatis amore verus amator
fervucat in eis quos pio cruore
redemit In valitudine mea in
ab ipso collata gsidero Totus in
veritate fateor michi displiceo
et intra me ipm gfudor Confu
dor et gfuderer Imo prorsus
desperare Nisi verbu qd caro
factu est et habitavit in nobis
Ascendens ad dextera dei patris
ppiciacio esset ppeccatis nostris
Sed michi in ipo baratro gfusio
nis mee in firmo iacenti et vi
ciorum febre laboranti de sua sede
regali manu medicinale exte
dit dicens Veni ad me qui labo
ras in labore peccatorum et es ho
neratus respondere eorum Et ego
te reficiam tibi parcendo et gram
largiendo Ita amicus meus
eris si feceris ea que ego precipio
fieri et tibi mandaui Quid adhuc
gfuderis Ita qd michi hoc et tibi
confundant in iniuiti xpi Conuitat
et erubescat valde cito et erunt
amici xpi Amici illius sumus si
illu ex toto corde diligimus Non
es amicus eius si eum ex una
parte diligis et ex altera non di
ligis Ita si ex una parte fueris
castus Et alia parte superbus me
minisse debes quia deus superbis
resistit humilibus autem dat gram
Necesse est igitur ut eu ex omni
parte diligamus Necesse est ut
ex toto corde illi adhereamus Ita ad
herere illi bonum est securum est
Quid est illi adherere Spem suam
in eo ponere Nil preter ipm amare
Imo cuncta pter ipm despicere
omnia odire vniuersa fastidire que

libet transitoria necesse putare
hoc est bonum hoc est iocundu sic di
ligere dnm xpm Qui igitur talis est
eius amicus est O magna dignacio
caritatis inestimabilis bonitas
insolita pietas Cu ab eo gditione
suorum sumus indigni Et tamen nos
dignatur habere et vocare amicos
Amator caritatis largitor dulcedis
dns ihus Totus desiderabilis totus
amabilis Thesaurus ingpabilis
margarita inestimabilis vita
viuenciu spes morientiu Eterna
eorum fellicitas qui peius amore
se infellices fecerunt O qua fe
lix est ille qui peius dillectione
se fecit infellicem Et qua beatus
est ille Qui ppter ipm semet ipm
miseru fecit Vere ille est felix
et eterna fellicitate dignus Qui
se ipm despicit qui se ipm gtep
nit Qui displicet sibi ut in ve
ritate placeat suo creatori Nos
cat superbus omis vniuersus elatus
in galgalis viciorum fedatus
Scabiosus in pelle leprosa Fe
datus in gscientia praua Sibi
placens se ipm supra se ipm gsti
tuens Jam non placebit suo cre
atori Si ppter errore sui primu
non displicuerit ipse sibi Nobis
igitur displiceat fratres mei Qui
male fuimus et adhuc forsitan
sumus Et displiceat nobis qd non
dum pfecti sumus Sed dante dno
nro ihu xpo et vtinam nro pfecti
erimus ipius mandata servantes
Et eximinicis eius Amici erimus
si fecerimus que precepit nobis
¶ Consideremus ergo fratres mei
Quanta est misericordia redeptoris
nri ab ipo reputari digni non sumus
et ab ipo amici vocamur Nunc
ergo dum nri veri amici Creatoris
oim mandata fuerimus ut non
solu in numero amicorum Sed in sor
tem filiorum reputari et esse mereamur
Abnegando nos met ipos ppter
ipm Qui se ipm exinaniuit et
pro nra salute forma sui suscepit
pit in qua soluit que non ra
puit Qui flagellari et mactari

et crucifigi et occidi pro nobis voluit Hoc est unde debet diligi xpus Hoc est vnum vna porcio est dns ihc Si ipsum nos met ipsos abnega uerimus Felix abnegacio et btus contemptus qui facit de peccatore iustum de inimico amicum de suo filium Immo quod magnum est nimis de suo diaboli filium dei Igitur homo nathe xpi esto contemptor mundi contemptor tui Contempne mundum contempne te ipsum Nimis est magnum quod debetur tuo contemptui quod debetur tue abnegacioni In estimabilis est multitudo dulcedinis multiplex felicitatis gloriose eternitatis qua datur unus est xpus scilicet se ipsum diligentibus se Nichil carius nichil dulcius nichil preciosius Nichil speciosius xpo Ipse salus sine languore vita sine morte Gaudium sine merore Decus sine frustracione dulcedo sine amaritudine Tale premium debetur abnegantibus se propter illum hoc premium scilicet se ipsum nobis concedat ipse ihc dei filius Qui vivit et regnat cum patre et spiritu sancto deus in secula seculorum

Explicit sermo sancti Bernardi de tercia dominica

Incipit sermo Sancti Bernardi In festo Sancti Johannis babtiste domini

Hodie dilectissimi dies illuxit insignis Tanto ceteris diebus sacracior Quanto sacciorem hominem terris effudit In hac siquidem die natus est ille sacrosplendor Iustorum gloria Angelorum leticia Et excellentissimus consanguineus xpi Amicus sponsi Sponse preparator Unus est et solum non ab re tum choris insertus angelicis Sublimiores corone titulis universitatis humane transcendit ascensum Denique inter natos mulierum non surrexit maior iohe babtista Felix homo qui feliciter celorum perambulans officinas Cursu velocissimo sequitur redemptorem Nec alium introducit fastigio dignitatis Tunc summe felicitatis immensitas largius irorauit Letantur angeli Et utriusque nature immensitas admiratur Hominem sic ingressum abissum luminis Et interne divinitatis pelagus absorptum ut ipsam reiteret angelice puritatis originem Clerus tur mes et incitorum prerogatiuis ante consistorium maiestatis exultet Non erit tamen Qui ad babtiste iohis privilegium audeat aspirare Age iam agredicam virtutum insignia Hunc dns maiestatis in amico suo iohanne gloriosa cumulacione signavit Sic enim abortu vite usque ad ortum cum hominibus conversatus est ut forma vite morum informacio haberetur Et hic sermonis aurei rutilet pulcritudo Reputabimus tamen rerum veritatem qualicumque stilo perstringere Illud sapientis atendentes prudentibus viris non placere falerata sed forcia premium eius honor est gloria in annunciacione Non est dissimulati silencio transcendendum Cum solempni glorificacione pueri huius ingressum mundi nunciat ingressus Idest angelus Gabriel Et asspiciori celorum cardine dni fortitudo descendens Stat ad dextris altaris incensi Nec quilibet angelus Sed ille sublimior Qui beate virginis nuncium attulit singulare Et electus est ut nunciaret milite Qui regem nunciare debebat Astat sacerdos sacerdotalibus indutus multiplici varietate vestimentorum Celestium sacramentorum prefigurans ymagine purgacione peccatorum in sanctitatis sanguinis aspersione presignans Consistit coram archa federis Et ante testamenti tabulas vrna aurea habente manna virga aaron cherubim et propiciatorium Solempniter infulatus vultum dei Et glorie maiestatis vota percelebrat dies instat celebris Et ceteris diebus multitudinis merito celebrior Et dum perpetue atestacione sublimis plane spectabilis et festiua In qua sola soli pontifici licebat introire in sancta sanctorum Et aspergimine multiformi summe divinitatis iram refrigerare consueuit vndique in sanctam ciuitate Et populorum turba frequencior cumulat mactaciam gaudiorum Inter hec sacra consistens archangelus Ne timeas inquit zacharia Quia nascetur tibi filius parentum gaudium

nobilitas generis orbis exemplu finis
legis Euangelij principium mortis ex
pulsio ianua vite decus hominu con
uersacionis splendor Et omnis iu
sticie principatus Et ne difusiori
tractatu rerum excellencia confunda
mus Nascentis et generantis integ
ras in libris euangelicis plenius
asignatur Considera inicciatis
sublimitate dignitate loci quo dei
reuerencia Et tunc intelligere poteris
qua super excellentis gloria Johis
babtiste generacio predicatur Salua igitur
reuerencia redemptoris Quia non de
rogamus regi si regis milite ho
noramus Sicut ille dominus hic seruus
ille creator creatura iste dignori
tamen promostracione Johes promostra
tur quam xpus Cristus fortassis
in cubiculo Johannes in templo Et
non solum in templo Sed eciam ante sac
ra sacerdotum in insigni die solempnitatis
eorum Johannes ab eodem archangelo
in loco digniori et tempore sacciori
apciori miraculo predicatur Necnon
ysaac ab angelis innunciatu et sam
son per angelum predicatum Et vniuersa
nazareorum secta auspice Solum quod
babtista tamen in hoc quam in alijs
inuenies digniorem Secundus ho
nor est sctificacio in ventre matris
Omnesque de massa peruaricatricem mun
dum ingredimur Longa restem
originalis peccati trahimus nobis
cum Solus ille qui peccatum non fecit
excipitur Quem virginalis thala
mus ignorante viro tenens effudit
Longe quippe aliter et dissimili
modo conceptus est Spiritu sancto tota
maiestate virgine inundante atque
mundante Superans vsum carnis
nature ordine viri commixcione
Sic quippe decebat ut peccatum
nesciret qui peccata tollebat
vt similitudinem carnis peccati sus
ciperet Non autem carnem peccati
Cum ergo qui in iniquitatibus concep
ti sunt Neminem vnquam mortalium
infra materna viscera sanctificatum
legimus preter Jeremiam et Johannem
babtistam Quamquam et de singulari
virgine nulla sit ambiguitas
Quin ipsa maternis adhuc septa visceribus
Sublimiori sanctificacionis genere
mundata sit vt posse sacrarium illud
in quo deus et dei filius carnem fue
rat suscepturus Longe minor se

nue sctificacio quam Johis Ille quidem
in matris vtero sanctificatus hic Spiritu
sancto repletus fuisse cognoscitur
Multo quippe excellencius est Spiritu
sancto repleri quam sanctificari Ibi enim
sanctificacio emundacionem hic replecio
inundacionem significat denique et apostoli
qui maioribus sanctis tractauerunt de verbo vite
cum spiritum sanctum de saluatoris accepissent
aflatu vix quinquagesimo a resurreccione
die Ad illum gradum peruenire potuerunt
ut dicetur de eis Repleti sunt omnes
spiritu sancto Et licet Spiritus sanctus glan
giori tunc munere credencium corda
repleuerat hoc tamen Johannes in
vtero legitur accepisse quod apostolica cel
situdo tandem longiori permissione
meruit obtinere Attende obsecro
diligenter quam ordinata disposicione
Spiritus ille multiplex Jemina sanctifi
cat Johem replet supervenit in ma
riam Et Jemine quidem admiranda
sanctificacio Qua et si in peccato concep
tus est Nasciturus tamen sine peccato
Ante enim quam exiret de ventre
sanctificatus est Nec poterat nasci
non sanctus qui in matris vtero erat
sanctificatus Mira res et a retro tras
actis seculis inaudita hominem concep
tum in peccatis nasci sine peccato Jo
hannem vero longe gloriosior virtus
impleuit Qui sanctificatus est a pec
cato et ita diuino spiritu superfusus ut pur
gatus exeat et repletus Vere ma
gnus coram domino quem angelus
nunciat Sanctificat deus spiritus re
plet vita commendat Inefabiliori
autem modo superuenit in virgine
Qua tota diuinitatis plenitudo
sine mensure discrecione perfudit
vt totum caperet qui fecit totum
vt non solum a peccatis abluta re
pleta spiritu Sed et de spiritu sancto
concepisse credatur Quia quod in ea
natum est de spiritu sancto est Inde est
quod singulari prerogatiua fides ca
tholica filium dei natum de virgine
conceptum de spiritu confitetur ut deita
tis et humanitatis indiuisibilis
admirata conexio vocabulorum
in diferencia designetur Vides
ergo quam remociori priuilegio
speciosus forma pre filijs hominum in
concipiendo discretus sit Illi enim
de peccatis et in peccatis concepti

hic in spu sacto ↄcipit'. hec sane dic
ta sunt de ↄcepcone Johannis Nichil
p inditu tua sanius sapienti Sed et
si in aliquo sactoꝝ auctoritatibus
uidentur obviare volumus ut sine ex
cusacionum vel defenssionum patro
cinio subruat. ¶ Tercius honor
est in exultacone A seculo non est
auditum q exultauit quis in utero
matris Et hic in gaudio exulta
sse legatur. prsus ob stupenda
dignacō puez vix ↄceptu i motu
exultacōnis prrupe Et ei grata
ter occurere seruicio dulcori Que
uirginali substancie psit in fusu
Beata aīa que in via peccatorum non
stetit Sed secretorum semita cele
lestibus ↄficimus egrediens in
audite gratulacōnis est sortita
dulcedine ffelix helisabet ad qua
mater operat redemptoris Quam
saluatoris obsequiis celoꝝ impe
ratrix impartit Sed puer multo
fellicior Qui salutatis maiesta
tem agnosces In fra viscera te
nebrosa volumina gaudio gaudet
Quia vim tam beate salutacōnis
atendit Et factum est in quit ut
audiuit salutacōne marie heli
sabet, Exulta in fans in gaudio
in utero eius Ascendit virgo cum
festinacōne in domum zacharie
ad salutandam helisabeth portans
in utero filium dei regem gloie
dnm maiestatis Currit helisabet
et antiqz sterilitatis carens obro
briis Amictu sponsi pcone verbi
fellicissimo ventre deportat In
gitur amplexus venit ad osculā
copulantur fellices uteri Regem
et militē non nisi duo interim
parietes abiungunt Quid mirum si
inniatur et exultat puer a tactu tā
pxime diuinitatis aflatus poterat
ne vacare agnotuqz miraculo Cui
psens adherat regis pucia regna
tis mater mundi redeptoꝝ Quid
q non semel tam sactoꝝ amplexum
fuit celebrata ↄiunctio Mansit
ante maria cum illa quasi mensibus
tribus ait Euangelista Tanto tē
pore manet cum helisabet virginalis
integritas Et nunc dulcori colloquio
nunc amplexu fellicori Johannem pu
erum ↄfectrat et insignit Et fortassis
usqz indiem natiuitatis eius Gloio
sa virgo cum cognata sua morata est
Donec puez natum sinu beatissimo ↄfo
ueret Et uno pariete remoto prim
quiore reddet pntie creatoris facil
le ante hec ex euangelio ↄiectare
liquet Quia iam sex menses a ↄcepcōe
Johannis effluxerat cum ad virginē ar
changelus missus Renouatonem
mundi pudori virgineo noua saluta
cione portauit Exhinc virgo festi
nat ad helisabet Et tribus mensibus
cognate dignatur in habitare hospi
cium Donec nonī mensis fine ↄcluso
natiuitas i minet prearthe Alii
qui librum in storum diligencioribus oculis
in spexerunt ibi se vidisse testantur
Quod ipsa dei genitrix felicē puerum pimū
de terra leuauit Et cognate partum
omni est psecuta seruitute Quotuqz
aute modo rei hui ueritas decer
natur Illud procerto certum est Quia
non parum ↄtulit puero nascituro
tam felix et morosum intemerate
genitricis hospicium ¶ Quartus
honor est Gaudium in natiuitate
Erubesce lucifer qui mane orie
baris Et conatuum tuorum fractus
in pulsibus Tande in tellige quia
in nouissimo dieꝝ tamqz p dix stul
tissimus remanebis Machinacōibus
tuis factum est ut humani generis uni
uersitas in peccatis ↄcipet nasce
retur in iusticia Sed ecce iste i utero
sactificatur oritur in gaudio leticiā
qz mundo sua natiuitate refudit Ecce
genus armature q tibi ↄstituerās
ad victoriam Johannes nascitur ad coro
nam Apprehende arma et scutum
et toto malignitatis tue spu deba
chare Nec poteris irrupe Johannis
priuilegium q benigna scribens ma
nus xpo caractere ↄsignauit
Multum deceptus multum delusus
es tam ignorans quia tibi vir bella
toꝝ ab adolescencia sua eciā in ma
tris utero ↄsurgit Nescis quia
a diebus istis regnum celoꝝ vim
patitur An oblitus es Quia iste mittitur
pare dno plebem pfectam Intuere
ordine rerum et ab ipsis sue ↄcep

tionis et viciis invenies. Huc validio
ri conamine tua fortitudinem
irrupiſſe. Tu feciſti ut fratricida
Cain qui primus natus eſt pollutus
et obvolutus exiret. Et ſigna
lis peccati reſpergetur infamia
hac excepit orbis exterius. Et
humani generis obſecuta nativitas
ad infinite triſticie cumulum tranſmi
gravit. Nativitas autem iohannis
iſtius in gaudium eſt et in ſolempnita
tem preclaram. Letatur orbis et quatuor
mundi climata conſonat glorie feſ
tivitatis inſtancia ipſius etiam ce
lis crebris et famoſis. Quis putas
puer iſte erit amicus ſponſi in
imicus tibi tua poteſtate poten
cior. Conſiderandum etiam quanta
dignitate prepolleat nativitatis
huius celebranda devotio quantamque
gratiam in oculis eccleſie potuit in
venire. Nullius hominis nativita
tem preter ſolius dei in auctoritatis
arcem recepit eccleſia. Iſtius ex
cepcione ſeparata. Novit enim quia
melior eſt dies mortis die na
tivitatis. Et quod ortus hominum triſti
cia comitetur. Inde eſt quod martirum
mortes non nativitates ſolempni
ſat eccleſia. Morte illorum natali
cii nomine nominans. Quibus factus
eſt de morte natalis. Tunc enim
ceperunt naſci ad vitam. Cum vitam
depoſuerunt pro vita. Huius vero na
tivitatem ſponſa xpi tanto ſecurius
benivolentiſſima dignatione ſuſcepit
Quanto ſingularius eam veritatis
evangelice irrefragabilis commen
dat auctoritas. ¶ Quantus eſt ſingu
laritas in converſione et conſecratione
Nam infra teneritudinem annorum
beatus iſte puer ad heremum ſpiritu
ducente deductus eſt. Nec obſtitit
etatis infirmitas quem maieſ
tas divina fecundabat. Spiritus cuius
ſaltus non attendit differenciam
ſexuum fragillitatem corporum tem
porum annoſitatem. Sed quecumque et
quomodo vult dignatiſſima replet
benignitate. Reliquit Iohannes mundum
homines fugit. Neſcit patriam paren
tes aſpernatur. Et in ſolius apice
divinitatis beate contemplationis
ſurgit obtutus. Quia rarum converſio
homine vix mundum ingreſſu mundi

fugere gloriam. Seculi cupiditates non
ſolum oblivi ſci. Sed et neſcire perfectum
quam cum divinitate ſtabilire conſortium. Re
ceſſus in occiduum ſilvarum anfractus. Et
vallium ſubterraneas vaſtitas puero
patriarche domicilia que nox tege
bat prebuerunt. Non opponatur in Iere
mias. Nec predicatis pueritie virtus
audeat obviare. Quia ſi ille conſecratur
in prophetam hic amplius quam propheta
Et licet ille populo futura predicat
non conſecrationis humane declinat aſ
pectus. Sic ſit Iohannes etatis ſup
greſſus in ſanctitate. Et nobilioris
generis generoſitate oblitus ſoli
vacat divinitati. Forma vite mona
chorum propoſitum anachoritarum preca
pui totius religionis aſſercio
Et hec quidem de converſione. Porro
quanta ſublimitas in conſecratione
fuerit non eſt creantis lingue vo
lubilitatibus diſcernendum. Sed evan
gelice dignitatis comprobandum eloquio
Iohannes inquit habebat veſtimentum
de pilis camelorum et zona pelli
cia circa lumbos ſuos. Eſca autem eius
erat locuſta et mel ſilveſtre.
Ecce qui mollibus veſtiuntur in do
mibus regum ſunt. Rigida veſtis
et duriſſimis hiſpiditatibus intex
ta rigore ſqualoriſico corpus affi
cit patriarche carnem quam tenerrima
in natura diſtricto diſcipline
ſeveritate coartat. Teneros artus
et ſacratori ſpiritu ſuperfuſos continuum qua
ſſat longitudo martirii. Cibus autem
eius qualis erat non querunt faſti
dioſi aves. Nec per totam diſtrahitur
regionem ut patriarchalis ſtomachus
impleatur. Sed erat inquit eſca
eius locuſta et mel ſilveſtre. Celi
rore paſcitur. Et avalis viliſſimi
ſaciatur edulio. Nichil quod coctum
accipit ieiunantis auſteritas caſ
tigato quippe ventre et diuturna ma
ceratione diſtento ignota fuit va
rietas ferculorum. Nec introivit
in os eius quod gula aliceret et
ſufficeret ventri ſtomacho blandi
retur. Helias comedit carnes
et ſi quid aliud apponitur cum gratiarum
percipit actione. Nec aliquem niſi
fallor legimus ex illa veteri officina

adlegis qui9 cemodi aspirasse fasti
giu. Vestis asspera cibus tenuis
mens deuota pfectu gsecrauit
ptriarcha ¶ Sextus honor est No
uitas in pdicatone hic volo aten
cius atencius atencius atedat
deuotio vestra A paulo subtiliq
ordiendu matcie pcipit magni
tudo post peccatu ade et illius
diluuij vastatone solepnem elec
ta est iustor infinita pluralitas
Cu quibus deus facie ad faciem
locutq fuisse dinoscit / Transfert
Enoch eligit / Noe vocat / Abraha
ysaac diligit / Jacob deu facie ad
facie gtemplat / Joseph vocat /
saluator mudi Nec tame dei ad
illos vel illor ad homines fit ali
qua mencio de regni celestis pce
tua masione Moyses assumit in du
cem populi iudeor Et pharaonis
in deu gstituit / Facit deus inegip
to magnalia et mirabilia in terra
cham terribilia in mari rubro.
Ascendit moyses ad caliginem
in qua erat deus Dat in mote
mltiplex preceptor auctoritas lo
quit / Moyses cu deo quasi homo
ad amicu suu Hoc est occultatu
a moyse q facit dns in occulto
Et gloriosu nome adonay q oib9
fuerat obuelatu eide reuelat
Sed in hijs omib9 regni celor
memoria nec nominat nec audi
tur Astat Aaron sum9 ille sacer
dos potentis virge gestarius
vnctq et delibutq celestiu sacme
tor vnctione Succedit Josue
et omis illa iudeica mltitudo Nec
est vel vlla tenuis mencio regni
celestis Inuenit dns viru scdm
cor suu Salomone filiu eius sa
piencia cumulat singulari Et
dniem illu phetale chor spus
sanctq ordinat Cum fudit Nichil q
de celestis regni gloria pphetat
Claudit helias celu anis trib9
et mesibus vi. Helyseus etiam
mortuus mortuu vite restituit
Et ab hijs nec vel vlla scintilla

regni celor elucet Quid plura A pu
cipio mudi usqz ad Johem vniuersita
tis huanc electone collige Nec in s
mone vel ope illius sanctuarij poteris
reperire dulcedine Veni ergo ad
Johem et audi voce exultacionis
voce nouitatis voce leticie Misi
cordie vbw smone glorie Gratie
largitate Q telaucrat deus tantu
erat angelus latuerat patriarchas
pphe nescierut Penitencia inquit
agite appinquat eni regnu celor
Verbu penitencie dulce et gloriosu
verbu regni celor letu et adora
du Illi soli pmu guenies Qui p
mus noui testamenti posuit fuda
menta Hec est illa vox de qua ma
ximus ille gteplator celestiu visio
nu in hec vba psequit / Et vox qua
qua audiui tamqz citaredor cita
risancium i citaris suis A diebus
ade usqz ad Johanem organu in lu
versu est in voce flenciu Quia
vbi peccator frequencia nec peni
tencie locus Duplex erat deplo
randi matcia Occidis liberis
occidi Sabato ligna colligis lapi
dari iuberis Et ille cui ppnum est
semp misereri et parcere nisi feri
re no nouit Dederat quippe eis
precepta no bona gditor preceptor
Et iustificacoes i quib9 viuere
no possent Hoc est q iustus mi
ratur dicens vbi sunt misericordie
tue antique dne Johes natus
ostendit medicamentu mundi
et peccato penitencia venia in
iquitati Hec est prima vox Qua
vox clamantis in deserto pposuit
et vox turturis audita est in terra
nra Et extunc inmisit in os nrm
canticu nouu carmen deo nro
Et resonat in ore nro gracia acco
et vox laudis Sup exaltat / mia
iudicio peccatoribus parcitur
regnat pietas iusticia dissimu
latur Et impendi no feriendi
querit occasione misericors et mi
serator dns Exhausat ergo mu
thaus suis Cum voluptatu eflu
xione penitencie districtione reu
berat Et depfunda peccator vo
ragine respirantes pharaone sub

merso cantat in viis dni qm ma
gna est gloria dni ¶ Septimus honor
est dignitas in babtismate singu
laris prsus humilitas verbu caro
factu est Et in pfectu egrediens
viru relicta homi vniuersitate
johannem querit Johem desiderat
ad Johem vadit Terribilis in consiliis
deus sup filios hominu portans qz
omnia verbo virtutis sue purgatorz
peccatorz faciens venit a galilea
in iordane ad Johannem ut bab
tisaret ab eo Stupet Johannes
et timore concutitur Totu qz pt'iarcha
infinitus horror insumit Ego in
quit a te debeo babtisari et tu ve
nis ad me Dicit ei Saluator sine
modo Sic enim decet nos implere
omnem iusticiam Tunc dimisit Utrum
qz salutaribus monitis Et accingit
se Johannes ad babtisandu et ad sus
cipiendu dnm angelorum Exuitur
vestimentis suis rex glorie sple
dor luminis figura substancie dei
et Johannis manibus attractatur
Caro illa sumpta de virgine candi
dior qz dealbata materia Nuda
tur in fluuio fellicibus manibus
babtiste infunda Descendunt
angeli et celorum agmina tota
reuerencia currunt ad creatorem
babtisante qz et babtisatu dnan
cia numina contingunt Infudit
aqua capiti creatoris creatura
nobilior Et dei vertice morta
lis dextera contremuit et contingit
pauet celu Stupet terra Et ior
danis aridet mirantur archa
geli dnm sabaoth in tra manus
babtisantis includi Quid est
Johannes Cherubin et Seraphin
vix audent respicere Et tu manu
tenere psumis hic est in quem
desiderant angeli prospicere Cui Sos
Sos Sos sublimi melodiarum orga
no beate trinitatis quetus in
geminat Qui solus habitat
lucem inaccessibilem dns virtutu
dns sciencia pr misericordiarum
Et tu no metuis Tibi datu est
quod oibus est negatu Babtisare
eu qui babtisat in spu sancto

et igni virginem et virginis filium virgi
neis manibus contractare Totus obstupeo
babtisati hominem qz dei magistru
reuereor Dignante admiror vene
ror dignacionem Et hominem video
violencia ipsis oculis in fide porro
illud quale est et in isto babtismate
timeatur Lex sine accipit phecia
Et omnis sacrificiorum multitudo repulsa
tur et pellitur Hic incipit et stabi
litur Noue regeneracionis pdura
da purgacio et in vna babtisatis
forma legalium transcunt dispe
dia figurarum Ad ablucionem enim
aque et in vocacione spus sepel
litur yrcorum et vitulorum sanguinolenta
congeries Et petora pecorum iudeis
reliquimus Illud dauidicu atende
tes holocaustu pro peccato no postu
lasti ¶ Octauus honor est prima
reuelacio de trinitate A creacione
celi et terre usqz adhuc locu nusqua
trinitas hominibus manifeste apparuit
Sed verborum involucris in
voluta tante claritatis trinitas
Demqz creacione hominis creator
rerum suma dignitate commendans
faciamus inquit hominem ad imaginem
et similitudinem nram Tremendu
venera priuilegiu Nec ulli tradi
tur creature Creatura illa subli
mior innositas angelorum et eleme
torum omni ordinata variata conexio
Sed omnipotentis presencia tantu
opus alta taciturnitate pspectat
vt ante venit ad hominem et nobi
lis creatura creari disponitur
Accingit se trinitas ad creandum
et consilium accipit sapia vt crea
ture dignitas creatoris priuile
gio clara esse monstretur Nec ibi
tantu satis apte diuine maies
tatis eluxere vocabula Cum
ad angelos obsequentes quidam
referrat dnm simonis oraculum
vel siminus hoc tantu est signa
ta pluralitas absqz nominum diffe
rencia pdicet Abraham tres
vidit et vnu adorauit Sed ibi
scripture sacre reuerencia Nunc mix
tim nunc separatim claudit eloqu
vt modo dnm modo viros placeat

nonudire Iudei tam longa hic texuit
reprehensionis parabola Tres ange
los adno missos asseuerantes vnu
ad natiuitate ysaac predicenda duos
ad subuertenda sodoma delegatos
Illu vero tu quo loquit iustus dne
si inueni gratiam in oculis tuis prophe
tali spiritu sompniant cognouisse na
tiuitatis ysaac aduenisse pcone
Illu adorat Sicut bersabee da
uid regem Sotijs qz eius propter
potiores reuerencia indefessus asi
stit In ea non nisi dno in subusioe
tiuitatis inferius numeratur
Illo superius iam rerso qui natiuita
tem ysaac fideli deuotione conple
uerat Tres eni viri Saram vocem
percipiunt Sed vnius repromissionis
in specie manifestat archami
het iudei ea qui magis elegerunt
iudaismo qua credere Sed ut be
niter gaudeamus Cuius illa sine
patriarcharum sine prophetarum copu
lata societas nulla vel in sermoi
bus vel in rebus deprehe et filio
et spiritu sancto aperte fecisse legitur
mencione Venit ergo et intuere
filiu zacharie deu et homine propriis
manibus contingentem Et vide quia ce
li aperiuntur tibi Et descendit spiritus
sanctus corporali specie sicut columba
in ipsum Et vox patris audita est
hic est filius meus dillectus Vides
quia adsanctissimorum nominu no
uitate celorum palacia reserant
pater audit in voce filius bab
tisat in flumine Spiritus sanctus in
columbe specie demonstrat Adest io
hanes tocius medius trinitatis
Gloriosu quod babtista sanctificant
in diuise substancie persona vo
cabula nomen quod trinitatis poribus
seculis sub velatu absque tocius ve
laminis obumbracione reluceat
Dne quis est homo qui innotuisti ei
Nominis honor est testimoniu sa
picie Cu audisset Johannes in vin
culis opera xpi misit ad eu disci
pulos suos et responssu est eis
Ceci vident et cetera Hinc veritatis
euangelice persequitur copiosa na
ratio Recedentibus autem nunciis
ne forte in eorum presencia adulaco
nem redolere videtur Cepit ihc

dicere ad turbas de Johanne Quid
existis in desertu videre harundine
vento agitatam O mira testificatio
redemptoris Quis ingressus est
mundu et mundu vel in aliquo non co
gnouit Quis est quem ventosa fe
licitas vel aduersitas turbida vel
cuiuslibet peccati aura tenuior
non inflexit Ad extremum subin
fertur quod terram excedat transcat
celu ipsum quod virtute angelice di
gnitatis attingat Inter natos
inquit mulierum non surrexit maior
Johanne babtista Quid vis am
plius De nullo alio dici potuit
quod dictu est de Johanne Non oponas
michi Euangelista et aplus Johanne
inter alios aplos magis dillectu
Non petrum aplorum principem omnibus
alijs aplis antelatu Non paulu
vas ellectionis ad tercium celi secreta
translatu Nec aplicus splendor
audeat contrere precursori Quia iam
omnes isti adolescencie metas
excesserant Cu ancietate platu
est inter natos mulierum et cetera Consi
dera mansiones regni et vniuersu
ordinem humane generacionis
obambula Solu quod Johanem tam
nouis quam veteribus videbis esse
prepositu Decimus honor est assercio
sancte matris ecclesie Hora clamo
dis vngentu effusu in capite aa
ron Extrema quoque vestimenti
fimbriam inundanter infudit
Illa enim mater et magistra omnium
ecclesiarum Ecclesia romana cui
dictu est Ego pro te rogaui ut
non deficiat fides tua In honore
Johannis babtiste post Saluatoris
nomen consecrata est et signata
Dignum namque erat ut sentencia
sponsi sponse sequeretur auctori
tas Et singulare amicu eius
illuc proueheret vbi principatum
ipsa conscendit Ellectio procul dubio
singularis in illa ipsa vrbe Johem
firmatu ecclesie vendicauit
Qua duo celi luminaria morte
clarissima consecrarunt Crucifigi
tur petrus paulus gladiatur
Et dignitas remanet precursori
purpuratur roma multitudine

martiru̅ Tota q̄ȝ ſublimitas bea
to refudit' patriarche Johannes
vbiqȝ maior et in omnibus ſingu
laris mirabilis ſup omes Quis
ſic glorioſe annunciatus eſt Quis
ita ſpecialit' in matris vtero
ſpu̅ ſancto legit' fuiſſe ~~repletus~~
repletus Que legiſtis in ſa
matris vteꝝ exultaſſe Cuius
natiuitate vidiſtis celebrare
ecleſia dei Quis ſic puer heremu̅
concupiuit Quis ita ſublimiter
legitur ꝯuſatus Quis peniten
ciam et regnu̅ celoꝝ p̄mus
oſtendit Quis babtiſauit rege
glorie Cui ſe p̄mu̅ trinitas reuela
uit Cui tale teſtimoniu̅ phibuit
deus Quē ſic honorauit eccleſia
Vide ſi no̅ hec omnia ita ſingularit'
ſūt huic ſingularia ut nullus mor
taliu̅ p dictis dignitatib9 aude
at in hiare Fortaſſis michi diſ
ponis oponere Quia ſic iſta
habet ꝓpha ut ceteroꝝ ſanctoꝝ
communia no̅ atingat Audi ergo
Johannes patriarcha ı̄mo patriarchaꝝ
finis et caput Joh'es ꝓpha et plus
qua̅ ꝓpha Quia quē veniētem
nunciat etiā digito demoſtrat
Johannes angelus Sed et inter
angelos electus ſaluatore teſta
te qui ait Ecce mitto angelu̅ meu̅
qui ꝓpabit via̅ ante faciē tua̅
Johannes Aplus ſed et aploꝝ p̄m9
et princeps Quia fuit homo miſſ9
adeo Johannes Euangeliſta Sed et
Euāgelij p̄m9 inticioꝝ p dicās euā
geliu̅ regni Joh'es virgo ı̄mo vir
ginitatis inſigne pudicicie ti
tulus caſtitatis exemplū Joh'es
martir Sed et martiru̅ lumē
Inter natiuitatē morte̅ q̄ȝ xpi
ꝯſtantiſſima forma martirij p
tereo quia vox clamatis in de
ſerto et quia preco iudicis p
curſoꝝ Illud quoqȝ relinquo quia
uſqȝ ad Johanem lex et ꝓphē Et
quia Johannes ipſe eſt helias Et
q̄ lucerna ſit ardens et lucens
Et amicus ſponſi Et ſponſe

ꝓparator Silencio tranſeo q̄ ſic noue
ordinib9 angeloꝝ inſtus eſt vt
ceciā ad Seraphim apice tranſferent'
vere hoc laborioſi opis eſt Et ſen
ſus noſtri paupertas no̅ ſufficit
Sufficiant hec ad pſens que dic
ta ſūt de laude Johannis ad gloriam
redeptoris Qui ē de9 benedcs iſta dm̄.

Explicit Sermo Sancti Bernardi
de Cena dnı̄ Et de sc̄o Johanne
babtiſta Sc̄ptus Venecijs Anno
dnı̄ M° cccc° xxxiiij° die iiij maij.

Capitulo septuagesimo viij de Ambicionibus

Incipit Tractatus de Ambicione que est heresis oculta.

Domine ihesu xpiste fac me oculos mentis a carnalibus
delicijs et a mundanis ambicionibus ad te sublevare
et suspensum carnalis voluptate temporalis possessionis
et mundialis glorie desiderio ut merear sanari quamquam spiritua-
lem parum refectionem secundum timorem divini Iudicij Horrore peccati
dolore contricionis pudore confessionis et labore satisfaccionis
ac duobus visibus stabilire secundum proposito et desiderio in melius co-
mutandi et perseverandi quos ... secundum humilitatis habet
que graciam et gloriam mereri potest Amen **Capitulum primum**

Contra premissa meditare et considera quo dominus vere et
non ficte honorem regni fugit et declinat. et si non sunt — declina
illi qui ac apud homines vilescant iniusta ore quod
corde desiderant Sunt enim multi et potissime religiosi qui
dignitates non appetere simulant. sed non offerunt manibus ac pe-
dibus rapiunt et licet suscipiunt immo et quamquam voluntarie
se offerunt Sunt ceterum aliqui qui indignitatibus po-
siti fingunt se eas nolle habere sed nichilominus per se
et mediatores procurant et occasiones querunt sollicite
quod possint in ipsis beneficijs remanere Non fuit
huiusmodi simulacio et ficcio in domino prout patet ex eius
facto Misit enim discipulos primum nec cum eis navem
intravit ne turbe eum inter discipulos quereret et de ipsis
non advertentibus solus in montem ascendit et sic ma-
nus eius evasit Vide enim quanto studio et cautela
declina — fugavit et ~~declinavit~~ honorem Exemplum dedit nobis
ut et nos ita faciamus Non enim pro se sed pro nobis
fugit Cognoscebat namque quante sit temeritatis
se ad honores aspirare Honor enim demonstratur ... c
laqueis et gravaminibus ponderibus ad subversionem
animarum sive sit prelacionis honor sive sciencie sive potestatis
et similium Vix enim fieri potest quod qui in honore delectatur Peri-
culo vel in precipicio non sit vel quod est peius iam pre-
cipicio collapsus Ambicio enim est vicium pessimum hec causa
et radix multorum aliorum viciorum Multos quippe hec
passio excecat sic ut ea que multis alijs manifesta
sunt. ipsi non videant sic quod nisi tantum primo culpe de-
inde Gehenne cadant et quid prodest eis si universum
mundum lucrentur seipsos autem perdant et detrimentum
sui faciant Quod forte blandiuntur sibi aliqui ambiciosi
se sub specie lucri animarum quasi sic melius possent in-
tendere saluti aliorum Ambicionibus videns Augustinus dictus ait
vivam quisquis sic intrat si fieri posset tam fidelis

fortassis

ministraret et quam fiducialiter se ingessit. Hic difficile fortas-
sis et impossibile est, et detruncata radice ambicionis
suaves fructus prodeant caritatis. Sed heu quantum ho-
die · honor et non onus, gloria et non pena · at-
tenditur, et honoris nomen et non virtutis tenetur. Un-
de cumque currunt clerici passim ab omni etate et ordine
a docti sint et indocti ad ecclesiasticas curas tamquam
sine cura; iam quisquis victurus sit cum ad curatas per-
venerit. Multi tanta ~~[illegible]~~ fiducia et alacritate currerent
ad honores si esse sentirent et onera gravare pro stu-
dio metuerint, ut cum tanto labore et periculo quaslibet affec-
tarent infulas dignitatum. Nunc vero quia ~~[illegible]~~ sola
attenditur gloria et non pena · parum esse clericum existimet
in ecclesia se qui vilem estimat et ingloriosum qui
quamcumque eminentiori loco non fuerit sublimatus. Deum eciam
audi quasi subsannando loquitur ambicioso sic dicens:
Age ergo qui dixisti inimicum ... qui presunt
fiet, et potentes potenter tormenta pacientur. Ascendat
superbia tempus sepulture tuum omne sublime videat ocu-
lus, ... multiplicat prebendas, vis archidyaconatum
volo, deinde spira ad episcopatum nec ibidem re-
quiem habiturus. Sic itur ad astra. Quo procede-
tes miseri ut quanto ad altiori gradu sit casus gravior
cum sic paulatim decidet sed tamquam impetu vehementi
qui alt Sathanas subito deiceris. Hec dicit. Unde Re-
cordemur et letamur de ascensu timeamus lapsum non est
tanti gaudii excelsa tenuisse quanti tristicie de ex-
celso cecidisse. Hec Jeronimus. Timeat ergo ambiciosus et se
corrigat ne apud homines exaltatus et ad tempus
falsis floreus bonis apud deum humilietur et in
eternum veris pereat tormentis. Quanto enim ma-
iori honore sublimatus quis fuerit tanto maioris re-
ddit debitor erit aut maiori supplicio subiacebit.
Honores enim sunt ligna ad augmentandum ignem
infinite pene. Unde Crisostomus: Honoris siquidem magnitudo
his qui non digne presunt cumulus incipit esse
penarum. Hec Crisostomus. Et sic ambiciosus nullam requiem
habet sicut nec in presenti habere voluit. Cor enim am-
biciosi numquam quiescat sed vel honorem quem non ha-
bet appetit vel eum quem habet amittere metuit
et sic dyabolus semper cor eius movet et rotat

tamquam inollendinum quod numquam pausat Et nota
circa hac materiam quod propter symoniam et alia mala
que frequenter non sine grandi scandalo committuntur
sunt adhuc quedam mala quibus hodie multi quasi
non mala sed licita essent implicant Primum malum
est quia plures antequam vocentur promoventur ad v. promoveri
dignitates ecclesiasticas et curas per se et per
alios solicitare querunt nec vocationem humiliter expec-
tant sed ambicionem preveniunt Hii male attendunt
testante Apostolo qui ait Nec quisquam sumat sibi
honorem sed qui vocatur a domino tamquam Aaron
quantumcumque enim quis sufficiens sit et virtuose perfectus
non erit dignus si non assimulatur invitus Verum
r. honor tamen qui honores privatim ambit ex hoc solo
efficitur indignus quia indebite presumit Unde
Augustinus Status superior sine quo respublica non
regitur et si bene administratur indecenter tamen r. tamen
Nota appetitur Unde et Gregorius virtutibus pollens coactus
ad regimen veniat virtutibus vero vacuus nec
coactus accedat De hiis qui se in patrimonium Christi
ingerunt sic dicit Bernardus Audi querelas domini
quid super hac temeritate loquatur Ipsi regnaverunt
et non ex me principes extiterunt et ego
non vocavi eos Quid istud temeritatis immo quid
insanie ubi timor dei ubi mortis memoria ubi
gehenne metus et terribilis expectatio iudicii Et r. Iudicii
Bernardus Unde si aliquis ad prelaturam vocatur in ecclesia eligitur
tollerabile est licet periculosum quia secundum Bernardum non
omnes qui vocantur ad ministerium eliguntur et ad re-
gnum Sicut patet de Saulo in regno et de Iuda
in sacerdocio electis a deo Sed si se ingerit procura-
do eligi dampnabile est et periculoso animo Remo-
veri debet eligi vel promoveri seu preferri nisi de
quo sanctus spiritus inspiraverit Alioquin ipsi
spiritui sancto iniuria fit Ubi nota quod sanctus
Nota Ludovicus rex francie a quodam de voto quereretur
cur modo non ut olim sancti non essent Ille ut
creditur nutu divino respondit quia tunc episcopi
per invocationem et inspiracionem spiritus sancti

ab electoribus Canonice eligebantur. Nunc vero per supplicaciones et procuraciones alias de eis providetur et ob hoc modo ~~[illegible]~~ non sunt sicut olim communiter fuerunt. Quo audito Rex dixit quod deceterro nullatenus pro aliquo supplicaret. Non solum autem qui ad curas et dignitates se ingerunt in periculo sunt sed eciam qui ad eas cum delectacione accedunt vel in eis cum delectacione perseverant. Unde Gregorius: Unusquisque superbus rector tociens ad culpam apostasie delabitur quociens preesse hominibus delectatur et honoris singularitate letatur. Unde autem hec viciorum radix pullulat in corde regencium nisi ex imitacione illius qui despectis angelorum societatibus dixit: Ascendam super altitudinem nubium et similis ero altissimo. Unde magnopere curandum est ut qui regendis hominibus preficitur aput se pensset quam ad satisffaciendum districto Judici et de sua tantummodo anima vix sufficiat et quod regendis subditis pro facto est reddendo apud eum racionis hoc ut ~~ista~~ ita dicam tot solus animas habet. Nam cui nunc esse judicium libet, huic videre tunc Judicium non libet. Nam animi vero nostri judicium redarguentis et ad voluntatem se non ad effectum vituperacionem referentis. Cui autem videre Judicem tunc non libet de numero reproborum se esse non dubitet. Sicut enim electi de visione Judicis tunc gaudebunt quia appropinquat eorum redempcio, Sic reprobi de visione Judicis dolebunt quia appropinquat eorum perdicio. Unde et alio loco Gwalterus dicit: Ve id est eterna dampnacio vobis scilicet imminet qui diligitis primas kathedras. Non dicit qui habetis sed qui diligitis. Non arguens eos qui hiis utuntur ex officio ordine. Sed eos qui hec dum habent amant vel dum non habent affectant quod procedit ex ambicione. Ve quippe in scriptura sacra notat eternam dampnacionem et Gehenne supplicium. Sed heu quod seculi peregrinacionem et exilium unde. Unde Crisostomus: Hec diccio Ve semper in scripturis dicitur de hiis qui non possunt evadere a futuro supplicio. Solent autem ambiciosi se excusando quandoque allegare illud apostoli et dicere

Qui episcopatum desiderat bonum opus desiderat
Omnibus respondere potest quod opus est bonum sed desidera-
re malum est Sic et dici potest Qui aut furatur aurum
bonam rem furatur quia aurum bona res est sed fu-
rari malum est Unde Apostolus ipsum quod opus tantum
et fructuosum commendat cursus vero ipsum desiderantem
tamquam malum et vanum condemnat Sic ergo patet
ex istis verbis et ceteris scripturis quod ambitiosus non
est in statu gratie et salutis Patet hic etiam
ex quibusdam rationibus et causis quia in tot qua-
ntis defectibus nullus relinquitur ambitioso locus ex-
cusationis et pro illo grave ei imminet predicationis eius
periculum Multi enim per insufficientiam vel ignoranciam
aut in toto aut in parte de peccatis excusantur Sed
ambitiosus non posse liberi per ullum horum defen-
ditur Non enim quod insufficientiam quia curatum gre-
gis libenter suscepit et tenuit et ideo tamquam aries
in grege fortior ceteris esse debuit Nec per ignora-
ciam quia magisterium aliorum assumere et tenere sibi
placuit et ideo ignorare non debuit qui magister
esse voluit Talem ergo ambitiosum et cecitatem [ergo]
eius valde plangere debemus quia hominem ad
dei ymaginem factum ipsum luciferum ut supra Per
Gregorium dicitur imitari videmus Et quia ambitiosus in tanto
versatur periculo Ideo qui sicut clerum eligit vel promovet
aut in statu suo fovet et defendit quantum deum
offendunt et se participes eius cum in culpa faciunt Vnde
timendum est consencientibus ambitioso ne cadat cum eo sic
consencientes lucifero ceciderunt cum illo Ista maledicta
pestis ambiciosus tota inficit religionem Christianitatis et
scandalum toti mundo prebuit non solum in clericis sed etiam in
religiosos Ve ergo nisi adquos phariseos quibus
dominus ve imprecabatur Primam sicut qui prebuere et
merito quando vite sue terminum quo peccata plangere
debuerunt ad dignitatem et honorem aspirare Vel pro
his laborare seu etiam contra dei amorem postposita non
metuunt Quidam malum est quod sepe carnales animi
[collatione] in subsidiorum collatione aliis indebitis et dignioribus
preferunt in quorum promotoribus ve damnationis [Compunctionis]
Ista tamen dicitur ve qui edificat syon in

sanguinibus Multi vero prelatorum carnalium provocatione
corum et animam eius exponunt inimicis. Ex quo prelatorum
liberatione eternam dignitati vix ad horam ponerentur
in tormentis Multis quidem prelati privant dyalogi ac-
torum carnalium multitudines ut consanguinei affectione et pro-
motione obstruant dignitatem sanctitatem Sepe namque
Nepotes prelatorum et alii carnales ante quam ad ipsorum
prelatorum promotionem non apparebant post promotionem eorum ap-
parere incipiunt quasi una die simul promoti nati videan-
tur Quare super hoc potest ecclesia dicere illud ysaie Quis in-
genuit istos ego sterilis et non pariens transmigrata
captiva et istos quis enutrivit Ego destituta et sola
et isti ubi erant Unde ait quidam Cum factor rerum Nota
privaret semine clerum Ad sathane votum successit turba
nepotum Quia ergo tales qui in prioribus carnales preferunt
factis et operibus suis illud psalmiste dicunt Hereditate pos-
sideamus sanctuarium dei Et ideo tunc habent maledictionem
que ibidem sequitur quam non solum ecclesia et alii sed et ipsi met
sibiipsis imprecantur semper cum orant dicentes Deus meus
pone illos ut rotam et sicut stipulam ante faciem venti
Sicut ignis qui comburit silvam et sicut flamma
comburens montes Ita persequeris illos in tempestate tua
et in ira tua turbabis eos Imple facies eorum ignominia
et querent nomen tuum domine Erubescant et conturbentur in seculum
seculi et confundantur et pereant Ubi nota visionem de
quodam pontifice nimis ad carnales suos affecto quod statim
post mortem eius ostensa est cuidam legato in via iam
posito quidam cum mane cum idem legatus excitatus de
somno vellet orare ut consueverat sub iussu quidem
lectus in specie aeneus tapete circumsepto in camera
ubi ingrediebatur in quo iacet videbatur ipse defunctus ad
modum pontificis ornatus et in circuitu eius multitudo generis
sui per eum promoti et ditati coream ducebat et cantile-
nas lugubres cantantes in hunc modum proclamabant Ma-
ledicta promotio et exaltatio tua in qua nos perdidisti
nos ita ille vero nunquam respiciens maledictionem
similiter imprecabatur eis dicens Maledicti vos a deo semper
per vos dampnatus sum in perpetuo Et hec dicens corpus
brachium elevaverunt et statua de lecto cum fumo fetidissimo
ascendit et sic visio disparuit Hec autem viso predicto
legato angelo sibi ostendente ideo ostensa fuit ut ipse

a similibus abstinet quia defuncti successori suus
esset propter quod quidam pontifex alius quodam tempore in mo-
rte carnalium actorum nimis timens pro infirmitate
i. quam prenditos fuerat neglatus morti esset propinquus quod
de salute corporis et anime desperatus dixit pluribus cir-
cumstantibus audientibus medici abstulerunt mihi corpus et ani-
mam. Sic qui leviter retributor de aliis ha-
bunt quos sic carnaliter diligit et promovit. Sic
et hodie multi religiosi caritate nimis sequentes
non ea que spiritus et dei sunt sed que carnis et diaboli in
electionibus suis sapiunt et magis corporis quam anime providere / corpi
solliciti sunt. Multi cum possint eligunt bo-
num qui carnalibus voluptatibus eorum satisfaciat quam
virum devotum qui utilitatibus animarum proficiat ut sic / sic
sit cum illo ducant in bonis dies suos et qui de
alia vita desperati recipiant bona in vita
sua ac si non esset adastra. Dicitur tales similes illis sunt de quibus
Seneca sic dicit: Quidam se voluptatibus immergunt
quibus in consuetudine adductis carere non possunt et ob
hoc miserrimi sunt quod eo pervenerunt ut illis que fuerant
supervacua facta sunt necessaria. Dicitur etiam tribus applicari
potest quod quidam preter sciens est qui cum quadam vice me-
lius solito se refecisset nocte sequenti diabolus as-
sistens ventre eius fricavit et manibus contrectando
delinivit et quasi eum subsannando dixit: Modo bene mo- / modo bene
do bene. Ille autem diaboli illusionem intelligens primam de sero / modo bene
excessum cepit et ad primam cenam rediit. Illud etiam
modo bene modo bene potest dici multis in hac
vita prosperato vel delictis vincti. Et sic in die extremo
Et quando in hac die tota que ad partem est nunc autem
abscondita sunt aberitis tunc sed mala fuit tempus. Cum
mali est quia plerumque causa mala movere et alliciunt alliciunt
indignum et quasi etc. mali et hostes Christi ad eccle-
siastica beneficia promovent et magis personis quam ecclesiis
magis quam utilitate private quam communi providentur unde sunt
clerici nec prelati deo sed mundo. Unde magis cura
est illis et in domo sua officiales utiles preficiat
sed prima cura est eis de ut in domo dei ministros
ydoneos instituat quia heu quod talia ministrorum
est electio. cum tamen ministri horum sepe cum magis eligunt
consilio. Pro ... sepe magis insufficientes

assumuntur ad statum clericorum et ad ecclesiastica beneficia
et curata quam ad statum mechanicorum vel ad acquirenda
mundi divicias. Qui cum mechanicus esse voluerit
mitte et ut ad suum officium sufficiens fiat vel a
discere sed plerumque in clericis hoc fallit. Quomodo ergo tales
peregrinantem excusari poterunt maxime si adquisita
res et beneficia curata fuerint promoti. Non video
quomodo igitur excusari possit homines qui se ingerunt
insufficientes doctores insipientes presumunt. Talium quippe
in quibus promoventur tente a dyabolo super templi pinnaculum
clerici et clericatu. Cui dyabolus qui supplantando te locutus
Si filius dei es mitte te deorsum. Cum enim filios dei
computatus es iam ab hiis qui te cognoscunt videris
esse quod non es. Fac igitur aliquid unde laudem et
vanam gloriam hominis vel magis ab omnibus habeas
ut videaris. Mitte te deorsum. Quomodo cum tamen propter
dyabolo qui suadet ut unusquisque indignus eciam se
sibi submittat. Et revera hii tales propter deorsum se
mittunt quia scalas diviciarum dignitatis et gloriam querentes
quotidie deteriores fiunt. Promotores etiam talium in quantum
digni sunt qui super templi pinnaculum constituti se ad per
suasionem et consilium dyaboli deorsum mittunt quia propter
carnalem affectum vel aliam causam malam eos ex
ceteris (?) rebus condescendendo eos promovent vel eorum
promotoribus acquiescunt. Omnia quippe post in tecto et latere
in talibus coram populo non ad sui honorem sed ad derisionem
Sic est et de indigno in ecclesia exaltato. Unde
Seneca loco igitur summum est apud indignum dignitatis
Ut autem Gregorius dicit necesse est ut hiis qui presit (?)
exempla — subditus preceat solicitus attendat et cautus se faciat
se vivere quantum possit. Et ideo ut idem dicit Non dum (?) honorem
ducatus suscipere qui ignorat homines bene vivendo preire nam
ad hoc eligatur ut aliorum culpas corrigat, qui quod
resecare debuit ipse committit. Hec ille. Sic hodie et — Nota
apud multos et quamplures in clericis et personis (?)
timore dei postposito. Ihesus id est vir bonus iustus et
dignus ac dei amicus qui se et alios studet sal
vare studet reprobari. Et Barrabas latro insignis
id est malus et indignus ac christi hostis ipse et alios
in anima perimit eligitur. Unde qui in talibus

pmotionibus faciendo vel consentiendo culpabiles sunt ipsi
suo facto vel consensu ut Judeis dicit Non hunc sed
barrabam Et ideo timeant clerici ne alienati a ihesu
salutatore pretium sortiantur cum barraba latrone Clerici
quippe sic electi sunt subditis magis in ruinam et scan-
dalum quam in honore et in bonum exemplum Et hoc fructu / exemplum
No prelatorum corrupit totam massam subditorum quia dum
caput egrotat cetera membra dolent Egrotant quidem
sed non sanantur quia morbum volunt tangere hic videt
et intacti tumescunt per eos quorum intentionem debite non
corriguntur Et ideo iam ad plures de capite scandala cauda
de parte posteriori et de nigro discipulus et ultimam
xpi et non dyaboli Sed tunc sunt homines in hiis
culpabiles ne iusticia per eos neglecta ad supremum
iudicem querelam suam dirigat et ille vices comindi-
cens suscipiens iusto iudicio suo vindictam suam
super prevaricatores rectitudinis iudicat Et istud in / induat
multis clericis fetum novum et ad hoc frequenter ~~fiunt~~ fiunt unde / et adhuc fiunt / fieri
/ministri Sed quidem ministri sic sunt excecati quod nec considerent defectus
suos valent Unde etiam flagella procedunt et
ideo sepe graviora eis superveniunt Quartum malum
est quia unus beneficio uno non est contentus in aliorum
clericorum preiudicium et dampnum plura occupat et
aliis conferentibus ipse sua pompis et vanitatibus
inebriat pauperum cum necessitatibus subtrahit
quod ipsius vanitatibus accedit et multitudo suorum multi nec
/diviti pauperum facit Unde est quod quidam dicitur Quamquam
declinat reges placuit accessum Et quod peius est
interdum unus advenit et beneficium minus ydoneus
plura occupat et qui unicum convenientius modicum vix
officium imple sufficit plurimorum quod stipendia sibi
vendicat plura quorum bona a divitibus para vagan- / et hospitalitas
/materia di et delinquendi materia divini cultus in ipsis beneficiis
minuitur eciam commodum et honorem detrahit quod
plus in spiritualibus et temporalibus multum collabuntur
/esto Sed esto quod clericus habeant dispensatorem super pluralitate
beneficiorum numquam dispensatorum hic poterit super
No perpetracione peccatorum malorum Que quidem mala tanta
sunt quod sola ad dampnacionem sufficiunt et reum in-
fernum detrude pertinet ubi unum ut plures in beneficiis
No erit ita ut plures in tormentis Ostas [illegible] Amen

supra montem excelsum valde dyabolus duxit quibus
et omnia regna mundi et eorum gloriam ostendit et omnia
hec procidentes eum adorarent dare promittit Et revera
propter quam vanam avariciam suam consulendo multa beneficia
adepti sunt eum adorant eum colunt et venerantur eum
quasi deum sequuntur et post eum in tenebras demerguntur
Ubi Nota quamdam exemplum de hac materia Guilhelmus [margin: materia]
[margin: Nota] Parisiensis episcopus in theologia peritus convocatis fecit
magistrorum et post longam contencionem de pluralitate beneficiorum [illegible] [margin: pluralitate]
[margin: longa] et longa disputacione probatum est quod duo beneficia dummodo [margin: dummodo]
unum expendat libras turonensis parvorum valeat absque
teneri cum salute non posse Hoc determinavit predictus
episcopus Hoc omnes alii magistri theologie determinaverunt
exceptis duobus scilicet Philippo Parisiensi Cancellario
et magistro Arnoldo postmodum Ambianensi episcopo Quod
autem de isto Philippo contigerit audias Agonizantem eum
illo in morte dominus Guilhelmus episcopus tamquam bonus pastor
visitavit rogans eum ut singularem opinionem de pluralitate
beneficiorum revocaret et omnia beneficia sua uno excepto in
manus ecclesie resignaret Qui renuit dicens se velle ex- [margin: dicens]
periri utrum esset dampnabile beneficia plura ab uno teneri
Mortuus est ergo sic et post paucos dies dicto Parisiensi
episcopo in tetra et miserabili forma apparuit dicens mittere [margin: dicens]
propter pluralitatem beneficiorum se esse dampnatum Cum aliis [margin: Nota]
quidam clericus magne literature apparens cuidam post mortem
suam dixit se dampnatum ob hanc solam causam quod duas
tenuit prebendas Super hac eadem questione Robertus Con-
cense cardinalis et magister in theologia interrogatus morti
vicinus respondit dico tibi [illegible] certum quod mortale
[margin: et dampnabile] et dampnabile est plura tenere beneficia Hoc idem sensit
[illegible] Petrus Cantor Parisiensis [illegible] dixit et
scripsit Hoc idem magister Guiardus Cameracensis episcopus
[margin: dicens] huiusmodi [illegible] confirmavit dicens Mallem in quodam proposito
auro arabie una nocte duo beneficia detinere et
hoc [illegible] distinctione istius vite Super hoc eciam narratur quod
cum dominus papa penitenciario [illegible] dicte [illegible] [illegible]
non interrogaret si posset de plenitudine potestatis cum
plurimis beneficiorum detentoribus dispensare Qui forte [margin: respondit non possum]
hoc dixit quia ut visum est plura mala et peccata
gravia et inevitabilia inde subsequuntur superius pluribus

[margin: respondit non possum quia nimis super hoc determinare [illegible] dispensare]

sanadis dispensacio eadem non videtur quam peccatum multo
casu conceditur Quis ergo erit sapiens qui se fallat et
tanto discrimini committat Esto quod multi dicant hic et
multi alii in contrarium opinantur Hoc solutum ab Augustino
doctorum in matrimonio iudicatur Cum quibus consuetudinis periculo
aut mortalis peccati discrimini se committit Sic et hodie
multi religiosi non solum grangias sed ecclesias non sine
animarum periculo sibi incorporando multi etc. soliciti sunt
exponentes se periculo reddende racionis de animabus earundem
ecclesiarum decimas et fructus percipiunt Mirandum malum
est quia plerique in ecclesiis non residente et fructus eorum
percipientes debitum pro eis laborem vel similium divinis
non impendunt Gaudent et se iactant quia habent
tot florenos sibi apportatos et tunc Sed timeant ne
sint floreni quos ad infernum portatos frustra enim
se iactat hic bursam vel lucrum cui non exhibet
operatorem Sed esto quod tales habeant dispensacionem super absencia
seu non residencia nunquam dispensacionem hic poterit super
peccatis et malis committendis que in ecclesia fiunt sepius ex in ecclesia habet
eorum absencia et negligencia Et ideo bonum eis esset si
Erunt ecce in tormento purgatorium patent excusando se dicunt
hic in bursis Qui cum nolunt reddere in bursis
habet tunc sunt ne residenciam perpetuam ~~[illegible]~~ faciat in tormentis
Et in hoc magis delinquunt prelati et curam habentes animarum
quam ex ipsorum absencia malis sepius periculum Pauci
quidem ex eis pastores sed multi mercenarii sunt quia non
lucrum animarum sed mercede temporalis commodi aut lucri vel
honoris querunt Contra quos Bernardus ait ubi ait ve Nota
tibi clarice mors in olla quia mors in hominum deliciis peccata
cum ipsi comederis ac si parva minus sufficit videtur
Cum ipsis ecclesiasticos gratis te habere reputas sed
bonum erit magis fodere et mendicare Et item indigne
lacte et lana convivat si non pascit oves si non
vigilat in custodia gregis iudicium sibi manducat
et vestit Quid est insipiens de hac sapiunt quid
divicie ille cuius delectant clericos quibus mercedes tamquam
grave iudicium tam dure temetipsum obligans contra
Et item propheta super illo verbo Peccata populi mei comedent
quod dicit peccatorum peccata exigunt et peccatoribus debita

sollicitudine non impediunt. Certe dabitis in diuino
compositorum qui non plus invigilet subditorum pascendis
moribus subiectis quam vitiis extirpandis. Ubi quomodo
flectat iram qui prodicit animum placabilem duo le-
viora loquimur: filius manet iudicium. Ministri Christi sunt et fi-
unt autem honorati inducunt de bonis domini qui domino ho-
norem non deferunt. Hec Bernardus. Quid autem quidam qui curis et
omnibus suis propriis derelictis aliis fiunt curis vel
predicat pluris si psalmis de negligentia terriarum et quid
suarum non excusant apud deum quod reddat rationem de omnibus
usque ad quadrantem novissimum. Promissa quidem usque ad quadran-
tem novissimum exiget. Hec Bernardus. Allegat etiam quomodo non
residentes quod in curis eorum sunt rebelles et tirampni vel infi-
deles et quomodo Chrysostomus scripsit magis redarguunt quando
vident lupum et fugiunt eo quod ipsi pillorum et eorum uti-
litate decreverunt tunc pro ipsis inside. Sic et hodie multi in
religione curam animarum claustri qui tantum fugi-
unt et in sathan tenendo terram et perambulando eam qui
vagi discurrunt pacem timentes quod fugat vagos eorum pe-
dibus precipiant in tenebras exteriores. Ieronimus quod religiosis
preter urbes et palacia relinquentes solitudinem appellant
dicentes cum Ieronimo Opidum mihi carcer et solitudo pa-
radisus. Sed isti vagi solitudinem deserentes urbes et
palacia querunt quod intra predicentes. Solitudo mihi car-
cer est et opidum paradisus. Hec illi bona qui petit et de
eis bona scribi possum quod de quodam huiusmodi post mortem eius
quod per epithaphio quod dicitur verificator sic scripsit. Dum
fuit in mundo pro mundo vivit eundo hec pascua duo
hec sibi est prima super eos. Sextum malum est quod multi
fructibus beneficiorum et bonis ecclesiastice ab usu non
nectunt ac proximum corpori et certe pauperum in usus
superfluos et illicitos convertunt. Quantumcumque enim in
beneficio utiliter quis laboret vel in victu et ves-
titu sibi vendicare non debet quod reliquum amplius est pauperis
est. Hec Bernardus. Sed iste studiose quis et fructuose
laboret vivat de altario ut alimenta et tegumenta his
habens contentus sit non superbiet non luxuriet de unde non
ditetur nec ecclesiasticam victum dicor sicut non sibi de bonis ecclesie
ampla palacia fabricet nec loculos inde congreget
nec in vanitate ac superfluitate dispergat non extollet

Desert
No
quies
decor
fur
No
No
No
No
v. quomodo
def[illegible]

de facultatibus ecclesie consanguineos suos aut
nepotes nec filias ditari nuptui tradat / nec pa-
rum non pauperibus sacrilegii sine ... Nec
enim ordinat deus ut his qui in evangelio serviunt de evangelio
vivere aut vivere delicias aut ornatu sed vivere ait
apostolus de eo ut scilicet sit contenti alimenta corporis non
gule irritamenta quod incentiva libidinis et quibus
tegantur non ornentur accipere. Et itaque pauci ad
modum sunt qui non que sua sunt querunt diligunt tamen ca-
nes sunt ... diligere Christum quia manus dederunt ma-
mone. Nunc sponso incedunt nitidi et orti cum amicti
variantibus tamquam sponsa procedens de thalamo suo
Nonne si quispiam tunc repente eum procedentem ac-
cesserit sponsam potius putabit quam sponse custodem
Unde vero habent illis exuberare ut estimas rerum af-
fluentiam vestium splendorem mensarum luxuriam congeries
vasorum argenteorum et aureorum nisi de bonis
sponse. Inde est quod illa pauper et inops et nuda
relinquitur. facie miseranda. inculta hispida
exsanguis. Propterea non est hoc tempore ornare sponsam sed
spoliare non est custodire sed perdere. Non est defendere sed
exponere non est instruere sed prostituere non est pascere gregem
sed mactare et devorare dicente de illis domino Qui
devorant plebem meam ut cibum panis et quia
comederunt Jacob et locum eius desolaverunt. Sed cur
Sic et hodie multi religiosi bonis monasterii abuti
non verentur et divitiarum purpura et bisso induti
innitando querunt inducere. Horum quod subtilius sed quod
subtilius invenerint. Horum quod frugi appellant sed quod dicere
superbire appellant et in eodem ... epulantur cotidie
splendide. Valuit et procuratoribus a quibus abstinere
studium suum in piscibus et delicatis ... varijs po-
nunt. Et sic quidam de quibusdam. plus in salmone quam in
salomone studet. quam sed prosperorum. Non est delicias re-
spuere sed vitia in aliam commutare. Vide et Aug[ustinum]
Qui sic ...ibus temperant ut alias escas et dif-
ficiliores preparatos et pretii maioris inquirunt multi
errant. Horum enim est hoc suscipere in abstinenciam
sed invitare luxuriam. Isti non intelligunt in his hamum
intelligunt hamum

accipiunt quia pena presumptionis exsolvet Et quantum se
glorificavit et in deliciis fuit tantum date tormento et
luctum habebunt Utinam isti mercenarii et pseudo
pastores hec attenderent qui plus de scriptis et sanis
quam de suis subditis et infidelis plus quam de in volupta- subi
tibus quam subditis in iniquitatibus descendunt Et ideo
sepe huiusmodi mercenarii diuinis adeo acsi [illegible] flagellat
Sed intelligere nolunt unde hec flagella procedunt
conquerentes quoque de principe sed tacentes de causa
monente sed cum id quod dicit di [illegible] puer et dont
quoniam sic tacent Cuiusque et iusto dei Iudicio tales
in necessitate deseruntur ab aliis ut per [illegible] fiat
ex ipsis et utinam hec saperent et intelligerent et se
emendarent Septimum malum est quod predicti mallo
sepe est augendum Hoc est maledictum curiositatis vestimentorum
tam in faciendo quam utendo tamquam aventuroso super pete
est omnibus dei suis abstinendum Curiosa enim qui fa-
ciunt et si eis uti volunt modo vivunt et sic [illegible]
Talia namque sunt ornamenta mundi et blasphemia
dei Cum vero in puritate gestis intendunt unicuique nimis
quo in faciendo vel utendo se audet hoc facere fedare fere
Et enim periculosum et valde magnum vicium Primo quia
tempus ad laudandum deum concessum perdit et quod ipsius in vanis
[illegible] expendit multo enim plus de tempore occupat
curiosum opus quam expediret et hoc valde malum est
ullis sapientibus igitur Secundo quia facienti est in vane
glorie et iactantie Quotiens cogitat et recogitat ac
in mente revolvit et quid novo opere hoc [illegible] quid
diuinis intendere dicit ut pulcrum opus faciat Qui concupiscens
illud aspicit et inde se reputat et apud alios
reputari vult et se iactat Tercio quia [illegible] ei cui
fit est causa et occasio superbie sicut enim oleo ignis
superbia nutritur et magis accendit sic pariter
turbia et confessa sunt tranquillitati fomentum per curiosa
et pulcra sunt superbie incitamentum Quarto est materia
et occasio reprehendi animum adeo Vera sunt hec
Quinto tempus a superno amore disiungi quanto in sciuis
delectat Quinto quia est concupiscentia et volup-
tatis delectatio Ad nichil enim talia curiosa nisi ut ex

mente revolvit

unde oculi pascunt et per quos creaturarum amabilis animus
distrahatur Sexto quia ulterius aliquorum c loquens laqueus
et magna vita seculi reprehendens multis modis offe-
dere potest nec delectabiliter aspiciendo et secularia computando
et per detrahendo et malediciendo sicut alios scandala-
lizat et malum exemplum unde recedendo Cogitet quomodo
deus offendi potuit aut per illa curiositas derelicta sit
de omnibus autem illis offensis ipsi qui hec opus fecerunt
vel fieri procurat est in causa et perquos in culpa Ecce
est mala quod curiositate proveniunt Adhuc est
aliud malum magnum valde quia curiositas directe ob
viat paupertati Et plus omnia premissa est hoc malum quod
levis ac vani et inconstantis animi est indicium
et superbie in corde latentis signum Hoc autem malum
curiositatis non solum repit in clericis sed et implevisse
religiosos Et iudaizavit cum corda relicta et consimiliter contempta
antiquorum priorum simplicitate et humilitate et novitatibus seculares
in cultibus ad opera constructionibus adinvenimus et diversa a
dultravimus eum sub scahalisbus in religione introduxit
unde non videntur filii religiosorum veri et
legitimi sed potius adulteri quia a sanctis patribus degene-
rantes adulterinas novitates et curiositates adi-
venerunt et quales sunt talia opera faciunt Unde de eis
videtur dici posse Et qualis erat mulier tale coquebat
olus Ministri ergo dyaboli sunt quia opus eius faciendo sibi serviunt
Et ideo propter nullum de mundo tale opus quod sit facere debemus nec velle
ipse fieri etc si quod fiet quod nulla decta paro e ganado
et ad offensa dei est omnibus in modis abstinendum Nam ut
dicit Anselmus Omne peccatum et precipue necessitas exhonorat si ergo
peccare est deum exhonorare quod homo facere non deberet etc
si necesse esset perire omne quod deus non est sequitur ergo valde
quod homo miser vermis et pulvis tanta audacia dominum et
tanta maiestatem presumit offendere vt Dominum tangit
montes et fumigant et tam tremendam maiestatem audet
irritare pulvisculus quem levi flatu dispergendo et
minime recolligendo Et sic propter nullum aliud curiosa
facere debes quod magis offendis si ipso modo ad
sociam complacentiam secularis facis volens magis complacere
creature quam creatori Ex premissis ergo apparet
aliquantulum in quali et quanto periculo sit hodie status Nota

clericorum et quanta per eos venerunt scandala quantaque per
persecucione suscitaverunt in ecclesia / Illi enim per se ecclesiam
persecuti sunt viciis et malis operibus persequuntur / Illi quidem acer-
bius sanguinem fuderunt quam xpistiani qui in ipsis est in hoc occidit
Unde bernardus Si dominus ipsius sanguinem dedit in precium redemp-
tionis animarum. Nonne tibi videtur graviorem suscitare
persecutorem qui suggestione mala / exemplo pernicioso scandalis
occasione avertit ab eo animas quas redemit ab eo qui
sanguinem illum fudit / Et item quibus a clericorum laycorum a-
vidius clarius agunt spiritalia et incepcius vite agi perte
cuius / tam fastidio videat layci in suppellectili clericorum non
nec precios pocius invitat ad mundum diligendum quam
negligendum / Predicet mea temetipsum si mundum predicas
contemptendum contempne tu prius et ad ipsum efficacius
alios invitabis / Da voci tue vocem virtutis sonat
vita verbis et statim erit in ore tuo vivax et efficax ser-
mo dei et penetrabilior omni gladio ancipiti / Moy-
ses per sancto sicut populus sic sacerdos sic laycus sic et
clericus utrique capit utrique diligit mundum in ea quia in ludo sunt
laycus tamen cum labore sed clericus sine labore volunt possidere
totum mundum Communitatem volunt cupiditati et sensualitati
hominum sed non labori / Penitentiam volunt sed non flagellari cum
hominibus / Unde timendum est ne flagellentur cum demonibus
quo pecata non expendunt sed sua via in vanitate luxurio-
se certa in penitencia / quo non intenderunt vanitatibus
et levitatibus hominum seculi quo non erunt ipsi electi et cla-
Ramme in penitencia corum ab omnium tanta insolancia videntur clericorum
ius pauperum de promio mureris xpisti non faciat co-
nos ad ornati equos et per se in capitibus omnibus pla-
tearum omnium dispersi sunt lapides sanctuarii plateae la-
te sunt et lata est via que ducit ad mortem / lapides
sanctuarii in sacerdotes sunt in capitibus in introitu latarum
viarum dotem eum populos per prava / exempla in malum vias la-
tas que ducunt ad mortem et de iure in profundum in-
ferni / dolor capitis in membra redundat et nunc clamat
secta ecclesia hodie Ecce in pace amaritudo mea ama-
rissima Multum est hodie et longe gravior quam credi pos-
sit per servicio sancte ecclesie et bellis inimicabit quibus non

exemplo
tm
sacerdotum
Sanctuarij

fuit a principio. Multis modis persecuta est cum dyabolus
sed numquam grauius quam hodie. quia numquam fuit maior pro-
dicio christianorum. nec liberior ac securior suggestio di-
uinorum preceptorum. Ecclesiam incipientem persecutus est per
tirannos. proficientem persecutus est per hereticos. iam securam
et florentem per iniquos illiciatos. Hec ille. Adhuc au-
diui dicentem in hunc sensum [illegible]. Clericus quidam
in sinodo episcoporum compulsus angustiabatur predicare
non modicum quod iam digne posset coram tot
ecclesie prelatis predicare. Ad ubi [illegible] i croc
iaceret venit ad eum dyabolus et dixit quid angustia-
ris. istis clericis predica. dic eis istud et non aliud.
Principes tenebrarum principibus ecclesie salutem. Leti omnes
nos eisdem referimus gracias quia per eorum negligenciam
ad nos totus mundus deuoluitur. quia cum ipsis pre-
latis nobis eorum subditi pariter offerunt. Huiusmodi quod
est dico sed altissimi iussione coactus. Qua vero instanti — Sermon ffr
procul dubio experiencia demonstrat quod nullum tempus malorum
quam in mundo fuit et superbie auaricie et luxurie com-
paracionem rapuit in clericis et prelatis. Vide modernitates
orbis et reges magnos. vide duces comites et
barones. nichil videbis in eorum cultu et apparatu
tam singulariter exquisite et pomposum. De eorum auaricia
si attendas nullam [illegible] nullam [illegible] teneris
reperies. Cum enim hereditatem Christi erunt legittimos tollera-
bilior insania videretur. De luxuria vero eorum nichil — michil
diffinire presumo nisi quod ille solus nouit omnia qui
renum et cordium scrutator est deus. A qua quidem luxu-
ria valde terreri deberent eos quorundam clericorum exempla
de quibus noui quosdam subito et inprouiso in latrina
et fetore vitam suam finiuisse et quosdam in ipso
actu simul cum fine operis expirasse. Et si queris
de gula concomitante luxurie [illegible] simplicius — Immacilis
semel in anno carnisprivium facere sed clerici quotidie.
In sabbato quidem delicijs affluere mos erat
Judeis veri sabbati ignaris quos clerici in hoc
satis imitantur in festiuis diebus delicacius con-
uiuentes nec aliter diem festum nisi plus solito
se ingurgitent reputent. Unde Ieronimus. Cum

the= des

Debe ront

Superbia ppa sit demonibus sive mulieribus luxuria
pecudibus avaricia mercatoribus ex hijs factum est
monstrum quod e malus clericus Similiter
in religiosis invenire poteris unum monstrum ex hijs
malis compositum Cum enim ppdens e superbus
et ambicosus diligens preesse et qrens omnibus mediis
in officio manere Est eciam quisque eciam carnis concupi-
scencie deditus volens frequent qrere occasiones vac
candi delicijs et voluptatibus Et insup quisque
concupiscencia oculorum scitatus pquestu faciendo discretus
et qlitatiuis temporalia qrens vel aquisita recipiens et
qui in se hec tria ex quibus oriuntur omnia huius seculi
mala vera testante Johanne Omne quod e in mun-
do aut qest concupiscencia carnis aut concupiscencia
oculorum aut superbia vite id e expectatione seu retribu-
cione condigna omnia seculi alcius incomoda Si-
quis aut ppter pdicta mixti ascribenti irascitur talis
de seipso qr huiusmodi sit confitetur Multi enim eciam eis
veritas ppomitur indignantur ferunt et aliter evadere non
pnt videntur qr talibus sibi contrario faciunt et hec
e mala consciencia contraria veritati et non bona contra
Unde notandum qr qdruplex e consciencia scilicet due bo-
ne et due male Prima e bona et tranquilla et
hec e illius qui peccata preterita perciter et committenda
diligenter respicit de qua etc in psalmo Beatus vir
cui non imputavit dominus peccatum Omne aut quod
temporibus non imputatur deterent sic sunt non quasi non fuit
Secunda e bona sed turbata que se lavat non tamen
in dulcedine sed in amaritudine repugnante se
sensualitate ita ut dura ei videatur ut via recta par
ca vita longa vigilia oro prolixa nudis veste
albus agrestibus et in se reficit freno timoris
Sed audiat iste a Cristo eciam Apostolus vos estis qui per
mansistis mecum in temptacionibus meis Et in
Psalmi Cum ipso sum in tribulacione Tercia est
mala et turbata quando non tamen timet quamvis de
prehendi in peccato et minus timet dei offensam

cecitas

qua pcti infamiaz de qua in psalmo In opibus
mauus suaz compheusus e pctor Et iterum
imple facies eorz ignominia et qrat nomen
tuu due Quarta e mala et tranqlla ac p
hoc sume pidosa Ista nec timet deu offende
uc homiez vereretur scandalizac que ad venit
i pfundum pctorz contemnunt Et io in pcto
qiuecta manet Sed nichil e quo tm pvocat
vindicta Judicis sicut e cu sequit pctus et no
desistet a pctis Talis e contra quorzdaz q cum
errat et male faciut ita q et scriptura ul orde
conuicti put ppositio dei timore dicut q no fa
ciut contrariz putates q deus i Judicado eorz
sequatur opinionem fantasticam et relinquat
iusticiaz suam

Domine ihu criste qui superbis resistis
et humilibus das gratiam Da cunctis
statum dignitatis et regiminis p bona
obediencie humilit et sine ambicione suscipi
entibus et sic in eo pseuerantibus graciam
in puti et gloriam in futuro et resistere am:
bicosis scopiendo vias eorz spinis ne pro
perentur in eis ut nec posse hominibus
delectentur neq honoribus sui singularitate
letantur Sic eis tandem illuminati et ad cor
reuersi a pestifero vicio ambitionis desistat
et tales esse desinat ut te miserante in
eternum non pereant Amen

Ambicio est nimium desiderium habendi dignitates

Ego frater Ieronimus de praga sacre heremi camaldulensis reclusus heremita
dum anno preterito redirem de Rhodo veni in Nicosiam metropolim
Cypri et in famam augustam et in Paphum Colossum et in Cretam
et in alias urbes ac insulas in quibus greci habitant
disputavi cum grecis caloyeris et sacerdotibus grecorum
similiterque cum domino Colocensi multos grecos disputando vici tamen
reperi omnes grecos ita pertinaces in sua heresi et obstinatos quod
fatentur publice potius velle suscipere fidem Theucrorum quam
latinorum. Habent namque greci iiii^or articulos hereticos quos sanctus
Leo papa in concilio Calcedonensi publice condempnavit omnes
que grecos excommunicavit ac scismaticos esse et hereticos publice
declaravit. Similiter sanctus Innocencius papa tercius in
concilio lateranensi omnes grecos excommunicavit et hereticos
esse ac scismaticos publice declaravit et solempniter condempnavit.
Nam primus error grecorum est iste. Quod greci negant spiritum sanctum
procedere a filio sicut procedit a patre et per hoc minorem fi
lium quam patrem estimantes allegant enim Evangelium Johannis
ubi dominus ait Cum autem venerit spiritus veritatis qui a patre procedit
Ex quibus verbis sic arguunt teste evangelio spiritus sanctus a patre
procedit Ergo vel procedit a patre perfecte vel imperfecte Sed in tri
nitate non est dare quidquam imperfectum Ergo procedit quod spiritus sanctus
procedit a patre perfecte et quia perfecto nichil est addendum ideo
negatur quod spiritus sanctus procedat a filio quia superflua esset
alia processio. Nec intelligunt heretici quod spiritus sanctus non pluribus spi
racionibus procedit a patre et filio sed unica tantum spiracione ab u
troque procedit ut habetur de summa trinitate et fide catholica
capitulo unica et in symbolo Athanasii Quicumque vult salvus esse etc.
Secundus error grecorum est iste quod greci negant catholicos pos
se consecrare corpus christi in azimo pane et allegant apostolum dicen
tem quod dominus Jhesus in qua nocte tradebatur accepit panem Ex quibus
verbis sic arguunt panis azimus non est panis sed sunt lazana
Ergo catholici non possunt in lazanis consecrare corpus christi Un-
Ego vidi oculis meis in Nicosia et in Coloso cum sacerdos catho
licus faciebat elevacionem in missa greci qui tunc erant presentes
vertebant posteriora et obscena parte corporis contra sacramentum
altaris. Nec intelligunt heretici quod in lege Moysi preceperat deus
ebreis ut manducaret agnum pascalem cum azimo pane et
sub pena mortis non haberet fermentum vii diebus ante pascha
in domibus suis Sic dominus noster Jhesus christus qui non venerat solvere
legem sed adimplere In ultima cena manducavit agnum pascale
secundum legem cum azimo pane et in eadem cena accepit panem
azimum et fregit ac dedit discipulis suis dicens hoc est corpus meum
Sic et catholici exemplo christi in pane azimo consecrant corpus christi.

¶ Tercius eror grecoz est iste. Qz greci negat purgatoriu esse
nec infernu neqz gloiam beatoz usqz ad diem iudicij Et sic
arguut Sicut aia no peccauit absqz corpoe Sic no debet pu
niri nec pmiari absqz corpoe Sed cu in die iudicij aie vnite
fuerint corpoib9 suis Tuc reprobi ibut in infernu Et iusti in re
gnu celoz. Qnibus du ego quererem vbi nuc sut aie de
functoz. Responderut Qz aie reproboz nuc sut in aere usqz
ad diem iudicij Et iustoz aie sunt i manu dei Qnib9 du
ego obiecerem Euagelium luce vbi dns ait homo quida erat
diues qui induebat purpura & bysso Mortu9 qz est diues
et sepultq est in inferno Et erat quida mendicus nomie lazarus
Mortu9 qz est mendicus & portatq est ab angelis in sinu abrahe
Responderut. Qz illa erat pabola Et no erat rei veritas
nec intelligut heretici qz in pabolis no nominat psone
Sed ut ait Beatus amb9 si9 hic nominat lazarus ut ostedat
dns qz aie reproboz ante diem iudicij vadut in infernu Et
aie iustoz Apostoloz Martiru & confessoz vadut in regnu
celoz ¶ Quartus eroz grecoz est iste Qz greci negat
papa esse vicarium xpi nec successorem Beati petri apli
neqz habente claues ligandi atqz soluedi Et sic arguut
xpus omib9 aplis dedit claues ligandi & soluedi qn in
sufflauit & dixit Accipite spm sactu Quoz remisitis
pecata remitut eis Et quoz retinueritis retenta sut
Ergo patriarcha Constatinopolitan9 qui est successor beati pauli
apli habet claues ligandi & soluedi Et sic quolibet ano
in dnica olyuaz patriarcha couocat omes Epos grecoz
Et induti vestibus sacris portates cereos in manibus
facta qz solepni pcessione in Eclesia Beate Sophie patriarcha
grecoz Excomunicat quolibet ano dnm papam & omes
cardinales omes qz Epos latinos Et omes fideles catho
licos pcipies omib9 grecis ne debeat disputare nec
cibu sumere cu latinis Et qui ctra fecerit anathema
sit Tuc omes Epi grecoz piciut cereos in terram clamates
voce magna Anathema sit Nec intelligut heretici qz ipsoz
excomunicacio nichil valet Qa ipsi sut ligati adeo & excomunicati
Eo qz xpus singulariter Beato petro dixerit tibi dabo claues
regni celoz ¶ habet etiam greci multos erores grauiores
Nam dns Colocesis nuper reperiit libru Nouiter a grecis
copositu In quo sut scripti xx^ti^ articuli heretici huc libru pfatq
dns trastulit de greco in latinu Et intendit destinare
Basileam ad ccilium hortans omes catholicos uti cauti sint
in susceptoe grecoz Quia uti scribit In Cronica Martiniani
Qz greci heretici iam xij. vicibus ab Eclesia catholica fuerut
suscepti Et ultima vice in Concilio lugdunensi suscepti Etia
publice erores suos reuocauerut Sed tam diu in fide catho
lica remaserut Quam diu lugdunense durauit ccilium Quo

finito mox greci ad vomitum redierunt Et plures prioribus erores adi
derunt Nec sperari potest grecorum perfecta vnio nisi presens dominus papa
aut generale concilium caperet vrbem illam sacrilegam Constatino
polim que est receptaculum hereticorum Et daret ipam vrbem magistro
et fratribus Sancti Johannis de Rodo in posesione Sub anathemate dicto
magistro et fratribus precipientes vt patriarcham Episcopos et presbiteros gre
corum deleret Et archiepiscopum catholicum cum clero catholico in
Constatinopoli colocaret Sic Ecclesia catholica triumpharet Et
inveterata grecorum heresis vel contra obmutesceret ad laudem christi Amen.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE MSS

I'

Jhūs marie filius
Sit nobis adiutor
et ppitiꝯ amen

xviiiꝯ

II

Jesus Christus

Assa domada chi bē servendo tace — Sir P

S. Stef

Assa dimanda chi ben serviendo tace

Consuetudine di distretto ordine salomone nel
cogniti tun contenti et a la pagina nel modo
ponere emendiche elemdua [illegible] delli pure
peghiare mio cermire estare avento sempre
il senso ecollo intendimento secondo el tipo cercare
e fugire

Si cupis et bonus & verus Religiosus.
Hec tria cor tangat gemitus suspira flet.

Cart., cc. 227 con antica numeraz. in cifre romane, più una in principio, bianca, e una in fine, scritta, non num.; due guardie membr. scritte, una in principio e una in fine.

14 Maggio 1923

EL

Incipit liber dyalogus de pii
Jeronimi de pragā heremite reclusi

Quoniam in veritate ve
ritatis testimonio.
Sunt angeli parvulorum
qui semper vident
faciem patris celestis
Nulli dubium esse ac
angelos perfectorum qui in heremi solitu
dine celibem vitam actitare ele
gerunt. Sic helyseus propheta exer
citum angelorum presidium sibi ad
esse monstravit. Sic helyas cur
ru igneo et equis igneis in para
disum vehitur obsequio uti quoque
angelorum. Et hii duo heremi ac
solitudinis cultores fuerunt
principui. Nec mirum si angeli
obsecuntur heremitis dum et ipsi he
remite in terra positi mores ange
lorum imitari non desistunt
Unde beatus ysaac heremita
in libro suo de doctrina misteriorum
dei sic ait. Quid necesse est
dicere de monachis anachoritis
qui desertum inhabitant et fe
cerunt illud habitabile hos
picium an
angeli se
se eis vis
aliquando
dentes lib
dubia eis
docebat
sedenti in
heremi Cama

per modum dyalogi loquentis in
intellectu heremite cum angelo
sibi deputato custode. Et hoc
non in sublimitate sermonis
aut vocabulis peregrinis. Nec
in zophistis philosophorum silo
gysmis. Hii namque seculares
homines philosophi poethe
ac rethores. Ut ait beatus
Augustinus precipua dicta
a sacris literis mutuates
diabolica falsitate miscuerunt
Equidem doctrina sanctorum patrum
est prior doctrina ethnicorum or
dine dignitate et utilitate
Illi namque homines mundani
Zoraste mago antiquiorem
non habent. Quem sanctus Abraham
multo tempore antecessit
Illi inter scriptores poematum
homero seu ezoppo morum
pythagore. philosophie pla
thoni. historiarum darethi
frigii. medicine ypocrati
Astronomie athalanti anti
quitatis palmam conferunt
Quorum primum homerum. Noster